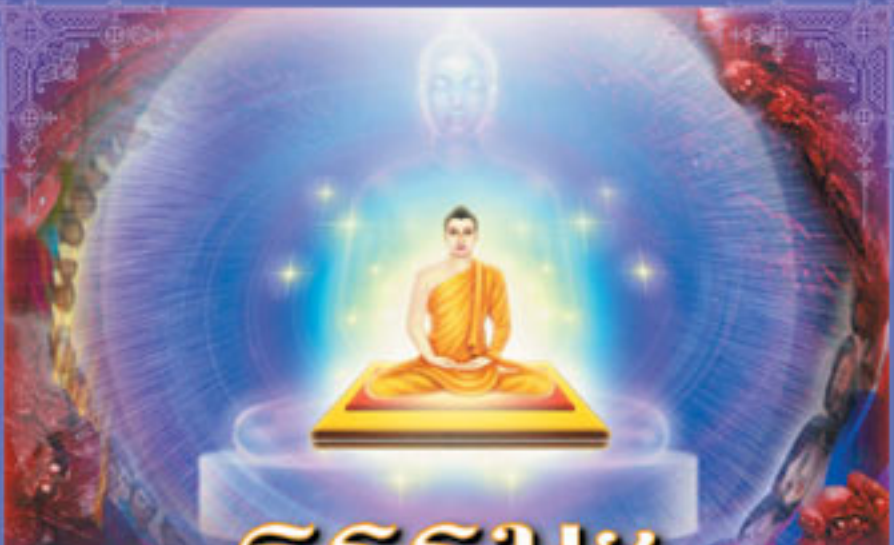

ธรรมะ
เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ฉบับศาสดาเอกของโลก

ธรรมะ
เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ฉบับศาสดาเอกของโลก

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี
พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)
วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

วัดพระธรรมกาย

มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMAKĀYA FOUNDATION

พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

คำนำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรมโพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกันตบรมสุขในอายตนนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรมอันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลี้ลับของกฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่าสรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิตได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลยมาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

คำนำ

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้น้อมนำสรรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **"ธรรมะเพื่อประชาชน"** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเตอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์นำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ เพื่อ

คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล ๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ์ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อบรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่างแก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีเพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ ที่ได้เมตตาอนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอันเป็นมหาอุดมมงคลนี้

คณะผู้จัดทำ
ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ์
๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. ศาสดาเอกของโลก (๑)	๑๑
๒. ศาสดาเอกของโลก (๒)	๑๙
๓. ศาสดาเอกของโลก (๓)	๒๙
๔. ศาสดาเอกของโลก (๔)	๓๙
๕. ศาสดาเอกของโลก (๕)	๔๙
๖. ศาสดาเอกของโลก (๖)	๕๙
๗. ชัยชนะครั้งที่ ๑ (ตอนที่ ๑ ชนะพญามาร)	๖๗
๘. ชัยชนะครั้งที่ ๑ (ตอนที่ ๒ ชนะพญามาร)	๗๗
๙. ชัยชนะครั้งที่ ๒ (ตอน ชนะอาฬวกยักษ์)	๘๕
๑๐. ชัยชนะครั้งที่ ๓ (ตอน ชนะช้างนาฬาคีรี)	๙๕
๑๑. ชัยชนะครั้งที่ ๔ (ตอน ชนะองคุลิมาล)	๑๐๓
๑๒. ชัยชนะครั้งที่ ๕ (ตอน ชนะการถูกกล่าวหา...)	๑๑๓
๑๓. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๑ ชนะสัจจกนิครนถ์)	๑๒๑
๑๔. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๒ ชนะสัจจกนิครนถ์)	๑๓๑

๑๕. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๓ ชนะสัจจกนิครนถ์) ๑๓๙

๑๖. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๔ ชนะสัจจกนิครนถ์) ๑๔๗

๑๗. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๕ ชนะสัจจกนิครนถ์) ๑๕๗

๑๘. ชัยชนะครั้งที่ ๖ (ตอนที่ ๖ ชนะสัจจกนิครนถ์) ๑๖๕

๑๙. ชัยชนะครั้งที่ ๗ (ตอนที่ ๑ ชนะนันโทปนันทนาคราช) ๑๗๕

๒๐. ชัยชนะครั้งที่ ๗ (ตอนที่ ๒ ชนะนันโทปนันทนาคราช) ๑๘๓

๒๑. ชัยชนะครั้งที่ ๘ (ตอนที่ ๑ ชนะพกพรหม) ๑๙๓

๒๒. ชัยชนะครั้งที่ ๘ (ตอนที่ ๒ ชนะพกพรหม) ๒๐๑

๒๓. ลักษณะมหาบุรุษ (๑) ๒๑๑

๒๔. ลักษณะมหาบุรุษ (๒) ๒๑๙

๒๕. ลักษณะมหาบุรุษ (๓) ๒๒๙

๒๖. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๑) ๒๓๗

๒๗. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๒) ๒๔๗

๒๘. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๓) ๒๕๕

๒๙. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๔) ๒๖๓

๓๐. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๑ เทวสันนิบาต)	๒๗๓
๓๑. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๒ พุทธคุณ ๘ ประการ)	๒๘๑
๓๒. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๓ สนังกุมารพรหม)	๒๘๙
๓๓. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๔ โชติบาลกุมาร)	๒๙๗
๓๔. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๕ พบมหาพรหม)	๓๐๕
๓๕. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๖ ขอลาบวช)	๓๑๓
๓๖. มหาโควินทสูตร (ตอนที่ ๗ ออกบวช)	๓๒๑
๓๗. จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๑)	๓๒๙
๓๘. จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๒)	๓๓๗
๓๙. จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๓)	๓๔๕
๔๐. จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๔)	๓๕๓
๔๑. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๑)	๓๖๓
๔๒. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๒)	๓๗๑
๔๓. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๓)	๓๗๙
๔๔. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๔)	๓๘๗

๔๕. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๕)	๓๙๕
๔๖. วิธุรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๖)	๔๐๓
๔๗. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑)	๔๑๓
๔๘. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๒)	๔๒๑
๔๙. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๓)	๔๒๙
๕๐. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๔)	๔๓๗
๕๑. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๕)	๔๔๗
๕๒. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๖)	๔๕๕
๕๓. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๗)	๔๖๕
๕๔. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๘)	๔๗๓
๕๕. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๙)	๔๘๓
๕๖. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๐)	๔๙๑
๕๗. เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)	๕๐๑
๕๘. บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปบารมี)	๕๐๙
๕๙. กระต่ายน้อยในดวงจันทร์ (ทานปรมัตถบารมี)	๕๑๙
๖๐. สละชีวิตเป็นทาน (ปรมัตถบารมี)	๕๒๗
ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)	๕๓๕
พจนานุกรม	๕๓๙
วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น	๕๕๓
รายนามเจ้าภาพ	๕๖๑

๑

ศาสดาเอกของโลก

(๑)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เลิศเมื่ออุบัติขึ้นในโลก ย่อมอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์แก่มหาชนเป็นอันมาก เพื่อความอนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เลิศคือใคร คือ พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วจากกิเลสอาสวะ กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ของพระองค์ไม่มีอีกแล้ว พวกเราควรดำเนินชีวิตตามแบบอย่างพระพุทธองค์ โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ เป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นให้เป็นเรื่องรองลงมา เรามีกิจที่ต้องทำให้รู้แจ้งว่า เราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต เพราะฉะนั้นเราควรต้องหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือพระธรรมกาย

มีวาระพระบาลีกล่าวไว้ใน อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต ว่า

“เอกปุคฺคโล ภิกฺขเว โลเก อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ กตโม เอกปุคฺคโล ตถาคโต อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เลิศเมื่ออุบัติขึ้นในโลก ย่อมอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์แก่มหาชนเป็นอันมาก เพื่อความอนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เลิศคือใคร คือ พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ”

ช่วงนี้ใกล้ถึงวาระสำคัญอันเป็นมหามงคลสำหรับเหล่า

พุทธศาสนิกชนอีกครั้งหนึ่ง นั่นคือ วันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้และปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นบรมศาสดาของพวกเรา ถือเป็นเรื่องมหัศจรรย์ทีเดียวที่พระพุทธองค์มีวันประสูติ วันตรัสรู้และวันปรินิพพานมาพ้องตรงกัน คือตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ฉะนั้นวันวิสาขบูชาจึงเป็นวันที่เราควรมาตรึกระลึก นึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธ-องค์

ในฐานะที่เราเป็นชาวพุทธ จำเป็นจะต้องรู้จักประวัติของพระพุทธองค์ท่านให้แจ่มแจ้ง และซาบซึ้งในพระคุณของพระพุทธองค์ เราจะได้เกิดปีติและภาคภูมิใจว่า ตัวเราได้มาอยู่ในร่มเงาบารมีธรรม และยังได้อาศัยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์มาประพฤติปฏิบัติจนกระทั่งเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ทำให้ชีวิตมีแต่ความสำเร็จและสมหวังในทุกสิ่ง

ดังนั้น ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เราควรมาระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้าให้เป็นพุทธานุสติ ระลึกนึกถึงพระพุทธองค์ในขณะที่ใจหยุดนิ่ง เราจะได้รู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ยิ่งขึ้นไปอีก ด้วยการทำตัวของเราประหนึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของสรรพสิ่งทั้งมวล ให้ทำใจนิ่งๆ ไว้ตลอดเวลา

ประวัติของพระพุทธองค์เป็นประวัติที่ยิ่งใหญ่ และการ

บังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น บังเกิดได้ยากยิ่ง บางยุคบางสมัยก็ไม่มีพระพุทธเจ้ามาอุบัติเลย โลกว่างเว้นจากพระสัทธรรม หมู่สัตว์ตกอยู่ในความมืดมิด คือ อวิชชาที่หาทางออกไม่พบ การอุบัติขึ้นของพระองค์นั้น เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับมวลมนุษยชาติ ประวัติของท่านชัดเจนแจ่มแจ้ง มีที่มาที่ไปตั้งแต่เริ่มสร้างบารมีนับภพนับชาติไม่ถ้วน สร้างความดีมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยที่ท่านแบกมารดาอยู่บนบ่าขณะว่ายน้ำอยู่กลางทะเล เนื่องจากเรือสำเภาแตกเพราะพายุในครั้งนั้น

*ขณะกำลังแบกมารดาอยู่กลางทะเล ท่านก็เกิดมหากรุณาขึ้นในใจทันที เกิดความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ คือ ปรารถนาที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ เพราะท่านมองเห็นว่า ตราบใดที่ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ ก็ต้องตรอมตรมในทะเลทุกข์เช่นนี้ ขนาดแบกมารดาอยู่บนบ่า ยังมีกรุณาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายถึงเพียงนี้ ทั้งที่ตนเองยังอยู่ท่ามกลางทะเลที่มองไม่เห็นฝั่ง แต่ยังได้ตั้งความปรารถนาอันยิ่งใหญ่นั้นกลางทะเล และท่านก็ตระหนักดีว่า ความปรารถนานั้นไม่ใช่ได้มาโดยง่าย แต่จะต้อง

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

ได้มาด้วยความยากลำบากนับภพนับชาติไม่ถ้วนทีเดียว

เมื่อคิดดังนั้น ท่านเริ่มสั่งสมบุญบารมี เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนตั้งไว้ แม้ความปรารถนานั้นจะต้องพบอุปสรรคมากมายเพียงใด ท่านก็ไม่ย่อท้อ ขนาดที่ว่าอวกาศโล่งๆ เต็มไปด้วยกองไฟลุกโชน แล้วให้ท่านก้าวเดินไปสู่อีกฝั่งหนึ่ง โดยฝั่งโน้นจะเป็นฝั่งที่ทำให้ท่านบรรลุเป้าหมาย ท่านก็จะไป จะฝ่าเปลวเพลิงไปโดยไม่กลัว ไม่หวาดหวั่นต่อความยากลำบาก แล้วท่านทำเช่นนั้นได้จริงๆ ด้วย

บางคนตั้งความปรารถนาสูงส่งไว้ แต่ครั้นประสบอุปสรรคก็เลิกละความตั้งใจ บางคนพบอุปสรรคปานกลางก็เลิกความตั้งใจ แต่พระพุทธเจ้าต้องประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย ขนาดต้องแลกด้วยเลือดเนื้อและชีวิต พระองค์ก็ไม่หวั่นไหว บางท่านจากที่ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แต่เมื่อพบอุปสรรคและเห็นว่า เส้นทางการเป็นพระพุทธเจ้าช่างยาวนานเหลือเกิน ก็เปลี่ยนความปรารถนาเป็นเพียงพระอัครสาวก หรือเป็นพระอรหันต์ธรรมดา แต่พระองค์กลับมีมโนปณิธานอย่างแรงกล้า ตั้งแต่ว่ายน้ำดำผุดดำว่ายอยู่ในมหาสมุทรโดยไม่ได้คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ คิดถึงแต่เป้าหมาย และมุ่งจะทำความปรารถนานั้นให้สำเร็จให้ได้

ท่านได้สร้างบารมีเช่นนั้นมายาวนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน

จนกระทั่งเกิดอุปมาว่า ท่านได้สละเลือดเนื้อและชีวิต เฉพาะที่เป็นเลือดก็มากกว่าน้ำในท้องทะเลมหาสมุทร สละเนื้อเป็นทานมากกว่าแผ่นดินบนพื้นชมพูทวีป ที่ควักลูกนัยน์ตาก็มากกว่าดวงดาวบนท้องฟ้า และที่ตัดศีรษะบูชาธรรม มากยิ่งกว่าผลมะพร้าวในชมพูทวีป

นั่นคือข้อความที่อุปมาไว้ ท่านทำเช่นนั้นนับภพนับชาติกันไม่ถ้วน หลายท่านได้อ่านพุทธประวัติหรือประวัติการสร้างบารมีของพระพุทธองค์กันมาบ้างแล้ว ไม่ว่าจะเป็นลักษณะที่เป็นชาดกในคัมภีร์ต่างๆ หรือในหนังสือพระเจ้าสิบชาติบ้างห้าร้อยชาติบ้าง นั่นเป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งของประวัติอันยาวนานของพระพุทธองค์เท่านั้น แท้ที่จริงแล้ว พระพุทธองค์ทรงสร้างบารมีมานานถึง ๒๐ อสงไขย แสนมหากัป โดย ๘ อสงไขยแรก เพียงคิดอยากเป็นพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยังไม่กล้าบอกใคร เมื่อความคิดดี ติดแน่นอยู่ที่ศูนย์กลางกายมากเข้า ก็เปล่งวาจาบอกคนรอบข้าง เมื่อพบพระพุทธเจ้าพระองค์ใด ท่านจะเข้าไปกราบนมัสการ ทำบุญกุศลกับพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้วกราบทูลถึงความปรารถนาดีของตนเองที่อยากจะเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตบ้าง พระพุทธเจ้าก็จะชื่นชมอนุโมทนา ทรงอวยพรให้ท่านสมหวังดังใจปรารถนาเรื่อยมา

ท่านได้พบพระพุทธเจ้ามามากมายหลายพระองค์ แต่ยัง

ไม่ได้รับคำยืนยันหรือคำพยากรณ์ใดๆ อย่างไรก็ตามท่านก็สร้างบารมีอย่างไม่ย่อท้อ ครั้นครบ ๑๖ อสงไขย ในสมัยที่ท่านเป็นสุเมธดาบส ท่านยังได้นอนทอดร่างเป็นสะพาน เพื่อให้พระทีปังกรพุทธเจ้า เดินข้ามโคลนตมไป ท่านจึงได้รับคำพยากรณ์จากพระ-ทีปังกรพุทธเจ้าพระองค์แรกว่า อีก ๔ อสงไขยแสนมหากัปสุเมธดาบสจะได้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า สมณโคดม ญาณทัสสนะของพระพุทธเจ้านี้ทรงแจ่มแจ้งทีเดียว

ท่านเห็นยิ่งกว่ามองเห็นด้วยตาเนื้อ บอกได้ทันทีว่าจะเป็นเจ้าชายพระนามว่า สิทธัตถะ มีพระราชบิดาชื่อสุทโธทนะ พระมารดาชื่อสิริมหามายา เกิดที่ไหน อย่างไร ทรงเห็นแจ้งทะลุปรุโปร่งหมด เพราะพระพุทธองค์เห็นด้วยธรรมจักษุ เห็นด้วยตาธรรมกายที่แจ่มใสชัดเจน เห็นทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคต พุทธพยากรณ์จึงไม่ผิดเพี้ยนแม้แต่นิดเดียว

เมื่อได้รับพุทธพยากรณ์แล้ว ตั้งแต่นั้นมา ท่านจึงได้ชื่อว่าเป็นนิยตโพธิสัตว์ ผู้พร้อมจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอน แม้จะได้รับคำพยากรณ์แล้ว แต่ท่านมิได้หลงระเริงยินดีเพียงแค่นั้นมีแต่จะทำความดีให้ทับทวียิ่งขึ้นไปอีกฉะนั้น การบังเกิดขึ้นแต่ละภพแต่ละชาติของท่าน จึงเป็นไปเพื่อสันติสุขอันไพบูลย์ของมวลมนุษยชาติเท่านั้น ถ้าบังเกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นมหาเศรษฐีผู้ใจบุญ เป็นพระราชาพระเจ้าจักรพรรดิก็ปกครอง

แผ่นดินโดยธรรม มนุษย์ยุคสมัยนั้นจะรักษาศีล ๕ ตามท่านไปด้วย ข้าวปลาอาหารบังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพของพระเจ้าจักรพรรดิ และด้วยบุญที่มหาชนได้ตั้งใจรักษาศีล บ้านเมืองจึงสงบร่มเย็นเป็นสุข ไม่ต้องทำมาหากินให้ลำบาก โลกแห่งสันติภาพได้เกิดขึ้นในยุคของพระองค์นี่แหละ

ทุกภพทุกชาติ ท่านมุ่งแสวงหาทางพ้นทุกข์อย่างเดียว แม้เป็นลูกเศรษฐี ก็ไม่ได้ยินดีในสมบัติ ท่านเป็นผู้ที่สอนตนเองได้ เมื่อออกบวชก็ตั้งใจทำภาวนาแนะนำมหาชนให้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์กันมากมาย ใจท่านคิดอย่างเดียวว่า ทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ และช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏได้ พระองค์สร้างบารมีมาทุกรูปแบบ ทรงเป็นแบบอย่างของยอดนักสร้างบารมีที่พวกเราควรศึกษา ควรรำลึกนึกถึงบ่อยๆ แล้วดำเนินตามปฏิปทาของพระพุทธองค์ จะทำให้เรามีกำลังใจในการสร้างบารมียิ่งๆ ขึ้นไป ฉะนั้นให้เราหมั่นนั่งสมาธิ เจริญพุทธานุสติมีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ ใจของเราจะได้ใสบริสุทธิ์ และเข้าถึงธรรมตามพระพุทธองค์ไปด้วย

๒

ศาสดาเอกของโลก

(๒)

ชนเหล่าใดเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า
ชนเหล่านั้นชื่อว่า เลื่อมใสในสิ่งที่เลิศ
ก็วิบากอันเลิศย่อมมีแก่บุคคลผู้ที่เลื่อมใสในสิ่งที่เลิศ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้นแบบของยอดนักสร้างบารมี ที่สร้างบารมีในทุกเวลาทุกสถานที่ไม่ว่าจะกี่ภพกี่ชาติพระพุทธองค์มุ่งสร้างบารมีโดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้าง และเงื่อนไข เป็นผู้ไม่ว่างเว้นจากการสร้างบารมี เราทั้งหลายผู้เป็นพุทธศาสนิกชน ควรดำเนินชีวิตตามอย่างพระพุทธองค์ ด้วยการสร้างบารมีทุกรูปแบบ และตั้งใจฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ ให้เข้าถึงพระธรรมกาย เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เข้าถึงฝั่งแห่งนิพพานอันเป็นเอกันตบรมสุขติดตามพระองค์ไปด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อัปปมาทวรรค ว่า

“ยาวตา จุนฺทิ สตฺตา อปทา วา ทฺวิปทา วา จตุปฺปทา วา พหุปฺปทา วา รูปิโน วา อรูปิโน วา สญฺญิโน วา อสญฺญิโน วา เนวสญฺญินาสญฺญิโน วา ตถาคโต เตสํ อคฺคมกฺขายติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ฯ เย โข จุนฺทิ พุทฺเธ ปสนฺนา อคฺเค เต ปสนฺนา อคฺเค โข ปน ปสนฺนานํ อคฺโค วิปาโก โหติ

ดูก่อนจุนที สัตว์ที่ไม่มีเท้าก็ดี มี ๒ เท้าก็ดี มี ๔ เท้าก็ดี มีเท้ามากก็ดี มีรูปก็ดี ไม่มีรูปก็ดี มีสัญญาก็ดี ไม่มีสัญญาก็ดี มีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ก็ดี มีประมาณเท่าใด พระ-ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่าสัตว์เหล่านั้น ชนเหล่าใดเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ชนเหล่านั้น

ชื่อว่า เลื่อมใสในสิ่งที่เลิศ ก็วิบากอันเลิศย่อมมีแก่บุคคลผู้ที่เลื่อมใสในสิ่งที่เลิศ”

การที่พวกเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา มีจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัย เลื่อมใสพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นเอกบุรุษในโลก แล้วยึดพระพุทธองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี นับว่าพวกเราเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ เกิดมาชาตินี้ถือว่าเป็นชีวิตที่มีสาระแก่นสาร มีชีวิตไม่ว่างเปล่าจากกุศลความดี เกิดมาเพื่อสั่งสมบุญบารมีอย่างแท้จริง ความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสิ่งที่บังเกิดขึ้นได้ยาก บุคคลใดที่มีความเลื่อมใสเช่นนี้ แสดงว่าบุคคลนั้นได้สั่งสมบุญเก่ามาดี ได้เคยพบเห็นหรือผ่านพระพุทธเจ้ามานับภพนับชาติไม่ถ้วนจึงทำให้รู้ซึ้งถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์

*สมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบารมีเป็นพระ-โพธิสัตว์นั้น ท่านได้เกิดเป็นเกือบทุกอย่าง เวียนว่ายอยู่ในสังสารวัฏเหมือนพวกเราทุกคน แต่ใจท่านมุ่งแสวงหาทางหลุดพ้นอย่างเดียว ใจของท่านไม่เหมือนคนธรรมดาที่มัวข้องเกี่ยวอยู่ในกามคุณ ๕ ยินดีในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข อันไม่

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

จีรังยั่งยืน บางภพบางชาติท่านพลัดไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่ชาติกำเนิดก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างบารมีของท่านแต่อย่างใด

แม้บางชาติพลั้งพลาดไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ท่านก็เป็นช้างอาชาไนย ม้าอาชาไนย เป็นกระต่ายก็เป็นกระต่ายน้อยโพธิสัตว์ เป็นโคก็เป็นโคเจ้าปัญญาไม่ทำให้เจ้าของเดือดร้อน ช่วยเหลือเจ้าของพ้นจากความทุกข์ยากลำบาก บางชาติไปเกิดเป็นพญานาคราช ครองนาคพิภพที่มีสมบัติทิพย์ มีนางนาค-มาณวิกามากมายคอยปรนนิบัติรับใช้ เป็นพญานาคภูริทัตบ้าง เป็นจัมเปยยนาคราชบ้าง แต่ท่านเห็นว่าสมบัติอันเป็นทิพย์เหล่านี้ ไม่เที่ยงแท้ ไม่ช้าท่านต้องละทิ้งไป ท่านจึงตั้งใจรักษาอุโบสถศีลเพื่อจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะรู้ว่าอัตภาพของมนุษย์เหมาะสมต่อการสร้างบารมีมากที่สุด

เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ท่านเป็นผู้มีปัญญาเป็นเลิศ เป็นมโหสถบัณฑิตผู้ฉลาดในการตัดสินคดี เป็นพระเตมีย์ผู้เห็นทุกข์เห็นโทษในการครองเรือน ไม่ยินดีในราชสมบัติ มุ่งออกบวชเพื่อแสวงหาโมกขธรรมเพียงอย่างเดียว เป็นพระมหาชนกผู้มีความเพียรอันยิ่งยวด เป็นสุวรรณสามผู้มีเมตตา อีกทั้งเป็นลูกยอดกตัญญูเลี้ยงดูบิดามารดาผู้ตาบอด เป็นพระเจ้าเนมิราช

ผู้สอนมหาชนให้ยินดีในการทำทาน จนมหาชนได้ไปบังเกิดในสวรรค์นับไม่ถ้วน แม้ไปบังเกิดเป็นมหาพรหมนารทะ ท่านก็ไม่มัวยินดีในสุขที่เกิดจากฌานสมาบัติ ได้สร้างบารมีด้วยการลงมาเปลื้องมิจฉาทิฏฐิของพระราชาและชาวเมือง จนมีสุคติสวรรค์เป็นที่ไปกันถ้วนหน้า

ภพชาติสุดท้าย พระองค์ได้ถือกำเนิดเป็นพระเวสสันดรผู้บำเพ็ญทานบารมี ทันทีที่ประสูติจากพระครรภ์ของพระมารดาท่านแบมืออ้าปากถามพระมารดาเลยว่า “เสด็จแม่มีสมบัติอะไรให้ลูกได้บริจาคบ้างไหม” เมื่อเติบโตขึ้น ตั้งแต่ทรงรู้ความก็ทรงทำทานเรื่อยมา ทรงบริจาคม้ามงคล ช้างมงคล จนกระทั่งถูกขับไล่ออกจากพระราชวัง พระองค์ก็ไม่ทรงหวั่นไหวเสด็จออกไปอยู่ป่าบำเพ็ญภาวนา ยังมีพราหมณ์ชูชกตามมาเพิ่มบารมีให้กับพระองค์อีก ด้วยการขอพระกุมารทั้งสอง คือ กัณหาและชาลี พระองค์ทรงบริจาคให้ไปแม้จะทรงรักลูกทั้งสองปานดวงตาดวงใจ แต่ทรงรักสัพพัญญุตญาณมากกว่า มหาทานบารมีที่พระองค์ทรงบริจาคนั้น แผ่นดินถึงกับสะเทือนเลื่อนลั่นแซ่ซ้องสาธุการไปทั่วภพสาม

เมื่อละจากอัตภาพนั้น ท่านได้ไปบังเกิดเป็นท้าวสันดุสิต-เทวราช เป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดุสิต เสวยสุขในทิพยสมบัติ

เป็นเวลานาน คอยโอกาสแห่งการตรัสรู้ธรรมอยู่บนสวรรค์ การมาบังเกิดเป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์นั้น ไม่ได้ลงมาอย่างไม่มีใครรู้เห็น ท่านลงมาด้วยการเชื้อเชิญของเหล่ากายทิพย์ทั้งหลายชาวสวรรค์ ๖ ชั้น พรหมชั้นต่างๆ มาประชุมพร้อมกัน แล้วพากันไปอาราธนาท่านให้ลงมาบังเกิดว่า

"ข้าแต่พระมหาวีระ บัดนี้เป็นเวลาอันสมควรแล้ว ขอพระองค์ได้โปรดอุบัติในพระครรภ์ของพระมารดา เพื่อตรัสรู้อมตธรรม ช่วยทำให้โลกนี้พร้อมทั้งเทวโลกให้ข้ามทางอันกันดารในสังสารวัฏด้วยเถิด" พระองค์ได้ตรวจดูแล้ว เห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมต่อการมาอุบัติ จึงตรวจดูสถานที่ที่จะมาอุบัติซึ่งเราเรียกว่า มหาวิโลกนะ

ผู้มีบุญบารมีมาก เวลาจะเกิดท่านเลือกเกิดเองได้ ท่านตรวจดูว่าโลกมนุษย์เหมาะสมจะเป็นสถานที่รองรับท่านได้ไหม พระมหาสัตว์ทรงตรวจดูกาลเวลาว่า ถึงเวลาหรือยัง ถ้ามนุษย์มีอายุเกิน ๑๐๐,๐๐๐ ปี ท่านจะไม่อุบัติ เพราะมนุษย์พิจารณาไตรลักษณ์ คือความไม่เที่ยงของสังขารไม่ออก เพราะอายุยืนเกินไป เกิดมาเป็นหมื่นๆ ปีแล้ว ไม่เห็นแก่หรือเจ็บป่วยเลย จึงตรองตามพระธรรมไม่ได้ เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสว่า อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา สรรพสัตว์ก็จะไม่เข้าใจ ทำให้หาผู้ตรัสรู้ธรรมตามพระองค์ได้ยาก

หากเป็นยุคสมัยที่มนุษย์มีอายุถอยลงไปต่ำกว่า ๑๐๐ ปี ก็ไม่ใช่เวลามาอุบัติเช่นกัน เพราะหมู่สัตว์มีกิเลสหนาปัญญาหยาบเกินไป คำสอนที่พระองค์ทรงแสดงจะเป็นเหมือนไม้ที่ขีดลงไปในน้ำ น้ำแยกออกจากกันแล้วก็เชื่อมกันเช่นเดิม ทำให้ไม่มีผู้ตรัสรู้ธรรมตามพระองค์ได้ เพราะฉะนั้นกาลสมัยที่มนุษย์มีอายุต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ปี ลงมาถึง ๑๐๐ ปี จึงชื่อว่าเป็นกาลที่สมควร

จากนั้นพระองค์ตรวจดูทวีป ทรงเล็งเห็นทวีปทั้ง ๔ คือ อุตตรกุรุทวีป ปุพพวิเทหะ อปรโคยาน และชมพูทวีปพร้อมด้วยทวีปบริวาร ทรงเห็นว่าใน ๓ ทวีป พระพุทธเจ้าทั้งหลายไม่บังเกิด จะบังเกิดในชมพูทวีปแห่งเดียวเท่านั้น จากนั้นทรงตรวจดูประเทศต่อไปว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายบังเกิดในประเทศไหนหนอ ทรงเห็นมัชฌิมประเทศ คือประเทศอินเดียในปัจจุบัน เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระเจ้าจักรพรรดิ พระราชามหากษัตริย์ พราหมณ์ คฤหบดี ผู้มีศักดิ์ใหญ่มาบังเกิด

พระมหาสัตว์ตรวจดูตระกูล ทรงเห็นว่า ธรรมดาพระพุทธเจ้าจะบังเกิดในตระกูลที่ชาวโลกยกย่อง ซึ่งปัจจุบันตระกูลกษัตริย์ เป็นตระกูลที่ชาวโลกยกย่องว่าประเสริฐที่สุด เมื่อตรวจดูมารดา ทรงเห็นว่า ธรรมดาพระพุทธมารดาไม่เป็น

หญิงเหลาะแหละ บำเพ็ญบารมีมาแล้วถึง ๑๐๐,๐๐๐ กัป รักษาศีล ๕ ไม่ขาดตั้งแต่เกิด พระนางสิริมหามายาเป็นผู้สมควรเป็นมารดาของพระองค์

เมื่อพระองค์ทรงตรวจตราจนครบทั้ง ๕ ประการ คือ กาล ทวีป ประเทศ ตระกูลและพระมารดาแล้ว จึงตัดสินพระทัยจุติมาบังเกิดในพระครรภ์ของพระนางสิริมหามายาในศากยราชตระกูล แม้อยู่ในพระครรภ์ พระองค์ก็มีสติสัมปชัญญะแจ่มใสอยู่ในอิริยาบถนั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์เพียงอิริยาบถเดียว นี่คือความมหัศจรรย์ของพระพุทธเจ้าของเรา โดยเฉพาะในขณะที่พระองค์ประสูติ หมื่นโลกธาตุหวั่นไหวสะเทือนเลื่อนลั่น รัศมีแผ่ไปในหมื่นจักรวาล คนตาบอดแต่กำเนิดกลับได้จักษุ คนหูหนวกก็ได้ยินเสียง คนใบ้ก็พูดเจรจาได้ คนค่อมก็เดินหลังตรงได้ คนง่อยกลับเดินได้ตามปกติ ไฟในนรกทั้งหมดก็ดับลง สัตว์นรกพ้นจากการถูกทัณฑกรรมชั่วคราวกันเลยทีเดียว

เรื่องราวการอุบัติขึ้นของพระพุทธองค์ดูเหมือนจะมาพร้อมๆ กับปาฏิหาริย์ เป็นเรื่องราวที่มหัศจรรย์เหลือวิสัยของมนุษย์ธรรมดา เหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริงที่พิสูจน์ได้ เมื่อเข้าถึงพระธรรมกาย เพราะพระองค์ได้สั่งสมบุญบารมีไว้มาก บารมีเต็มเปี่ยมล้นปรี่พร้อมที่จะเข้าถึงธรรมอยู่แล้ว จึงเป็นบุคคลผู้มี

อานุภาพ จะหามนุษย์และเทวาผู้ยิ่งกว่าหรือเสมอเหมือนก็ไม่มี วันวิสาขบูชาจึงเป็นวันสำคัญที่เหล่าพุทธศาสนิกชนทั้งหลายควรหาโอกาสเอาวันอันเป็นสิริมงคลนี้ ตรึกระลึกนึกถึงพระ-มหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์ ด้วยการทำทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อน้อมถวายเป็นปฏิบัติบูชาแด่พระบรมศาสดาของเรา เราจะได้บุญใหญ่ที่เกิดจากการบูชาบุคคลที่ควรบูชา ทำให้มีสุคติสวรรค์เป็นที่ไป

๑

ศาสดาเอกของโลก

(๓)

พระพุทธเจ้า ผู้มีพระมหากรุณาอันยิ่งใหญ่ บำเพ็ญบารมีทุกประการจนเต็มเปี่ยม บรรลุพระสัมโพธิญาณอันสูงสุด ด้วยอำนาจแห่งการนอบน้อมนั้น ขอความชนะและความเป็นมงคล จงบังเกิดมีแก่ข้าพระพุทธเจ้า

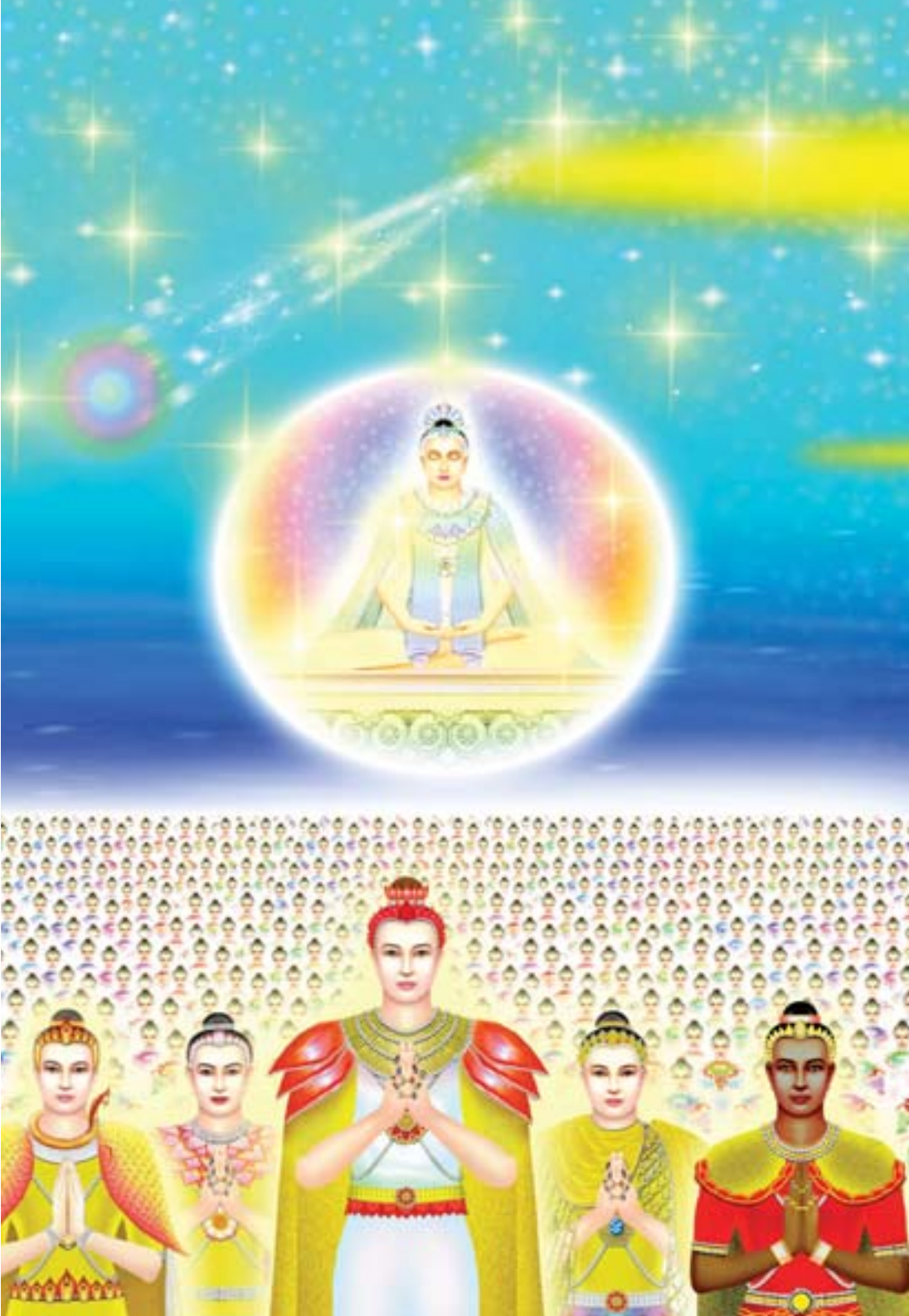

บัณฑิตทั้งหลายพิจารณาเห็นว่า การเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์ ความแก่ ความเจ็บและความตายก็เป็นทุกข์ ท่านจึงแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ เพราะคิดว่าเมื่อมีความทุกข์ย่อมต้องมีวิธีแก้ไขให้พบความสุขได้ ด้วยวิธีการลองผิดลองถูกกันมายาวนาน แม้บางคนแสวงหามาตลอดชีวิตก็ยังไม่พบ แต่พวกเราโชคดีที่ได้มาพบพระพุทธศาสนา มารู้จักหนทางแห่งความพ้นทุกข์ หนทางไปสู่อายตนนิพพานว่า อยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นหนทางเอกสายเดียวที่จะนำไปสู่อายตนนิพพานได้ เป็นที่ๆ เดียวที่ความทุกข์มากล้ำกรายไม่ได้ มีแต่ความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย ดังนั้นเราควรหมั่นนำใจของเรามาหยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนี้ตลอดเวลา เพื่อจะได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงภายในกันทุกคน

มีพระกถานอบน้อมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบทหนึ่งว่า

“มหาการุณิโก นาโถ หิตาย สพฺพปาณินํ
ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โหตุ เต ชยมงฺคลํ

พระพุทธเจ้า ผู้มีพระมหากรุณาอันยิ่งใหญ่ บำเพ็ญบารมีทุกประการจนเต็มเปี่ยม บรรลุพระสัมโพธิญาณอันสูงสุด ด้วยอำนาจแห่งการนอบน้อมนั้น ขอความชนะและความเป็นมงคล จงบังเกิดมีแก่ข้าพระพุทธเจ้า”

การอุบัติขึ้นของเอกบุรุษในโลก เช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่ง อะไรที่เป็นเรื่องเหลือเชื่อ เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่เราเรียกว่าปาฏิหาริย์ มักจะเกิดขึ้นเสมอกับพระบรมโพธิสัตว์ผู้สั่งสมบุญบารมีมายาวนาน เพื่อหวังจะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะฉะนั้นการจะเอาบุญบารมีเพียงเล็กน้อยของเราไปเทียบกับบารมีของพระองค์นั้น เปรียบเสมือนเอาเมล็ดงาไปเทียบกับเขาพระสุเมรุ หรือหากจะเปรียบดวงปัญญาของเรากับของพระพุทธองค์ ก็เสมือนเอาแสงหิ่งห้อยไปเทียบแสงของดวงอาทิตย์ เพราะพระองค์เป็นยอดนักสร้างบารมีที่สั่งสมบารมีมาอย่างยิ่งยวด ทรงเอาชีวิตเป็นเดิมพันในการสร้างบารมีมาโดยตลอด

กว่าที่พระองค์จะตรัสรู้ธรรม และได้คุณสมบัติที่เป็นสิ่งเฉพาะมีอาเวณิกธรรมเป็นต้นเหล่านี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ ต้องสั่งสมบารมีกันเป็นอสงไขยชาติ ใจท่านยิ่งใหญ่มาตลอด คิดแต่จะนำตนและสรรพสัตว์ให้ข้ามฝั่งแห่งสังสารวัฏ ท่านเคยตั้งมโน-ปณิธานเอาไว้ว่า “ประโยชน์อะไรของเรา ผู้จะข้ามห้วงแห่งสงสารแต่เพียงลำพังผู้เดียว เมื่อเราบรรลุสัพพัญญุตญาณแล้วเราจะยังโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลกให้ข้ามไปด้วย ด้วยบุญญาบารมีที่เราได้บำเพ็ญไว้ดีแล้ว เมื่อเรากำจัดภพสามได้แล้วขึ้นสู่นาวาแห่งธรรมจงยังโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลกให้ข้ามวัฏสงสารนี้ด้วยเถิด”

*เพราะฉะนั้น เมื่อบารมีของพระโพธิสัตว์เจ้าแต่ละพระองค์แก่กล้าขึ้น ท่านจะไปเสวยสุขในดุสิตสวรรค์ รอคอยเวลาอันสมควรที่จะลงมาตรัสรู้ธรรม หากถึงเวลา เหล่าเทวดาทั่วหมื่นโลกธาตุต่างพร้อมใจกันมาอัญเชิญท่าน คือ เวลาผู้มีบุญจะมาเกิด เขาต้องอัญเชิญให้ลงมาเกิด ตัวแทนก็กล่าวอาราธนาว่า "กาโลยนฺเต มหาวีร อุปฺปชฺช มาตุกุจฺฉิยํ สเทวกํ ตารยนฺโต พุชฺฌสฺสุ อมตํ ปทํ" แปลว่า" ข้าแต่พระมหาวีระ นี้เป็นกาลอันสมควรสำหรับพระองค์แล้ว โปรดเสด็จอุบัติในพระครรภ์ของพระมารดาเถิด พระองค์จักทรงยังโลกพร้อมทั้งเทวโลกให้ข้ามโอฆสงสาร ได้โปรดลงตรัสรู้อมตธรรมเถิด"

เมื่อได้รับอาราธนา พระองค์จะตรวจดูมหาวิโลกนะ ๕ ว่าขณะนี้บนโลกมนุษย์เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่ตรัสรู้ธรรมหรือยัง ตั้งแต่ดูกาลเวลาที่สมควร ดูว่าอายุมนุษย์ไม่ยืนยาวจนเกินไปและไม่สั้นจนเกินไป จะลงมาเกิดในทวีปไหน ประเทศอะไร จะบังเกิดในตระกูลพราหมณ์หรือกษัตริย์ และตรวจดูมารดาผู้มีบุญที่ได้สั่งสมบุญบารมีมาทางนี้ เมื่อพร้อมแล้วท่านจึงตัดสินใจลงมาเกิด ดังตัวอย่างของพระทีปังกรสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจาก

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

รับอาราธนาแล้วเสด็จอุบัติในพระครรภ์ของพระสุเมธาเทวี ประทับอยู่ในพระครรภ์ด้วยท่านั่งขัดสมาธิตลอดเวลา เหตุอัศจรรย์และปาฏิหาริย์ต่างๆ ก็บังเกิดขึ้นกับชาวโลก คือ เมื่อพระองค์เสด็จสู่พระครรภ์ของพระมารดา ทั่วหมื่นโลกธาตุก็สะเทือนสะท้านหวั่นไหว

ครั้นพระมหาสัตว์ประสูติ เทวดาทั้งหลายรับไว้ก่อน ต่อมามนุษย์จึงรับพระองค์ เสียงกลองทุกชนิด และเครื่องดนตรีทิพย์ที่ไม่มีใครประโคม ต่างเกิดเสียงดังไพเราะขึ้นมาเอง เครื่องพันธนาการทั้งหลายก็ขาดหลุดหมด โรคภัยทั้งปวงก็หายไปเอง คนตาบอดแต่กำเนิดก็มองเห็นได้ คนหูหนวกก็ได้ยินเสียงเป็นปกติ คนเป็นใบ้แต่กำเนิดก็พูดได้ คนขาพิการไม่สมประกอบก็เดินได้เป็นปกติ รัตนะทุกอย่างทั้งที่อยู่ในอากาศ ทั้งที่อยู่ตามพื้นดินต่างเรืองแสงได้เอง

ที่มหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น คือ ไฟในนรกที่ร้อนแรงเพียงใดก็ดับลงชั่วคราว แม่น้ำที่มีกระแสเชี่ยวกรากก็หยุดไหลชั่วคราว แสงสว่างที่รุ่งโรจน์โชติช่วงก็บังเกิดขึ้น ทั้งสามารถส่องสว่างไปถึงโลกันตนรกได้ ซึ่งที่นั้นเป็นที่ที่ไม่เคยว่างเว้นจากการเสวยทุกข์ ตามปกติแล้วแสงของดวงอาทิตย์ไม่สามารถส่องไปถึงนรกได้ แต่แสงแห่งไฟสันติภาพที่พระบรมโพธิสัตว์นำมาสู่ภพสาม

สามารถส่องไปถึงสัตว์นรกเหล่านั้นได้

เท่านั้นยังไม่พอ มหาสมุทรที่มีเกลียวคลื่นถาโถมซัดกระหน่ำเข้าหาฝั่ง ก็สงบลง ทะเลปราศจากคลื่น น้ำที่มีรสเค็มก็มีรสจืดอร่อยดื่มกินได้เหมือนน้ำจืดทั่วไป ลมพายุที่พัดแรงทำความเสียหายก็หยุดหมด ต้นไม้ทั้งหลายต่างออกดอกบานสะพรั่ง ดวงจันทร์พร้อมทั้งดวงดาวเปล่งแสงเจิดจรัสเย็นตาเย็นใจ แม้แต่ดวงอาทิตย์ก็ไม่ร้อนแรงดังที่เห็น

ความยินดีนี้มีไปถึงเหล่าทวยเทพทั้งหลาย พวกเทวดาที่อยู่ในภพภูมิอันเป็นทิพย์ของตนเอง ต่างมีจิตเลื่อมใส พากันฟ้อนรำขับร้องประโคมดนตรีด้วยความสนุกสนานบันเทิงใจ ส่วนหมู่สัตว์ที่จองเวรก็มีเมตตาจิตต่อกัน กาก็เที่ยวไปกับนกเค้าแมว หมาป่าก็เป็นมิตรกับหมูป่า งูมีพิษและงูไม่มีพิษก็เล่นหัวกับพังพอน หนูที่อยู่ในบ้านก็จับกลุ่มเล่นกันกับแมว นับเป็นเรื่องแปลกและอัศจรรย์มาก เพราะกระแสแห่งเมตตาธรรมของพระ-บรมโพธิสัตว์ ที่ปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายมาโดยตลอด โดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง จึงทำให้สรรพสัตว์มีความรักและเมตตาต่อกัน นอกจากนี้ความกระหายน้ำในภพภูมิของพวกภูตผีปีศาจทั้งหลาย ที่ไม่เคยได้ดื่มน้ำมาเป็นพุทธันดรก็หายไป ทั่วหมื่นโลกธาตุก็เกลื่อนกลาดด้วยจุณจันทน์หอมกรุ่น อบอวล

หอมหวนด้วยกลิ่นไม้ดอกนานาพันธุ์

นี่คือความมหัศจรรย์ของพระบรมโพธิสัตว์เจ้า ผู้มีบุญบารมีเต็มเปี่ยมแล้ว ท่านเสด็จอุบัติมาพร้อมกับความสุขของสรรพสัตว์ เป็นการมาอย่างมีเป้าหมายเพื่อนำสันติสุขมาสู่ชาวโลก ตลอดมนุษย์ ทิพย์ ธรรม และบุพนิมิตแต่ละอย่างที่เกิดขึ้นนี้ มีความหมายต่อพระองค์มาก อย่างเช่นการที่หมื่นโลกธาตุหวั่นไหว เป็นบุพนิมิตว่า พระโพธิสัตว์จะได้ตรัสรู้พระสัพพัญญุตญาณ การที่คนหูหนวกตาบอดบ้าใบ้แต่กำเนิด สามารถกลับเป็นปกติได้ หรือคนง่อยเปลี้ยเสียขาก็กลับเดินได้เป็นปกติ เป็นบุพนิมิตว่าพระองค์จะได้หูทิพย์ ตาทิพย์ ได้บรรลุวิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณ ๔ และจรณะ ๑๕ จะเป็นสัพพัญญูพุทธเจ้าผู้รู้แจ้งเห็นแจ้งหมดทุกอย่าง

เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณสมความปรารถนาแล้ว จึงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยพุทธคุณ ๙ ประการ ตามที่เราได้สวดมนต์สรรเสริญพระองค์ทุกเช้าค่ำ และผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า “บุคคลเอกเมื่ออุบัติขึ้นในโลก ย่อมอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์สุขแก่ชนหมู่มาก เพื่อความอนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ดังนั้นบุคคลเอก คือพระตถาคตผู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เมื่อเราได้รู้ถึงความมหัศจรรย์และความยิ่งใหญ่ของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ควรสวดมนต์สรรเสริญ และหมั่นตรึกระลึกนึกถึงคุณของพระพุทธองค์เสมอ ใจของเราจะได้มีความเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เลิศในพระธรรมอันประเสริฐ ในพระสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศ จะไปบังเกิดในที่ใด ย่อมทำให้เราเข้าถึงความเป็นเลิศในสถานที่นั้นๆ นี้เป็นเพียงอานิสงส์แห่งความเลื่อมใส หากเราปฏิบัติตามธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำ ก็จะเกิดอานิสงส์ใหญ่ เกิดมรรคผลนิพพาน และหากเราฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ดำเนินจิตเข้าสู่เส้นทางสายกลางภายใน เราย่อมจะเข้าถึงดวงธรรมภายใน เข้าถึงกายในกายและเข้าไปพบพระธรรมกาย ซึ่งเป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรมอันเป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง เข้าถึงเมื่อไรก็ปิดนรกเปิดสวรรค์ไปสู่นิพพานกันทีเดียว เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งกันให้ได้ทุกวันจนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

๒

ศาสดาเอกของโลก

(๔)

สติของชนเหล่าใดไปแล้วในพระพุทธเจ้าเป็นนิตย์ ทั้งกลางวันและกลางคืน ชนเหล่านั้นชื่อว่าเป็นสาวกของพระ-โคดม ตื่นอยู่ ตื่นดีแล้วในกาลทุกเมื่อ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน มนุษยชาติล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ไม่มีใครรู้ว่าสันติสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ใด จะเข้าถึงได้อย่างไร จนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบว่า การที่จะทำให้เกิดสันติสุขที่แท้จริงนั้น มนุษย์ทุกคนจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงสันติสุขภายใน คือ เข้าถึงพระธรรมกาย อันเป็นต้นแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่แท้จริง และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันโดยเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ หากได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธี ย่อมสามารถเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ว่า

“สุปฺปพุทฺธํ ปพุชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ พุทฺธคตา สติ
สุปฺปพุทฺธํ ปพุชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ ธมฺมคตา สติ
สุปฺปพุทฺธํ ปพุชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ สงฺฆคตา สติ

สติของชนเหล่าใดไปแล้วในพระพุทธเจ้าเป็นนิตย์ทั้งกลางวันและกลางคืน ชนเหล่านั้นชื่อว่าเป็นสาวกของ

พระโคดม ตื่นอยู่ ตื่นดีแล้วในกาลทุกเมื่อ

สติของชนเหล่าใดไปแล้วในพระธรรมเป็นนิตย์ทั้งกลางวันและกลางคืน ชนเหล่านั้นชื่อว่าเป็นสาวกของพระโคดม ตื่นอยู่ ตื่นดีแล้วในกาลทุกเมื่อ

สติของชนเหล่าใดไปแล้วในพระสงฆ์เป็นนิตย์ทั้งกลางวันและกลางคืน ชนเหล่านั้นชื่อว่าเป็นสาวกของพระโคดม ตื่นอยู่ ตื่นดีแล้วในกาลทุกเมื่อ”

จิตของมนุษย์ส่วนใหญ่มักแล่นไปในอารมณ์ที่เป็นที่รักน่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ บางครั้งก็ไปยึดติดในเรื่องราวที่ไม่เป็นสาระแก่นสาร นำความทุกข์ระทมมาสู่ตนเอง แต่การส่งใจไปในพระรัตนตรัย คือ ตรึกระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ส่งใจไปในพระธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ ที่พระบรมศาสดาได้ทรงประทานไว้ และส่งใจไปในพระอริยสงฆ์สาวกผู้ทรงจำคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วได้สืบทอดพระศาสนาให้ดำรงอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ เมื่อนึกถึงรัตนะทั้งสามนี้แล้วจะทำให้ใจของเราสะอาดบริสุทธิ์ ปรารถนาความหลุดพ้นตามพระพุทธองค์ไปด้วย เพราะเมื่อใจน้อมไปในวัตถุที่เลิศ ส่งใจไปในรัตนะอันประเสริฐ ย่อมทำให้เกิดในสุคติโลกสวรรค์ เข้าถึงความเป็นผู้ประเสริฐในทุกสถาน และเมื่อบารมีเต็มเปี่ยมบริบูรณ์

ย่อมสามารถทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานไปสู่ที่สุดแห่งธรรม

*วันนี้หลวงพ่อจะได้นำพวกเราย้อนระลึกนึกถึงพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ในสมัยที่พระองค์เสด็จลงมาอุบัติเพื่อตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นศาสดาเอกของโลก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้นพระองค์สั่งสมบุญบารมีมามากอย่างน้อยก็ ๔ อสงไขยแสนมหากัป เมื่อลงจากเทวโลก พระองค์ได้มาบังเกิดในตระกูลของกษัตริย์ ถ้าพูดถึงชาติวุฒิถือว่าพระองค์เกิดในตระกูลกษัตริย์ที่มนุษย์ทั้งโลกยกย่อง

เมื่ออยู่ในครรภ์พระพุทธมารดา พระองค์ไม่ได้ทำความทุกข์ทรมานให้เกิดขึ้นกับพระพุทธมารดาเลย และใจของพระพุทธมารดานั้นมีแต่กุศลธรรมเกิดขึ้นตลอดเวลา จะหาเด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาแล้วทำให้มารดาเกิดกุศลจิตเช่นนี้ และมีความคิดเป็นกุศล ไม่ทุกข์ทรมานเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในครรภ์หาไม่ได้ง่ายนักเพราะพระองค์สงบนิ่งตลอด แม้ประสูติออกมาก็แตกต่างจากการประสูติหรือการเกิดของทารกทั้งหลาย คือพระพุทธมารดาประทับยืนขณะทรงมีพระประสูติกาล นี่เป็นความอัศจรรย์และเป็นความจริงที่เกิดขึ้นมาแล้ว

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

ทันทีที่ประสูติ พระองค์ทรงดำเนินได้ถึง ๗ ก้าว และมีดอกบัวผุดขึ้นรองรับเป็นเรื่องจริงที่พิสูจน์ได้ด้วยวิชชาธรรมกาย อีกทั้งพระพุทธองค์ยังได้ลักษณะมหาบุรุษที่ใครๆ ยากจะได้อย่างพระองค์ เกิดมาก็พูดได้ ที่เกิดแล้วพูดได้ก็มีมาหลายภพหลายชาติ ไม่ใช่เฉพาะชาติสุดท้ายเท่านั้น เพราะเมื่อบารมีเต็มเปี่ยมแล้ว ความอัศจรรย์ที่เหนือธรรมชาติเหนือกฎเกณฑ์ทั้งผองย่อมบังเกิดขึ้น พระองค์ทรงเปล่งวาจาได้ วาจาก็ไม่เหมือนกับมนุษย์ธรรมดาพูด ที่เรียกว่าอาสภิวาจา คือ เปล่งวาจาด้วยความองอาจว่า “อคฺโคหมสฺมิ โลกสฺส เชฏฺโฐหมสฺมิ โลกสฺส เสฏฺโฐหมสฺมิ โลกสฺส เราเป็นผู้เลิศในโลก เราเป็นผู้ประเสริฐในโลก เราเป็นผู้เจริญที่สุดในโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเรา”

พระวาจาของพระองค์จึงเป็นวาจาที่ไม่มีใครเหมือน เป็นวาจาที่ยิ่งใหญ่ เป็นนิมิตหมายแห่งการบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และสันติสุขอันแท้จริงของมวลมนุษยชาติ ชีวิตในปฐมวัยของพระองค์ก็ทรงโดดเด่น คือ มีสติปัญญาเฉียบแหลม ฉลาดเฉลียวทรงจำแม่นยำ สามารถเรียนจบศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการ เพียงแค่ ๗ วัน ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ กับครูที่มีความรู้สูงที่สุดในยุคนั้น ภูมิปัญญาของพระองค์มีขนาดนี้ เด็ก ๗ ขวบ เรียนรู้ศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการ หรือ ๑๘ ปริญญา โดยใช้เวลา

เพียง ๗ วัน ไม่ใช่ธรรมดาเลย

นี่เป็นความอัศจรรย์ ที่ท่านเรียนรู้ได้ทะลุเช่นนี้ เพราะท่านเรียนมานับภพนับชาติไม่ถ้วนจนกระทั่งแตกฉาน ทันทีที่ครูบาอาจารย์อ้าปากก็แทงตลอดหมด เข้าใจหมด ในใจของท่านมีแต่ความคิดที่แตกต่างจากมวลมนุษย์ทั้งหลาย คือ มนุษย์ส่วนใหญ่มองไม่เห็นความทุกข์ เวลาประสบทุกข์นานๆ ก็เคยชิน เมื่อเคยชินก็ไม่มีความคิดที่จะหาหนทางที่จะออกจากความทุกข์นั้น อีกทั้งไม่รู้ว่า อะไรเป็นต้นเหตุ ไม่ให้มีความคิดที่จะออกจากความทุกข์นั้น อยู่กันไปวันๆ ด้วยความเคยชินกับความทุกข์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

พระองค์ไม่ใช่เช่นนั้น เมื่อเสด็จประพาสอุทยานได้ทอดพระเนตรเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย ครั้นเห็นแล้วทรงได้ข้อคิดสะกิดใจ คิดอยากจะแสวงหาหนทางแห่งความพ้นทุกข์ที่แท้จริง อันที่จริงภาพเหล่านี้ ล้วนเป็นภาพที่มนุษย์ทั้งหลายต่างเห็นกันอยู่เป็นปกติทุกวัน แต่เห็นแล้วกลับเฉยๆ เห็นแล้วไม่คิดต่อ จึงวนกันอยู่เช่นนั้น แต่พระองค์ทรงคิด คือ ทรงคิดหาหนทางที่จะออกจากความทุกข์ และมีความเชื่อมั่นว่า หนทางที่จะพ้นจากทุกข์นั้นต้องมีอยู่จริง

จนกระทั่งความคิดของพระองค์สุกงอม เห็นว่าการ

บรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง สามารถที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้จริง ดูเหมือนว่าเบญจกามคุณต่างๆ ที่ชาวโลกยอมสยบติดอยู่นั้น ไม่สามารถไปผูกมัดกักขังท่านได้ ครองเรือนไปก็คิดเช่นนี้ไปด้วย แม้เพียงได้ยินคำกล่าวว่า สิทธัตถราชกุมารนี้เป็นโอรสและเป็นพระสวามีของใคร คนเหล่านั้นจะต้องดับเย็นอย่างแน่นอน พระองค์ได้ฟังคำว่า นิพพุตะ ที่แปลว่า ดับ ก็รู้สึกถูกอกถูกใจถึงกับถอดแหวนอันมีค่ามอบให้ผู้ที่กล่าวตอนนั้นทีเดียว

ในที่สุดถึงวันที่บารมีเต็มเปี่ยม เมื่อมีพระชนมายุได้ ๒๙ พรรษา มีเหตุทำให้พระองค์ไม่ยินดีที่จะครองราชสมบัติต่อไป คืนหนึ่ง พระองค์ทอดพระเนตรเห็นสตรีนักฟ้อนทั้งหลายกำลังนอนหลับทับเครื่องดนตรีอยู่ บางพวกมีน้ำลายไหล บางพวกกัดฟันเสียงดัง บางพวกนอนกรนบ้าง นอนอ้าปากบ้าง เสื้อผ้าที่สวมใส่หลุดลุ่ย เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็นเช่นนั้น ทรงมีพระหฤทัยเบื่อหน่ายในกามทั้งหลาย แม้พระราชวังที่ตกแต่งประดับประดาไว้ประดุจภพของท้าวสักกะ ก็ปรากฏเหมือนป่าช้าผีดิบ ซึ่งเต็มด้วยซากศพนานาชนิด ภพทั้ง ๓ ปรากฏทันทีเหมือนเรือนถูกไฟไหม้ จึงเปล่งอุทานว่า “วุ่นวายจริงหนอ ขัดข้องจริงหนอ” พระทัยของพระองค์ทรงน้อมไปเพื่อบรรพชา

คืนนั้น พระองค์ตัดสินพระทัยเด็ดเดี่ยว เสด็จขึ้นม้ากัณฐกะ

ออกจากพระราชวังกลางดึกพร้อมกับนายฉันนะ ปราสาท ๓ ฤดู ที่พรั่งพร้อมด้วยนางสนมกำนัล ทรัพย์สมบัติภายนอกต่างๆ ทรงสลัดทิ้งหมด แม้ในระหว่างทางจะมีพญามารมาขวางไว้ เอาสมบัติพระเจ้าจักรพรรดิมาล่อว่า “อีก ๗ วัน สมบัติจักรพรรดิจะบังเกิดขึ้นเพื่อพระองค์ขอให้พระองค์กลับไปครองราชสมบัติเถิด แล้วจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิครองโลก” พระองค์กลับปฏิเสธ ไม่ยินดีในสมบัติเหล่านั้น เพราะทรงเคยเสวยสมบัติเหล่านี้ มานับภพนับชาติไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นอะไร พระองค์เป็นมาหมด ทั้งเป็นพระเจ้าจักรพรรดิจอมราชันผู้ยิ่งใหญ่ในเมืองมนุษย์ หรือเป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นฟ้า พระองค์ล้วนเป็นมาหมดแล้ว

พระองค์ทรงมีพระหฤทัยเด็ดเดี่ยวมุ่งมั่นถึงเพียงนี้ ไม่ยินดีในสมบัตินอกตัว ทรงปลงผมและหนวดที่ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา เนื่องจากบุญในตัวของพระองค์มีมาก พรหมจึงได้นำเครื่องอัฐบริขารมาถวายพระองค์ ตั้งแต่นั้นมาทรงครองเพศเป็นนักบวช ศึกษาธรรมะกับครูบาอาจารย์ต่างๆ ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ทั้งอุทกดาบสและอาฬารดาบส พระองค์ทรงยอมน้อมตนเข้าไปเป็นศิษย์ จนได้อภิญญาสมาบัติ จากนั้นทรงปลีกวิเวกมาแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ด้วยพระองค์เอง บำเพ็ญเพียรอยู่นานถึง ๖ ปีเต็ม

ในสมัยนั้น ไม่ว่าจะมีวิธีการใดก็ตาม ตั้งแต่การทรมาน

ตัวเอง โดยมีความหวังว่า จะต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือพระผู้เป็นเจ้าที่มองไม่เห็น บันดาลให้พบหนทางหรืออวยพรให้เป็นผู้มีอานุภาพเหนือมนุษย์ เหนือธรรมชาติทั้งหลาย พระองค์ล้วนทรงลองมาแล้ว ในที่สุดทรงพบหนทางไปสู่อายตนนิพพาน ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หนทางที่พระองค์พบนั้นเป็นมัชฌิมาปฏิทา คือ หนทางสายกลางที่มีอยู่ในตัวของทุกๆ คน พระองค์เป็นผู้นำแสงสว่างแห่งธรรมให้ปรากฏขึ้นมาบนโลก ขจัดความมืดมิด คือ อวิชชา ให้หมดสิ้นไปอีกครั้งหนึ่ง พวกเราทั้งหลายไม่ควรศึกษาพุทธประวัติเพียงอย่างเดียว ต้องลงมือปฏิบัติตามปฏิปทาที่พระองค์ทรงประทานไว้ด้วย จึงจะชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่แท้จริงผู้เข้าถึงพระธรรมกาย มีพระ-รัตนตรัยเป็นสรณะกันทุกคน

ศาสดาเอกของโลก

(๕)

เมื่อใดแล ธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมดับหายไป เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางลัดที่สุดที่จะทำให้เกิดความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ถ้ามีความบริสุทธิ์มาก บุญกุศลย่อมเกิดขึ้นมาก ถ้ามีความบริสุทธิ์น้อย บุญกุศลก็ลดหย่อนลงไป ความบริสุทธิ์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข เป็นสิ่งที่สั่งสมได้ ถ้าเราเจริญภาวนาทุกๆ วัน ยิ่งเป็นการเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ ซึ่งจะทำให้เราเข้าถึงความสุขที่แท้จริง อันเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตล้วนปรารถนา ดังเช่นพระบรมศาสดาของเรา ที่ดำรงตนเป็นแบบอย่างให้กับชาวโลกมานานนับหลายพันปี ดังนั้นเราจึงควรหมั่นเจริญภาวนาเพื่อให้ชีวิตของเราเข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปล่งพุทธอุทานว่า

“ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส
อถสฺส กงฺขา วปยนฺติ สพฺพา
ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ

เมื่อใดแล ธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมดับหายไป เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ”

พระพุทธองค์ทรงเปล่งวาจาอันเป็นสิริมงคลนี้ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันวิสาขบูชา ครั้งที่นั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์ใต้

ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งในปฐมยามพระองค์ได้เข้าถึง พระ-ธรรมกายโสดาบัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถอดกายออกเป็นชั้นๆ เมื่อเข้าถึงแล้วก็เกิดปีติปราโมทย์ใจ ถึงกับเปล่งอุทานออกมา ธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นคือธรรมกายนั่นเอง รู้เห็นธรรมต่างๆ ได้ด้วยธรรมจักษุ วิชชาคือปุพเพนิวาสานุสติญาณก็เกิดขึ้น เห็นชาติหนหลังได้ด้วยธรรมกายโสดาบัน ระลึกย้อนไปดูตามลำดับตั้งแต่เมื่อวานนี้ว่า เราอยู่ที่ไหน นึกคิดอย่างไร ไล่เรื่อยไปเลยกระทั่งก่อนมาเกิดถอยไปทีละชาติสองชาติ เห็นเรื่องราวไปตามลำดับ เห็นทะลุปรุโปร่งไปหมด

*ครั้นมัชฌิมยาม ทรงบรรลุจุตูปปาตญาณ เห็นการจุติและการเกิดของสรรพสัตว์ทั้งหลาย รู้ถึงเหตุถึงผลของการเวียนว่ายตายเกิด เมื่อรู้แล้วเห็นแล้วพระองค์ก็เปล่งอุทานขึ้นมาว่า "เมื่อใด ธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป เพราะได้รู้ความสิ้นไปแห่งปัจจัยทั้งหลาย"

ยามที่สาม พระองค์ทรงเข้าถึงกายธรรมอรหัต เป็น

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะบรรลุอาสวักขยญาณ ทรงพิจารณาปฏิจจสมุปบาท ที่ได้ทรงกำหนดรู้แล้วทั้งอนุโลมและปฏิโลม กลับไปกลับมา เห็นความสุขุมลุ่มลึกของความรู้อันบริสุทธิ์ที่พระองค์ได้เข้าถึง เกิดความปีติปราโมทย์ขึ้นมา พร้อมกับทรงเปล่งอุทานว่า “เมื่อใดธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น พราหมณ์ย่อมกำจัดมารและเสนามารเสียได้ ดุจพระอาทิตย์อุทัยกำจัดความมืดให้สว่าง ฉะนั้น”

เรามาดูว่า พระองค์ทรงตรัสรู้ด้วยอาการอย่างไร ตรัสรู้ในอิริยาบถไหน วางใจอย่างไรจึงสามารถทำอาสวกิเลสให้หลุดร่อนออกไปจากใจได้ หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านเคยกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่าอันที่จริงแล้วพระองค์ก็วางใจสบายๆ หยุดไปในกลางตัว คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นี่แหละ หยุดนิ่งอย่างสบายๆ โดยไม่ต้องนึกต้องคิดอะไร หยุดนิ่งพอถูกส่วนเข้าเท่านั้น ดวงใสบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกายของพระองค์ เป็นดวงสว่างกลมรอบตัวเหมือนดวงแก้ว ใสบริสุทธิ์เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขีดข่วนคล้ายขนแมว บังเกิดขึ้นในกลางกาย

ตอนนั้นมีความรู้สึกว่า ร่างกายของพระองค์ไม่มีแล้ว ไม่มีตัวตน มีความรู้สึกโล่งๆ ว่างๆ ไม่มีแขน ไม่มีขา ไม่มีตัว ไม่มีตน เห็นแต่ดวงสว่างใสบริสุทธิ์บังเกิดขึ้น ใจหยุดนิ่งอยู่ในกลาง

ดวงธรรมนั้น หยุดนิ่งๆ จนกระทั่งใจกับดวงธรรมนั้นกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จากนั้นก็ถูกดูดวูบเข้าไปในกลางดวงธรรม เข้าไปอยู่ในกลางดวงธรรมนั้น แล้วดวงธรรมนั้นขยายส่วนกว้างออกไป พระองค์ก็พบดวงธรรมที่ละเอียดซ้อนๆ กันอยู่ภายในซ้อนกันเป็นชั้นๆ พบความอัศจรรย์ว่า มีดวงธรรมซ้อนกันอยู่ซ้อนกันเป็นชั้นๆ ถึง ๖ ชั้น พอสุดดวงที่ ๖ พระองค์ได้เข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด เห็นกายตัวเองนั่งขัดสมาธิหันหน้าออกไปทางเดียวกับตัวเอง ใจของพระองค์ก็หยุดนิ่งเรื่อยไป หยุดอย่างเดียวเท่านั้น หยุดนิ่งเฉยๆ ในกลางของกลางเรื่อยไป

พอถูกส่วนก็เข้าไปรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับกายมนุษย์ละเอียด พอเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ทรงค้นพบว่า แต่เดิมเราเข้าใจว่ากายหยาบเป็นตัวตนของเราที่แท้จริง แต่พอมาถึงกายมนุษย์ละเอียดนี้ พบเพิ่มเติมว่า กายมนุษย์หยาบนั้นเป็นเพียงแค่เครื่องอาศัยเหมือนบ้านเรือนที่เราอาศัยชั่วคราวเท่านั้น หรือเหมือนเสื้อเหมือนผ้าที่เราสวมใส่อยู่ภายนอก มองเห็นชัดทีเดียว พระองค์ก็หยุดเข้าไปในกลางกายมนุษย์ละเอียดต่อไปอีก

พอถูกส่วนเข้า พระองค์ทรงพบดวงธรรมต่างๆ ซ้อนกันอยู่ภายในเป็นชั้นๆ เข้าไป ดวงธรรมที่ละเอียดซ้อนอยู่ในกลาง

ดวงธรรมที่หยาบ ซ้อนเข้าไปเป็นชั้นๆ จนกระทั่งในที่สุด พระองค์ทรงเข้าถึงกายทิพย์ แล้วเข้าไปค้นพบเพิ่มเติมว่า กายทิพย์นี่ยังซ้อนอยู่ในกายมนุษย์ละเอียดที่เป็นเหมือนเสื้อผ้า หรือบ้านเรือนซึ่งเป็นที่อาศัยชั่วคราวของกายทิพย์ และพบต่อไปอีกว่า กายทิพย์ที่พบนี้ยังเป็นกายที่ยังไม่พ้นทุกข์อย่างแท้จริง เป็นแต่เพียงว่ามีความสุขเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น พระองค์จึงหยุดต่อไปอีก หยุดใจเข้าไปในกลางกายทิพย์ แล้วเข้าถึงดวงธรรมต่างๆ ในทำนองเดียวกัน จนเข้าถึงกายรูปพรหมที่ซ้อนอยู่ภายในของกลางกายทิพย์ มีความสุขเพิ่มขึ้นมาอีก

พระองค์ยังพบว่า แม้กายพรหมก็ยังไม่หมดทุกข์อย่างแท้จริง จึงทำหยุดนิ่งต่อไปในกลางกายของกายรูปพรหม ในที่สุดก็เข้าถึงกายอรูปพรหม ซึ่งเป็นกายที่ละเอียดกว่าอยู่ในกลางดวงธรรมดวงสุดท้ายของกายรูปพรหม กายอรูปพรหมนั้นมีความสุขเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่หมดทุกข์โดยสิ้นเชิง ท่านวางใจเป็นกลางๆ สบายๆ หยุดต่อไปในกลางกายของกายอรูปพรหมต่อไปอีก พอถูกส่วนก็พบดวงธรรมต่างๆ ในทำนองเดียวกัน ซ้อนกันอยู่ภายในกายอรูปพรหม และกลางดวงธรรมสุดท้ายนั้น พระองค์ทรงเข้าถึงกายธรรมโคตรภู

กายธรรมโคตรภูมีลักษณะสวยงามมาก เกตุดอกบัวตูม

ใสเป็นแก้ว งามไม่มีที่ติ พระองค์เข้ากลางกายธรรมนี้ไปอีกในทำนองเดียวกัน พบดวงธรรมต่างๆ ในกลางกายธรรมโคตรภู กลางดวงธรรมดวงสุดท้ายพบกายธรรมพระโสดาบัน ยามต้นพระองค์เข้าถึงกายธรรมพระโสดาบัน เป็นพระโสดาบัน ละสังโยชน์เบื้องต่ำได้ ละกิเลสขั้นหยาบได้ พระองค์ทรงปล่อยใจเข้าไปอย่างนี้ หยุดเข้าไปเรื่อยๆ หยุดเข้าไปในกลางกายธรรมพระโสดาบัน

พอถูกส่วนพระองค์ทรงเข้าถึงกายธรรมพระสกิทาคามี มีลักษณะเหมือนกับกายธรรมพระโสดาบัน แต่ว่าใสกว่า บริสุทธิ์กว่า สว่างกว่า พระองค์ปล่อยใจเข้าไปอีก ในกลางกายธรรม-พระสกิทาคามี พอถูกส่วนก็พบดวงธรรมในกลางกายธรรมพระสกิทาคามี ซ้อนๆ กันอยู่ในทำนองเดียวกัน ในกลางดวงสุดท้ายพระองค์ก็เข้าถึงกายธรรมพระอนาคามี โตใหญ่หนักยิ่งขึ้น วัดได้ ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม พิมพ์เดียวกันกับกายธรรม-พระสกิทาคามี แต่ว่าใส สว่างและบริสุทธิ์กว่า พระองค์ทรงหยุดเข้าไปอีก ในกลางกายธรรมพระอนาคามีนี้ บรรลุในยามที่ ๒ บรรลุทีหนึ่งก็เปล่งอุทานทีหนึ่ง ทรงทำต่อไปอีก เอาใจหยุดอย่างเดียวในกลางกายธรรมพระอนาคามีก็เข้าถึงดวงธรรมต่าง ๆ ในทำนองเดียวกัน

จนกระทั่งยามสุดท้ายพระองค์เข้าถึงกายธรรมอรหัต เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา ใสบริสุทธิ์ มีความสว่าง สามารถขจัดความมืดมิดคืออวิชชา ทำอาสวกิเลสให้หลุดร่อนออกไปหมด สังโยชน์เบื้องต่ำเบื้องสูง กิเลสานุสัย ราคานุสัย ปฏิฆานุสัย หลุดหมด สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ พร้อมกับการผุดขึ้นมาของดวงอาทิตย์ ขจัดความมืดในยามราตรีให้หมดไป นับเป็นการเกิดขึ้นครั้งที่ ๒ ของพระองค์ คือเกิดด้วยการได้บรรลุธรรมกายอรหัต พระองค์จึงประกาศตนว่าเป็นพระพุทธเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว

เราจะเห็นว่า การตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้าของเรา อาศัยหยุดนิ่งอย่างเดียว หยุดใจไปที่ศูนย์กลางกาย และเห็นไปตามลำดับ ตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากนั้นทรงศึกษาค้นคว้าต่อมาอีก ๗ สัปดาห์ ศึกษาด้วยเสวยวิมุตติสุขไปด้วย ค้นคว้าธรรมยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ ๔๙ วัน ไม่ได้เสวยพระกระยาหารเลย เป็นสิ่งที่ทำได้ยากสำหรับมนุษย์ธรรมดาทั่วไป แต่เป็นเรื่องปกติสำหรับพระพุทธเจ้าผู้มีอานุภาพไม่มีประมาณ เพราะพระพุทธองค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมทั้งวันทั้งคืน ทั้งหลับ ทั้งตื่น มีความสุขตลอดเวลา พวกเราทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ควรดำเนินตามมัชฌิมาปฏิปทา

เส้นทางสายกลางที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้และนำมาสั่งสอน ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกายกันให้ได้ทุกคน ทำเช่นนี้จึงจะได้ชื่อว่า เป็นพุทธศาสนิกชนที่แท้จริง

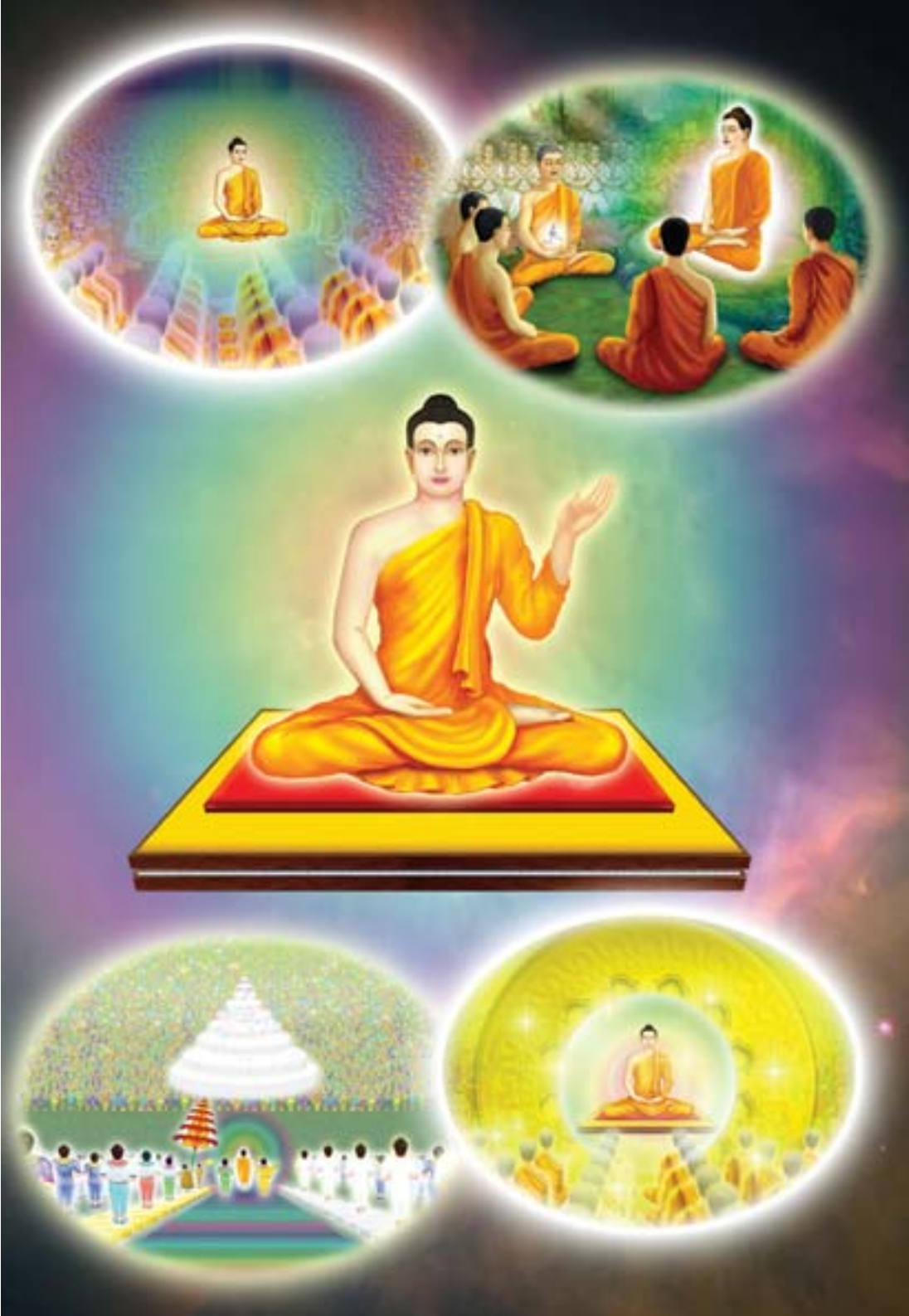

๖

ศาสดาเอกของโลก

(๖)

ชนเหล่าใด ถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ชนเหล่านั้น ละโลกนี้ไปแล้ว จักไม่ไปสู่อบายภูมิ เมื่อละกายมนุษย์นี้แล้ว จักยังหมู่เทวดาให้บริบูรณ์

พระรัตนตรัย เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีอานุภาพเป็นอจินไตย ยิ่งใหญ่กว่าผู้มีรู้มีญาณจะคาดคะเนได้ ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับท่าน จะเกิดความซาบซึ้งในพระคุณอันไม่มีประมาณนั้น เมื่อมีทุกข์ท่านก็จะช่วยขจัดปัดเป่าให้พ้นทุกข์ มีสุขแล้วก็ทำให้พบความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ชีวิตของเราจะได้รับการคุ้มครอง ทำให้ปลอดจากภยันตรายทั้งปวง ผู้รู้ทั้งหลายจึงยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกสำหรับการดำเนินชีวิต การทำสมาธิภาวนา ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นทางลัดที่สุด ที่จะทำให้เราเข้าไปพบกับพระ-รัตนตรัยภายใน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สมยสูตร ว่า

“เยเกจิ พุทฺธํ สรณํ คตา เส
น เต คมิสฺสนฺติ อปายภูมึ
ปหาย มานุสํ เทหํ
เทวกายํ ปริปูเรสฺสนฺติ

ชนเหล่าใดถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ชนเหล่านั้น ละโลกนี้ไปแล้ว จักไม่ไปสู่อบายภูมิ เมื่อละกายมนุษย์นี้แล้ว จักยังหมู่เทวดาให้บริบูรณ์”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้เลิศทั้งพระปัญญาธิคุณ

พระบริสุทธิคุณและพระมหากรุณาธิคุณ จะหาบุคคลใดๆ ในภพทั้งสาม ยิ่งกว่าหรือเสมอเหมือนไม่มีอีกแล้ว ลำพังพระพุทธเจ้าผู้ทรงมีพระพุทธญาณลึกซึ้งกว้างไกล ทรงรู้แจ้งโลกและแทงตลอดทั้งนิพพาน ภพสาม โลกันต์ แม้จะพรรณนาคุณของพระพุทธเจ้าด้วยกันจนกัปหนึ่งผ่านไปแล้ว ก็ยังพรรณนาคุณของท่านไม่หมด เพราะคุณของพระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย แสนโกฏิจักรวาลอนันต-จักรวาลก็ยังเล็กเกินไป เราจะซาบซึ้งต่อเมื่อเข้าถึงพระธรรมกาย การถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด จึงเป็นเหตุให้เราเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ ช่วยปิดประตูอบายภูมิ ยกใจขึ้นสู่สวรรค์นิพพาน

*แม้ในภพชาติสุดท้าย กว่าพระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นศาสดาเอกของโลกได้ พระองค์ทรงสละโลกียสุขทุกอย่าง ตั้งแต่กามสุขัลลิกานุโยค ไม่ทรงยินดีพอใจในเบญจกามคุณ ๕ แม้จะเป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินผู้พรั่งพร้อมด้วยสมบัติต่างๆ เสวยสุขประดุจจำลองสวรรค์ลงมาไว้บนเมืองมนุษย์ แต่พระองค์ก็ตัดใจไม่อาลัยอาวรณ์ หันหลังให้กับสิ่งต่างๆ เหล่านั้นทั้งหมด ปรารถนาจะแสวงหาสุขที่ยิ่งกว่านั้น ที่เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย

---

* พุทธประวัติ เล่ม ๑ (หลักสูตรนักธรรมตรี)

เมื่อถึงคราวเสด็จออกบรรพชา พระองค์ทรงมีเพียงผ้าครองกาย ๓ ผืน อาศัยอาหารตามที่เขาถวายด้วยศรัทธาเพื่อหล่อเลี้ยงกายเท่านั้น สละความสะดวกสบายทุกอย่าง ตลอด ๖ พรรษา ที่เสด็จออกผนวช พระองค์ได้แสวงหาหนทางที่จะทำให้ตนเองหลุดพ้นเรื่อยมา ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาด้วยการทรมานตนให้ลำบาก ซึ่งยากที่ใครๆ ในสมัยนั้นจะทำได้ ตั้งแต่ทรงกลั้นลมอัสสาสะปัสสาสะ คือ กลั้นลมหายใจเข้าหายใจออก เมื่อลมออกทางจมูกหรือทางปากไม่ได้ ก็เกิดเสียงดังอู้ทางช่องพระกรรณทั้ง ๒ ข้าง ทำให้ปวดพระเศียรมากเหมือนศีรษะจะแตกออกเป็นเสี่ยง ๆ

ครั้นเห็นว่ายังไม่บรรลุคุณวิเศษ พระองค์ทรงอดอาหารโดยลดลงวันละน้อยๆ จนพระวรกายเหี่ยวแห้ง ผิวพรรณวรรณะเศร้าหมอง ทั่วทั้งเรือนร่างเหมือนมีแต่โครงกระดูก เพียงเอามือลูบพระวรกายเส้นขนก็ร่วงหลุดตามมา ลูบหน้าท้องทะลุไปถึงกระดูกสันหลัง จึงพิจารณาเห็นว่า การทำตนให้ลำบากเช่นนี้เป็นอัตตกิลมถานุโยค ไม่ใช่วิถีทางหลุดพ้นจากทุกข์ ในที่สุดพระองค์ทรงปฏิบัติตามทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา หันกลับมาเสวยอาหารเช่นเดิม

ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พระองค์ทรงมีความสบายกาย

สบายใจทั้งวัน ตั้งแต่นางสุชาดาได้นำข้าวมธุปายาส ซึ่งถือว่าเป็นอาหารที่มีรสเลิศที่สุดในสมัยนั้นมาถวาย หลังจากเสวยแล้ว พระองค์ก็ทรงลอยถาดทองคำในแม่น้ำเนรัญชรา พร้อมกับอธิษฐานว่า "ถ้าจะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ถาดทองนี้ลอยทวนกระแสน้ำด้วยเถิด" ถาดทองแม้ไม่มีชีวิต แต่ด้วยบุญญานุภาพที่พระองค์สั่งสมมานานถึง ๔ อสงไขยแสนมหากัปเต็มเปี่ยม ถาดได้ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไปอย่างน่าอัศจรรย์

ถึงคราวจะได้ธรรมะ พระองค์ทรงได้อย่างง่ายๆ ได้ตอนที่อารมณ์สบายๆ นี่แหละ เย็นวันนั้นนายโสตถิยะนำหญ้าคามาปูถวาย แต่ด้วยบุญที่สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน จากอาสนะหญ้าคาธรรมดาๆ กลายเป็นรัตนบัลลังก์ คือ บัลลังก์สำหรับผู้จะเข้าถึงพระรัตนตรัย เป็นบุพนิมิตว่า พระองค์จะได้ตรัสรู้ธรรมอย่างแน่นอน เมื่อลงมือนั่งธรรมะจริงๆ พระองค์ทรงตั้งพระทัยมั่นว่า "ถ้ายังไม่บรรลุสัพพัญญุตญาณ จะไม่ยอมเสด็จลุกขึ้นจากรัตนบัลลังก์นี้เด็ดขาด" ทรงหยุดนิ่งอย่างสบายๆ พอถูกส่วนเข้ามรรคสามัคคีเกิดขึ้นรวมกันเป็นดวงปฐมมรรค จากนั้นทรงปล่อยใจหยุดนิ่งเข้ากลางเรื่อยไป เข้าถึงกายในกายไปตามลำดับ สุดท้ายพระองค์ได้เข้าถึงกายธรรมอรหัตเป็นพระอรหันตสัมมา-สัมพุทธเจ้า

เมื่อได้ตรัสรู้กายธรรมอรหัตแล้ว พระองค์เสวยวิมุตติสุขอย่างเดียว เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน ที่เรียกว่าเอกันตบรมสุข ได้ซาบซึ้งกับคำว่า นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ ยิ่งนัก เพราะพระองค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต มีความสุขทั้งวันทั้งคืน เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานตลอดเวลา ตลอด ๔๙ วัน ทรงศึกษาวิชชาธรรมกายต่อไป พระองค์เข้านิโรธสมาบัติ อาศัยกายธรรมเข้าไปศึกษาควบคู่กับความสุขที่พรั่งพรูทับทวีกันขึ้นมา ศึกษาทั้งในอิริยาบถเดิน ยืน นั่ง สลับกันไปตลอด ๔๙ วัน ไม่ถอนถอย เห็นกายธรรมในกายธรรมทับทวีกันเข้าไปเรื่อยๆ ธรรมจักษุก็บังเกิดขึ้นมา ทำให้เห็นได้รอบตัว เห็นได้ชัดเจน เห็นได้ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพราะว่าใจหยุดอยู่ตรงกลางอย่างเดียวในกลางธรรมกาย

พระพุทธองค์อาศัยธรรมจักษุขยายความเห็นไปได้รอบทิศ เห็นไปได้รอบตัว เป็นความเห็นที่แตกต่างจากการเห็นของตามนุษย์ ตาของมนุษย์มองเห็นได้ด้านเดียวเท่านั้น แต่ตาของธรรมกายหรือธรรมจักษุนั้นเห็นได้รอบทิศ จะน้อมไปในอดีตก็เห็นอดีต จะน้อมให้เห็นปัจจุบันก็เห็นปัจจุบัน จะน้อมไปในอนาคตก็เห็นอนาคต สว่างอยู่ตลอดเวลา เหมือนตัวของพระองค์เป็นจุดศูนย์กลางของสรรพสิ่ง เป็นจุดศูนย์กลางของสิ่งนั้นๆ

เมื่อตรัสรู้แล้ว พระพุทธองค์มิได้หวงความรู้ หรือหวงแหนวิชชา ท่านมีมหากรุณาที่ยิ่งใหญ่ ได้แนะนำสั่งสอนวิชชาความรู้ที่ได้ตรัสรู้มาแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายตลอด ๔๕ พรรษา โดยไม่กังวลกับความทุกข์ยากลำบาก มีความปรารถนาดีอย่างเดียวอยากจะให้ทุกคนหลุดพ้นจากกรอบอวิชชา เข้าถึงเอกันตบรมสุขอย่างพระองค์บ้าง เพราะมนุษย์ทุกคนมีปัญหาชีวิตทั้งนั้น แต่วิธีแก้ปัญหาของมนุษย์มักแก้ที่ปลีกย่อย ไม่ได้แก้ที่ต้นเหตุ แก้กันที่ปลายทาง เพราะความรู้ไม่สมบูรณ์ คิดอะไรขึ้นมาได้ ก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้ากันไปอย่างนั้น

พระพุทธองค์ทรงชี้แนะวิธีที่จะแก้ปัญหาอย่างเด็ดขาดไปถึงรากเหง้าของปัญหา คือทรงสอนให้มนุษย์ทุกคนกล้าหาญพอที่จะมองชีวิตของตนว่า พื้นเพของชีวิตเป็นทุกข์และเป็นสิ่งที่ควรจะรู้ คือ มาพิจารณาให้รู้ว่า เรากำลังทุกข์อยู่จริงๆ จนกระทั่งยอมรับว่า เรามีความทุกข์จริงๆ จะได้เกิดแรงบันดาลใจอยากค้นหาสาเหตุแห่งความทุกข์ และทรงสอนต่อไปอีกว่า เหตุแห่งความทุกข์ทั้งหมดมาจากความทะยานอยาก ตั้งแต่กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ความอยากที่ระคนไปด้วยความเพลินอยู่ในโลก เป็นความอยากที่ไม่มีที่สิ้นสุด และสิ่งที่ตัวอยากก็มีปัญหาอยู่ในตัวเมื่อได้มาแล้วก็ต้องตามแก้ปัญหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เพราะฉะนั้น วิธีที่จะพ้นทุกข์ได้นั้น ต้องหยุด หยุดคือหยุดใจ ทำใจให้หยุดอยู่ภายใน ติดสนิทอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกาย ถ้าหยุดอย่างนี้ได้ บาปอกุศลทั้งหลายก็ไม่เข้าแทรก จะมีแต่ความดีล้วนๆ ความสุขล้วนๆ มีพลังสติปัญญาล้วนๆ หยุดอย่างนี้ คือเป้าหมายของพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ เมื่อหยุดถูกส่วนก็ถึงมรรค เห็นหนทางของพระอริยเจ้าบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกาย เป็นดวงใส สว่างขึ้นมาเป็นปฐมมรรค เห็นทางไปสู่อายตนนิพพานแล้ว

จะเห็นได้ว่า การบังเกิดขึ้นของพระพุทธองค์สมบูรณ์หมดทุกอย่าง ทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ ทรัพย์สมบัติ การตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์ก็แจ่มชัด สมเป็นพระบรมศาสดาเอกของโลก จึงควรที่เราจะศึกษาและประพฤติปฏิบัติตาม ด้วยการหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย ตามพุทธวิธีที่พระพุทธองค์ทรงประทานไว้ จะได้ชื่อว่าเป็นสาวก เป็นพุทธ-ศาสนิกชนที่แท้จริงกันทุกคน

๑

ชัยชนะครั้งที่ ๑
(ตอนที่ ๑ ชนะพญามาร)

พระจอมมุนีได้ชัยชนะพญามาร ผู้เนรมิตแขนตั้งพัน มีอาวุธครบมือ ขี่คชสารครีเมขล์พร้อมด้วยเสนามาร มาโห่ร้องกึกก้อง ด้วยธรรมวิธีมีทานบารมีเป็นต้น ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอสรรพมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

การอุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ เปรียบเสมือนดวงสุริยาที่ทอแสงให้ความสว่างในชีวิตแก่สรรพสัตว์ทั้งปวงโดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง พระพุทธองค์เสด็จมาเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์ทั้งหลายดังพุทธพจน์ที่กล่าวไว้ว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลเอกเมื่ออุบัติขึ้นในโลกย่อมอุบัติเพื่อเกื้อกูลแก่ชนเป็นอันมาก เพื่อความสุขของมหาชน เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย" บุคคลเอก คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่เราหมั่นตรึกระลึกนึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์ จึงถือเป็นการเจริญพุทธานุสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ การทำเช่นนี้มีอานิสงส์ใหญ่ จะส่งผลให้เราได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในได้โดยง่ายโดยเร็วพลัน

ในบทสรรเสริญพุทธคุณในพุทธชัยมงคลคาถา บทที่ ๑ ว่า

"พาหุํ สหสฺสมภินิมฺมิตสาวุธนฺตํ
คฺรีเมขลํ อุทิตโฆรสเสนมารํ
ทานาทิธมฺมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีได้ชัยชนะพญามาร ผู้เนรมิตแขนตั้งพัน มีอาวุธครบมือ ขี่คชสารครีเมขล์พร้อมด้วยเสนามาร มาโห่

ร้องกึกก้อง ด้วยธรรมวิธีมีทานบารมีเป็นต้น ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอสรรพมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน”

การอุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้หมู่สัตว์หลุดพ้นจากบ่วงแห่งมาร พ้นจากความมืด คือ อวิชชา พบแสงสว่างแห่งพระสัทธรรม ทรงได้รับชัยชนะเหนือพญามารด้วยบุญบารมีของพระพุทธองค์ ได้แก่ทานบารมี เป็นต้น จึงได้รับการเฉลิมพระนามว่า พระชินเจ้า พระชินสีห์ หรือพระอนันตชิน ซึ่งหมายถึงผู้มีชัยชนะตลอดกาล ชัยชนะที่สำคัญซึ่งพระ-ธรรมาจารย์ได้พรรณนาไว้นั้น มีอยู่ ๘ ครั้ง ท่านได้รวบรวมเป็นบทเจริญพระพุทธชัยมงคลคาถา หรือที่เราเรียกว่า บทสวดพาหุงฯ ทั้ง ๘ บทนี้ หลวงพ่อจะทยอยนำมาเล่าให้ฟัง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ดังนี้

๑. ชัยชนะที่มีต่อพญามาร ๒. ชัยชนะที่มีต่ออาฬวกยักษ์ ๓. ชัยชนะที่มีต่อช้างนาฬาคีรี ๔. ชัยชนะที่มีต่อองคุลิมาล ๕. ชัยชนะที่มีต่อนางจิญจมาณวิกา ๖. ชัยชนะที่มีต่อสัจจกนิครนถ์ ๗. ชัยชนะที่มีต่อนันโทปนันทนาคราช และประการสุดท้าย คือ ชัยชนะที่มีต่อพกพรหม เพื่อเป็นการระลึกนึกถึงชัยชนะของพระพุทธองค์ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เราจะได้รับอานิสงส์ใหญ่ติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ เป็นอุปนิสัยบารมี ทำให้เกิดกำลังใจ

ไม่สิ้นสุดในการสร้างบารมี เพื่อเดินตามรอยบาทพระบรมศาสดาต่อไป

คำว่า มารหรือพญามาร แปลว่า ผู้ขวางความดี ขวางหนทางการสร้างบารมีของผู้ที่คิดจะสร้างบารมี นอกจากขัดขวางแล้ว ยังชักนำให้ทำในสิ่งที่เป็นบาปอกุศลอีกด้วย ให้สร้างกรรมพอกพูนอาสวกิเลสให้หนาแน่นจนเป็นผังสำเร็จ และต้องไปชดใช้กรรมอย่างทุกข์ทรมาน มีวิบากที่เป็นทุกข์ วนเวียนอยู่ในวัฏจักรของกิเลส กรรม วิบาก ยากที่จะหลุดพ้นจากภพทั้งสามได้ พญามารนี่แหละที่เป็นผู้ทำให้สรรพสัตว์หลงวนอยู่ในวัฏสงสาร

*เรื่องมีอยู่ว่า พญามารได้ตามรังควานพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรามาตลอดตั้งแต่ครั้งทรงออกผนวช ก็เอาสมบัติจักรพรรดิมาล่อ แต่ไม่สำเร็จ จึงปิดบัง เห็น จำ คิด รู้ ของพระองค์ไม่ให้รู้หนทางสายกลาง ทำให้ต้องเสียเวลาในการบำเพ็ญเพียรทุกรกิริยานานถึง ๖ ปี แต่ในที่สุดเมื่อบารมีแก่รอบ พระองค์ก็ทรงสามารถเอาชนะพญามารได้

---

*มก. พระมหาบุรุษทรงกำจัดมาร เล่ม ๗๓ หน้า ๗๒๑

ในวันที่พระมหาบุรุษจะตรัสรู้นั้น พระองค์ประทับนั่งอยู่ที่โคนต้นอัสสัตถพฤกษ์หรือต้นโพธิ์ตรัสรู้ ทรงหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก มีพระทัยตั้งมั่น ประทับนั่งคู้บัลลังก์ โดยตั้งสัตยาธิษฐานว่า "แม้เนื้อและเลือดในสรีระเราจะแห้งเหือดไปหมดสิ้น จะเหลือแต่หนัง เอ็น กระดูกก็ตามที หากเรายังไม่บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ ก็จักไม่ทำลายบัลลังก์นี้" คือ จะไม่ลุกจากที่

พญามารล่วงรู้ถึงความคิดนั้นก็ทนไม่ได้ จึงคิดทำลายความตั้งใจของพระมหาบุรุษให้ได้ มิฉะนั้นแล้วพระองค์จักพ้นไปจากอำนาจของมาร พญามารจึงบอกความนั้นแก่กองกำลังของมาร แล้วรวบรวมเสนามาร และไพร่พลมารทั้งหมด ยกทัพมาปราบพระโพธิสัตว์ โดยมีพลพรรคของเสนามารพวกที่อยู่ทัพหน้าเป็นทางยาวถึง ๑๒ โยชน์ กองทัพด้านขวาซ้าย ด้านละ ๑๒ โยชน์ ส่วนทัพหลังตั้งอยู่จรดขอบจักรวาล สูงขึ้นเบื้องบน ๙ โยชน์ เมื่อพวกมารโห่ร้อง เสียงโห่ร้องนั้นเสมือนเสียงแผ่นดินคำรามตั้งแต่เก้าพันโยชน์ไป เทวบุตรมารขี่ช้างคิริเมขล์สูง ๑๕๐ โยชน์ เนรมิตแขนตั้งพัน ถืออาวุธนานาชนิด พวกหมู่มารที่เหลือล้วนมีรูปร่างน่าสะพรึงกลัวแตกต่างกันไปมีฤทธิ์มีเดชแตกต่างกันอีกด้วย ต่างมุ่งมาจู่โจมพระโพธิสัตว์จากทิศทั้งสี่

ขณะเดียวกันนั้นเอง เทวดาในหมื่นจักรวาล กำลังพากันกล่าวสดุดีพระโพธิสัตว์ โดยมีท้าวสักกเทวราชยืนเป่าสังข์วิชยุตรซึ่งมีขนาดประมาณ ๑๒๐ ศอก พญากาฬนาคราชยืนพรรณนาพระคุณของพระโพธิสัตว์ ท้าวมหาพรหมยืนกั้นเศวตฉัตร เมื่อเหล่ามารจู่โจมเข้ามาใกล้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทวยเทพทั้งหมดก็เกิดอาการขนพองสยองเกล้า ตกอกตกใจกันไปหมด รีบเผ่นหนีไปสุดขอบจักรวาล พญากาฬนาคราชดำดินไปมัญเชริกนาคพิภพซึ่งมีขนาด ๕๐๐ โยชน์ นอนเอามือทั้งสองปิดหน้า ท้าวสักกเทวราชลากสังข์วิชยุตรพร้อมด้วยเหล่าทวยเทพหนีไปอยู่ขอบจักรวาล ท้าวมหาพรหมจับยอดเศวตฉัตรเสด็จหนีไปยังพรหมโลกทันที นี่พญามารมีฤทธิ์มีอานุภาพมากถึงเพียงนี้ ซึ่งอันที่จริงเทวดา พรหมหรืออรูปพรหมต่างมีอานุภาพ แต่ก็สู้พญามารไม่ได้ ทั้งก็ยังตกเป็นบ่าวเป็นทาสของเขาอยู่

พระโพธิสัตว์ถูกทอดทิ้งอยู่เพียงลำพังพระองค์เดียว ไม่มีใครเป็นที่พึ่งได้ จึงทรงรำพึงว่า “มารเหล่านี้ทำความพากเพียรใหญ่โต เพราะมุ่งหมายทำลายเราผู้เดียว ในที่นี้เราไม่มีพวกพ้องบริวาร มีแต่ทศบารมีเท่านั้น ที่เป็นเสมือนบริวารชนที่เราชุบเลี้ยงมาตลอดกาลนาน เพราะฉะนั้นเราควรทำบารมี ๓๐ ทัศให้เป็นยอดขุนพล เอาศาสตรา คือ บารมีนั่นแหละประหารกำจัดหมู่พลมารนี้ให้ได้” ทรงนึกถึงบารมีทั้ง ๑๐ ทัศ รวมไปถึง

อุปบารมีและปรมัตถบารมีเป็น ๓๐ ทัศ

เมื่อทรงรำลึกถึงพระบารมีทั้ง ๓๐ ทัศแล้ว พระองค์มิได้หวาดกลัวอานุภาพของพญามารและเสนามาร แม้พวกเสนามารจะเปล่งเสียงดังสนั่นหวั่นไหว สะเทือนไปทั่วทั้งภพสาม หวังจะทำให้มหาบุรุษหวั่นไหว ก็ไม่อาจเข้ามาใกล้พระมหาบุรุษได้ ด้วยอำนาจบารมีธรรมที่พระองค์สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ถึงมารจะแสดงอาการข่มขู่เช่นไร พระมหาบุรุษยังคงประทับนั่งอยู่ที่รัตนบัลลังก์ โดยมิได้หวั่นไหวแม้แต่น้อย พญามารเห็นว่าบรรดาเสนามารมิอาจทำอันตรายพระมหาบุรุษได้ก็โกรธ คิดว่าเราจะต้องใช้อาวุธ ๙ ประการ ทำให้พระมหาบุรุษกลัวแล้วหนีไปให้ได้ พญามารพลันบันดาลให้เกิดพายุใหญ่พัดมาจากทั่วสารทิศ มีกำลังลมสามารถทำลายภูเขาใหญ่สูงถึง ๒ โยชน์ให้สลายไปในทันที แต่ลมนั้นกลับไม่อาจทำอันตรายแม้จีวรของพระมหาบุรุษให้ไหวได้ พญามารได้บันดาลให้เกิดมหาเมฆ ทำห่าฝนให้ตกลงมา น้ำฝนไหลนองไปทั่ว แต่ก็ไม่อาจทำให้แม้จีวรของพระมหาบุรุษเปียกได้

พระบรมโพธิสัตว์ของเราจะได้รับชัยชนะพญามารหรือไม่อย่างไรนั้น และชัยชนะของพระองค์ในครั้งนี้สำคัญอย่างไร และจะมีผลต่อพวกเรา และต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างไรบ้าง

ขอให้ติดตามกันต่อไป หลวงพ่อขอฝากให้ทุกท่านอย่าได้ประมาท อย่าลืมว่าพญามาร คือ ผู้ขัดขวางความดีนี้ มีจริงๆ ไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องเล่าหรือเป็นบุคคลาธิษฐานเท่านั้น เราจะรู้เห็นได้ด้วยธรรมกาย เมื่อใจเราหยุดนิ่ง ได้ศึกษาวิชชาธรรมกายแล้ว จะไปรู้ไปเห็นได้ด้วยตัวของเราเอง ดังนั้นอย่าประมาท อย่าชะล่าใจ ให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำทุกวัน จนกว่าเราจะเข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกคน

๑

ชัยชนะครั้งที่ ๑
(ตอนที่ ๒ ชนะพญามาร)

เราแสวงหานายช่างผู้กระทำเรือน เมื่อไม่ประสบ จึงได้ท่องเที่ยวไปในสงสารมิใช่น้อย การเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์ ดูก่อนนายช่างผู้กระทำเรือน เราเห็นท่านแล้ว ท่านจักไม่ได้กระทำเรือนอีกต่อไป ซี่โครงทั้งหมดของท่านเราหักเสียแล้ว ยอดเรือนเราก็กำจัดแล้ว จิตของเรา ถึงวิสังขารคือพระ-นิพพานแล้ว เราได้ถึงความสิ้นตัณหาแล้ว ดังนี้

โอกาสที่หาได้ยากที่สุดในการสร้างบารมีของสรรพสัตว์ทั้งหลาย คือ โอกาสที่ได้อัตภาพเป็นมนุษย์ แม้หมู่สัตว์เหล่าอื่นอีกเป็นจำนวนมาก ล้วนปรารถนาจะได้เกิดเป็นมนุษย์เช่นพวกเรา เพราะเป็นโอกาสดีโอกาสเดียวที่สามารถสั่งสมบุญบารมีได้อย่างเต็มที่ เมื่อเราได้ในสิ่งที่ได้โดยยากเช่นนี้แล้ว ควรจะต้องใช้โอกาสนี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยต้องรู้จักประคับประคองตัวของเราให้ดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางแห่งความดี เส้นทางแห่งบุญ ชีวิตจึงจะมีคุณค่า เพราะบุญเท่านั้น ที่จะช่วยปกป้องคุ้มครองตัวของเราให้ปลอดภัยจากภัยทั้งหลาย ทั้งภัยในชีวิต ภัยในอบายและภัยในสังสารวัฏ โดยเฉพาะบุญที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา จะทำให้เส้นทางไปสู่อายตนนิพพานของเราสะดวกสบายยิ่งขึ้น จะถึงที่หมายโดยปลอดภัยและรวดเร็ว

มีพุทธพจน์ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“เราแสวงหานายช่างผู้กระทำเรือน เมื่อไม่ประสบ จึงได้ท่องเที่ยวไปในสงสารมิใช่น้อย การเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์ ดูก่อนนายช่างผู้กระทำเรือน เราเห็นท่านแล้ว ท่านจักไม่ได้กระทำเรือนอีกต่อไป ซี่โครงทั้งหมดของท่านเราหักเสียแล้ว ยอดเรือนเราก็กำจัดแล้ว จิตของเรา ถึงวิสังขารคือ

พระนิพพานแล้ว เราได้ถึงความสิ้นตัณหาแล้ว ดังนี้”

นี้เป็นพุทธอุทานที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสไว้เป็นปฐมพุทธพจน์ หลังจากชนะพญามารและเหล่าเสนามาร และได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณที่ใต้ควงไม้ศรีมหาโพธิ์ ซึ่งหลวงพ่อได้เล่าไว้เมื่อคราวที่แล้วว่า เมื่อพญามารยกพลมามืดฟ้ามัวดินเพื่อแย่งชิงรัตนบัลลังก์ และขัดขวางการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์ เทวดาและพรหมทั้งหลายเห็นเช่นนั้น พากันหวาดกลัว ขนลุกขนพองไปตามๆ กัน รีบหลบหนีเอาตัวรอดไปทิ้งพระโพธิสัตว์ไว้เพียงลำพัง เหมือนดังมหาพรหมที่นั่งอยู่ในวิมานอันว่างเปล่า

*พระอรรถกถาจารย์ได้พรรณนาไว้ว่า “ขณะที่พญามารและพระโพธิสัตว์กำลังต่อสู้กันอยู่ อุกกาบาตได้ตกลงโดยรอบทิศทั้งหลายต่างมืดมัวด้วยควัน แผ่นดินแม้ไม่มีใจก็เหมือนมีใจถึงความพลัดพรากเหมือนหญิงสาวพลัดพรากจากสามี เหมือนเถาวัลย์ต้องลมพัดแรง มหาสมุทรก็มีน้ำปั่นป่วน แม่น้ำทั้งหลายไหลทวนกระแส ลำต้นไม้ต่างๆ คดงอ พายุร้ายพัดไปรอบๆ มีเสียงอึกทึกครึกโครม ความมืดที่ปราศจากดวงอาทิตย์ก็เลวร้าย

---

*มก. พระมหาบุรุษทรงกำจัดมาร เล่ม ๗๓ หน้า ๗๒๑

สัตว์ร้ายท่องไปในกลางหาว ส่วนหมู่ทวยเทพทั้งหลายเห็นมารประสงค์จะประหารพระมหาสัตว์ ผู้เป็นเทพยิ่งกว่าเทพทั้งปวง ต่างพากันเอ็นดูและส่งเสียงคอยเป็นกำลังใจอยู่ห่างๆ

พระบรมโพธิสัตว์รู้ว่า กำลังผจญกับศัตรูที่ไม่มีใครในภพสาม จะปะทะได้ จึงนึกถึงแต่กำลังบารมี ๓๐ ทัศ ที่สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ให้มาเป็นธรรมาวุธอันวิเศษเป็นเกราะแก้วคุ้มกันภัย และเอาชนะศัตรูที่มาข่มขู่อยู่เบื้องหน้า ขณะนั้นพญามารได้บันดาลให้เกิดฝนถ่านสีแดงร้อนแรงราวกับไฟนรก แต่เมื่อตกลงมาก็กลับกลายเป็นทิพยมาลาบูชาพระมหาบุรุษ พญามารจึงบันดาลให้เกิดฝนชนิดต่างๆ ตกลงจากอากาศ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องประหาร ถ่านไฟ ไฟนรก ฝนทราย ฝนโคลน และฝนน้ำกรด แต่ก็ไม่สามารถทำอันตรายใดๆ ได้

เมื่อพญามารไม่อาจทำอันตรายมหาบุรุษด้วยฤทธิ์ของตนได้ ก็โกรธมาก เร่งไพร่พลให้ไปจับพระมหาบุรุษมาประหารให้ได้ ตัวพญามารเองก็ไสช้างคิรีเมขล์เข้าไปยังต้นโพธิ์ ประกาศว่า “ดูก่อนสิทธัตถะ ท่านจงลุกขึ้นจากบัลลังก์นี้ รัตนบัลลังก์นี้ไม่ควรแก่ท่าน ควรแก่เราต่างหาก” พวกเสนามารพากันโห่ร้องรับกันลั่นไปทั่วภพสาม พระมหาบุรุษตรัสว่า “รัตนบัลลังก์นี้ บังเกิดขึ้นด้วยบุญของเรา หาได้เกิดเพราะบุญของท่านไม่ เพราะฉะนั้น

เราจะไม่ยอมลุกเด็ดขาด”

พญามารขู่ว่า “ท่านไม่รู้จักกำลังของเรา เรามีพหลโยธามากมาย มีอาวุธครบครัน ส่วนตัวท่านนั้นมีเพียงลำพังคนเดียว ยังกล้ามาลองดีกับเราอีก” พระมหาบุรุษตรัสตอบว่า “ดูก่อนมาร แม้ตัวท่านก็ไม่รู้กำลังของเรา เราได้บำรุงเลี้ยงไพร่พลไว้มากมาย มีอาวุธพร้อมมือ เพราะฉะนั้นเราจึงไม่กลัวท่าน บารมี ๓๐ ทัศนี้เป็นโยธาของเรา” พระโพธิสัตว์ตรัสต่อว่า “พยานที่รู้เห็นการกระทำของเราไม่มี แต่พื้นดินอันหาวิญญาณมิได้นี้เป็นพยานของเรา เราได้สร้างมหาทานบารมีไว้ในสมัยเป็นพระเวสสันดรถึง ๗ ครั้ง”

พระองค์ได้เอ่ยอ้างมหาทานบารมีที่เคยสั่งสมไว้ แล้วทรงชี้นิ้วพระหัตถ์ขวาลงไปที่แผ่นดิน ลมและน้ำที่รองแผ่นปฐพีซึ่งหนา ๑,๐๑๔,๐๐๐ โยชน์ ก็ไหวก่อน จากนั้นมหาปฐพี ซึ่งหนา ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์ ไหวขึ้น ๖ ครั้ง เสมือนรับรองพระดำรัสของพระองค์ น้ำซึ่งเกิดจากอานุภาพแห่งมหาทานบารมีของพระโพธิสัตว์ ได้หลั่งล้นท่วมท้นเสนามารทั้งหลาย มหาปฐพีปั่นป่วนกัมปนาท มหาเมฆร้องครืนปานภูเขาจะถล่มทลาย พญามารเห็นเช่นนั้น รู้สึกอัศจรรย์ใจ ครั่นคร้ามในพระเดชานุภาพ เทพเทวาต่างพากันประโคมดนตรีลือลั่นทั่วจักรวาล

ทันใดนั้นเอง อสนีบาตฟาดเปรี้ยงลงมา หมู่มารทั้งหลายต่างตื่นตระหนกตกใจกลัวบุญญานุภาพของพระมหาบุรุษ แม้ช้างคิรีเมขล์ก็ไม่อาจยืนต้านทานกระแสน้ำได้ถึงกับคุกเข่าล้มลง มารที่นั่งบนคอช้างคิรีเมขล์ก็ตกลงมาที่แผ่นดิน แม้พวกเสนามารทั้งหมดต่างก็กระจัดกระจายไปในทิศใหญ่ทิศน้อย เหมือนรำแกลบที่กระจายไปทั่ว พญามารเกรงพระเดชาบารมี รีบหลบหนีไปซ่อนเร้นด้วยความเสียใจ ที่พ่ายแพ้พระบรมโพธิสัตว์ ถึงกระนั้นก็อดชมเชยพระบรมโพธิสัตว์ไม่ได้ว่า “บุคคลใดในโลกและเทวโลกที่จะเสมอด้วยพระองค์ไม่มี พระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าผู้มีอานุภาพ มีเดชครอบงำสรรพสัตว์ทั้งหลาย จะขนหมู่สัตว์ผู้ชาญฉลาดให้ข้ามพ้นโอฆะได้ บรรลุฝั่งมหานฤพานอันเกษมในคราวนี้แน่นอน”

เราจะเห็นว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราชนะมารและเสนามาร ตั้งแต่ยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อทรงชนะมารแล้ว พระองค์ทรงบำเพ็ญเพียรโดยมิย่อท้อ ในเวลาปฐมยามทรงบรรลุปุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติในหนหลังได้ว่า ในชาติก่อนพระองค์เกิดที่ไหน เป็นอะไร มีชื่อและโคตรอย่างไรเป็นต้น ในเวลามัชฌิมยามทรงบรรลุจุตูปปาตญาณ รู้การจุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลายว่า สัตว์นั้นทำกรรมอะไร ตายแล้วไป

เกิดที่ไหน ในเวลาปัจฉิมยามทรงบรรลุอาสวักขยญาณ ตรัสรู้อริยสัจ ๔ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ความอัศจรรย์หลายๆ อย่างได้บังเกิดขึ้น คือ โลกันตนรกกว้าง ๘,๐๐๐ โยชน์ ในระหว่างจักรวาลทั้งหลาย ไม่เคยสว่างแม้ด้วยแสงอาทิตย์ ๗ ดวง กลับมีแสงสว่าง มหาสมุทรลึก ๘๔,๐๐๐ โยชน์ ที่เคยมีรสเค็มกลายเป็นน้ำจืด แม่น้ำทุกสายพร้อมกันหยุดไหล อัจฉริยภูตธรรมมากมายได้ปรากฏขึ้น

พวกเทพยดาเห็นพญามารแตกพ่ายไป ต่างชื่นชมแซ่ซ้องสาธุการ กล่าวสรรเสริญพระคุณเป็นการใหญ่ว่า “พระสิทธัตถะเป็นมหาบุรุษที่ชนะพญามารได้ ควรที่ชาวโลกจะน้อมเศียรลงกราบบูชาพระองค์ ผู้เที่ยงแท้ที่จะเป็นพระบรมศาสดาของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย”

การชนะศึกพญามารในครั้งนั้น ถือเป็นชัยชนะครั้งยิ่งใหญ่เป็นอันดับแรกในชัยมงคลกถากล่าวว่าเป็นชัยชนะที่แท้จริง เพราะรบกับตัวจริง คือพญามาร ซึ่งมีอานุภาพมาก สามารถบังคับบัญชาได้ทั้งมนุษย์ เทวดา พรหม อรูปพรหม เขาอยู่เหนือวิสัยที่ปุถุชนคนธรรมดาจะไปถึงแม้ด้วยความคิด อย่างไรก็ตามมีอยู่ที่หนึ่ง ที่เราจะไม่ถูกพญามารบังคับบัญชา คือ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ที่ตรงนี้เป็นหลุมหลบภัยที่ดีที่สุด เราจะปลอดภัย

จากมารทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นกิเลสมาร ขันธมาร อภิสังขารมาร มัจจุมาร หรือเทวบุตรมาร ล้วนไม่สามารถบังคับใจเราได้ เพราะฉะนั้น เราจะต้องนำใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายนี้ให้ได้ตลอดเวลา แล้วเราจะมีสรณะที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด คือ พระรัตนตรัย กระทั่งเป็นผู้มีชัยชนะตลอดกาลนาน

๑

ชัยชนะครั้งที่ ๒
(ตอน ชนะอาฬวกยักษ์)

พระจอมมุนีได้ชัยชนะต่ออาฬวกยักษ์ ผู้มีจิตสันดานหยาบกระด้าง ปราศจากความอดทน มีฤทธิ์มาก ได้เข้ามาต่อสู้จนตลอดทั้งคืน ด้วยวิธีทรมานอย่างดี คือ พระขันติธรรม ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเถิด

อายตนนิพพานเป็นธรรมที่ละเอียดลึกซึ้ง ต้องเป็นผู้ที่มีใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์แล้วเท่านั้น จึงจะเข้าใจได้แจ่มแจ้ง ปัจจุบันแม้หลายท่านจะมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับเรื่องนิพพาน แต่ไม่ว่าจะมีความเข้าใจอย่างไร อายตนนิพพานซึ่งเป็นเครื่องรองรับพระนิพพานยังคงมีอยู่ พระนิพพานหรือธรรมกายของพระพุทธเจ้าก็ยังคงมีอยู่ เป็นอมตะและเป็นบรมสุขที่เที่ยงแท้ถาวร ซึ่งผู้รู้ทั้งหลายกล่าวว่า พระนิพพานเป็นเยี่ยม การไปสู่อายตนนิพพาน เป็นวิสัยของผู้มีใจหยุดที่ละเอียดมากๆ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า ผู้ไปถึงฝั่งแห่งพระนิพพานมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ยังไปไม่ถึง เพราะมัวติดอยู่ในเบญจกามคุณ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เราจึงไม่ควรเสียเวลามาถกเถียงกัน ควรจะลงมือปฏิบัติ พิสูจน์ด้วยตนเอง เพื่อให้รู้แจ้งเห็นจริงเช่นเดียวกับผู้รู้ทั้งหลาย

มีบทสรรเสริญพุทธคุณใน พุทธชัยมงคลคาถา บทที่ ๒ ว่า

“มาราติเรกมภิยุชฺฌิตสพฺพรตฺตึ
โฆรมฺปนาฬวกมกฺขมถทฺธยกฺขํ
ขนฺตีสุทนฺตวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีได้ชัยชนะต่ออาฬวกยักษ์ ผู้มีจิตสันดาน

หยาบกระด้าง ปราศจากความอดทน มีฤทธิ์มาก ได้เข้ามาต่อสู้จนตลอดทั้งคืน ด้วยวิธีทรมานอย่างดี คือ พระขันติธรรม ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเถิด”

สำหรับชัยชนะครั้งที่ ๒ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นชัยชนะที่ได้มาด้วยขันติธรรมเป็นเลิศ และด้วยเมตตานุภาพอันไม่มีประมาณ ซึ่งหลวงพ่อได้เล่าไปบ้างแล้ว จึงขอนำมาเล่าย่อๆ ว่า พระพุทธองค์ทรงมีชัยชนะต่ออาฬวกยักษ์อย่างไรบ้าง

*เรื่องมีอยู่ว่า ในสมัยพุทธกาล พระราชาเมืองอาฬวีถูกยักษ์จับ แต่พระองค์ทรงให้สัญญากับยักษ์ว่า ถ้าหากยักษ์ปล่อยพระองค์ไป พระองค์จะส่งคนมาให้ยักษ์กินเป็นอาหารทุกวัน เมื่อพระราชารอดชีวิตมาได้ ทรงรับสั่งให้อำมาตย์ส่งนักโทษนำอาหารใส่ถาดทองไปให้ยักษ์กินที่ใต้ต้นไทรใหญ่ เมื่อนักโทษผู้เคราะห์ร้ายไปถึงโคนต้นไทร จะถูกยักษ์จับกินเป็นอาหาร ต่อมาเมื่อเรือนจำหมดนักโทษ พระราชาทรงรับสั่งให้นำเด็กทารกเกิดใหม่ส่งไปให้ยักษ์กิน ทำให้หญิงที่ใกล้จะคลอดลูก ต้องหลบหนีไปคลอดลูกที่อื่น เหลือแต่อาฬวกุมารเพียงพระองค์เดียว ถึงกระนั้น

---

*มก. อาฬวกสูตร เล่ม ๒๕ หน้า ๔๒๓

พระองค์ก็ยังตัดสินพระทัย ให้นำพระกุมารส่งไปให้ยักษ์กิน

ขณะเดียวกันนั้นเอง พระบรมศาสดาซึ่งประทับอยู่ที่พระเชตวันวิหาร ทรงตรวจดูสัตวโลกในเวลาใกล้รุ่งด้วยพุทธจักขุ พระพุทธองค์รู้ถึงอุปนิสัยแห่งโสดาปัตติผลของอาฬวกยักษ์ จึงเสด็จออกจากเมืองสาวัตถีไปยังที่อยู่ของยักษ์ เป็นระยะทางไกลถึง ๓๐๐ โยชน์ พระองค์ได้เสด็จเข้าไปประทับยืนอยู่ที่ประตูวิมานของยักษ์ ขณะนั้นอาฬวกยักษ์ไปประชุมสมาคมของยักษ์ที่หิมวันตประเทศ เมื่อกลับมาถึงก็โกรธเป็นกำลัง ลุกขึ้นยืนบนพื้นมโนศิลาด้วยเท้าซ้าย เท้าขวาเหยียบบนยอดเขาไกรลาส ทำลมให้ตั้งขึ้นด้วยคิดว่า จักทำลายพระพุทธเจ้า ลมพายุใหญ่ได้ถาโถมพุ่งตรงไปยังอาฬวีนคร ทำให้สถานที่ต่างๆ พินาศแหลกลาญ พัดหลังคาบ้านลอยไปในอากาศ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอธิษฐานว่า “ขอภัยพิบัติอย่าได้มีแก่ใครๆ” ด้วยแรงอธิษฐานนั้น ทำให้พายุใหญ่ทำอันตรายใดๆ ผู้คนไม่ได้

เมื่ออาฬวกยักษ์ถึงปากถ้ำ ได้ทำห่าฝนให้ตกลง ด้วยคิดว่าจะให้น้ำท่วมพระองค์ให้ตาย ฝนก้อนเมฆตั้งร้อยตั้งพันก่อตัวขึ้นแล้วตกลงมา ด้วยความแรงของน้ำฝน แผ่นดินแตกเป็นช่องๆ แต่ก็ไม่อาจทำให้แม้จีวรของพระองค์เปียกได้ อาฬวกยักษ์บันดาลฝนแผ่นหิน ฝนเครื่องประหาร ฝนถ่านเพลิง ฝนขี้เถ้า

ฝนทราย ฝนเปือกตมให้ตกลงมา แต่ฝนเหล่านั้นกลับกลายเป็นทิพยมาลา เป็นของหอมทิพย์บูชาพระพุทธองค์

ครึ่งคืนผ่านไป ยักษ์ยังไม่สามารถเอาชนะได้ จึงแก้ทุสสาวุธยกชูขึ้น เหาะเวียนวนอยู่ใกล้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้า ปล่อยอาวุธไปในอากาศ ทุสสาวุธมีเสียงน่าสะพรึงกลัวแล่นไปในอากาศประดุจสายฟ้า แต่ครั้นมาใกล้พระพุทธองค์ ก็กลับกลายเป็นผ้าเช็ดพระบาท ตกลงที่เบื้องพระบาท อาฬวกยักษ์เห็นดังนั้นยังไม่หมดหวัง รีบตรวจดูว่า เหตุใดหนอ พระสมณะจึงไม่กลัว ในที่สุด ตนรู้ว่าเพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตั้งอยู่ในเมตตาธรรม จึงคิดจะทำให้พระองค์โกรธ ด้วยการขับไล่พระพุทธองค์ให้ออกไปในทันที

เมื่อยักษ์ขับไล่เช่นนั้น พระองค์ทรงเสด็จออกไปโดยดี อาฬวกยักษ์เห็นดังนั้น เริ่มมีจิตอ่อนโยน ด้วยคิดว่า “สมณะนี้ว่าง่ายจริง เราบอกคำเดียวก็ออกไปแล้ว เราสามารถชนะสมณะนี้ด้วยคำพูดเพียงเท่านี้ เสียแรงอุตส่าห์ต่อยุทธกับสมณะนี้อยู่ตั้งครึ่งค่อนคืนด้วยอาวุธร้ายแรง” ยักษ์ทดสอบให้พระบรมศาสดาเสด็จเข้าออกเช่นนี้ถึง ๓ ครั้ง เพื่อดูว่า พระองค์เป็นผู้ว่าง่ายจริงไหม ครั้งที่ ๔ ยักษ์เกิดความคิดชั่วว่า เราจะทำให้สมณะนี้ลำบากตลอดคืนด้วยการเข้าๆ ออกๆ อย่างนี้แหละ จึงสั่งว่า

"ท่านจงออกไปสมณะ" พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า "เราไม่ออกไป ท่านจงกระทำกิจที่ท่านควรทำเถิด"

เมื่อเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าไม่เสด็จออกไปตามคำสั่ง จึงตั้งใจจะถามปัญหาที่ค้างใจมานาน เนื่องจากอาฬวกยักษ์เคยถามปัญหากับดาบส และปริพาชกที่มีฤทธิ์มีเดชที่มาสู่วิมานของตน ครั้นตอบไม่ได้ ยักษ์ก็ควักหัวใจของท่านเหล่านั้น มาขยี้ทิ้งหมด ยักษ์นึกถึงปัญหาเหล่านั้นได้ รีบทูลถามพระบรมศาสดาว่า "ดูก่อนสมณะ ข้าพเจ้าจะถามปัญหาท่าน ถ้าท่านไม่ตอบ หรือตอบไม่ได้ ข้าพเจ้าจักควักดวงจิตของท่าน จักฉีกหัวใจของท่าน หรือจับที่เท้าแล้วขว้างไปที่ฝั่งแม่น้ำคงคาโน้น"

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า "เรายังไม่เห็นบุคคลใดในโลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ในหมู่สัตว์ อีกทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ที่จะควักหทัยของเราโยนทิ้ง จะพึงฉีกหทัยของเรา หรือจับเราที่เท้าทั้งสองแล้วขว้างไปที่ฝั่งน้ำคงคาได้ ดูก่อนยักษ์ เมื่อท่านหวังจะถามปัญหาก็ถามเถิด เราจักตอบ"

อาฬวกยักษ์เริ่มทูลถามปัญหา ๘ ข้อ ซึ่งหลวงพ่อขอยกตัวอย่างพอเป็นสังเขปเท่านั้น เช่นยักษ์ถามว่า "อะไรหนอ เป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันประเสริฐของคนในโลก อะไรหนอ ที่บุคคล

ประพฤติดีแล้วนำความสุขมาให้ อะไรหนอ เป็นรสอันล้ำเลิศกว่ารสทั้งหลาย นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวชีวิตของผู้ที่เป็นอยู่อย่างไร ว่าประเสริฐสุด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ศรัทธาเป็นทรัพย์อันประเสริฐของคนในโลกนี้ ธรรมอันบุคคลประพฤติดีแล้วนำความสุขมาให้ ความสัตย์เป็นรสอันล้ำเลิศ นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวชีวิตของผู้ที่เป็นอยู่ด้วยปัญญาว่าประเสริฐสุด”

อาฬวกยักษ์ทูลถามว่า “คนข้ามโอฆะได้อย่างไร ข้ามอรรณพได้อย่างไร ล่วงทุกข์ได้อย่างไร บริสุทธิ์ได้อย่างไร”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “คนข้ามโอฆะได้ด้วยศรัทธา ข้ามอรรณพได้ด้วยความไม่ประมาท ล่วงทุกข์ได้ด้วยความเพียร บริสุทธิ์ได้ด้วยปัญญา”

อาฬวกยักษ์ได้ถามปัญหาที่ลึกซึ้งขึ้นไปอีก เมื่อได้ฟังคำตอบ ใจยักษ์ยิ่งเพิ่มพูนศรัทธาปสาทะในพระพุทธองค์ หลังจากตั้งใจสดับธรรมะทุกข้อที่พระองค์ทรงตอบ ในที่สุดอาฬวกยักษ์ได้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล เป็นผู้มั่นคงต่อหนทางพระนิพพาน กลายเป็นยักษ์ใจดีที่สำรวมระวังในศีล ยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

จะเห็นว่า กว่าพระพุทธเจ้าจะสั่งสอนบุคคลใดให้เกิด

ความเลื่อมใส และยอมลงมือปฏิบัติธรรมจนได้บรรลุธรรมนั้น ต้องใช้กุศโลบายต่างๆ อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นอิทธิปาฏิหาริย์ให้เห็นถึงฤทธานุภาพ หรืออาเทสนาปาฏิหาริย์ดักใจผู้ฟัง หรืออนุสาสนีปาฏิหาริย์แสดงธรรมอย่างพอเหมาะพอดีแก่จริตอัธยาศัยของผู้ฟัง ทำให้มีผู้บรรลุธรรมตามพระพุทธองค์มากมายนับไม่ถ้วน อีกทั้งพระพุทธองค์ยังเป็นยอดนักเสียสละ หากรู้ว่าใครมีบุญที่พร้อมจะเข้าถึงธรรม พระพุทธองค์จะรีบเสด็จไปโปรดโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก เพราะฉะนั้นพวกเราพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย สมควรอย่างยิ่งที่จะปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ และหมั่นปฏิบัติธรรม จะได้เข้าถึงพุทธภาวะภายในคือพระธรรมกายกันทุกคน

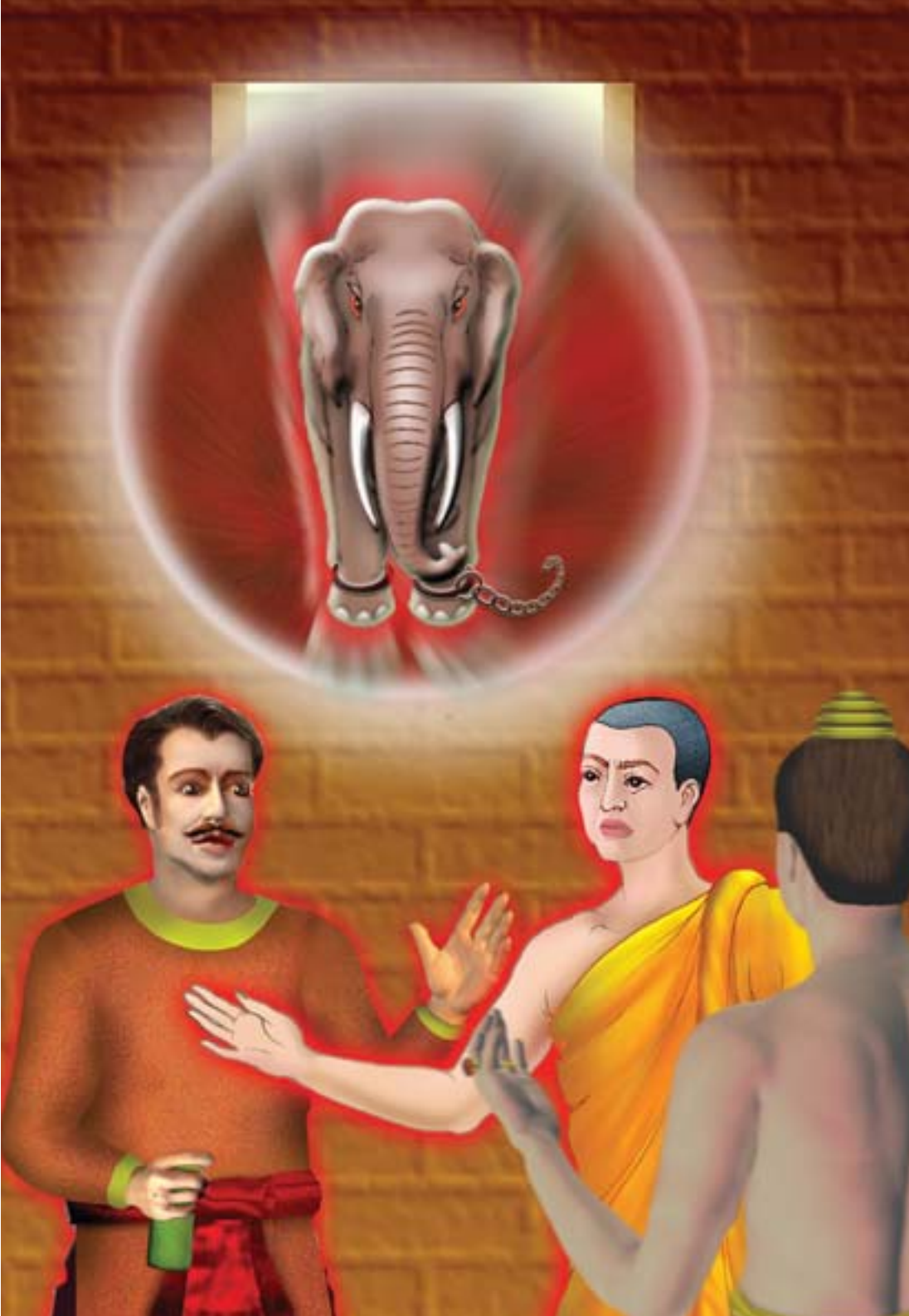

๑๐

ชัยชนะครั้งที่ ๓
(ตอน ชนะช้างนาฬาคีรี)

พระผู้มีพระภาคเจ้าจอมมุนีได้ชัยชนะต่อช้างตัวประเสริฐ ชื่อนาฬาคีรี ซึ่งเป็นช้างตกมัน สุดแสนที่จะทารุณร้ายกาจ ด้วยน้ำพระเมตตา ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ท่าน

การจะหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ จะต้องลงมือปฏิบัติธรรมเท่านั้น จะสวดมนต์อ้อนวอนอย่างไร ย่อมไม่อาจบรรลุธรรมได้ แม้จะมีความรู้ในทางทฤษฎีหรือปริยัติธรรมมากมายเพียงใด ล้วนไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าจะช่วยให้เราพ้นทุกข์ได้อย่างไรก็ตาม การศึกษาธรรมะทั้งทางด้านปริยัติและปฏิบัติ ยังเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ เป็นการรักษาพระพุทธศาสนาให้คงอยู่คู่โลกต่อไปอย่างยาวนาน จึงควรทำทั้งสองอย่างควบคู่กันไป โดยเฉพาะการปฏิบัติธรรมฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นหนทางที่จะนำไปสู่การเข้าถึงธรรมได้ดีที่สุด

ในพุทธชัยมงคลคาถา บทที่ ๓ ได้พรรณนาพุทธคุณไว้ว่า

“นาฬาคิรึ คชวรํ อติมตฺตภูตํ
ทาวคฺคิจกฺกมสนีว สุทารุณนฺตํ
เมตฺตมฺพุเสกวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าจอมมุนี ได้ชัยชนะต่อช้างตัวประเสริฐ ชื่อนาฬาคิรี ซึ่งเป็นช้างตกมัน สุดแสนที่จะทารุณร้ายกาจ ด้วยน้ำพระเมตตา ด้วยเดชแห่งชัยชนะของ

พระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ท่าน”

พระบรมศาสดาทรงมีมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย พระทัยที่เต็มเปี่ยมด้วยความรักและปรารถนาดีนี้ มิใช่เกิดเพียงชั่วครั้งชั่วคราว หรือเพียงภพชาติใดชาติหนึ่งเท่านั้น แต่มีต่อเนื่องกันมายาวนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน จวบจนถึงวันที่พระองค์ได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าผู้เป็นที่พึ่งของโลก ทรงมีน้ำพระทัยเสมอกันทั้งต่อบุคคลที่มาประทุษร้าย หรือมาเคารพบูชาพระองค์ ทรงมีพระหทัยใสสะอาดบริสุทธิ์ ดุจห้วงมหรรณพที่ให้ความชุ่มเย็นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ดุจท้องนภาที่กว้างใหญ่ไพศาลให้สกุณาได้เริงร่าโผบินอย่างอิสระ

ไฟไม่ตั้งอยู่ในน้ำ พืชไม่งอกบนหินล้วนๆ หมู่หนอนไม่ดำรงอยู่ในยาพิษฉันใด ความโกรธย่อมไม่มีแก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันนั้น เพราะพระพุทธองค์มีแต่เมตตาธรรม พื้นดินไม่หวั่นไหวต่อของหนัก ของเน่าเหม็นทุกอย่าง สมุทรสาครกว้างใหญ่ไพศาลประมาณไม่ได้และอากาศไม่มีที่สุดฉันใด พระพุทธเจ้าก็มีมหากรุณาอันหาประมาณมิได้ฉันนั้น

ในสมัยพุทธกาล มีตัวอย่างที่พระจอมมุนีทรงได้ชัยชนะช้างนาฬาคิรี ด้วยกระแสแห่งเมตตาจิตอันหาประมาณมิได้ ซึ่งนับเป็นหนึ่งในชัยมงคลคาถาที่พระองค์ทรงได้ชัยชนะ

สมัยหนึ่ง พระเทวทัตมีความปรารถนาที่จะปกครองสงฆ์เอง ขาดความเคารพในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงคบหากับพระเจ้าอชาตศัตรูและทำสัญญากันว่า "ถ้ามหาบพิตรปลงพระชนม์พระบิดาแล้วเป็นพระราชา อาตมภาพจะปลงพระชนม์พระพุทธเจ้าแล้ว จักเป็นพระพุทธเจ้า"

พระเทวทัตเข้าไปในโรงช้าง สั่งคนเลี้ยงช้าง ให้ช้างนาฬาคีรีดื่มเหล้าถึง ๑๖ หม้อ แล้วให้ปล่อยไปในเวลาที่พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ เมื่อช้างถูกมอมเหล้าเกิดอาการเมาอย่างหนัก เป็นช้างตกมัน ดุร้ายเกรี้ยวกราด ไม่มีใครจะห้ามได้ ทันทีที่ถูกปล่อยออกจากโรงช้าง มันรีบวิ่งตรงไปตามถนน ขณะนั้น พระบรมศาสดาเสด็จเข้าไปในกรุงราชคฤห์พร้อมภิกษุ ๕๐๐ รูป ทรงพระดำเนินมาถึงตรอกนั้น ช้างได้ชูงวงวิ่งรี่ตรงไปทางที่พระพุทธองค์เสด็จดำเนินทันที

ภิกษุสงฆ์ที่ตามเสด็จเห็นดังนั้น พากันกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า "พระพุทธเจ้าข้า ช้างนาฬาคีรีตัวนี้ดุร้าย หยาบช้า ฆ่ามนุษย์ กำลังวิ่งเข้ามาในตรอกนี้ ขอพระสุคตเจ้าจงเสด็จกลับเถิด" พระผู้มีพระภาคเจ้ามิได้เสด็จกลับ ทรงตรัสว่า "มาเถิดภิกษุ

---

*มก. ปล่อยช้างนาฬาคีรี เล่ม ๙ หน้า ๒๙๖

เธออย่ากลัวเลย ภพชาตินี้ไม่ใช่โอกาส ไม่ใช่ฐานะ ที่บุคคลอื่นจะปลงชีวิตของตถาคตได้ เพราะพระตถาคตทั้งหลายย่อมไม่ปรินิพพานด้วยความพยายามของผู้อื่น”

แม้ภิกษุสงฆ์จะเชื่อในพระดำรัสของพระบรมศาสดา แต่อดเป็นห่วงพระพุทธองค์ไม่ได้ จึงทูลขอร้องให้เสด็จกลับถึง ๓ ครั้ง พระผู้มีพระภาคเจ้ายังคงตรัสคำเดิม ขณะเดียวกันนั้นเอง มหาชนพากันหนีขึ้นไปอยู่บนปราสาทบ้าง บนบ้านร้างบ้าง บนหลังคาบ้าง พวกที่ไม่มีศรัทธา ไม่เลื่อมใส ไร้ปัญญา ต่างกล่าวว่า พระมหาสมณะกำลังจะถูกช้างทำร้าย ส่วนผู้มีศรัทธาพากันชื่นชมว่า “วันนี้อานุภาพของพระพุทธเจ้าจะปรากฏเลื่องลือ พวกเราจะได้ดูการต่อยุทธ์ของพญาช้างกับพระพุทธเจ้า”

บรรดาพระมหาสาวกทั้งหลายต่างรับอาสาจะทรมานช้างนาฬาคีรี พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “การทรมานช้างนาฬาคีรีไม่ใช่วิสัยของเธอ เป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า” ขณะนั้นพระอานนท์ซึ่งจงรักและภักดีในพระผู้มีพระภาคเจ้ายิ่งนัก รีบก้าวออกไปยืนขวางหน้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยคิดว่า “ขอช้างจงฆ่าเราเถิด เราจะสละชีวิตแทนพระพุทธองค์”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสห้ามถึง ๓ ครั้งว่า “อานนท์จงหลีกไป” พระอานนท์ก็ไม่ยอมหลีกไป คงยืนขวางหน้าอยู่เช่นนั้น

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแผ่เมตตาให้กับช้างนาฬาคิรี ช้างได้สัมผัสกระแสแห่งเมตตาธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำให้สร่างเมาเป็นปลิดทิ้ง ลดงวงลง ค่อยๆ เยื้องกรายเข้าไปหาพระผู้มีพระภาคเจ้า ยืนอยู่เบื้องหน้าของพระพุทธองค์ด้วยความเลื่อมใสอย่างยิ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกพระหัตถ์ขวาลูบกระพองช้างนาฬาคิรี พลางตรัสว่า “ดูก่อนกุญชร เจ้าอย่าเข้าไปหาพระพุทธเจ้าด้วยจิตที่คิดจะฆ่า อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ในอบาย ผู้ฆ่าพระพุทธเจ้า จากชาตินี้ไปสู่ชาติหน้าจะไม่มีสุคติเลย เจ้าจงสร่างเมาและอย่าประมาท ผู้ที่ประมาทแล้วจะไปสู่สุคติไม่ได้ เจ้านี่แหละ จักทำโดยประการที่จักไปสู่สุคติได้ ดูก่อนช้างนาฬาคีรี เจ้านี้เป็นเดรัจฉาน มีโอกาสพบเราตถาคตในครั้งนี้ นับเป็นกุศลอย่างยิ่ง ตถาคตนี้อุปมาดังพญาช้างตัวประเสริฐ ประกอบด้วยคุณของพระอรหันต์ เป็นใหญ่ใน ๓ โลก ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เจ้าอย่าดุร้ายไล่ทิ่มแทงมนุษย์อีก จงมีเมตตา ยังใจให้โสมนัส อย่าได้ประกอบโทษ จงหมั่นเจริญเมตตาให้ยิ่งๆ ขึ้นไป สิ้นชีพแล้วเจ้าจะได้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์”

ด้วยเมตตานุภาพอันไม่มีประมาณของพระพุทธองค์ ทำให้ช้างนั้นมีจิตชื่นชมโสมนัส ซึ่งหากเป็นมนุษย์จะได้สำเร็จ

เป็นพระโสดาบัน แต่เนื่องจากเป็นสัตว์เดรัจฉาน ทำให้พลาดจากการได้บรรลุโลกุตตรธรรมอันยอดเยี่ยม แต่ก็เป็นอุปนิสัยติดไปในภพหน้า จากนั้นช้างได้เอางวงลูบละอองธุลีพระบาทของพระองค์ แล้วพ่นลงบนกระหม่อมของตน ย่อตัวถอยออกไปชั่วระยะที่แลเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้า เดินกลับเข้าไปสู่โรงช้าง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ช้างนาฬาคิรีก็ได้ชื่อใหม่ว่า ช้างธนปาล

มหาชนเห็นเมตตานุภาพของพระผู้มีพระภาคเจ้า ต่างเกิดปีติโสมนัส พากันกล่าวสรรเสริญพระพุทธองค์ว่า “ชาวเราเอ๋ย ช่างน่าอัศจรรย์จริงหนอ คนบางพวกย่อมฝึกช้างและม้า ด้วยการใช้ท่อนไม้บ้าง ใช้ขอบ้าง ใช้แส้บ้าง แต่พระพุทธเจ้าทรงทรมานช้างโดยใช้เมตตาธรรม”

จะเห็นว่า การบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้า เป็นการบังเกิดขึ้นเพื่อยังสันติสุขให้บังเกิดขึ้นแก่โลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย พระพุทธองค์ทรงอุบัติขึ้นเพื่อเปลื้องทุกข์ให้กับสรรพชีวิต แม้บางชาติต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพันก็ยอม สมควรอย่างยิ่งที่เราจะยึดพระพุทธองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างความดี หมั่นระลึกนึกถึงพระคุณอันไม่มีประมาณของพระพุทธองค์ ที่ทรงประทานธรรมโอสถ รักษาทุกข์ของมนุษย์ ให้หายจากความทุกข์ทรมานในสังสารวัฏ ได้พบความสุขอันเกษม เปรียบเสมือนสุริยาที่ทอ

ฉายแสงให้กับสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้พบกับแสงสว่างในชีวิต การที่เราจะระลึกนึกถึงพระพุทธองค์ได้ถูกตัวจริง ต้องลงมือประพฤติปฏิบัติธรรม เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ซึ่งเป็นพุทธภาวะเป็นต้นแหล่งแห่งความสุขและความบริสุทธิ์ ที่จะทำให้เราหลุดพ้นจากอาสวกิเลสทั้งปวงได้ในที่สุด

๑๑

ชัยชนะครั้งที่ ๔
(ตอน ชนะองคุลิมาล)

พระผู้มีพระภาคเจ้าจอมมุนี ทรงใช้ฤทธิ์ทางใจ ให้เป็นอิทธาภิสังขาร ทรงชนะองคุลิมาล ผู้แสนโหดเหี้ยมร้ายกาจ มีฝีมือฉกรรจ์ ถือดาบวิ่งไล่พระองค์ สิ้นทาง ๓ โยชน์ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

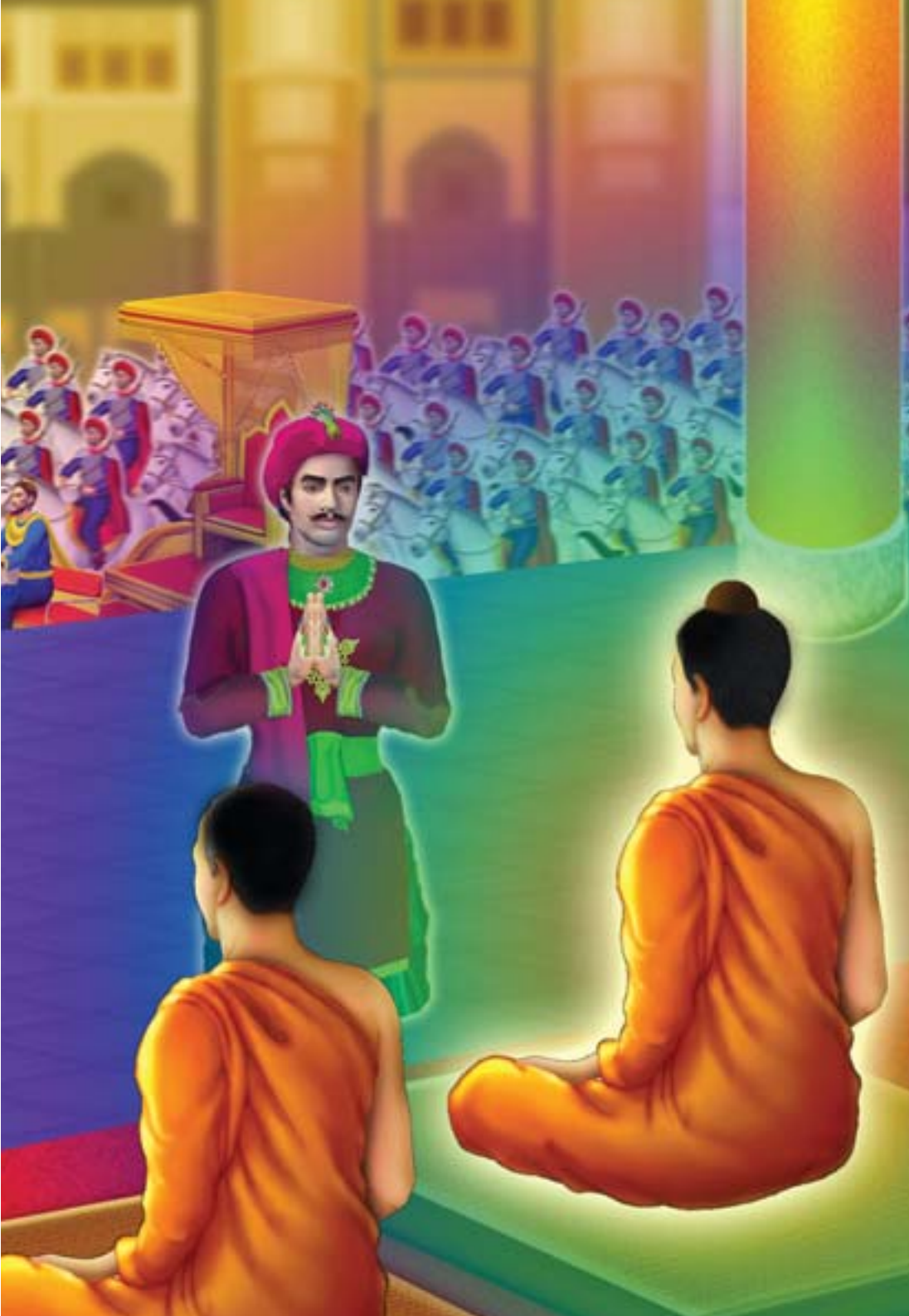

เวลาแห่งการปฏิบัติธรรม เป็นเวลาที่มีคุณค่ามหาศาล เพราะเราจะได้ทำใจหยุดใจนิ่ง แสวงหาอริยมรรค ซึ่งเป็นเส้นทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย เป็นทางเอกสายเดียวเท่านั้น ที่จะนำเราให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน เข้าถึงความสุขที่แท้จริงที่ทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย ปัจจุบันมวลมนุษยชาติส่วนใหญ่ยังไม่รู้เป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตว่า เกิดมาทำไม อะไรคือสิ่งที่ต้องแสวงหา เมื่อไม่มีโอกาสได้ฟังพระสัทธรรม ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติธรรม ชีวิตจึงตกอยู่ในท่ามกลางกระแสแห่งความทุกข์ เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการที่คลายออกไม่ได้ ต่อมาเมื่อได้ลงมือปฏิบัติธรรมย่อมจะเข้าใจชีวิต และมุ่งทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้น เพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมาย คือ อายตน-นิพพานกันทุกคน

มีบทสรรเสริญพุทธคุณในพุทธชัยมงคลคาถา บทที่ ๔ ว่า

“อุกฺขิตฺตขคฺคมติหตฺถสุทารุณนฺตํ
ธาวนฺติโยชนปถงฺคุลิมาลวนฺตํ
อิทฺธีภิสงฺขตมโน ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าจอมมุนี ทรงใช้ฤทธิ์ทางใจ ให้เป็นอิทธาภิสังขาร ทรงชนะองคุลิมาล ผู้แสนโหดเหี้ยมร้ายกาจ

มีฝีมือฉกรรจ์ ถือดาบวิ่งไล่พระองค์ สิ้นทาง ๓ โยชน์ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน”

เรื่องของพระองคุลิมาลนี้ เป็นเรื่องราวที่มีสาระและแง่คิดมุมมองที่น่าศึกษา สามารถนำมาเป็นอุทาหรณ์สอนใจได้ดีมาก ครั้งนี้หลวงพ่อจะนำมาเล่าโดยตัดเฉพาะบางตอนที่พระอรรถกถาจารย์ได้กล่าวไว้ จะได้เป็นการเพิ่มเติมศรัทธาปสาทะในพระบรมศาสดา ว่าแม้องคุลีมาลที่คนทั้งเมืองเกรงขาม ได้ยินเพียงชื่อก็ขนลุกขนพอง ยังยอมแพ้พระผู้มีพระภาคเจ้า กลับจิตกลับใจมาบวชจนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ในที่สุด

*องคุลิมาลเป็นบุตรพราหมณีมันตานี ซึ่งเป็นภรรยาของปุโรหิต เกิดในฤกษ์ของดาวโจร บิดาจึงคิดจะฆ่าลูกตั้งแต่แรกเกิดเพื่อตัดไฟแต่ต้นลม แต่พระราชาทรงเมตตาให้เลี้ยงไว้ พร้อมตั้งชื่อทารกว่า อหิงสกุมาร เมื่อเจริญวัยขึ้น มารดาบิดาได้ส่งไปศึกษาศิลปวิทยาที่เมืองตักสิลา เนื่องจากประพฤติตนดีจึงเป็นที่รักของอาจารย์ แต่ถูกลูกศิษย์คนอื่นๆ ใส่ความว่า อหิงสกุมารดีแต่ต่อหน้าอาจารย์ ลับหลังก็เกะกะเกเร อาจารย์จึงคิดจะ

---

*มก. อังคุลิมาลสูตร เล่ม ๒๑ หน้า ๑๔๑

กำจัดด้วยการสั่งให้ไปฆ่ามนุษย์ นำนิ้วมือมา ๑,๐๐๐ องคุลี แล้วอาจารย์จะสอนวิชาที่จะทำให้สำเร็จเป็นเจ้าโลก

แม้เป็นคนฉลาดแต่ไม่ได้เฉลียวใจ มุ่งแต่จะเรียนวิชา จึงเข้าป่าไปดักฆ่ามนุษย์ แล้วร้อยนิ้วมือเป็นพวงมาลัยคล้องคอ ชาวบ้านจึงตั้งฉายาว่า องคุลิมาลโจร ใครได้ยินชื่อนี้เป็นขวัญหนีดีฝ่อไปตามๆ กัน พวกชาวบ้านจึงร้องทุกข์ต่อพระเจ้าปเสนทิโกศล ฝ่ายนางพราหมณีผู้เป็นมารดารู้ว่า ลูกชายสุดที่รักของตนกำลังจะถูกฆ่า ด้วยความรักลูก นางจึงรีบเดินทางออกนอกเมืองตั้งแต่เช้าตรู่ เพื่อบอกข่าวให้ลูกหนีไปโดยเร็ว

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรวจดูสัตวโลก เห็นองคุลิมาลปรากฏในข่ายพระญาณ แล้วรู้ไปต่อว่า องคุลิมาลจะเป็นอสีติมหาสาวกองค์สุดท้ายของพระองค์ เช้าวันนั้นจึงเสด็จไปโปรดองคุลิมาล ขณะนั้นองคุลิมาลกำลังเงื้อดาบวิ่งไล่มารดาหมายจะตัดนิ้วมือให้ครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว เพราะได้มาแล้ว ๙๙๙ นิ้ว พระบรมศาสดารู้ว่าองคุลิมาลกำลังจะทำมาตุฆาต จึงแสดงพระองค์ในระหว่างคนทั้งสองนั้น ทำให้องคุลิมาลเบี่ยงเบนความสนใจ วิ่งเข้าใส่พระพุทธองค์ทันที

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบันดาลอิทธาภิสังขาร ทำให้องคุลีมาลวิ่งตามไม่ทัน ทั้งที่พระองค์ทรงเสด็จดำเนินไปตามปกติ

ในอรรถกถาท่านได้พรรณนาไว้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบันดาลให้แผ่นดินเป็นลานใหญ่ข้างหน้า และทรงประทับอยู่กลางลานนั้น ส่วนองคุลิมาลอยู่อีกด้านหนึ่ง คิดจะตามพระพุทธเจ้าให้ทันก็วิ่งเต็มกำลัง พระพุทธองค์ทรงก้าวไปตามปกติ แต่กลับปรากฏตัวด้านหน้าขององคุลิมาล

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบันดาลให้เป็นแม่น้ำบ้าง เป็นหล่มเป็นเลนบ้าง ขวางหน้าองคุลิมาล เป็นดังนี้ตลอด ๓ โยชน์ องคุลิมาลรู้สึกเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า คิดว่าน่าอัศจรรย์จริงหนอ ไม่เคยเป็นเช่นนี้ เมื่อก่อน แม้ช้างม้ากำลังวิ่ง รถกำลังแล่น เรายังวิ่งตามได้ทัน แต่ครั้งนี้เราวิ่งจนสุดกำลัง ยังไม่อาจทันสมณะที่เดินตามปกติได้ จึงหยุดยืนพลางร้องบอกพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “สมณะ หยุด สมณะ หยุด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “เราหยุดแล้ว แต่ท่านยังไม่หยุด” องคุลิมาลคิดว่า “สมณศากยบุตรเป็นคนพูดจริง แต่สมณะรูปนี้กำลังเดินอยู่แท้ๆ กลับพูดว่า เราหยุดแล้ว” จึงตะโกนถามว่า “ดูก่อนสมณะ ท่านกำลังเดินอยู่ กลับบอกว่าหยุดแล้ว แต่ท่านก็ยังไม่หยุด ที่ท่านกล่าวถึงข้าพเจ้าผู้หยุดแล้วว่าไม่หยุด การหยุดของท่านเป็นอย่างไร ข้าพเจ้ายังไม่หยุดนั้นเป็นอย่างไร”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตอบว่า “ดูก่อนองคุลิมาล เราวางอาชญาในสรรพสัตว์ได้แล้ว จึงชื่อว่า หยุดแล้ว ส่วนท่านไม่สำรวมในสัตว์ทั้งหลาย ชื่อว่า ยังไม่หยุด ถึงแม้ว่าท่านหยุดในบัดนี้ก็ดี แต่ท่านจะต้องวิ่งต่อไปในอบายภูมิในภายหน้า” องคุลิมาลฟังดังนั้น คิดว่า เห็นทีสมณะนี้คงเป็นใหญ่ในโลก ทรงเสด็จมาโปรดเรา จึงทิ้งดาบลงเหว แล้วทูลขอบรรพชากับพระพุทธองค์ พระพุทธองค์ตรัสว่า “ท่านจงเป็นภิกษุมาเถิด” เพียงเท่านั้นเพศฆราวาสพลันหายไป ไตรจีวรและอัฐบริขารเกิดขึ้นกับองคุลิมาลทันที เพราะท่านได้สั่งสมบุญในส่วนนี้มา จากนั้นก็ตามเสด็จพระพุทธองค์กลับวัดพระเชตวัน

ขณะเดียวกันนั่นเอง พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จออกจากกรุงสาวัตถีด้วยขบวนม้าประมาณ ๕๐๐ เข้าไปในพระอาราม เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลถึงพระราชกรณียกิจที่จะต้องไปปราบองคุลิมาล พระพุทธองค์ตรัสว่า “มหาบพิตร ถ้ามหาบพิตรทอดพระเนตรเห็นองคุลิมาลผู้ปลงผม และหนวด ครองผ้ากาสายะ ออกบวชเป็นบรรพชิต ประพฤติพรหมจรรย์ มหาบพิตรจักพึงทำกับเขาอย่างไร”

พระเจ้าปเสนทิโกศลตรัสว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันพึงไหว้ พึงลุกรับ พึงเชื้อเชิญด้วยอาสนะ พึงบำรุงด้วย

จีวร บิณฑบาต เสนาสนะและคิลานเภสัชบริขาร หรือพึงจัดการรักษาคุ้มครองป้องกันอย่างเป็นธรรม ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ องคุลีมาลนั้นเป็นคนทุศีล มีบาปธรรม จักมีความสำรวมด้วยศีลปานนี้เชียวหรือ”

พระพุทธองค์ทรงชี้นิ้วไปทางพระองคุลิมาลซึ่งนั่งอยู่ไม่ไกล พลางตรัสบอกว่า “มหาราช นั่นองคุลิมาล” พระราชาทรงตกพระทัย พระโลมชาติชูชัน เหล่าทหารที่ติดตามถึงกับขนลุกชูชันสะดุ้งหวาดหวั่นไปตามๆ กัน พระบรมศาสดาตรัสว่า “อย่าทรงกลัวเลยมหาบพิตร องคุลิมาลเป็นผู้ไม่มีภัยต่อใครๆ อีกต่อไปแล้ว” เมื่อพระราชาทรงหายกลัวได้เสด็จเข้าไปสนทนากับพระเถระว่า “ท่านผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าจงบำเพ็ญสมณธรรมเถิด ข้าพเจ้าจักทำความขวนขวายในปัจจัย ๔ แด่พระคุณเจ้าเอง” พลางเปลื้องผ้าคาดเอวถวายพระองคุลิมาล

พระราชาตรัสชมเชยว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น่าอัศจรรย์จริงหนอ ที่พระพุทธองค์ทรงทรมานองคุลิมาลได้ ทรงยังบุคคลที่ใครๆ ให้สงบไม่ได้ ให้สงบได้ ทรงยังบุคคลที่ใครๆ หยุดไม่ได้ ให้หยุดได้ เพราะหม่อมฉันไม่สามารถจะทรมานองคุลิมาลได้แม้ด้วยอาชญา แม้ด้วยศาสตราแต่พระพุทธองค์ทรงทรมานได้ โดยไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศัสตราใดๆ ข้าแต่

พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันดีพระทัย จะขอทูลลาไปในบัดนี้”

เราจะเห็นว่า การที่บุคคลใดจะมีวิถีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลายนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก กว่าชีวิตจะก้าวข้ามพ้นอุปสรรค จากความทุกข์ยาก ไปสู่ความสุขอันเป็นอมตะนิรันดร์นั้น บางครั้งอาจเคยก้าวพลาดจนแทบจะเอาชีวิตไม่รอด ต้องอาศัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นประทีปเอกของโลก ชีวิตจะก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย นั่นคือชัยชนะอันยิ่งใหญ่อีกอย่างหนึ่งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงทำให้พระองคุลิมาลหยุดได้ จนกระทั่งได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้นเราต้องหมั่นฝึกใจให้หยุดให้นิ่ง จะได้บรรลุธรรมกันทุกๆ คน

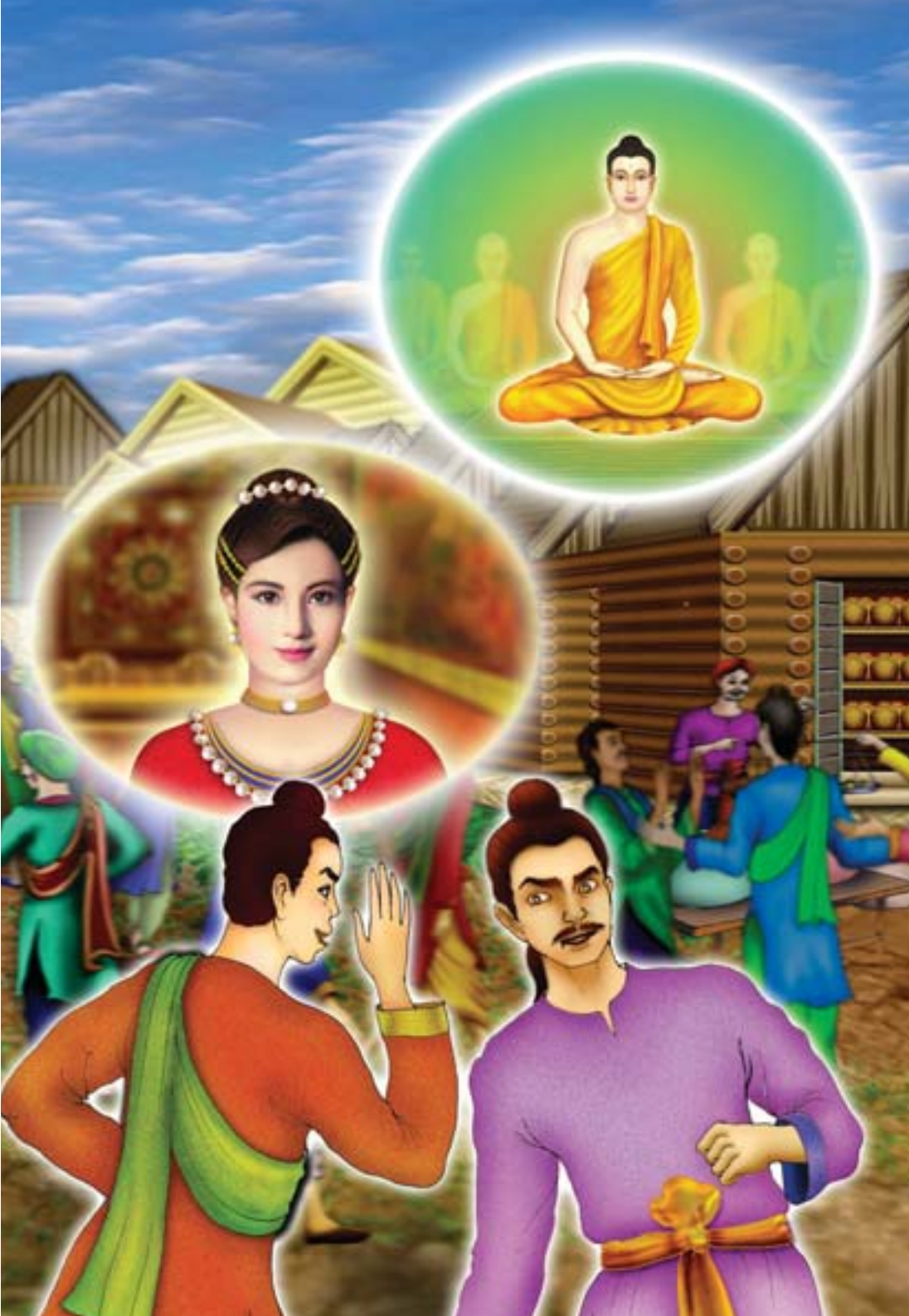

๑๒

ชัยชนะครั้งที่ ๕
(ตอน ชนะการถูกกล่าวหา
จากนางจิญจมาณวิกา)

พระพุทธเจ้าผู้เป็นจอมมุนี ได้ทรงชนะคำกล่าวร้ายของนางจิญจมาณวิกา ผู้ทำอาการเหมือนหญิงมีครรภ์ ได้ทำไม้สัณฐานกลมผูกติดไว้ ด้วยวิธีที่งดงาม คือความสงบพระทัยในท่ามกลางมหาชน ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ เพราะเป็นอจินไตยอยู่เหนือวิสัยของผู้ที่ใจยังไม่หยุด จะเข้าใจได้ด้วยการนึกคิดด้นเดาตามหลักตรรกวิทยา หรือศาสตร์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ไม่ได้ เพราะเป็นศาสตร์เฉพาะของผู้รู้แจ้งเท่านั้น ผู้ที่ทำจิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ก็จะประสบกับอานุภาพของพระรัตนตรัยเสมอ พบแต่เรื่องอัศจรรย์จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะสิ่งอัศจรรย์จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา หากใจเราหยุดนิ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย เราจะมีความบริสุทธิ์ มีอานุภาพตามท่านไปด้วย ดังนั้นเราควรปฏิบัติให้เข้าถึงพระรัตนตรัยให้ได้กันทุกคน

มีบทพุทธคุณสรรเสริญพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บทที่ ๕ ว่า

“กตฺวาน กฏฺฐมุทรํ อิว คพฺภินียา
จิญฺจาย ทุฏฺฐวจนํ ชนกายมชฺเฌ
สนฺเตน โสมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระพุทธเจ้าผู้เป็นจอมมุนี ได้ทรงชนะคำกล่าวร้ายของนางจิญจมาณวิกา ผู้ทำอาการเหมือนหญิงมีครรภ์ ได้ทำไม้สัณฐานกลมผูกติดไว้ ด้วยวิธีที่งดงาม คือความสงบพระทัยในท่ามกลางมหาชน ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัย

มงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน”

*ชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกอย่างหนึ่งที่ทรงแก้คำครหานินทาของชาวเมืองได้ด้วยอาการสงบ ถือเป็นอีกแง่มุมหนึ่งของชัยชนะที่มีความแตกต่างกันไป คือ ทรงเอาชนะการถูกกล่าวหาจากหญิงสาวชื่อว่า **จิญจมาณวิกา** ผู้เป็นสาวกของเดียรถีย์ พระพุทธองค์ทรงถูกกล่าวหาว่า มีความสัมพันธ์กับหญิงสาวคนนี้ จนนางตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวโลกส่วนใหญ่พร้อมจะเชื่อกันได้ง่ายๆ อยู่แล้ว แต่เพราะความบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ ทำให้ทรงชนะแผนการชั่วร้าย ที่พวกเดียรถีย์คิดที่จะมาทำลายพระพุทธศาสนา

มีวาระพระบาลีที่ท่านกล่าวไว้ว่า “พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระธรรมราชาผู้ส่องแสงสว่างไสว ยังไม่เสด็จอุบัติขึ้นเพียงใด ชนทั้งหลายพากันบูชาสมณพราหมณ์เหล่าอื่นอยู่เป็นอันมากเพียงนั้น แต่เมื่อใด พระพุทธเจ้าผู้มีพระสุรเสียงอันไพเราะ ได้ทรงแสดงธรรมแล้ว เมื่อนั้นลาภและสักการะของพวกเดียรถีย์ก็เสื่อมไป”

ชัยชนะของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราในครั้งนี้ มีอยู่ว่า

---

*มก. เรื่องนางจิญจมาณวิกา เล่ม ๔๒ หน้า ๒๕๕

สมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเริ่มประกาศพระพุทธศาสนาใหม่ๆ มหาชนจำนวนมากพากันหลั่งไหลมาศรัทธา และออกบวชตามพระพุทธองค์ ทำให้พวกเดียรถีย์ซึ่งเป็นนักบวชนอกพระพุทธ-ศาสนาเสื่อมจากลาภสักการะ เป็นเช่นแสงของหิ่งห้อยในยามที่พระอาทิตย์ส่องแสง ความศรัทธาที่พวกตนเคยได้รับกลับถดถอยลงไป ดังนั้นผู้ที่ไม่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาบางพวกจึงหาทางกำจัดพระพุทธองค์ ด้วยการกลั่นแกล้งทุกวิถีทาง

พวกเดียรถีย์ต่างปรึกษาหารือกันว่า “เพราะพระสมณโคดมแท้ๆ ทำให้พวกเราได้รับความเดือดร้อน ลาภสักการะที่เคยมีก็หดหายไปหมด ถ้าหากปล่อยให้เหตุการณ์ดำเนินไปเช่นนี้ เห็นทีพวกเราคงต้องย่ำแย่แน่ ต้องรีบหาทางแก้ไขโดยด่วน” พวกเขาช่วยกันคิดหาอุบายที่จะทำลายพระพุทธศาสนา ในที่สุดก็คิดจะใส่ร้ายพระพุทธองค์ ด้วยการใช้นางจิญจมาณวิกาเป็นเครื่องมือ

สมัยนั้น มีปริพาชิกาชื่อจิญจมาณวิกา นางเป็นหญิงรูปงาม พวกเดียรถีย์จึงคิดที่จะใช้นางเป็นเครื่องมือทำลายพระพุทธศาสนา เมื่อจิญจมาณวิกาเข้าไปในอารามของเดียรถีย์ พวกเดียรถีย์ต่างยุยงให้นางเป็นตัวแทนในการทำลายชื่อเสียงของพระพุทธเจ้า นางยอมตกลงทำตามคำแนะนำนั้น

เย็นวันนั้น พวกเขาเริ่มแผนการที่ไม่น่าเชื่อว่า สาวงามอย่างเธอจะกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำในสิ่งที่กำลังนำไปสู่การเสวยทุกข์ทรมานอันแสนสาหัสในอเวจีมหานรก นางเดินมุ่งหน้าเข้าไปในวัดพระเชตวัน แต่งตัวเรียบร้อย ถือดอกไม้ของหอมเข้าไปสวนทางกับสาธุชนที่ฟังธรรมแล้วกำลังเดินออกจากวัด ผู้คนเกิดความสงสัย ไต่ถามว่า “นี่เธอจะไปไหนล่ะ” นางตอบว่า “ฉันจะไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า” ครั้นลับสายตาของผู้คน แทนที่นางจะเข้าไปในวัด กลับแวะไปพักค้างที่อารามพวกเดียรถีย์ ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับวัดพระเชตวันนั่นเอง

รุ่งเช้า เมื่อสาธุชนออกจากเมืองจะไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า นางทำทีเหมือนเพิ่งออกจากวัดพระเชตวัน ก็เดินสวนทางออกมา ครั้นมีผู้ถามว่า “แม่นาง เมื่อคืนเธอไปนอนที่ไหนมา” นางตอบว่า “เมื่อคืนฉันพักอยู่ในวัดพระเชตวันนี่แหละ” นางอดทนทำเช่นนี้อยู่เป็นเดือนๆ เมื่อถูกถามอีกก็ตอบว่า “ฉันพักอยู่ในพระคันธกุฎีเดียวกันกับพระพุทธเจ้า” พุทธบริษัทฟังแล้วเกิดความคลางแคลงสงสัย ที่เป็นปุถุชนอยู่ บางคนก็เชื่อ เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์หนาหูมากขึ้นทุกวัน

ล่วงไป ๓-๔ เดือน นางทำทีเหมือนเริ่มมีท้อง แล้วให้พวกเดียรถีย์ไปโพนทะนาว่านางตั้งครรภ์กับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผ่านไป ๙ เดือน นางทำเป็นท้องแก่ โดยเอาไม้กลมวางที่หน้าท้อง แล้วเอาผ้าห่มทับอีกชั้นหนึ่ง เย็นวันหนึ่ง ในขณะที่พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมแก่มหาชน นางเดินเข้าไปท่ามกลางมหาชน ยืนต่อหน้าพระพักตร์ของพระพุทธองค์ พลางร้องตะโกนใส่ว่า "พระองค์น่ะ ดีแต่แสดงธรรมให้คนอื่น หม่อมฉันครรภ์แก่แล้วไม่เห็นมาสนใจเลย ทำไมพระองค์ไม่รีบไปหาสถานที่สำหรับคลอดลูกของเราล่ะ ถ้าหากพระองค์ไม่ทำเอง ก็น่าจะบอกอุปัฏฐากให้จัดการให้ก็ได้"

นางได้ด่าบริภาษพระตถาคตเจ้าในท่ามกลางพุทธบริษัท โดยไม่มีความละอายต่อบาปแม้แต่น้อย พระพุทธองค์ทรงนิ่งอย่างประเสริฐ พลางตรัสด้วยพระสุรเสียงอันสงบราบเรียบว่า "ดูก่อนน้องหญิง คำที่เธอกล่าวนั้น มีแต่เพียงเราและเธอเท่านั้นที่รู้" ทรงนิ่งด้วยพระพักตร์ที่เป็นปกติ มหาชนที่มีศรัทธาตั้งมั่นก็ไม่หวั่นไหว แต่ผู้ที่ยังมีอินทรีย์อ่อน เริ่มเกิดความคลางแคลงสงสัย

นางจิญจมาณวิกาด่าบริภาษอยู่คนเดียวมิได้หยุดปาก จนเป็นเหตุให้อาสนะของท้าวสักกะเกิดอาการร้อนทรงสอดส่องทิพยจักษุลงมา รู้ว่าหญิงงามแต่ใจทรามกำลังกล่าวตู่พระตถาคต ทรงดำริว่า "เราจะต้องเป็นผู้ชำระคดีนี้ด้วยตัวเอง" จากนั้นก็เสด็จมาพร้อมกับเทพบุตร ๔ องค์ เทพบุตรได้แปลงเป็นลูกหนู

เข้าไปกัดเชือกที่ผูกท่อนไม้ไว้ แล้วทำลมให้พัดผ้าห่มขึ้น นางมัวแต่ยืนด่าไม่ทันระวังตัว ไม้กลมที่มัดไว้ก็กลิ้งตกลงบนหลังเท้าของนาง ทำให้นางได้รับความเจ็บปวดทรมานมาก

เมื่อมหาชนรู้ความจริง ต่างพากันไล่ทุบตีนางด้วยความโกรธแค้น นางตกใจมาก เพราะรู้ว่าความแตกแล้ว รีบวิ่งหนีจากการถูกรุมทุบตีทันทีที่ลับคลองจักษุของพระพุทธองค์ไปเท่านั้น แผ่นดินหนา ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์ ไม่สามารถจะรองรับกรรมอันชั่วช้าที่นางทำไว้ จึงแยกออกเป็นช่องเปลวไฟตั้งขึ้นจากอเวจีมหานรก ดูดนางลงไปสู่อเวจีมหานรกทันที เนื่องจากกรรมที่นางก่อขึ้นในครั้งนี้เป็นกรรมหนัก คือ ไปใส่ร้ายพระบรมศาสดาผู้บริสุทธิ์ จึงได้รับผลกรรมทันตาเห็น

เรื่องราวที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงชนะแผนนารีพิฆาตโดยมีผู้อยู่เบื้องหลังคอยชักใยนางจิญจมาณวิกานี้ มิใช่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่ได้เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งเกิดขึ้นต่อเหล่าพระสาวกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่พระสงฆ์ในพุทธศาสนาต้องระมัดระวังให้ดี เพราะแม้กระทั่งพระบรมศาสดายังถูกกล่าวหามาแล้ว เพราะความประสงค์ร้ายของผู้ที่อิจฉาและไม่เลื่อมใส แต่พระพุทธองค์ทรงเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นมาได้เมื่อความจริงปรากฏ เพราะความจริงก็คือความจริง บางครั้งเมื่อเกิด

เหตุการณ์ที่ไม่ดี จำเป็นต้องอาศัยเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ พระพุทธศาสนาเป็นของจริงแท้ ของแท้ย่อมทนต่อการพิสูจน์ เหมือนทองแท้ไม่กลัวไฟ

เพราะฉะนั้น ในขณะที่เรากำลังสร้างบารมีอยู่นี้ เป็นธรรมดาที่เราจะต้องพบอุปสรรค อย่าเพิ่งไปตื่นข่าว อย่าเชื่ออะไรง่ายๆ ต้องใช้ปัญญาพิจารณาให้ดี มีสติรักษาความสงบของใจดวงนี้ไว้ ให้อภัยแก่ผู้ที่มีความเข้าใจยังไม่สมบูรณ์ รักษาใจให้ผ่องใส อย่าได้หวั่นไหว ให้ฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่ง ทำความดีของเราเรื่อยไป จนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน

๑๑

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่ ๑ ชนะสัจจกนิครนถ์)

พระจอมมุนีทรงรุ่งเรืองด้วยประทีปคือปัญญา ได้ทรงชนะสัจจกนิครนถ์ผู้เป็นคนมืดบอดมีอัธยาศัยไม่ยอมรับความจริง มีใจคิดแต่จะยกตนข่ม ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

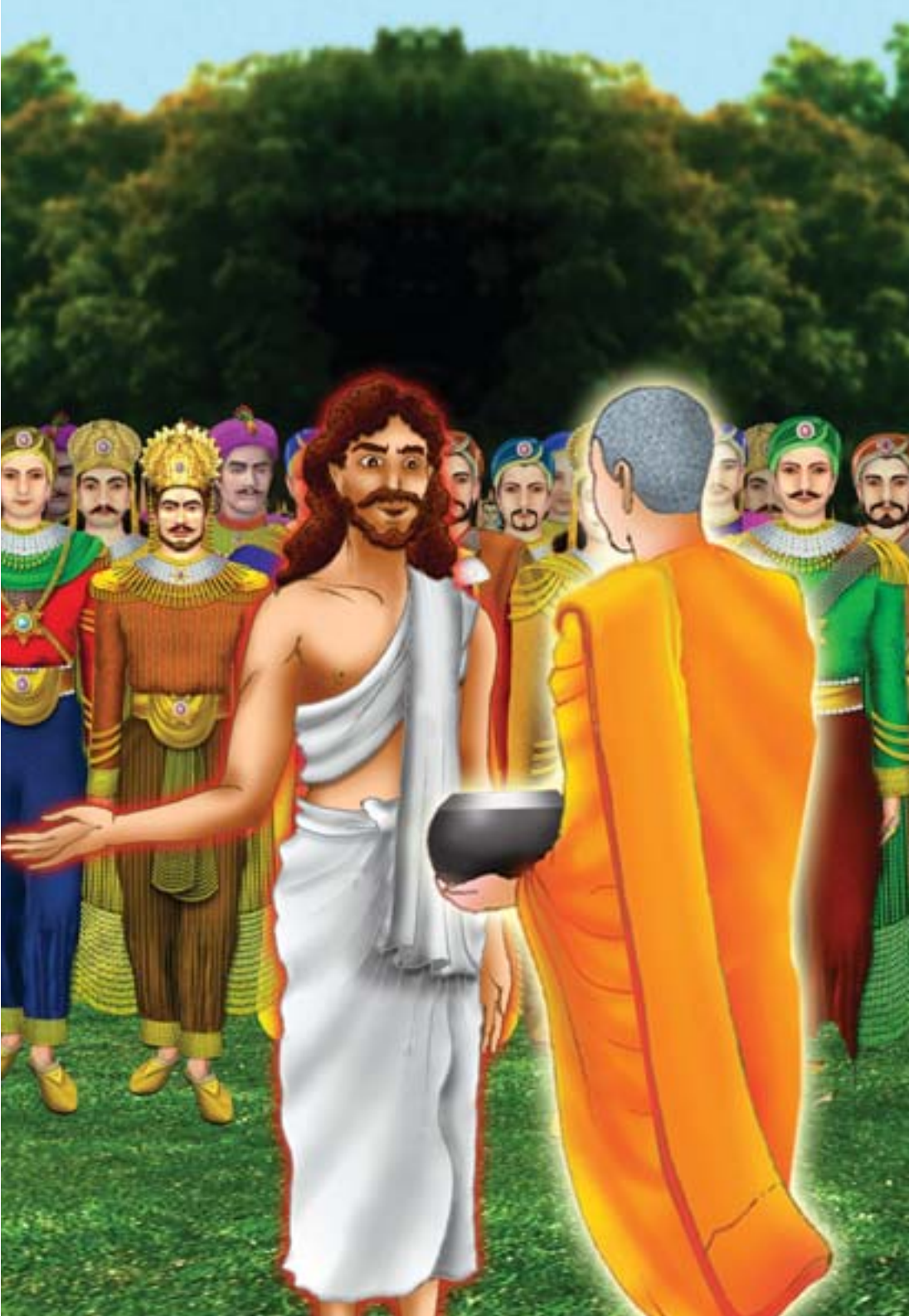

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลผู้เลิศทั้งพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ จะหาบุคคลใดๆ ในภพทั้งสาม มาเสมอเหมือนหรือยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธญาณลึกซึ้งกว้างไกล ทรงรู้แจ้งโลกและแทงตลอด ทั้งนิพพาน ภพสาม โลกันต์ แม้พระพุทธเจ้าจะพรรณนาพระคุณของพระพุทธเจ้าด้วยกัน ยังไม่อาจพรรณนาได้หมดสิ้น เพราะพระคุณของพระพุทธเจ้าไม่มีประมาณ เป็นอจินไตย อนันตจักรวาลก็ยังแคบเกินไปที่จะพรรณนาพระคุณของพระพุทธองค์ เราจะซาบซึ้งต่อเมื่อได้ศึกษาพระธรรมคำสอนอย่างจริงจัง โดยลงมือปฏิบัติตามคำสอนให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน แล้วเราจะเข้าใจได้แจ่มแจ้ง

มีบทสรรเสริญชัยมงคลคาถา บทที่ ๖ ว่า

“สจฺจํ วิหาย มติสจฺจกวาทเกตุํ
วาทาภิโรปิตมนํ อติอนฺธภูตํ
ปญฺญาปทีปชลิโต ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีทรงรุ่งเรืองด้วยประทีปคือปัญญา ได้ทรงชนะสัจจกนิครนถ์ผู้เป็นคนมืดบอด มีอัธยาศัยไม่ยอมรับความจริง มีใจคิดแต่จะยกตนข่ม ด้วยเดชแห่งพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน”

เรื่องของพระพุทธเจ้าที่ทรงมีชัยชนะต่อสัจจกนิครนถ์นี้ เป็นหนึ่งในพุทธชัยมงคล เพราะเป็นชัยชนะที่ประเสริฐ โดยอาศัยพุทธปัญญาที่ไม่มีใครเสมอเหมือน แม้สัจจกนิครนถ์ที่ชาวเมืองต่างนับถือว่า เป็นผู้มีปัญญามาก ยังต้องยอมรับในพระสัพพัญญุตญาณของพระองค์ ในเรื่องนี้ท่านกล่าวไว้ ๒ สูตรด้วยกัน คือ มหาสัจจกสูตรและจูฬสัจจกสูตร ในที่นี้หลวงพ่อจะขอนำเสนอจูฬสัจจกสูตรก่อน

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่กูฏาคารป่ามหาวัน เขตเมืองเวสาลี สัจจกนิครนถ์เป็นลูกชายของนิครนถ์อาศัยอยู่ที่เมืองเวสาลี เป็นนักโต้วาที พูดยกตนว่าเป็นนักปราชญ์ มหาชนต่างยกย่องว่า เป็นผู้รอบรู้เพราะเป็นอาจารย์สอนศิลปวิทยาให้กับพระกุมารของเจ้าลิจฉวี เนื่องจากทะนงตนว่าเป็นผู้มีความรู้มาก จึงเอาแผ่นเหล็กรัดท้องไว้ เกรงว่าท้องจะแตก เพราะคิดว่าภายในท้องของตนเป็นที่เก็บความรู้ไว้

วันหนึ่ง สัจจกนิครนถ์กล่าวในที่ประชุมว่า “เราไม่เห็นสมณะหรือพราหมณ์ที่เป็นเจ้าหมู่เจ้าคณะ เป็นคณาจารย์ แม้ที่ปฏิญาณตนว่า เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่โต้ตอบ

---

*มก. จูฬสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๗๖

ปัญหากับเราแล้วจะไม่ประหม่า ไม่สะทกสะท้าน ไม่หวั่นไหวแม้แต่ผู้เดียว หากเราโต้วาทะกับเสาที่ไม่มีจิตใจ แม้เสานั้นก็ถึงอาการหวั่นไหว จะป่วยกล่าวไปไยกับมนุษย์ทั่วไป”

จะเห็นว่า เพียงความคิดเท่านี้ก็รู้แล้วว่า สัจจกนิครนถ์เป็นผู้ทะนงตนและมีมานะถือตัวมาก ยากที่จะมีใครมาปรามได้ เช้าวันหนึ่ง ขณะที่พระอัสสชิเถระกำลังเดินเข้าไปบิณฑบาตในเมืองเวสาลี สัจจกนิครนถ์เดินเที่ยวมาแลเห็นพระเถระแต่ไกล จึงเข้าไปหาพลางถามว่า “ท่านอัสสชิผู้เจริญ ก็พระสมณโคดมแนะนำสาวกอย่างไร และคำสั่งสอนของพระสมณโคดม เน้นไปในเรื่องใดมาก”

พระอัสสชิเถระตอบว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแนะนำสาวกทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย รูปไม่เที่ยง เวทนาไม่เที่ยง สัญญาไม่เที่ยง สังขารไม่เที่ยง วิญญาณไม่เที่ยง รูปไม่ใช่ตน เวทนาไม่ใช่ตน สัญญาไม่ใช่ตน สังขารไม่ใช่ตน วิญญาณไม่ใช่ตน สังขารทั้งหลายไมเที่ยง ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตน ดูก่อนอัคคิเวสสนะ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแนะนำสาวกทั้งหลายเช่นนี้ และคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้าเน้นเรื่องนี้กับสาวกทั้งหลาย”

สัจจกนิครนถ์ฟังแล้วไม่คล้อยตาม กล่าวว่า “ดูก่อนท่านอัสสชิผู้เจริญ ข้าพเจ้าฟังวาทะของพระสมณโคดมเช่นนี้แล้ว

เห็นทีจะต้องเจรจากันสักหน่อย ถ้าอย่างนั้น ข้าพเจ้าจะไปพบกับพระสมณโคดมผู้เจริญด้วยตัวของข้าพเจ้าเอง จะได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แล้วข้าพเจ้าจะได้ช่วยปลดเปลื้องพระสมณโคดม จากความเห็นผิดนั้นเสีย”

จากนั้นจึงชักชวนเจ้าลิจฉวีประมาณ ๕๐๐ องค์ ที่กำลังประชุมอยู่ในศาลาแห่งหนึ่ง เดินทางร่วมกันเพื่อจะไปโต้วาทะกับพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อไปถึงพระอาราม ก็เที่ยวถามหาพระพุทธองค์ว่า ประทับอยู่ที่ไหน เมื่อรู้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปป่ามหาวัน ประทับพักกลางวันที่โคนไม้ เมื่อพบพระผู้มีพระภาคเจ้าได้สนทนาปราศรัยกับพระองค์แล้วก็นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งพลางทูลถามว่า “ข้าพเจ้าขอถามพระสมณโคดมหน่อยเถิด ถ้าพระองค์จะให้โอกาสเพื่อการกล่าวแก้ปัญหาแก่ข้าพเจ้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อน อัคคิเวสสนะ ท่านประสงค์จะถามอะไรก็เชิญถามเถิด”

สัจจกนิครนถ์ถามว่า “พระสมณโคดมมีปกติแนะนำพวกสาวกอย่างไรบ้าง” พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสเช่นเดียวกับที่พระอัสสชิเถระกล่าวไว้ คือ “ขันธ์ ๕ อันได้แก่รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไม่เที่ยง รูปไม่ใช่ตัวตน เวทนาไม่ใช่ตัวตน สัญญาไม่ใช่ตัวตน สังขารไม่ใช่ตัวตน วิญญาณไม่ใช่ตัวตน

สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่ใช่ตัวตน” สรุปให้เข้าใจง่ายๆ ขันธ์ ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นสิ่งที่ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น

นิครนถ์ได้ฟังแล้ว ไม่ยอมรับว่าสิ่งที่พระพุทธองค์ตรัสมานั้นเป็นความจริง เพราะตนเข้าใจว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นอัตตาควรยึดถือไว้ จึงแสดงอุปมาว่า “พระโคดมผู้เจริญ เหมือนพืชพันธุ์ไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ พืชพันธุ์เหล่านั้นทั้งหมดต้องอาศัยแผ่นดิน ตั้งอยู่ในแผ่นดิน จึงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ หรือเหมือนการงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องทำด้วยกำลัง การงานเหล่านั้นทั้งหมดบุคคลต้องอาศัยแผ่นดินต้องอยู่ในแผ่นดินจึงทำได้ ฉันใด บุรุษมีรูปเป็นตน มีเวทนาเป็นตน มีสัญญาเป็นตน มีสังขารเป็นตน มีวิญญาณเป็นตน ต้องตั้งอยู่ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จึงได้ประสบผลบุญผลบาป ฉันนั้น”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงย้อนถามว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านกล่าวว่า รูปเป็นตนของเรา เวทนาเป็นตนของเรา สัญญาเป็นตนของเรา สังขารเป็นตนของเรา วิญญาณเป็นตนของเรา ดังนี้มิใช่หรือ” ทรงได้รับคำยืนยันว่า “ถูกแล้ว ข้าพเจ้ากล่าวเช่นนั้น ประชุมชนเป็นอันมากก็กล่าวเช่นนั้น” พระพุทธองค์จึงตรัสเตือนว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ประชุมชนเป็นอันมากจักทำอะไรแก่ท่าน

เชิญท่านยืนยันถ้อยคำของท่านเถิด” สัจจกนิครนถ์ก็ยังยืนยันว่า ขันธ์ ๕ คือ รูปเป็นตนของเรา เป็นต้น

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสต่อไปว่า “ถ้าเช่นนั้น เราจักสอบถามท่าน ท่านเห็นควรอย่างไร ท่านพึงแก้อย่างนั้น ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน อำนาจของพระราชาผู้มุรธาภิเษกแล้ว เช่นพระเจ้าปเสนทิโกศลและพระเจ้ามคธราชอชาตศัตรู อาจฆ่าคนที่ควรฆ่า ริบสมบัติคนที่ควรริบ เนรเทศคนที่ควรเนรเทศ พึงให้เป็นไปได้ในพระราชอาณาเขตของพระองค์มิใช่หรือ”

นิครนถ์ทูลตอบว่า “ถูกต้อง พระราชาเหล่านั้นย่อมทำในสิ่งที่พระองค์ตรัสมาแล้วทั้งหมดได้ แม้แต่เจ้าวัชชี มัลละ ก็อาจฆ่าคนที่ควรฆ่า เนรเทศคนที่ควรเนรเทศได้ เพราะอำนาจของพระราชาผู้มุรธาภิเษกแล้วนั้น ต้องให้เป็นไปได้ด้วย ควรจะเป็นไปได้ด้วย”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ข้อที่ท่านกล่าวว่า รูปเป็นตนของเรา อำนาจของท่านเป็นไปในรูปนั้นว่า ขอรูปของเรา จงเป็นอย่างนั้นอย่างนี้เถิด ดังนี้ได้หรือ” เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามถึง ๒ ครั้ง นิครนถ์ก็ยังนิ่งเฉยไม่ยอมตอบคำถาม พระพุทธองค์จึงตรัสว่า

"บัดนี้เป็นการอันสมควร ท่านจงแก้เถิด ไม่ใช่กาลที่ท่านควรนิ่ง ผู้ใดถูกตถาคตถามปัญหาที่ชอบแก่เหตุแล้ว ถึง ๓ ครั้ง หากมิได้แก้ ศีรษะของผู้นั้นจะแตกเป็น ๗ เสี่ยง"

เรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไปศีรษะของนิครนถ์จะแตกเป็น ๗ เสี่ยงหรือไม่ หลวงพ่อจะนำมาเล่าในตอนต่อไป ให้ทุกท่านตั้งใจปฏิบัติธรรมกันให้ดี ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ เราจะได้ไปรู้เรื่องขันธ์ ๕ ว่าความจริงเป็นอย่างไร หรือธรรมขันธ์เป็นอย่างไร แตกต่างกันไหม สิ่งเหล่านี้รู้ได้ด้วยธรรมกาย เพราะฉะนั้นต้องตั้งใจปฏิบัติธรรมกันทุกๆ คน

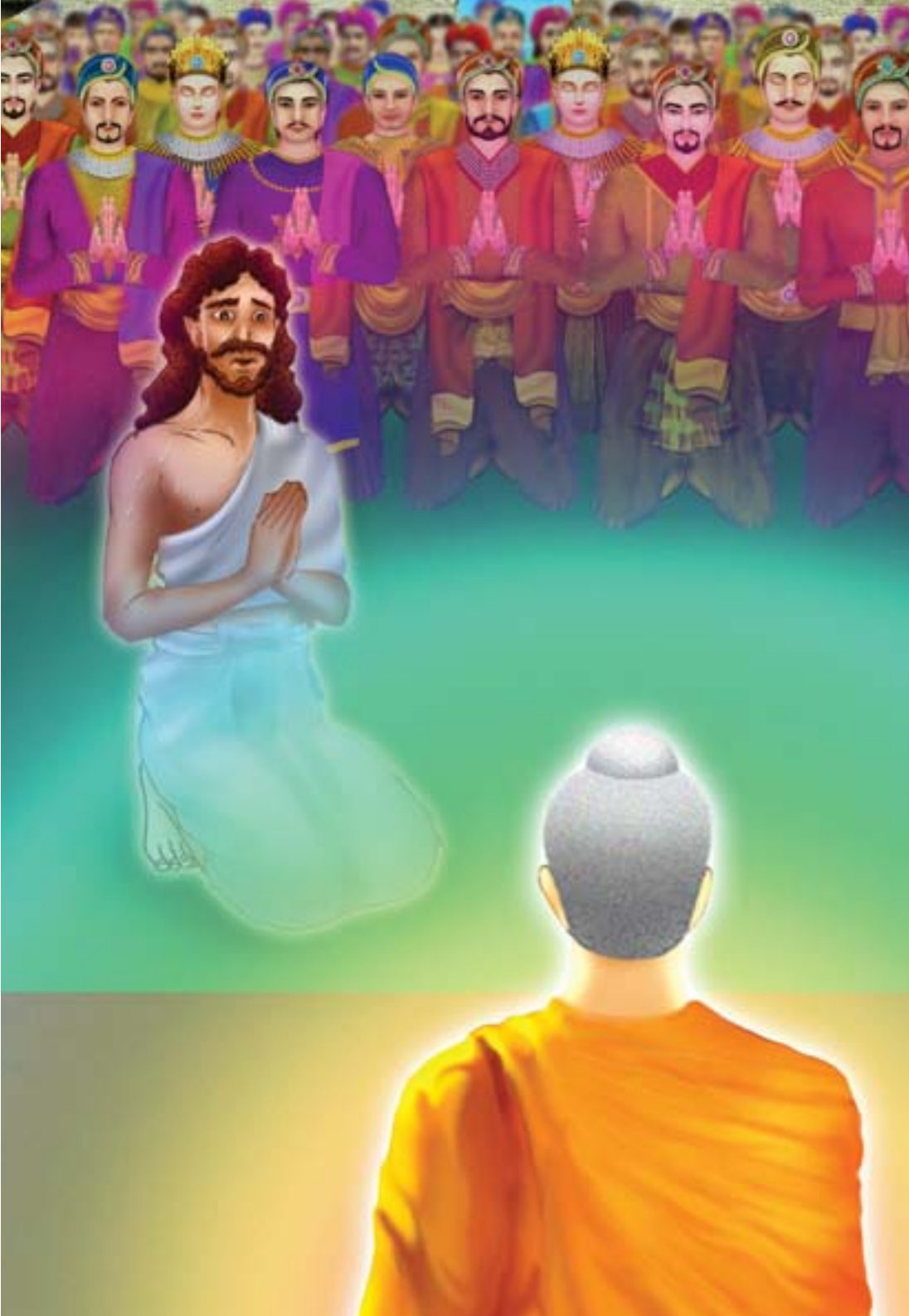

๑๔

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่๒ ชนะสัจจกนิครนถ์)

บรรดาสิ่งที่งอกขึ้น ความรู้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป อวิชชาเป็นเลิศ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐสุด บรรดาชนผู้แถลงคารม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐสุด

คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว เป็นสิ่งที่มีค่าอเนกอนันต์ ทุกถ้อยคำที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำสั่งสอน ชี้แนะหนทางสว่าง หากได้นำไปประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว จะส่งผลให้เรามีความสุขความสำเร็จได้ในปัจจุบัน เราจะดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ทั้งยังส่งผลต่อไปอีก คือ ให้เราได้สมบูรณ์พร้อมทั้งมนุษย์สมบัติ ทิพย-สมบัติ และนิพพานสมบัติ ชีวิตเราจะก้าวไปสู่ความเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ได้บรรลุมรรคผลนิพพานเพราะได้ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ดังนั้นการฟังธรรมและหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง จึงเป็นทางมาแห่งรัตนะอันประเสริฐ คือ พระรัตนตรัยนั่นเอง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน วุฏฐิสูตร ว่า

“วิชฺชา อุปฺปตฺตํ เสฏฺฐา อวิชฺชา นิปตตํ วรา
สงฺโฆ ปวชมานานํ พุทฺโธ ปวทตํ วโร

บรรดาสิ่งที่งอกขึ้น ความรู้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป อวิชชาเป็นเลิศ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐสุด บรรดาชนผู้แถลงคารม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐสุด”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ทรงเป็นเลิศกว่ามนุษย์และ

เทวดา เป็นผู้มีวาทศิลป์ หรือเป็นนักโต้วาที เพราะพระองค์ทรงโต้วาทะ และแก้ไขปัญหาของผู้แสดงตนว่าเป็นนักปราชญ์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ เพราะทรงแทงตลอดในทุกๆ ปัญหา สามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของชนเหล่านั้น ให้มาศรัทธาในพระพุทธศาสนา หันมาปฏิบัติตามหลักธรรม หลักอริยสัจ ๔ หรือมรรคมีองค์ ๘ ได้ และผู้คนเหล่านั้น ต่างได้บรรลุธรรมาภิสมัยมากมายนับไม่ถ้วน ดังที่พระพุทธองค์โต้วาทะกับสัจจกนิครนถ์ที่หลวงพ่อจะเล่าต่อจากครั้งที่แล้ว

*พระพุทธเจ้าตรัสถามนิครนถ์ว่า “ท่านยังยืนยันขันธ์ ๕ ว่าเป็นอัตตาอยู่หรือไม่” นิครนถ์ไม่ยอมตอบเพราะเมื่อได้ฟังแนวคิดจากพระผู้มีพระภาคเจ้า เขาเริ่มเข้าใจว่า เบญจขันธ์นี้เป็นอนัตตา บังคับบัญชาไม่ได้ ความคิดของตนนั้นผิด แต่ด้วยทิฏฐิมานะ จึงนั่งนิ่งๆ ครั้นถูกพระพุทธองค์รุกถามหนักเข้า จึงกล่าวว่า “พระโคดมผู้เจริญ ขอจงทรงถามเถิด ข้าพเจ้าจักแก้ ณ บัดนี้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านจะสำคัญความข้อนี้เป็นไฉน ท่านกล่าวว่า รูปเป็นตนของเราเป็นต้น

---

*มก. จูฬสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๘๑

เป็นไปตามอำนาจเช่นนี้หรือ” “ข้อนี้เป็นไปไม่ได้เลย พระโคดมผู้เจริญ” “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านจงทำไว้ในใจเถิด ครั้นทำไว้ในใจแล้วจึงกล่าวแก้ เพราะคำหลังกับคำก่อน หรือคำก่อนกับคำหลังของท่านไม่ตรงกัน ท่านกล่าวว่า เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นตนของเรา ดังนี้อำนาจของท่านเป็นไปในเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณว่า เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณของเรา จงเป็นเช่นนั้นเถิด อย่าได้เป็นเช่นนี้เลย มิใช่หรือ”

“ข้อนั้นเป็นไปไม่ได้เลยพระโคดมผู้เจริญ”

“ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านจงทำไว้ในใจเถิด ครั้นท่านทำไว้ในใจแล้วจึงกล่าวแก้ เพราะคำหลังกับคำก่อน หรือคำก่อนกับคำหลังของท่านไม่ตรงกัน ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณเที่ยงหรือไม่เที่ยง” สัจจกนิครนถ์ทูลว่า “ไม่เที่ยงพระเจ้าข้า”

“ก็สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ หรือเป็นสุข”

“สิ่งนั้นเป็นทุกข์”

“ก็สิ่งใดไม่เที่ยงเป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดาควรหรือ จะตามเห็นสิ่งนั้นว่า นั่นของเรา นั่นเป็นตนของเรา”

“ข้อนั้นไม่ควรเลยพระโคดมผู้เจริญ”

พระพุทธองค์ตรัสว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ผู้ใดติดทุกข์ เข้าถึงทุกข์แล้ว กล้ำกลืนทุกข์แล้ว ยังตามเห็นทุกข์ว่านั่นของเรา เราเป็นสิ่งนั้น นั่นเป็นตนของเรา ผู้นั้นกำหนดรู้ทุกข์ได้เอง หรือจะทำทุกข์ให้สิ้นไปได้ มีอยู่บ้างหรือ”

“จะพึงมีได้เพราะเหตุไร ข้อนี้มีไม่ได้เลย พระเจ้าข้า”

“ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านติดทุกข์ เข้าถึงทุกข์อยู่แล้ว กล้ำกลืนทุกข์แล้ว ยังตามเห็นทุกข์ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น นั่นเป็นตนของเรา ดังนี้ มิใช่หรือ” นิครนถ์ฟังแล้วก็ยอมรับ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยกอุปมา ตรัสอธิบายให้นิครนถ์เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น เปรียบเหมือนบุรุษต้องการแก่นไม้ ได้แสวงหาแก่นไม้อยู่ ถือขวานที่คมเข้าไปสู่ป่า เขาเห็นต้นกล้วยใหญ่ต้นหนึ่งในป่านั้น มีต้นตรงยังกำลังรุ่น ไม่คด เขาตัดต้นกล้วยที่โคนต้น ตัดยอดริดใบออก เขาไม่พบแม้แต่กระพี้ แล้วจะพบแก่นได้แต่ที่ไหน

“ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เราชักไซ้ไล่เลียงท่าน สอบสวนในถ้อยคำของตนเอง ก็พบกับความว่างเปล่า ท่านเคยกล่าวว่า “เราไม่เห็นสมณะหรือพราหมณ์ที่เป็นเจ้าหมู่เจ้าคณะผู้ที่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ที่สามารถโต้ตอบกับเราได้ ดูก่อน

อัคคิเวสสนะ หยาดเหงื่อของท่านบางหยาด หยดจากหน้าผากลงยังผ้าห่มแล้วตกที่พื้น ส่วนเหงื่อในกายของเราเดี๋ยวนี้ไม่มีเลย” แล้วพระพุทธองค์ก็ทรงเปิดพระวรกาย มีพระฉวีดังทองให้สัจจกนิครนถ์ได้เห็นเป็นมงคลแก่จักขุประสาท

พระพุทธเจ้าของเราทรงรุกสัจจกนิครนถ์อย่างหนัก เพราะทรงทราบว่า บุคคลผู้นี้มีทิฏฐิมาก เพราะฉะนั้นเมื่อนิครนถ์เห็นพระวรกายแล้ว ก็นั่งนิ่ง เก้อเขิน คอตก ก้มหน้าไร้ปฏิภาณ แต่ถึงกระนั้น เมื่อหยุดชะงักไปสักครู่ เนื่องจากยังมีทิฏฐิมานะมาก จึงถามต่อไปว่า “ด้วยเหตุเท่าไร สาวกของพระโคดมจึงชื่อว่าเป็นผู้ทำตามคำสั่งสอน ปราศจากความแคลงใจอันเป็นเหตุให้กล่าวว่า ข้อนี้เป็นอย่างไร เป็นผู้ถึงความแกล้วกล้าไม่ต้องเชื่อผู้อื่น อยู่ในคำสอนของศาสดาตน”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ สาวกของเราในธรรมวินัยนี้ ย่อมเห็นเบญจขันธ์ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณอันใดอันหนึ่ง ทั้งที่ล่วงไปแล้ว ทั้งที่ยังมาไม่ถึง ทั้งที่เกิดขึ้นเฉพาะในบัดนี้ ที่เป็นภายในก็ดี ที่เป็นภายนอกก็ดี หยาบก็ดีละเอียดก็ดี เลวก็ดี ประณีตก็ดี ในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี ทั้งหมดก็เป็นแต่รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ นั่นไม่ใช่ของเรา

เราไม่ได้เป็นนั่น นั่นไม่ใช่ตนของเรา”

นิครนถ์ได้ฟังแล้วก็เกิดศรัทธามากทีเดียว ได้ถามอีกว่า “ข้าแต่พระโคดม ด้วยเหตุไร ภิกษุชื่อว่าเป็นพระอรหันต์” พระผู้-มีพระภาคเจ้าทรงตอบว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เห็นเบญจขันธ์ด้วยปัญญาอันชอบ ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ อันใดอันหนึ่งทั้งที่ล่วงไปแล้ว ทั้งที่ยังไม่มาถึง ทั้งที่เกิดขึ้นเฉพาะในบัดนี้ ที่เป็นภายในก็ดี ที่เป็นภายนอกก็ดี หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี เลวก็ดี ประณีตก็ดี ในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี ก็เป็นแต่รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ นั่นไม่ใช่ของเรา เราไม่ได้เป็นนั่น นั่นไม่ใช่ตนของเราดังนี้ จิตจึงพ้นแล้วเพราะไม่ถือมั่น อัคคิเวสสนะ ด้วยเหตุเท่านี้แหละ ภิกษุชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ มีอาสวะสิ้นแล้ว ปลงภาระเสียแล้ว มีประโยชน์ตนถึงแล้วโดยลำดับ มีสังโยชน์อันจะนำไปสู่ภพสิ้นแล้ว พ้นวิเศษดีแล้วเพราะความรู้ยิ่ง”

นิครนถ์กราบทูลว่า “ข้าแต่พระโคดม ข้าพเจ้าเป็นคนคอยกำจัดคุณผู้อื่น เป็นคนคะนองวาจาได้สำคัญถ้อยคำของพระโคดมว่า ตนอาจรุกรานได้ด้วยถ้อยคำของตน บุรุษมาปะทะช้างซับมันเข้าก็ดี เจอกองไฟอันกำลังลุกโพลงก็ดี กระทบงูที่มีพิษร้ายก็ดี ยังพอเอาตัวรอดได้บ้าง แต่มาเจอพระโคดมเข้าแล้ว

ข้าพเจ้าไม่มีทางเอาตัวรอดได้เลย ข้าแต่พระโคดม ข้าพเจ้าเลื่อมใสขอพระโคดมพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ จงรับนิมนต์เพื่อฉันในวันรุ่งขึ้นด้วยเถิด

จะเห็นว่า ในที่สุดสัจจกนิครนถ์ก็ต้องยอมแพ้ในพระปัญญาธิคุณอันไม่มีประมาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เพราะเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปัญญาของนิครนถ์กับสัพพัญญุตญาณแล้ว ก็เป็นเสมือนแสงหิ่งห้อยในยามราตรีที่ไม่อาจเทียบกับแสงตะวันได้ ท่านถึงกล่าวเอาไว้ว่า พุทฺโธ ปวทตํ วโร บรรดาชนผู้แถลงคารม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐสุด เพราะฉะนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายต้องศึกษาพุทธวจนะเอาไว้ จะได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อโลกอย่างแท้จริง เพราะพระพุทธองค์ทรงมีพุทธิปัญญารู้แจ้งโลกทั้งหมด ทรงมีความบริสุทธิ์ที่สุดและมีมหากรุณามากที่สุด เราจึงควรเคารพกราบไหว้บูชา เทิดทูนไว้เหนือเศียรเกล้า ให้เป็นที่พึ่งที่ระลึกของเราตลอดไป

๑๕

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่ ๓ ชนะสัจจกนิครนถ์)

พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระธรรมราชา ผู้ส่องแสงสว่างไสว ยังไม่เสด็จอุบัติขึ้น เพียงใด ชนทั้งหลายก็พากันบูชาสมณพราหมณ์เหล่าอื่นอยู่เป็นอันมาก เพียงนั้น แต่เมื่อใด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีพระสุรเสียงอันไพเราะ ได้ทรงแสดงธรรมแล้ว เมื่อนั้น ลาภและสักการะของพวกเดียรถีย์ก็เสื่อมไป

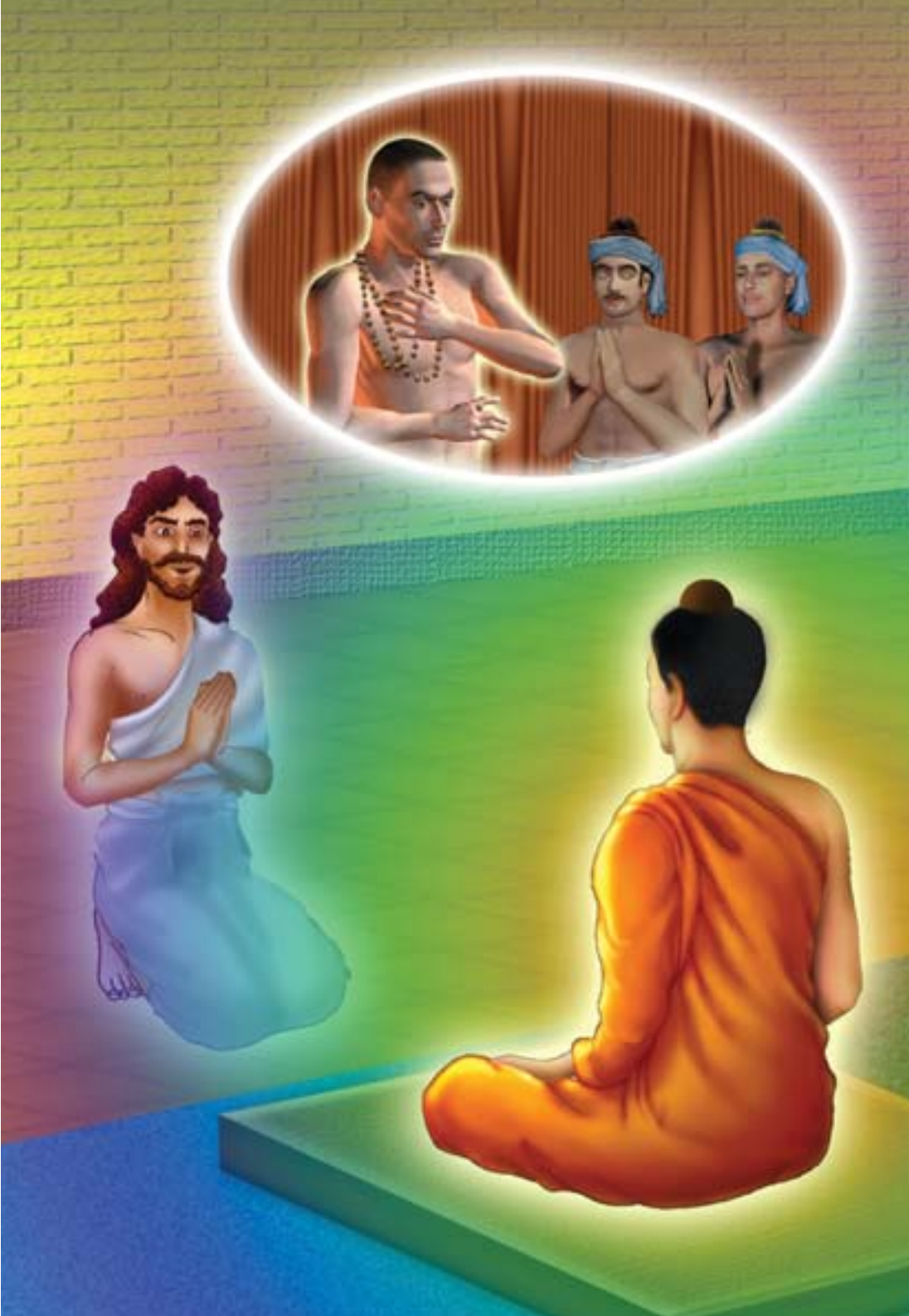

พื้นฐานชีวิตของมนุษย์ทุกคน ล้วนมีความทุกข์กันทั้งนั้น ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงบัดนี้ เราต้องพบกับความทุกข์ และส่วนใหญ่ยังไม่เคยพบความสุขที่แท้จริง เจอแต่สภาพที่ความทุกข์ลดลงไปบ้างเป็นครั้งคราว คือ อยู่ในสภาพที่พอทนได้ แต่เราก็หลงเข้าใจว่านั่นคือความสุข แต่แท้ที่จริง เป็นแค่ความทุกข์ที่ลดลงเท่านั้น แล้วก็มัวหลงเพลิดเพลินไปกับสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ไม่เป็นแก่นสาร เพื่อให้ลืมความทุกข์กันไปชั่วขณะเท่านั้น ความสุขที่แท้จริงนั้นมีอยู่ และอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม คืออยู่ภายในตัวของเราทุกๆ คน อยู่ที่ใจของเรานี่เอง ถ้าอยากพบกับความสุขต้องหยุดใจของเราให้ดี

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน พาเวรุชาดก ว่า

“ยาว นุปฺปชฺชตี พุทฺโธ ธมฺมราชา ปภงฺกโร
ตาว อญฺเญ อปูเชสุ ปุถู สมณพฺราหฺมเณ
ยทา จ สรสมฺปนฺโน พุทฺโธ ธมฺมํ อเทสยิ
อถ ลาโภ จ สกฺกาโร ติตฺถิยานํ อหายถ

พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระธรรมราชา ผู้ส่องแสงสว่างไสว ยังไม่เสด็จอุบัติขึ้น เพียงใด ชนทั้งหลายก็พากันบูชาสมณ-พราหมณ์เหล่าอื่นอยู่เป็นอันมาก เพียงนั้น แต่เมื่อใด พระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีพระสุรเสียงอันไพเราะ ได้ทรงแสดงธรรม

แล้ว เมื่อนั้น ลาภและสักการะของพวกเดียรถีย์ก็เสื่อมไป”

*ครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าถึงชัยชนะของพระพุทธเจ้าที่มีต่อสัจจกนิครนถ์ซึ่งปรากฏในจูฬสัจจกสูตร ส่วนในมหาสัจจกสูตรเป็นเรื่องการโต้ตอบปัญหากันระหว่างพระผู้มีพระภาคเจ้ากับสัจจกนิครนถ์ เป็นการชนะด้วยพระปัญญาบริสุทธิ์ ซึ่งได้บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก มีเนื้อหาสาระการโต้วาทะอีกมุมมองหนึ่งและมีนัยที่สุขุมลุ่มลึกมาก บ่งบอกถึงพระปัญญาอันกว้างไกลที่พระพุทธองค์ทรงสามารถหักล้างวาทะของสัจจกนิครนถ์ได้อย่างง่ายดาย

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่กูฏาคารศาลาป่ามหาวันใกล้กรุงเวสาลี สัจจกนิครนถ์ผู้เป็นเจ้าวาทะ เป็นนักโต้วาทีที่ไม่เคยพ่ายแพ้ใคร คิดอยากจะหาคนที่มีความรู้ความสามารถพอที่จะมาโต้วาทะกับตน เมื่อได้ข่าวว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นยอดของบุคคลผู้แถลงคารม ประทับอยู่ที่ป่ามหาวัน จึงพาลูกศิษย์ของตนไปเฝ้าพระพุทธองค์ พระอานนท์รู้ว่า สัจจกนิครนถ์ผู้มีปกติติเตียนพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์จะเข้ามาภายในบริเวณที่พระพุทธองค์ประทับ จึงกราบทูลพระ-

---

*มก. มหาสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๑๐๘

ผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่ง ณ พุทธอาสน์ที่ปูไว้

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นว่า สัจจกนิครนถ์เป็นผู้มีบุญวาสนาที่เคยสั่งสมไว้ข้ามชาติ เมื่อได้ฟังธรรมจากพระองค์ในครั้งนี้ หากเกิดใหม่อีกเพียงชาติเดียว จะบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ จึงประทับนั่งบนอาสนะที่จัดถวาย เมื่อสัจจกนิครนถ์เข้าเฝ้าพลางปราศรัยกับพระพุทธองค์แล้ว ก็นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง กราบทูลว่า “พระโคดมผู้เจริญ มีสมณะและพราหมณ์พวกหนึ่งหมั่นประกอบกายภาวนา แต่ไม่ได้ประกอบจิตตภาวนา จึงประสบทุกขเวทนาอันเกิดในสรีระ พระองค์ผู้เจริญ เรื่องเคยมีมาแล้ว เมื่อบุคคลถูกทุกขเวทนาอันเกิดในสรีรกายกระทบแล้ว หทัยจึงแตกบ้าง เลือดอันร้อนพุ่งออกจากปากบ้าง ผู้บำเพ็ญกายภาวนา จึงถึงความเป็นบ้า มีจิตฟุ้งซ่าน จิตที่เป็นไปตามกายของผู้นั้น ก็เป็นไปตามอำนาจกาย นั่นเป็นเพราะไม่ได้อบรมจิต

เมื่อบุคคลถูกทุกขเวทนาอันเกิดในจิตกระทบแล้ว ความกระวนกระวายจักมีบ้าง หทัยจักแตกบ้าง เลือดอันร้อนจักพุ่งออกจากปากบ้าง พวกบำเพ็ญจิตตภาวนานั้นจักถึงความเป็นบ้า มีจิตฟุ้งซ่าน กายที่เป็นไปตามจิตของผู้นั้น ก็เป็นไปตามอำนาจจิต นั่นเป็นเพราะไม่อบรมกาย พระโคดมผู้เจริญ ข้าพเจ้ามีความดำริว่า หมู่สาวกของพระโคดมย่อมหมั่นประกอบจิตตภาวนาอยู่โดยแท้

แต่ไม่ได้หมั่นประกอบกายภาวนา เพราะฉะนั้นสาวกของพระองค์จะต้องได้รับความลำบากยิ่งนัก”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ กายภาวนา ท่านฟังมาแล้วเป็นอย่างไร” สัจจกนิครนถ์กล่าวว่า “ท่านนันทะผู้วัจฉโคตร ท่านกิสะผู้สังกิจจโคตร ท่านมักขลิโคสาล ท่านเหล่านั้นเป็นผู้เปลือยกาย เป็นผู้ไม่มีมารยาทของผู้ดี ไม่ไปรับภิกษาตามที่เขาเชิญให้รับ ไม่หยุดตามที่เขาเชิญให้หยุด ไม่ยินดีภิกษาที่เขานำมาให้ ไม่ยินดีภิกษาที่เขาเจาะจงให้ ไม่ยินดีการนิมนต์ ไม่รับภิกษาที่เขาให้แต่ปากหม้อ ไม่รับภิกษาที่เขาให้แต่ปากกระเช้า ไม่รับภิกษาของคน ๒ คนที่กำลังกินอยู่

เจ้าลัทธิบางพวก ไม่รับภิกษาของหญิงมีครรภ์ หรือของหญิงที่กำลังให้ลูกดื่มนม ไม่รับภิกษาของหญิงที่มีสามีหลายคน ไม่รับภิกษาที่เขานัดกันทำในที่ที่เขาเลี้ยงสุนัขไว้ และในที่หมู่แมลงวันตอม ไม่รับปลา ไม่รับเนื้อ ไม่ดื่มสุรา ไม่ดื่มน้ำที่เขาแช่ไว้ด้วย รับภิกษาที่บ้านหลังเดียวบ้าง รับเฉพาะภิกษาทัพพีเดียวบ้าง รับอาหารเฉพาะบ้านสองหลังบ้าง คือถ้าหากมีผู้ใส่อาหารครบสองหลังแล้ว จะไม่ออกเดินทางไปแสวงหาอาหารข้างหน้าอีก”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ บุคคลเหล่านั้นเลี้ยงตนด้วยภัตอย่างเดียวเพียงเท่านั้นหรือ หรือ

มีการทำบริกรรมอย่างอื่นเพื่อบำรุงร่างกายของตัวเองให้แข็งแรงด้วย” นิครนถ์ทูลว่า “ไม่เป็นดังนั้นพระโคดม บางทีท่านเหล่านั้นเคี้ยวของควรเคี้ยวอย่างดีๆ กินโภชนะอย่างดีๆ ลิ้มของอย่างดีๆ ดื่มน้ำอย่างดีๆ ให้ร่างกายนั้นมีกำลังเจริญอ้วนท้วนสมบูรณ์ขึ้น”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “พวกเหล่านั้นละทุกกรกิจอย่างก่อน แล้วบำรุงกายนี้ภายหลัง เมื่อเป็นอย่างนั้น กายนี้ก็มีความเจริญและความเสื่อมไป ดูก่อนอัคคิเวสสนะ จิตตภาวนาท่านได้ฟังมาแล้วอย่างไรบ้าง ท่านรู้เห็นอย่างไร จงบอกมาตามที่ท่านเข้าใจเถิด” สัจจกนิครนถ์ไม่อาจทูลตอบได้ในเรื่องของจิตตภาวนา จึงนั่งนิ่ง

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอัคคิเวสสนะ กาย-ภาวนาก่อนนั้น ท่านเจริญแล้ว แม้กายภาวนานั้นไม่ประกอบด้วยธรรมในวินัยของพระอริยะ แต่ท่านยังไม่รู้จักแม้กายภาวนา จักรู้จักจิตตภาวนาได้อย่างไร ดูก่อนอัคคิเวสสนะ บุคคลที่มีกายมิได้อบรมแล้ว มีจิตมิได้อบรมแล้วและที่มีกายอบรมแล้ว มีจิตอบรมแล้วเป็นได้ด้วยเหตุอย่างไร ท่านจงฟังเหตุนั้นเถิด จงทำไว้ในใจให้ดี”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงให้แจ่มแจ้งว่า “บุคคลที่มีกายมิได้อบรม มีจิตมิได้อบรมเป็นอย่างไร ดูก่อนอัคคิเวสสนะ

ปุถุชนในโลกนี้ เป็นผู้มิได้สดับ มีสุขเวทนาเกิดขึ้น เขาถูกสุขเวทนากระทบเข้าแล้ว มีความยินดีในสุขเวทนาด้วย ถึงความเป็นผู้ยินดีในสุขเวทนาด้วย สุขเวทนาของเขาย่อมดับไป เพราะสุขเวทนาดับและมีทุกขเวทนาเกิดขึ้น เขาถูกทุกขเวทนากระทบแล้ว เศร้าโศกลำบากใจ คร่ำครวญถึงความหลงใหล แม้สุขเวทนานั้นเกิดขึ้น ก็ครอบงำจิตเขา เพราะเหตุที่มิได้อบรมจิตนั่นเอง

ดูก่อนอัคคิเวสสนะ แม้สุขเวทนาเกิดขึ้นแก่ปุถุชนคนใดคนหนึ่งก็ครอบงำจิต เพราะเหตุที่มิได้อบรมกาย แม้ทุกขเวทนาเกิดขึ้นแล้วก็ครอบงำจิต เพราะเหตุที่มิได้อบรมทั้งสองอย่าง ดูก่อนอัคคิเวสสนะ บุคคลที่ไม่ได้อบรมกาย ไม่ได้อบรมจิต ย่อมต้องได้รับทุกข์เช่นนี้”

สำหรับบุคคลที่อบรมกายมาดีแล้ว และอบรมจิตไว้อย่างดีแล้วนั้นเป็นอย่างไร จะได้รับอานิสงส์อย่างไรบ้าง พระพุทธเจ้าของเราจะสั่งสอนสัจจกนิครนถ์ด้วยวิธีการอย่างไร และให้กลับใจหันมานับถือพระรัตนตรัย ยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก ด้วยพุทธวิธีอย่างไรบ้าง จะได้ติดตามในตอนต่อไป

๑๖

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่ ๔ ชนะสัจจกนิครนถ์)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความปรากฏขึ้นแห่งบุคคลเอก เป็นความปรากฏแห่งจักษุใหญ่ แห่งแสงสว่างใหญ่ แห่งโอภาสใหญ่ แห่งอนุตตริยะ เป็นการกระทำให้แจ้งซึ่งปฏิสัมภิทา ๔ เป็นการแทงตลอดธาตุธรรม

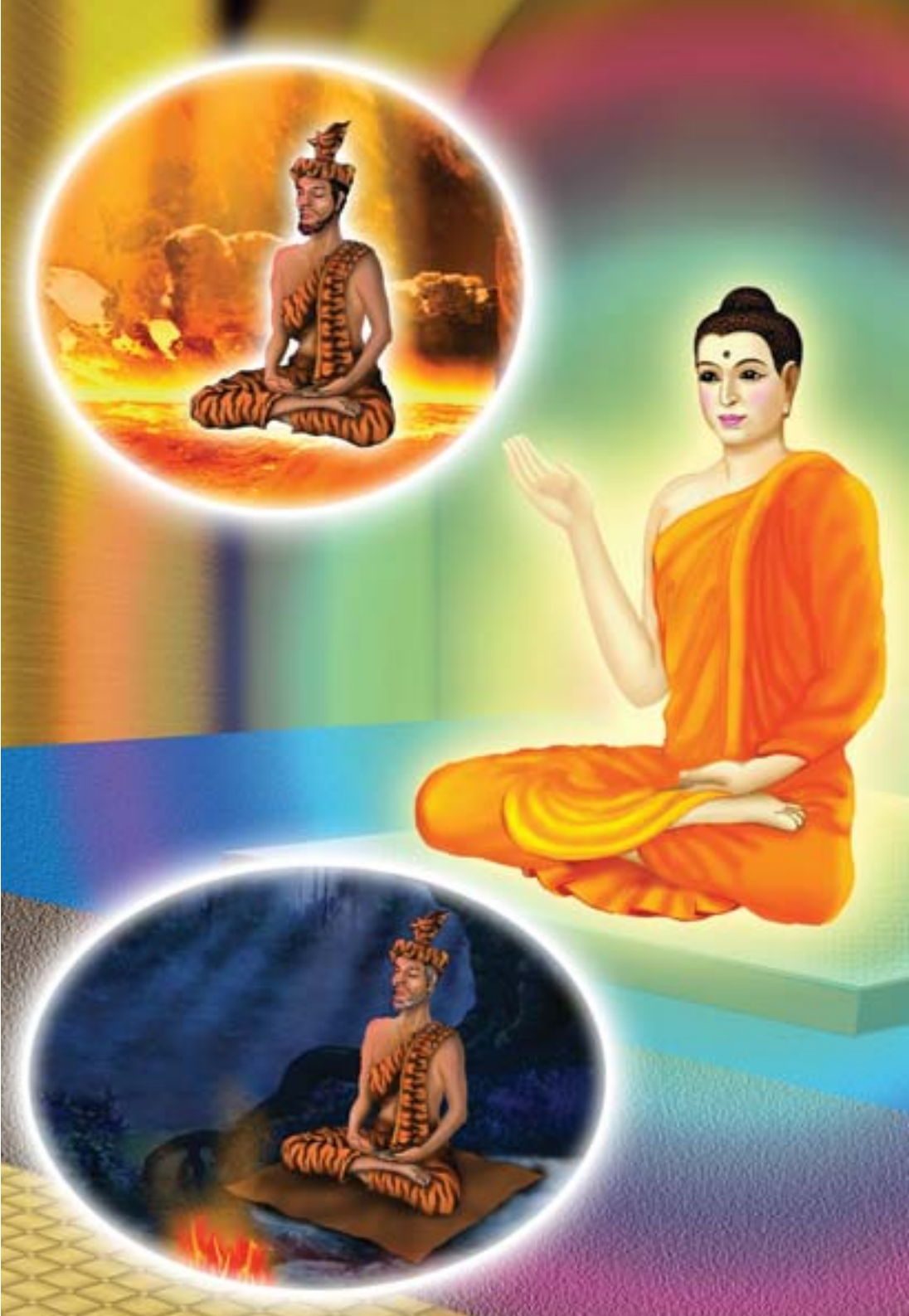

ความเห็นถูกจะเป็นต้นทางของความคิดถูก ซึ่งจะทำให้ความคิดก็เริ่มมีระบบระเบียบแบบแผนที่ดี มีความคิดในทางสร้างสรรค์ คิดที่จะพ้นทุกข์และให้พบสุขที่แท้จริง กระทั่งมีความคิดที่สมบูรณ์ที่จะมุ่งตรงไปสู่อายตนนิพพาน ซึ่งจะแตกต่างจากความคิดเดิมๆ ที่คิดอยากจะเป็นใหญ่ อยากจะครองโลก ครองสมบัติ ครอบครองทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วก็เบียดเบียนกัน แก่งแย่งชิงดีกัน ต่อเมื่อหยุดใจไว้ตรงกลางกายฐานที่ ๗ ได้แล้ว ความคิดเห็นจึงจะถูกต้องสมบูรณ์ เพราะเกิดปัญญาบริสุทธิ์คิดที่จะออกจากทุกข์ สิ่งใดที่เป็นเครื่องร้อยรัดเป็นพันธนาการของชีวิตก็จะปลดปล่อยวาง และมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน มุ่งไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง การเจริญสมาธิภาวนาด้วยการทำใจหยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้ปัญญาสมบูรณ์ มีความคิดคำพูดและการกระทำที่สมบูรณ์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความปรากฏขึ้นแห่งบุคคลเอก เป็นความปรากฏแห่งจักษุใหญ่ แห่งแสงสว่างใหญ่ แห่งโอภาสใหญ่ แห่งอนุตตริยะ เป็นการกระทำให้แจ้งซึ่งปฏิสัมภิทา ๔ เป็นการแทงตลอดธาตุธรรม เป็นการกระทำให้แจ้งซึ่งผล

คือวิชชาและวิมุตติ เป็นการทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล สกทาคามิผล อนาคามิผล อรหัตผล บุคคลเอกผู้นั้น คือพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า“

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เริ่มต้นคือเจ้าชายสิทธัตถะ ผู้เป็นมนุษย์ธรรมดา และเคยใช้ชีวิตครองเรือนดังชาวโลกทั่วไป แต่ที่เราเคารพนับถือพระองค์ ยึดท่านเป็นบรมครู และเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดนั้น ก็เพราะพระองค์ได้ฝึกฝนอบรมตนทั้งกายและใจ ทรงสละความสุขทางโลกที่พรั่งพร้อมด้วยเบญจกามคุณทุกอย่าง ขยันฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งจนได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะที่ไม่มีใครยิ่งกว่า หรือเสมอเหมือนก็ไม่มี การอุบัติด้วยรูปกายของพระองค์นั้น ว่าเป็นความอัศจรรย์แล้ว แต่การอุบัติขึ้นของธรรมกายอรหัตของพระองค์นั้นกลับเป็นความอัศจรรย์ยิ่งกว่า เพราะทำให้พระองค์ทรงรู้แจ้งแทงตลอดในสรรพสิ่ง รอบรู้ยิ่งกว่าบุคคลใดในโลก จึงได้ชื่อว่า เป็นบุคคลเอกของโลก

ตอนที่แล้วหลวงพ่อได้เล่าไว้เกี่ยวกับสัจจกนิครนถ์ ที่ได้มาทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ผู้ที่อบรมกายและใจไว้ดีแล้วนั้นจะได้รับผลเป็นอย่างไร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสั่งสอนสัจจกนิครนถ์ว่า อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ได้ฝึกฝนอบรมตนเองมาดี

ทั้งกายและใจ เมื่อมีสุขเวทนากระทบเข้าแล้ว ย่อมไม่ยินดีในสุขเวทนา เมื่อทุกขเวทนาเกิดขึ้น ย่อมไม่เศร้าโศก แม้สุขเวทนาเกิดขึ้นแก่อริยสาวกแล้ว ก็ไม่สามารถครอบงำจิต เพราะเหตุที่อบรมกายมาดี แม้ทุกขเวทนาเกิดขึ้นก็ไม่ครอบงำจิต เพราะเหตุที่ได้อบรมจิตมาดี เพราะฉะนั้นพระอริยสาวกในพระธรรมวินัยนี้จึงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในสุขและทุกข์

*พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสต่อไปว่า "เมื่อใดที่เราปลงผมและหนวด นุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ออกบวชเป็นบรรพชิต เมื่อนั้นจิตของเราที่มีสุขเวทนาเกิดขึ้นจักครอบงำตั้งอยู่หรือ หรือทุกขเวทนาที่เกิดขึ้น แล้วจักครอบงำของเราอยู่หนอ ดังนั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่จะมีได้เลย"

สัจจกนิครนถ์ทูลว่า "สุขเวทนาและทุกขเวทนาอันเกิดขึ้นที่จะครอบงำจิตตั้งอยู่ ย่อมจะไม่บังเกิดขึ้นแก่พระโคดมผู้เจริญเป็นแน่" พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า "ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ทำไมเวทนาทั้ง ๒ อย่างนั้น จะไม่มีแก่เรา เราจะเล่าให้ฟัง เธอจงตั้งใจฟัง เมื่อเรายังเป็นโพธิสัตว์อยู่ ยังมิได้ตรัสรู้ ก่อนตรัสรู้ได้มีความปริวิตกว่า ฆราวาสเป็นทางคับแคบ เป็นทางมาแห่ง

---

*มก. มหาสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๑๑๐

ธุลีกิเลส บรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง การที่เราอยู่ครองเรือนจะประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ดุจสังข์ขัด ไม่ใช่ทำได้ง่าย ถ้ากระไร เราพึงปลงผมและหนวด นุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ออกบวชเป็นบรรพชิต

ครั้งนั้นเรากำลังเป็นหนุ่ม มีเกศาดำสนิท ตั้งอยู่ในปฐมวัย เมื่อพระมารดาพระบิดาไม่ปรารถนาจะให้บวช มีพระพักตร์อาบด้วยน้ำพระเนตรทรงกันแสงอยู่ เราได้ปลงผมและหนวด แล้วนุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ออกบวชเป็นบรรพชิต เมื่อบวชแล้วเราพยายามเสาะหาว่า อะไรเป็นกุศล แสวงหาทางอันสงบอย่างประเสริฐยอดเยี่ยมที่ไม่มีสิ่งใดยิ่งกว่า คือ พระนิพพาน จึงเข้าไปถึงสำนักของท่านอาฬารดาบสกาลามโคตร แล้วกล่าวว่า ท่านกาลามะ ข้าพเจ้าจะประพฤติพรหมจรรย์ในธรรมวินัยนี้

เมื่อเรากล่าวเช่นนี้แล้ว ท่านอาฬารดาบสกาลามโคตรกล่าวกับเราว่า เชิญท่านอยู่เถิด ถ้าเป็นบุรุษผู้รู้แจ้งธรรมที่วิญญูชนพึงบรรลุได้นี้เป็นเช่นท่านไม่ช้าเลย เพราะทำให้แจ้งด้วยความรู้ยิ่งเองตามแบบอาจารย์ของตน ต่อมาไม่นานนัก เราได้ศึกษาธรรมนั้นชั่วขณะหุบปากเจรจาเท่านั้น ก็กล่าวได้ซึ่งญาณวาทะและเถรวา ทั้งเราและผู้อื่นต่างรู้ชัดว่า เรารู้เราเห็น”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเล่าให้ฟังต่อไปว่า พระองค์ได้

เข้าไปหาอาฬารดาบสเพื่อศึกษาธรรมที่รู้ยิ่ง ท่านอาฬารดาบสบอกสมาบัติชั้นอากิญจัญญายตนะ พระองค์เรียนธรรมนั้นด้วยความรู้ยิ่งเอง เข้าถึงอยู่โดยเร็วมิได้เนิ่นช้า "ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เราเสาะหาว่า อะไรเป็นกุศล เมื่อแสวงหาทางอันสงบอย่างประเสริฐ เราจึงเข้าไปถึงสำนักท่านอุทกดาบสรามบุตร แล้วกล่าวว่า ท่านรามะ ข้าพเจ้าปรารถนาจะประพฤติพรหมจรรย์ในธรรมวินัยนี้"

ท่านอุทกดาบสได้กล่าวสอนธรรมะตามแบบอาจารย์ที่สั่งสอนมา เพียงเรียนได้ไม่นาน พระองค์สามารถศึกษาธรรมนี้จนแตกฉาน ชั่วขณะหุบปากเจรจาปราศรัยเท่านั้น ท่านอุทกดาบสรามบุตรบอกสมาบัติชั้นเนวสัญญานาสัญญายตนะ พระองค์จึงดำริว่า ท่านอุทกดาบสมีศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิและปัญญา แม้เราก็มีศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิและปัญญา ถ้ากระไรเราพึงพากเพียร เพื่อทำให้แจ้งซึ่งธรรม ที่ท่านดาบสบอก

จากนั้นพระองค์ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ด้วยความเคารพในคำสอน พระองค์สามารถทำให้แจ้งเนวสัญญานา-สัญญายตนะได้อย่างรวดเร็วหลังจากนั้น จึงเข้าไปหาอุทก-ดาบสรามบุตร พลางถามว่า "ท่านดาบส ท่านได้ทำให้แจ้งซึ่งธรรมนี้ด้วยความรู้ยิ่งเอง เมื่อบรรลุแล้วจึงบอกด้วยเหตุเท่านี้หรือ"

ท่านอุทกดาบสตอบว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ เราทำให้แจ้งซึ่งธรรมนี้ ด้วยความรู้ยิ่งเอง บรรลุแล้ว จึงบอกด้วยเหตุเพียงเท่านี้แหละ” เราจึงบอกว่า “ท่านผู้มีอายุ แม้ข้าพเจ้าก็ทำให้แจ้งซึ่งธรรมนี้ด้วยความรู้ยิ่งเองบรรลุแล้วอยู่ด้วยเหตุเท่านี้” ท่านอุทกดาบสกล่าวว่า “ท่านทำให้แจ้งซึ่งธรรมใดด้วยความรู้ยิ่งเอง บรรลุแล้วอยู่ เราก็ทำให้แจ้งซึ่งธรรมนั้น ด้วยความรู้ยิ่งเองแล้วบอกด้วยอาการอย่างนี้แหละ เรารู้ธรรมใด ท่านก็รู้ธรรมนั้น ท่านรู้ธรรมใด เราก็รู้ธรรมนั้น เป็นอันว่า เราเช่นใดท่านก็เช่นนั้น ท่านเช่นใด เราก็เช่นนั้น มาเถิด บัดนี้เราทั้งสองจะอยู่ร่วมกันปกครองหมู่คณะ”

“ดูก่อนอัคคิเวสสนะ ท่านอุทกดาบสรามบุตร ทั้งที่เป็นอาจารย์เรา ก็ยกย่องเราผู้เป็นศิษย์เสมอด้วยตน ตั้งเราในฐานะเป็นอาจารย์ บูชาเราด้วยการบูชาอย่างดียิ่ง เราจึงมีความแน่ใจว่า ธรรมคือเนวสัญญานาสัญญายตนะนี้ ไม่เป็นไปเพื่อความเบื่อหน่าย เพื่อคลายกำหนัด เพื่อความดับ เพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน เพียงแต่เป็นไปเพื่อเข้าถึงเนวสัญญานาสัญญายตนภพเท่านั้น เราไม่พอใจในธรรมนั้น เบื่อจากธรรมนั้นจึงได้หลีกไป เพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์ให้กับตนเองต่อ”

เรื่องการแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ที่พระบรมศาสดาทรงเปิดใจ ตรัสเล่าให้กับสัจจกนิครนถ์ฟัง ยังไม่จบลงเพียงเท่านี้ ยังมีเนื้อหาสาระอัดแน่นไปด้วยธรรมะที่น่ารู้อีกมาก พวกเราทั้งหลายในฐานะที่เป็นชาวพุทธควรจะศึกษาเรื่องการใช้วิจารณญาณให้ดี และใช้สติปัญญาตรองตามธรรมให้ถี่ถ้วนว่า พระพุทธองค์ทรงไตร่ตรองพิจารณาธรรมที่ทรงได้เข้าถึงว่า เป็นที่สุดของการแสวงหาแล้วหรือยัง ถ้ายังไม่ถึงที่สุด ท่านจะมุ่งไปให้ถึงที่สุด เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ คือที่สุดแห่งทุกข์ เราต้องตรองตามอีกว่าพระพุทธองค์ทรงดำเนินบนเส้นทางที่ถูกต้องได้อย่างไร จึงได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีชัยชนะตลอดกาล ขอให้พวกเราติดตามศึกษาในตอนต่อไป

๑๑

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่ ๕ ชนะสัจจกนิครนถ์)

บุคคลเอก เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นแบบไม่เป็นที่สองรองใคร ไม่มีใครเช่นกับพระองค์ ไม่มีใครเปรียบ ไม่มีส่วนเปรียบ ไม่มีใครเสมอด้วยพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเลิศกว่าชนทั้งหลาย บุคคลเอกผู้นั้น คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

การฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของเราทุกคน เพราะชีวิตของผู้มีใจหยุดดีแล้ว เป็นชีวิตที่ประเสริฐ มีพลัง มีความบริสุทธิ์ มีอานุภาพที่จะทำความดี เอาชนะความชั่ว ขจัดความไม่บริสุทธิ์ ทำให้เราได้เข้าถึงธรรมที่มุ่งตรงไปสู่จุดหมายปลายทางคือพระนิพพาน เพราะฉะนั้นใจหยุดนิ่ง จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เราเกิดมาชาตินี้ จะต้องฝึกใจให้หยุดนิ่งให้ได้ หยุดใจได้สมบูรณ์ บุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้สมปรารถนาในชีวิตที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มาสร้างบารมีอย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ท่านกล่าวไว้ใน เอกบุคคล ว่า

“เอกปุคฺคโล ภิกฺขเว โลเก อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ อทุติโย อสหาโย อปฺปฏิโม อปฺปฏิสโม อปฺปฏิภาโค อปฺปฏิปุคฺคโล อสโม อสมสโม ทิปทานํ อคฺโค กตโม เอกปุคฺคโล ตถาคโต อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ

บุคคลเอก เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นแบบไม่เป็นที่สองรองใคร ไม่มีใครเช่นกับพระองค์ ไม่มีใครเปรียบ ไม่มีส่วนเปรียบ ไม่มีใครเสมอด้วยพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเลิศกว่าชนทั้งหลาย บุคคลเอกผู้นั้น คือ พระตถาคตอรหันตสัมมา-สัมพุทธเจ้า”

คำว่า “ไม่เป็นที่สองรองใคร” ไม่ใช่เป็นเพียงคำยกย่อง

ธรรมดาๆ เพราะกว่าพระพุทธเจ้าจะได้รับการเฉลิมพระนามเช่นนี้ ต้องสร้างบารมี และฝึกฝนอบรมตนมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ท่านกล้าคิดในสิ่งที่มนุษย์ธรรมดาไม่กล้าคิด คือ กล้าคิดใหญ่ คิดจะไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ และนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ตามพระพุทธองค์ไปด้วย ท่านกล้าทำในสิ่งที่คนทั่วไปทำได้ยาก ทรงเสียสละได้กระทั่งเลือดเนื้อและชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทั้งหลายหวงแหน พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายล้วนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าทำในสิ่งที่ดี ที่จะส่งผลให้ท่านได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในที่สุด

มนุษย์ในโลกนี้มีมากมาย ตั้งแต่มนุษย์ในชมพูทวีป อุตตรกุรุทวีป ปุพพวิเทหทวีป และอมรโคยานทวีป สรรพสัตว์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเทวดา พรหมหรืออรูปพรหม ในหมื่นโลกธาตุนี้ถ้าจะนับกันแล้ว นับอย่างไรก็นับไม่หมด มีมากมายเป็นอสงไขยถึงกระนั้น ก็ไม่มีใครจะมาเสมอเหมือนกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสมือนดวงดาวในท้องนภากาศ มีมากมายนับไม่ถ้วน แต่จะมีดวงไหนสว่างเท่าดวงอาทิตย์ก็หาไม่ เพราะฉะนั้นเมื่อพระพุทธองค์ผู้เป็นบุคคลเอกบังเกิดขึ้นในโลก จึงเป็นอัจฉริยบุรุษที่ไม่มีใครเปรียบได้

ตอนที่แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเล่าถึงการแสวงหา

ทางตรัสรู้ ก่อนที่จะได้เป็นพระพุทธเจ้าว่า พระองค์พบผู้รู้ที่สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้มากมาย สามารถรู้วาระจิตได้ จนกระทั่งสามารถบรรลุธรรมขั้นเนวสัญญานาสัญญายตนะ หากละโลกไปแล้วย่อมได้เกิดในพรหมโลก หรืออรูปภพ แต่พระพุทธองค์ทรงรู้ว่า นั่นไม่ใช่หนทางหลุดพ้นอย่างแท้จริง จึงทรงบอกกับสัจจกนิครนถ์ให้รู้ถึงหนทางที่เป็นเหตุให้พระองค์ได้ตรัสรู้แล้วโดยชอบด้วยพระองค์เอง

*พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า "ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เรานั้นแลเสาะหาว่า อะไรเป็นกุศล เมื่อแสวงหาทางอันสงบอย่างประเสริฐ จึงเที่ยวจาริกไปในมคธชนบทโดยลำดับ ก็ลุถึงตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ได้เห็นภูมิภาคที่น่ารื่นรมย์ จึงดำริว่า ภูมิภาคนี้สมควรใช้เป็นที่บำเพ็ญเพียร จึงนั่งลงเจริญสมาธิภาวนา ครั้งนั้นอุปมา ๓ ข้อ ไม่น่าอัศจรรย์ ที่เราไม่เคยได้ยินได้ฟังมาแต่กาลก่อนมาปรากฏแจ่มแจ้งแก่เรา

อุปมาข้อที่ ๑ เปรียบเหมือนไม้สดมียางที่เขาแช่ไว้ในน้ำ บุรุษถือไม้สีไฟมาสีเข้า ด้วยหวังจักให้ติดไฟ บุรุษนั้นเอาไม้สีไฟที่ไม้สดมียางที่เขาวางแช่ในน้ำ ย่อมทำให้ไฟเกิดขึ้นไม่ได้ เป็นเพราะ

---

*มก. มหาสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๑๑๗

ไม้สดนั้นมียางทั้งแช่ไว้ในน้ำ บุรุษนั้นมีแต่ความเหน็ดเหนื่อยเปล่า สมณะหรือพราหมณ์เหล่าใดเหล่าหนึ่งในโลกนี้ก็เช่นเดียวกัน หากยังไม่หลีกจากกามด้วยกาย ยังมีความรักใคร่ ความกระหาย และความกระวนกระวายเพราะกาม สมณะหรือพราหมณ์เหล่านั้น แม้จะได้เสวยทุกขเวทนาที่กล้าแข็ง เผ็ดร้อน อันเกิดขึ้นเพราะความเพียรก็ดี หรือไม่ได้เสวยทุกขเวทนาเช่นนั้นก็ดี ล้วนเป็นผู้ไม่ควรเพื่อการตรัสรู้อันประเสริฐ

อุปมาข้อที่ ๒ เปรียบเหมือนไม้สดมียางที่เขาแช่ไว้บนบกห่างไกลจากน้ำ บุรุษถือไม้สีไฟมาสีเข้าด้วยหวังว่า จักให้ไฟปรากฏขึ้น ดูก่อนอัคคิเวสสนะ บุรุษเอาไม้สีไฟสีลงที่ไม้สดที่เขาวางไว้บนบกห่างไกลจากน้ำ พึงให้ไฟปรากฏขึ้นไม่ได้ มีแต่ความเหน็ดเหนื่อยเปล่าเท่านั้นเอง สมณะหรือพราหมณ์บางพวกก็เช่นเดียวกัน แม้หลีกออกจากกามด้วยกายแล้ว แต่ยังมีความพอใจรักใคร่ กระวนกระวายเพราะกาม ยังมิได้ระงับด้วยดีภายในสมณะหรือพราหมณ์เหล่านั้น แม้เสวยทุกขเวทนาที่กล้าแข็งเผ็ดร้อนอันเกิดขึ้นจากความเพียรก็ดี หรือมิได้เสวยทุกขเวทนาเช่นนั้น ล้วนเป็นผู้ไม่ควรเพื่อการตรัสรู้อันประเสริฐ

อุปมาข้อที่ ๓ เปรียบเหมือนไม้แห้งสนิทที่เขาวางไว้บนบกห่างจากน้ำ บุรุษถือไม้สีไฟมาสีเข้าด้วยความหวังว่า จักให้ติดไฟ

ครั้นเอาไม้สีไฟสีลงที่ไม้อันแห้งสนิท ที่เขาวางไว้บนบกห่างจากน้ำ ไฟย่อมปรากฏเกิดขึ้นได้ เหมือนสมณะหรือพราหมณ์ ผู้หลีกออกจากกามด้วยกายแล้ว ทั้งระงับความพอใจในกามทั้งหลาย สมณะหรือพราหมณ์เหล่านั้น แม้เสวยทุกขเวทนาที่เผ็ดร้อน อันเกิดขึ้นจากความเพียรก็ดี หรือมิได้เสวยทุกขเวทนาเช่นนั้นก็ดี ย่อมเป็นผู้ควรเพื่อการตรัสรู้อันประเสริฐ นี้แลอุปมาข้อที่ ๓ ที่ไม่น่าอัศจรรย์ ไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน มาปรากฏแจ่มแจ้งแก่เรา”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสเล่าถึงการทำความเพียรของพระองค์ต่อไปว่า “เรานั้นมีความดำริว่า ถ้ากระไรเราพึงกดฟันด้วยฟัน เอาลิ้นดันเพดานปากไว้ให้แน่น เอาจิตข่มจิตให้เร่าร้อน เรานั้นก็กดฟันด้วยฟัน เอาลิ้นดันเพดานไว้ให้แน่น เอาจิตข่มจิตบีบไว้แน่นให้เร่าร้อน เมื่อเราทำดังนั้น เหงื่อก็ไหลออกจากรักแร้ทั้ง ๒ ข้าง เปรียบเหมือนบุรุษมีกำลังมาก จับบุรุษที่มีกำลังน้อยกว่ากดที่ศีรษะหรือที่คอ แล้วบีบคั้นรัดไว้ให้แน่นให้ร้อนจัด”

ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เราปรารภความเพียรไม่ย่อหย่อน มีสติตั้งมั่นไม่ได้ฟั่นเฟือน แต่มีกายกระวนกระวายไม่สงบระงับ เพราะความเพียรที่ทนได้ยากเสียดแทงอยู่ แต่ทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นถึงปานนี้ มิอาจครอบงำจิตของเรา เรากลั้นลมหายใจออกและลมหายใจเข้าทางปาก และทางจมูก เมื่อทำเช่นนั้น ลมจะ

ออกทางหูทั้ง ๒ ข้าง มีเสียงดังอื้ออึง เหมือนเสียงสูบเตาของช่างทองที่เขาสูบอยู่ แต่ทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นถึงปานนี้ มิอาจครอบงำจิตเราได้เลย

เรามีความดำริว่า "ถ้ากระไรเราพึงเจริญฌานอันไม่มีลมปราณ" เราได้กลั้นลมหายใจออกและลมหายใจเข้าทางปากทางจมูกและทางช่องหู เมื่อเรากลั้นลมหายใจออก และลมหายใจเข้าทางจมูกและทางช่องหู ลมได้ก็เสียดแทงศีรษะเหมือนบุรุษมีกำลังเอามีดโกนที่คมเชือดศีรษะนั้น เรามีสติตั้งมั่นทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นถึงปานนี้ มิอาจครอบงำจิตเราได้เลย

ดูก่อนอัคคิเวสสนะ เมื่อเรากลั้นลมหายใจออก และลมหายใจเข้าทางปากทางจมูก และทางช่องหู เกิดเวทนาแสนสาหัสในศีรษะ เหมือนบุรุษที่มีกำลังเอาเชือกรัดเข้าที่ศีรษะ มีกายกระวนกระวายไม่สงบระงับ เพราะความเพียรที่ทนได้ยากเสียดแทงอยู่ แต่ทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นถึงปานนี้ มิอาจครอบงำจิตของเราเลย เรากลั้นลมหายใจเข้าออก ทั้งหู จมูกและทางปากทำให้ลมบาดท้อง เหมือนนายโคฆาตหรือลูกมือของนายโคฆาตเอามีดสำหรับแล่โคที่คมเถือแล่ท้องฉะนั้น เรากลั้นลมหายใจจนทำให้เกิดความเร่าร้อนในร่างกาย เหมือนบุรุษที่มีกำลัง ๒ คนช่วยกันจับบุรุษหนึ่งที่มีกำลังน้อยกว่าที่แขนทั้ง ๒ ข้าง แล้วพา

ไปที่ใกล้หลุมถ่านเพลิง”

จากพระดำรัสนี้จะเห็นได้ว่า กว่าพระบรมโพธิสัตว์ของเราจะได้ตรัสรู้ธรรม ต้องทดลองตั้งหลายวิธี ใช้ความวิริยะอุตสาหะอย่างมาก พระองค์ทุ่มเทชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน แต่ก็ยังไม่พบเห็นหนทางที่ถูกต้อง หนทางที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร พระองค์จะบำเพ็ญเพียรด้วยวิธีการอย่างไร และทรงใช้วิธีการไหนจึงได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพวกเราทุกคน คงต้องมาติดตามศึกษาเรียนรู้กันในครั้งต่อไป

๑๑

ชัยชนะครั้งที่ ๖
(ตอนที่๖ชนะสัจจกนิครนถ์)

อาสวะเหล่าใดที่ทำให้เศร้าหมอง ให้เกิดภพใหม่ มีวิบากเป็นทุกข์ ให้มีชาติ ชรา มรณะต่อไป บุคคลใดยังละไม่ได้ นั่นแหละเป็นคนหลง แต่ถ้าละกิเลสเหล่านั้นได้แล้ว นับว่าเป็นผู้ตื่นอยู่ทุกเมื่อ

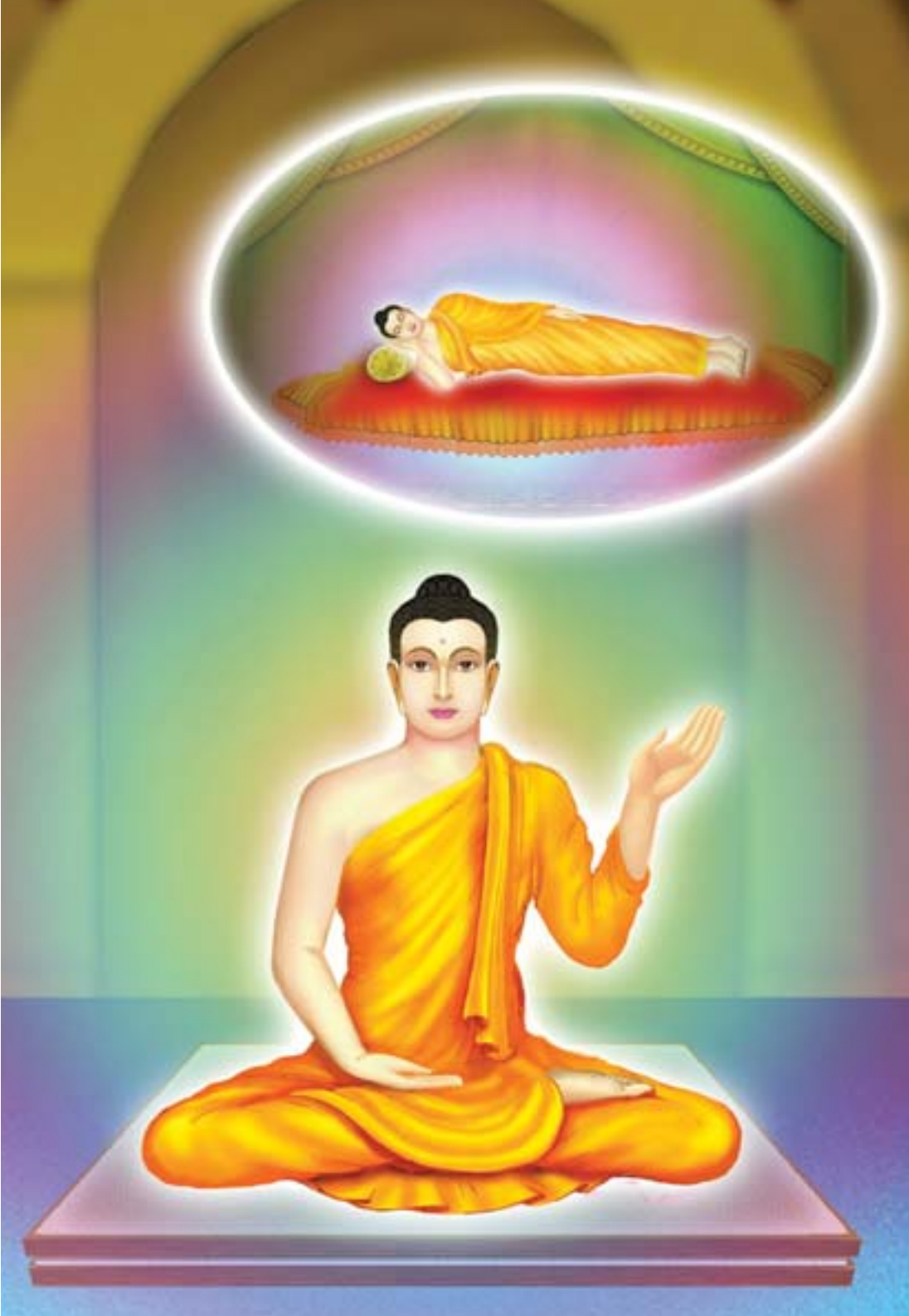

ความสุขหรือความทุกข์ที่ทุกคนได้รับในปัจจุบันชาติ ล้วนเป็นผลมาจากกรรมที่ได้ทำไว้ในอดีตชาติ ผู้ที่สามารถอธิบายเรื่องนี้ได้ดี มีเพียงพระสัมมาสัมพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ และผู้มีรู้มีญาณเท่านั้น เพราะท่านเหล่านั้นเป็นผู้มีใจหยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์ สามารถระลึกชาติได้ มีอนาคตังสญาณ รู้ไปถึงอนาคตได้ และกฎแห่งกรรมเป็นกฎสากล สิ่งใดที่เราทำไว้ ไม่ว่าจะเป็นกุศลหรืออกุศล ไม่ได้สูญหายไปไหน ต้องส่งผลอย่างแน่นอน ไม่ช้าก็เร็ว การนั่งสมาธิเจริญภาวนา เป็นกรรมฝ่ายกุศลที่จะส่งผลให้เราพ้นทุกข์ พ้นจากอาสวกิเลสและเข้าถึงที่พึ่งภายใน คือ พระรัตนตรัย

สัจจกนิครนถ์ชมเชยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งปรากฏในมหาสัจจกสูตร ว่า

“พระโคดมผู้เจริญ ข้าพเจ้าเป็นผู้ปรารภโต้ตอบวาทะกับท่านปูรณกัสสป ท่านมักขลิโคสาล ท่านอชิตเกสกัมพล ท่านปกุธกัจจายนะ ท่านสัญชัยเวลัฏฐบุตร ท่านนิครนถ์นาฏบุตร แม้ท่านเหล่านั้นปรารภโต้ตอบวาทะกับข้าพเจ้า ก็เอาเรื่องอื่นมาพูดกลบเกลื่อนเสีย และชักนำให้พูดนอกเรื่อง ทั้งทำความขัดเคืองขุ่นมัวให้ปรากฏ ส่วนพระโคดมผู้เจริญอันข้าพเจ้ามาสนทนากระทบกระทั่ง ทั้งไต่ถามด้วยถ้อยคำที่

ปรุงแต่งอย่างนี้ ก็มีผิวพรรณสดใส ทั้งมีสีหน้าเปล่งปลั่ง เพราะพระองค์เปี่ยมด้วยมหากรุณา เป็นพระอรหันตสัมมา-สัมพุทธเจ้า”

นี้เป็นถ้อยคำของนักปราชญ์ผู้ถือตัว ผู้เป็นอาจารย์ของพระราชามหากษัตริย์ แต่ต้องยอมรับในพุทธปัญญาของพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยใจที่เลื่อมใสจริงๆ เพราะตนเองเคยดั้นด้นไปสอบถามเจ้าลัทธิต่างๆ พบแต่ความว่างเปล่า มีคำสอนที่หาสาระไม่ได้ ครั้นได้โต้วาทะกับพระพุทธเจ้า รู้ทันทีว่าไม่มีใครจะเสมอเหมือนพระพุทธองค์ ซึ่งในครั้งก่อน จบลงตรงนี้ คราวนี้เรามาศึกษากันต่อว่า กว่าพระองค์จะได้บรรลุธรรมนั้น พระองค์ทรงลองผิดลองถูกมาอย่างไรบ้าง

*พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเล่าว่า “เทวดาเห็นพระองค์ทำความเพียรอย่างยิ่งยวด ต่างพากันกล่าวว่า “พระสมณโคดมทำกาละแล้ว บางพวกก็บอกว่ายัง บางพวกบอกว่า พระสมณโคดมกำลังจะตาย” แต่บางพวกบอกว่า “พระสมณโคดม ยังไม่ตายทั้งจะไม่ตาย แต่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์”

พระพุทธองค์ทรงดำริหาวิธีใหม่โดยลดอาหารให้น้อยลงๆ

---

*มก. มหาสัจจกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๑๒๓

เรื่อยๆ พวกเทวดาเกิดความสงสาร ต่างเข้ามาขอร้องว่า "ท่านอย่าปฏิบัติเช่นนั้นเลย ถ้าท่านจักอดอาหาร พวกเราจะแทรกโอชารสตามขุมขนของท่าน" แต่พระองค์ไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากเทวดา เพราะได้ปฏิญญาอดอาหารแล้ว หากให้เทวดาทำเช่นนั้น จะเป็นการเสียสัจจะ แล้วทรงเริ่มเสวยอาหารให้น้อยลงๆ เหลือเพียงหยิบมือหนึ่งบ้าง เท่าเมล็ดถั่วเขียวบ้าง เท่าเมล็ดถั่วดำบ้าง เท่าเยื่อในเมล็ดบัวบ้าง ทำให้มีร่างกายซูบผอมมากเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก อวัยวะน้อยใหญ่ เนื้อตะโพกก็ลีบเหมือนกับอูฐ ซี่โครงทั้งสองข้างปรากฏเห็นได้ชัด

ดวงตาทั้งสองโบ๋ลึกเข้าไปในเบ้าตา เหมือนดวงดาวในบ่อน้ำลึก หนังบนศีรษะเหี่ยวเหมือนลูกน้ำเต้าที่เขาตัดขณะยังดิบ เมื่อเอามือลูบหน้าท้องทรงสัมผัสถึงกระดูกสันหลัง เพราะผอมบางไม่มีอาหาร เมื่อนึกจะถ่ายอุจจาระและปัสสาวะก็ซวนเซล้มลง เมื่อจะให้กายสบายบ้าง เอามือลูบตัว เส้นขนที่มีรากเน่าก็หลุดร่วงจากพระวรกาย

มนุษย์ทั้งหลายเห็นเข้า พากันกล่าวว่า พระสมณโคดมดำไป บางพวกพูดว่า พระสมณโคดมไม่ดำเป็นแต่คล้ำไป บางพวกพูดว่า ไม่ดำไม่คล้ำเป็นแต่พร้อยไป พระองค์มีผิวพรรณผุดผ่องเปล่งปลั่ง แต่ผิวเสียเพราะเป็นผู้มีอาหารน้อยเท่านั้นเอง

พระพุทธองค์ทรงดำริว่า “สมณะหรือพราหมณ์เหล่าใดเหล่าหนึ่งในอดีต ในอนาคต หรือในปัจจุบันที่เสวยทุกขเวทนาแสนสาหัสที่เกิดขึ้นเพราะความเพียร ทุกขเวทนานั้นล้วนไม่เกินไปกว่านี้อีกแล้ว แต่เรายังมิได้บรรลุญาณทัสสนะอันวิเศษที่พอแก่การเป็นพระอริยะ เราบำเพ็ญทุกรกิริยาแสนสาหัส แต่ไม่สำเร็จผลชะรอยทางแห่งการตรัสรู้ จะเป็นทางอื่นกระมัง”

เมื่อพิจารณาเช่นนั้น ทรงหวนระลึกถึงสมัยที่ยังเป็นเด็กเมื่อคราวไปร่วมพิธีแรกนาขวัญกับพระบิดา พระองค์นั่งอยู่ใต้ร่มหว้า มีใจสงัดจากอกุศลธรรมทั้งหลาย ได้บรรลุปฐมฌาน จึงดำริว่า “สงสัยจะเป็นทางนั้นกระมังที่เป็นทางแห่งการตรัสรู้ หากเป็นทางตรัสรู้จริง ผู้ที่จะบรรลุธรรมต้องมีความสบายทั้งกายและใจ” พระองค์จึงเริ่มกลับมาเสวยอาหารเช่นเดิม

ปัญจวัคคีย์ที่คอยเฝ้าอุปัฏฐากเห็นพระองค์ทรงเลิกความเพียรอย่างอุกฤษฏ์จึงพากันละทิ้งพระองค์ไปอยู่ที่อื่น พระองค์ไม่ได้ใส่ใจ เมื่อเสวยอาหารหยาบให้กายมีกำลังแล้วสงัดจากอกุศลธรรมทั้งหลาย นั่งบำเพ็ญเพียรใต้ต้นโพธิ์ ทรงบรรลุปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน และจตุตถฌานไปตามลำดับ เมื่อจิตเป็นสมาธิตั้งมั่นไม่หวั่นไหวก็เข้าถึงพระธรรมกาย ทรงน้อมจิตไปเพื่อปุพเพนิวาสานุสติญาณ สามารถระลึกชาติในอดีต

ได้ ปฐมยามพระองค์ทรงได้บรรลุวิชชาแรก เมื่ออวิชชาถูกกำจัด วิชชาก็บังเกิดขึ้นทันที

เมื่อจิตเป็นสมาธิบริสุทธิ์ผ่องแผ้วปราศจากอุปกิเลส ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวแล้ว ทรงน้อมจิตไปเพื่อจุตูปปาตญาณ เห็นหมู่สัตว์ที่กำลังจุติ กำลังอุบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดี ผิวพรรณทราม ได้ดี ตกยาก ด้วยทิพยจักษุอันบริสุทธิ์ล่วงจักษุของมนุษย์ รู้ชัดซึ่งสัตว์ว่า เป็นไปตามกรรม และในมัชฌิมยามแห่งราตรีนั้น ทรงบรรลุวิชชาที่ ๒

จากนั้นทรงดำเนินจิตเข้าสู่กลางของกลางภายในเรื่อยไป จิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ทรงน้อมจิตไปเพื่ออาสวักขยญาณ รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า นี้ทุกข์ นี้สาเหตุแห่งทุกข์ นี้วิธีดับทุกข์ นี้เป็นทางพ้นทุกข์ จิตได้หลุดพ้นจากกามาสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว มีญาณรู้ว่า พ้นแล้ว รู้ชัดว่า ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำ ได้ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นที่ควรทำเพื่อความเป็นอย่างนี้ มิได้มีอีกต่อไป และในปัจฉิมยามทรงบรรลุวิชชาที่ ๓ ทรงปฏิญาณตนว่า เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

สัจจกนิครนถ์ได้ฟังขั้นตอนการบำเพ็ญเพียรของพระองค์ จนได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณเช่นนั้นแล้ว ใช่ว่าจะอัศจรรย์ใจ

กลับทูลถามเรื่องอื่นว่า "พระสมณโคดมเคยนอนหลับในเวลากลางวันบ้างไหม" พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า "หลังจากที่เรากลับจากบิณฑบาตภายหลังภัตกิจ ก็ปูสังฆาฏิให้เป็น ๔ ชั้น แล้วเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะก้าวลงสู่ความหลับโดยข้างเบื้องขวา" นิครนถ์ได้โอกาสรีบทูลว่า "ถ้าหากยังนอนกลางวัน แสดงว่ายังเป็นอยู่ด้วยความหลง"

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสชัดเจนว่า "อาสวะเหล่าใดที่ทำให้เศร้าหมอง ให้เกิดภพใหม่ มีวิบากเป็นทุกข์ ให้มีชาติ ชรามรณะต่อไป บุคคลใดยังละไม่ได้ นั่นแหละเป็นคนหลง แต่ถ้าละกิเลสเหล่านั้นได้แล้ว นับว่าเป็นผู้ตื่นอยู่ทุกเมื่อ ตถาคตละกิเลสอาสวะเหล่านั้นได้หมด มีรากอันตัดขาดแล้ว ทำให้ไม่มีที่ตั้งดังว่าต้นตาลยอดด้วน งอกใหม่ไม่ได้อีกแล้ว ไม่มีความเกิดต่อไปเป็นธรรมดา ฉะนั้นตถาคตตัดขาดจากกิเลสอาสวะแล้ว ย่อมชื่อว่าเป็นผู้ตื่นอยู่ทุกเมื่อ"

เมื่อสัจจกนิครนถ์ได้ฟังคำตอบที่ชัดเจนเช่นนั้นแล้ว จำต้องจนด้วยคำถามที่สรรหามาถาม และยอมรับในการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์ เกิดความเคารพเลื่อมใสว่า "เรื่องที่พระองค์กล่าวมานั้น น่าอัศจรรย์จริง ไม่เคยมีมาก่อน ข้าพเจ้ามาสนทนาไต่ถามด้วยถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้ แต่พระองค์ยัง

มีผิวพรรณผ่องใส ไม่มีความขัดเคืองนั่นเป็นเพราะพระองค์เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแท้”

จะเห็นว่า พระพุทธเจ้าของเราทรงได้ชัยชนะอย่างงดงามทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลาย ทรงได้รับการยกย่องจากผู้ที่ไม่ยอมยกย่องผู้ใดมาก่อน ทรงได้ชัยชนะด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ จึงสมควรที่พวกเราจะเทิดทูน บูชา และหมั่นสรรเสริญพระพุทธคุณ หมั่นฝึกฝนอบรมตน โดยก้าวตามรอยบาทพระบรมศาสดา ปฏิบัติตามพุทธโอวาท จะทำให้เราเป็นผู้มีชัยชนะตลอดกาล คือ สามารถเอาชนะกิเลสอาสวะภายในตัวได้และเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

๑๙

ชัยชนะครั้งที่ ๗
(ตอนที่ ๑ ชนะ
นันโทปนันทนาคราช)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจอมมุนี ทรงโปรดให้พระโมคคัลลานเถระพุทธชิโนรส ไปปราบนันโทปนันทนาคราช ผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิ์มาก ด้วยวิธีให้แสดงฤทธิ์ ทรมานให้สิ้นฤทธิ์ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงเกิดมีแก่ท่าน

ความทุกข์เป็นสิ่งที่มาพร้อมกับการเกิดของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ทุกชีวิตต่างปรารถนาความสุข แสวงหาความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงทั้งที่หนทางแห่งความหลุดพ้นที่แท้จริงอยู่ตรงไหนจะเข้าถึงได้อย่างไรนั้นยังไม่มีผู้ใดรู้ ต่อเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ทรงชี้แจงแสดงธรรมให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้เห็นแจ้งในหนทางแห่งความดี ด้วยการให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา เป็นต้น สรรพชีวิตจึงรู้วิธีที่จะเข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้ ดังนั้นการที่เราสั่งสมบุญด้วยการให้ทาน รักษาศีลเจริญภาวนา นับว่าเราได้ทำถูกต้องตามคำสอนของพระบรมศาสดา สมควรที่จะทำให้ยิ่งๆ ขึ้นไป อย่าได้ประมาท ให้ทำด้วยความสุข ทำด้วยความเบิกบานใจและให้มีปีติในบุญทุกครั้งที่ได้ทำไปเสมอ

ในชัยมังคลกถาบทที่ ๗ พระโบราณาจารย์ได้รจนาไว้ว่า

“นนฺโทปนนฺทภุชคํ วิพุธํ มหิทฺธึ
ปุตฺเตน เถรภุชเคน ทมาปยนฺโต
อิทฺธูปเทสวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจอมมุนี ทรงโปรดให้พระโมคคัลลานเถระพุทธชิโนรส ไปปราบนันโทปนันทนาคราช ผู้มี

ความรู้ผิด มีฤทธิ์มาก ด้วยวิธีให้แสดงฤทธิ์ ทรมานให้สิ้นฤทธิ์ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงเกิดมีแก่ท่าน”

ครูบาอาจารย์ทั้งหลายในโลกนี้ ที่ได้ชื่อว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติ หรือผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าลัทธิ เป็นศาสดา ซึ่งได้รับการยอมรับนับถือจากคนเป็นจำนวนมากนั้น ล้วนปรารถนาจะสั่งสอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดี มีความสามารถ และอยากให้ดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้องดีงาม แต่ก็ไม่สามารถสอนสิ่งมีชีวิตเหล่าอื่นนอกเหนือไปจากมนุษย์ได้ซึ่งสิ่งมีชีวิตในโลกและจักรวาลนี้ไม่ใช่มีเฉพาะมนุษย์เท่านั้นที่ต้องการหลุดพ้นจากทุกข์ พบความสุขอันเป็นอมตะ มีสรรพสัตว์อีกมากมายในสังสารวัฏที่มีความปรารถนาเช่นเดียวกันกับมนุษยชาติ เพียงแต่ขาดผู้รู้ที่มีบารมีแก่กล้ามาแนะนำ ให้เขาได้พบหนทางสว่างในชีวิต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา นอกจากจะเป็นบรมครูของมนุษย์แล้ว ยังสามารถเทศนาสั่งสอนอมนุษย์ นาค ยักษ์ เทวดาและพรหมให้ได้บรรลุธรรมตามพระพุทธองค์ด้วย แม้พญานาคที่มีฤทธานุภาพมาก เหาะเหินเดินอากาศได้ แต่ก็ไม่อาจจะเทียบพุทธานุภาพอันไม่มีประมาณของพระพุทธเจ้าได้ คำว่า ศาสดาเอกของโลก คือ สุดยอดผู้แนะนำสั่งสอนที่ทำหน้าที่

ได้ดีที่สุด เก่งที่สุด เลิศที่สุด เพราะทรงสอนให้สรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าหลุดพ้นจากทุกข์ได้ สามารถเข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะได้

*ดังเช่นเรื่องของพุทธชัยมงคลบทนี้ พระบรมศาสดาทรงเอาชนะพญานาคนันโทปนันทะ เรื่องมีอยู่ว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งอยู่ที่วิหารเชตวัน ทรงเข้ามหากรุณาสมาบัติ แผ่ข่ายพระญาณไปทั่วหมื่นโลกธาตุในเวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นนันโทปนันทนาคราชเข้ามาในข่ายพระญาณ พระองค์รู้ว่าพญานาคนี้เป็นมิจฉาทิฏฐิและดุร้ายนัก เพราะเคยสั่งสมบุญไว้ในปางก่อน จึงมีฤทธิ์มาก หากพระองค์เสด็จไปโปรดก็จะหันมานับถือพระศาสนา ทั้งจะได้อุปนิสัยอันเป็นปัจจัยที่จะทำให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้ในชาติต่อๆ ไป

รุ่งขึ้น ก่อนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าจะเสด็จไปรับภัตตาหารที่บ้านของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ทรงรับสั่งให้พระอานนท์แจ้งเหล่าภิกษุสงฆ์ว่า พระองค์จะเสด็จจาริกไปในเทวโลก ก่อนที่จะไปฉันที่บ้านของท่านมหาเศรษฐี บรรดาพระมหาสาวกต่างพาบริวารของตน ที่มีอภิญญาสามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ประมาณ ๕๐๐ รูป มาคอยรับเสด็จ เพื่อติดตามไปสู่เทวโลก

---

*มก. มหาโมคคัลลานเถราปทาน เล่ม ๗๐ หน้า ๕๐๕

ขณะนั้นพญานาคชื่อนันโทปนันทะ เนรมิตกายประดุจเทพเจ้าบนสวรรค์ นั่งอยู่บนรัตนบัลลังก์ เสวยทิพยสมบัติด้วยความสำราญ ครั้นเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้ากับพระสาวกจำนวนมากเหาะมา ก็โกรธตามประสาผู้มีทิฏฐิมานะว่า “สมณะเหล่านี้เห็นทีจะไปยังสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อไปก็ต้องเหาะข้ามหัวเรา ฝุ่นละอองที่ติดเท้าก็จะร่วงหล่นใส่บนกระหม่อมเรา เราจักไม่ยอมให้พวกสมณะเหล่านี้ทำเช่นนี้อีก” คิดแล้วก็ลุกขึ้นไปยังเชิงเขาสิเนรุ ปาฏิหาริย์กายให้ใหญ่ คิดแล้วก็ปาฏิหาริย์กายให้ใหญ่ เอาหางรัดเขาพระสุเนรุซึ่งสูงประมาณ ๘๔,๐๐๐ โยชน์ ไว้ถึง ๗ รอบ ใช้พังพานปิดภพดาวดึงส์ บันดาลให้เกิดหมอกควันกลบไปทั้งภพทำให้มองไม่เห็น

พระรัฐบาลเถระเห็นความผิดปกตินั้นจึงทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “พระพุทธเจ้าข้า เมื่อก่อนพวกข้าพระองค์มายืนอยู่ตรงนี้ สามารถเห็นภูเขาที่อยู่ล้อมภูเขาสิเนรุ เห็นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์และเวชยันตปราสาท อีกทั้งเห็นธงเบื้องบนเวชยันตปราสาท แต่มาบัดนี้ กลับไม่เห็นอะไรเลย เป็นเพราะเหตุไรพระเจ้าข้า” เมื่อรู้ว่า พญานาคผู้มีอานุภาพเป็นผู้บันดาลฤทธิ์มาขัดขวางหนทางพระพุทธเจ้า พระเถระรีบอาสาที่จะไปปราบพญานาค เพื่อให้รู้จักคุณของพระบรมศาสดา

พระพุทธองค์ตรัสห้ามพระเถระ พระอรหันต์รูปอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นพระภัททิยะ พระราหุล ต่างทูลอาสาที่จะไปปราบพญานาค พระพุทธองค์ก็ทรงห้ามไว้เช่นกัน เพราะรู้ว่าไม่ใช่วิสัยของพระอรหันต์รูปอื่นๆ ที่จะทำลายทิฏฐิมานะของพญานาคผู้มีฤทธานุภาพมาก ครั้นพระมหาโมคคัลลานะทูลอาสา จึงทรงอนุญาต ทั้งทรงประทานพรให้มีชัยชนะแก่พญานาคด้วย

เมื่อพระมหาเถระได้รับพุทธานุญาตแล้ว ได้เนรมิตเป็นพญานาคที่มีกายใหญ่กว่านันโทปนันทนาคราชถึง ๒ เท่า แล้วรัดกายของพญานาคราชให้อัดแน่นกับเขาสุเนรุ มิให้เคลื่อนไหวได้ พญานาคราชถูกรัดจนกระดูกแทบจะแตก ก็โกรธมาก ได้บังหวนควันพุ่งใส่พระเถระเต็มที่ พระเถระเข้าวาโยธาตุ บันดาลให้ควันเกิดขึ้นมากยิ่งกว่า พญานาคจึงทำอันตรายพระเถระไม่ได้

พญานาคขัดเคืองมาก ได้พ่นเปลวไฟอันร้อนแรงเข้าใส่อีก พระเถระเข้าเตโชกสิณเนรมิตไฟที่ร้อนแรงกว่าต้านทาน ไฟของพญานาคไม่อาจระคายเคืองผิวของพระเถระ แต่พญานาคกลับถูกไฟของพระเถระเผาลนปางตาย พญานาคคิดว่า สมณะรูปนี้ชื่ออะไรหนอ ทำไมจึงมีฤทธิ์มากเช่นนี้ พระเถระรู้ความในใจของพญานาค จึงบอกว่าเป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า พญานาคหาเรื่องอีกว่า “ท่านเป็นสมณะ ทำไมจึงมาทำร้ายข้าพเจ้า

การกระทำของท่านมิควรแก่สมณะเลย”

พระเถระตอบว่า “เรานี้ไม่ได้ลงโทษท่านเพราะความโกรธ แต่ที่ทรมานท่าน ด้วยหวังจะให้ท่านละความเห็นผิด ตั้งอยู่ในทางของพระอริยเจ้า ท่านอย่าโกรธเราเลย” จากนั้นพระเถระได้กลับร่างเป็นสมณะเช่นเดิม พลางสอนว่า “ท่านเป็นเดรัจฉาน มีความประมาท มิรู้จักบาปบุญคุณโทษ ไม่รู้จักคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ตลอดจนมารดาบิดา ครูอาจารย์ ควรหรือที่ท่านจะมาสำแดงความโกรธในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสาวกผู้มีคุณมาก แม้ละอองพระบาทจะตกลงมาเหนือเศียรของท่าน สิ่งนั้นก็เป็นมหามงคลยิ่งนัก หาเป็นอัปมงคลไม่”

จากนั้นพระเถระชี้ให้เห็นอานิสงส์ของการบูชาพระพุทธองค์ว่า “ผู้ที่บังเกิดขึ้นมาในโลกนี้ ยากนักที่จะได้เป็นพระพุทธเจ้า บางคนเกิดมาหลายอสงไขยชาติก็มิได้พบ อย่าว่าแต่การได้พบพระองค์เลย แม้แต่รอยพระบาทก็ยากจะได้เห็น ดังนั้นผู้ใดมีความเลื่อมใสในพระองค์ จะได้ผลานิสงส์อันยิ่งใหญ่ ได้เสวยทิพยสมบัติในเทวโลกชั้นใดชั้นหนึ่งใน ๖ ชั้น เพราะพระพุทธเจ้ามีคุณไม่มีประมาณ พุทธคุณของพระองค์มากมายเกินกว่าจะพรรณนาได้หมด ท่านเป็นสัตว์เดียรัจฉานในกำเนิดชั้นต่ำ ถ้าไม่

รีบกลับใจ ก็มีแต่จะต้องตกไปในอบายอย่างเดียวเท่านั้น”

ในตอนหน้า เราจะมาติดตามกันว่า คำแนะนำสั่งสอนของพระเถระในครั้งนั้น ทำให้พญานาคสำนึกผิดหรือไม่ หรือยอมเชื่อฟังแล้วหันกลับมานับถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะหรือไม่อย่างไร พวกเราอย่าลืมนั่งธรรมะให้ได้ทุกๆ วัน และทำจิตให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ในคุณของพระธรรมและพระสงฆ์ เราจะได้อานิสงส์ใหญ่ ได้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา คือพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน

๒๐

ชัยชนะครั้งที่ ๗
(ตอนที่๒ ชนะ
นันโทปนันทนาคราช)

ภูเขาเวปุลละสูงตระหง่านเป็นเยี่ยมกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในกรุงราชคฤห์ เสตบรรพตเป็นเลิศกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในป่าหิมวันต์ ดวงสุริยาเป็นเลิศกว่าบรรดาสิ่งที่ไปในอากาศ มหาสมุทรเป็นเลิศกว่าห้วงน้ำทั้งหลาย ดวงจันทราเป็นเลิศกว่าดาราทั้งหมด ส่วนพระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าประชุมชนทั้งโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก

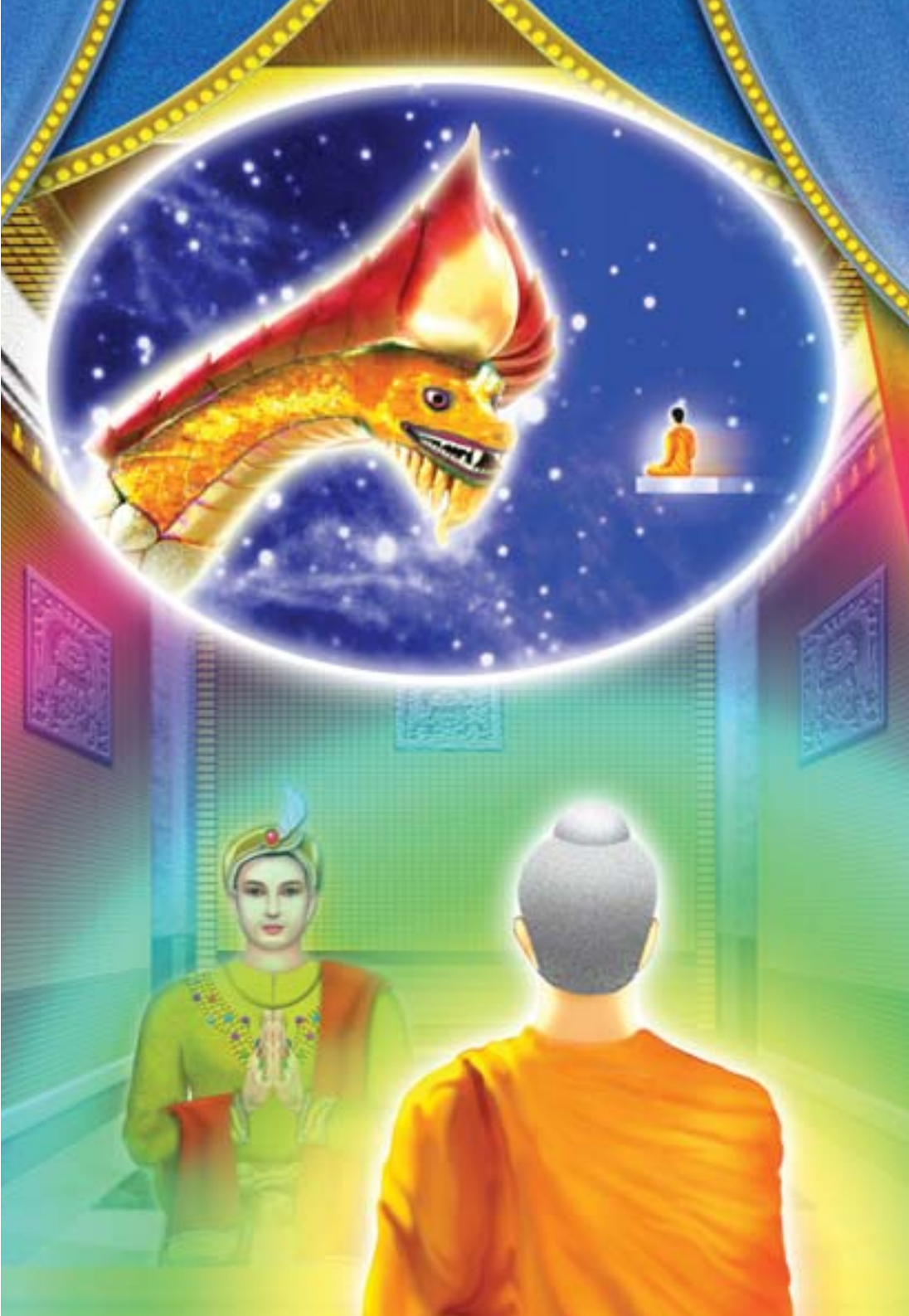

สิ่งมีชีวิตที่กำเนิดขึ้นมาในโลกนี้ต่างต้องการความรักความเมตตากรุณา ไม่เบียดเบียนกันและกัน เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข "การให้" เป็นวัฒนธรรมของคนดี เป็นประเพณีของพระอริยเจ้า เป็นก้าวแรกของการสร้างบารมีไปสู่อายตนนิพพาน ตั้งแต่ให้วัตถุสิ่งของ ให้ความรู้เป็นวิทยาทาน และให้อภัยต่อกัน เราในฐานะผู้ให้ ย่อมได้รับความสุข ได้รับการยกย่องสรรเสริญ เกียรติคุณอันดีงามย่อมฟุ้งขจรไปทั่ว จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย ดังนั้นการให้จึงมีประโยชน์ใหญ่ทั้งต่อตนเอง และมวลมนุษยชาติ ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในโลกอย่างแท้จริง

ท่านผู้รู้ได้กล่าวสรรเสริญพระพุทธเจ้าไว้ใน นานาติตถยสูตร ว่า

"วิปุโล ราชคหิยานํ คิริ เสฏฺโฐ ปวุจฺจติ
เสโต หิมวตํ เสฏฺโฐ อาทิจฺโจ อฆคามินํ
สมุทฺโททธินํ เสฏฺโฐ นกฺขตฺตานญฺจ จนฺทิมา
สเทวกสฺส โลกสฺส พุทฺโธ อคฺโค ปวุจฺจติ

ภูเขาเวปุลละสูงตระหง่านเป็นเยี่ยมกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในกรุงราชคฤห์เสตบรรพตเป็นเลิศกว่าภูเขาที่ตั้งอยู่ในป่าหิมวันต์ ดวงสุริยาเป็นเลิศกว่าบรรดาสิ่งที่ไปในอากาศ มหาสมุทร

เป็นเลิศกว่าห้วงน้ำทั้งหลาย ดวงจันทราเป็นเลิศกว่าดาราทั้งหมด ส่วนพระพุทธเจ้าเป็นเลิศกว่าประชุมชนทั้งโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก”

เมื่อตอนที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าค้างไว้ เกี่ยวกับชัยชนะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อนันโทปนันทนาคราชว่า พระพุทธ-องค์ทรงมีพุทธานุญาตให้พระมหาโมคคัลลานเถระ เป็นตัวแทนพระองค์ไปปราบพญานาค ที่ถือทิฏฐิว่ามีอานุภาพมาก กล้าขัดขวางเส้นทางการไปสู่เทวโลกของพระองค์ พระมหาเถระได้ต่อสู้กับพญานาคราช เพื่อให้เห็นถึงอานุภาพของพระรัตนตรัย ถึงกระนั้น พญานาคก็ยังไม่ยอมแพ้ ยังมีทิฏฐิมานะเช่นเดิม คิดแต่จะหาทางกำจัดพระเถระอยู่นั่นเอง

*พระเถระรู้วาระจิตของพญานาคว่า ยังไม่ยอมจำนนท่านคิดจะทรมานให้หนักยิ่งขึ้นไปอีก จึงเข้าไปทางช่องหูขวาของพญานาค แล้วออกทางช่องหูซ้าย เข้าไปทางช่องหูซ้ายออกทางช่องหูขวา เข้าทางช่องจมูกขวาออกทางช่องจมูกซ้าย เข้าทางช่องจมูกซ้ายออกทางช่องจมูกขวา พญานาคถูกทรมานเช่นนั้นเกิดทุกขเวทนาอย่างมาก คิดหาอุบายว่า “ในนาคพิภพไม่มีใคร

---

*มก. มหาโมคคัลลานเถราปทาน เล่ม ๗๐ หน้า ๕๐๗

ต่อกรกับเราได้ แต่สมณะรูปนี้กลับทรมานเราจนเหลือจะทน เห็นทีจะต้องล่อหลอกให้สมณะนี้เข้าไปในปาก เราจะได้เคี้ยวกินให้แหลกลาญไปเลย” คิดดังนั้นก็ทำทีเป็นร้องทุกข์กับพระเถระว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า ธรรมดาว่าสมณะย่อมมีแต่เมตตากรุณา ทำแต่สิ่งที่ชอบธรรมมิใช่หรือ แต่นี่ท่านมาแกล้งทรมานข้าพเจ้าให้เป็นทุกข์เหลือประมาณ”

จากนั้น พญานาคอ้าปากแยกเขี้ยวเข้าใส่พระเถระหมายจะขบกัด พระเถระไม่ได้สะทกสะท้าน ทั้งในคำขู่ คำกล่าวหาและอาการดุร้ายใดๆ กลับบอกว่า “การที่เราทรมานท่านนั้น ก็เพราะหวังจะให้ท่านสำนึกผิด มีศรัทธาในพระพุทธเจ้า จะได้เป็นอุปนิสัยไปในภพเบื้องหน้า ใช่ว่าจะเกลียดชังท่าน ก็หามิได้” จากนั้นท่านได้ปาฏิหาริย์กายให้เล็กลง เหาะเข้าไปในปากของพญานาค เข้าไปเดินจงกรมอยู่ในท้องของพญานาค ทำให้พญานาคเจ็บปวดทรมาน กระสับกระส่ายไปมา แต่ในใจยังไม่ยอมจำนนอยู่นั่นเอง

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้ด้วยพระญาณว่า “บัดนี้พญานาคแกล้งยอมแพ้โมคคัลลานบุตรของเรา แต่นาคตนนี้ เจ้าเล่ห์ยิ่งนัก คิดจะเข่นฆ่าในขณะที่ท่านเผลอ” ทรงเปล่งโอภาสอยู่บนนภากาศ ตรัสเตือนพระเถระว่า “พญานาคตัวนี้ มีฤทธิ์ยิ่งนัก

ท่านจงมนสิการให้ดี อย่าได้ประมาท” พระมหาโมคคัลลานะทูลว่า “พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าบำเพ็ญอิทธิบาท ๔ มิได้เกียจคร้าน ทำจนชำนาญปรารภอยู่มิได้ขาด ย่อมไม่หวั่นไหวต่อพญานาคตนนี้”

พญานาคแกล้งทำเป็นขอร้องว่า “ขอพระคุณเจ้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้าเลย จงออกจากท้องของข้าพเจ้าเถิด” พระเถระทราบความประสงค์ของพญานาค จึงเหาะออกมานั่งอยู่ข้างนอก พญานาคยังไม่สิ้นพยศ คิดจะระบายลมออกทางจมูกให้แรงที่สุดเพื่อทำลายพระมหาโมคคัลลานะให้ได้ พระเถระรู้วาระจิตของนาคราช ได้เข้าจตุตถฌานรักษาตนมิให้เป็นอันตราย ลมที่เร่าร้อนนั้นไม่อาจทำความระคายผิว หรือเส้นขนของท่านได้ ซึ่งพระอรหันต์รูปอื่นอาจจะทำปาฏิหาริย์ได้ แต่การเข้าออกจตุตถฌานที่แคล่วคล่อง ไม่ติดขัดเช่นพระโมคคัลลานเถระไม่ใช่ทำได้ง่าย นี่จึงเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตเฉพาะพระโมคคัลลานเถระเท่านั้น

พญานาคไม่อาจทำอันตรายใดๆ พระเถระ ทั้งพระเถระก็มิได้หวาดกลัวแต่อย่างใด พญานาคจึงเกิดความหวั่นไหวเพราะมองไม่เห็นวิธีการที่จะต่อสู้กับพระเถระ คิดว่า “สมณะรูปนี้มีฤทธิ์มากกว่าเรา ถ้าขืนสู้ต่อไป เราจะได้รับแต่ความเจ็บปวด

อาจถึงตายเป็นแน่ จำเราจะต้องรีบหนีไปก่อน ไม่ยอมให้สมณะรูปนี้ทรมานได้อีกต่อไป”

พระเถระล่วงรู้ความคิดนั้น จึงเนรมิตกายให้เป็นพญาครุฑใหญ่บินติดตามไป พญานาครีบแปลงกายเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้างหนีไป พระเถระก็ติดตามมิได้ลดละ เมื่อพญานาคเห็นว่าหนีไม่พ้น จึงแปลงกายเป็นมาณพน้อยเข้าไปกราบแทบเท้าของพระเถระ พลางกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอยอมแพ้แล้ว ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความเห็นผิด มีใจบาปหยาบช้า มิได้เห็นประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตน เมื่อมาพบพระคุณเจ้า ก็มิได้ถวายอภิวาท ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด”

พระเถระกล่าวว่า “เราเป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เพราะฉะนั้นท่านจงไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อยึดพระพุทธองค์เป็นสรณะเถิด” จากนั้นพระเถระได้พาพญานาคไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า พลางกราบทูลว่า “ข้าพระองค์สำนึกผิดแล้ว แต่ก่อนข้าพระองค์เป็นพาลมิได้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ขอพระองค์ได้โปรดอโหสิกรรมในความผิดที่ได้พลั้งพลาดเพราะอกุศลเข้าสิงจิตด้วยเถิด บัดนี้ข้าพระองค์รู้ชัดแล้วว่า พระองค์เป็นประมุข เป็นนาบุญของโลก จำเดิมแต่วันนี้ไป ข้าพระองค์ขอสละรูปกายบูชาพระรัตนตรัย

ตราบชีวิตจะหาไม่”

เนื่องจากพระพุทธองค์ทรงมีพุทธประสงค์จะเสด็จมาโปรดพญานาคตนนี้โดยเฉพาะ จึงทรงประทานศีล ๕ ให้พญานาครักษาตลอดชีวิต และทรงแสดงธรรมให้เป็นผู้มีจิตเลื่อมใสไม่คลอนแคลนในพระรัตนตรัย หลังจากนั้นทรงพิจารณาเห็นว่า ล่วงเวลาฉันเช้ามาพอสมควรแล้ว จึงทรงนำพระอริยสาวกกลับยังบ้านของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี

ท่านเศรษฐีทูลถามว่า “เหตุใดวันนี้ พระพุทธองค์พร้อมด้วยหมู่สงฆ์ ถึงได้เสด็จมาช้ากว่าทุกวันพระเจ้าข้า” ทรงตอบว่า “ไปโปรดพญานาค โดยโมคคัลลานะได้ทำสงครามกับนันโทปนันทนาคราช” “แล้วใครแพ้ใครชนะ พระพุทธเจ้าข้า” “พญานาคเป็นผู้พ่ายแพ้ มหาโมคคัลลานะทรมานพญานาคให้เกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนา” ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีสดับแล้วก็ชื่นชมยินดี ทั้งเลื่อมใสต่อพระมหาเถระ และเลื่อมใสในพระพุทธเจ้ายิ่งขึ้น จึงอยากจะฉลองชัยชนะอันยิ่งใหญ่ในครั้งนี้ กราบขออนุญาตกระทำการบูชาสักการะพระพุทธเจ้าและพระ-อรหันต์ ๕๐๐ องค์ ด้วยการถวายมหาสังฆทานตลอด ๗ วัน

จะเห็นว่า เพียงฤทธานุภาพของพระมหาสาวกก็มีมากถึงเพียงนี้ สามารถปราบพญานาคผู้มีฤทธิ์มากได้ แล้วอานุภาพ

ของพระบรมศาสดาจะขนาดไหน เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ เพราะในโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก จะหาบุคคลผู้มีอานุภาพเสมอเหมือนพระองค์ไม่มีอีกแล้ว ในชัยมงคลคาถาจึงแสดงให้เห็นว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีชัยชนะพญานาคราชอย่างราบคาบ ทำให้พญานาคกลับตัวกลับใจเป็นสัมมาทิฏฐิบุคคลได้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่พวกเราจะสรรเสริญพระพุทธคุณ นอบน้อมต่อพระพุทธเจ้า นอบน้อมต่อพระรัตนตรัยซึ่งมีคุณไม่มีประมาณ และหมั่นเจริญสมาธิภาวนา นึกถึงพระรัตนตรัย นึกถึงพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เราจะได้เข้าถึงพุทธะภายใน คือ พระ-ธรรมกายกันทุกคน

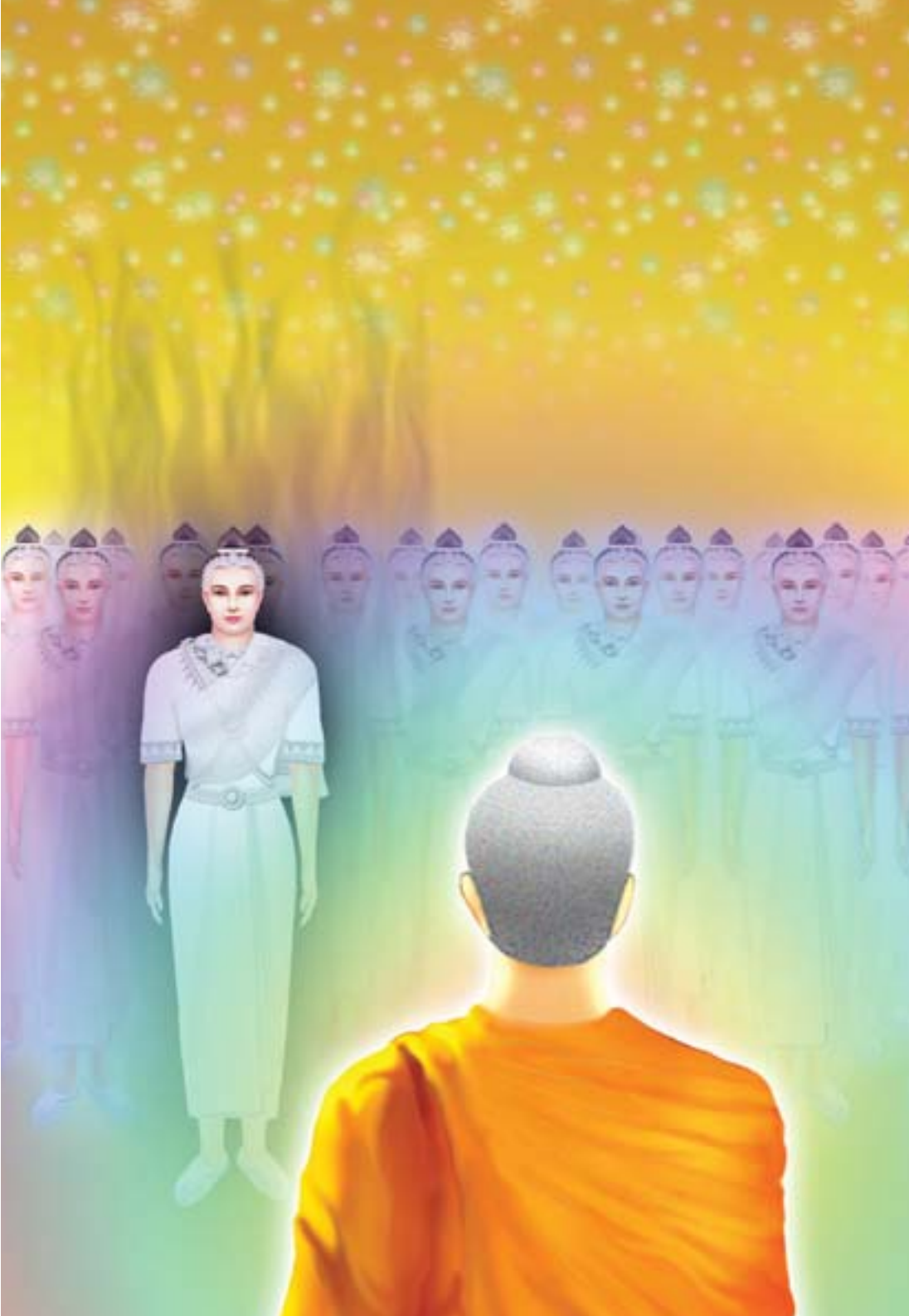

๒๑

ชัยชนะครั้งที่ ๘
(ตอนที่ ๑ ชนะพกพรหม)

พระชินสีห์ผู้เป็นจอมมุนีได้ชนะพกาพรหมผู้มีฤทธิ์สำคัญตนว่าเป็นผู้รุ่งเรือง ด้วยคุณอันบริสุทธิ์ มีอสรพิษคือทิฏฐิที่ตนถือผิดรัดรึงไว้ ด้วยเทศนาญาณวิธี ด้วยเดชแห่งพระพุทธ-ชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ท่าน

นักสร้างบารมีต้องมีใจจรดจ่ออยู่กับการสร้างบารมี ไม่ใช่ส่งใจไปในเรื่องอื่นที่ไม่เป็นสาระ อันเป็นเหตุให้อาสวกิเลสเข้ามาอยู่ในใจ ต้องคิดตลอดเวลาว่า ทำอย่างไรบารมีของเราจึงจะเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ดวงบุญในตัวเราจะขยายใหญ่ขึ้น ทำอย่างไรใจของเราจึงจะหยุดจะนิ่ง หยุดนิ่งสนิทจนสามารถเข้าถึงพระธรรมกายได้ ตลอดทั้งวันต้องคิดเพื่อการเพิ่มเติมบุญบารมีให้กับตัวเอง พร้อมกับทำความบริสุทธิ์ หยุดใจให้ละเอียดไว้เสมอ ส่วนการทำมาหากินเป็นเรื่องรอง ภารกิจกับจิตใจต้องไปด้วยกัน จึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม

ในบทชัยมังคลกถาที่ ๘ พระโบราณาจารย์ได้รจนาไว้ว่า

“ทุคฺคาหทิฏฺฐิภุชเคน สุทฏฺฐหตฺถํ
พฺรหฺมํ วิสุทฺธิชุติมิทฺธิพกาภิธานํ
ญาณาคเทน วิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

พระชินสีห์ผู้เป็นจอมมุนีได้ชนะพกาพรหมผู้มีฤทธิ์สำคัญตนว่าเป็นผู้รุ่งเรือง ด้วยคุณอันบริสุทธิ์ มีอสรพิษคือทิฏฐิที่ตนถือผิดรัดรึงไว้ ด้วยเทศนาญาณวิธี ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ท่าน”

ชัยชนะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครั้งสุดท้ายเป็นชัยชนะที่

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีชัยต่อพกพรหม ผู้มีความยึดมั่นว่าตนเป็นผู้มีอายุยืนที่สุด สถานที่ของพรหมนี้เที่ยงแท้ที่สุด แต่หารู้ไม่ว่ายังถูกพญามารบังคับบัญชาได้ เรื่องนี้พระพุทธองค์ทรงเล่าให้ภิกษุสงฆ์ที่พระวิหารเชตวันฟังว่า เมื่อครั้งที่ทรงดูวาระจิตของพกพรหมที่เสวยสุขอันเกิดจากผลสมาบัติเป็นเวลายาวนานนั้นมีความเห็นอย่างไรบ้าง ทรงรู้ว่าพกพรหมเป็นมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดว่า พรหมโลกเป็นที่เที่ยงแท้ ยั่งยืน ไม่มีการจุติ ไม่มีการเกิด เป็นที่พ้นไปจากทุกข์ คือ คิดว่าพรหมโลกหลุดพ้นจากวัฏสงสารแล้ว

*เมื่อพระพุทธองค์ล่วงรู้ความคิดของพกพรหม จึงไปปรากฏกายที่พรหมโลกทันที เสมือนบุรุษที่มีกำลังเหยียดแขนและคู้แขนในเวลาอันสั้น ก็ถึงพรหมโลกแล้ว พกพรหมเห็น พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จมาแต่ไกล ก็ทูลว่า “ท่านผู้นิรทุกข์ นานทีเดียวหนอที่ท่านไม่ได้มาในที่นี้ ท่านผู้นิรทุกข์ พรหมสถานที่นี้เที่ยงแท้มั่นคง ยั่งยืน ไม่เกิด ไม่ตาย เป็นที่ออกจากทุกข์ สุขที่ยิ่งกว่าพรหมสถานย่อมไม่มี” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อน พกพรหมท่านถูกอวิชชาคือความมืดครอบงำแล้วหนอ เพราะท่าน

---

*มก. พรหมนิมันตนิกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๔๔๑

กล่าวสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง แท้ที่จริง ผู้ที่เกิดในพรหมโลก ยังมีเกิด แก่ ตาย ไม่เที่ยง แต่ไฉนท่านจึงกล่าวว่าเที่ยง”

ขณะนั้นมารผู้มีใจบาปได้เข้าไปสิงพรหมปาริสัชชาผู้หนึ่ง ทำให้ตกอยู่ในอำนาจพรหมท่านนั้นจึงกล่าวกับพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ดูก่อนสมณะ ขอพระองค์อย่าได้เบียดเบียนรุกรานพกพรหมนี้เลย พกพรหมนี้เป็นท้าวมหาพรหมผู้เป็นใหญ่ อันคณะพรหมทั้งหมดไม่อาจฝ่าฝืนได้ เป็นผู้ยังสรรพสัตว์ให้เป็นไปในอำนาจ เป็นผู้สร้างโลก เนรมิตโลก เป็นผู้ปรุงแต่งสัตว์ เป็นผู้ใช้อำนาจ เป็นบิดาของสรรพสัตว์ที่เกิดแล้วและกำลังจะเกิด ดูก่อนผู้เจริญ สมณพราหมณ์ก่อนๆ เป็นผู้ติเตียน ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นผู้ติเตียนเทวดา ติเตียนพรหมว่าไม่เที่ยง เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ไป ต้องไปเกิดในอบายกันมากมาย ส่วนสมณพราหมณ์ ผู้สรรเสริญ ดิน น้ำ ลม ไฟ สรรเสริญเทวดา พรหม เมื่อตายไปแล้วจะเข้าถึงพรหมโลก เพราะฉะนั้นท่านจงทำตามคำของพกพรหม อย่าได้ฝ่าฝืนอำนาจเลย”

เป็นเรื่องแปลกที่มารตนนี้ มีความเพียรพยายามมาก พยายามกีดขวางพระพุทธองค์มาโดยตลอด ตั้งแต่ครั้งที่พระองค์เสด็จออกผนวช ก็ถูกพญามารตนนี้เอาสมบัติจักรพรรดิมาล่อ แต่เมื่อไม่สามารถเปลี่ยนพระทัยของพระองค์ได้ ก็คอย

หาทางกลั่นแกล้ง หาทางขัดขวางเส้นทางการสร้างบารมีเรื่อยมา หรือแม้พระพุทธองค์จะได้ตรัสรู้ธรรมแล้ว ก็ยังตามรังควานตลอด ในครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน พญามารได้เฝ้าติดตามว่า “วันนี้พระ-สมณโคดม จะไปโปรดใครเราจะต้องไปขัดขวาง”

เมื่อพญามารรู้ว่า พระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ที่เมืองอุกกัฏฐะ ป่าสุภคะ ก็สำรวจดูว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ไหน ครั้นรู้ว่ากำลังจะไปพรหมโลก ก็คิดว่า พระสมณโคดมกำลังไปพรหมโลก เพื่อกลับใจของพกพรหม เราจะไม่ยอมให้พกพรหมไปสู่อำนาจของพระพุทธเจ้า และจะให้พวกพรหมทั้งหมดตกอยู่ในอำนาจของเรา ไม่ให้พรหมก้าวล่วงพ้นวิสัยของพญามาร” จึงปาฏิหาริย์กายติดตามพระบรมศาสดาไป แล้วมายืนกำบังตัวในระหว่างหมู่พรหม

เมื่อมารรู้ว่า พระบรมศาสดากำลังนำพาเหล่าพรหมไปสู่เส้นทางนิพพาน จึงทำตนเป็นผู้ค้ำชูพรหม ด้วยการเข้าสิงพรหมปาริสัชชา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้ว่า เสียงที่กล่าวออกมานั้น ไม่ใช่เสียงของพรหม แต่เป็นเพราะพรหมถูกมารเข้าสิง แล้วยังบังอาจมาโกหกพระองค์ ผู้ซึ่งไม่มีใครสามารถทำให้หลงใหลหรือคล้อยตามได้ จึงบันลือสีหนาทว่า “แน่ะมาร เราเท่านั้นในพรหมโลกนี้ที่รู้จักท่าน เหล่าพรหมและบริษัทพรหม

อยู่ในอำนาจของท่าน ท่านคิดว่าแม้เราก็ต้องตกอยู่ในอำนาจของท่านหรือ แต่เราไม่อยู่ในอำนาจของท่านหรอก”

พกพรหมกล่าวถึงความเป็นใหญ่ของตน อวดอ้างอิทธิฤทธิ์ของตนว่า ไม่มีใครยิ่งใหญ่เทียมเท่าตน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “เรารู้แล้วว่า ท่านเป็นผู้มีอานุภาพมาก ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ย่อมโคจรส่องทิศให้สว่างอยู่เท่าใด อำนาจของท่านเป็นไปในพันจักรวาลเท่านั้น ท่านย่อมรู้จักสัตว์ที่เลวและประณีต รู้จักสัตว์ที่มีราคะและไม่มีราคะ รู้จักจักรวาลนี้และจักรวาลอื่น รู้จักการมาและการไปของสัตว์ทั้งหลาย ดูก่อนพกพรหม เราย่อมรู้ความสำเร็จและอานุภาพของท่าน แต่ท่านไม่รู้ไม่เห็นกาย ๓ อย่าง ส่วนเราตถาคตทั้งรู้ทั้งเห็นกาย ๓ อย่าง คือ กายอาภัสสระ กายสุภกิณหะ กายเวหัปผลา เราเป็นผู้รู้สูงกว่าท่าน

ดูก่อนพกพรหม กายหมู่สัตว์ชื่ออาภัสสระมีอยู่ กายสุภกิณหะและเวหัปผลามีอยู่ ท่านเคลื่อนแล้วจากไหนมาอุบัติในที่นี้ ท่านมีสติหลงลืมเพราะความอยู่อาศัยมานาน เพราะเหตุนั้นท่านจึงไม่รู้ไม่เห็นกายนั้น ส่วนเรารู้เห็นกายนั้น ดูก่อนพรหม เราเป็นผู้อันท่านเทียบไม่ได้แม้เพียงส่วนเสี้ยวหนึ่ง แล้วเราจะเป็นผู้ต่ำกว่าท่านได้อย่างไร ที่แท้ เรานี่แหละเป็นผู้สูงยิ่งกว่าท่าน

เรารู้จักดิน น้ำ ลม ไฟ รู้จักสรรพสัตว์ เทวดา พรหม อรูปพรหม ทุกชั้น เรารู้จักสิ่งเหล่านั้นโดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา รู้จักนิพพานอันสัตว์ไปถึงได้ยาก โดยความที่สิ่งทั้งปวงเป็นอมตธรรม เราไม่ได้มีความยึดถือในสิ่งทั้งปวง ไม่ได้มีความยึดถือแล้วว่า สิ่งทั้งปวงเป็นของเรา”

เนื่องจากในอดีตตั้งแต่พระพุทธเจ้ายังไม่มาตรัสรู้นั้น พกพรหมได้บวชเป็นฤาษีเจริญกสิณจนได้ฌานอยู่ในป่าเป็นเวลายาวนาน แล้วได้ไปเกิดในเวหัปผลาพรหมอันเป็นจตุตถฌานภูมิ มีอายุ ๕๐๐ กัป แล้วถอยลงมาเกิดในสุภกิณหาพรหมภูมิ ด้วยอำนาจตติยฌาน เมื่อเสวยสุขในพรหมชั้นนั้นแล้ว ต่อมาได้ถอยลงมาเกิดในอาภัสสราพรหมด้วยอำนาจของทุติยฌาน เสวยสุขในพรหมชั้นนั้นจนหมดอายุขัย แล้วถอยลงมาเกิดเป็นท้าวมหาพรหมในปฐมฌานภูมิ นั่นหมายถึงว่า พกพรหมได้เสื่อมจากฌานที่สูงที่สุด ตั้งแต่จตุตถฌานลงมาจนถึงปฐมฌาน ซึ่งมีอายุเพียง ๑ กัป

ตอนที่เกิดใหม่ๆ นั้น ยังระลึกถึงกรรมในชาติก่อนๆ ได้ว่าเคยได้ฌานอะไร ไปเกิดที่ไหน ต่อมาเนื่องจากเสวยสุขอันเกิดจากอารมณ์ของฌานสมาบัติเป็นเวลายาวนาน ทำให้หลงอยู่ในฌานสุข เกิดสัสสตทิฏฐิว่า พรหมโลกเป็นของเที่ยง ยั่งยืน ภพที่

ออกจากทุกข์ นอกจากพรหมโลกนี้ไม่มีอีกแล้ว เข้าใจว่าพรหมโลกนี่แหละประเสริฐที่สุด

จะเห็นว่า แม้กระทั่งพรหมที่ชาวโลกเข้าใจกันว่า เป็นผู้สร้างโลกยังหลงตัวเอง และเข้าใจผิดไปได้ถึงเพียงนั้น ความเข้าใจผิดเป็นอันตรายใหญ่หลวง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงต้องทรงแก้ความเห็นผิดนั้น ส่วนพระพุทธองค์จะทรงแก้ไขพกพรหมด้วยวิธีการอย่างไรนั้น ต้องติดตามในตอนต่อไปว่า พกพรหมจะยอมเข้าใจไปตามความเป็นจริงไหม จะยอมกลับใจเป็นสัมมาทิฏฐิแล้วหันมานับถือพระรัตนตรัยหรือไม่ ขอให้พวกเราอย่าลืมการปฏิบัติธรรม หมั่นทำใจให้หยุดให้นิ่ง เราจะได้รู้จักความเป็นจริงของพรหมโลก จะได้ไม่หลงผิดหลงทาง แต่จะดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้องตลอดไป

๒๒

ชัยชนะครั้งที่ ๘
(ตอนที่๒ ชนะพกพรหม)

เพราะว่า สังสารวัฏกำหนดที่สุดของเบื้องต้นท่ามกลาง และเบื้องปลายไม่ได้ ก็เหตุเพียงเท่านี้ พอทีเดียวที่เธอจะเบื่อหน่าย ในสังขารทั้งปวง พอเพื่อจะคลายกำหนัด เพื่อให้พ้นทุกข์

ชีวิตคนเรานั้นสั้นนัก เราไม่มีเวลามากพอที่จะมาเสียเวลากับเรื่องไร้สาระ เพียงแค่เราตามดูจิตของเราให้รู้เท่าทันกิเลส ไม่ให้ใจตกอยู่ในอารมณ์ของความโลภ ความโกรธ ความหลง ไม่ให้จิตฟุ้งซ่านขุ่นมัว แค่นี้ก็หมดเวลาไปวันหนึ่งๆ แล้ว เพราะฉะนั้น อย่ามัวเสียเวลา อย่าไปถือสาในความไม่สมบูรณ์ของผู้อื่น อะไรที่ให้อภัยได้ เราควรให้อภัยกัน ถ้าเรารู้จักปลดปล่อยวาง ใจของเราจะปลอดโปร่ง เบาสบาย เป็นเหตุให้เข้าถึงพระธรรมกายได้โดยง่าย การปฏิบัติธรรมที่จะให้ได้ผลดี ต้องรักษาใจให้สงบเยือกเย็น มีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้มีอารมณ์ดีอารมณ์สบายตลอดเวลา เมื่อมีอะไรมากระทบ แทนที่จะมัวเสียเวลา เสียอารมณ์กับเรื่องราวหรือบุคคลเหล่านั้น เราควรนำใจกลับมาหยุดนิ่งอยู่ภายใน ให้ใจอยู่กับพระรัตนตรัยตลอดเวลา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สาสปสูตร ว่า

“นครที่ทำด้วยเหล็ก ยาว ๑ โยชน์ กว้าง ๑ โยชน์ สูง ๑ โยชน์ เต็มด้วยเมล็ดพันธุ์ผักกาด มีเมล็ดพันธุ์ผักกาดรวมกันเป็นกลุ่มก้อน บุรุษพึงหยิบเอาเมล็ดพันธุ์ผักกาดเมล็ดหนึ่งออกจากนครนั้น โดยล่วงไป ๑๐๐ ปีต่อ ๑ เมล็ด เมล็ดพันธุ์ผักกาดกองใหญ่นั้น พึงถึงความสิ้นไป เพราะความพยายามนี้ยังเร็วกว่ามากนัก ส่วนกัปหนึ่งยังไม่ถึงความสิ้นไป ๑ กัป

ยาวนานอย่างนี้แล บรรดากัปที่นานอย่างนี้ พวกเธอท่องเที่ยวไปแล้วมิใช่หนึ่งกัป มิใช่ร้อยกัป มิใช่พันกัป มิใช่แสนกัป ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะว่า สังสารวัฏกำหนดที่สุดของเบื้องต้นท่ามกลางและเบื้องปลายไม่ได้ ก็เหตุเพียงเท่านี้ พอทีเดียวที่เธอจะเบื่อหน่าย ในสังขารทั้งปวง พอเพื่อจะคลายกำหนัด เพื่อให้พ้นทุกข์”

ในโลกนี้ มีคำถามมากมายที่ยังไม่พบคำตอบ ความลี้ลับของโลกและชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ยากจะเปิดเผยให้เข้าใจได้ทั้งหมดในเวลาอันสั้น การเวียนเกิดเวียนตายในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ยากจะหาที่สุดได้ เพราะสัตวโลกถูกความมืด คือ อวิชชาครอบงำจิตใจไว้ ทำให้ไม่เห็นแสงสว่างแห่งพระสัทธรรม เหมือนคนตาบอดไม่สามารถมองเห็นดวงอาทิตย์ มีแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นที่ทรงแทงตลอดหมดทั้งโลกธาตุ ความลี้ลับทั้งหลายที่มีอยู่จึงได้เปิดเผยออกมา พระพุทธองค์ทรงเปรียบเสมือนดวงอาทิตย์อุทัยที่ขจัดความมืดมิดของโลกให้หมดสิ้นไป

เมื่อครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้กล่าวถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสด็จไปพรหมโลกว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงไปสู่พรหมโลกด้วยกายเนื้อ เพื่อโปรดพกพรหมผู้เป็นสัสสตทิฏฐิ มีความ

เห็นผิดว่า พรหมโลกเป็นภพที่เที่ยงแท้ที่สุด พระพุทธองค์ทรงเปิดเผยให้รู้ว่า พรหมโลกไม่ได้ยั่งยืนอย่างที่เข้าใจ เพียงแต่มีอายุยืนนานเป็นกัปๆ เท่านั้น มีเพียงพระนิพพานเท่านั้นที่เที่ยงแท้เป็นบรมสุขอย่างแท้จริง ซึ่งการเสวยสุขในพรหมโลกนั้น แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลกหลายพระองค์แล้ว พวกพรหมก็ยังไม่จุติเลย

อายุในพรหมโลกของผู้ได้ปฐมฌานยืนนานถึง ๑ กัป ทุติยฌาน ๘ กัป ตติยฌาน ๖๔ กัป จตุตถฌาน ๕๐๐ กัป ในบรรดาพรหมผู้บรรลุจตุตถฌาน หากเจริญสมาบัติมีอากาสานัญ-จายตนะ เป็นต้น จนไปถึงขั้นเนวสัญญานาสัญญายตนะ จะมีอายุยืนถึง ๘๔,๐๐๐ กัปทีเดียว พวกพรหมเสวยสุขยาวนานมากยาวนานกว่าชาวสวรรค์มากมายหลายเท่า ส่วนมนุษยโลกของเราไม่ต้องพูดถึง ชีวิตสั้นเช่นเดียวกับหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้าฉะนั้น

*เมื่อพกพรหมได้ฟังธรรมเช่นนั้นก็กล่าวว่า “ท่านผู้นิรทุกข์ เพราะท่านรู้ว่านิพพานที่สัตว์ถึงไม่ได้โดยความเป็นอย่างนั้น ถ้อยคำของท่านอย่าได้ว่างเสียเลย นิพพานอันผู้บรรลุพึงรู้แจ้งได้

---

*มก. พรหมนิมันตนิกสูตร เล่ม ๑๙ หน้า ๔๔๖

เป็นอนิทัสสนะ คือ เห็นไม่ได้ด้วยจักษุวิญญาณ เป็นอนันตะ คือ ไม่มีที่สุดหรือหายไปจากความเกิดขึ้นและเสื่อมไปมีรัศมีในที่ทั้งปวง อันสัตว์ถึงไม่ได้ โดยความที่ดินเป็นดิน โดยความที่น้ำเป็นน้ำ โดยความที่ไฟเป็นไฟ โดยความที่ลมเป็นลม โดยความที่เหล่า-สัตว์เป็นเหล่าสัตว์ หรือโดยความที่สิ่งทั้งปวงเป็นสิ่งทั้งปวง ถ้าท่านรู้มากกว่าเรา หรือเก่งกว่าเราแล้วละก็ เราจะหายตัวไปจากท่าน หากท่านมีอานุภาพจริง ก็จงตามหาเราให้พบ”

พระบรมศาสดาทรงรับคำท้าว่า “เอาเถิด หากท่านหายตัวได้ ก็จงหายตัวไปเถิด” เป็นเรื่องที่น่าแปลกว่า แม้พก-พรหมจะหายตัวไปหลบอยู่ที่ไหน ก็ไม่อาจพ้นจากทัสสนะของพระพุทธเจ้าได้ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “เอาล่ะ เราจะหายตัวไปจากท่านบ้าง” พกพรหมกล่าวว่า “ถ้าท่านหายตัวได้ ก็จงหายตัวไปเถิด” พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบันดาลให้พระองค์หายไป พวกพรหมจึงมองไม่เห็นพระพุทธองค์ ได้ยินแต่เสียงของพระองค์ที่กำลังตรัสอยู่ใกล้ๆ ว่า “เราเห็นภัยในภพและเห็นภพของสัตว์ผู้แสวงหา ที่ปราศจากภพแล้ว ไม่กล่าวยกย่องภพอะไรเลย ทั้งไม่ยังความยินดีให้เกิดขึ้นด้วย”

จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสเล่าชีวประวัติของพกพรหมเพิ่มเติมว่า นานมาแล้ว พกพรหมได้เกิดเป็นมนุษย์

เห็นโทษในกามทั้งหลาย ได้ออกบวชเป็นฤาษี ทำสมาบัติให้เกิดขึ้น ได้ไปสร้างศาลาอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ครั้งหนึ่งท่านปรารถนาจะให้น้ำเป็นทานแก่คน และสัตว์ที่กำลังลำบากอยู่เพราะหลงทาง จึงได้อธิษฐานด้วยอภิญญาจิตให้ท่อน้ำพุ่งขึ้นจากแม่น้ำคงคา ตรงไปในทางที่กันดารแห่งหนึ่งในทะเลทราย ซึ่งพวกพ่อค้าเกวียน ๕๐๐ เล่ม และโคเทียมเกวียนกำลังอัตคัดขาดแคลนน้ำอยู่ในขณะนั้น

นอกจากนั้น พกพรหมยังได้ช่วยคนและสัตว์ ให้พ้นจากอำนาจของมหาโจร ด้วยฤทธิ์ของตน อีกทั้งได้ช่วยมหาชนให้พ้นจากอำนาจของพญานาคราชที่ดุร้าย และในชาติที่เป็นฤาษีมีชื่อว่าเกสวฤาษี พระองค์ได้เกิดเป็นกัปปฤาษี ผู้เป็นศิษย์ของเกสวฤาษี ซึ่งเพราะอาศัยพระองค์สนองกิจการงานเกสวฤาษีจึงเลี้ยงชีพได้ “ดูก่อนพกพรหม เราย่อมรู้อายุของท่าน อายุของท่านไม่ได้ยืนนานอะไรเลย ท่านยังต้องมีการจุติและการเกิดอีก อายุของท่านไม่ได้มากอย่างที่คิดเลย”

พวกพรหมทั้งหลายต่างอัศจรรย์ใจที่เห็นพุทธานุภาพของพระผู้มีพระภาคเจ้า พากันกล่าวชมเชยสรรเสริญพระพุทธองค์ และก็ยอมรับนับถือพระพุทธเจ้าว่า เป็นผู้เลิศที่สุด ประเสริฐที่สุด ไม่มีใครยิ่งกว่า ขณะนั้น มารเห็นว่าพวกพรหมจะล่วงวิสัยของตน

ก็เข้าสิงพรหมปาริสัชชาอีกผู้หนึ่ง พลางกล่าวห้ามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า "ดูก่อนท่านผู้นิรทุกข์ เมื่อท่านรู้อย่างนี้ก็อย่าแนะนำ อย่าสั่งสอน อย่าแสดงธรรมแก่สาวกหรือบรรพชิตทั้งหลาย เชิญท่านเป็นผู้ขวนขวายน้อยเถิด อย่าได้สั่งสอนสัตว์เลย เชิญท่านเป็นผู้มักน้อย ตามประกอบความอยู่สบายในชาตินี้เถิด เพราะการไม่พูดเป็นความดี ท่านอย่าสั่งสอนสัตว์เลย"

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า "ดูก่อนมาร เรารู้จักเล่ห์ของท่าน ท่านอย่าคิดว่าเราไม่รู้ ท่านเป็นผู้ไม่มีจิตอนุเคราะห์เกื้อกูล จึงได้ห้ามเราแสดงธรรมสั่งสอนผู้อื่นตามที่เราตรัสรู้ เพราะเกรงว่าจะล่วงอำนาจของท่านไป เราชื่อว่าตถาคตเป็นพระพุทธเจ้า เมื่อแนะนำแสดงธรรมแก่สาวก ก็ต้องแนะนำแสดงธรรมตามที่เรารู้มา" พกพรหมได้ฟังเรื่องที่พระบรมศาสดาตรัสเล่าถึงอดีตของตน ก็ระลึกชาติได้ตามที่พระพุทธองค์ทรงเล่าให้ฟัง จึงทูลสรรเสริญพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า "เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริง มีอานุภาพมากจริง เป็นผู้เสด็จมาดี ทำให้พรหมโลกสว่างไสวด้วยแสงธรรม" จึงยอมละความเห็นผิดที่มีมาแต่เดิมได้

เราจะเห็นว่า การที่พระพุทธองค์ทรงทำให้พกพรหมละความเห็นผิดนี้ นับเป็นชัยชนะของพระผู้มีพระภาคเจ้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ทำให้เรารู้ว่า พรหมโลกนี้ยังไม่เยี่ยม ที่เยี่ยม

กว่านั้นยังมีอยู่ ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ตรัสว่า พระ-นิพพานเป็นเยี่ยม พระพุทธองค์ทรงเป็นครูของทั้งมวลมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย กระทั่งพรหมและอรูปพรหม หมู่สัตว์ในกามาวจรภูมิทั้งหมดต้องฟังพระพุทธองค์ ไม่มีใครยิ่งใหญ่กว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะผู้ที่สามารถสั่งสอนสัตวโลก หรือฝึกผู้ที่ควรฝึกได้ดีที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้พวกเราอย่ามัวเสียเวลาไปแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ไหน หรือแสวงหาที่พึ่งอื่น นอกจากพระรัตนตรัย เราเดินมาถูกทางแล้ว ให้มุ่งหน้าเดินตามรอยบาทพระบรมศาสดา สักวันหนึ่งเราจะถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างแน่นอน

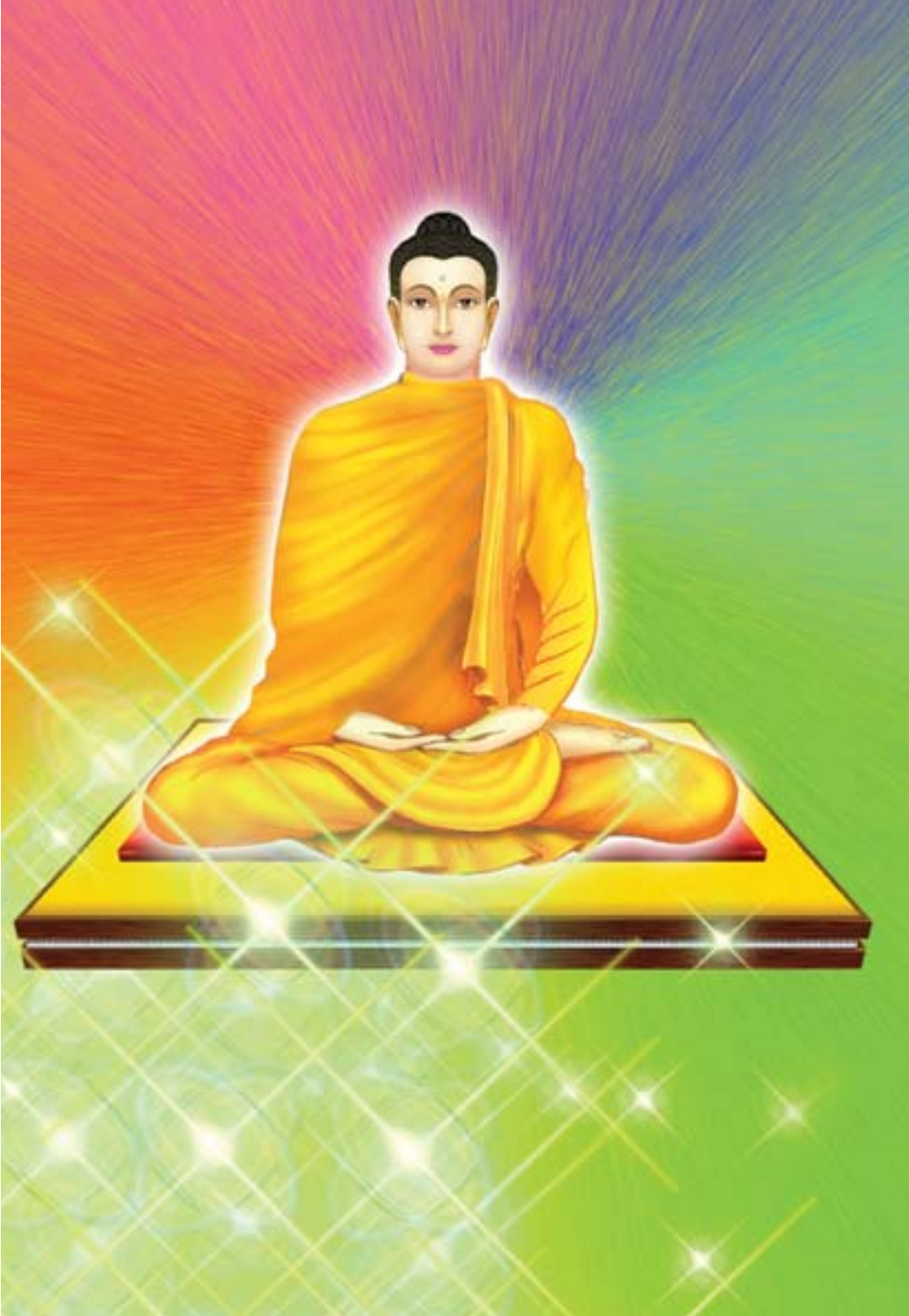

๒๓

ลักษณะมหาบุรุษ (๑)

ความมีวรรณะงาม ความมีเสียงเพราะ ความมีทรวดทรงดี ความมีรูปสวย ความเป็นใหญ่ ความมีบริวาร อิฐผลทั้งหมดนั้น บุคคลย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้

การสร้างบารมีเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ของมวลมนุษยชาติและของพวกเราทุกๆ คน ที่จะต้องทำจนกว่าจะบรรลุจุดหมายปลายทาง ในระหว่างทางอาจจะมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้นบ้าง แต่สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นเพียงเครื่องพิสูจน์กำลังใจ ซึ่งบางปัญหาเราแก้ไขได้ทันที บางปัญหาเราต้องอาศัยเวลา ปัญหาทุกๆปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้กลุ้ม ถ้าใช้ปัญญาปัญหาก็จะหมดไป ถ้าใจสงบย่อมพบทางออก เพราะใจที่สงบจะเกิดปัญญารู้แจ้ง เป็นปัญญาความรอบรู้อันบริสุทธิ์ ที่จะทำให้ตัวเราและชาวโลก หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตนนิพพาน การหมั่นฝึกฝนใจให้สงบหยุดนิ่งอยู่ภายใน จะทำให้เราเกิดปัญญาที่จะพิชิตปัญหาและแตกฉานในศาสตร์ทั้งปวง เราจะเข้าใจทุกๆ ปัญหา และรู้ไปถึงต้นแหล่งที่มา อีกทั้งรู้วิธีการที่จะแก้ไขปัญหานั้น ดังนั้นการเจริญภาวนาจึงเป็นกรณียกิจสำคัญที่เราจะขาดไม่ได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นิธิกัณฑสูตร ว่า

“เอส เทวมนุสฺสานํ สพฺพกามทโท นิธิ
ยํ ยํ เทวาภิปตฺเถนฺติ สพฺพเมเตน ลพฺภติ
สุวณฺณตา สุสรตา สุสณฺฐานํ สุรูปตา
อาธิปจฺจํ ปริวาโร สพฺพเมเตน ลพฺภติ

บุญนิธินั้น อำนวยผลที่น่าปรารถนาทุกอย่างแก่เทวดา

และมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาและมนุษย์ปรารถนาซึ่งอิฐผลใด อิฐผลทั้งหมดนั้น บุคคลย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้ ความมีวรรณะงาม ความมีเสียงเพราะ ความมีทรวดทรงดี ความมีรูปสวย ความเป็นใหญ่ ความมีบริวาร อิฐผลทั้งหมดนั้น บุคคลย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้"

บุญเป็นคุณเครื่องแห่งความสุขและความสำเร็จ ที่จะบันดาลทุกสิ่งให้ผู้มีบุญได้สมปรารถนา เหมือนในสมัยพุทธกาล ชาวเมืองสาวัตถีพากันสนทนาปรารภถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า พระวรกายของพระพุทธองค์ทรงสมบูรณ์ด้วยลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ ถึงพร้อมด้วยอนุพยัญชนะ ๘๐ มีฉัพพรรณรังสีแผ่ออกไปโดยรอบด้านละ ๑ วา งดงามประดุจดอกไม้สวรรค์เบ่งบาน

*พระบรมศาสดาทรงเล่าประวัติการสร้างบารมี ที่เป็นเหตุให้พระองค์ได้ลักษณะมหาบุรุษว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งตถาคตเป็นมนุษย์ในภพชาติปางก่อน เป็นผู้ยึดมั่นในกุศลธรรม มั่นคงไม่ถอยหลังในกายสุจริต วจีสุจริตและมโนสุจริต ยึดมั่นในการบำเพ็ญทาน สมาทานศีล รักษาอุโบสถ ปฏิบัติดีในมารดาบิดา สมณพราหมณ์ เป็นผู้เคารพต่อผู้ใหญ่ในตระกูล และมีความ

---

*มก. ลักขณสูตร เล่ม ๑๖ หน้า ๑

เคารพยิ่งในธรรม ตถาคตย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก อันเนื่องเพราะกรรมที่ตถาคตได้ทำและสั่งสมพอกพูนไว้ ตถาคตย่อมครอบงำเทวดาทั้งหลายในโลก-สวรรค์โดยสถาน ๑๐ คือ อายุทิพย์ วรรณะทิพย์ ความสุขทิพย์ ยศทิพย์ ความเป็นอธิบดีทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ และโผฏฐัพพะทิพย์ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์มาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมได้มหาปุริสลักษณะครบถ้วนทุกประการ”

ลักษณะมหาบุรุษของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามี ๓๒ ประการ คือ มีพระบาททั้งสองประดิษฐานเรียบสนิท พื้นใต้ฝ่าพระบาทของพระองค์มีลายคล้ายจักร เพราะพระองค์เป็นผู้นำธรรมจักรให้หมุนไป ยังสรรพสัตว์ให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพานนับไม่ถ้วน พระพุทธองค์มีส้นพระบาทยาวสมส่วนกลมงาม มีพระองคุลี คือนิ้วมือเรียวงามเหมือนลำเทียน แต่ละนิ้วยาวเท่าๆ กันสมบูรณ์ด้วยพละกำลัง มีฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทอ่อนนุ่ม ทั้งฝ่าพระ-หัตถ์และฝ่าพระบาทมีลายเหมือนตาข่ายสวยงามมาก

มีข้อพระบาทที่กลมกลึง ไม่มีปุ่มปมนูนขึ้นมาเหมือนของมนุษย์ทั่วไป มีพระชงฆ์เรียวงามเหมือนแข้งเนื้อทราย เมื่อประทับยืนก็มีพระวรกายตั้งตรง หลังไม่ค่อม มีความสง่างามเหมือนพญาราชสีห์ พระองค์มีพระคุยหะเร้นอยู่ในฝัก มีพระฉวี

ดุจทองคำเปล่งปลั่งผ่องใสอยู่เป็นนิตย์ ทรงมีพระตจะ คือ หนังประดุจหุ้มด้วยแผ่นทองคำ มองดูแล้วเป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้ที่ได้พบเห็น ทรงมีพระฉวีละเอียด ฝุ่นไม่เกาะ เพราะพระฉวีละเอียด ละอองธุลีจึงมิอาจติดอยู่ที่ผิวพระวรกายได้

มีพระโลมา คือ ขุมขนแต่ละเส้นเสมอกันไปทุกขุมขน ไม่มีเล็กไม่มีใหญ่ สวยงามเหมือนกันหมด อีกทั้งพระโลมามีปลายช้อนขึ้นข้างบน มีสีเขียวเหมือนสีดอกอัญชัน ขดเป็นกุณฑลทักขิณาวัฏ คือ เส้นขนหมุนวนขวาเหมือนเวียนประทักษิณ มีพระวรกายตรงเหมือนกายพรหม มีพระมังสะเต็ม คือ พระมังสาจะเต็มในที่ ๗ สถาน คือ หลังพระหัตถ์ทั้งสอง หลังพระบาททั้งสอง พระอังสาหรือที่บ่าทั้งสอง และที่ลำพระศอมีระหว่างพระอังสาเต็ม จะไม่มีเว้าแหว่งและมีพระศอเต็มกลมกลึงสวยงาม นั่นคือสัญลักษณ์ของผู้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต รูปกายภายนอกก็งดงาม ภายในก็มีธรรมกาย ซึ่งเป็นกายอันอมตะสวยงามที่สุดสว่างไสวอยู่ภายใน

นอกจากนี้ ลักษณะของมหาบุรุษยังมีพระกายท่อนบนเหมือนกายท่อนหน้าของพญาสีหะ คือ อกผายไหล่ผึ่ง มีความองอาจสง่างาม มั่นคงประดุจขุนเขา เมื่อกางแขนเหยียดออกทั้ง ๒ ข้าง ก็จะมีความยาวเท่ากับความสูงของพระพุทธองค์

ซึ่งมนุษย์ทั่วไปที่มีความสูงเท่ากับความยาวของวาตนเองเท่ากันนั้นยากมาก ส่วนใหญ่ถ้าไม่ขาดก็เกิน

พระหนุ คือ คางของพระพุทธองค์ จะเป็นประดุจคางของราชสีห์ ทำให้มีพระทนต์ คือ ฟันถึง ๔๐ องค์ พระทนต์เรียบเสมอกัน เรียงเป็นระเบียบสวยงาม ไม่ห่างไม่โยกไม่เก มีพระทาฐะ คือ เขี้ยวงามเหมือนมุก มีพระชิวหาใหญ่ คือ ลิ้นที่สมบูรณ์ มีปลายเส้นประสาทสำหรับรับรสอาหารได้ดี มีพระสุรเสียงดุจเสียงท้าวมหาพรหม ทุกครั้งที่พระองค์ตรัสเทศนา จะมีพระสุรเสียงน่าฟังไพเราะเหมือนเสียงนกการเวก สิงสาราสัตว์ทั้งมนุษย์และเทวาต้องหยุดฟังทันที ทรงมีพระเนตรดำสนิท มีดวงพระเนตรเหมือนตาลูกโคซึ่งบริสุทธิ์ เป็นสายพระเนตรที่บ่งบอกถึงความไม่มีมายา อ่อนโยนและประกอบด้วยเมตตาธรรม พระอุณาโลมจะเกิดตรงระหว่างพระขนง คือ ที่กลางหน้าผากระหว่างคิ้วจะมีขนสีขาวอ่อนๆ นุ่มเหมือนปุยนุ่น วนเป็นทักขิณาวัฏ และพระองค์ทรงมีกรอบพระพักตร์งามสมดุลได้ส่วน บนพระเศียรก็มีจอมกระหม่อมสง่างามมาก

ทั้งหมดนี้ คือ ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการของผู้ที่มีรูปกายที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีอนุพยัญชนะอีก ๘๐ อย่าง ซึ่งบังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพแห่งบุญล้วนๆ ปกติพระวรกาย

ของพระองค์จะมีพระรัศมีแผ่ออกไปข้างละวา ฉัพพรรณรังสี คือ รัศมี ๖ ประการ ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีหงสบาทและสีเลื่อมพรายประภัสสร เปล่งประกายสว่างไสว ใครเห็นแล้วจะบังเกิดความศรัทธาเลื่อมใส เพราะพระองค์ได้สร้างบารมีมามาก อย่างน้อย ๔ อสงไขย แสนมหากัป

เพราะฉะนั้น เมื่อเสด็จอุบัติในชาตินี้ บุญบารมีที่เต็มเปี่ยม ทำให้พระองค์ได้รูปสมบัติที่สมบูรณ์ เป็นลักษณะมหาบุรุษที่ไม่มีใครจะยิ่งกว่าหรือเสมอเหมือนก็ไม่มี พระสาวกบางท่านได้ลักษณะมหาบุรุษใกล้เคียงพระองค์ แต่ได้ไม่ครบทุกอย่าง ทั้งยังทรงถึงพร้อมด้วยทรัพย์สมบัติ พระองค์ทรงมีขุมทรัพย์ถึง ๔ ขุมใหญ่ๆ บังเกิดขึ้นมา ขุมทรัพย์ชื่อสังขะ กว้างถึง ๑ โยชน์ ขุมทรัพย์ชื่อเอละ กว้างครึ่งโยชน์ ขุมทรัพย์ชื่ออุปปละ กว้าง ๓ คาวุต และขุมทรัพย์ชื่อปุณฑริกะ กว้าง ๑ โยชน์ แม้จะตักสมบัติเหล่านั้นออกไปใช้มากมายเพียงใด สมบัติก็ยังคงเต็มอยู่เท่าเดิม เป็นสมบัติตักไม่พร่อง นอกจากนี้ เมื่อจะกล่าวถึงคุณสมบัติของพระองค์ คือ ทรงมีพระสติปัญญาเป็นเลิศ แทงตลอดในความรู้ทั้งหลายทั้งปวง พระปัญญาธิคุณของพระองค์เป็นเลิศ ถึงขนาดตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง ถ้าเป็นเหล่าสาวก ยังต้องฟังธรรมจากพระองค์จึงจะสามารถตรัสรู้ธรรมตามได้

เหนือสิ่งอื่นใดพระพุทธองค์ทรงมีกายธรรมที่สมบูรณ์ที่สุด คือ คงความเป็นอมตะของกายมหาบุรุษมากที่สุด มากกว่ารูปกายภายนอกของพระพุทธองค์ เพราะกายธรรมเป็นกายที่คงที่เที่ยงแท้ เป็นอมตะ ไม่มีความเจ็บป่วยไข้มาเบียดเบียน เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน กายนี้เป็นกายที่พระพุทธองค์ทรงปรารถนาให้มนุษยชาติได้เข้าถึง เพราะแม้รูปกายภายนอกจะงดงามเพียงใด ก็ยังตกอยู่ในไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่สามารถบังคับบัญชาได้ แต่หากเราปฏิบัติธรรมให้เข้าไปถึงกายธรรมภายในได้ จึงจะถือว่าเป็นผู้ถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตอย่างแท้จริง

ดังนั้น ให้ทุกๆ ท่านหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ สักวันหนึ่ง เราจะสมปรารถนา ได้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน ซึ่งเป็นกายของมหาบุรุษที่สมบูรณ์ที่สุด เป็นตัวตนที่แท้จริงของเรา ซึ่งจะเป็นที่พึ่งให้กับตัวเราไปทุกภพทุกชาติ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม

๒๔

ลักษณะมหาบุรุษ (๒)

สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้

มนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาความสำเร็จอันสูงสุดในชีวิต อยากพบแต่สิ่งที่ดี มีลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทำให้มนุษย์ต้องดิ้นรนขวนขวาย เสาะแสวงหาสิ่งที่ตนคิดว่า จะเติมส่วนที่บกพร่องของชีวิตให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ จึงแสวงหากันร่ำไปทั้งๆ ที่ยังไม่รู้หนทางแห่งความสุขที่แท้จริงว่า อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร เมื่อไม่ทราบจึงทำให้ชีวิตต้องเวียนวนอยู่กับเรื่องการทำมาหากิน แสวงหากามคุณ เกียรติยศชื่อเสียงเงินทอง พระบรมศาสดาทรงค้นพบว่า วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากใจที่หยุดนิ่ง เพราะสุขอื่นนอกจากใจหยุดนิ่งไม่มี ใจที่สงบหยุดนิ่งจะเป็นต้นทางแห่งความสุขและความสำเร็จที่แท้จริงชีวิตของเราจะก้าวไปสู่ความเต็มเปี่ยม คือ ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ดังนั้น การปฏิบัติธรรมด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส จึงเป็นทางมาแห่งความสุขและความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ ว่า

“กมฺมสฺสกา มาณว สตฺตา กมฺมทายาทา
กมฺมโยนี กมฺมพนฺธู กมฺมปฏิสรณา
กมฺมํ สตฺเต วิภชติ ยทิทํ หีนปฺปณีตตาย

สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้”

รูปนามขันธ์ ๕ ที่ก่อเกิดจากการประชุมกันของธาตุ ๔ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟและธาตุลม อีกทั้งอากาศธาตุและวิญญาณธาตุ ทำให้เราเคลื่อนไหวไปมาได้ นึกคิดได้ ซึ่งเกิดจากกรรมปรุงแต่งทั้งสิ้น กรรมในอดีตจะเป็นเครื่องกำหนดให้คนสรรพสัตว์ มีอัตภาพที่แตกต่างกัน แม้เป็นมนุษย์มีโครงสร้าง ๒ แขน ๒ ขาเหมือนกัน แต่ยังมีความแตกต่างกันในรายละเอียดอีกมาก เพราะในความเหมือนนั้น ยังมีความต่างกันหลายอย่าง ซึ่งเกิดจากกรรมเป็นตัวปรุงแต่งนั่นเอง

*ลักษณะของกายมหาบุรุษนั้น จะมีความพิเศษจากคนทั่วไปหลายอย่าง ทั้งนี้เพราะเกิดจากการปรุงแต่งด้วยกุศลกรรม ทำให้เป็นกายที่สมบูรณ์ที่สุด ใกล้เคียงกับกายธรรมภายในซึ่งเป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรม เป็นกายแห่งมหาบุรุษอย่างแท้จริง เรามาดูกันว่า ทำไมพระพุทธเจ้าของเราถึงได้ลักษณะมหาบุรุษครบทั้ง ๓๒ ประการ

---

*มก. ลักขณสูตร เล่ม ๑๖ หน้า ๕

ประการแรก พระมหาบุรุษมีพระบาทตั้งอยู่เป็นอันดี คือ ทรงเหยียบพระบาทเสมอกันบนพื้น เมื่อยกพระบาทขึ้นก็เสมอกัน ผู้ที่ได้ลักษณะเช่นนี้ หากอยู่ครองเรือนจะเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เป็นผู้ทรงธรรม เป็นธรรมราชา มีมหาสมุทรทั้งสี่เป็นขอบเขต มีอาณาจักรมั่นคง ถึงพร้อมด้วยรัตนะ ๗ ประการ คือ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว คฤหบดีแก้วและปริณายกแก้ว อีกทั้งมีพระราชโอรสมากเป็นพันๆ ซึ่งล้วนเป็นผู้แกล้วกล้า และพระมหาบุรุษจะทรงชนะศึกโดยธรรม มิต้องใช้อาชญา มิต้องใช้ศัสตรา ทรงครองแผ่นดินมีมหาสมุทรเป็นขอบเขต ไม่มีผู้ใดที่เป็นข้าศึกศัตรูจะข่มเหงได้

หากพระมหาบุรุษทรงออกผนวช พระองค์จะเป็นพระ-อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีหลังคา คือ กิเลสถูกเปิดออก เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าจะไม่มีเหล่าข้าศึกศัตรูภายในหรือภายนอก คือ ราคะ โทสะ หรือโมหะ อีกทั้งสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม อสูร นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ หรือใครๆ ในโลกกดขี่ข่มเหงพระองค์ได้ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะพระองค์ทรงยินดีในสัจจะ ในธรรมะ รักในการฝึกฝนอบรมตน มีความสำรวมระวัง หมั่นทำกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ ไม่คิดเบียดเบียนผู้ใด พระองค์รักษาอุโบสถศีลเป็นประจำ ผลบุญนั้นทำให้ทรงเหยียบปฐพีด้วยพระบาทอันเรียบ แม้จะเป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ไม่มีใครข่มได้

พระพุทธองค์ตรัสว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งตถาคตเป็นมนุษย์ในกาลก่อน ได้นำความสุขให้มหาชนจำนวนมาก บรรเทาความหวาดกลัวและความสะดุ้ง จัดการรักษาป้องกันคุ้มครองอย่างเป็นธรรม ตถาคตนั้นเบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงโลกสวรรค์ เพราะกรรมที่ได้สั่งสมพอกพูนไว้ดีแล้ว ตถาคตย่อมครอบงำเทวดาทั้งหลายในโลกสวรรค์โดยสถาน ๑๐ คือ อายุทิพย์ วรรณะทิพย์ ความสุขทิพย์ ยศทิพย์ ความเป็นอธิบดี-ทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์และโผฏฐัพพะทิพย์ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์มาเป็นมนุษย์ ทำให้ใต้ฝ่าเท้าทั้งสองมีจักรเกิด มีซี่กำพันหนึ่ง มีกง มีดุมบริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง"

พระพุทธองค์ตรัสเล่าให้ภิกษุสงฆ์ฟังว่า "เมื่อสมัยพระ-ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์ในกาลก่อน ละปาณาติบาตแล้ว เว้นขาดจากปาณาติบาต มีความกรุณา หวังประโยชน์แก่สัตว์ทั้งปวง ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ทำให้ได้ลักษณะมหาปุริสลักษณะ ๓ ประการ คือ ส้นพระบาทยาว มีพระองคุลียาว และพระวรกายตรงเหมือนกายพรหม ลักษณะเช่นนี้บ่งบอกว่า หากครองเรือนจะเป็นพระราชาจักรพรรดิ จะมีพระชนมายุยืนยาว ไม่มีใครหรือข้าศึกศัตรูใดๆ จะสามารถปลงพระชนม์ชีพของพระองค์ได้ และหากเป็นพระพุทธเจ้า จะมีพระชนมายุยืนยาวเช่นกัน ไม่มีข้าศึกศัตรูใด

ไม่ว่าจะเป็นสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกก็ไม่สามารถปลงพระชนม์ชีพพระองค์ได้

ต่อมา พระองค์ทรงเล่าว่า “ครั้งตถาคตเป็นมนุษย์ในชาติก่อนภพก่อน เป็นผู้ให้ของที่ควรเคี้ยว ของที่ควรบริโภค ของที่ควรลิ้ม น้ำที่ควรดื่ม อันประณีตและมีรสอร่อย ทำให้ตถาคตไปบังเกิดในโลกสวรรค์ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์ มาเกิดเป็นมนุษย์ย่อมได้มหาปุริสลักษณะอย่างหนึ่ง คือ มีเนื้อเต็มในที่ ๗ สถาน คือ ที่หลังพระหัตถ์ทั้งสอง ที่หลังพระบาททั้งสอง ที่พระอังสาทั้งสอง และที่ลำพระศอ อานิสงส์นี้ ถ้าออกผนวชย่อมได้ของควรเคี้ยว และของควรแก่สมณบริโภคมากมายสุดประมาณ”

การที่พระองค์ฝึกเป็นผู้สงเคราะห์ประชาชนด้วยสังคหวัตถุ ๔ คือ ด้วยการให้ ด้วยการกล่าวคำเป็นที่รัก ด้วยการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ และด้วยความเป็นผู้มีตนเสมอต้นเสมอปลาย เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ทำให้เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เมื่อมาบังเกิดเป็นมนุษย์ พระองค์ได้มหาปุริสลักษณะ ๒ อย่าง คือ ฝ่าพระหัตถ์ และฝ่าพระบาทอ่อนนุ่ม อีกทั้งพระหัตถ์และพระบาทมีลายดังตาข่าย พระมหาบุรุษสมบูรณ์ด้วยพระลักษณะทั้งสองนั้น ถ้าอยู่ครองเรือนจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อเป็นพระราชา

จะปรารถนาสิ่งใด ย่อมสมความปรารถนาทุกประการ มีบริวารมากมายแวดล้อม เมื่อเป็นพระพุทธเจ้า ทรงมีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาเป็นบริวาร ทั้งเทวดา มนุษย์หรืออสูร นาค ครุฑ คนธรรพ์จะพากันเลื่อมใสและมาเป็นบริวารของพระองค์

เราจะเห็นว่า กว่าพระพุทธองค์จะได้ลักษณะมหาบุรุษแต่ละอย่างนั้น พระองค์ต้องสั่งสมบุญไว้อย่างมาก ภพชาติก่อนพระองค์เป็นผู้กล่าววาจาด้วยอรรถประกอบด้วยธรรม แนะนำชาวโลกให้ทำความดี เป็นผู้นำประโยชน์และความสุขมาให้แก่สัตว์ทั้งหลาย เป็นผู้บูชาบุคคลผู้ควรบูชาเป็นปกติ ทำให้ได้ลักษณะมหาบุรุษ ๒ ประการ คือ มีพระบาทดุจสังข์คว่ำ มีพระโลมาล้วนมีปลายช้อนขึ้นข้างบนทุกๆ เส้น

การที่พระตถาคตได้เข้าไปหาสมณพราหมณ์ และหมั่นซักถามหัวข้อธรรม สนทนาธรรมตามกาลสมควร ในเรื่องที่เป็นกุศลกรรม ที่ควรทำและอกุศลกรรมที่มีโทษควรเว้นให้ห่างไกล ธรรมไหนควรประพฤติปฏิบัติหรือควรเว้น อานิสงส์นี้ทำให้พระองค์เป็นผู้มีพระฉวีสุขุมละเอียด อีกทั้งธุลีละอองไม่อาจติดพระวรกายของพระองค์ได้ นอกจากนี้ยังทำให้พระองค์เป็นผู้มีสติปัญญาเป็นเลิศแม้เป็นพระพุทธเจ้าก็ยิ่งทำให้มีพระปัญญาธิคุณไม่มีใครยิ่งกว่าหรือแม้เสมอเหมือนพระองค์ก็ไม่มี ฉะนั้นท่านใด

อยากมีปัญญามาก ต้องฝึกเข้าไปสนทนาธรรมกับนักปราชญ์บัณฑิต หรือหมั่นฟังธรรมเป็นประจำ

หลวงพ่อขอยุติการนำเรื่องผลแห่งกรรมดีที่เป็นเหตุให้ได้ลักษณะมหาบุรุษเท่านี้ก่อน และจะได้นำมาเล่าสู่กันฟังในโอกาสต่อไป หากใครปรารถนาอยากได้รูปกายที่สมบูรณ์ หรืออยากได้ลักษณะมหาบุรุษแบบไหน จะได้ประพฤติปฏิบัติตามปฏิปทาที่จะทำให้ได้ลักษณะนั้นๆ ได้ถูกต้อง แม้ห่างกันด้วยกาย แต่เราจะพบกันที่ศูนย์กลางกาย ถ้าทุกท่านตั้งใจปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกาย แม้จะอยู่ห่างไกลก็เหมือนอยู่ใกล้ ตรงกันข้าม แม้หลายท่านจะมากราบนมัสการ มานั่งใกล้หลวงพ่อ แต่ถ้าใจไม่ได้อยู่ที่ศูนย์กลางกาย ไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง อยู่ใกล้ก็เหมือนอยู่ไกล ดังนั้นให้ทุกๆ ท่านหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าไปพบผู้รู้แจ้ง คือ พระธรรมกายซึ่งสิงสถิตอยู่ภายในตัวที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ให้ได้กันทุกคน

๒๕

ลักษณะมหาบุรุษ (๓)

ตถาคตไม่ถลึงตาดู ไม่ค้อนตาดู ไม่ชำเลืองตาดู เป็นผู้มองตรงๆ และมีใจซื่อตรงเป็นปรกติ มองดูมหาชนด้วยนัยน์ตาที่บ่งบอกถึงความจริงใจ ประกอบด้วยความเมตตาปรารถนาดี มาในภพชาตินี้ทำให้ได้ลักษณะมหาบุรุษ ๒ ประการ คือ มีพระเนตรสีดำสนิท มีดวงพระเนตรบริสุทธิ์ดุจตาลูกโค

เวลาธรรมกาย เป็นเวลาที่ทรงคุณค่าที่ทุกท่านจะได้เจริญสมาธิภาวนาร่วมกัน เพื่อกลั่นกาย วาจา ใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส จะได้เป็นพลวปัจจัยให้ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะและสังฆรัตนะ หากทุกๆ คนในโลกเข้าถึงสรณะอันสูงสุดนี้เมื่อใด ความทุกข์ทั้งหลายจะหมดสิ้นไป จะเข้าถึงความสุขที่แท้จริงที่ท่านเรียกว่า "เอกันตบรมสุข" คือ ความสุขล้วนๆ ที่ไม่มีทุกข์เจือปน ซึ่งชีวิตของทุกคนที่เกิดมาล้วนเพื่อแสวงหาความสุขที่แท้จริง ความสุขชนิดนี้มีอยู่ภายในตัวของเราเองซึ่งสามารถเข้าถึงได้ด้วยการฝึกใจให้หยุดนิ่งนั่นเอง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ลักขณสูตร ว่า

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งตถาคตเป็นมนุษย์ในภพชาติก่อน เป็นผู้ไม่มีความโกรธ ไม่มีความแค้นใจ แม้คนหมู่มากจะว่าเอา ก็ไม่ขัดใจ ไม่โกรธ ไม่พยาบาท ไม่จองเวร ไม่ทำความโกรธ ความขัดข้องหมองใจ และความเสียใจให้ปรากฏ และเป็นผู้ให้เครื่องปูลาดมีเนื้อละเอียดอ่อน ให้ผ้าสำหรับนุ่งห่มที่มีเนื้อละเอียด ทำให้ได้มาซึ่งมหาปุริสลักษณะนี้คือ มีฉวีวรรณดั่งทองคำ มีผิวเนียนละเอียด"

ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย มีการผลิตอุปกรณ์เสริมสวยเพื่อเพิ่มพูนความงาม ความเปล่งปลั่งของ

ผิวพรรณ มีการทำศัลยกรรมให้ดูดีขึ้น ลบริ้วรอยบนใบหน้า ซึ่งผู้บริโภคต่างยอมลงทุนเสียเงินเสียทอง ตัด เสริม เติม แต่ง จนดูเหมือนจะไม่ยอมแก่ หลายๆ ท่านได้สูญเสียเวลากับเรื่องเสริมแต่งร่างกาย เพื่อจะได้เป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้พบเห็น บ้างก็ไปหาซื้ออาหารหรือยาบำรุงราคาแพงๆ เพื่อรักษาสรีรยนต์นี้ให้ดูอ่อนกว่าวัยและสวยงามเสมอ

พระบรมศาสดาทรงให้ข้อสังเกตเรื่องสรีรยนต์ของพระองค์เองว่า ที่ได้ลักษณะมหาบุรุษครบถ้วน ๓๒ ประการ พร้อมอนุพยัญชนะอีก ๘๐ ตั้งแต่เกิด เพราะอาศัยกำลังบุญ นั่นคือ เกิดจากการสั่งสมบุญในอดีตล้วนๆ ไม่ต้องมีการเสริมความงามใดๆ ทั้งสิ้น พระองค์ไม่เสียเวลากับสิ่งไร้สาระ แต่ทรงนำเวลาที่มีอยู่ทั้งหมดมาสร้างความดีให้บังเกิดขึ้นแก่โลก แนะนำพร่ำสอนสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะอย่างเดียวเท่านั้น

*ดังเช่นสมัยแรกๆ ที่ยังทรงบำเพ็ญบารมีนั้น พระองค์เป็นผู้หวังความร่มเย็นเป็นสุข ปรารถนาจะให้ชาวโลกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข พระองค์ทรงคิดแต่เรื่องที่ดีว่า ทำอย่างไรมหาชนจะเป็นผู้เจริญด้วยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ มีดวงปัญญาสว่างไสว

---

*มก. ลักขณสูตร เล่ม ๑๖ หน้า ๒๖

มีธรรมะเป็นอาภรณ์ประดับกาย พรั่งพร้อมไปด้วยญาติมิตรและบริวาร เมื่อคิดเช่นนั้น พระองค์ทรงลงมือปฏิบัติทันที ตนเองมีความรู้เท่าไร ก็คอยแนะนำพร่ำสอนให้คนอื่นเป็นคนดีตามไปด้วย แต่ละภพแต่ละชาติทรงแนะนำเส้นทางบุญให้กับมหาชน ทำให้ได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์นับไม่ถ้วน ครั้นมาภพชาตินี้ ท่านจึงได้มหาปุริสลักษณะ ๓ อย่าง คือ มีพระวรกายส่วนพระอุระเหมือนกึ่งกายด้านหน้าของราชสีห์ มหาปุริสลักษณะข้อนี้สรุปโดยรวมหมายถึงอกผายไหล่ผึ่งและระหว่างพระปฤษฎางค์ คือ ด้านหลังของพระองค์เต็มไม่มีส่วนเว้าแหว่ง มีลำพระศอกลมเสมอกัน

เราจะเห็นว่า พระองค์ไม่ได้เสริมสวยเลย แต่ลักษณะที่ดีเช่นนี้เกิดขึ้นมาเองด้วยอานุภาพบุญล้วนๆ แล้วผู้ที่ได้ลักษณะนี้หมายถึงว่าจะเป็นผู้ไม่เสื่อมจากทรัพย์สมบัติทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นญาติมิตรพวกพ้องบริวาร ถ้าออกบวช จะเป็นผู้มีความไม่เสื่อมเป็นธรรมดา คือ ไม่เสื่อมจากศรัทธา ไม่เสื่อมจากศีล ไม่เสื่อมจากสุตะ มีความจำเป็นเลิศ สามารถรู้แจ้งแทงตลอดในคำสอนของครูอาจารย์ ทำให้เป็นผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดแตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรม บางครั้งเพียงแค่ดูรูปร่างลักษณะ ก็บ่งบอกถึงความเป็นผู้มีสง่าราศี เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของความเจริญในชีวิตได้เหมือนกัน

นอกจากนี้ พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า “ตถาคตไม่ถลึงตาดู ไม่ค้อนตาดู ไม่ชำเลืองตาดู เป็นผู้มองตรงๆ และมีใจซื่อตรงเป็นปรกติ มองดูมหาชนด้วยนัยน์ตาที่บ่งบอกถึงความจริงใจ ประกอบด้วยความเมตตาปรารถนาดี มาในภพชาตินี้ทำให้ได้ลักษณะมหาบุรุษ ๒ ประการ คือ มีพระเนตรสีดำสนิท มีดวงพระเนตรบริสุทธิ์ดุจตาลูกโค” ส่วนดวงตาของคนในยุคปัจจุบันเราจะเห็นว่า แตกต่างกันตามเชื้อชาติ บ้างก็สีฟ้า สีน้ำตาล แต่ลักษณะของดวงตามหาบุรุษ เป็นดวงตาที่พิเศษ สวยเป็นประกายมองเห็นได้ไกล ใครมองตาแล้ว จะบังเกิดความซาบซึ้งปีติเบิกบานใจ ทำให้พระองค์เป็นที่รักของมนุษย์และเทวดา นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ ต้องมานอบน้อมพระองค์ด้วยจิตที่เลื่อมใส

ฉะนั้น ใครอยากได้ดวงตาที่สวยงาม ต้องหัดมองผู้อื่นด้วยดวงใจที่เปี่ยมด้วยความเมตตาปรารถนาดี ฝึกมองตรงๆ ไม่ถลึงตาหรือทำตาค้อนใส่คนอื่น เพราะดวงตาบ่งบอกถึงความในใจ อันที่จริงเราต่างมีดวงใจที่ใสสว่าง มีเมตตาธรรมอยู่ในใจ ควรฝึกเป็นผู้มีดวงตาที่ประกอบด้วยเมตตา อย่าไปเหล่ตาใส่ใครหรือมองผู้อื่นด้วยสายตาที่ดูถูกดูหมิ่น ทำให้คนอื่นไม่พอใจ อย่าไปทำอย่างนั้น

ลักษณะมหาบุรุษอีกประการหนึ่ง ที่หาดูชมได้ยากมาก

นั่นคือ มีพระอุณาโลมบังเกิดขึ้นในระหว่างคิ้ว ซึ่งเป็นขนอ่อนมีสีขาวอ่อนนุ่มเหมือนปุยนุ่น ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใครได้ลักษณะเช่นนี้ที่พระองค์ได้มาเพราะพูดแต่คำจริง มีวาจาสัตย์ มีวาจาไม่เป็นสอง เว้นคำพูดเหลวไหล ทำให้ได้ลักษณะที่หาดูได้ยากในโลก ปกติของรูขุมขนของมนุษย์ บางขุมจะก็มีเส้นขนเกิดขึ้นสองเส้นบ้าง เกิดขึ้นหลายเส้นติดๆ กันบ้าง หรือบางแห่งก็ไม่เกิดขึ้น แต่ลักษณะมหาบุรุษจะเกิดขึ้นขุมละเส้นและเป็นเส้นขนที่ละเอียด ผิวของท่านก็ละเอียดเนียนนุ่ม ฝุ่นละอองไม่เกาะติด เหมือนใจของพระองค์ที่ละออง คือ ธุลีกิเลส ไม่อาจเกาะติดอยู่ได้ฉะนั้น

พระพุทธองค์ทรงเว้นขาดจากคำส่อเสียด ฟังความข้างนี้แล้วไปบอกข้างโน้น ให้เขาเกิดความบาดหมางกัน ทรงเว้นขาดจากการพูดยั่วยุให้เขาแตกแยกกัน แต่จะสนับสนุนให้ทุกคนมีความรักและสามัคคี ทรงยินดีในความพร้อมเพรียง ทั้งกล่าวแต่คำที่ทำให้ทุกคนพร้อมเพรียงกัน อานิสงส์นี้ ทำให้มีพระทนต์ ๔๐ องค์ และพระทนต์ไม่ห่าง เรียงชิดติดกันสวยงาม ทำให้เคี้ยวอาหารได้ละเอียด ไม่โยก ไม่คลอน แม้จะทรงมีพระชนมายุมาก พระทนต์ก็ไม่หลุดแม้เพียงองค์เดียว

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระชิวหาใหญ่ มีพระสุรเสียงไพเราะ ทุกครั้งที่ตรัสวาจา จะมีพระสุรเสียงน่าฟังดุจเสียงนก

การเวก ทำให้แม้ผู้ฟังได้ฟังหลายครั้งก็ไม่อิ่มไม่เบื่อ ฟังแล้วก็อยากฟังอีก ฟังแล้วเกิดกำลังใจอยากจะปฏิบัติตาม และได้บรรลุธรรมตามพระองค์กันมากมาย ทั้งมนุษย์ อมนุษย์ หรือเทวดา พรหม อรูปพรหม เมื่อฟังแล้วต่างปลื้มใจที่ได้ยินพระสุรเสียงอันไพเราะของพระบรมศาสดา ที่เป็นเช่นนี้เพราะพระองค์ทรงละคำหยาบ กล่าวแต่วาจาที่ไม่มีโทษ เป็นสุภาษิตไพเราะเสนาะโสต ชวนให้อยากทำความดีเสมอ ดังนั้นสิ่งใดที่ทำบ่อยๆ พูดบ่อยๆ ย่อมเป็นผังสำเร็จติดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของเรา เมื่อบุญนั้นส่งผลจะทำให้ได้ลักษณะที่พิเศษกว่าใครๆ

การที่พระองค์มีพระทนต์มากถึง ๔๐ องค์ มีพระหนุ คือคางเหมือนคางราชสีห์ ทำให้เป็นผู้มีความสง่างามน่าเกรงขาม ราชสีห์เป็นราชาแห่งสัตว์ ๔ เท้า เป็นสัญลักษณ์ว่า ไม่มีผู้ใดครอบงำบังคับบัญชาพระองค์ได้ เมื่อออกบวชแล้ว มารทั้งหลายจะมาบังคับบัญชาพระองค์ไม่ได้เช่นกัน ที่พระองค์ได้ลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่เพราะเหตุบังเอิญ แต่เป็นเพราะพระองค์ละการพูดเพ้อเจ้อ พูดถูกกาลเทศะ พูดอิงอรรถและธรรม เป็นวาจามีหลักฐาน เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟัง

เราจะเห็นได้ว่า คุณสมบัติต่างๆ ที่พระองค์ได้มานั้นไม่ใช่เพราะสวรรค์ลิขิตหรือพรหมลิขิต แต่เกิดขึ้นเพราะบุญ-

บันดาลอันเกิดจากการประกอบเหตุไว้ดีแล้วทั้งนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่ก่อเกิดมาเป็นรูปกายไม่ว่าจะเป็นกายมนุษย์หรือสัตว์เดียรัจฉาน เกิดจากการปรุงแต่งของบุญและบาปทั้งสิ้น ถ้าเรามีบุญมากย่อมได้อัตภาพเป็นมนุษย์ แต่ถ้าปรารถนาให้ได้รูปสมบัติที่ดียิ่งๆ ขึ้นไป เหมือนกายมหาบุรุษ ต้องรู้จักประกอบเหตุเหมือนพระ-บรมศาสดาของเรา

โดยเฉพาะเราเป็นผู้นำบุญยอดนักสร้างบารมี ผู้มีจิตใจงดงาม เป็นโอกาสดีที่เราจะได้ทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร ใช้ปิยวาจา วาจาอันเป็นที่รักเป็นสิริมงคลของเรา แนะนำให้ชาวโลกได้รู้จักการสั่งสมบุญ ไปชี้เส้นทางบุญบอกทางสวรรค์นิพพานให้เขาเปิดบ้านกัลยาณมิตร ชักชวนกันมาสวดมนต์นั่งสมาธิเจริญภาวนา และชักชวนกันมาวัด มาสั่งสมบุญร่วมกันเป็นหมู่คณะ สิ่งที่เราได้ทำไปและกำลังทำ คือ บุญของเราที่จะเป็นเหตุให้เราได้ลักษณะมหาบุรุษ ท่านหญิงจะได้ลักษณะเบญจกัลยาณีเหมือนมหาอุบาสิกาวิสาขา ท่านชายจะได้กาย-มหาบุรุษ ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญ อย่าได้ว่างเว้นจากการสร้างความดี ไปทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรเป็นแสงสว่างแก่โลกให้เต็มที่กันทุกๆ คน

๒๖

พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๑)

ดูก่อนเจ้าลิจฉวี ความปรากฏขึ้นแห่งรัตนะ ๕ หาได้ยากในโลก รัตนะ ๕ คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ บุคคลผู้แสดงธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว ๑ บุคคลผู้รู้แจ้งธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วอันผู้อื่นแสดงแล้ว ๑ บุคคลผู้รู้แจ้งธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วอันผู้อื่นแสดงแล้ว ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑ กตัญญูกตเวทีบุคคล ๑ ดูก่อนเจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ความปรากฏแห่งรัตนะ ๕ ประการนี้แล หาได้ยากในโลก

การบังเกิดขึ้นของพระรัตนตรัย นำมาซึ่งสันติสุขแก่มวลมนุษยชาติ และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เมื่อเราเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย ความสุขที่ยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณจะบังเกิดขึ้น เป็นความสุขที่มาพร้อมกับความบริสุทธิ์ที่ทำให้ใจเรามีอานุภาพ เพราะอานุภาพของพระรัตนตรัยนั้นมากมายเกินกว่าที่เราจะคาดคิด แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงพรรณนาคุณของพระรัตนตรัย จนกาลเวลาล่วงไปนับอสงไขยกัป ยังไม่อาจที่จะพรรณนาพระคุณได้หมดสิ้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปิงคิยานีสูตร ว่า

"ดูก่อนเจ้าลิจฉวี ความปรากฏขึ้นแห่งรัตนะ ๕ หาได้ยากในโลก รัตนะ ๕ คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ บุคคลผู้แสดงธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว ๑ บุคคลผู้รู้แจ้งธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วอันผู้อื่นแสดงแล้ว ๑ บุคคลผู้รู้แจ้งธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วอันผู้อื่นแสดงแล้ว ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑ กตัญญูกตเวทีบุคคล ๑ ดูก่อนเจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ความปรากฏแห่งรัตนะ ๕ ประการนี้แล หาได้ยากในโลก"

รัตนะ แปลว่าแก้ว เป็นเครื่องยังใจให้ปลื้มปีติ หมายความว่าสิ่งใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ ถ้าหากอำนวย

ประโยชน์สุขให้แก่สรรพสัตว์ หรือนำความอิ่มอกอิ่มใจและความปีติเบิกบานมาให้ ท่านมักเปรียบสิ่งนั้นเป็นประดุจแก้ว เช่นคนดีก็เรียกว่า ลูกแก้ว พ่อแก้ว แม่แก้ว ถ้าเป็นสัตว์ ก็เป็นช้างแก้ว ม้าแก้ว เป็นต้น หากเป็นวัตถุธาตุที่บริสุทธิ์ก็มีดวงแก้วมณี หรือแก้วสารพัดนึก เพราะฉะนั้นสิ่งใดที่ถือว่าล้ำเลิศประเสริฐกว่าบรรดาสิ่งทั้งหลาย จึงได้รับยกย่องว่า เป็นแก้ว

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เช่นเดียวกัน ทรงได้รับการเฉลิมพระนามว่า เป็นรัตนะหรือแก้วที่ล้ำค่าที่สุด เพราะการอุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น เป็นสิ่งที่บังเกิดขึ้นได้ยาก บางยุคบางสมัยไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นมาเลย กัปนั้นถือว่าเป็นสุญกัป เป็นกัปที่ว่างเว้นจากพระพุทธเจ้า หมู่สัตว์ต่างดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความมืด คือ อวิชชา ไม่สามารถนำพาตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้ ดังนั้นพระพุทธองค์จึงถือเป็นรัตนะที่ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือน ผู้รู้จึงได้กล่าวสรรเสริญว่า ยํ กิญฺจิ รตนํ โลเก วิชฺชติ วิวิธํ ปุถุ รตนํ พุทฺธสมํ นตฺถิ ฯ รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอยู่ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นรัตนะที่หยาบหรือละเอียด รัตนะทั้งหมดที่จะเสมอด้วยรัตนะคือ พระพุทธเจ้าไม่มีเลย

หลวงพ่อมีตัวอย่างเรื่องการบังเกิดขึ้นของรัตนะ คือ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า **ปิยทัสสี** มาให้ทุกท่านได้ศึกษาเรียนรู้กันว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์อื่นๆ นอกจากพระสมณโคดมพุทธเจ้าของเรา แต่ละพระองค์ทรงอุบัติขึ้นมาในโลก มีการประสูติ ตรัสรู้ การเสด็จออกผนวช การแสดงธรรมและนิพพาน ด้วยอาการที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

*ในยุคของพระปิยทัสสีพุทธเจ้ามีการประชุมพระสาวกสันนิบาต ๓ ครั้ง พระสาวก ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ประชุมกันเป็นสันนิบาตครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ จำนวน ๙๐,๐๐๐ โกฏิ ครั้งที่ ๓ จำนวน ๘๐,๐๐๐ โกฏิ ทรงแสดงปฐมเทศนาซึ่งถือเป็นอภิสมัยครั้งที่ ๑ มีมนุษย์และเทวดาได้บรรลุธรรมาภิสมัยมากถึง ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ครั้งที่ ๒ เทวดาและมนุษย์ได้บรรลุธรรมถึง ๙๐,๐๐๐ โกฏิ ครั้งที่ ๓ หมู่สัตว์ได้บรรลุธรรม ๘๐,๐๐๐ โกฏิ ซึ่งมีผู้บรรลุธรรมมากกว่าในยุคของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรามาก แสดงว่าถ้าสร้างบารมีมาไม่เท่ากัน แม้จะได้บรรลุอภิสัมมาสัมโพธิญาณ มีสัพพัญญุตญาณเหมือนกัน แต่กำลังบารมีที่จะรื้อสัตว์ขนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพานนั้นจะต่างกันมาก นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างกันอีกมากมาย ซึ่งต้องค่อยๆ ศึกษากันไปตามลำดับ

---

*มก. วงศ์พระปิยทัสสีพุทธเจ้า เล่ม ๗๓ หน้า ๕๐๙

ย้อนหลังไปในที่สุดแห่ง ๑,๘๐๐ กัปจากภัทรกัปนี้ มีพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้น ๓ พระองค์ด้วยกัน คือ พระปิยทัสสี พระอัตถทัสสีและพระธัมมทัสสี ในกัปนั้นท่านเรียกว่า วรกัป ในสารกัปจะมีพระพุทธเจ้าเพียง ๑ พระองค์อุบัติขึ้น ในมัณฑกัปมีพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ ในวรกัปมีพระพุทธเจ้า ๓ พระองค์ ในสารมัณฑกัป มีพระพุทธเจ้า ๔ พระองค์ และในภัทรกัปมีพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ ส่วนพระพุทธเจ้ามากกว่านั้นไม่มี ยุคสมัยของเราถือว่าอยู่ในยุคที่เรียกว่า ภัทรกัป เพราะมีพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ ตั้งแต่พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมนพุทธเจ้า พระกัสสปพุทธเจ้า พระสมณโคดมพุทธเจ้า และที่จะเสด็จอุบัติขึ้นอีก ๑ พระองค์ คือ พระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้า

ในยุควรกัปที่มีพระพุทธเจ้า ๓ พระองค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าปิยทัสสีทรงบำเพ็ญบารมีชนิดวิริยาธิกะ จึงทรงมีบุญญาบารมีมาก ภพชาติสุดท้ายพระองค์ได้ถือปฏิสนธิในพระครรภ์ของพระนางจันทาเทวี อัครมเหสีของพระเจ้าสุทัตต ในกรุงสุธัญญวดี ครั้นครบกำหนดทศมาส พระองค์ทรงประสูติ ณ วรุณราชอุทยาน ในวันเฉลิมพระนาม พระชนกชนนีทรงเฉลิมพระนามว่า ปิยทัสสี เพราะเห็นปาฏิหาริย์วิเศษอันเป็นที่รักของโลก ครั้นเจริญวัย พระองค์ทรงครองฆราวาสวิสัยอยู่ ๙,๐๐๐ ปี ทรงมีปราสาท ๓ หลังชื่อว่า สุนิมมละ วิมละ และคิริพรหา มีพระ-

สนมนารี ๓๓,๐๐๐ นาง มีพระนางวิมลามหาเทวีเป็นประมุข

เมื่อพระโอรสพระนามว่ากัญจนเวฬะทรงประสูติ พระบรมโพธิสัตว์ทรงเห็นบุพนิมิต ๔ ประการ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตายและนักบวช ด้วยพระปัญญาบารมีที่สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ทำให้พระองค์ทรงพิจารณาเห็นความไม่เที่ยงของโลกและชีวิตตามความเป็นจริง จึงตัดสินพระทัยออกแสวงหาโมกขธรรม พระโพธิสัตว์ทรงออกมหาภิเนษกรมณ์ด้วยรถเทียมม้ามีบุรุษ ๑ โกฏิออกบวชตาม

พระมหาบุรุษพร้อมด้วยนักบวช ๑ โกฏิ ทรงบำเพ็ญเพียร ๖ เดือน ในวันวิสาขบูรณมี เมื่อได้เสวยข้าวมธุปายาสที่ธิดาของวสภพราหมณ์ บ้านวรุณพราหมณ์นำมาถวาย ทรงยับยั้งพักผ่อนในเวลากลางวันที่ป่าสาลวัน รับหญ้า ๘ กำที่สุชาตะอาชีวกถวาย จากนั้นเสด็จเข้าไปนั่งใต้โพธิพฤกษ์ชื่อว่า กกุธะหรือต้นกุ่ม คำว่าต้นโพธิพฤกษ์นี้เป็นเพียงชื่อเรียก หรือสมัญญานามของต้นไม้แห่งการตรัสรู้ธรรมเท่านั้น

ต่อมาพระโพธิสัตว์ทรงลาดหญ้ากว้าง ๕๓ ศอก ประทับนั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์ ทรงแทงตลอดพระสัพพัญญุตญาณในค่ำคืนนั้นเอง อาการที่ทรงแทงตลอดในธรรมของพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์จะเหมือนกันหมด คือ ตั้งแต่บรรลุ

บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณและอาสวักขยญาณ และทรงเปล่งอุทานเหมือนกัน ทรงยับยั้งอยู่ที่โพธิบัลลังก์ ๗ สัปดาห์ ในแต่ละสัปดาห์ทรงพิจารณาธรรม มีปฏิจจสมุปบาทเป็นต้น ทรงเตรียมหัวข้อธรรมที่จะสั่งสอนเหล่าเวไนยสัตว์ เสด็จจงกรมที่รัตนจงกรมเจดีย์ พิจารณาต้นโพธิพฤกษ์ที่เรียกว่า อนิมิสสเจดีย์ ซึ่งจะทรงทำเช่นนี้คล้ายๆ กันทุกพระองค์

รายละเอียดบางอย่างที่เราเคยได้ยินได้ฟังจากพุทธประวัติมาบ้างแล้ว หลวงพ่อจะไม่นำมากล่าวซ้ำอีก ส่วนพระองค์จะแสดงปฐมเทศนาครั้งแรกที่ไหน มีใครได้บรรลุธรรมาภิสมัยกันบ้าง และการบำเพ็ญพุทธกิจจะดำเนินไปอย่างไร หลวงพ่อจะนำมาเล่าในตอนต่อไป ให้ทุกท่านหมั่นตรึกระลึกถึงคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหรือทำอะไร ขอให้มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เพราะผู้รู้กล่าวว่า “ชนเหล่าใดในโลกนี้ เมื่อได้ความเป็นมนุษย์แล้ว มีความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ในพระ-ธรรมและในพระสงฆ์ เป็นผู้มีความเคารพอย่างแรงกล้า ชนเหล่านั้นย่อมไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์อย่างแน่นอน”

ดังนั้น ในทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะเดิน จะยืน จะนั่ง จะนอน ให้ใจอยู่ในกลางองค์พระแก้วขาวใสในกลางกาย ตื่นขึ้นมายามเช้าให้นึกถึงพระแก้วใสภายในตัวก่อน ขณะทำภารกิจก็ให้นึกถึงองค์

พระ นึกว่าเราเป็นพระ พระเป็นเรา ถ้าทำเช่นนี้เป็นประจำสม่ำเสมอ จนเกิดความคุ้นเคยเป็นอัตโนมัติ ไม่ช้าเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกายอย่างแน่นอน

๒๓

พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๒)

ผู้ใดมีความเชื่อในตถาคต ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว มีศีลอันงาม ที่พระอริยะสรรเสริญ มีความเลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายกล่าวผู้นั้นว่า ไม่เป็นคนขัดสน ชีวิตของผู้นั้นไม่เปล่าประโยชน์ เพราะเหตุนั้น ผู้มีปัญญาเมื่อนึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย พึงประกอบศรัทธา ศีล ปสาทะ และความเห็นธรรมเนือง ๆ เถิด

ทุกชีวิตล้วนมีการแสวงหา บ้างแสวงหาปัจจัยสี่เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต บ้างแสวงหาทรัพย์สมบัติ ชื่อเสียงเกียรติยศ ซึ่งเป็นโลกิยทรัพย์ภายนอก แต่จะมีใครสักกี่คนที่รู้ว่าที่สุดของการแสวงหานั้น คือ พระรัตนตรัยภายใน ซึ่งเป็นที่พึ่งอันเกษมของทุกชีวิตที่เกิดมา เป็นภาวะที่มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ด้วยการทำใจหยุดใจนิ่ง ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ถ้าทำอย่างถูกต้องถูกหลักวิชชา เราจะพบของจริงซึ่งเป็นสาระแก่นสารที่แท้จริงของการเกิดมาเป็นมนุษย์โดยไม่ต้องไปแสวงหาอย่างอื่นอีกต่อไป เพราะไม่มีการแสวงหาใดๆ ในโลกที่จะสำคัญยิ่งไปกว่าการแสวงหาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของมวลมนุษยชาติ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ใน ธนสูตร ว่า

“ยสฺส สทฺธา ตถาคเต อจลา สุปติฏฺฐิตา
สีลญฺจ ยสฺส กลฺยาณํ อริยกนฺตํ ปสํสิตํ
สงฺเฆ ปสาโท ยสฺสตฺถิ อุชุ ภูตญฺจ ทสฺสนํ
อทฬิทฺโทติ ตํ อาหุ อโมฆํ ตสฺส ชีวิตํ

ผู้ใดมีความเชื่อในตถาคต ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว มีศีลอันงาม ที่พระอริยะสรรเสริญ มีความเลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายกล่าวผู้นั้นว่า ไม่เป็นคนขัดสน

ชีวิตของผู้นั้นไม่เปล่าประโยชน์ เพราะเหตุนั้น ผู้มีปัญญา เมื่อนึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย พึงประกอบศรัทธา ศีล ปสาทะ และความเห็นธรรมเนืองๆ เถิด”

ชีวิตที่ไม่ว่างเปล่าจากคุณความดี คือ ชีวิตที่มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เพราะการตรึกระลึกถึงพระรัตนตรัย หมายถึงใจเราได้อยู่ในกระแสของพระนิพพาน อกุศลย่อมไม่สามารถเข้ามาครอบงำจิตใจได้ ชีวิตจะเป็นไปเพื่อบุญกุศลล้วนๆ เป็นชีวิตที่ไม่เปล่าประโยชน์ ยิ่งหากได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัยภายใน จะมีความปลอดภัยทั้งในภพนี้ ภพหน้าและทุกภพทุกชาติ

สำหรับในครั้งนี้ เราจะมาส่งใจถึงพุทธานุภาพอันไม่มีประมาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่าปิยทัสสีกันต่อ เมื่อครั้งที่แล้วหลวงพ่อเล่าค้างไว้ถึงตอนที่พระบรมโพธิสัตว์ได้เสด็จออกผนวช พร้อมด้วยบุรุษ ๑ โกฏิ ทรงบำเพ็ญเพียรเพียง ๖ เดือน ก็ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ส่วนพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าของเรา ทรงบำเพ็ญเพียรนานถึง ๖ ปี จึงได้ตรัสรู้

*เมื่อพระปิยทัสสีพุทธเจ้าทรงตรวจดูเหล่าเวไนยสัตว์ว่า

---

*มก. วงศ์พระปิยทัสสีพุทธเจ้า เล่ม ๗๓ หน้า ๕๑๖

มีใครบ้างเป็นผู้มีธุลีกิเลสในดวงตาน้อย มีดวงปัญญาพอที่จะรับฟังธรรมะอันสุขุมลุ่มลึกที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ทรงรู้ว่า ผู้ที่บวชกับพระองค์สามารถแทงตลอดอริยธรรมนี้ได้ จึงเสด็จเหาะไปที่อุสภวดีราชอุทยาน ทรงประกาศธัมมจักรกัปปวัตนสูตร ซึ่งเป็นปฐมเทศนา เมื่อจบพระธรรมเทศนา บุรุษ ๑ โกฏิ ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ พร้อมหมู่สัตว์อีก ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ได้บรรลุธรรมาภิสมัย นี่เป็นอภิสมัยครั้งที่ ๑ ซึ่งแตกต่างกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราตรงที่ว่า ปฐมเทศนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรานั้น เทวดาและพรหม ๑๘ โกฏิ ได้บรรลุธรรมาภิสมัย และมีมนุษย์เพียงพระอัญญาโกณฑัญญะเท่านั้นที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

ต่อมา มีราชาแห่งเทพพระนามว่า สุทัสสนะ ประทับอยู่ ณ สุทัสสนบรรพต ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงอุสภวดี ท้าวสุทัสสนะเป็นมิจฉาทิฏฐิไม่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา พวกมนุษย์ทั่วชมพูทวีปต้องนำเครื่องสังเวยมีค่านับแสนมาบรรณาการเป็นประจำ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระดำริว่า จะบรรเทามิจฉาทิฏฐิของท้าวสุทัสสนเทวราช เมื่อท้าวสุทัสสนะเสด็จไปสมาคมยักษ์ จึงเสด็จเข้าไปยังภพของท้าวเธอ ประทับนั่งเปล่งพระฉัพพรรณรังสีเหมือนดวงอาทิตย์ในฤดูสารทกาลที่เปล่งแสง

เหนือยุคนธรบรรพต เทวดาที่เป็นบริวารรับใช้ของท้าวสุทัสสนะได้บูชาพระทศพลด้วยดอกไม้ของหอม และเครื่องลูบไล้ชนิดต่างๆ จากนั้นพากันยืนแวดล้อมแสดงความเคารพนอบน้อมด้วยจิตที่เลื่อมใส

ท้าวสุทัสสนเทวราชกลับจากสมาคมยักษ์ เห็นฉัพพรรณรังสีแผ่ออกจากภพของตนก็สงสัยว่า ในวันอื่นๆ ไม่เคยเห็นภพของตนสว่างไสวด้วยแสงแห่งรัศมีมากมายเช่นนี้มาก่อน จะเป็นเทวดาหรือมนุษย์ผู้วิเศษคนไหนหนอที่มีอานุภาพมากกว่าเรา จากนั้นได้เข้าไปข้างในเพื่อตรวจดู เมื่อเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งรุ่งโรจน์ด้วยแสงพระฉัพพรรณรังสีแทนที่จะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเหมือนบริวารกลับโกรธเคืองว่าสมณะโล้นผู้นี้มาแย่งชิงข้าทาสบริวารของตัวไป

ท้าวสุทัสสนะจึงทำภูเขาทั้งลูกให้ลุกเป็นเปลวไฟ และตรวจดูว่า สมณะโล้นคงเป็นเถ้าถ่านเพราะเปลวไฟแผดเผาแล้วแน่ แต่ยังเห็นพระทศพลมีพระวรกายที่สว่างไสวรุ่งโรจน์ยิ่งขึ้น พระ-พักตร์แลดูผ่องใสเหมือนพระองค์ไม่ได้ใส่พระทัยถึงอันตรายที่บังเกิดขึ้น แต่ท้าวสุทัสสนะก็ยังมีความทะนงว่า สามารถกำจัดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ จึงคิดว่า เอาเถอะ แม้สมณะนี้จะทนไฟได้ แต่จะต้องถูกน้ำท่วมตาย จากนั้นก็ปล่อยกระแสน้ำที่ไหล

เชี่ยวและลึกท่วมทับพระพุทธองค์

ถึงกระนั้น น้ำก็ไม่อาจทำจีวรของพระองค์ให้เปียกได้ ท้าวสุทัสสนะรู้ว่ากระแสน้ำหลากยังทำอันตรายพระพุทธองค์ไม่ได้ จึงเสกมนต์พ่นอัดน้ำเข้าใส่ ก็ยังเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนิ่งอยู่เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น จึงบันดาลฝนอาวุธ ๙ ชนิด ให้ตกลงด้วยความโกรธ แต่ด้วยพุทธานุภาพอันไม่มีประมาณ อาวุธทุกอย่างกลับกลายเป็นดอกไม้หอมนานาชนิด หล่นลงมาคารวะแทบเบื้องบาทของพระทศพล

ท้าวสุทัสสนเทวราชเห็นความอัศจรรย์นั้นแทนที่จะยอมพ่ายแพ้ หรือเกิดความเลื่อมใส กลับมีใจโกรธเคืองหนักขึ้น เอามือทั้งสองจับพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมายจะฉุดคร่าออกไปจากภพของตัว และเหวี่ยงข้ามเลยจากมหาสมุทรไปถึงจักรวาลบรรพต แต่เมื่อตรวจดูด้วยอานุภาพของตนว่า สมณะรูปนี้ตายหรือยัง ก็มองไม่เห็นว่า พระองค์ตกไปตายที่ไหน ครั้นมองกลับเข้ามาในวิมาน ยักษ์ต้องตะลึงงงงัน เมื่อเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้ายังคงประทับนั่งอยู่เหนืออาสนะตามเดิม

คราวนี้ยักษ์เริ่มรู้สึกท้อใจแล้วว่า สมณะนี้มีอานุภาพมากเหลือเกิน ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นใครมีอานุภาพมากถึงเพียงนี้ เราไม่สามารถจะฉุดคร่าสมณะนี้ออกไปจากวิมานของเราได้

หากใครรู้เรื่องเข้า เราจะต้องได้รับความอับอาย จำเราจะต้องรีบเชื้อเชิญสมณะนั้นออกไปก่อน

พระทศพลทรงรู้วาระจิตของยักษ์ จึงทรงอธิษฐานให้พวกเทวดา และมนุษย์ทุกคนมองเห็นท้าวสุทัสสนะ โดยเฉพาะในวันนั้น พระราชา ๑๐๑ พระองค์ ทั่วชมพูทวีป พร้อมทั้งบริวารจำนวนมาก พากันมาประชุมเพื่อถวายเครื่องสังเวยแด่ท้าวสุทัสสนเทวราช พระราชาทั้งหลายทรงเห็นท้าวสุทัสสนะประทับนั่งจับพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธองค์ว่า “โอ พุทธานุภาพพระพุทธเจ้าทั้งหลายช่างวิเศษจริงๆ พระองค์ทรงเป็นใหญ่กว่าท้าวสุทัสสนมหาราช ทรงมีอานุภาพที่ไม่มีใครเทียบเทียมพระองค์ได้” จึงพากันนอบน้อมยืนประคองอัญชลีไว้เหนือเศียรเกล้าหมดทุกคน

พระผู้มีพระภาคเจ้าปิยทัสสีทรงให้ท้าวสุทัสสนะเป็นประธาน แล้วแสดงธรรมโปรดมหาชนที่มาประชุมกัน ให้เลื่อมใสในคุณของพระรัตนตรัย เมื่อจบพระธรรมเทศนา มนุษย์และเทวดา ๙๐,๐๐๐ โกฏิ บรรลุพระอรหัต นี่เป็นอภิสมัยครั้งที่ ๒ เป็นอานุภาพของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่นำความสว่างไสวมาให้สรรพสัตว์ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ ส่วนอภิสมัยครั้งที่ ๓ ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย พระองค์ปรารภใคร และ

สรรพสัตว์จะได้บรรลุธรรมกันมากน้อยเพียงใดอย่างไร และในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์ของเราเกิดเป็นใคร ได้สั่งสมบุญอะไรไว้กับพระปิยทัสสีพุทธเจ้าบ้าง เราจะมาศึกษากันต่อไป ช่วงนี้ให้ทุกท่านหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้หยุดให้นิ่ง ทำใจให้ผ่องใส หมั่นนึกถึงพระรัตนตรัย เราจะได้เข้าถึงพุทธรัตนะภายใน คือพระธรรมกายกันทุกคน

๒๐

พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๓)

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ปราชญ์กล่าวว่าเป็นยอดแห่งสัตว์ทั้งปวงนั้น สัตว์เหล่าใดเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า สัตว์เหล่านั้นชื่อว่าเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ เมื่อเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ก็ย่อมได้ผลอันเลิศ

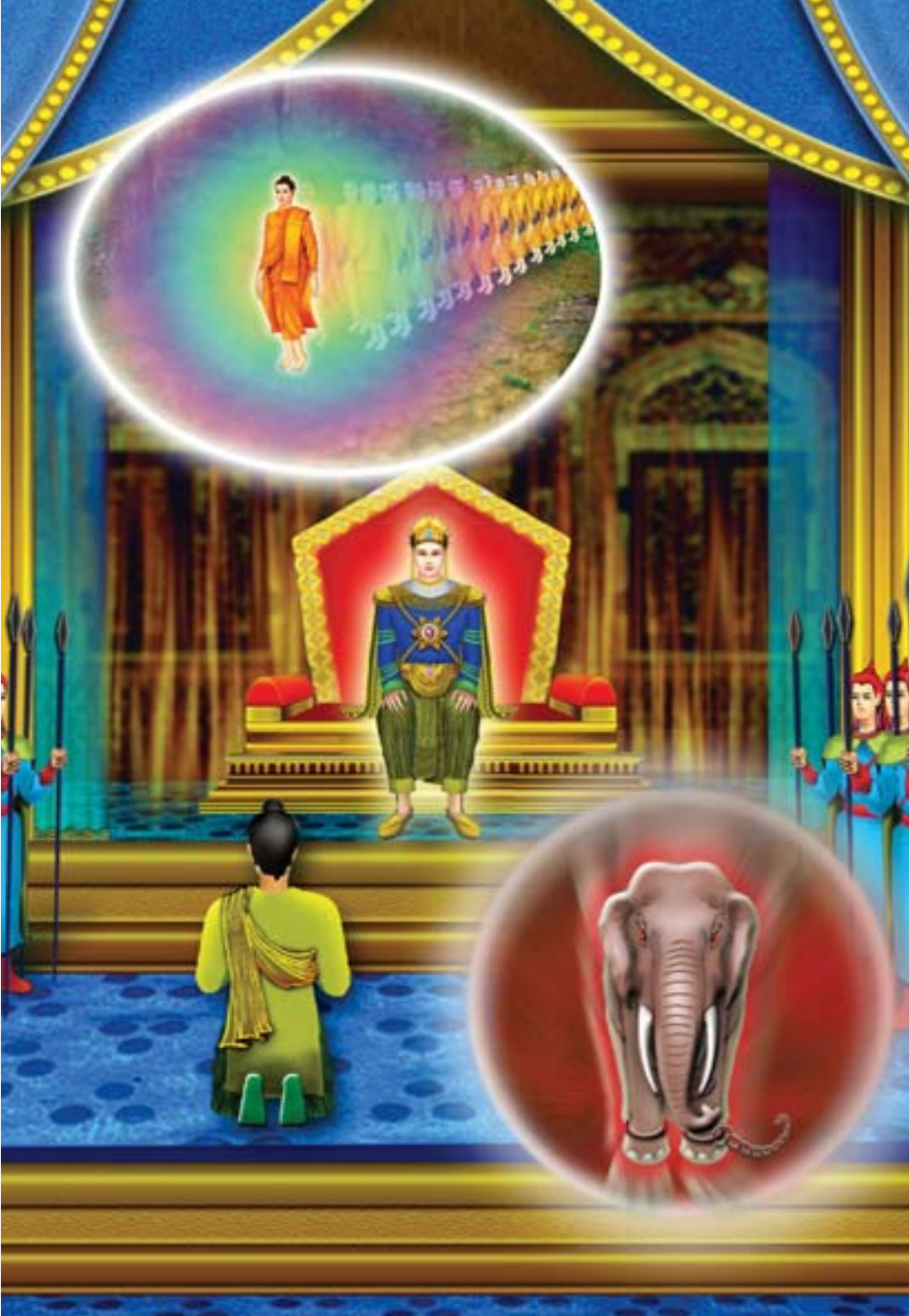

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทุกชีวิตย่างสู่วัยเสื่อมและวัยชรา หากเรามองย้อนไปพิจารณาการกระทำของเรามาแล้ว พบว่า เราได้ใช้วันเวลาของเราอย่างมีคุณค่า ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นที่พึ่งแก่ตน ด้วยการบำเพ็ญทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา เราย่อมจะมีแต่ความปลื้มปีติเป็นเครื่องตอบแทนเพราะทาน ศีล ภาวนาที่เราประพฤติปฏิบัติจนเป็นอาจิณกรรมนั้น จะกลั่นกาย วาจา ใจของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ และดึงดูดแต่สิ่งที่ดีงามเข้ามาหาตัวเรา โดยเฉพาะการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งเสมอ จะทำให้เราไม่กลัวต่อมรณภัย ซึ่งเสมือนระเบิด-เวลาของชีวิตที่ติดตัวเรามา และเกิดขึ้นกับเราได้ทุกเวลาเพราะความตายไม่มีนิมิตหมาย

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ปสาทสูตร ว่า

“ความเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ๔ ประการนี้ คือ ๑. สัตว์ทั้งหลาย ไม่มีเท้าก็ดี สองเท้าก็ดี สี่เท้าก็ดี มีเท้ามากก็ดี เป็นผู้มีรูปก็ดี ไม่มีรูปก็ดี เป็นผู้มีสัญญาก็ดี ไม่มีสัญญาก็ดี มีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ มีประมาณเท่าใด พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ปราชญ์กล่าวว่าเป็นยอดแห่งสัตว์ทั้งปวงนั้น สัตว์เหล่าใดเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า สัตว์เหล่านั้นชื่อว่าเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ เมื่อเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ก็ย่อมได้ผลอันเลิศ

๒. ธรรมทั้งหลาย ที่เป็นสังขตะมีประมาณเท่าใด อริยมรรคมีองค์ ๘ ปราชญ์กล่าวว่าเป็นยอดแห่งธรรมทั้งปวงนั้น สัตว์เหล่าใดเลื่อมใสในอริยมรรคมีองค์ ๘ สัตว์เหล่านั้นจึงชื่อว่าเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ เมื่อเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ก็ย่อมได้ผลอันเลิศ

๓. ธรรมทั้งหลายทั้งที่เป็นสังขตะและที่เป็นอสังขตะมีประมาณเท่าใด วิราคธรรม ปราชญ์กล่าวว่าเป็นยอดแห่งธรรมทั้งปวงนั้น วิราคธรรม คือ ธรรมเป็นที่ยังความเมาให้สร่างไป เป็นที่สงบระงับเสียสิ้นซึ่งความกระหาย เป็นที่ถอนขึ้นซึ่งอาลัย เป็นที่เข้าไปตัดเสียซึ่งวัฏฏะ เป็นที่สิ้นตัณหา เป็นที่ปราศจากกำหนัด เป็นที่ดับทุกข์ คือนิพพาน สัตว์เหล่าใดเลื่อมใสใน วิราคธรรม สัตว์เหล่านั้น จึงชื่อว่าเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ เมื่อเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ก็ย่อมได้ผลอันเลิศ

๔. สงฆ์ทั้งหลายก็ดี คณะทั้งหลายก็ดี มีประมาณเท่าใด สงฆ์สาวกของตถาคต ปราชญ์กล่าวว่าเป็นยอดแห่งสงฆ์แห่งคณะทั้งปวงนั้น สงฆ์สาวกของตถาคต คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ บุรุษบุคคล ๘ นี่คือสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ควรของคำนับ ผู้ควรของต้อนรับ ผู้ควรของทำบุญ ผู้ควรทำอัญชลี ผู้เป็นนาบุญของโลกไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า สัตว์เหล่าใดเลื่อม

ใสในพระสงฆ์ สัตว์เหล่านั้นจึงชื่อว่าเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ เมื่อเลื่อมใสในวัตถุอันเลิศ ผลอันเลิศย่อมบังเกิดขึ้น”

ความเลื่อมใสในสิ่งต่างๆ ของมนุษย์มีหลากหลาย แล้วแต่ใครจะเข้าใจว่าเป็นที่พึ่งได้ เมื่อเลื่อมใสและปฏิบัติตามสิ่งเหล่านั้นแล้ว ต่างหวังว่าจะได้รับความสุขกายสบายใจ ได้ความปลอดภัยอบอุ่นใจ สำหรับในทางพระพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสหลักๆ คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ ซึ่งเมื่อยังจิตให้เลื่อมใสแล้ว จะเป็นทางมาแห่งมหากุศลอันเลิศ อานิสงส์ในการทำใจให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย มีผลยิ่งใหญ่ไพศาลจักนับจักประมาณมิได้ ท่านจะช่วยปกปักรักษาให้เราปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้าได้ เพราะฉะนั้นในครั้งนี้เรามาเพิ่มเติมความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ด้วยการฟังเรื่องอานุภาพอันไม่มีประมาณของพระปิยทัสสีพุทธเจ้ากันต่อ

*เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทำลายทิฏฐิของเจ้าลัทธิต่างๆ ได้หมด มนุษย์สมัยนั้นล้วนมีพระพุทธเจ้าเป็นสรณะ เมื่อมาฟังธรรมและปฏิบัติธรรมต่างได้บรรลุธรรมาภิสมัยกันนับไม่ถ้วน แต่ยังมีพระมหาปทุมราชกุมารที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ มีจิตคิดประทุษร้ายในพระพุทธเจ้าได้รับสั่งให้นายควาญช้างปล่อยพญาช้าง

---

*มก. วงศ์พระปิยทัสสีพุทธเจ้า เล่ม ๗๓ หน้า ๕๑๘

ชื่อ โทณมุขะ เพื่อหมายจะปลงพระชนม์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ด้วยเกรงพระราชอาชญา นายควาญช้างไม่ได้พิจารณาถึงบุญบาป เพราะถ้าไม่ทำตามราชบัญชา เขาต้องถูกประหารหรือต้องพ้นจากตำแหน่งแน่นอน เขาจึงจำเป็นต้องมอมเมาพญาช้างโทณมุขะ ที่มีงวงยาวเสมือนธนู มีใบหูกว้างใหญ่ ตาเหลืองเหมือนน้ำผึ้ง ตะโพกหนาทึบกลมกลึง งางามเหมือนงอนไถ ขนหางสวย โคนหางน่ายำเกรง สมบูรณ์ด้วยลักษณะครบทุกอย่าง มีกำลังเท่าช้างสารถึง ๗ เชือก ให้ตกมันถึง ๗ ครั้ง

ทันทีที่พญาช้างโทณมุขะซึ่งมีฤทธานุภาพมากดุจช้างเอราวัณหลุดไปเท่านั้น ก็ฆ่าช้าง ม้า วัว มนุษย์ชาย หญิง มีอะไรขวางหน้าก็ฆ่าและทำลายเสียสิ้น ทำให้ทั้งเนื้อทั้งตัวชุ่มโชกไปด้วยเลือด ครั้นเห็นพระทศพลกำลังเสด็จมาพร้อมด้วยพระสาวกแต่ไกล ก็รีบปรี่เข้าหามีกำลังเร็วเหมือนครุฑบินไปในอากาศมุ่งตรงไปหาพระผู้มีพระภาคเจ้าทันที ชาวเมืองเห็นดังนั้น ต่างส่งเสียงร้องลั่นด้วยความเป็นห่วงพระพุทธองค์

พระมหามุนีพุทธเจ้าทรงแลดูพญาช้างซึ่งกำลังวิ่งมาด้วยความเร็ว ด้วยพระหฤทัยเยือกเย็นและพระมหากรุณา ทรงแผ่พระเมตตาไปยังพญาช้างนั้น พญาช้างได้รับกระแสแห่งเมตตาธรรมก็กลับได้สติ รู้สึกสำนึกผิดอย่างใหญ่หลวง ไม่อาจยืน

ต่อหน้าพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ จึงหมอบซบศีรษะลงแทบเบื้องยุคลบาทของพระองค์

ชาวเมืองเห็นอาการของพญาช้างเช่นนั้น ต่างมีใจเปี่ยมด้วยปีติอย่างยิ่ง พากันส่งเสียงโห่ร้องสาธุการกึกก้อง บูชาพระองค์ด้วยดอกไม้หอม มาลัย จันทน์จุรณหอมและเครื่องประดับต่างๆ เทพเภรีก็บันลือลั่นในท้องนภากาศ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแลดูพญาช้างซึ่งหมอบซบศีรษะลงแทบเบื้องพระบาท ทรงลูบกระพองของพญาช้างด้วยฝ่าพระหัตถ์ และทรงพร่ำสอนด้วยพระธรรม-เทศนาว่า

“ดูก่อนพญาช้าง เจ้าจงฟังคำของเราซึ่งประกอบด้วยประโยชน์เกื้อกูล จงกำจัดความยินดีในการฆ่า ความมีจิตประทุษร้ายของเจ้าเสีย เจ้าจงเป็นช้างที่น่ารัก ดูก่อนพญาช้าง ผู้ใดเบียดเบียนสัตว์ด้วยโลภะ โทสะ หรือโมหะ ผู้นั้นย่อมเสวยทุกข์อันร้ายกาจในมหานรกตลอดกาลนาน ดูก่อนพญาช้าง เจ้าอย่าได้ทำกรรมนั้นด้วยความประมาท หรือด้วยความเมาอีกเลย เพราะผู้ทำสัตว์มีชีวิตให้ตกล่วงไป ย่อมประสบทุกข์แสนสาหัสในมหานรกตลอดกัป ครั้นเสวยทุกข์อันร้ายกาจในมหานรกแล้ว เมื่อไปสู่มนุษยโลก ย่อมเป็นผู้มีอายุสั้น มีรูปร่างไม่สมปรารถนา

ดูก่อนพญาเดชกุญชรเจ้ารู้ว่าชีวิตเป็นที่รักยิ่งของเจ้าฉันใด

ชีวิตของผู้อื่นย่อมเป็นที่รักฉันนั้น พึงงดเว้นปาณาติบาตอย่างเด็ดขาด เพราะผู้เว้นขาดจากปาณาติบาต ย่อมเป็นที่รักที่ชอบใจในโลกนี้ เบื้องหน้าแต่กายแตกดับไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ใครๆ ในโลกย่อมไม่ปรารถนาให้ทุกข์มาถึงตน ทุกคนย่อมแสวงสุขกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเจ้าจงละการเบียดเบียน จงเจริญเมตตาและกรุณาตามสมควรเถิด”

พญาช้างได้ซึมซับกระแสพระธรรมเทศนาที่ประกอบด้วยพระเมตตา รู้สึกสำนึกผิด จึงกลับเป็นช้างที่ฝึกดีแล้วยิ่งกว่าเดิม ขณะเดียวกัน มหาชนที่มาประชุมต่างได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์ ธรรมาภิสมัยเกิดขึ้นแก่สัตว์ ๘๐,๐๐๐ โกฏิ นับเป็นอภิสมัยครั้งที่ ๓ ที่พระองค์ทรงโปรดเหล่าเวไนยสัตว์ให้บรรลุธรรมตามพระองค์ นี่เป็นชัยชนะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยเมตตา และพุทธานุภาพที่ไม่มีใครเสมอเหมือน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ทรงมีอานุภาพไม่มีประมาณ มีพระคุณยิ่งใหญ่ เมื่อเราทำจิตให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศแล้ว ผลบุญอันเลิศที่เป็นอจินไตยย่อมบังเกิดขึ้น และจะติดตามเราไปทุกภพทุกชาติ ดังนั้นให้ทุกท่านหมั่นทำความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และหมั่นเจริญพุทธานุสติให้ดี เราจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน

๒๙

พระปิยทัสสีพุทธเจ้า (๔)

ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้หรือโลกอื่น หรือรัตนะใดอันประณีตในสวรรค์ ทรัพย์และรัตนะนั้นที่เสมอด้วยพระตถาคตไม่มีเลย แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี

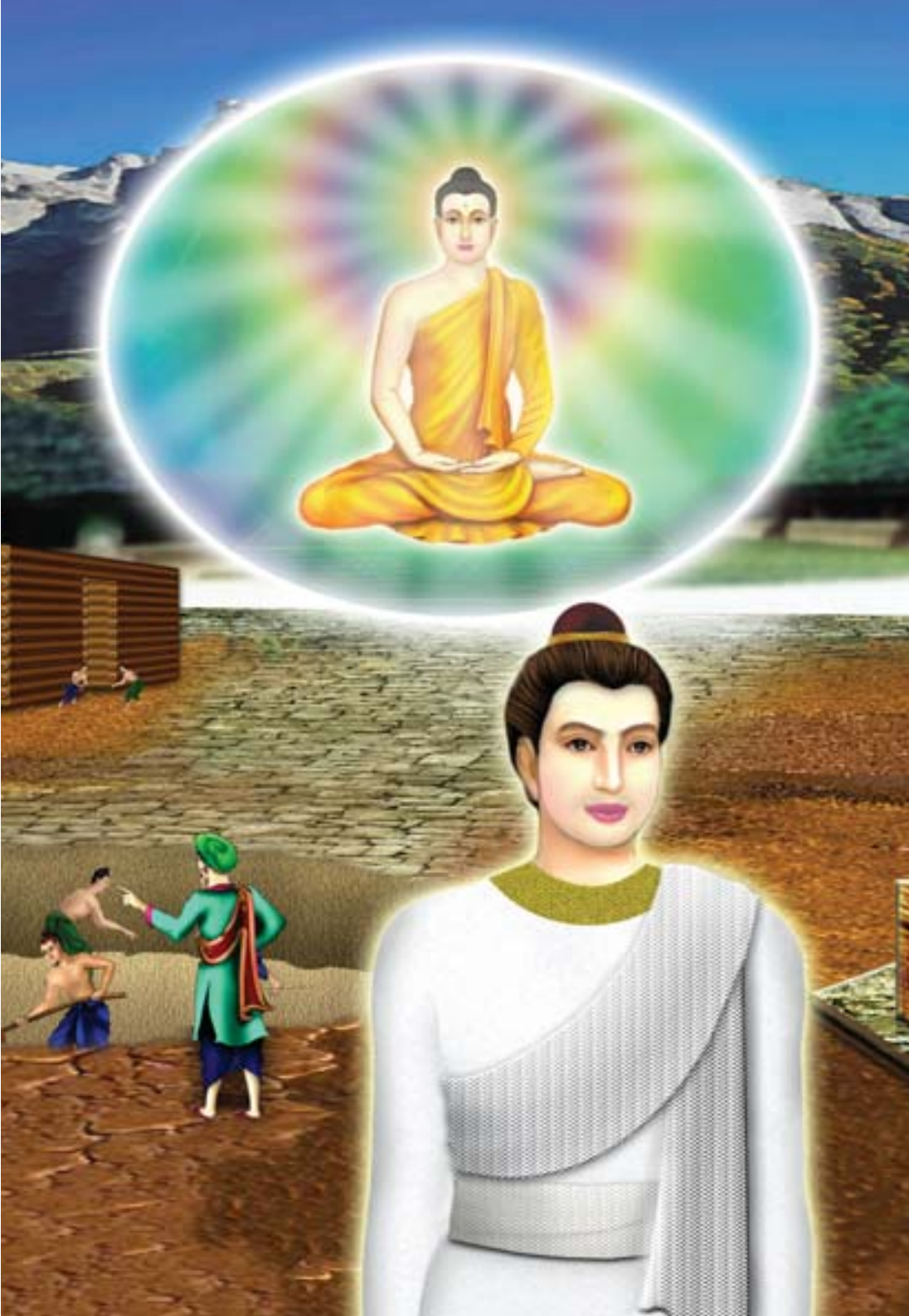

พระรัตนตรัยเป็นรัตนะอันประณีต เป็นสิ่งประเสริฐเลิศล้ำที่สุดที่ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือน เป็นอริยทรัพย์เครื่องปลื้มใจแก่ผู้ได้เข้าถึง เราจะเข้าใจได้แจ่มแจ้ง และซาบซึ้งก็ต่อเมื่อได้เข้าถึงพระรัตนตรัยแล้วเท่านั้น พระรัตนตรัยมีอยู่ในกลางกายของเรา เป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด เมื่อใดที่เรามีความทุกข์ หากนำใจหยุดเข้าไปถึงท่านได้ ความทุกข์ทั้งหลายย่อมจะดับไป และเปลี่ยนมาเป็นความสุขที่แท้จริง เป็นสุขที่ไม่มีประมาณยิ่งถ้าเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัยตลอดเวลา ความสุขจะยิ่งเพิ่มพูนขึ้น เป็นสุขทั้งวันทั้งคืนทุกทิวาราตรี

มีวาระแห่งพระพุทธวจนะที่ท่านกล่าวไว้ใน รัตนสูตร ว่า

“ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนะใดอันประณีตในสวรรค์ ทรัพย์และรัตนะนั้นที่เสมอด้วยพระตถาคตไม่มีเลย แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี”

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากพระองค์จะเป็นบรมศาสดา ผู้สั่งสอนเหล่าเวไนยสัตว์ที่เป็นมนุษย์แล้ว ยังทรงสอนให้เทวดาทั้งหลายได้บรรลุธรรมตามพระองค์อีกมากมายนับไม่ถ้วน พระพุทธองค์ทรงสอนทางรอดในสังสารวัฏให้มนุษย์และเทวดาทั้งหลายได้รอดพ้นจากความทุกข์ และ

ปลอดจากภัยทั้งในโลกนี้และในสัมปรายภพ ทรงนำหมู่สัตว์ให้ข้ามพ้นทะเลทุกข์ไปสู่ฝั่งพระนิพพานอันเป็นบรมสุขเกษมจากโยคะ คือ กิเลสเครื่องร้อยรัดทั้งหลาย

ด้วยพระพุทธองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ที่ไม่มีใครเปรียบ และเป็นรัตนะกายแก้วบริสุทธิ์ จึงได้ชื่อว่าเป็นรัตนะเครื่องปลื้มใจที่ประณีตที่สุด เลิศที่สุดและล้ำค่าที่สุด ยิ่งกว่าอัญมณีที่เป็นเครื่องปลื้มใจของมนุษย์ และรัตนะในสวรรค์ที่เป็นสมบัติอันเป็นทิพย์ของชาวสวรรค์ การอุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นการอุบัติขึ้นมาเพื่อยังโลกนี้ และเทวโลกให้สว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรม ทำให้มนุษย์ได้พบพระรัตนตรัยซึ่งเป็นทางรอด และเป็นที่พึ่งที่ระลึกได้อย่างแท้จริง

การที่พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ มีความสามารถในการสั่งสอนเวไนยสัตว์ ให้ตรัสรู้ธรรมตามพระองค์ได้ไม่เท่ากันนั้น เนื่องจากการสร้างบารมีมายาวนานไม่เท่ากัน แม้ทุกพระองค์จะบรรลุพระสัพพัญญุตญาณเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นบรรลุวิชชา ๓ วิชชา ๘ บรรลุปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ทรงหยั่งรู้ถึงขันธ์ที่เคยอาศัยอยู่ในกาลก่อนว่า ในระหว่างที่เวียนว่ายตายเกิดสร้างบารมีในภพสามนี้ ได้เคยเกิดเป็นอะไรบ้าง

สำหรับนักบวชนอกศาสนา บ้างสามารถระลึกชาติได้ถึง

๘๐ กัป พระอริยสาวกระลึกชาติได้ ๑๐๐,๐๐๐ กัป พระอัครสาวกระลึกชาติได้ ๑ อสงไขยกับ ๑๐๐,๐๐๐ กัป พระปัจเจกพุทธเจ้าระลึกชาติได้ ๒ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ กัป พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถระลึกชาติได้เท่าที่พระองค์ทรงปรารถนา นอกจากนี้พระองค์ยังสามารถระลึกชาติของเหล่าเวไนยสัตว์ได้อีกด้วย ที่เรียกว่าจุตูปปาตญาณ คือ รู้การเกิดการตายของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ทรงเข้าใจถึงวัฏจักรของกรรมที่หมู่สัตว์ได้กระทำไว้ทั้งหมด

*พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงบรรลุอาสวักขยญาณ หมดจดจากกิเลสเครื่องร้อยรัดทุกอย่าง มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ทรงบรรลุเวสารัชชญาณ ๔ ทศพลญาณ ๑๐ อสาธารณญาณ ๖ อาเวณิกพุทธธรรม ๑๘ ญาณที่แจ่มแจ้งในโพชฌงค์ ๗ ญาณที่แจ่มแจ้งในมรรค ๘ ญาณในอนุปุพพวิหารสมาบัติ ๙ เป็นต้น ญาณเหล่านี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงมีเหมือนกันหมด แต่ความแตกต่างกันด้วยระดับบารมี ที่เป็นประเภทปัญญาธิกะยิ่งด้วยปัญญา สัทธาธิกะ ยิ่งด้วยศรัทธา และวิริยาธิกะ ยิ่งด้วยความเพียรเท่านั้นที่แตกต่างกัน

---

*มก. วงศ์พระปิยทัสสีพุทธเจ้า เล่ม ๗๓ หน้า ๕๒๓

ตามหลักทั่วไปของพระพุทธเจ้าผู้เป็นปัญญาธิกะ ตอนที่สร้างบารมีเป็นพระโพธิสัตว์อยู่นั้น ท่านจะอาศัยปัญญาในการสร้างบารมีให้ได้มากที่สุด และปรารถนาจะตรัสรู้ธรรมเป็นพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพระองค์หนึ่งในอนาคต และนำสรรพสัตว์เข้าสู่ฝั่งนิพพาน ส่วนจะสอนได้มากได้น้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับกำลังบารมี ขอเพียงให้ได้เป็นพระพุทธเจ้าเป็นใช้ได้ คือ ยังมีใจใหญ่ที่จะช่วยเหลือสรรพสัตว์ เพราะฉะนั้นท่านก็จะสร้างบารมีไม่ต้องมาก คำว่าไม่มากนั้น อย่างน้อยก็ต้องยาวนานถึง ๔ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป

อย่างเช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา พระองค์ทรงสร้างบารมีประเภทปัญญาธิกะ คิดในใจไปด้วยสร้างบารมีไปด้วยใช้เวลา ๗ อสงไขย จากนั้นทรงเปล่งออกมาเป็นวาจาว่า จะสร้างบารมีรื้อสัตว์ขนสัตว์ไปสู่พระนิพพาน ใช้เวลา ๙ อสงไขย และได้รับพุทธพยากรณ์ว่า จะได้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างแน่นอนอีก ๔ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป รวมแล้วก็เป็น ๒๐ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ภายในช่วง ๔ อสงไขยนี้ถือได้ว่าเป็นนิตยโพธิสัตว์ผู้เที่ยงแท้ที่จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอย่างแน่นอน

พระพุทธเจ้าผู้เป็นสัทธาธิกะ มีปัญญาปานกลาง แต่มีศรัทธาแก่กล้าแข็ง ใช้เวลาในการสร้างบารมี ๔๐ อสงไขย คือ ทรง

คิดในใจว่าอยากจะเป็นพระพุทธเจ้า และสร้างบารมีมาโดยตลอดเป็นเวลา ๑๔ อสงไขย ทั้งอธิษฐานจิตด้วย และเปล่งวาจาออกมาด้วยว่า จะสร้างบารมีเป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งถือว่ายังเป็นอนิยตโพธิสัตว์ใช้เวลา ๑๘ อสงไขย และได้รับพุทธพยากรณ์ว่าเป็นนิยตโพธิสัตว์ผู้เที่ยงแท้ว่า จะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตอย่างแน่นอนอีก ๘ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป

สำหรับพระพุทธเจ้าผู้เป็นวิริยาธิกะ ท่านมีทั้งศรัทธาและปัญญา เพียงแต่มีความเพียรพยายามวิริยะอุตสาหะกล้าแข็งมาก คือ ปรารถนาจะรื้อสัตว์ขนสัตว์ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เมื่อปรารถนาสูงส่งถึงเพียงนั้นก็ต้องสร้างบารมีกันนานทีเดียว ตั้งแต่แค่คิดอยากเป็นพระพุทธเจ้าแต่ไม่กล้าบอกใครก็ยาวนานถึง ๒๘ อสงไขย เปล่งวาจาประกาศให้ชาวโลกได้รับรู้อีก ๓๖ อสงไขย ได้รับพุทธพยากรณ์เป็นนิยต-โพธิสัตว์ ๑๖ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป รวมเป็น ๘๐ อสงไขย

เพราะฉะนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าประเภทนี้อุบัติขึ้นแต่ละครั้ง ย่อมสามารถแนะนำเหล่าเวไนยสัตว์ ให้ตรัสรู้ธรรมตามพระพุทธองค์ได้จำนวนมาก เหมือนพระปิยทัสสีพุทธเจ้าที่หลวงพ่อได้นำมาเล่าเมื่อครั้งที่แล้ว และตั้งแต่พระองค์ทรงมีรัศมีกาย

สว่างไสวไปตลอดโลกธาตุ แสงสว่างของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาวก็สว่างไม่เท่า อายุก็ยืนยาวถึง ๙๐,๐๐๐ ปี พระองค์มีพุทธสรีระสูง ๘๐ ศอก

พระปิยทัสสีพุทธเจ้าทรงแสดงพระปาฏิโมกข์ซึ่งเป็นแบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๓ ครั้ง คือทรงแสดงท่ามกลางภิกษุจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ นับเป็นมหาสาวกสันนิบาตครั้งที่ ๑ ทรงแสดงปาฏิโมกข์แก่พระอริยสาวก ครั้งที่ ๒ จำนวน ๙๐,๐๐๐ โกฏิ ส่วนครั้งที่ ๓ เกิดขึ้นในสมัยที่หลังจากทรงแนะนำพญาช้างโทณมุขะ ทรงแสดงปาฏิโมกข์แก่พระอริยสาวกจำนวน ๘๐,๐๐๐ โกฏิ

สมัยนั้น พระโพธิสัตว์เจ้ากำลังสร้างบารมี เป็นมาณพหนุ่มชื่อ กัสสปะ เรียนจบไตรเพท และคัมภีร์ทางศาสนาพราหมณ์จนแตกฉาน ครั้นได้มีโอกาสฟังพระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดา ก็มีจิตเลื่อมใส บริจาคทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ เพื่อสร้างสังฆารามถวายแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากนั้นท่านได้รับพุทธพยากรณ์ว่า ล่วงไป ๑,๘๐๐ กัป นับแต่กัปนี้ จักได้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า โคตมะ ตั้งแต่นั้นมา ท่านตั้งใจบำเพ็ญทานรักษาศีลและเจริญภาวนาตลอดมาทุกภพทุกชาติ

จะเห็นได้ว่า พระสัพพัญญูพุทธเจ้าผู้สมบูรณ์ด้วยบุญ-

ลักษณะครบถ้วนทุกอย่าง ล้วนบังเกิดขึ้นมาเพื่อสงเคราะห์โลก รื้อสัตว์ขนสัตว์ให้ไปสู่อายตนนิพพาน จึงถือได้ว่าท่านเป็นรัตนะอันเลิศที่ควรสรรเสริญที่สุด และควรส่งใจไปถึงท่านให้มากที่สุด รัตนะอย่างอื่นอาจหาที่ติได้บ้าง แต่พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ หาที่ติและหาอะไรมาเปรียบไม่ได้เลย หากเรามีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัยกันจริงๆ ด้วยจิตอันเลื่อมใสนั้น จะเป็นทางมาแห่งมหากุศลอันยิ่งใหญ่ของเรา และจะอำนวยผลให้เรามีความสุขความสำเร็จ เมื่อถึงคราวละโลก จะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านหมั่นส่งใจ ไปถึงพระรัตนตรัยในตัวเป็นประจำสม่ำเสมอ ใจของเราจะได้สูงขึ้น บริสุทธิ์ขึ้น บริสุทธิ์จนกระทั่งได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย ให้ตั้งใจให้ดีกันทุกคน

๑๐

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๑ เทวสันนิบาต)

ความพร้อมเพรียงของหมู่เป็นเหตุแห่งสุข และการสนับสนุนผู้พร้อมเพรียงกัน ก็เป็นเหตุแห่งสุข ภิกษุผู้ยินดีในความพร้อมเพรียงกัน ตั้งอยู่ในธรรม ย่อมไม่เสื่อมจากธรรม อันเกษมจากโยคะ ภิกษุสมานสงฆ์ให้พร้อมเพรียงกันแล้ว ย่อมบันเทิงในสรวงสวรรค์ตลอดกัป

การสร้างบารมีเป็นหน้าที่ของทุกๆ คนเป็นการก้าวตามเส้นทางของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย และเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุดของชีวิต พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายต่างตั้งใจสั่งสมบารมีทุกรูปแบบ ทั้งทาน ศีลและภาวนา ไม่เคยขาดตกบกพร่องในการสั่งสมบุญ การที่เราสามารถบรรลุเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิตคือบรรลุมรรคผลนิพพาน กระทั่งได้ถึงที่สุดแห่งธรรม เราต้องดำเนินตามรอยบาทของท่านผู้รู้เหล่านั้น มุ่งหน้าสร้างบารมีจนกว่าบารมี ๓๐ ทัศ จะเต็มเปี่ยมบริบูรณ์

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน พระวินัยปิฎก จุลวรรค ว่า

“สุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี สมคฺคานญฺจนุคฺคโห
สมคฺครโต ธมฺมฏฺโจ โยคกฺเขมา น ธํสติ
สงฺฆํ สมคฺคํ กตฺวาน กปฺปํ สคฺคมฺหิ โมทติ

ความพร้อมเพรียงของหมู่เป็นเหตุแห่งสุข และการสนับสนุนผู้พร้อมเพรียงกัน ก็เป็นเหตุแห่งสุข ภิกษุผู้ยินดีในความพร้อมเพรียงกัน ตั้งอยู่ในธรรม ย่อมไม่เสื่อมจากธรรมอันเกษมจากโยคะ ภิกษุสมานสงฆ์ให้พร้อมเพรียงกันแล้วย่อมบันเทิงในสรวงสวรรค์ตลอดกัป”

ที่ใดมีความสามัคคี ที่นั่นย่อมมีความสุขความเจริญ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญความพร้อมเพรียงของหมู่

เพราะทำให้เกิดสุข ดังนั้นพระพุทธองค์จะตรัสถึงความสามัคคีอยู่เนืองๆ แม้แต่ในเรื่องอปริหานิยธรรม ธรรมที่จะทำให้ไม่เสื่อมจากความเจริญ พระองค์จะตรัสถึงความพร้อมเพรียงในการทำกิจร่วมกันของสงฆ์ ตั้งแต่เริ่มประชุมก็พร้อมเพรียงกัน เมื่อเลิกก็พร้อมเพรียงกันเลิก เป็นต้น

*ความพร้อมเพรียงนี้ ไม่ใช่จะก่อให้เกิดความสุขเฉพาะในหมู่มนุษย์เท่านั้น แม้ในหมู่ของเทวดาทั้งหลาย ต่างประชุมกันอยู่เสมอๆ ครั้งนี้ หลวงพ่อได้นำเรื่องราวในมหาโควินทสูตร มาให้ทุกท่านได้ศึกษากัน เป็นเรื่องการสร้างบารมีอีกภพชาติหนึ่งของพระโพธิสัตว์ เหตุที่พระบรมศาสดาตรัสถึงเรื่องนี้ เพราะเมื่อครั้งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เขาคิชฌกูฏใกล้กรุงราชคฤห์ หลังเที่ยงคืนของคืนหนึ่ง ปัญจสิขคนธรรพ์เทพบุตรได้ไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้วยืนอยู่ในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง รัศมีของปัญจสิขะนั้นงดงามส่องสว่างไปทั่วเขาคิชฌกูฏ หลายท่านคงเคยได้ยินชื่อปัญจสิขะมานาน หลวงพ่อขอถือโอกาสเล่าประวัติของท่านสักเล็กน้อย

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๑

คำว่า ปัญจสิขะ นั้นแปลว่า มี ๕ จุก หรือเรียกภาษาชาวบ้านว่า มี ๕ แหยม ปัญจสิขคนธรรพ์เทพบุตรนั้น ตอนที่เป็นมนุษย์ ได้สร้างบารมีตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และไว้จุก ๕ จุก เป็นหัวหน้าเด็กเลี้ยงโค มีความคิดเกินเด็กทั้งหลาย ได้ชักชวนเด็กๆ ว่า การที่เราจะเล่นสนุกไปวันหนึ่งๆ เป็นสิ่งที่ไม่มีสาระแก่นสาร ควรสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเท่าที่เราจะทำได้ จะได้เป็นการสร้างบุญให้กับตนเองด้วย

เมื่อชวนเพื่อนๆ แล้ว เขาเป็นผู้นำพาพวกเด็กสร้างศาลาในทางสี่แยก ขุดสระบัว ผูกสะพาน ปรับทางขรุขระให้เรียบ ขนไม้มาทำเพลา และทำยานพาหนะเพื่อสาธารณประโยชน์ แต่เขาเสียชีวิตตั้งแต่ยังเป็นหนุ่ม ครั้นตายแล้ว ได้ไปเกิดในเทวโลกชั้นจาตุมมหาราชิกา มีอายุ ๙ ล้านปี ร่างของปัญจสิขเทพบุตรมีลักษณะคล้ายกับกองทองสุกสว่างมีขนาดเท่า ๓ คาวุต

ปัญจสิขเทพบุตรนั้น เป็นกายทิพย์มีเครื่องประดับที่งดงามมาก ประมาณ ๖๐ เล่มเกวียน พรมด้วยของหอมประมาณ ๙ หม้อ ทรงผ้าทิพย์สีแดง ประดับดอกกรรณิกาทอง มีแหยม ๕ แหยมห้อยอยู่ข้างหลัง เทวดาทั้งหลายจึงพากันเรียกว่า ปัญจสิขเทพบุตร นี่คือที่มาที่ไปของปัญจสิขเทพบุตร

เมื่อปัญจสิขคนธรรพ์เทพบุตรยืนในที่สมควรแล้ว ได้ทูล

พระผู้มีพระภาคเจ้าถึงเหตุการณ์ที่เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ประชุมพร้อมกัน ที่สุธรรมาเทวสภาในวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ และยังมีทิพยบริษัททั้งหลายมานั่งล้อมรอบ ซึ่งพื้นทองของสุธรรมาเทวสภามีความยาว และความกว้างด้านละ ๓๐๐ โยชน์ สูง ๕๐๐ โยชน์ ในมหาสมาคมนั้น จะมีมหาราชทั้ง ๔ องค์ นั่งประจำทิศทั้ง ๔ คือ ท้าวธตรฐราชาแห่งคนธรรพ์ ซึ่งแวดล้อมด้วยทวยเทพนักฟ้อน ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ประทับนั่งทางทิศตะวันออก ท้าววิรุฬหกเป็นราชาแห่งครุฑ มีครุฑ ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ แวดล้อมประทับนั่งทางทิศใต้ ท้าววิรูปักษ์ผู้เป็นราชาแห่งนาค มีพวกนาค ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิแวดล้อม ประทับนั่งทางทิศตะวันตก และท้าวเวสสวัณราชาแห่งยักษ์ มียักษ์ ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิแวดล้อม ประทับนั่งทางทิศเหนือ

การเกิดเทวสันนิบาตนี้จะมีเหตุอยู่ ๔ อย่าง คือ ประการแรกวันเข้าพรรษา จะประชุมกันเพื่อดูแลรักษาพระภิกษุสงฆ์ที่ตั้งใจปฏิบัติธรรมในช่วงเข้าพรรษา ประการที่ ๒ ประชุมกันในวันมหาปวารณา เหตุการณ์เหมือนในเมืองมนุษย์ ที่ภิกษุทั้งหลายประชุมกันในวันเพ็ญวันมหาปวารณา โดยท้าวสักกะจะทรงปวารณาในปิยังคุทีปพระมหาวิหาร เทพที่เหลือจะถือดอกไม้ทิพย์มีดอกปาริฉัตรเป็นต้น และผงจันทน์ทิพย์ไปยังที่ชอบใจและก็ปวารณากัน ให้ว่ากล่าวตักเตือนกันได้

ประการที่ ๓ เทวดาจะประชุมกันเพื่อประโยชน์แก่การเสวยปาริฉัตตกกรีฑา คือการประชุมกันในคราวที่ต้นปาริฉัตรออกดอก เพราะดอกปาริฉัตรนี้มีกลิ่นหอมครอบคลุม ๕๐ โยชน์ กลิ่นที่ลมพัดจะไปได้ถึง ๑๐๐ โยชน์ ที่สุธรรมาเทวสภานี้ ตรงกลางจะมีธรรมาสน์ มีบัลลังก์แก้วสูง ๑ โยชน์ มีเศวตฉัตรสูง ๓ โยชน์ ถัดจากบัลลังก์นั้นเป็นอาสนะท้าวสักกเทวราช ถัดจากนั้นเป็นอาสนะของเทพบุตรอีก ๓๓ ตน ถัดจากนั้นอีกเป็นอาสนะของเทพบุตรผู้มีศักดิ์ใหญ่ ส่วนเทวดานอกเหนือจากนี้จะใช้ฝักดอกไม้เป็นอาสนะ

ประการสุดท้ายของการประชุมในเทวโลก คือเทวดาจะป่าวประกาศการฟังธรรมครั้งใหญ่เดือนละ ๘ วัน ในวันทั้ง ๘ จะมีสนังกุมารมหาพรหม หรือท้าวสักกะ ภิกษุธรรมกถึก หรือเทพบุตรธรรมกถึกองค์ใดองค์หนึ่ง มากล่าวธรรมิกถาในสุธรรมา-เทวสภา การประชุมครั้งนี้จะแบ่งหน้าที่กันทำ คือ ในวัน ๘ ค่ำของปักษ์ จะเป็นหน้าที่ของอำมาตย์ของมหาราชทั้ง ๔ องค์ ในวัน ๑๔ ค่ำ จะเป็นหน้าที่ของโอรสทั้งหลายของท้าวสักกะ ในวัน ๑๕ ค่ำ จะเป็นของมหาราชทั้ง ๔ องค์ ซึ่งท่านเหล่านี้จะเสด็จออกไปตามคามนิคมและราชธานี จดบันทึกไว้บนแผ่นทอง ว่ามีหญิงหรือชายชื่ออะไร มากมายขนาดไหน ที่ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ตั้งใจสร้างบารมีประพฤติยึดมั่นกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ

จากนั้นจะนำแผ่นทองมามอบถึงมือของปัญจสิขะ ปัญจสิขะจะส่งถึงมือของมาตลีเทพบุตร มาตลีเทพบุตรีจะถวายแด่ท้าวสักกเทวราช เมื่อจำนวนคนทำบุญมีไม่มาก สมุดบัญชีลานทองก็น้อย พวกเทวดาเห็นลานทองเท่านั้น พากันเสียใจว่า มหาชนตกอยู่ในความประมาท อบายทั้ง ๔ จักเต็ม เทวโลก ๖ ชั้น จักว่างเปล่า แต่ถ้าแผ่นลานทองหนา พวกเทวดาเห็นแล้วก็พากันดีใจว่า พวกเราจักได้ห้อมล้อมผู้มีบุญใหญ่ที่ได้ทำบุญไว้ในพระพุทธศาสนา แล้วมาเล่นนักษัตรด้วยกัน เทวดาทั้งหลายย่อมประชุมกันเพื่อประโยชน์ดังนี้

จะเห็นว่า เหล่าเทวดาเห็นคุณค่าของบุญมาก การที่เราสร้างบุญในแต่ละครั้ง ไม่เพียงมีผลแค่ตัวเราเองเท่านั้น แต่ยังมีผลไปถึงเทวโลกผู้มีกายทิพย์ ที่รับรู้ คอยอนุโมทนาบุญกับเรา การทำความดีในแต่ละครั้งมีผลต่อโลกต่อจักรวาลและสรรพสัตว์ทั้งหลาย คราวต่อไปหลวงพ่อจะนำเรื่องราวของมหาโควินทโพธิสัตว์มาเล่าให้ฟังต่อ ขอให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนากันให้ดี หมั่นตรึกหมั่นนึกถึงธรรมะ ตรึกถึงองค์พระให้ใสๆ เวลาหลับให้หลับในกลางดวงธรรมหรือกลางองค์พระ จะได้หลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ทั้งยังได้บุญอีกด้วย ทำอย่างนี้ถูกหลักวิชชาจะทำให้เราประสบความสุขความสำเร็จในชีวิตตลอดไปทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม

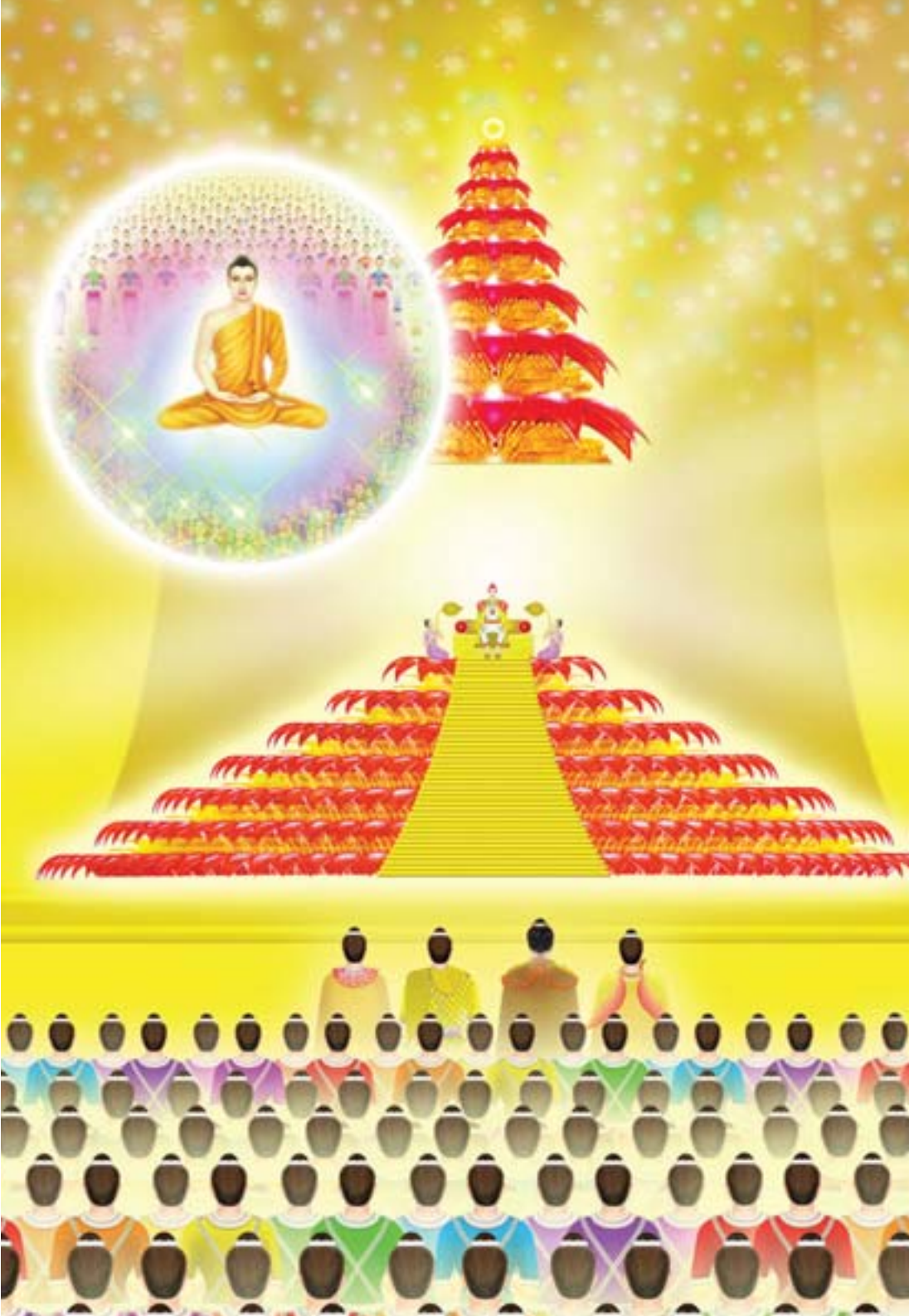

๓๑

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๒ พุทธคุณ ๘ ประการ)

บุคคลจะเป็นอุบาสกหรืออุบาสิกาก็ตาม ผู้ถึงพระรัตนตรัยอันประกอบด้วยคุณอันอุดมอย่างนี้ ชื่อว่าจะเป็นผู้บังเกิดในนรกเป็นต้น ย่อมไม่มี อนึ่งพ้นจากการบังเกิดในอบายแล้ว ยังจะเกิดขึ้นในเทวโลกได้เสวยมหาสมบัติ

บุญ คือ สิ่งที่อยู่เบื้องหลัง ที่ทำให้เกิดความสำเร็จในทุกๆ เรื่อง ทำให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยโลกียสมบัติและอริยสมบัติ ถ้ามีบุญมากเราจะสร้างบารมีได้สะดวกสบาย และบรรลุมรรคผลนิพพานได้อย่างง่ายดาย ด้วยอานุภาพแห่งบุญที่ได้สั่งสมไว้ดีแล้ว การสั่งสมบุญจึงเป็นกิจที่เราทั้งหลายต้องกระทำกันทุกวัน ทุกเวลาและทุกสถานที่

มีวาระบาลีที่ปรากฏใน อรรถกถาขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“บุคคลจะเป็นอุบาสกหรืออุบาสิกาก็ตาม ผู้ถึงพระรัตนตรัยอันประกอบด้วยคุณอันอุดมอย่างนี้ ชื่อว่าจะเป็นผู้บังเกิดในนรกเป็นต้น ย่อมไม่มี อนึ่งพ้นจากการบังเกิดในอบายแล้ว ยังจะเกิดขึ้นในเทวโลกได้เสวยมหาสมบัติ”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งที่ระลึกของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย การบังเกิดขึ้นของพระองค์ เป็นสิ่งที่มวลสรรพสัตว์ทั้งหลายต่างรอคอยด้วยใจที่จดจ่อ เพื่อจะได้มีโอกาสฟังพระสัทธรรม อันเป็นเครื่องนำออกจากทุกข์ เข้าถึงบรมสุขอันเป็นอมตะ เป็นความสุขที่อิสระไม่มีทุกข์เจือปนแม้แต่น้อย

เมื่อคราวที่แล้ว หลวงพ่อได้นำเรื่องราวในมหาโควินทสูตรมากล่าวเอาไว้ในเบื้องต้น เป็นเรื่องราวการสร้างบารมีของปัญจสิขเทพบุตร ที่ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ และได้กล่าวถึงมหาเทว-

สันนิบาต ซึ่งเป็นการประชุมใหญ่ในแต่ละครั้งของเหล่าเทวดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ปัญจสิขเทพบุตรได้ทูลเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนสวรรค์ชั้นนั้นถวายพระบรมศาสดาว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เทวดาทั้งหลายในชั้นดาวดึงส์ เมื่อประชุมกันในวันธรรมสวนะ ก็จะทบทวนถึงบุญที่ตนเองได้สร้าง"

*ใครที่ได้สร้างบุญในพระพุทธศาสนา เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กายทิพย์ของเทพเหล่านั้นจะสว่างไสวมากกว่าเทพองค์อื่นๆ สังเกตได้จากรัศมีที่เกิดขึ้นด้วยอำนาจบุญ ท้าวสักกะจอมเทพที่ดูแลปกครองเทพทั้งหลายในดาวดึงส์จะเสด็จไปอนุโมทนาด้วยคาถาว่า

"โอหนอ ผู้เจริญทั้งหลาย พวกเราเหล่าเทพชั้นดาวดึงส์ ย่อมบันเทิงไหว้พระตถาคต เคารพพระธรรม พวกเทพใหม่ที่มีรัศมี มียศ ได้ประพฤติพรหมจรรย์ในศาสนาของพระสุคต เมื่อมาในที่นี้ เทพเหล่านั้นจะรุ่งเรืองล่วงเทพเหล่าอื่นโดยรัศมี โดยยศ โดยอายุ การเป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นมหานิสงส์ใหญ่ ทำให้บรรลุคุณวิเศษที่ละเอียดประณีตในสวรรค์ชั้นนี้ เกินกว่าเทพผู้ไม่ได้สร้างบุญไว้ในพระพุทธศาสนา"

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๑๓

พวกเทพชั้นดาวดึงส์พร้อมทั้งท้าวสักกะ เห็นข้อนี้แล้วจึงปีติยินดี เกิดความเลื่อมใสในพระบรมศาสดามาก แม้จะอยู่บนสวรรค์ต่างแสวงหาบุญ ด้วยการพากันไหว้พระตถาคตและพระธรรม พระพุทธเจ้าข้า เพราะฉะนั้นพวกเทพชั้นดาวดึงส์จึงชื่นใจบันเทิง เกิดปีติโสมนัสโดยประมาณยิ่งว่า กายทิพย์ของพวกเราย่อมบริบูรณ์ด้วยรัศมีที่รุ่งโรจน์โชติช่วง”

หลังจากท้าวสักกะจอมเทพทรงทราบความเลื่อมใสอันยิ่งของทวยเทพชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้ตรัสถามว่า “ท่านผู้นิรทุกข์ พวกท่านอยากจะฟังพระคุณ ๘ อย่าง ของพระผู้มีพระภาคเจ้าหรือไม่” ด้วยความเลื่อมใสที่มีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เหล่าเทพจึงพากันทูลรับทันที ท้าวสักกะจอมเทพตรัสว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยวิชชาและจรณะ พระคุณของพระองค์ไม่มีประมาณ ถ้ากล่าวโดยย่อมี ๘ อย่าง พวกท่านทั้งหลายโปรดจดจำ และยังใจให้เลื่อมใสในพระพุทธคุณเถิด จะได้เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ท่านทั้งหลาย” จากนั้นท้าวสักกะจอมเทพได้กล่าวถึงพระคุณของพระผู้มีพระภาคเจ้าดังนี้

(๑) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงปฏิบัติเพื่อความเกื้อกูล เพื่อความสุข เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อความเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เราเป็นท้าว-

สักกะ ไม่เคยเห็นศาสดาองค์ใดในโลกนี้ที่เต็มเปี่ยมด้วยพระมหา-กรุณา ปฏิบัติเพื่อความเกื้อกูล เพื่อความสุข เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อความเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ดังพระผู้มีพระภาคของเรา

(๒) พระธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นธรรมที่พึงเห็นเอง ไม่ประกอบด้วยกาล เรียกให้มาดูได้ น้อมเข้ามาในตนได้ ผู้รู้พึงรู้ได้เฉพาะตน เราไม่พิจารณาเห็นศาสดาผู้แสดงธรรมที่น้อมมาใช้ได้เช่นนี้ ทั้งอดีตและปัจจุบัน

(๓) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบัญญัติไว้แล้วอย่างดีว่า นี้เป็นกุศล นี้เป็นอกุศล นี้เป็นโทษ นี้ไม่มีโทษ นี้พึงเสพ นี้ไม่พึงเสพ นี้เลว นี้ประณีต นี้ดำ นี้ขาว มีส่วนคล้ายกัน เราไม่พิจารณาเห็นศาสดาอื่นที่บัญญัติธรรมที่เป็นกุศล อกุศล มีโทษ ไม่มีโทษ พึงเสพ ไม่พึงเสพ เลว ประณีต ดำ ขาว มีส่วนคล้ายกันอย่างนี้ เหมือนพระบรมศาสดา ไม่ว่าจะในอดีต และไม่ว่าในปัจจุบัน

(๔) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบัญญัติข้อปฏิบัติสำหรับไปถึงพระนิพพานแก่สาวกทั้งหลาย ทั้งพระนิพพาน ทั้งข้อปฏิบัติต่างกลมกลืนกันเป็นอย่างดี เหมือนน้ำจากแม่น้ำคงคากับน้ำจากแม่น้ำยมุนา ย่อมกลมกลืนกันเป็นอย่างดี เรายังไม่พิจารณาเห็นศาสดาอื่นที่บัญญัติข้อปฏิบัติสำหรับไปถึงพระนิพพานได้

อย่างพระผู้มีพระภาคเจ้า

(๕) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้สิ้นอาสวะอยู่จบพรหมจรรย์ที่ให้ถึงพระนิพพาน พระองค์ไม่ทรงติดด้วยข้อปฏิบัติและวัตรนั้น ทรงเป็นผู้ที่สันโดษ ไม่คลุกคลีด้วยหมู่ ยินดีความสงัดวิเวก เราไม่พิจารณาเห็นศาสดาที่ตามประกอบความเป็นผู้ยินดี ในความเป็นผู้เดียวเช่นนี้ ผู้ถึงพร้อมด้วยองค์แม้นี้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนอดีตและปัจจุบัน นอกจากพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

(๖) แม้มีลาภ ชื่อเสียงและความสำเร็จอย่างยิ่ง พระองค์ก็ไม่ทรงติดลาภสักการะ ดำรงตนปกติ เราไม่พิจารณาเห็นศาสดาที่ปราศจากความเมาบริโภคอาหารอยู่เช่นนี้ พระองค์ถึงพร้อมด้วยองค์แม้นี้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนอดีตและปัจจุบัน

(๗) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้มีปกติตรัสอย่างไร ก็มีปกติทำอย่างนั้น ทรงมีปกติทำอย่างไร ก็มีปกติตรัสอย่างนั้น เราไม่พิจารณาเห็นศาสดาที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมเช่นนี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยองค์แม้นี้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนอดีตและปัจจุบัน ยกเว้นแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

(๘) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงข้ามความสงสัยได้แล้ว ปราศจากความเคลือบแคลง สิ้นสุดความดำริ เกี่ยวกับอัชฌาสัย เกี่ยวกับข้อปฏิบัติ อันเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์

เมื่อปัญจสิขเทพบุตรกราบทูลมาถึงตรงนี้ จึงทูลต่อไปว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อท้าวสักกะตรัสถึงพระคุณทั้ง ๘ ประการของพระองค์แล้ว เหล่าทวยเทพพากันชื่นอกชื่นใจ บันเทิง เกิดปีติโสมนัส มีความรัก ความศรัทธาในพระองค์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นเหล่าทวยเทพต่างพากันกล่าวสรรเสริญว่า ขอให้พระผู้มีพระ-ภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงมีพระอาพาธน้อย ทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง พึงทรงดำรงยั่งยืนนานเถิด เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย" เมื่อกราบทูลถึงตรงนี้ จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นขอให้ติดตามในตอนต่อไป

จะเห็นได้ว่า การบังเกิดขึ้นของพระบรมศาสดา เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พระพุทธองค์สมบูรณ์ด้วยพระพุทธคุณ ๘ ประการ การยังใจให้เลื่อมใสในพระองค์ จะก่อให้เกิดมหากุศลงอกงามขึ้นในใจไปทุกภพทุกชาติ ดังนั้นจงภูมิใจเถิดที่เราทุกคนได้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ให้ตั้งใจปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ เราจะได้ประสบความสุขความสำเร็จสมปรารถนาไปทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม

๑๒

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๓ สนังกุมารพรหม)

ชาวโลกนี้ เป็นผู้มืดบอด มีน้อยคนที่เห็นแจ้งในโลกนี้ น้อยคนเหลือเกินที่จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เหมือนนกน้อยตัวที่รอดพ้นจากตาข่ายมีน้อยเหลือเกินฉะนั้น

การประพฤติปฏิบัติธรรม ทำใจหยุดใจนิ่ง จะนำความบริสุทธิ์ให้กับชีวิต และจะเป็นทางแห่งความสำเร็จ ใจที่หยุดนิ่งดีแล้วจะถูกจุดแห่งความสำเร็จ และความสุขที่ไม่มีประมาณ เป็นสุขที่ละเอียดประณีต ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงดวงปฐมมรรคอันเป็นเบื้องต้น จนถึงสุขที่เกิดจากการเข้าถึงกายในกายที่ละเอียดขึ้นไป กระทั่งเข้าไปถึงพระธรรมกายซึ่งเป็นพุทธรัตนะในตัว เมื่อเราตระหนักถึงพระรัตนตรัยเช่นนี้แล้ว ต้องหมั่นหยุดใจให้ได้ทุกๆ วันอย่างสม่ำเสมอ

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“อนฺธภูโต อยํ โลโก ตนุเกตฺถ วิปสฺสติ
สกุโณ ชาลมุตฺโตว อปฺโป สคฺคาย คจฺฉติ

ชาวโลกนี้ เป็นผู้มืดบอด มีน้อยคนที่เห็นแจ้งในโลกนี้ น้อยคนเหลือเกินที่จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เหมือนนกน้อยตัวที่รอดพ้นจากตาข่ายมีน้อยเหลือเกินฉะนั้น”

สังสารวัฏมีภัยมากมายซึ่งเกิดจากบาปอกุศลที่ส่งผลให้ไปสู่อบายภูมิ ทำให้มีแต่ความทุกข์ทรมาน มีชาวโลกไม่มากนักที่จะใช้โอกาสในการเกิดมาเป็นมนุษย์ให้คุ้มค่า เป็นสัมมาทิฏฐิบุคคลดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท ส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตอยู่ไปวันๆ โดยไม่รู้เป้าหมายของการเกิดมา น้อยคนนักที่สามารถประคับ-

ประคองตนให้รอดพ้นอบายภูมิได้ ผู้ที่สามารถนำชีวิตไปสู่จุดหมายอันสูงสุดได้ จะต้องรู้จักพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

*คราวที่แล้วหลวงพ่อนำเรื่องราวที่เหล่าเทวดาทั้งหลายมาประชุมกัน ฟังท้าวสักกะจอมเทพตรัสถึงพระคุณ ๘ ประการของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นเรื่องราวที่ปัญจสิขเทพบุตรได้ประมวลเหตุการณ์ต่างๆ มาเล่าถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้งนี้หลวงพ่อจะได้นำมาเล่าต่อ ขณะที่เหล่าเทวดาฟังพระคุณของพระบรมศาสดาและพากันปีติโสมนัส ทันใดนั้น ทางทิศเหนือปรากฏแสงสว่างเจิดจ้า ครอบงำรัศมีของเหล่าทวยเทพ ท้าวสักกะจอมเทพจึงตรัสว่า “เพื่อนทั้งหลาย รัศมีที่ปรากฏขึ้นมานี้ เป็นบุพนิมิตแห่งการปรากฏของพรหม”

ครั้นท้าวสักกะกล่าวดังนั้น พวกเทพชั้นดาวดึงส์จึงนั่งนิ่งบนอาสนะของตน รอคอยด้วยใจที่จดจ่อ ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น ทันใดนั้น สนังกุมารพรหมได้ปรากฏกายขึ้นท่ามกลางมหาสมาคมของหมู่เทพชั้นดาวดึงส์ เพื่อร่วมฟังธรรมหรือแสดงธรรมตามวาระโอกาสที่ได้รับเชื้อเชิญ ท่านได้จำแลงอัตภาพที่

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๗

พอเหมาะ เพราะโดยปกติกายพรหมนี้จะใหญ่โต และละเอียดกว่ากายทิพย์มาก แม้เทวดาชั้นดาวดึงส์เองก็มองไม่เห็นเกินสนังกุมารพรหม

ตอนที่สนังกุมารพรหมปรากฏกายให้เทวดาชั้นดาวดึงส์เห็นนั้น ท่านจะรุ่งเรืองยิ่งกว่าหมู่ทวยเทพทั้งหลายโดยรัศมี โดยยศ ถ้าจะเปรียบก็เหมือนร่างทอง ย่อมรุ่งเรืองยิ่งกว่าร่างมนุษย์ สนังกุมารพรหมปรากฏกายแก่พวกเทพชั้นดาวดึงส์ ในบริษัทนั้นไม่มีเทพองค์ใดอภิวาทลุกขึ้นรับหรือเชื้อเชิญท่านด้วยอาสนะ ต่างนั่งนิ่งตะลึงงันกันหมด ได้แต่ประนมมืออยู่บนบัลลังก์ของตน

คราวนี้ สนังกุมารพรหมต้องการนั่งบัลลังก์ของเทพองค์ใด ย่อมนั่งบนบัลลังก์ของเทพองค์นั้นได้ทันที เจ้าของบัลลังก์จะไม่รู้สึกเสียใจ จะมีแต่ความปีติเบิกบานที่ตนเองได้ถวายบัลลังก์กับท้าวมหาพรหมผู้มีศักดิ์ใหญ่

เมื่อสนังกุมารพรหมมาถึง ท่านรู้ถึงความเลื่อมใสของทวยเทพชั้นดาวดึงส์ต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงกล่าวอนุโมทนาว่า "โอหนอท่านผู้เจริญ พวกเทพชั้นดาวดึงส์และท้าวสักกะจอมเทพต่างมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีใจปีติร่าเริงบันเทิงไหว้พระตถาคต และทำความเคารพในพระธรรมอันยอดเยี่ยม เมื่อเห็นพวกเทพรุ่นใหม่ผู้มีรัศมี มียศ

ประพฤติพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนามาบังเกิดในที่นี้ และพวกเทพเหล่านั้นรุ่งเรืองยิ่งกว่าพวกเทพเหล่าอื่น โดยรัศมี โดยยศ โดยอายุ เป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ต่างพากันยินดีเลื่อมใส”

เสียงที่สนังกุมารพรหมกล่าวคาถานั้น ดังกลบทั่วอาณาบริเวณ สะกดเหล่าทวยเทพทั้งหลาย น้ำเสียงของสนังกุมาร-พรหมนั้น พร้อมด้วยองค์ ๘ คือ มีน้ำเสียงแจ่มใส ฟังเข้าใจง่าย ไพเราะ น่าฟัง หยดย้อย ไม่แตกพร่า มีน้ำเสียงลึกและกังวานยิ่งนัก

เมื่อพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์ ได้ฟังน้ำเสียงของท้าว-มหาพรหม ต่างชื่นชมอนุโมทนา กล่าวกับสนังกุมารพรหมว่า “สาธุท่านมหาพรหม พวกข้าพเจ้าพิจารณาใจความที่ท่านกล่าวไว้ เกิดความปีติเลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรมของพระองค์ที่นำออกจากทุกข์ และพากันนั่งพินิจพิจารณาถึงพระคุณ ๘ ประการของพระผู้มีพระภาคเจ้าที่ท้าวสักกะจอมทวยเทพได้ทรงภาษิตไว้แล้ว ยิ่งรู้สึกเลื่อมใส กำลังนั่งตรึกถึงพระคุณเหล่านั้นอยู่”

สนังกุมารพรหมฟังคำของเหล่าทวยเทพดังนั้น เกิดความปีติ ปรารถนาที่จะฟังพระคุณทั้ง ๘ ประการ ของพระผู้มี-พระภาคเจ้า จึงกล่าวกับท้าวสักกะว่า “ถ้าเช่นนั้นนับเป็นบุญ-

ลาภของเราที่มาในวันนี้ แม้เราก็อยากฟังพระคุณ ๘ ประการของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ขอจอมทวยเทพตรัสบอกถึงพระคุณของพระบรมศาสดาให้เราฟังด้วยเถิด”

ท้าวสักกะฟังคำของสนังกุมารพรหม จึงตรัสว่า “ข้าแต่ท่านมหาพรหมผู้มีบุญมาก ถ้าเช่นนั้น ขอพระองค์จงฟังเถิด” แล้วตรัสพระคุณ ๘ ประการ ของพระผู้มีพระภาคเจ้า สนังกุมาร-มหาพรหมเกิดปีติโสมนัส รื่นเริงบันเทิงใจ เลื่อมใสในพระคุณทั้ง ๘ ประการ ของพระผู้มีพระภาคเจ้ายิ่งนัก นั่งตรึกระลึกถึงพระบรมศาสดาอยู่ครู่หนึ่ง

สนังกุมารพรหมคิดว่า บัดนี้ เราควรประกาศถึงพระคุณของพระองค์ เพื่อยังเหล่าเทพบริษัท ให้ร่าเริงบันเทิงใจยิ่งกว่าเดิม จึงเนรมิตอัตภาพเป็นกุมาร มีร่างกายใหญ่โต ไว้ผม ๕ จุก เหาะขึ้นสู่เวหาท่ามกลางเทวบริษัท นั่งบนบัลลังก์ในอากาศ เหมือนกับบุรุษนั่งบนบัลลังก์ที่ปูลาดไว้อย่างดี หรือบัลลังก์บนภาคพื้นที่เสมอราบเรียบ พลางกล่าวกับพวกเทพชั้นดาวดึงส์ว่า “ท่านผู้เจริญทั้งหลาย เหล่าทวยเทพที่อยู่ในที่นี้เคยรู้บ้างไหมว่า ในอดีตชาติที่เกิดมาสร้างบารมีนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นทรงมีพระปัญญายิ่งใหญ่มาตลอดกาลนานเพียงไร” จากนั้นท้าว-มหาพรหมได้นำเรื่องราวการสร้างบารมีของพระผู้มีพระภาคเจ้า

มาเล่าให้เหล่าทวยเทพฟัง เรื่องราวจะเป็นอย่างไรนั้น ขอให้ติดตามตอนต่อไป

จะเห็นได้ว่า เหล่าเทวาทั้งหลายเป็นผู้ที่ซาบซึ้งในพระพุทธคุณ เห็นคุณค่าในบุญกุศล เพราะบุญเท่านั้นที่อยู่เบื้องหลังความสุขและความสำเร็จทั้งหลาย แม้เป็นเทพก็ยังต้องการบุญ จึงหาโอกาสฟังธรรมให้ใจสดชื่นเบิกบานและสนทนาธรรมกันไม่เคยขาด เราเป็นมนุษย์ควรดูเรื่องนี้เป็นตัวอย่าง และนำธรรมะมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้ได้ จะได้มีแต่ความสุขความเจริญและนับเป็นสหายในหมู่เทพอย่างแท้จริง

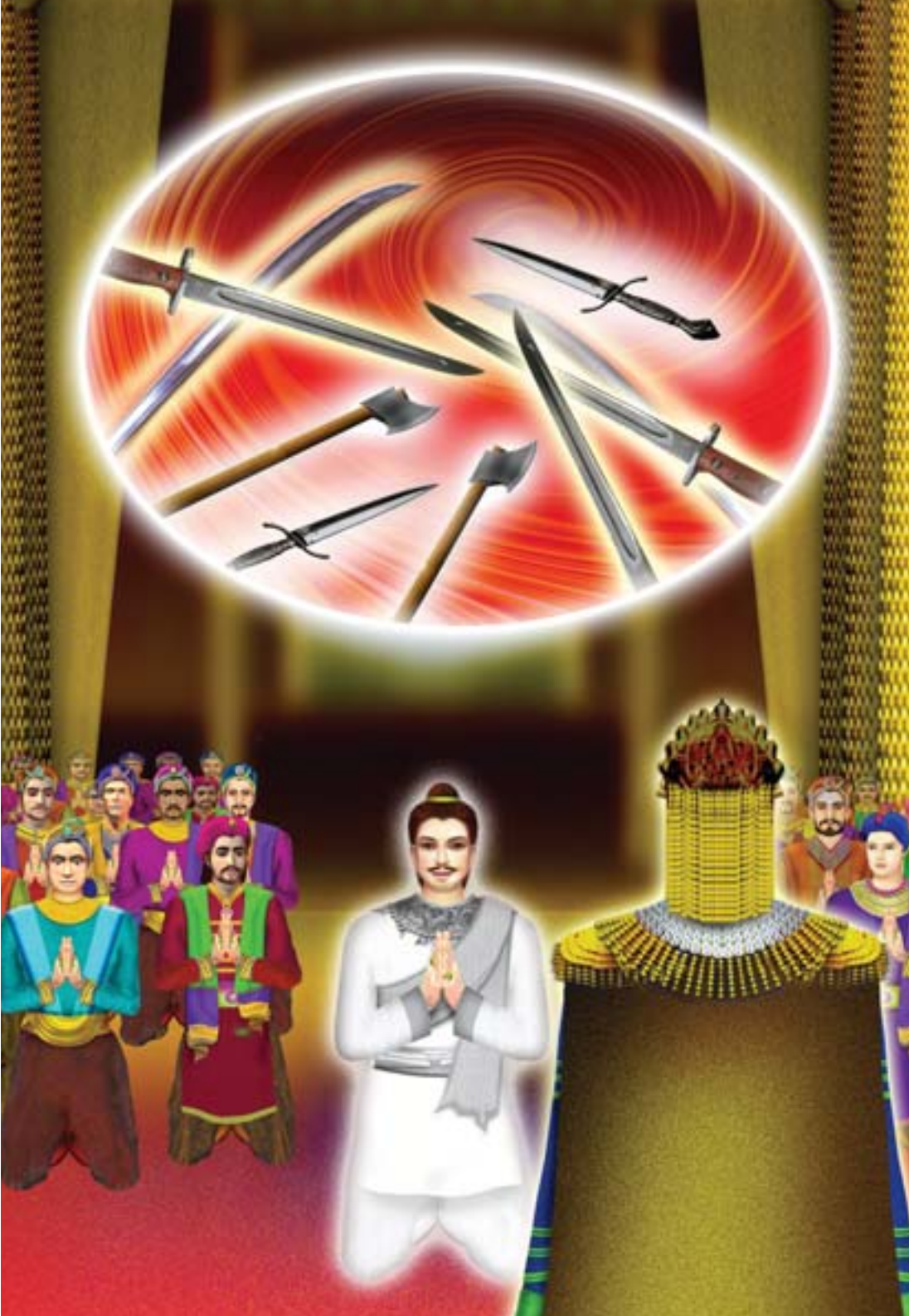

๓๓

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๔ โชติบาลกุมาร)

ความดี คนดีทำง่าย

ความดี คนชั่วทำยาก

ความชั่ว คนชั่วทำง่าย

ความชั่ว อริยบุคคลทำได้ยาก

อายตนนิพพาน เป็นที่อยู่ของพระนิพพาน ของพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันตสาวกทั้งหลาย เป็นที่ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสุขอันเป็นอมตะ ไม่มีเกิด แก่ ตาย ไม่มีการไป ไม่มีการมา ไม่มีการเคลื่อนย้ายอีกต่อไป เป็นจุดสุดท้ายของทุกๆ ชีวิต สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติต่างมีเป้าหมายเช่นนี้เหมือนกัน การเข้าถึงพระนิพพานได้ ต้องหมั่นปฏิบัติธรรมให้หยุดนิ่งไปตามลำดับ อย่างพระอริยเจ้าทั้งหลายในกาลก่อน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“สุกรํ สาธุนา สาธุ สาธุ ปาเปน ทุกฺกรํ
ปาปํ ปาเปน สุกรํ ปาปมริเยหิ ทุกฺกรํ

ความดี คนดีทำง่าย ความดี คนชั่วทำยาก ความชั่ว คนชั่วทำง่าย ความชั่ว อริยบุคคลทำได้ยาก”

คนดี หมายถึงผู้ที่มีใจสะอาด บริสุทธิ์ ปราศจากอกุศล มีศีล ๕ เป็นปกติ ผู้ที่มีใจเช่นนี้ เมื่อกระทำความดีก็จะทำได้ง่าย คนดีจะอยู่รวมกันเป็นหมู่ ไม่ว่าจะอยู่สถานที่ใด สุคติโลกสวรรค์เป็นศูนย์รวมของคนที่สร้างความดี แม้ละจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ยังตระหนักถึงบุญและจะหาโอกาสสร้างบุญตลอดเวลา

คราวที่แล้ว หลวงพ่อได้นำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเทวโลก

มาให้ได้ศึกษากัน ตั้งแต่ท้าวสนังกุมารพรหมมาสู่เทวสมาคม เกิดมหาปีติที่ได้ฟังพระคุณของพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงแสดงฤทธิ์ลอยอยู่ท่ามกลางเหล่าเทพชั้นดาวดึงส์ ครั้งนี้จะนำเหตุการณ์ที่สืบเนื่องกันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างบารมีของพระบรมศาสดาสมัยที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์

*หลังจากที่สนังกุมารพรหมลอยอยู่บนอากาศ ได้กล่าวกับเหล่าเทวดาว่า "พวกท่านรู้หรือไม่ว่า พระบรมศาสดาเป็นผู้ที่มีพระปัญญายิ่งใหญ่มาตลอดกาลนานเพียงไร" เหล่าทวยเทพทั้งหลายต่างเชิญให้เล่าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นสมัยนั้น สนังกุมาร-พรหมได้เล่าว่า ในอดีต มีพระราชาพระนามว่า ทิสัมบดี ทรงมีพราหมณ์ที่ปรึกษาชื่อ **โควินทะ** มีพระราชบุตรพระนามว่า เรณุกุมาร ส่วนโควินทพราหมณ์มีบุตรชื่อว่า **โชติบาล** กุมารโชติบาลเป็นผู้มีบุญมาก

ในวันที่โชติบาลเกิด อาวุธทุกชนิดในเมืองมีแสงลุกโพลงโชติช่วง เมื่อพระราชาทรงเห็นพระแสงมังคลาวุธของพระองค์ลุกโพลงในเวลาใกล้สว่างก็ทรงกลัว เมื่อโควินทพราหมณ์ไปเข้าเฝ้าพระราชาแต่เช้าตรู่ ทูลถามถึงการบรรทม พระราชาทรงตรัสว่า "ท่านอาจารย์ ฉันจะนอนเป็นสุขแต่ที่ไหน" จากนั้นทรงตรัสถึง

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๑๔

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โควินทพราหมณ์กราบทูลว่า "พระองค์อย่าทรงกลัวเลย ลูกชายข้าพระพุทธเจ้าเกิดแล้ว ด้วยอานุภาพของเขา อาวุธทั้งหลายจึงลุกโพลงทั่วทั้งเมือง"

พระราชาดำริว่า "เด็กนี้จะเป็นศัตรูกับเราหรือไม่หนอ" ทำให้ยิ่งกลัวหนักขึ้นไปอีก เมื่อโควินทพราหมณ์ทูลถามพระองค์ว่า "มหาราช พระองค์ทรงคิดอะไร" ครั้นพระราชาตรัสบอก โควินท์จึงกราบทูลว่า "มหาราช อย่าทรงกลัวไปเลย เด็กนี้จะไม่ทำร้ายพระองค์ แต่ในชมพูทวีปทั้งสิ้น จะไม่มีใครมีปัญญาเท่าเขา ความสงสัยของมหาชนจะหมดสิ้น เพราะคำของลูกชายของข้าพระพุทธเจ้า และเขาจักพร่ำสอนกิจทุกอย่างแด่พระองค์" จากนั้นพระราชาได้พระราชทานทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ เป็นค่าเลี้ยงดู พลางตรัสสั่งว่า "เมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่ จงนำเด็กมาให้เราด้วย"

ครั้นเด็กน้อยเจริญวัยขึ้น ได้เป็นผู้รุ่งเรือง เป็นผู้สามารถในการรักษา พ่อแม่จึงตั้งชื่อว่า โชติบาล โชติบาลมาณพได้เป็นพระสหายของเรณุราชกุมาร และของราชบุตรต่างเมืองอีก ๖ พระองค์ ซึ่งล้วนเติบโตมาด้วยกัน เมื่อเวลาผ่านไป โควินท-พราหมณ์ละโลกไป พระเจ้าทิสัมบดีทรงคร่ำครวญว่า "เรามอบหมายงานทุกอย่างให้โควินทพราหมณ์ บัดนี้เขาตายแล้ว เราจะได้ใครเป็นที่ปรึกษา" เรณุราชบุตรกราบทูลว่า "ข้าแต่

เสด็จพ่อ โชติบาลลูกชายของโควินทพราหมณ์ยังอยู่และฉลาดกว่าบิดา บิดาของเขาได้พร่ำสอนความรู้ทุกอย่างให้แล้ว”

พระเจ้าทิสัมบดีจึงตรัสสั่งราชบุรุษว่า “เจ้าจงไปหาโชติบาลมาณพแล้วจงกล่าวด้วยคำพูดของเราว่า ขอความเจริญจงมีแก่โชติบาลมาณพ พระเจ้าทิสัมบดีเหนือหัว รับสั่งเรียกท่าน” ราชบุรุษเข้าไปหาโชติบาลมาณพตามรับสั่งของพระราชา โชติบาลมาณพจึงไปเข้าเฝ้าพระเจ้าทิสัมบดี พระองค์ตรัสว่า “ขอให้ท่านโชติบาลจงพร่ำสอนอรรถและธรรมทั้งหลายแก่พวกเราเถิด อย่าทำให้พวกเราเสื่อมเสียจากคำพร่ำสอนเลย เราจะให้ดำรงตำแหน่งแทนบิดาของท่าน” เมื่อโชติบาลมาณพรับสนองพระราชโองการแล้ว พระเจ้าทิสัมบดีทรงอภิเษกโชติบาลมาณพให้ดำรงตำแหน่งท่านโควินทะ ต่อมาภายหลังด้วยความสามารถในการทำงาน คนทั้งหลายจึงเรียกเขาว่า มหาโควินท์

ตั้งแต่นั้นมา มหาโควินท์ได้ทำหน้าที่พร่ำสอน จัดการงานถวายแด่พระเจ้าทิสัมบดีด้วยความเรียบร้อยอย่างดียิ่ง ไม่มีใครติเตียนท่านได้ ทำให้มหาชนกล่าวขวัญกันว่า ท่านมหาโควินทพราหมณ์นี้เป็นผู้มีความสามารถ จัดแจงราชกิจได้อย่างเรียบร้อยดีงาม สมกับที่ได้ชื่อว่า มหาโควินท์

วันหนึ่ง มหาโควินทพราหมณ์ได้ไปเข้าเฝ้ากษัตริย์ ๖

พระองค์ ที่เป็นสหายเก่า พลางทูลว่า “พระเจ้าทิสัมบดีทรงชราภาพแล้ว เมื่อพระเจ้าทิสัมบดีเสด็จสวรรคต พวกข้าราชการจะอภิเษกเจ้าเรณุราชบุตรในราชสมบัติ มาเถิด ขอให้พวกพระองค์เข้าเฝ้าเจ้าเรณุราชบุตร และทูลว่า พวกข้าพระพุทธเจ้าเป็นพระสหาย ถ้าพระองค์ได้ราชสมบัติแล้ว ทรงแบ่งราชสมบัติแก่พวกข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด” กษัตริย์ ๖ พระองค์ ต่างรับคำของมหาโควินทพราหมณ์ พากันไปเข้าเฝ้าเจ้าเรณุราชบุตรและกราบทูลตามนั้น

เรณุราชบุตรตรัสว่า “ถ้าหม่อมฉันได้ราชสมบัติ หม่อมฉันจักแบ่งราชสมบัติให้พวกท่านอย่างแน่นอน เราจะได้ปกครองแว่นแคว้นอย่างมีความสุข” หลังจากนั้น เมื่อพระเจ้าทิสัมบดีเสด็จสวรรคต พวกข้าราชการได้อภิเษกเจ้าเรณุราชบุตรให้ครองราชสมบัติ มหาโควินทพราหมณ์ได้ไปเข้าเฝ้ากษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์อีก และกราบทูลเตือนสติว่า “เจ้าเรณุได้รับอภิเษกแล้ว เชิญพระองค์ไปเข้าเฝ้าพระเจ้าเรณุ เพื่อให้พระองค์ทรงระลึกถึงพระราชดำรัสนั้นเถิด”

กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ ก็พากันไปเข้าเฝ้าพระเจ้าเรณุ พลางกราบทูลว่า “ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พระองค์ทรงได้รับอภิเษกแล้ว พระองค์ยังทรงระลึกพระราชดำรัสนั้นได้

อยู่หรือ” พระเจ้าเรณุตรัสว่า “หม่อมฉันยังจำได้ ใครเล่าหนอจะสามารถแบ่งมหาปฐพีนี้ ที่ยาวไปทางเหนือและใต้ เป็นเสมือนทางเกวียนให้เป็น ๗ ส่วนเท่าๆ กันได้” พระเจ้าเรณุทรงระลึกได้ว่า “มหาโควินทพราหมณ์เพื่อนเรามีปัญญามาก เราจะให้เขาจัดสรรแผ่นดิน” จึงรับสั่งราชบุรุษให้ไปเชิญมหาโควินทพราหมณ์มาเข้าเฝ้าทันที

เมื่อมหาโควินทพราหมณ์มาเข้าเฝ้าพระเจ้าเรณุแล้ว พระองค์ทรงตรัสว่า “ท่านโควินท์ ท่านจงช่วยแบ่งมหาปฐพีที่ยาวไปทางเหนือและทางใต้ เป็นเหมือนทางเกวียนออกเป็น ๗ ส่วนให้เท่ากันด้วยเถิด” มหาโควินทพราหมณ์จึงได้จัดการแบ่งมหาปฐพีให้เป็น ๗ ส่วน เท่ากัน โดยแบ่งออกเป็น ๗ แคว้น มีเมือง ๗ เมือง ตั้งแต่เมืองทันตปุระแห่งแคว้นกาลิงค์ เมืองโปตนะแห่งแคว้นอัสสกะ เมืองมาหิสสดีหรือมเหสัยแห่งแคว้นอวันตี เมืองโรรุกะแห่งแคว้นโสจิระ เมืองมิถิลาแห่งแคว้นวิเทหะ เมืองจัมปาแห่งแคว้นอังคะ และเมืองพาราณสีแห่งแคว้นกาสี แต่ละเมืองแต่ละแคว้นต่างมีพระราชาปกครอง เมื่อมหาโควินทพราหมณ์ได้แบ่งแว่นแคว้นอย่างนี้แล้ว การปกครองแว่นแคว้น ก็มีความสงบสุขขึ้นไปอีกตั้งแต่นั้นมา เรื่องราวของมหาโควินทพราหมณ์โพธิสัตว์ยังไม่จบ ขอให้ติดตามตอนต่อไป

๓๔

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๕ พบมหาพรหม)

บุคคลใด ละบาปกรรมที่ตนทำไว้แล้วได้ด้วยกุศล
บุคคลนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง
ดุจดวงจันทร์พ้นแล้วจากหมอก ฉะนั้น

มนุษย์ทุกคนล้วนแสวงหาความสุขกันทั้งสิ้น แต่ความสนุกสนานเพลิดเพลินภายนอกนั้น ไม่ใช่เป็นการแก้ทุกข์ที่ต้นเหตุ ความสุขที่แท้จริงต้องเป็นความสุขที่เที่ยงแท้ถาวร เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน สุขอย่างนี้เกิดจากการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งต้องเริ่มจากการนำใจมาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ทำอย่างต่อเนื่องและถูกวิธี จึงจะพบกับความสุขที่แท้จริงได้

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“ยสฺส ปาปํ กตํ กมฺมํ กุสเลน ปิถียติ
โส อิมํ โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโตว จนฺทิมา

บุคคลใด ละบาปกรรมที่ตนทำไว้แล้วได้ด้วยกุศล บุคคลนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง ดุจดวงจันทร์พ้นแล้วจากหมอก ฉะนั้น”

การใช้ชีวิตในโลกนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก จะต้องมีสติประคับประคองตนให้ดี ตัวเราเท่านั้นจะเป็นที่พึ่งได้ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความขยันหมั่นเพียรในการพัฒนาให้ชีวิตดำรงอย่างมีความสุข คำว่าตนเอง มีทั้งหยาบและละเอียด หยาบๆ ก็คือหมั่นพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยความรู้ความสามารถ

ส่วนความหมายที่ละเอียดลึกซึ้ง คือต้องหมั่นปฏิบัติธรรม

ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวให้ได้ พระธรรมกายเป็นตัวตนที่แท้จริง สามารถเป็นที่พึ่งให้กับเราทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า ดังนั้นเราต้องลงมือปฏิบัติธรรมด้วยตัวของเราเอง ผู้อื่นไม่สามารถทำให้เราได้ เช่นเดียวกับชีวิตของมหาโควินทพราหมณ์ รักในการฝึกตนอย่างมาก เป็นผู้ที่ไม่ยอมหยุดในการฝึกฝนตนเองเลย

*คราวที่แล้ว ได้นำเรื่องราวที่มหาโควินทพราหมณ์โพธิสัตว์ใช้อัจฉริยปัญญา แบ่งแว่นแคว้นออกเป็น ๗ ส่วน ให้มหากษัตริย์ทั้ง ๗ พระองค์ ปกครอง ทำให้กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์รู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของมหาโควินทพราหมณ์มาก วันหนึ่งจึงพากันเสด็จไปหาแล้วตรัสว่า “ท่านโควินท์ผู้เจริญ ท่านเป็นพระสหายที่โปรดปรานของพระเจ้าเรณุฉันใด ท่านก็เป็นสหายเป็นที่รักแม้ของพวกเราฉันนั้น ขอให้ท่านพราหมณ์โควินท์ผู้เจริญได้โปรดพร่ำสอนพวกเราด้วยเถิด ขอท่านอย่าได้ทอดทิ้งพวกเราเลย ท่านพราหมณ์มหาโควินท์ก็ตอบสนองพระดำรัสของกษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ว่า “หากพระองค์ทั้งหมดต้องการ ข้าพระพุทธเจ้าก็จะสนองเบื้องยุคลบาท” นับตั้งแต่นั้นมา มหาโควินทพราหมณ์ดำรงตนเป็นที่ปรึกษา ได้พร่ำสอนพระราชาทั้ง ๗

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๑๙

พระองค์ ทำให้แว่นแคว้นต่างๆ มีแต่ความสงบสุข นอกจากนี้ท่านยังสอนพราหมณ์ที่มีชื่อเสียงอีก ๗ คน ซึ่งเป็นที่นับถือของเมือง อีกทั้งสอนมนต์แก่บริวารอีก ๗๐๐ คน กิตติศัพท์อันดีงามของพราหมณ์มหาโควินท์ได้แพร่สะพัดไปทั่วชมพูทวีป

เมื่อมหาโควินทพราหมณ์มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปแล้ว ก็มีข่าวลือว่า “พราหมณ์มหาโควินท์เป็นผู้ที่สามารถเห็นมหาพรหม พูดคุย สนทนา ปรึกษากับพรหมได้” ข่าวได้แพร่สะพัดจากปากต่อปากจนเข้าหูของพราหมณ์มหาโควินท์ แทนที่ท่านจะดีอกดีใจ กลับคิดว่า “ข่าวที่ลือกระฉ่อนไปนั้น บางอย่างเกินความจริง ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว เรายังไม่เห็นพรหม และยังไม่เคยสนทนาปราศัยกับพรหมเลย เราจะทำอย่างไรดีหนอ”

คิดดังนี้แล้ว ท่านฉุกคิดได้ว่า เราเคยฟังคำของพวกพราหมณ์ที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ เป็นอาจารย์ของอาจารย์ว่า ผู้ใดหลีกเร้น ๔ เดือน ในฤดูฝน ปฏิบัติธรรมเพ่งกรุณาอยู่ ผู้นั้นย่อมเห็นพรหม สามารถสนทนาปรึกษากับพรหมได้ เราก็ควรทำข่าวลือที่ดีนี้ให้เป็นจริง ควรหาโอกาสหลีกเร้น เร่งปฏิบัติธรรมตลอด ๔ เดือน ในฤดูฝน เพื่อทำความจริงปรากฏให้ได้”

มหาโควินทพราหมณ์ไปเข้าเฝ้าพระเจ้าเรณุ กราบทูลว่า

"ขอเดชะ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ขณะนี้มีข่าวลือไปทั่วว่า ข้าพระพุทธเจ้าสามารถสนทนาปรึกษากับพระพรหมได้ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว ข้าพระพุทธเจ้ายังไม่เคยเห็นพรหมเลย แล้วจะสนทนากับพรหมได้อย่างไร แต่ข้าพระพุทธเจ้าเคยได้ยินได้ฟังจากพราหมณ์ผู้เฒ่าผู้เป็นอาจารย์ของอาจารย์กล่าวว่า ผู้ใดหลีกเร้น ๔ เดือน ในฤดูฝน ทำสมาธิ เพ่งฌานอยู่ ผู้นั้นจะเห็นพรหมสนทนา ปรึกษากับพรหมได้ ข้าพระพุทธเจ้าจึงอยากจะหลีกเร้นสัก ๔ เดือน เป็นผู้อันใครๆ ไม่พึงเข้าไปหายกเว้นคนนำอาหารเพียงคนเดียวเท่านั้น" พระเจ้าเรณุทรงอนุญาตตามนั้น

จากนั้นมหาโควินทพราหมณ์ได้ไปเข้าเฝ้ากษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ เพื่อทูลลาพักราชกิจชั่วคราว กษัตริย์ทุกพระองค์ทรงประทานอนุญาต มหาโควินทพราหมณ์ได้เข้าไปหาพราหมณ์มหาศาลทั้ง ๗ คน และบริวารอีก ๗๐๐ คน พลางสั่งว่า "ขอให้พวกท่านจงทำสาธยายมนต์ทั้งหลายตามที่ได้เรียนจากเรา และจงสอนมนต์กันเถิด เราจะหลีกเร้น ๔ เดือนในฤดูฝน เพ่งกรุณาฌาน ยกเว้นคนส่งอาหารเพียงคนเดียว นอกนั้น ขออย่าเข้าไปรบกวนเรา"

เมื่อสั่งงานเรียบร้อยแล้ว มหาโควินทพราหมณ์ได้เข้าไปร่ำลาภริยา จากนั้นให้สร้างสัณฐาคารใหม่ทางทิศตะวันออกของ

เมือง แล้วหลีกเร้นปฏิบัติธรรมจนครบ ๔ เดือน โดยไม่มีผู้ใดเข้าไปหานอกจากคนส่งอาหารเท่านั้น เวลา ๔ เดือนผ่านไปไม่มีอะไรเกิดขึ้น มหาโควินทพราหมณ์คิดว่า เราหลีกเร้นอยู่ปานนี้ก็ยังไม่เห็นมหาพรหมเลย สงสัยคำกล่าวของอาจารย์ในกาลก่อน จักไม่เป็นความจริงอย่างแน่แท้

สนังกุมารพรหม ล่วงรู้ความคิดของมหาโควินทพราหมณ์ รีบมาจากพรหมโลกไปปรากฏตัวตรงเบื้องหน้ามหาโควินท-พราหมณ์ทันที มหาโควินทพราหมณ์เห็นดังนั้น รู้สึกกลัวตัวสั่นขนลุกชูชันทั้งตัว เพราะไม่เคยเห็นมาก่อนอีกทั้งรัศมีก็รุ่งเรืองมาก จึงถามว่า “ท่านผู้นิรทุกข์ ท่านเป็นใคร ทำไมจึงมีรัศมี มียศ มีสิริรุ่งเรืองเช่นนี้”

พรหมตอบว่า “ท่านมหาโควินท์ พวกเทพทั้งปวงในพรหมโลกย่อมรู้จักเรา เรามาในที่นี้เพื่อยังความต้องการของท่านให้บริบูรณ์ ท่านจงถามถึงสิ่งที่ต้องการเถิด” พราหมณ์ฟังดังนี้ก็รู้ว่า ท่านผู้นี้เป็นมหาพรหม รู้สึกดีใจมากที่การบำเพ็ญเพียรของตนประสบความสำเร็จ เกิดความคิดว่า “สนังกุมาร-พรหมเปิดโอกาสให้เราถามปัญหาประโยชน์ปัจจุบันเราเป็นผู้ฉลาด แม้คนเหล่าอื่นย่อมถามประโยชน์ปัจจุบันกับเรา อย่ากระนั้นเลย เราพึงถามประโยชน์ที่เป็นไปในภพเบื้องหน้ากับสนังกุมารพรหม”

คิดดังนี้ มหาโควินทพราหมณ์จึงถามสนังกุมารพรหมว่า “ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความสงสัย ขอถามท่านสนังกุมารพรหมว่า สัตว์ตั้งอยู่ในอะไรและศึกษาอยู่ในอะไร จึงจะถึงพรหมโลกได้”

สนังกุมารพรหมตอบว่า “ดูก่อนท่านพราหมณ์ สัตว์ละความยึดถืออัตตาว่าเป็นของเรา ในสัตว์ทั้งหลายที่เกิดเป็นมนุษย์เป็นอยู่ผู้เดียว มีใจน้อมไปในกรุณา ปราศจากกลิ่นเหม็น เว้นจากเมถุน ตั้งอยู่ในธรรมนี้และศึกษาอยู่ในธรรมนี้ จึงจะถึงพรหมโลกได้” มหาโควินทพราหมณ์ได้ฟังเช่นนั้นก็ดีใจ ที่ตนเองสามารถสนทนาปราศัยกับพรหม และได้รู้ประโยชน์ในภพเบื้องหน้า เรื่องราวของมหาโควินทพราหมณ์ยังไม่จบ เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร ขอให้ติดตามต่อไป

๑๕

มหาโควินทสูตร
(ตอนที่ ๖ ขอลาบวช)

ชีวิตมีอายุน้อย ถูกชราต้อนเข้าไป ชีวิตที่ถูกชราต้อนเข้าไปแล้ว ย่อมต้านทานไม่ได้ ผู้เห็นภัยในความตายนี้มุ่งต่อสันติพึงละโลกามิสเสีย

ชีวิตหลังความตาย เป็นชีวิตที่ยาวนานกว่าตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ การศึกษาในทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่เราจะต้องเรียนรู้เพื่อความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งหลักที่สำคัญอยู่ที่การฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้เข้าถึงแหล่งแห่งความสุข และความรู้ที่สมบูรณ์ เป็นความรู้ที่ทำให้พ้นทุกข์ ทั้งในปัจจุบันและทุกข์หลังความตาย ตลอดไปจนกระทั่งถึงที่สุดแห่งกองทุกข์

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน อุตตรสูตร ความว่า

“อุปนียติ ชีวิตมปฺปมายุ
ชรูปนีตสฺส น สนฺติ ตาณา
เอตํ ภยํ มรเณ เปกฺขมาโน
โลกามิสํ ปชเห สนฺติเปกฺโข

ชีวิตมีอายุน้อย ถูกชราต้อนเข้าไป ชีวิตที่ถูกชราต้อนเข้าไปแล้ว ย่อมต้านทานไม่ได้ ผู้เห็นภัยในความตายนี้มุ่งต่อสันติ พึงละโลกามิสเสีย”

ผู้ใดดำรงชีวิตอยู่บนความประมาท พระบรมศาสดาตรัสว่า การเกิดมาของผู้นั้น มีชีวิตอยู่ก็เหมือนกับคนที่ตายไปแล้ว ไม่มีคุณค่าประโยชน์ใดๆ ส่วนผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร ย่อมใช้เวลาที่มีอยู่ให้มีคุณค่าที่สุด เช่นเดียวกับชีวิตของพระบรมโพธิสัตว์ใน

อดีตที่หลวงพ่อได้เล่าค้างไว้ คือ เรื่องราวการสร้างบารมีของมหาโควินทพราหมณ์

*ภายหลังที่ได้ถามปัญหาท่านสนังกุมารพรหม เกี่ยวกับการที่จะเข้าถึงพรหมโลกได้นั้น ต้องทำอย่างไร สนังกุมารพรหมตอบว่า ต้องละความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนของเรา ให้รู้ว่ากาย-มนุษย์นั้นไม่ใช่อัตตาที่แท้จริง ละทิ้งความเป็นอัตตา ตั้งใจปฏิบัติธรรมเจริญฌานสมาบัติก็จะเข้าถึงพรหมโลกได้

ท่านมหาโควินทพราหมณ์ถามปัญหาต่อไปว่า “ข้าพเจ้ารู้จากท่านว่า ละความยึดถืออัตตาเป็นของเราได้แล้ว คนบางคนในโลกนี้ สละกองโภคะน้อย หรือสละกองโภคะมาก สละเครือ-ญาติน้อย หรือสละเครือญาติมาก ปลงผมและหนวด นุ่งห่มผ้าย้อมฝาด บวชเป็นบรรพชิต เป็นผู้เดียวโดดเด่น ใช้ที่นอนที่นั่งเงียบอยู่ หลีกเร้นอยู่ที่ป่า โคนไม้ ภูเขาซอกเขา ถ้ำเขา ป่าช้าราวป่า กลางแจ้ง ลอมฟาง ดังว่ามานี้ แล้วขัดสมาธิคู้บัลลังก์ตั้งจิตแผ่ไปตลอดทิศหนึ่ง ด้วยใจที่เต็มเปี่ยมด้วยกรุณา ทำเช่นเดียวกันแม้ในทิศที่ ๒ ทิศที่ ๓ ทิศที่ ๔

นอกจากนี้ยังแผ่ไปด้วยใจที่ประกอบไปด้วยกรุณาไม่มีเวร

---

*มก. มหาโควินทสูตร เล่ม ๑๔ หน้า ๒๔

ไม่มีความพยาบาทกว้างขวาง ไม่มีจำกัด ตลอดทิศทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง ทุกแห่ง ตลอดโลกทั้งหมดอย่างทั่วถึง น้อมไปในกรุณา ตรงนี้ข้าพเจ้าเข้าใจแล้ว แต่ยังมีอีกคำถามหนึ่ง ข้าแต่พรหม ในหมู่มนุษย์มีกลิ่นเหม็นอะไร หมู่มนุษย์ในโลกนี้ ไม่รู้จักกลิ่นเหม็นเหล่านี้ ท่านโปรดตอบ หมู่สัตว์ถูกอะไรร้อยรัด จึงมีกลิ่นเหม็นฟุ้งไป กลายเป็นสัตว์มุ่งหน้าสู่อบายภูมิ ไม่มีโอกาสไปสู่พรหมโลก”

สนังกุมารพรหมตอบว่า “ความโกรธ ความเท็จ ความหลอกลวง ความประทุษร้ายมิตร ความตระหนี่ ความถือตัวจัด ความริษยา ความอยาก ความสงสัย ความเบียดเบียนผู้อื่น ความโลภ ความประทุษร้าย ความมัวเมา และความหลง ผู้ประกอบในกิเลสเหล่านี้ เป็นผู้มีกลิ่นเหม็น จะต้องไปอบาย ไม่มีโอกาสไปสู่พรหมโลกได้”

พราหมณ์ได้ฟังคำตอบเช่นนั้น คิดได้ว่า ชีวิตที่เราดำรงอยู่ปัจจุบันนี้ มีแต่กิเลสที่ท่านพรหมกล่าวถึง จึงตอบว่า “ท่านพรหม ข้าพเจ้าเข้าใจสิ่งที่ท่านกล่าวแล้ว ผู้อยู่ครองเรือนมีแต่กลิ่นเหม็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าจักออกบวชเป็นบรรพชิต เพื่อใช้ชีวิตที่ห่างไกลจากกลิ่นเหม็นทั้งหมดอย่างที่ท่านกล่าวมา” มหาสนังกุมารพรหมกล่าวว่า “ท่านโควินท์ผู้เจริญ บัดนี้ เป็นเวลาสำคัญ ไม่ควรรอช้า ชีวิตเป็นของน้อยนัก”

มหาโควินทพราหมณ์รีบไปเข้าเฝ้าพระเจ้าเรณุ กราบทูลว่า "ขอพระองค์ทรงโปรดแสวงหาที่ปรึกษาผู้อื่น ที่จักพร่ำสอนเกี่ยวกับราชสมบัติแด่พระองค์เถิด บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้าจะออกบวชเป็นบรรพชิต เพราะผู้อยู่ครองเรือนดำรงตนอยู่อย่างบริสุทธิ์ได้ยาก ข้าพระบาทขอกราบทูลลาเพื่อแสวงหาโมกขธรรม"

พระราชาตรัสห้ามว่า "ท่านพราหมณ์ ท่านมีความต้องการในสิ่งใด เราจะเพิ่มให้ท่านจนเต็มที่ ใครเบียดเบียนท่าน เราผู้เป็นจอมทัพแห่งแผ่นดินจะปกป้องท่าน ท่านเป็นเหมือนบิดา เราเป็นเหมือนบุตร ท่านโควินท์ อย่าทิ้งพวกเราไปเลย" แม้พระราชาจะอ้อนวอนอย่างไร มหาโควินทพราหมณ์ยังยืนยันความตั้งใจเดิมที่จะออกบวชว่า "ข้าพระพุทธเจ้าไม่มีความต้องการในสิ่งใดทั้งสิ้น ผู้เบียดเบียนก็ไม่มี เพราะฟังคำของมหาพรหม ข้าพระพุทธเจ้าจึงไม่ยินดีในฆราวาสวิสัย"

พระราชาตรัสถามว่า "พรหมพวกไหน เขาได้กล่าวอะไรกับท่าน ท่านจึงทิ้งพวกเรา ทิ้งเรือนของเราและทิ้งเราทั้งหมด" พราหมณ์ตอบว่า "เมื่อตอนที่ข้าพระพุทธเจ้าเข้าไปอยู่ในป่าเพื่อประพฤติธรรม มหาพรหมจากพรหมโลกมาปรากฏกายแก่ข้าพระพุทธเจ้า และพรหมนั้นได้แก้ปัญหาของข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าฟังคำนั้นแล้ว จึงไม่ยินดีในเรือน"

พระราชาฟังดังนั้นทรงมีรับสั่งว่า “โควินท์ ท่านกล่าวคำใด เราเชื่อคำของท่าน พวกเราจักคล้อยตามท่าน ขอท่านจงเป็นครูของพวกเราเช่นเดิมเถิด พวกเราฟังแล้ว จักประพฤติในคำพร่ำสอนของท่านดังครั้งก่อน ถ้าท่านออกบวชเป็นบรรพชิต แม้พวกเราก็จักออกจากเรือน บวชเป็นบรรพชิต คติของท่านก็จักเป็นคติของพวกเรา”

มหาโควินทพราหมณ์ได้ไปเข้าเฝ้ากษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ และกราบทูลในทำนองเดียวกัน กษัตริย์ทุกพระองค์ต่างปรึกษากันว่า “ขึ้นชื่อว่าพราหมณ์เป็นคนละโมบในทรัพย์ อย่ากระนั้นเลย พวกเราพึงเกลี้ยกล่อมโควินทพราหมณ์ด้วยทรัพย์” กษัตริย์เหล่านั้นพากันเข้าไปหามหาโควินทพราหมณ์พลางตรัสว่า “ท่านผู้เจริญ สมบัติในราชสมบัติทั้ง ๗ เมืองนี้ มีอยู่เพียงพอ ท่านต้องการเท่าไร จงนำไปเท่าที่ต้องการเถิด ขอเพียงอยู่กับเราเท่านั้น”

แม้กษัตริย์ทั้ง ๖ จะเกลี้ยกล่อมอย่างไรก็ไม่สำเร็จ พวกกษัตริย์จึงกล่าวว่า “ถ้าท่านโควินท์ออกบวช พวกเราก็จะออกบวชเช่นกัน” พราหมณ์กราบทูลว่า “ถ้าทุกพระองค์ละกามทั้งหลายได้ ก็จงปรารภความเพียรมั่น เป็นผู้มีขันติ มีใจตั้งมั่นเถิด ทางนั้นเป็นทางตรง ทางนั้นเป็นทางยอดเยี่ยม ที่สัตบุรุษทั้งหลาย

รักษาแล้ว ก็เพื่อการเข้าถึงพรหมโลก”

กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ ต่อรองว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านโควินท์ โปรดรอสัก ๗ ปี เมื่อครบ ๗ ปี พวกเราจะออกบวช เลิกข้องเกี่ยวกับการครองเรือนเหมือนท่าน พราหมณ์ทูลว่า “ใต้ฝ่าพระบาท ๗ ปี นานเกินไป ข้าพระองค์ไม่สามารถรอได้ ใครเล่าจะรู้ว่าความตายจักมาถึงเมื่อไรควรที่จะใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท ต้องตัดสินใจให้เด็ดขาดว่า ต้องทำกุศล ต้องประพฤติพรหมจรรย์ ผู้เกิดมาแล้ว ไม่ตายไม่มี” กษัตริย์ก็ต่อรองให้รอ ๖ ปี ๕ ปี ต่อรองลงจนเหลือ ๑ ปี จากนั้นก็ลดลงไปเป็น ๗ เดือน ๖ เดือน จนเหลือ ๑ เดือน กระทั่งเหลือครึ่งเดือน

มหาโควินทพราหมณ์ยังคงยืนยันว่า “ใต้ฝ่าพระบาท ครึ่งเดือนนานเกินไป ข้าพระองค์คอยไม่ได้หรอก ใครเล่าจะรู้ว่าความตายจะมาถึงเวลาใด การดำรงอยู่อย่างไม่ประมาท เป็นสิ่งที่ควรกระทำที่สุด เมื่อรู้หนทางที่ดีที่สุดในชีวิต ข้าพระพุทธเจ้าจะไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงไป” กษัตรย์ทั้ง ๖ นั้นจะกล่าวอย่างไร มหาโควินทพราหมณ์จะตอบอย่างไร ให้ติดตามตอนต่อไป

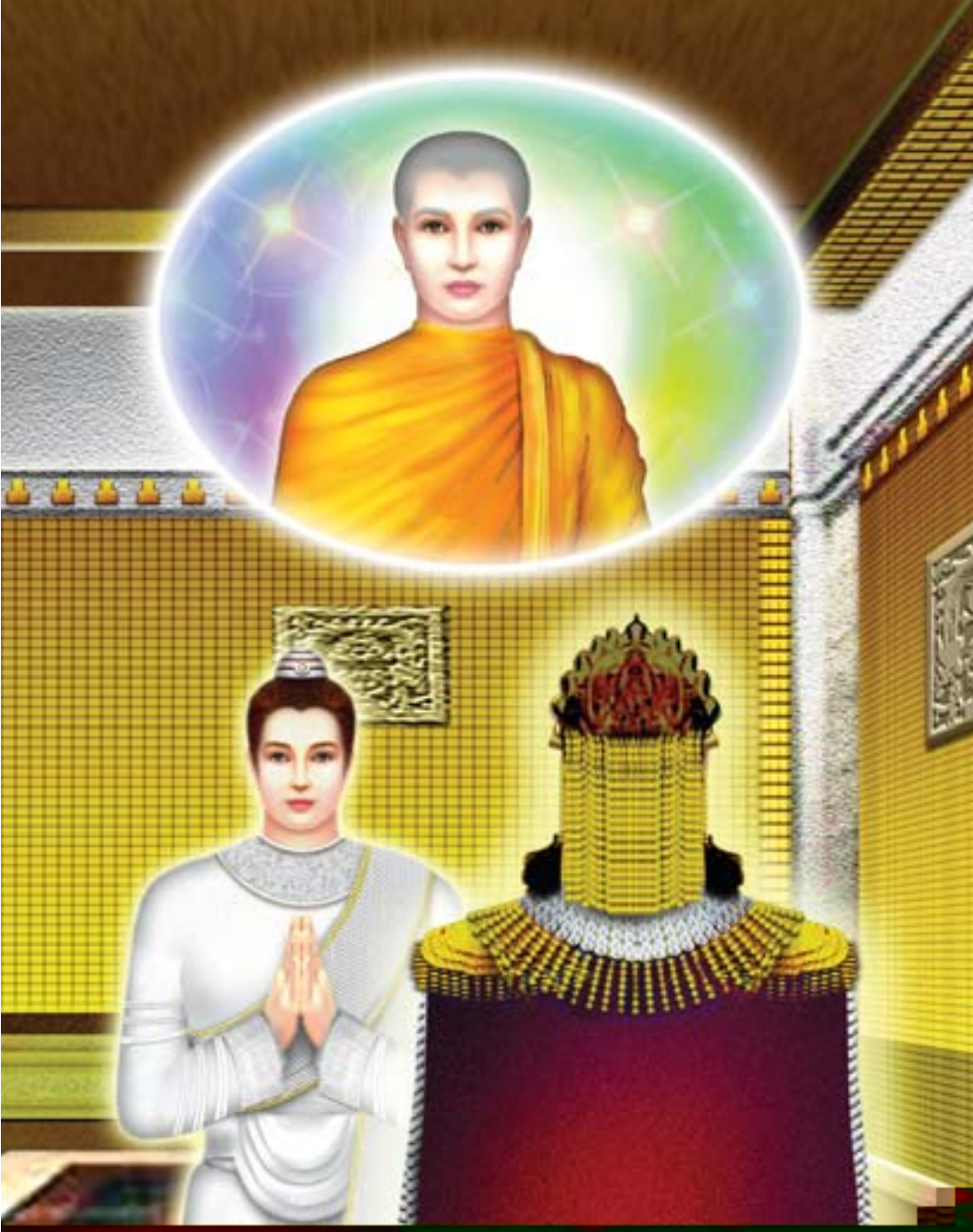

หมู่สาวกของเราเหล่าใด รู้ทั่วถึงคำสั่งสอนเจนจบ หมู่สาวกเหล่านั้น จะสิ้นอาสวะทั้งหลาย ทำเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติให้แจ่มแจ้ง หมู่สาวกเหล่าใด สิ้นสังโยชน์เบื้องต่ำ ๕ อย่าง จะเป็นโอปปาติกะ ผู้ปรินิพพานในพรหมโลกจะไม่กลับมาเกิดอีก บางพวกละสังโยชน์ได้ ๓ อย่าง มีราคะ โทสะ และโมหะเบาบางลงจะเป็นสกทาคามี จะมาสู่โลกนี้ครั้งเดียวเท่านั้น แล้วจักทำที่สุดแห่งทุกข์ บางพวกมีสังโยชน์ ๓ อย่างสิ้นไป ย่อมเป็นโสดาบัน ไม่มีความตกต่ำ มีความตรัสรู้เป็นเบื้องหน้าแน่นอน การบวชของกุลบุตรเหล่านี้ทั้งหมด จึงเป็นการบวชที่ไม่สูญเปล่า ไม่เป็นหมัน มีผล มีกำไร นี้เป็นอานิสงส์แห่งพรหรมจรรย์" ปัญจสิขเทพบุตรชื่นชมภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ถวายอภิวาท กระทำประทักษิณพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วอันตรธานหายไป

เราจะเห็นว่า นักสร้างบารมีในสมัยก่อนนั้น ได้แสวงหาหนทางที่บริสุทธิ์ให้กับตนเองอย่างไม่ย่อท้อ เมื่อรู้ว่าเส้นทางที่ดีที่สุดเป็นอย่างไร ก็พร้อมที่จะสละเครื่องพันธนาการภายนอก มุ่งสู่อิสรภาพภายใน เพื่อทำความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้เกิดขึ้นกับตนเอง นี้เป็นเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ที่ควรศึกษา และดำเนินตามรอยท่าน ชีวิตเราจะได้พบแต่สิ่งที่ดีงามทุกๆ คน

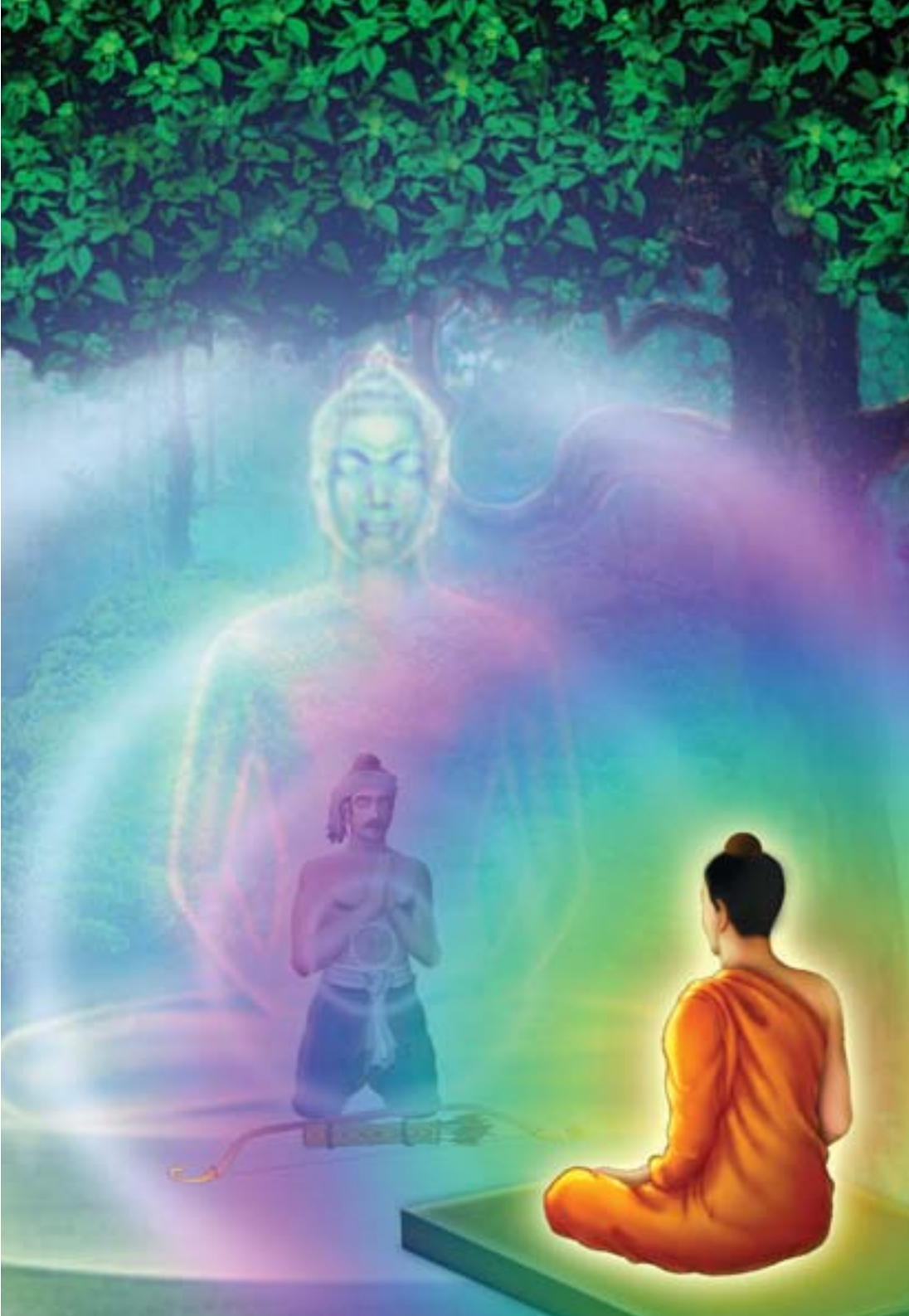

๓๗

จันทกุมาร
บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทน ๕ ประการ คือ ผู้อดทนย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนเป็นอันมาก เป็นผู้ไม่มากด้วยเวร เป็นผู้ไม่มากด้วยโทษ เป็นผู้ไม่หลงทำกาละ และเมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทนมี ๕ ประการเช่นนี้แล

เวลาเป็นสิ่งเดียวที่ทุกคนมีเสมอกัน ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ แล้วแต่ใครจะใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์และมีคุณค่าได้มากกว่ากัน **คำว่า "ไม่มีเวลา" ไม่มีในโลก ขึ้นอยู่กับเรา จะให้ความสำคัญกับสิ่งใดมากกว่ากัน** เรามักเอาเวลาไปเพลินกับสิ่งไร้สาระ และเอาความเกียจคร้านมาเป็นข้ออ้างว่าไม่มีเวลา หากเราจัดสรรเวลาให้เป็น เราจะมีเวลาเหลือเฟือเพื่อทำสิ่งที่ดี ชีวิตเป็นของน้อยนิดไม่ยืนยาว จงใช้เวลาให้มีคุณค่าด้วยการทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ไม่ควรดูเบากับเวลาที่ผ่านไป เมื่อมีโอกาสทำความดีพึงรีบทำ อย่ามัวรีรอ อย่ามีข้อแม้ เรามีเวลาในโลกอย่างจำกัด จงรีบเร่งทำความเพียรแต่วันนี้ เพราะพรุ่งนี้อาจไม่มีสำหรับเรา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อขันติสูตร ว่า

"ปญฺจิเม ภิกฺขเว อานิสํสา ขนฺติยา กตเม ปญฺจ พหุโน ชนสฺส ปิโย โหติ มนาโป น เวรพหุโล โหติ น วชฺชพหุโล อสมฺมูโฬฺห กาลํ กโรติ กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อานิสํสา ขนฺติยา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทน ๕ ประการ คือ ผู้อดทนย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนเป็น

อันมาก เป็นผู้ไม่มากด้วยเวร เป็นผู้ไม่มากด้วยโทษ เป็นผู้ไม่หลงทำกาละ และเมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทนมี ๕ ประการ เช่นนี้แล”

เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ต่างต้องอาศัยอยู่กับคนหมู่มาก ซึ่งมีความคิด คำพูดและการกระทำที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อยู่กับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียนในที่ทำงาน และประพฤติตามระบบระเบียบที่สังคมกำหนด จะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การปรับตัวให้เข้ากับทุกสภาวการณ์ได้นั้น ต้องอาศัยขันติธรรม คือความอดทนเป็นอย่างมาก แต่ละวันที่มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกับผู้คนรอบข้างมากมายนั้น ถ้าปราศจากความอดทนคุณงามความดีต่างๆ ที่สั่งสมไว้อาจจะพังทลายลงได้ในทันที

*ดังเช่นพระบรมศาสดา สมัยที่กำลังสร้างบารมี ท่านทรงมีขันติธรรมเป็นเยี่ยม ที่เราควรศึกษาเพื่อจะได้นำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ครั้งเมื่อทรงประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ ทรงปรารภถึงพระเทวทัตที่พยายามจะตั้งตัวเป็นศาสดา ทำแผนการณ์อันชั่วร้ายทุกวิถีทางที่จะปลงพระชนม์

---

*มก. จันทกุมารชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๑๔๙

พระองค์ แต่ด้วยมหากรุณาอันไม่มีประมาณ พระองค์จึงทรงอาศัยขันติและเมตตามาโดยตลอด

เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อพระเทวทัตยุยงให้พระเจ้าอชาตศัตรูทำปิตุฆาตแล้ว ยังยุยงอีกว่า "ดูก่อนมหาราช มโนรถของพระองค์ถึงที่สุดแล้ว ส่วนมโนรถของอาตมายังไม่ถึงที่สุด เมื่อฆ่าพระ-ทศพลแล้ว อาตมาจะได้เป็นพระพุทธเจ้า มหาบพิตร พระองค์ควรใช้ราชอาชญารับสั่งให้นายขมังธนูจาก ๕๐๐ ตระกูล เข้ามาในเมือง จากนั้นขอทรงคัดให้เหลือ ๓๑ คน แล้วตรัสสั่งว่า ให้ไปทำตามคำสั่งของพระเถระ ต่อจากนั้น การปลงพระชนม์ของพระพุทธเจ้า เป็นหน้าที่ของอาตมาเอง" พระเจ้าอชาตศัตรูทรงยอมทำตามทุกอย่าง

เมื่อทุกอย่างพร้อม พระเทวทัตได้เรียกนายขมังธนูที่ยิงแม่นยำที่สุดเข้ามา พลางออกคำสั่งว่า "ท่านผู้มีอายุ พระสมณ-โคดมประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ เสด็จจงกรมอยู่ในที่พักกลางวัน ท่านจงไปยิงพระสมณโคดมด้วยลูกศรอาบยาพิษให้สิ้นพระชนม์ชีพ แล้วกลับมาอีกเส้นทางหนึ่ง เพื่อรับรางวัลจากเรา จะได้ไม่มีใครเห็นการกระทำของท่าน"

ครั้นส่งนายขมังธนูไปแล้ว พระเทวทัตยังจัดนายขมังธนู ๒ คน ให้ไปซุ่มระหว่างทางที่นายขมังธนูคนแรกจะเดินทางกลับ

พร้อมกำชับว่า “จะมีชายคนหนึ่งมาในเส้นทางที่พวกท่านทั้งสองซุ่มอยู่ พวกท่านจงยิงชายคนนั้นให้ตาย เพราะชายคนนั้นเป็นภัยต่อราชบัลลังก์ เมื่อเสร็จงานแล้ว ให้ท่านทั้งสองกลับมารับรางวัลจากเรา”

จากนั้นพระเทวทัตสั่งนายขมังธนูอีก ๔ คน ให้ไปดักฆ่านายขมังธนูทั้ง ๒ คนนั้น อย่าให้รอดชีวิตเด็ดขาด และสั่งให้นาย-ขมังธนูอีก ๘ คน ไปฆ่านายขมังธนูทั้ง ๔ คนนั้น จุดสุดท้ายได้จัดนายขมังธนู ๑๖ คน ให้ไปดักฆ่านายขมังธนูทั้ง ๘ คน ที่กำลังสวนทางมา ไม่ให้ผู้ใดรอดชีวิตได้แม้แต่คนเดียว นี้เป็นแผนลอบปลงพระชนม์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ใช้นายขมังธนูถึง ๓๑ คน

บางท่านอาจสงสัยว่า ทำไมพระเทวทัตต้องทำเช่นนั้น ก็เพื่อต้องการปกปิดกรรมชั่วของตน จะได้ไม่มีใครสืบได้ว่า การที่พระบรมศาสดาถูกลอบปลงพระชนม์นั้น เป็นเพราะตนเป็นผู้บงการอยู่เบื้องหลัง

เมื่อนายขมังธนูที่เก่งกาจที่สุดได้รับคำสั่งแล้ว ได้มุ่งหน้าไปยังที่ประทับของพระบรมศาสดา ครั้นไปถึงก็ยกธนูขึ้น ด้วยตั้งใจจะยิงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยลูกศรอาบยาพิษ ทันทีที่ผูกสอดลูกธนูแล้ว ขณะกำลังรั้งสายเตรียมจะยิง เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น คือไม่สามารถปล่อยลูกธนูออกไปได้ จะวางคัน

ธนูก็วางไม่ได้ เหมือนถูกตรึงให้แข็งทื่อด้วยพลังอำนาจบางอย่างที่มองไม่เห็น นายขมังธนูรู้สึกอึดอัด เร่าร้อนไปทั่วทั้งตัว น้ำลายฟูมปาก เกิดความสะดุ้งกลัวต่อความตายอย่างจับใจ เพราะตั้งใจปลิดชีวิตของพระพุทธองค์ แต่กลับต้องมาตายในป่าเสียเอง

ขณะเดียวกันนั้นเอง พระบรมศาสดาทอดพระเนตรเห็นความสะดุ้งหวาดกลัวของนายขมังธนู ทรงเกิดมหากรุณา ทรงเปล่งสุรเสียงอันไพเราะตรัสปลอบนายขมังธนูว่า "พ่อบุรุษผู้โง่เขลา ท่านอย่ากลัวเลย จงมาที่นี่เถิด" นายขมังธนูได้ยินพระบรมศาสดาตรัสเชื้อเชิญ โดยไม่ได้ฉายแววของความโกรธแค้น รู้สึกปีติดีใจมาก เกิดความศรัทธาเลื่อมใสอย่างท่วมท้นทันที เมื่อจิตอ่อนโยน ปราศจากความปรารถนาร้ายต่อพระพุทธองค์ นายขมังธนูจึงทิ้งอาวุธลง แล้วก้มลงกราบแทบพระบาทพระผู้มีพระ-ภาคเจ้า ทูลขอขมาว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้าเป็นคนเขลา ถูกอกุศลเข้าสิงจิต ให้กระทำความผิดต่อพระองค์ ข้าพระพุทธเจ้าทำตามคำสั่งของพระเทวทัตผู้เป็นอันธพาล ขอพระองค์จงยกโทษให้ข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด"

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยกโทษให้นายพรานแล้ว พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมให้ฟัง จนนายขมังธนูได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน นอกจากนี้พระพุทธองค์ยังมีมหากรุณา ตรัส

บอกนายขมังธนูว่า “ดูก่อนอุบาสก ท่านอย่าเดินทางไปตามทางที่พระเทวทัตบอก จงไปทางอื่น เพราะทางข้างหน้าไม่ปลอดภัยสำหรับท่าน”

ครั้นพระพุทธองค์ส่งนายขมังธนูไปแล้ว เสด็จลงจากที่จงกรม ไปประทับอยู่ที่โคนไม้ต้นหนึ่ง เมื่อนายขมังธนูมิได้กลับมาตามทางที่พระเทวทัตสั่งไว้ เพราะพระบรมศาสดาทรงรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า นายขมังธนูอีก ๒ คน ที่รอคอยอยู่คิดว่า “ทำไมคนที่พระเทวทัตกล่าวถึง ยังไม่มาสักที” เมื่ออดทนรอไม่ได้ จึงชักชวนกันไปดู ทั้งสองเห็นพระทศพล ก็เกิดความศรัทธาเลื่อมใส เนื่องจากทั้งสองไม่ได้มีวัตถุประสงค์มาฆ่าพระพุทธเจ้า จึงพากันเข้าไปกราบถวายบังคมพระพุทธองค์ด้วยความเลื่อมใสยิ่งนัก

พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมให้ฟัง จนนายขมังธนูทั้งสองได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน จากนั้นทรงเทศน์สอนนายขมังธนูที่เหลือ ในทำนองเดียวกันนั่นเอง ซึ่งทั้งหมดทยอยกันมาเข้าเฝ้าตามลำดับ ทุกคนต่างได้บรรลุธรรมเป็นพระ-โสดาบันทั้ง ๓๑ นาย

เราจะเห็นว่า นอกจากพระบรมศาสดา จะทรงให้อภัยแล้ว ยังทรงให้ธรรมาภิสมัยแก่ผู้ที่คิดประทุษร้ายต่อพระองค์ เพราะทรงอาศัยมหากรุณาและความอดทนต่อพฤติกรรมอันเลวร้าย

ของพระเทวทัต ไม่มีแม้เพียงขณะจิตเดียวที่จะคิดประทุษร้ายตอบ รวมทั้งในอดีตที่ผ่านมา พระองค์ต้องอดทนต่อพระเทวทัตอย่างไรบ้าง เราจะได้ศึกษากันในตอนต่อไป

๓๑

จันทกุมาร
บำเพ็ญขันติบารมี (๒)

ภิกษุทั้งหลาย
ผู้ประกอบด้วยความอดทน ย่อมไม่หลงทำกาละ
เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

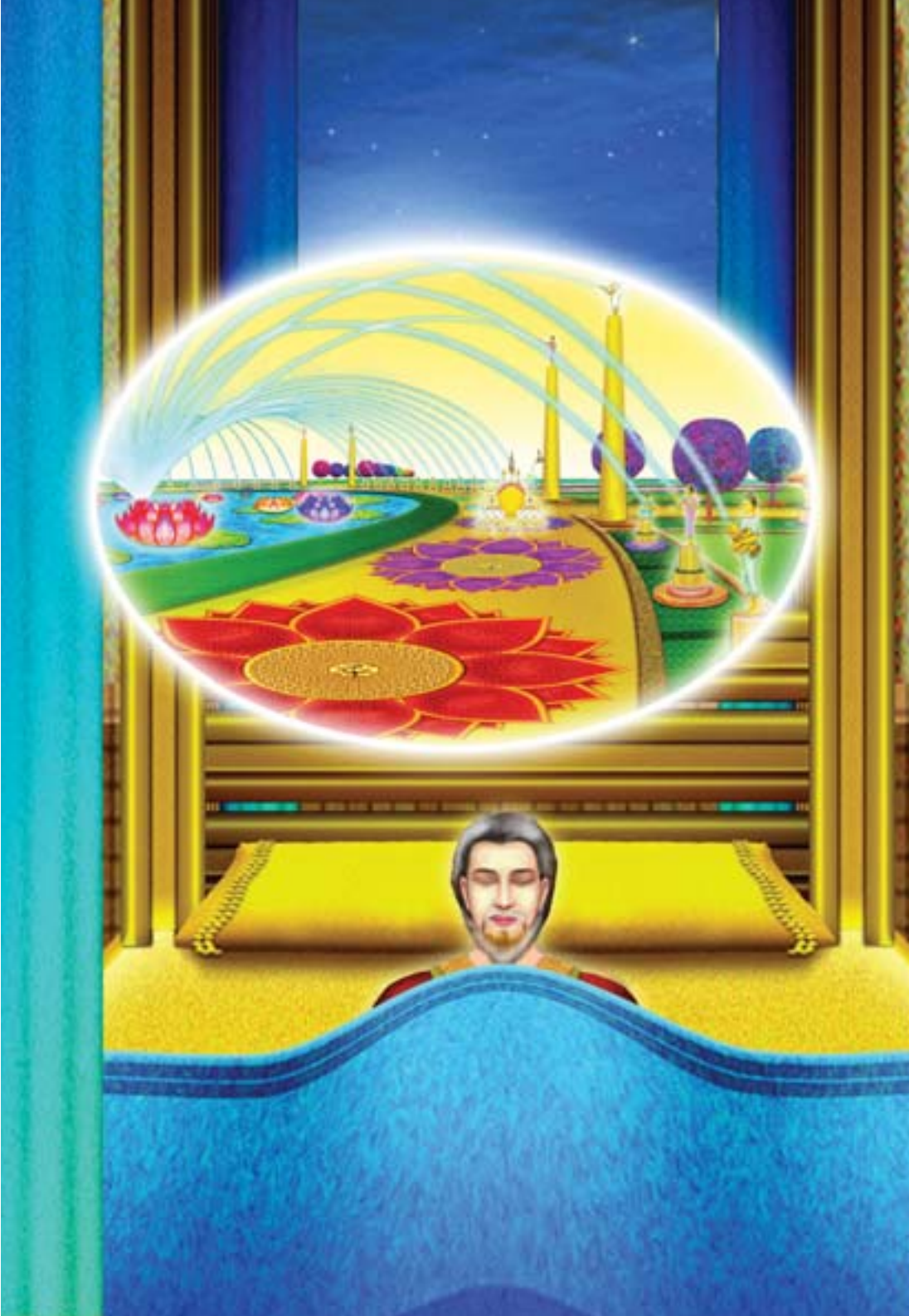

ความสุขที่เราต้องการนั้นไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือคำสรรเสริญเยินยอจากคนรอบข้าง แต่อยู่ที่ความพอใจที่มีต่อชีวิตของเราเอง หากเรามีความสันโดษมีความพอใจในสิ่งที่เรามีหรือเราเป็น ย่อมมีความสุขได้เสมอ แม้เศรษฐกิจฝืดเคืองก็ไม่วิตกกังวล คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เศรษฐกิจมีขึ้นมีลง ปัญหามีไว้แก้ ไม่ได้มีไว้กลุ้ม ให้ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา หากคิดได้เช่นนี้ ใจเราจะไม่หวั่นไหว จะมีความพอใจในตนเอง ทุกวันนี้ที่เราทุกข์ก็เพราะไม่รู้จักพอ จึงต้องทุกข์ใจอยู่ร่ำไป หากเราได้เจริญสมาธิภาวนา หยุดการแสวงหาสิ่งภายนอกชั่วคราว พยายามสงวนเวลาที่มีอยู่ในขณะนี้ มุ่งแสวงหาความสุขด้วยการทำใจหยุดนิ่ง เราจะมีชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขกว่าที่เคยเป็น จะดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีชัยชนะตลอดกาล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อขันติสูตร ว่า

“ภิกฺขเว อานิสํสา ขนฺติยา อสมฺมูฬฺโห กาลํ กโรติ กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ

ภิกษุทั้งหลาย ผู้ประกอบด้วยความอดทนย่อมไม่หลงทำกาละ เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

ความอดทน คือการรักษาสภาวะของใจให้เป็นปกติ ไม่ว่าจะกระทบกับสิ่งที่พึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม การ

สร้างบารมีในยุคสมัยที่กัปกำลังไขลงนี้ จำเป็นต้องอาศัยขันติเป็นพื้นฐาน ใจต้องมั่นคง หนักแน่น ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจกิเลสฝ่ายต่ำ มนุษย์ส่วนใหญ่มักปล่อยใจไปตามกระแสกิเลสจนเคยชิน ทำให้ชีวิตหลังความตายต้องพลัดตกไปเสวยทุกข์ทรมานในอบายกันมาก แต่ถ้าหากมีขันติธรรม ยกใจให้สูงขึ้นกว่ากิเลสเหล่านั้น ดำรงตนประดุจภูเขาที่ไม่หวั่นไหว ไม่โอนเอนตามแรงลมที่ถาโถมกระหน่ำเข้าใส่ อดเปรี้ยวไว้กินหวาน ชีวิตหลังความตายย่อมจะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป **ความอดทนอาจจะกล้ำกลืน แต่มีความหวานชื่นเป็นผล** นอกจากนี้พระพุทธองค์ยังตรัสยกย่องขันติธรรมว่า **ยกเว้นปัญญาแล้ว เราตถาคตสรรเสริญว่า ขันติเป็นคุณธรรมอย่างยิ่ง**

สำหรับครั้งนี้ เรามาศึกษาเรื่องขันติบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากันต่อ ว่าสมัยที่ยังสร้างบารมีเป็นพระโพธิสัตว์อยู่นั้น พระองค์ทรงบำเพ็ญขันติบารมีอย่างยิ่งยวดไว้อย่างไรบ้าง ในครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าเรื่องขันติธรรมของพระบรมศาสดาที่มีต่อพระเทวทัต แม้จะถูกพระเทวทัตส่งนายขมังธนูไปลอบปลงพระชนม์ พระองค์ก็ไม่ทรงโกรธแค้น แต่กลับเปลี่ยนเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี ทรงเทศน์โปรดนายขมังธนูทั้ง ๓๑ คน ให้ได้บรรลุโสดาปัตติผลกันทุกคน

นายขมังธนูที่เก่งกาจที่สุดกลับไปรายงานพระเทวทัตว่า "ข้าพเจ้าไม่สามารถปลงพระชนม์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ พระพุทธองค์ทรงฤทธานุภาพมาก เป็นบุคคลผู้ไม่ควรฆ่า และไม่มีผู้ใดปลงพระชนม์พระพุทธองค์ได้ ขอให้ท่านละกรรมอันลามกนี้เสีย แล้วยึดพระพุทธองค์เป็นที่พึ่งเถิด"

ส่วนนายขมังธนูที่เหลือ เมื่อกลับเข้าเมืองแล้ว ต่างเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นแก่กันและกัน พากันเกิดความสลดสังเวชใจที่เกือบต้องทำปาณาติบาต ซึ่งจะเป็นเหตุให้ต้องไปเสวยทุกข์ในมหานรกเป็นเวลายาวนาน และดีใจที่ตนได้บรรลุธรรมเพราะอาศัยมหากรุณาของพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงชักชวนกันออกบวช เมื่อบวชแล้ว ต่างตั้งใจบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเต็มที่ และทุกคนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ในที่สุด

*เรื่องความโหดเหี้ยมของพระเทวทัตนี้ ได้มีการโจษขานกันในหมู่ภิกษุสงฆ์ในโรงธรรมสภา ภิกษุบางรูปที่ยังเป็นปุถุชนอยู่รู้สึกไม่พอใจ ส่วนพระอรหันต์บังเกิดความสังเวช พระบรมศาสดาได้ทรงสดับถ้อยคำของภิกษุทั้งหลายด้วยพระโสตธาตุอันบริสุทธิ์ จึงเสด็จมาที่โรงธรรมสภา ตรัสสอนให้ภิกษุมีอุเบกขาธรรม

---

*มก. จันทกุมารชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๑๕๑

ต่อพระเทวทัต เพราะนี่เป็นกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างพระองค์กับพระเทวทัตเท่านั้น และตรัสต่อไปว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้ในกาลก่อน เทวทัตก็พยายามฆ่าชนเป็นอันมาก เพราะความผูกเวรในเราผู้เดียวแท้ๆ แต่ก็ไม่สามารถประทุษร้ายพระตถาคตได้”

พระพุทธองค์ทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่าในอดีตกาลกรุงพาราณสีนี้ชื่อว่า เมืองปุปผวดี โดยมีพระเจ้าเอกราชครองราชสมบัติ ทรงมีพระราชโอรสพระนามว่า **พระจันทกุมาร** ได้ดำรงตำแหน่งเป็นอุปราช พระราชาทรงแต่งตั้งให้กัณฑหาลพราหมณ์ดำรงตำแหน่งตัดสินคดีความ แต่กัณฑหาลพราหมณ์เป็นคนชอบกินสินบน จึงตัดสินให้ผู้มิใช่เจ้าของได้เป็นเจ้าของ ผู้เป็นเจ้าของกลับมิให้เป็นเจ้าของเป็นประจำ

วันหนึ่ง ผู้แพ้คดีคนหนึ่งเดินคอตกออกจากโรงวินิจฉัยด้วยความเสียอกเสียใจ ครั้นเห็นจันทกุมารกำลังเสด็จไปเข้าเฝ้าพระราชา เขากราบลงแทบพระบาท ร้องไห้ขอความเป็นธรรมจากพระกุมาร พลางเล่าเรื่องความไม่ยุติธรรมของผู้วินิจฉัยคดี พระจันทกุมารทรงสงสาร จึงพาหนุ่มคนนั้นกลับไปโรงวินิจฉัยคดี ทรงพิจารณาคดีความด้วยพระองค์เอง มหาชนพึงพอใจในคำวินิจฉัยมาก พากันแซ่ซ้องสาธุการลั่นโรงวินิจฉัย

พระราชาทรงสดับเสียงสาธุการของมหาชนบังเกิด

ความปีติใจที่มีพระโอรสที่ปรีชาสามารถวินิจฉัยอรรถคดีตั้งแต่ยังเยาว์ จึงทรงประทานตำแหน่งหน้าที่ผู้วินิจฉัยอรรถคดีให้แก่พระกุมาร ผลประโยชน์ของกัณฑหาลพราหมณ์จึงหมดไป ทำให้พราหมณ์ผูกอาฆาตพยาบาทต่อจันทกุมารมาโดยตลอด

ต่อมาใกล้รุ่งวันหนึ่ง พระราชาทรงสุบินว่า ได้ทอดพระเนตรเห็นดาวดึงสพิภพ มีซุ้มประตูประดับประดาสวยงาม มีกำแพงที่สร้างด้วยแก้ว ๗ ประการ มีถนนหนทางที่สร้างด้วยทรายทอง กว้างประมาณ ๖๐ โยชน์ ประดับไปด้วยเวชยันต-ปราสาทสูง ๑,๐๐๐ โยชน์ เป็นที่รื่นรมย์ไปด้วยสวนสวรรค์มากมาย มีสระโบกขรณีอันน่ายินดี มีหมู่เทพเกลื่อนกล่น นางเทพอัปสรจำนวนมากพากันฟ้อนรำ ขับร้องประโคมดนตรี ในเวชยันต-ปราสาท

ครั้นพระราชาตื่นบรรทม ทรงปรารถนาจะได้เยือนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เหมือนในฝัน บังเอิญเช้าวันนั้น พระราชาตรัสเล่าความฝันให้กัณฑหาลพราหมณ์ที่มาเข้าเฝ้าแต่เช้าตรู่ และทรงถามว่า “ขอท่านได้ช่วยบอกทางไปสวรรค์แก่เราด้วยเถิด เราจากโลกนี้แล้ว จะได้ไปสุคติสวรรค์ด้วยวิธีการใด ขอท่านจงบอกทางแห่งสุคติแก่เราเถิด”

พราหมณ์คิดไม่ออก เพราะไม่รู้จักทางไปสวรรค์ คิดแต่ก็

จะแก้แค้นพระกุมาร จึงกราบทูลว่า "คนทั้งหลายให้ทานอันล่วงล้ำทาน ฆ่าบุคคลอันไม่พึงฆ่า ชื่อว่าได้ทำบุญใหญ่ จะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ พระเจ้าข้า"

พระราชาตรัสถามว่า "ทานที่ล่วงล้ำทานนั้นเป็นอย่างไร ใครเป็นบุคคลที่ไม่พึงฆ่าในโลกนี้ ขอท่านจงบอกข้อความนี้ให้กระจ่างด้วยเถิด" พราหมณ์ทูลเท็จว่า "ข้าแต่มหาราช การให้ทานมีของกิน และเครื่องนุ่งห่มเป็นต้นแก่สมณพราหมณ์ คนยากไร้จะเป็นอติทานไม่ได้เลย ส่วนการฆ่าบุคคลที่ไม่ควรฆ่า มีบุตรและธิดาเป็นต้น แล้วกระทำบูชายัญด้วยเลือดในลำคอของคนเหล่านั้น ชื่อว่า อติทาน" เรื่องยังไม่จบ ไว้เรามาศึกษาในตอนต่อไป

จากเรื่องนี้ จะเห็นว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมักคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน ดังเช่นพราหมณ์ผู้เสียประโยชน์แล้วคิดให้ร้ายผู้บริสุทธิ์ เมื่อถูกถามทางไปสวรรค์ กลับบอกทางไปนรก ทั้งตนเองก็ต้องไปลงนรกด้วย ปัจจุบันมีผู้คนมากมายที่ปรารถนาจะไปสวรรค์ แต่ไม่รู้หนทางไป เพราะไม่ได้กัลยาณมิตร ชีวิตหลังความตายจึงไปสู่อบายภูมิกันมากมาย สำหรับพวกเราทั้งหลาย นอกจากจะรู้หนทางแล้ว ยังเป็นแสงสว่างให้กับผู้อื่นอีกด้วย ให้รักษาความเป็นผู้มีโชคดีนี้ไว้ และหมั่นสั่งสมบุญให้ยิ่งขึ้นไป ดีที่สุด คือปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้กันทุกคน

๗๙

จันทกุมาร
บำเพ็ญขันติบารมี (๓)

ลูกเอ๋ย ลูกอย่าเชื่อคำนั้น ข่าวที่ว่า สุคติจะมีเพราะเอาบุตรไปบูชายัญ ทางนั้นเป็นทางไปนรก ไม่ใช่ทางไปสวรรค์ ลูกรัก ลูกจงให้ทาน อย่าได้เบียดเบียนสัตว์ทั้งปวง นี่เป็นทางไปสู่สุคติสวรรค์ ส่วนการไปสู่สุคติ ไม่ใช่เพราะเอาบุตรบูชายัญ

มีหลายคนต้องการเรียนรู้เรื่องของชีวิตให้จบ แต่เขาเหล่านั้นมักจบชีวิตไปก่อน เพราะความไม่รู้ว่ามีสิ่งมีค่าอยู่ในตน จึงดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ไม่เป็นสาระนอกตัว สุดท้ายก็ไม่พบอะไร ต้องเผชิญกับสุขปนทุกข์ มีทั้งสมหวังและผิดหวัง หากมนุษย์รู้ว่าสิ่งที่ตนกำลังแสวงหาอยู่นั้น อยู่ที่กลางกายของตน สามารถเข้าถึงได้ด้วยการหยุดใจ เมื่อนั้นชีวิตย่อมไม่ต้องดิ้นรนอีกต่อไป จะพบชีวิตภายในที่เป็นความสุขอันแท้จริง เป็นชีวิตที่หยุดยั้งความทะยานอยาก ทำความทุกข์ให้คลาย เปลี่ยนจากชีวิตที่มืดมนอนธการให้สว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรมภายใน นี่คือเส้นทางการแสวงหาที่แท้จริง ที่ทำให้รู้ว่า ความสุขที่แท้จริงของชีวิตคืออะไร หากทำได้เช่นนี้ ย่อมได้ชื่อว่าเกิดมามีกำไรชีวิตอย่างแท้จริง

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“ลูกเอ๋ย ลูกอย่าเชื่อคำนั้น ข่าวที่ว่า สุคติจะมีเพราะเอาบุตรไปบูชายัญ ทางนั้นเป็นทางไปนรก ไม่ใช่ทางไปสวรรค์ ลูกรัก ลูกจงให้ทาน อย่าได้เบียดเบียนสัตว์ทั้งปวง นี่เป็นทางไปสู่สุคติสวรรค์ ส่วนการไปสู่สุคติ ไม่ใช่เพราะเอาบุตรบูชายัญ”

ชีวิตหลังความตายยังเป็นความมืดมนสำหรับมนุษย์ทั้งหลาย เพราะยังไม่ได้รู้แจ้งในโลกทั้งปวง มนุษย์มากมายต่างก็

ปรารถนาจะไปสวรรค์ เพราะรู้ว่าสวรรค์เป็นดินแดนแห่งการเสวยสุข แทบทุกศาสนาจะกล่าวถึงสวรรค์ไว้ว่าเป็นดินแดนที่นำแต่ความสุขมาให้อย่างเดียว มนุษย์จึงพยายามทำตามที่ตนเข้าใจ แม้บางคนอยากไปสวรรค์ แต่เพราะขาดกัลยาณมิตร สัมมาทิฏฐิยังไม่บริบูรณ์ จึงหลงไปทำผิด แทนที่จะได้ไปสวรรค์ กลับต้องไปเสวยทุกข์ในมหานรกเป็นเวลายาวนาน แม้มีความตั้งใจดี แต่เพราะวิธีการไม่ถูกต้อง นับเป็นอันตรายอย่างยิ่ง

เรามาติดตามเรื่องของพระเจ้าเอกราช ผู้ปรารถนาไปสวรรค์กันต่อ พระองค์ฝันเห็นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แต่ได้ที่ปรึกษาผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิว่า หากนำพระโอรสไปฆ่าบูชายัญ พร้อมด้วยช้าง ม้า วัว ควาย ผลแห่งยัญจะดลบันดาลให้พระองค์ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์ เรื่องราวเหล่านี้ พวกเราฟังแล้วอาจไม่อยากเชื่อ เพราะเรามีสัมมาทิฏฐิบริบูรณ์ แต่เหตุการณ์เหล่านี้มีในโลกนี้จริงๆ

ในครั้งก่อน หลวงพ่อได้เล่าถึงว่า กัณฑหาลพราหมณ์ผู้ผูกอาฆาตในจันทกุมาร ได้คิดอุบายว่า “ถ้าเราให้จับแต่จันทกุมารคนเดียว มหาชนก็จะรู้ว่า เราทำไปเพราะผูกเวรกับพระกุมาร ฉะนั้นเราจะต้องให้พระราชาจับมหาชนร่วมด้วย พระราชาจะได้ไม่สงสัย” จากนั้นพราหมณ์แนะนำให้ใช้พระขรรค์ตัดศีรษะพระราชบุตร และมหาชนทั้งหลาย เพื่อจะได้เอาโลหิตในลำคอที่

รองรับด้วยถาดทองคำทิ้งลงไปในหลุมบูชายัญ พระองค์ก็จะได้เสด็จไปสู่เทวโลกตามที่ได้ทรงสุบินไว้

*พวกชาววังได้สดับเรื่องที่พระราชาและกัณฑหาละปรึกษากัน จึงตกใจกลัว พากันโจษขานกันว่า "พระกุมารและพระมเหสีทั้งหลายจะต้องถูกฆ่า" ในกาลนั้นราชตระกูลทั้งหมดได้เป็นดุจป่าไม้รังที่ลมยุคันตวาตพัดต้องหักโค่นลงแล้ว ร้องห่มร้องไห้ พราหมณ์ทูลถามว่า "ข้าแต่พระมหาราช พระองค์อาจเพื่อกระทำยัญบูชานี้หรือไม่พระเจ้าข้า"

เนื่องจากพระราชาถูกโมหะเข้าครอบงำและเป็นผู้ขาดสติปัญญา เมื่อถูกพราหมณ์ยุแหย่ จึงหน้ามืดตามัว หลงทำการบูชายัญอย่างไร้ความปรานี พราหมณ์ทูลเท็จว่า "ข้าแต่มหาราชขอพระองค์จงให้จับสัตว์อย่างละ ๔ จำพวก มาไว้กลางลาน ข้าพระองค์จะทำพิธีในหลุมบูชายัญ" จากนั้น พวกพราหมณ์ได้พาพรรคพวกของตนออกจากเมืองไปเตรียมหลุมบูชายัญและให้ล้อมรั้วไว้ ที่พราหมณ์ทำเช่นนี้ เพราะกลัวจะมีสมณะหรือพราหมณ์ผู้ทรงธรรม มาห้ามพิธีบูชายัญ นี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่พราหมณ์ในสมัยโบราณ บัญญัติไว้ว่า หลุมยัญต้องล้อมรั้วจึงจะ

---

*มก. จันทกุมารชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๑๕๗

เป็นจารีต การบูชายัญถึงจะสำเร็จได้

พระราชาทรงมีรับสั่งให้ราชบุรุษไปจับพระราชโอรส พระราชธิดาทั้งหมดและพระมเหสีทุกพระองค์ มารวมกันที่กลางลาน ราชบุรุษรับราชโองการไปดำเนินการทันที จันทกุมารตรัสว่า “พระราชาให้ท่านมาจับเราตามคำของใคร” ราชบุรุษทูลว่า “ตามคำของกัณฑหาลพราหมณ์ พระเจ้าข้า”

จันทกุมารพิจารณาเหตุทั้งหมด ทรงเข้าใจแจ่มแจ้งด้วยปรีชาญาณว่า “ที่กัณฑหาลพราหมณ์ทำเช่นนี้ เพราะผูกใจเจ็บกับเรา” จึงตรัสบอกราชบุรุษว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านจงทำตามพระ-ราชบัญชาของพระบิดาเถิด พวกราชบุรุษได้นำพระจันทกุมารมาที่พระลานหลวง โดยพระกุมารมิได้แสดงอาการขัดขืน ทั้งๆ ที่ทรงมีพละกำลังมาก มีอานุภาพมาก แต่เห็นว่าหากขัดขืนก็จะเกิดการเข่นฆ่าล้มตายกันมากมาย จึงรักษาใจให้สงบนิ่ง ไม่สะทกสะท้านต่อความตายที่จะมาเยือน ทรงรอคอยช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อหาทางแก้ปัญหานั้น

พระราชาทรงรับสั่งให้ไปจับมหาเศรษฐีประจำเมืองทั้ง ๔ คน มาด้วย เมื่อมหาเศรษฐีทั้ง ๔ คน ถูกจับ ชาวเมืองเกิดโกลาหลต่างรวมกลุ่มกันล้อมเศรษฐีไว้ไม่ยอมให้จับ และช่วยกันไปทูลอ้อนวอนพระราชาให้ทรงไว้ชีวิตเศรษฐีเหล่านั้น แม้พวกเศรษฐี

พร้อมด้วยบุตร และภรรยาจะพากันอ้อนวอนขอชีวิตอย่างไร ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

พวกราชบุรุษให้มหาเศรษฐีทั้งหมดถอยกลับไป และคุมตัวเศรษฐีทั้งหมดให้นั่งใกล้กับพระราชกุมาร พระราชาทรงรับสั่งให้นำช้าง ๔ เชือก ม้าอัสดร ๔ ตัว โคอุสุภราชอีก ๔ ตัวมาบูชายัญด้วย ทรงประกาศว่า พรุ่งนี้เช้าจะบูชายัญ พวกอำมาตย์ข้าราชบริพารบางคนรีบไปกราบทูลพระราชมารดาและพระราชบิดาของพระเจ้าเอกราช พระราชมารดาทรงตกพระทัยรีบเสด็จมาขอร้องว่า “ลูกเอ๋ย อย่าเชื่อคำที่ว่า สุคติจะมีเพราะเอาบุตรบูชายัญ ทางนั้นเป็นทางไปนรก ไม่ใช่ทางไปสวรรค์ ลูกรัก ลูกจงให้ทาน อย่าได้เบียดเบียนสัตว์ทั้งปวงเลย นี่เป็นทางไปสู่สุคติ ไม่ใช่เพราะเอาบุตรบูชายัญ”

พระราชาทรงหลงเชื่อพราหมณ์แล้ว ยังคงยืนกรานว่าจะบูชายัญแน่นอน พระราชบิดาก็รีบเสด็จมาห้าม ทรงสอนทางไปสวรรค์ ก็ถูกปฏิเสธเช่นกัน

จันทกุมารทรงดำริว่า “เพราะเราเพียงผู้เดียว ความทุกข์จึงบังเกิดขึ้นกับคนหมู่มาก” จึงทูลอ้อนวอนพระราชาว่า “ข้าแต่มหาราช บุตรดังข้าพระองค์ ย่อมไม่ควรฆ่าเพื่อประโยชน์แก่การบูชายัญ ขอเดชะ เมื่อแม่นกทำรังแล้วก็อยู่กับลูก ลูกนกยัง

เป็นที่รักของแม่นกเหล่านั้น ส่วนพระองค์กลับตรัสสั่งให้ฆ่าพวกข้าพระองค์ ขอเดชะ อย่าได้ทรงเชื่อกัณฑหาลปุโรหิต หากเขาปรารถนาจะฆ่าข้าพระองค์ก็ขอให้ฆ่าข้าพระองค์เพียงผู้เดียวเถิด”

พระราชาสดับคำอ้อนวอนของพระกุมารแล้ว เกิดความทุกข์ใจประหนึ่งพระอุระจะแตก พระเนตรนองด้วยพระอัสสุชล ทรงตรัสว่า “ลูกรัก เจ้าพร่ำเพ้อเพราะรักชีวิต ย่อมให้ทุกข์แก่พ่อยิ่งนัก พอกันทีสำหรับการบูชายัญด้วยบุตร เราไม่ต้องการไปเทวโลกแล้ว” ทรงรับสั่งให้ยกเลิกการบูชายัญทันที พวกราชบุรุษจึงปล่อยพระราชบุตร พระธิดาและพระมเหสี รวมทั้งสัตว์ที่ถูกจับมาให้เป็นอิสระทั้งหมด

จันทกุมาร พระโอรสพระธิดาและพระมเหสีรวมไปถึงสัตว์ต่างๆ ได้รับอิสระกันถ้วนหน้า แต่ใช่ว่าเรื่องราวการบูชายัญของพระเจ้าเอกราช ผู้ปรารถนาจะไปบังเกิดในสวรรค์จะจบลงเพียงแค่นี้ เพราะยังมีกัณฑหาลพราหมณ์ ผู้คอยยุยงอยู่เบื้องหลังการบูชายัญทั้งหมด ยังพยายามหาทางฆ่าจันทกุมารให้ได้ ส่วนเรื่องราวจะเป็นอย่างไร ไว้มาติดตามกันต่อ ขอให้ตั้งใจเจริญสมาธิกันทุกๆ คน การปฏิบัติบูชาถือเป็นสุดยอดแห่งการบูชาทั้งหลาย

๔๐

จันทกุมาร
บำเพ็ญขันติบารมี (๔)

สัตบุรุษทั้งหลายบรรเทาความทุกข์อันยากที่จะอดทนได้ด้วยความสุข เพราะเป็นผู้มีจิตเยือกเย็นยิ่งนัก ในความสุขและทุกข์ทั้ง ๒ อย่าง ย่อมเป็นผู้มีจิตเป็นกลาง ทั้งในความสุขและทุกข์

เรามีชีวิตอยู่เพียงชั่วคราว ไม่ช้าต่างต้องจากไป ทรัพย์สมบัติภายนอกที่ต่างทุ่มเทแสวงหา ซึ่งล้วนได้มาด้วยความยากลำบาก ตั้งแต่การแสวงหา จนกระทั่งการเก็บรักษา บางคนทำงานหาสมบัติไปวันหนึ่งๆ จนหมดเวลาของชีวิต แต่แท้ที่จริงเราเกิดมามีเป้าหมาย คือทำพระนิพพานให้แจ้ง ฉะนั้นสิ่งที่ทำผ่านมานั้น ยังไม่อาจทำพระนิพพานให้แจ้งได้ วันเวลาในโลกนี้มีน้อยนิด หากเราไม่คิดสร้างบารมี เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ชีวิตที่เกิดมาย่อมสูญเปล่า จะจากโลกนี้ไปอย่างไร้คุณค่า วันตายเพียงวันเดียว กลับช่วงชิงสมบัติและสิ่งต่างๆ ที่สะสมมาตลอดชีวิตให้หมดสิ้นไป แต่หากหมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ และหมั่นทำใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ เมื่อถึงวันที่จะละจากโลกนี้ไป สามารถนำสมบัติ คือบุญกุศลติดตัวไปได้ จะจากไปแบบยิ่งใหญ่และมีชัยชนะอย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย เอกราชชาดก ว่า

“ปนุชฺช ทุกฺเขน สุขํ ชนินฺท
สุเขน วา ทุกฺขมสยฺหสาหิ
อุภยตฺถ สนฺโต อภินิพฺพุตตฺตา
สุเข จ ทุกฺเข จ ภวนฺติ ตุลฺยา

สัตบุรุษทั้งหลายบรรเทาความทุกข์อันยากที่จะอดทนได้

ด้วยความสุข เพราะเป็นผู้มีจิตเยือกเย็นยิ่งนัก ในความสุขและทุกข์ทั้ง ๒ อย่าง ย่อมเป็นผู้มีจิตเป็นกลาง ทั้งในความสุขและทุกข์”

ความสุขและทุกข์เป็นโลกธรรม ที่มนุษย์ทุกคนต้องพบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางคนประสบความสุขมากกว่าทุกข์ บางคนมีทุกข์มากกว่าสุข บัณฑิตนักปราชญ์ผู้พิจารณาเห็นความเป็นจริงของโลก ท่านจะวางใจเป็นกลางๆ กับสุขและทุกข์ที่เกิดขึ้น แม้ประสบทุกข์ก็มีขันติธรรม สามารถรักษาใจให้เยือกเย็นเป็นปกติ ครั้นประสบสุขก็ไม่ลิงโลดใจ คุณธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราควรฝึกฝนอบรมกันไว้ จะได้เป็นอุปนิสัยในการสร้างบารมีติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ

*วันนี้เป็นตอนสุดท้ายสำหรับเรื่องราวการสร้างขันติบารมีของจันทกุมาร ครั้นพระเจ้าเอกราชได้ฟังจันทกุมารทูลอ้อนวอนขอชีวิต ทรงมีพระทัยอ่อนโยน รับสั่งให้เลิกบูชายัญทันที ส่วนกัณฑหาลพราหมณ์ซึ่งกำลังจัดแต่งพิธีกรรมอยู่ในหลุมบูชายัญได้ยินข่าวว่า จันทกุมาร และพรรคพวกถูกปล่อยตัว เขารีบขึ้นจากหลุมบูชายัญพลางกราบทูลว่า “ข้าพระองค์ทูลไว้แล้วมิใช่

---

*มก. จันทกุมารชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๑๖๕

หรือว่า การบูชายัญนี้ทำได้ยาก ให้เกิดความยินดีได้ยาก ทำไมพระองค์จึงทรงทำยัญที่ข้าพระองค์ตระเตรียมไว้แล้วให้กระจัดกระจาย ชนเหล่าใดบูชายัญเองก็ดี หรือให้ผู้อื่นบูชายัญก็ดี และชนเหล่าใดอนุโมทนามหายัญเช่นนี้ ชนเหล่านั้นทั้งหมดย่อมไปสู่สุคตินะ พระเจ้าข้า”

กัณฑหาลพราหมณ์พยายามใส่ความคิดว่า นอกจากพระราชาจะได้ไปสวรรค์แล้ว เหล่ามเหสี พระโอรสพระธิดา รวมทั้งอำมาตย์ราชบริพารทั้งหลายก็จะได้ไปสวรรค์ด้วย พระราชาผู้บอดเขลาได้ฟังแล้ว เกิดฮึกเหิม เกิดแรงบันดาลใจจากพราหมณ์อีก จึงให้ราชบุรุษไปจับกุมพระราชกุมารทั้งหลายกลับมาอีก

จันทกุมารทรงเตือนสติพระบิดาว่า “ข้าแต่พระราชา ถ้าชนทั้งหลายบูชายัญด้วยบุตรทั้งหลาย จุติจากโลกนี้ไปสู่เทวโลกดังที่เล่ามาไซร้ ขอพราหมณ์จงบูชายัญก่อน แล้วพระองค์จักทรงบูชาในภายหลัง ถ้ากัณฑหาลพราหมณ์รู้เช่นนี้ เหตุไรจึงไม่ฆ่าบุตร ไม่ฆ่าคนที่เป็นญาติทุกคนและตนเองเล่า ชนเหล่าใดอนุโมทนามหายัญเช่นนี้ ชนเหล่านั้นย่อมไปสู่ทุคติทั้งหมด”

แม้พระราชกุมารจะให้เหตุผลอย่างไร ก็ไม่อาจทำให้พระบิดาเปลี่ยนพระทัยได้ เมื่อเห็นว่าพระบิดาถูกพราหมณ์ยุยงหนักหากจะใช้กำลังขัดขวางก็เกรงจะเกิดการเข่นฆ่ากัน อาจถึงกับ

ต้องทำปิตุฆาต พระกุมารจึงได้แต่อดทนอย่างที่สุด

ฝ่ายกัณฑหาลพราหมณ์คิดว่า "พระราชาพระองค์นี้ใจอ่อนประเดี๋ยวให้ปล่อย ประเดี๋ยวให้จับพระราชบุตร พระองค์อาจจะปล่อยพระราชบุตรทั้งหลายตามคำของจันทกุมารอีก อย่ากระนั้นเลย เราจะพาพระองค์ไปสู่หลุมบูชายัญในบัดนี้ พราหมณ์จึงรีบกราบทูลว่า "ข้าแต่มหาราช ข้าพระองค์ตระเตรียมพิธีบูชายัญเรียบร้อยแล้ว ขอเดชะ เชิญเสด็จเถิด หากพระองค์ทรงบูชายัญแล้ว จะได้ไปเสวยสุขในสวรรค์"

พระนางจันทาเทวีผู้เป็นมเหสีของจันทกุมารเห็นดังนั้น คิดว่า "ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี เราจักกระทำความสวัสดีแก่พระสวามีด้วยกำลังความสัตย์ของเรา" จึงประคองอัญชลี ทรงกระทำสัจจกิริยาว่า "กัณฑหาละผู้มีปัญญาทรามได้กระทำกรรมอันชั่วด้วยความสัจจริงอันใด ด้วยสัจจวาจานี้ ขอให้ข้าพเจ้าได้อยู่ร่วมกับพระสวามี อมนุษย์เหล่าใดมีอยู่ในที่นี้ ยักษ์ สัตว์ที่เกิดแล้วและสัตว์ที่จะมาเกิดก็ดี ขอจงช่วยเหลือข้าพเจ้า ขอให้ข้าพเจ้าได้อยู่ร่วมกับพระสวามีด้วยเถิด"

ขณะนั้นเอง ท้าวสักกเทวราชทรงสดับเสียงคร่ำครวญของพระนางจันทาเทวี ทรงทราบเรื่องแล้ว ทรงปรากฏรูปทิพย์ของพระองค์ กวัดแกว่งค้อนเหล็กอันลุกโพลง ประทับยืนอยู่

กลางอากาศเพื่อขู่พระราชา พลางดำรัสว่า “ดูก่อนราชาผู้โง่เขลา การไปสวรรค์ด้วยการทำปาณาติบาต ท่านเคยเห็นมาจากไหน จงปล่อยพระจันทกุมารและชนทั้งหมดจากเครื่องผูกมัดเดี๋ยวนี้ หากไม่ปล่อย เราจะตีศีรษะของท่านด้วยค้อนเหล็กนี้” พระราชาและพราหมณ์เห็นความอัศจรรย์นั้น รีบปล่อยสัตว์ทั้งหมดจากเครื่องพันธนาการ

เมื่อสัตว์ทั้งปวงหลุดพ้นจากเครื่องจองจำแล้ว มหาชนจึงพากันเอาก้อนดินคนละก้อนทุ่มใส่กัณฑหาลพราหมณ์จนถึงแก่ชีวิตทันที ครั้นฆ่าพราหมณ์ชั่วแล้ว เนื่องจากยังมีความโกรธสุดที่จะระงับได้ ต่างเริ่มคิดฆ่าพระราชา จันทกุมารสงสารพระบิดาผู้หลงผิด รีบสวมกอดพระราชบิดาไว้แน่น เพื่อใช้ร่างกายของตนเป็นโล่ป้องกันก้อนหินและไม้

เมื่อมหาชนไม่สามารถฆ่าพระราชาได้ จึงพร้อมใจกันกล่าวว่า “พวกข้าพระองค์จะให้แต่ชีวิตพระราชาชั่ว แต่จะไม่ยอมให้ฉัตรและที่อยู่อาศัยในเมืองนี้อีกต่อไป” จากนั้นมหาชนช่วยกันถอดเครื่องทรงพระราชาออก ให้สวมใส่เสื้อผ้าของคนจัณฑาลแทน และส่งให้ไปอยู่ที่หมู่บ้านของคนจัณฑาล ต่อจากนั้นชาวเมืองพร้อมใจกันอภิเษกจันทกุมารให้สืบราชบัลลังก์ต่อจากพระราชา

แม้พระบิดาจะถูกขับจากราชบัลลังก์ แต่จันทกุมารยังรักพระบิดาดังเดิม ทรงหาโอกาสนำอาหารไปเลี้ยงดูพระบิดาไม่ให้ขาดตกบกพร่อง จากนั้น พระองค์เริ่มบำเพ็ญทานแด่สมณ-พราหมณ์ผู้ทรงศีล และปกครองพสกนิกรด้วยทศพิธราชธรรมจนตลอดชีวิต ครั้นละโลกแล้ว พระองค์ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์

เราจะเห็นว่า การไปสู่นิพพาน ต้องมีขันติธรรมอย่างยิ่งยวด แม้จะถูกประทุษร้ายถึงชีวิตก็ไม่คิดฆ่าตอบ หากขาดขันติความอดทนแล้ว การจะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ย่อมเป็นเรื่องยาก ความเป็นผู้มีขันติธรรมจะช่วยย่นย่อหนทางในสังสารวัฏให้สั้นลง แล้วก้าวไปสู่จุดหมายปลายทาง คือการตรัสรู้ธรรมอันประเสริฐได้เร็วขึ้น

พวกเราก็เช่นกัน เราคือยอดนักสร้างบารมี จะต้องสวมหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ สร้างบารมีให้เต็มที่ แม้มีปัญหามากเพียงใด ต้องรู้จักอดทน ใช้ปัญญาแก้ไขกันไป เส้นทางสู่ที่สุดแห่งธรรมที่เรากำลังก้าวเดินอยู่นี้ เป็นเส้นทางที่ยาวไกล ต้องใช้กำลังใจที่สูงส่ง ต้องอดทนเข้มแข็ง และต้องทำกันไปเป็นทีม อีกทั้งต้องทุ่มเทเอาจริงเอาจัง เอาชีวิตเป็นเดิมพัน อุปสรรคที่เราจะต้องพบนั้นมีมากมาย แต่ไม่เกินความเพียรพยายามของพวกเรา หากทุกคนเป็นผู้มีขันติธรรม รักษากำลังใจให้เข้มแข็ง ด้วยการ

ฝึกฝนใจให้หยุดให้นิ่งเป็นประจำ ย่อมจะเป็นผู้มีกำลังใจไม่สิ้นสุด จะไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อรักที่จะสร้างบารมีเพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ให้มีขันติธรรมอยู่ในใจ และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกๆ วัน จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

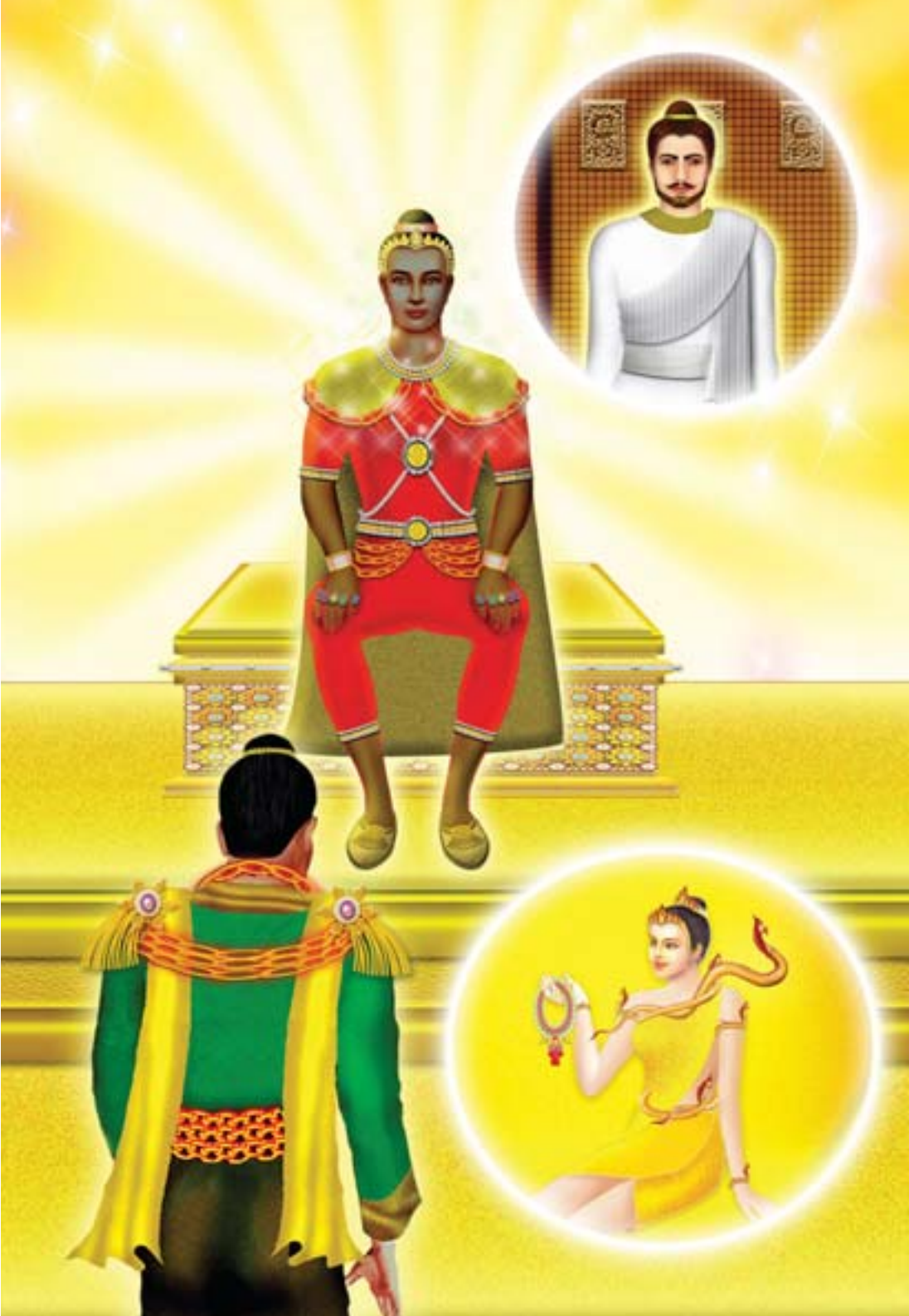

๔๑

วิธุรบัณฑิต
บำเพ็ญสัจจบารมี (๑)

นรชนผู้กำหนัดในกาม ยินดีในกาม หมกมุ่นอยู่ในกาม กระทำบาปกรรมแล้ว ย่อมเข้าถึงทุคติ ส่วนนรชนเหล่าใด ละกามทั้งหลายได้แล้ว เป็นผู้ไม่มีภัยแต่ที่ไหน ๆ บรรลุความที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งเดียว นรชนเหล่านั้นย่อมไม่ไปสู่ทุคติ

ช่วงชีวิตของคนเรานั้นสั้นนัก การยอมเสียเวลาเพื่อลงทุนทำอะไรสักอย่างหนึ่ง จะต้องใคร่ครวญให้ดี เพื่อให้คุ้มค่ากับเวลาและเงินตราที่เสียไป เพราะนั่นหมายถึงชีวิตและโอกาสดีๆ ที่ต้องสูญเสียไป แต่การลงมือทำความดีนั้น ไม่มีการสูญเสีย มีแต่ได้กับได้อย่างเดียว การที่เราให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ล้วนได้ประโยชน์ใหญ่ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดและยังสามารถสั่งสมบุญได้อีก การทำบุญไม่ต้องเสี่ยงต่อการขาดทุน เพราะนอกจากจะได้กำไรชีวิตแล้ว ยังสามารถเก็บเกี่ยวผลกำไร เพื่อไปใช้ในภพชาติต่อไปได้อีก ผู้มีบุญมีปัญญาต้องรีบสั่งสมบุญ โดยเฉพาะบุญที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา ฝึกใจหยุดใจนิ่ง จะทำให้เราเข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต มีพระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่ง ที่ระลึกอย่างแท้จริง ฉะนั้นการลงทุนถูกที่สุด คุ้มค่าที่สุดและได้ผลมากที่สุด คือ การทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นั่นเอง

มีพระพุทธศาสนสุภาษิตใน โสณกชาดก ว่า

“กาเม คิทฺธา กามรตา กาเมสุ อธิมุจฺฉิตา
นรา ปาปานิ กตฺวาน อุปปชฺชนฺติ ทุคฺคตึ
เย จ กาเม ปหนฺตฺวาน นิกฺขนฺตา อกุโตภยา
เอโกทิภาวาธิคตา น เต คจฺฉนฺติ ทุคฺคตึ

นรชนผู้กำหนัดในกาม ยินดีในกาม หมกมุ่นอยู่ในกาม กระทำบาปกรรมแล้ว ย่อมเข้าถึงทุคติ ส่วนนรชนเหล่าใด ละกามทั้งหลายได้แล้ว เป็นผู้ไม่มีภัยแต่ที่ไหนๆ บรรลุความที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งเดียว นรชนเหล่านั้นย่อมไม่ไปสู่ทุคติ”

ทางมาแห่งบาปอกุศล ที่ทำให้มนุษย์ต้องตกไปสู่อบายภูมินั้น ทางหนึ่งคือ มีความกำหนัดยินดีและหมกมุ่นในกามจนเกินไป ทำให้ใจหมอง ไม่สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ เมื่อราคะกลุ้มรุมโมหะเข้าครอบงำจิตใจ สิ่งที่ไม่เคยคิดก็กล้าคิด สิ่งที่ไม่เคยพูดก็กล้าพูด สิ่งที่เป็นบาปอกุศลที่ไม่เคยทำก็กล้าทำ เช่นนี้แล้ววิบากกรรมย่อมนำไปสู่ทุคติภูมิแน่นอน

ส่วนผู้ที่ไม่ประมาท เห็นทุกข์เห็นโทษในกาม แม้จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกซึ่งเป็นกามาวจรภูมิ แต่ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจกิเลสกามหรือวัตถุกามเหล่านี้ จะมุ่งแสวงหาความสงบของใจ แสวงหาความสุขที่ละเอียดประณีตยิ่งกว่าเบญจกามคุณ สุขที่เป็นอมตะ คือสุขที่เกิดจากใจหยุดใจนิ่ง ได้เข้าถึงพระธรรม-กายภายใน ซึ่งเกิดจากการประพฤติธรรม ย่อมนำไปสู่สุคติภูมิ นั่นคือผู้ประพฤติธรรมนั้นย่อมมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้าอย่างแน่นอน

หลวงพ่อมีเรื่องราวการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ของเรา ในครั้งที่พระองค์ยังทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านเป็นปุโรหิตผู้ทรงธรรมของพระราชา เป็นผู้มีปัญญามาก ฉลาดในการกล่าวธรรม และแก้ไขปัญหาธรรมอันลึกซึ้ง จนเกียรติศัพท์เป็นที่เลื่องลือไปทั่วทั้งชมพูทวีป แม้พญานาคราชยังอยากจะสนทนาธรรมด้วย วันหนึ่งจึงได้หาโอกาสมาสนทนาธรรมกับท่าน พญานาคบังเกิดความเลื่อมใส เกิดมหาปีติ ได้มอบเครื่องประดับ คือแก้วมณี เพื่อบูชาธรรมพระโพธิสัตว์ แต่ครั้นกลับถึงนาคพิภพ วิมลาเทวีอัครมเหสีไม่เห็นแก้วมณี ก็ทวงถามว่าหายไปไหน

*พญานาคราชตอบว่า "ดูก่อนน้องนางผู้เจริญ เราได้สดับธรรมกถาของท่านปุโรหิตผู้ทรงธรรม เกิดจิตเลื่อมใส จึงบูชาธรรมท่านด้วยแก้วมณี ท่านปุโรหิตเป็นบุคคลผู้ควรบูชา แม้แต่ท้าวสักกเทวราชก็ยังบูชาธรรมท่านด้วย" พญานาคราชพรรณนาคุณของพระโพธิสัตว์ว่า "ท่านกล่าวธรรมกถาได้ไพเราะราวกับกาลเป็นที่อุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระราชาทั้งหมดในชมพูทวีปต่างพอใจในการฟังธรรมจากท่าน ถึงขนาดฟังแล้วไม่อยากเสด็จกลับแว่นแคว้นของตน เพราะเสียง

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๓๖๖

ของพระโพธิสัตว์เป็นประดุจเสียงพิณหัตถีกันต์ ที่ยังใจของสรรพสัตว์ให้เพลิดเพลินยินดีได้ บุคคลใดฟังธรรมจากท่าน นับเป็นอุดมมงคลสำหรับชีวิตของบุคคลนั้นทีเดียว”

พระนางวิมลาเทวีสดับคุณของพระโพธิสัตว์แล้ว อยากจะฟังธรรมกถาบ้าง จึงตรองว่า “หากเราจะขึ้นไปยังเมืองมนุษย์ก็เกรงจะมีภัย เดี๋ยวจะไม่ได้ฟังธรรม” จึงแสร้งทำเป็นล้มป่วยพลางแสดงเจตจำนงว่า “ถ้าไม่ได้ดวงหทัยของพระโพธิสัตว์คงต้องตายแน่” พญานาคถึงกับสะดุ้ง เพราะสิ่งที่นางปรารถนานั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เสมือนการปรารถนาพระจันทร์พระอาทิตย์ จึงกล่าวว่า “ขอน้องนางอย่าได้ปรารถนาบุรุษอาชาไนยเช่นนั้นเลย จงบอกวิธีแก้โรคอย่างอื่นมาเถิด”

พระนางวิมลาเทวีทำเป็นโศกเศร้าเสียใจ ไม่ยอมพูดจากับใคร แม้พญานาคราชจะมีความเคารพยำเกรงในพระโพธิสัตว์ แต่ก็ทั้งรักทั้งหลงในมเหสีของตน ไม่ต้องการให้มเหสีสุดที่รักตาย ขณะเดียวกันนั้นเอง ธิดานาคกัญญามาเข้าเฝ้า เห็นบรรยากาศไม่ดีจึงถามว่า “ทำไมเสด็จพ่อถึงมีพระพักตร์เหมือนดอกปทุมที่ถูกขยำ ทำไมจึงทุกข์โทมนัสอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน” พญานาคราชเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ธิดาฟัง เธออยากให้บิดามารดาคลายจากความทุกข์ใจ จึงรับอาสาทำงานนี้โดยไปเที่ยว

ขับร้องฟ้อนรำ ด้วยลีลาท่าทางที่งดงามน่าดูน่าชม ได้ป่าวประกาศว่า “นาค ยักษ์ คนธรรพ์ท่านใด ทำสิ่งที่เราปรารถนาได้ จะได้เป็นสามีของเรา”

ขณะนั้นเอง ปุณณกยักษ์หลานของท้าวเวสสวัณ-มหาราชควบม้ามโนมัยสินธพสูง ๓ คาวุต เหาะผ่านมา เห็นธิดานาคกัญญาก็เกิดจิตปฏิพัทธ์ จึงรับปากว่าจะยินยอมทำตามที่เธอต้องการทุกอย่าง เธอบอกว่า ให้ไปนำดวงหทัยของพระ-โพธิสัตว์มายังนาคพิภพนี้โดยชอบธรรม เพราะความชอบธรรมนั่นแหละ จึงจะได้เธอมาครอบครอง ยักษ์ดีใจมากรีบควบม้าสินธพไปปฏิบัติภารกิจ ซึ่งม้าสินธพตัวนี้ มีความว่องไวเป็นพิเศษ หูทั้งสองประดับด้วยทองคำ กีบม้าหุ้มด้วยแก้วสีแดง มีเครื่องประดับหน้าอกที่ทำด้วยทองชมพูนุท มีพละกำลังและมีอานุภาพมาก

ก่อนที่จะไปเอาตัวพระโพธิสัตว์ ยักษ์ได้แวะมาที่สำนักของท้าวเวสสวัณก่อน ท้าวเวสสวัณปกครองยักษ์ทั้งหมด พวกยักษ์ก็มีผู้ปกครองเช่นกัน คิดจะทำอะไรตามอำเภอใจไม่ได้ ถ้าทำผิดวินัย ต้องถูกหัวหน้าผู้ปกครองเขตลงโทษ อาจถูกกักบริเวณบ้าง หรือให้ลงไปรับราชการในยมโลกบ้าง แล้วแต่โทษหนักโทษเบาที่เผลอพลั้งพลาดไป ทำด้วยความโกรธก็ดี ทำ

เพราะกิเลสตัณหาครอบงำใจก็ดี ปุณณกยักษ์นี้ก็เช่นกัน แม้มีกำลังมาก แต่ไม่อาจไปฆ่ามนุษย์ หรือทำร้ายผู้ใดตามอำเภอใจได้ จึงจำเป็นต้องไปขออนุญาตจากท้าวเวสสวัณก่อน และได้เล่าเรื่องราวที่ตนปรารถนาจะได้ธิดานาคกัญญา ซึ่งจะต้องแลกตัวกับพระโพธิสัตว์

ท้าวเวสสวัณรู้ว่า ท่านปุโรหิตโพธิสัตว์ไม่ใช่บุคคลธรรมดาที่ใครๆ จะทำอันตรายได้ แม้ยักษ์ตนไหนก็ไม่อาจฆ่าหรือควักเอาหัวใจได้ ทรงอนุญาตตามที่ยักษ์ต้องการ ปุณณกยักษ์ดีใจมากรีบควบม้าอาชาไนยมายังโลกมนุษย์ทันที ส่วนปุณณกยักษ์จะไปเอาตัวหรือจะควักเอาหัวใจของพระโพธิสัตว์ได้หรือไม่นั้น เราคงต้องมาติดตามศึกษากันในตอนต่อไป

ขอให้ทุกท่านหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้สงบ สะอาด บริสุทธิ์ อย่าให้ตกเป็นทาสของกิเลสตัณหา แม้เราจะอยู่ในโลกที่ถูกห่อหุ้มด้วยกระแสแห่งกิเลส คือ โลภะ โทสะ โมหะ แต่เมื่อใด ที่เราสามารถทำใจหยุดใจนิ่ง จนเข้าถึงพระธรรมกายในตัว เมื่อนั้นเราจะเป็นอิสระในตัว ไม่ถูกกิเลสอาสวะบังคับบัญชาได้อีกต่อไป ฉะนั้นให้หมั่นทำใจหยุดนิ่งอย่างสม่ำเสมอ จนกว่าจะได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

๔๒

วิธุรบัณฑิต
บำเพ็ญสัจจบารมี (๒)

ชีวิตนี้น้อยนัก หมู่สัตว์ย่อมตาย แม้ภายใน ๑๐๐ ปี ถ้าแม้สัตว์เป็นอยู่เกิน ๑๐๐ ปีไปไซร้ สัตว์นั้นก็ต้องตายเพราะชราโดยแท้

การได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่ได้มาโดยยากยิ่ง เพราะเป็นโอกาสเดียวที่สามารถสั่งสมบุญกุศลได้เต็มที่ และสามารถลิขิตชีวิตในสังสารวัฏให้เป็นไปตามที่ต้องการ จะไปอบายก็ได้ ไปสวรรค์ก็ได้ หรือไปนิพพานก็ได้ เริ่มต้นกันที่กายมนุษย์นี้ คนส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตให้หมดไปโดยไม่ได้เพิ่มเติมบุญกุศลให้กับตนเอง ยังชะล่าใจ ประหนึ่งว่า จะมีอายุเป็นร้อยเป็นพันปี แต่บัณฑิตนักปราชญ์กลับเร่งรีบสร้างความดี สั่งสมบุญกุศลให้เต็มเปี่ยม เพราะรู้คุณค่าของชีวิตและเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดในกายมนุษย์นี้ ฉะนั้นพวกเราต้องใช้ชีวิตให้คุ้มค่า ต้องเร่งสร้างบารมีให้เต็มที่ เพื่อแข่งกับเวลาของชีวิตที่เหลือน้อยลงไปทุกที

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“อปฺปํ วต ชีวิตํ อิทํ โอรํ วสฺสสตาปิ มิยฺยติ
สเจปิ อติจฺจ ชีวติ อถ โข โส ชรสาปิ มิยฺยติ

ชีวิตนี้น้อยนัก หมู่สัตว์ย่อมตาย แม้ภายใน ๑๐๐ ปี ถ้าแม้สัตว์เป็นอยู่เกิน ๑๐๐ ปีไปไซร้ สัตว์นั้นก็ต้องตาย เพราะชราโดยแท้”

อายุเฉลี่ยของมนุษย์ในสมัยพุทธกาลประมาณ ๑๐๐ ปี บุคคลใดมีอายุเกินกว่านั้น ถือเป็นผู้มีอายุยืน แต่ถึงกระนั้น

เวลาแค่ร้อยปีไม่สามารถจะทำอะไรได้มาก เพราะวันคืนสั้นนัก และนับวันสังขารมีแต่จะเสื่อมลงไป เนื่องจากถูกความชรา คุกคามนำความเสื่อมโทรมมาให้ ทั้งพละกำลัง เรี่ยวแรง ความคิด ความจำและสติปัญญาก็ถดถอย จะลุกจะนั่งก็ลำบาก สุดท้ายได้แต่รอวันเดินทางไกลไปสู่ปรโลก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้เราหมั่นเจริญมรณานุสติ จะได้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ทรงตอกย้ำบ่อยๆ ว่า ให้ละจากบาปอกุศลทั้งปวง ให้ขวนขวายสั่งสมบุญทุกชนิด เพื่อจะได้เป็นเสบียงบุญในการเดินทางข้ามสังสารวัฏ และหมั่นทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเสมอ ละโลกแล้ว จะได้ไปสู่สุคติภูมิ

*ครั้งนี้ เราจะมาศึกษาเรื่องราวการสร้างบารมีของพระบรมโพธิสัตว์ต่อจากครั้งก่อน เมื่อปุณณกยักษ์ได้รับอนุญาตจากท้าวเวสสวัณแล้ว ก็รีบเหาะไป หมายจะจับตัวพระโพธิสัตว์ให้ได้ คิดว่า ท่านเป็นผู้มีบุญมาก มีปัญญา มีบริวารมาก คงไม่อาจจับตัวได้ง่ายๆ จึงควบม้าเหาะตรงมาที่เขาวิปุลบรรพตก่อน เพื่อไปเอาดวงแก้วมณี เป็นแก้วมณีชั้นเลิศที่มีอานุภาพมาก สามารถบันดาลความสำเร็จให้ได้ดังใจทุกประการ ปุณณกยักษ์ได้เหาะ

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๓๐๒

ขึ้นไปหยิบดวงแก้วมา โดยไม่เกรงกลัวยักษ์ผู้เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งคอยอารักขาอยู่ เพราะปุณณกยักษ์มีศักดิ์ใหญ่กว่า มีอานุภาพมากกว่า เมื่อได้แก้วมณีมาแล้ว ก็รีบควบม้ามุ่งหน้าสู่นครอินทปัตต์ทันที

ปุณณกยักษ์ลงจากหลังม้าแล้วเข้าสู่สภาแห่งชาวกุรุรัฐ ประกาศท้าทายพระราชา ๑๐๑ พระองค์ ที่กำลังประชุมพร้อมเพรียงกันอยู่ ณ ที่นั้นว่า "แก้วมณีดวงนี้ มีอานุภาพมาก สามารถนำทรัพย์สมบัติมาให้ได้ดังใจปรารถนา ถ้าใครสามารถชนะการเล่นสกาได้ ก็จะได้ม้าอาชาไนยตัวนี้ และแก้วมณีดวงนี้ไปครอบครอง" พระเจ้าธนัญชัยทรงสดับแล้ว จึงตรัสว่า "ดูก่อนพ่อมาณพ แก้วมณีดวงเดียวจักทำอะไรได้ ม้าอาชาไนยตัวเดียวจักทำอะไรได้ ดวงแก้วของพระราชาก็มีมากมาย ม้าอาชาไนยมีกำลังรวดเร็วดุจลมพัด สิ่งเหล่านี้ก็มิใช่ว่าจะไม่มี"

ยักษ์ฟังเช่นนั้น จึงกราบทูลว่า "ข้าแต่มหาราชเจ้า ม้าของข้าพเจ้าตัวเดียวมีอานุภาพยิ่งกว่าม้านับ ๑,๐๐๐ ตัว แก้วมณีของข้าพเจ้าดวงเดียวมีคุณค่ามากกว่าแก้วมณีนับ ๑,๐๐๐ ดวง ม้าทั้งชมพูทวีปไม่อาจเทียบกับม้าของข้าพเจ้าได้ ขอพระองค์ทอดพระเนตรก่อนเถิด" ยักษ์ควบม้ากระโจนขึ้นไปบนกำแพงเมืองที่กว้าง ๗ โยชน์ เหาะเหินรวดเร็วราวสายฟ้าแลบ จนพระราชาทุกพระองค์มองแทบไม่ทัน เห็นแต่ผ้าแดงที่คาดพุงเท่านั้น

กำลังเวียนประทักษิณรอบเมือง

จากนั้น ยักษ์สั่งให้ม้าวิ่งบนผิวน้ำในสระโบกขรณี ม้าวิ่งไปโดยปลายกีบไม่เปียกน้ำ จากนั้น ให้ม้าวิ่งควบไปบนใบบัว เพียงยักษ์ปรบมือครั้งหนึ่งแล้วเหยียดมือออก ม้าก็วิ่งผ่านไปโดยใบบัวไม่ช้ำ และวิ่งเผ่นมาหยุดอยู่ที่ฝ่ามือ ต่อหน้าพระราชาทั้งหลายทันที พระราชาเห็นเช่นนั้น พากันชื่นชมอานุภาพของม้าแก้วอาชาไนยยิ่งนัก

ต่อมาปุณณกยักษ์ทูลเชิญพระราชาทั้งหลาย ให้ทอดพระเนตรอานุภาพของแก้วมณี ยักษ์ตั้งแก้วมณีไว้ท่ามกลางสมาคมของพระราชา ให้พระราชาทอดพระเนตรแก้วมณีที่สว่างไสวนั้น ทุกพระองค์ทรงเห็นภาพปรากฏในแก้วมณีเป็นภูเขา ป่าไม้ สัตว์ป่านานาชนิด ซึ่งเป็นภาพเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวา มีพญานาค พญาครุฑ กินนร กินนรี เห็นชีวิตความเป็นไปในป่าหิมพานต์ ราวกับกำลังเข้าไปเที่ยวชมป่าหิมพานต์ ที่เต็มไปด้วยฝูงนกนานาชนิด ฝูงหงส์ นกกระเรียน นกยูง และสัตว์ป่าหิมพานต์ชนิดต่างๆ ทุกพระองค์ต่างเห็นภาพ และได้สดับเสียงด้วย

ยิ่งทอดพระเนตรแก้วมณีไปนานเท่าไร ก็ยิ่งอยากได้แก้วมณีนั้น เพราะเห็นถึงความอัศจรรย์ ครั้นมองต่อไปก็เห็นปุพพวิเทหทวีป อมรโคยานทวีป อุตตรกุรุทวีป และชมพูทวีป

ทั้งหมด เห็นการโคจรของดวงดาวนักษัตร พระจันทร์ พระอาทิตย์ที่เวียนรอบเขาสิเนรุ เห็นตั้งแต่เชิงเขาไปถึงยอดเขาพระสุเมรุ เห็นไปถึงท้าวมหาราชทั้ง ๔ ประดุจเชื่อมมนุษย์และสวรรค์ให้มาอยู่ใกล้กัน จากนั้นเห็นสวนสวรรค์ในชั้นดาวดึงส์ คือปารุสกวัน จิตรลดาวัน มิสสกวันและนันทวัน ทั้งเวชยันต-ปราสาทและสุธรรมาเทวสภา ต้นปาริฉัตรที่กำลังมีดอกแย้มบาน

พระราชาทุกพระองค์ทรงเพลิดเพลินกับการทอด-พระเนตรสวรรค์เสมือนกับเสด็จไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง ยักษ์รู้ว่าพระราชาต่างมีพระประสงค์ในแก้วมณี จึงท้าพนันว่าถ้าหากพระราชาพระองค์ใดทรงเล่นสกาชนะ จะได้แก้วมณีนี้ไป แต่หากแพ้ต้องทำตามเงื่อนไขของตน และเป็นที่รู้กันว่า พระ-ราชาของปุโรหิตโพธิสัตว์ทรงเล่นสกาเก่งที่สุด เพราะฉะนั้นคู่ที่เหมาะสมที่สุด คือพระเจ้าธนัญชัยผู้เป็นพระราชาของพระโพธิ-สัตว์กับปุณณกยักษ์นั่นเอง

พระเจ้าธนัญชัยตรัสอย่างมั่นใจว่า “เดิมพันในครั้งนี้ยกเว้นตัวเรากับเศวตฉัตรและพระมเหสีเท่านั้น สิ่งอื่นนอกนั้นเรายกให้ได้หมด” ยักษ์ตกลงตามนั้น แล้วเริ่มเล่นสกากันทันที โดยมีพระราชา ๑๐๑ พระองค์ เป็นสักขีพยาน เจ้าพนักงานยกกระดานสกาที่ทำด้วยเงิน และลูกบาศก์ที่ทำด้วยทองมาตั้งตรงกลาง พระราชาให้ยักษ์ทอดสกาก่อน แต่ยักษ์ทูลให้พระ-

ราชาทอดก่อน

เมื่อเริ่มเล่น พระราชาทรงพลิกสกาซึ่งมีลักษณะเป็นลูกบาศก์ โยนขึ้นไปในอากาศ แต่ด้วยอานุภาพของยักษ์ ลูกบาศก์จึงไม่เป็นไปตามที่ทรงประสงค์ พระราชาผู้เก่งกาจในการเล่นสกา รีบรับไว้กลางอากาศ แล้วจับโยนขึ้นไปใหม่ แม้ครั้งที่ ๒ ก็ทำท่าจะปราชัยอีก จึงทรงรีบรับไว้แล้วโยนขึ้นไปใหม่ ในครั้งที่ ๓ นั้น พระราชาจะทำสำเร็จหรือไม่ เราจะมารับฟังในตอนต่อไป

สิ่งที่น่าสนใจในเรื่องนี้คือ ดวงแก้วมณีที่เป็นประดุจแก้วสารพัดนึก ที่ทำให้เห็นถึงภาพความเป็นอยู่ในภพภูมิที่ละเอียดประณีตกว่าโลกมนุษย์เรานี้ อีกทั้งยังยืนยันว่า สิ่งลี้ลับอื่นๆ เช่น ป่าหิมพานต์และสวรรค์นั้น มีอยู่จริง เราจะได้เร่งทำความดีเพื่อจะได้มีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป

อีกประการหนึ่ง **การเล่นพนันนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควร เพราะผู้แพ้ย่อมเสียทรัพย์ ผู้ชนะย่อมก่อเวร ไม่ดีทั้งสองฝ่าย และยังเป็นปากทางไปสู่ความเสื่อม** คนโบราณให้ข้อคิดสอนใจไว้ว่า โจรปล้นบ้าน ๗ ครั้ง ยังไม่เท่าไฟไหม้บ้านครั้งเดียว ไฟไหม้บ้าน ๗ ครั้ง ยังไม่เท่าเล่นพนันเสียเพียงครั้งเดียว เพราะฉะนั้นดีที่สุดอย่าไปเล่น ที่เล่นก็ให้เลิก ให้ห่างไกลจากอบายมุขทุกชนิด มุ่งทำชีวิตให้มีคุณค่า ด้วยการสั่งสมบุญบารมีกันดีกว่า

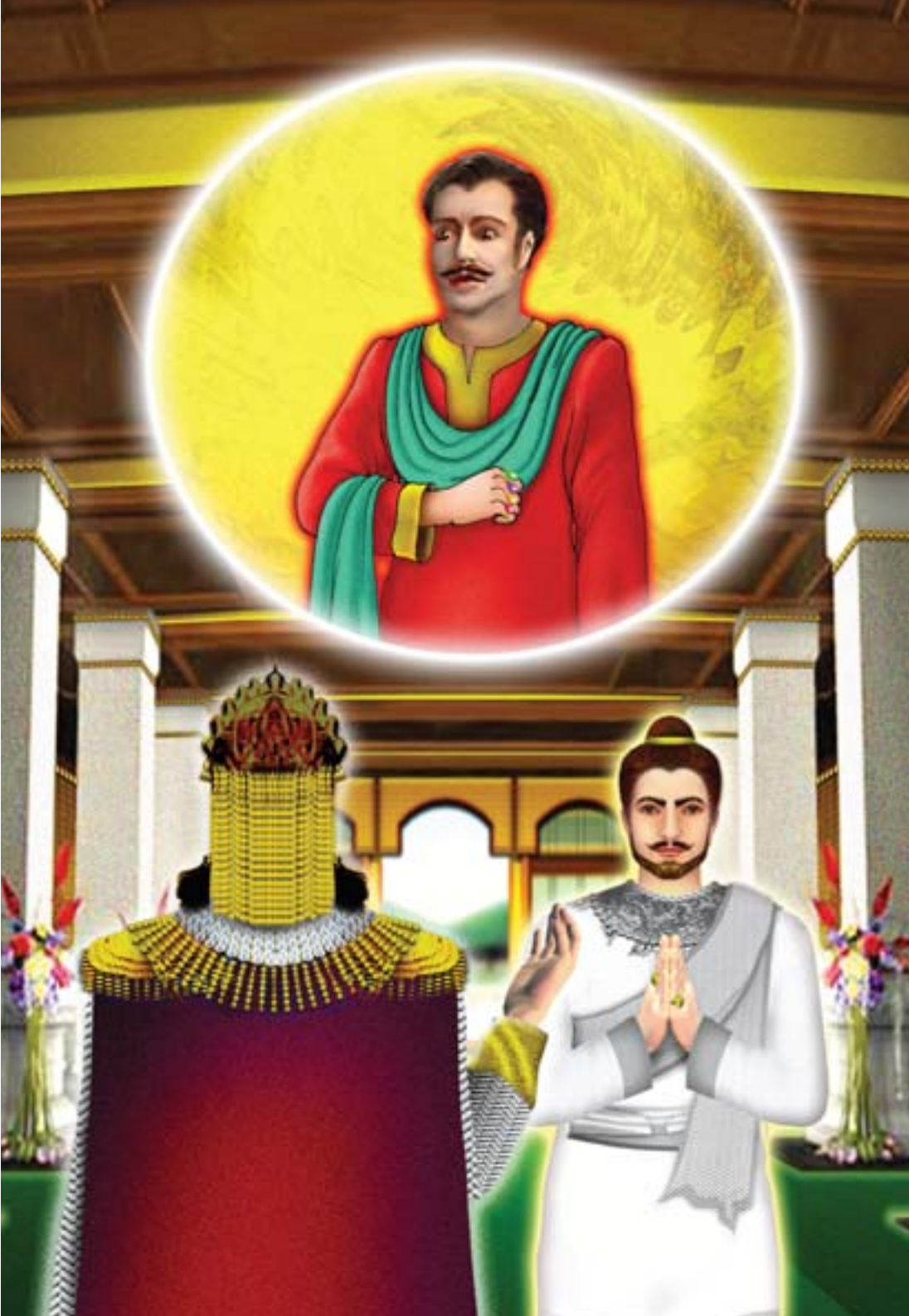

๔๓

วิธุรบัณฑิต
บำเพ็ญสัจจบารมี (๓)

รสเหล่าใดมีอยู่ในแผ่นดิน สัจจะเป็นรสที่ยังประโยชน์ให้สำเร็จกว่ารสเหล่านั้น เพราะว่าสมณพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในสัจจะย่อมข้ามพ้นฝั่งแห่งชาติและมรณะได้

การสร้างบารมี เป็นงานใหญ่ของพวกเราทุกคน ที่จะต้องทำจนกว่าจะบรรลุจุดหมายปลายทาง ในระหว่างทางอาจมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้นบ้าง แต่สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงเครื่องพิสูจน์กำลังใจของเราเท่านั้น บางปัญหาเราแก้ไขได้ แต่บางปัญหา ต้องรอคอยการแก้ไข ปัญหาทุกๆ ปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้กลุ้ม ถ้าใช้ปัญญา ปัญหาจะหมดไป ถ้าใจสงบจะพบทางออก เพราะใจที่สงบย่อมเกิดปัญญารู้แจ้ง เป็นปัญญาบริสุทธิ์ที่จะทำให้ตัวเราและชาวโลกหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ไปสู่อายตนนิพพาน การหมั่นฝึกฝนใจให้สงบ หยุดนิ่งอยู่ภายในทำให้เราเกิดปัญญาที่จะพิชิตปัญหาต่างๆ และยังแตกฉานในศาสตร์ทั้งปวง เราจะเข้าใจทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น รู้ไปถึงต้นเหตุที่มาของปัญหา อีกทั้งรู้วิธีการที่จะแก้ไขปัญหานั้น ดังนั้นการเจริญภาวนาจึงเป็นกรณียกิจที่สำคัญ เหมือนอากาศหายใจที่จะขาดไม่ได้ ฉะนั้น

มีธรรมภาษิตที่พระบรมโพธิสัตว์ได้กล่าวไว้ว่า

“เยเกจิเม อตฺถิ รสา ปจพฺยา
สจฺจํ เตสํ สาธุตรํ รสานํ
สจฺเจ จิตา สมณพฺราหฺมณา จ
ตรนฺติ ชาติมรณสฺส ปารํ

รสเหล่าใดมีอยู่ในแผ่นดิน สัจจะเป็นรสที่ยังประโยชน์ให้สำเร็จกว่ารสเหล่านั้น เพราะว่าสมณพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในสัจจะย่อมข้ามพ้นฝั่งแห่งชาติและมรณะได้”

สัจจะหรือความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย ถ้อยคำนี้ยังคงเป็นอมตวาจาและยืนยันสัจธรรมนี้ตลอดมา คำว่า ไม่ตาย ในที่นี้หมายถึง ไม่ตายจากความดี คือสิ่งดีๆ ที่เราทำ คำพูดดีๆ ที่เราเคยกล่าวไว้ จะเป็นบุญติดตามตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ กลายเป็นผังสำเร็จที่ทำให้เราประสบความสำเร็จ เราจะมีอัธยาศัยของคนจริง พูดจริง ทำจริง ไม่เหลาะแหละ ตัวของเราจะเป็นศูนย์กลางแห่งคุณธรรมความดีทั้งหลาย เหมือนท้องฟ้าเป็นที่ชุมนุมของหมู่ดาราทั้งปวง

*ดังเช่นเรื่องของพระบรมโพธิสัตว์ ที่หลวงพ่อจะนำมาเล่าให้ฟัง เป็นตอนต่อจากคราวที่แล้ว เมื่อปุณณกยักษ์มาท้าเล่นสกากับพระราชา โดยมีดวงแก้วมณีและม้าอาชาไนยเป็นเดิมพัน ขณะที่กำลังเล่นสกาอยู่นั้น ปุณณกยักษ์ดำริว่า พระราชาองค์นี้อาจหาญมาก เล่นสกากับยักษ์ผู้มีอานุภาพเช่นเรา แถมยังกล้ายื่นมือรับลูกบาศก์ที่กำลังตกลงมาได้ นี่เป็นเพราะเหตุอะไรหนอ จึงตรวจตราดูด้วยตาทิพย์ก็รู้ว่าเป็นเพราะอานุภาพของอารักขเทวดา

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๓๙๘

ที่คอยช่วยเหลืออยู่ จึงถลึงตาใส่อารักขเทวดาด้วยความไม่พอใจ อารักขเทวดานั้นเกิดความสะดุ้งกลัว รีบหนีไปหลบอยู่ที่ขอบจักรวาลทันที

คราวนี้ เมื่อพระราชาทรงเล่นครั้งที่ ๓ พระองค์ต้องปราชัย เพราะไม่มีอารักขเทวดาคอยช่วยเหลือ ครั้นถึงคราวที่ปุณณกยักษ์โยนลูกสกาบ้าง ก็สามารถให้ลูกสกาตกลงทางด้านที่ตนปรารถนา ทำให้พระราชาเป็นผู้ปราชัยโดยสิ้นเชิง

เมื่อปุณณกยักษ์ได้รับชัยชนะแล้ว รู้สึกยินดีปรีดาปรบมือหัวเราะเสียงดังลั่นว่า “ข้าพระองค์ชนะแล้ว” พระราชาทรงเสียพระทัยมาก เพราะไม่เคยเล่นสกาแพ้มาก่อน ปุณณกยักษ์จึงปลอบโยนว่า “ข้าแต่มหาราช การเล่นแข่งขันทุกชนิด ย่อมมีผู้แพ้และผู้ชนะ การแพ้ชนะเป็นเกมส์กีฬาอย่างหนึ่ง ขอพระองค์อย่าเสียพระทัยไปเลย บัดนี้ข้าพระองค์ชนะแล้ว ขอพระองค์จงมอบทรัพย์อันประเสริฐเร็วๆ เถิดเพราะข้าพระองค์มีกิจสำคัญที่ต้องรีบทำอีก”

พระราชาตรัสว่า “ท่านอยากได้สิ่งใดจงเอาไปเถิด ช้าง ม้า โค แก้วมณี กุณฑล และแก้วมณีอันประเสริฐกว่าทรัพย์ทั้งหลายที่มีอยู่ในแผ่นดินของเรา เชิญท่านขนไปตามปรารถนาเถิด”

ปุณณกยักษ์กราบทูลว่า “ช้าง ม้า โค แก้วมณี กุณฑล

และรัตนะใดๆ ที่มีอยู่ในแผ่นดินของพระองค์ จะประเสริฐกว่าปุโรหิตของพระองค์เป็นไม่มี ข้าพระองค์ชนะพระองค์แล้ว โปรดพระราชทานปุโรหิตแก่ข้าพเจ้าเถิด”

พระราชาถึงกับอุทานว่า “ท่านจะเอาหัวใจของเราไปเชียวหรือ” ทรงปฏิเสธทันทีว่า “ท่านปุโรหิตเป็นยอดแห่งบัณฑิตที่เสมือนหนึ่งตัวเรา เป็นที่พึ่ง เป็นคติ เป็นเกาะ เป็นที่เร้น และเป็นที่ไปในเบื้องหน้าของเรา ท่านไม่ควรจะเปรียบกับทรัพย์ทั้งหมดที่เรามีอยู่ เพราะปุโรหิตบัณฑิตนั้นเป็นเช่นชีวิตของเรา ถ้าเช่นนั้น ท่านจงเอาชีวิตของเราไปแทนเถิด”

ปุณณกยักษ์ไม่ประสงค์สิ่งใดนอกจากพระโพธิสัตว์ จึงไม่อยากโต้เถียงต่อไป ได้แต่ตัดบทว่า “การโต้เถียงของเราทั้งสองจะพึงเป็นการช้านาน ขอเชิญเสด็จไปถามวิธุรบัณฑิตกันดีกว่าว่าจะตัดสินใจอย่างไร จงอนุโลมตามนั้นเถิด”

พระราชาเสด็จนำปุณณกยักษ์ไปที่โรงธรรมสภา เพื่อพบพระโพธิสัตว์ ปุณณกยักษ์เริ่มเจรจาว่า “ท่านบัณฑิต กิตติศัพท์ของท่านได้ปรากฏไปในสากลโลกว่า ท่านตั้งอยู่ในธรรม ย่อมไม่พูดเท็จแม้เพราะเหตุแห่งชีวิต ข้าพเจ้ามาวันนี้ เพื่อต้องการรู้ว่าท่านเป็นอะไรกับพระราชา เป็นทาส หรือเป็นพระประยูรญาติของพระราชา”

พระโพธิสัตว์ดำริว่า ถ้าเราจะบอกเขาว่า เป็นญาติของพระราชา เป็นคนสูงกว่าพระราชา หรือไม่ได้เป็นอะไรกับพระราชาก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลที่เราจะนำมาสนับสนุนชี้แจง เพื่อยืนยันในสิ่งที่กล่าวไป แต่ขึ้นชื่อว่าสัจธรรมในโลกนี้ จะเสมอด้วยคำจริงย่อมไม่มี เราควรจะพูดคำจริงเท่านั้น ท่านได้ประกาศให้มหาชนในมหาสมาคมรับรู้ว่า

"ในหมู่นรชน ทาสมี ๔ จำพวก คือ ทาสในเรือนเบี้ย ทาสสินไถ่ ทาสที่ยอมตัวเป็นข้าเฝ้า และทาสเชลย ข้าพเจ้าเป็นทาสโดยกำเนิด คือเป็นทาสที่เกิดในเรือนเบี้ย ความเจริญหรือความเสื่อมจะมีแก่พระราชาหรือไม่ แม้ข้าพเจ้าจะไปอยู่ ณ สถานที่ใด ก็ยังคงชื่อว่าเป็นทาสของสมมติเทพนั่นเอง ดูก่อนมาณพผู้มาเยือน เมื่อพระราชาจะพระราชทานข้าพเจ้าให้เป็นค่าพนันแก่ท่าน ก็พึงพระราชทานโดยชอบธรรม เพราะข้าพเจ้าเป็นผู้รับใช้ของพระราชา"

ปุณณกยักษ์ได้ยินดังนั้น ยินดีร่าเริงปรบมือชอบใจ กล่าวว่า "วันนี้ ชัยชนะได้มีแก่ข้าพระองค์เป็นครั้งที่ ๒ เพราะว่าวิธุรบัณฑิตผู้เป็นปราชญ์ได้ตอบปัญหาถูกใจข้าพเจ้ายิ่งนัก" พระราชาทรงสดับดังนั้น ยิ่งโทมนัสเพราะจะต้องเสียพระโพธิสัตว์ไป ทรงโทมนัสและน้อยพระทัยว่า พระโพธิสัตว์เหมือนไม่อยากอยู่

กับเรา กลับเห็นแก่มาณพที่เพิ่งเห็นกันเพียงครู่เดียว ทรงรับสั่งกับมาณพว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านจงพาตัวเขาไปเถิด”

ปุณณกยักษ์ดีใจมาก ที่จะได้นำพระโพธิสัตว์ไปฆ่า แล้วควักเอาหัวใจไปมอบให้กับพระนางวิมลาเทวี มเหสีของพญานาคราช เพื่อแลกกับการได้ธิดานาคกัญญามาเป็นคู่ครอง ส่วนปุณณกยักษ์จะฆ่าพระโพธิสัตว์ได้หรือไม่ เราต้องมาติดตามกันในตอนต่อไป

เราจะเห็นว่า ธรรมดาของพระโพธิสัตว์เป็นคนมีสัจจะ รักความจริงยิ่งชีวิต ท่านไม่กลัวต่อความตาย แต่กลัวที่จะตายจากคุณธรรมความดี นี่คือสิ่งที่ทุกคนต้องศึกษาไว้ และให้นำไปประพฤติปฏิบัติกัน คนที่ยอมตายเพราะเห็นแก่ธรรมะ กับตายเพราะไม่ได้ประพฤติธรรม คือไปทำบาปอกุศลนั้น มีผลที่แตกต่างกันมาก คติก็แตกต่างกันไป คนที่มีวาจาสัตย์ พูดแต่เรื่องจริง มีจิตใจซื่อตรง ย่อมมุ่งตรงไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน เมื่อถึงคราวนั่งสมาธิเจริญภาวนา ก็หยุดนิ่งใจที่ศูนย์กลางกายได้ง่าย ใจจะมุ่งตรงเข้ากลางของกลางภายในได้ง่าย สุดท้ายจะเข้าถึงพระธรรมกาย และบรรลุมรรคผลนิพพานในที่สุด ดังนั้นให้หมั่นฝึกฝนตนให้มีวาจาสัตย์ ให้สัจจบารมีเต็มเปี่ยมอยู่ในใจของเราทุกคนตลอดเวลา

๔๔

วิธุรบัณฑิต
บำเพ็ญสัจจบารมี (๔)

ผู้ครองเรือนไม่ควรบริโภคอาหารที่มีรสอร่อยแต่ผู้เดียว ไม่ควรซ่องเสพถ้อยคำให้ติดอยู่ในโลก ที่ไม่เกื้อกูลต่อสวรรค์และนิพพาน เพราะถ้อยคำเช่นนั้น ไม่ทำให้ปัญญาเจริญได้เลย ผู้ครองเรือนพึงเป็นผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยวัตร ไม่ประมาท มีปัญญาเครื่องสอดส่องเหตุผล มีความประพฤติถ่อมตน ไม่เป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว เป็นผู้สงบเสงี่ยม มีวาจาเป็นมิตร

มนุษย์ต่างเสาะแสวงหาความรู้ต่างๆ จากตำรับตำราบ้าง จากประสบการณ์ของคนรุ่นก่อน ผนวกกับประสบการณ์ของตัวเองบ้าง เพียงเพื่อให้รู้วิธีการประกอบอาชีพ ที่จะนำมาซึ่งปัจจัย ๔ สำหรับหล่อเลี้ยงร่างกายให้เป็นอยู่ในโลกนี้ได้อย่างสะดวกสบาย ยังมีความรู้ที่ยิ่งไปกว่านั้นอีก เป็นความรู้ที่สามารถขจัดปัญหา และความทุกข์ทั้งปวงได้ ซึ่งเกิดจากการทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ยิ่งใจหยุดนิ่งได้มากเท่าไร ความรู้อันบริสุทธิ์จากภายในก็จะพรั่งพรูขึ้นมา เป็นความรู้ที่สมบูรณ์ที่จะนำพาชีวิตเราไปสู่ความสุข และความสำเร็จตลอดไป

มีธรรมภาษิตใน ฆราวาสธรรม ตอนหนึ่งว่า

“ผู้ครองเรือนไม่ควรบริโภคอาหารที่มีรสอร่อยแต่ผู้เดียว ไม่ควรซ่องเสพถ้อยคำให้ติดอยู่ในโลก ที่ไม่เกื้อกูลต่อสวรรค์และนิพพาน เพราะถ้อยคำเช่นนั้น ไม่ทำให้ปัญญาเจริญได้เลย ผู้ครองเรือนพึงเป็นผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยวัตร ไม่ประมาท มีปัญญาเครื่องสอดส่องเหตุผล มีความประพฤติถ่อมตน ไม่เป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว เป็นผู้สงบเสงี่ยม มีวาจาเป็นมิตร”

ผู้รู้ทั้งหลายที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมามาก ต่างมีความเห็นพ้องตรงกันว่า ชีวิตการครองเรือนนั้นมีสุขน้อยแต่มีทุกข์มาก

อีกทั้งยังเต็มไปด้วยความคับแค้นใจร่ำพิไรรำพันชีวิตการครองเรือนที่จะไม่มีทุกข์นั้น เป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่ง เพียงแต่ว่าใครจะทุกข์มากหรือทุกข์น้อยกว่ากัน ถ้าจะให้มีทุกข์น้อยที่สุด ต้องมีศิลปะในการครองเรือน ซึ่งเราจะได้รับฟังรายละเอียดไปพร้อมๆ กันเป็นสาระที่อยู่ในฆราวาสธรรมและราชสวดีธรรม

เรื่องราวของพระโพธิสัตว์ตอนที่แล้ว กล่าวถึงตอนที่ปุณณกยักษ์เล่นสกาชนะพระราชา แล้วขอเลือกวิธุรบัณฑิจเป็นรางวัล ปุโรหิตพระโพธิสัตว์ท่านนี้เป็นสุดยอดแห่งมหาบัณฑิตของชมพูทวีป เป็นมหาปราชญ์ผู้เรืองปัญญา เนื่องจากพระ-ราชารู้ว่าหากปุณณกยักษ์นำตัวท่านไปแล้ว พระองค์จะไม่ได้รับฟังธรรมกถาอันไพเราะและมีคุณค่าอีกต่อไป จึงขอฟังธรรมเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ปุโรหิตจะจากพระองค์ไป

*พระราชาทรงเชิญพระโพธิสัตว์ว่า “ข้าแต่ท่านบัณฑิต เมื่อท่านจากไปแล้ว ยากที่ข้าพเจ้าจักได้ฟังธรรมกถาอันไพเราะ ขอเชิญท่านนั่งบนธรรมาสน์แสดงธรรมแก่ข้าพเจ้า ณ บัดนี้เถิด” พระราชาตรัสถามปัญหาในฆราวาสธรรมว่า “ท่านวิธุรบัณฑิต คฤหัสถ์ผู้ครองเรือน ควรประพฤติตัวอย่างไรจึงจะปลอดภัย

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๔๐๔

ควรสงเคราะห์ใครบ้าง ทำอย่างไรจึงจะชื่อว่ามีปกติกล่าวคำสัตย์ เมื่อจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้า ทำอย่างไรจึงจะไม่เศร้าโศกได้”

พระโพธิสัตว์แสดงธรรมท่ามกลางพระราชาทั้งหลายว่า “ผู้ครองเรือนไม่ควรคบหญิงสาธารณะเป็นภริยา ไม่ควรบริโภคอาหารมีรสอร่อยแต่เพียงผู้เดียว ไม่ควรซ่องเสพถ้อยคำที่ทำให้ติดอยู่ในโลก ซึ่งไม่เกื้อกูลต่อหนทางสวรรค์และพระนิพพาน เพราะถ้อยคำเช่นนั้นไม่ทำให้ปัญญาเจริญได้เลย ผู้ครองเรือนพึงเป็นผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยวัตร ไม่ประมาท มีปัญญาเครื่องสอดส่องเหตุผล มีความประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่พึงเป็นคนตระหนี่เหนียวแน่นเป็นผู้สงบเสงี่ยม มีวาจาน่าคบเป็นสหายอ่อนโยน

ผู้ครองเรือนพึงเป็นผู้สงเคราะห์มิตร รู้จักจำแนกแจกทาน พึงให้การบำรุงสมณพราหมณ์ด้วยข้าวน้ำทุกวัน ผู้ครองเรือนพึงเป็นผู้ใคร่ธรรม หมั่นไต่ถามในข้อธรรม พึงเข้าไปหาท่านผู้มีศีลเป็นพหูสูต ให้ไต่ถามท่านด้วยความเคารพ ทรงจำอรรถและธรรมที่ได้สดับมาแล้ว เมื่อประพฤติตนเช่นนี้ จึงจะชื่อว่าเป็นผู้อยู่อย่างปลอดภัย เป็นผู้สงเคราะห์คนอื่นอย่างแท้จริง ได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่เบียดเบียนคนอื่น ผู้ประพฤติตนเช่นนี้ได้ชื่อว่ามีปกติกล่าวคำสัตย์ ครั้นจากโลกนี้ไปจะไม่เศร้าโศก มีแต่จะพบความสุข

ในสัมปรายภพอย่างเดียว” จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้ลงจากบัลลังก์และกลับบ้านของตน

ขณะเดียวกันนั้น ปุณณกยักษ์รุ่มร้อนใจเพราะคิดถึงธิดา-นาคกัญญา อยากนำท่านวิธุรบัณฑิตไปแลกกับธิดานาคกัญญาโดยเร็วที่สุด แต่ท่านปุโรหิตปรามว่า “ท่านอย่าได้รุ่มร้อนใจไปเลย เราเป็นผู้มีอุปการะมากต่อท่าน เพราะไม่เห็นคล้อยตามพระราชา จึงพูดไปตามความจริงเท่านั้น ดังนั้นท่านจงรู้ว่าเราเป็นใหญ่ในตัวเอง เราขอพำนักอยู่กับครอบครัวอีก ๓ วัน เพื่อสั่งสอนบุตรและภรรยา จากนั้นเราจะไปกับท่าน”

ปุณณกยักษ์ฟังแล้วคิดว่า บัณฑิตนี้พูดจริง ท่านมีอุปการะแก่เราอย่างมาก หากท่านจะขอให้เราพักอยู่ ๗ วัน หรือครึ่งเดือน เราก็จะยับยั้งอยู่ เมื่อปุโรหิตกลับถึงบ้าน ได้แจ้งภรรยาบุตรธิดาและทุกคนว่า “พระราชาได้พระราชทานพ่อให้แก่มาณพคนนี้แล้ว พ่อคงมีความสุขในบ้านหลังนี้ได้อีกเพียง ๓ วัน ก็ต้องอำลาจากไป”

ทุกคนพากันร้องไห้ด้วยความอาลัยอาวรณ์ ท่านได้ปลอบใจให้ทุกคนหายเศร้าโศกว่า “ท่านทั้งหลาย อย่าวิตกไปเลย อย่าเศร้าโศกพิไรรำพันไปเลย สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา ยศที่สมมติ ย่อมมีวิบัติเป็นที่สุด”

จากนั้นได้แสดงธรรมมกถาชื่อราชวสดีธรรมให้ทุกคนฟังเป็นครั้งสุดท้าย เป็นธรรมะที่จะทำให้ผู้เข้าไปสู่ราชสกุลแล้ว ได้ลาภสักการะ ได้ยศมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของราชตระกูล

เนื้อหาย่อๆ เกี่ยวกับราชวสดีธรรมมีว่า ในสมัยก่อน ผู้เข้าไปปฏิบัติราชกิจในราชสำนักเรียกว่าราชเสวก เมื่อพระราชายังไม่รู้จักดีพอ ราชเสวกนั้นไม่ควรทำตนกล้าเกินไปหรือหวาดกลัวเกินไป จะต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจทำราชกิจทุกอย่างด้วยความเที่ยงตรง ต้องมีไหวพริบปฏิภาณ ต้องศึกษาข้อห้ามและข้ออนุญาตในราชสำนักจนแตกฉาน ต้องไม่คะนองกายวาจา ไม่ขโมยทรัพย์จากพระคลังหลวง ไม่เห็นแก่นอน ไม่พึงดื่มสุราเมรัย ไม่พึงฆ่าเนื้อในสถานที่พระราชทานอภัยทาน

ราชเสวกไม่ควรวางใจว่า พระราชาเป็นสหาย ไม่ควรถือตนว่าเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตที่พระราชาทรงบูชา เมื่อพระราชาทรงปูนบำเหน็จรางวัลให้แก่กรมกองต่างๆ ก็ให้มีมุทิตาจิต ต้องรู้โอนอ่อนผ่อนตามเหมือนคันธนู และพึงไหวตามเหมือนไม้ไผ่ พึงเป็นผู้รู้จักประมาณในโภชนะ ต้องเลี้ยงดูมารดาบิดา หมั่นหาโอกาสเข้าหาสมณพราหมณ์เพื่อสนทนาธรรมโดยเคารพ นี้เป็นเพียงบทสรุปของราชวสดีธรรมโดยย่อ รายละเอียดในพระไตรปิฎกบันทึกไว้ว่า พระโพธิสัตว์แสดงธรรม ๓ วัน จึงจะจบ แต่หลวงพ่อย่อลงมาเหลือเพียงเท่านี้

หลังจาก ๓ วัน ผ่านไป รุ่งขึ้นพระโพธิสัตว์ได้อำลาบุตรธิดา ภรรยาและข้าทาสบริวาร เพื่อออกเดินทางไปกับยักษ์ ชาวเมืองรู้ว่า มหาปุโรหิตจะจากไป ต่างมาประชุมกันเพื่อส่งท่านที่หน้าพระลานหลวง ท่านได้สั่งสอนชาวเมืองให้ตั้งอยู่ในธรรม และให้คลายจากความโศกเศร้า จึงอำลาจากไป ส่วนท่านจะต้องไปตกระกำลำบาก ถูกควักเนื้อหัวใจเพื่อเป็นบรรณาการแด่พญาวรุณนาคราชหรือไม่ ต้องติดตามกันในตอนต่อไป

เราจะเห็นว่า ธรรมดาของบัณฑิตทั้งหลาย ท่านสามารถเป็นที่พึ่ง เป็นขวัญและกำลังใจให้กับมหาชนทั้งหลายได้ แม้ท่านจะอยู่ในภาวะวิกฤติก็ตาม การรักษาใจให้เป็นปกติท่ามกลางความทุกข์ที่กำลังจะเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายได้ประพฤติปฏิบัติกันมาแล้ว เพราะท่านตระหนักดีถึงการพบและการพราก มีพบก็ต้องมีจาก การจะให้ชีวิตดำเนินไปอย่างราบรื่นตลอดนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การยกใจให้อยู่เหนือปัญหาและความทุกข์ที่กำลังจะเกิดขึ้น เป็นทางมาแห่งความสุขทางหนึ่งและเป็นทางสว่างของชีวิต ดังนั้นให้ทุกคนศึกษากันไว้และหมั่นประพฤติธรรม ให้ใจเราพร้อมที่จะรับกับทุกสถานการณ์ แม้พบปัญหารอบด้าน ขออย่าได้ทิ้งธรรมกันทุกคน

วิธุรบัณฑิต

บำเพ็ญสัจจบารมี (๕)

บุคคลอยู่ในเรือนของผู้ใดแม้คืนเดียว ได้กินข้าวและดื่มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อบุคคลเช่นนั้น ชื่อว่าเผาฝ่ามืออันชุ่ม และชื่อว่าประทุษร้ายมิตร บุคคลนั่งหรือนอนที่ร่มเงาของต้นไม้ใด ไม่ควรหักรานกิ่งของต้นไม้นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม

มนุษย์ที่เกิดมา ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อมาสร้างบารมี มาปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน และมุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คืออายตนนิพพาน แต่เนื่องจากภพชาติที่ขวางกั้น ซึ่งเปรียบเสมือนเมฆหมอกของชีวิตมาบดบังไว้ และถูกอวิชชาห่อหุ้ม ทำให้ไม่รู้ว่าเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายชีวิต และจะไปสู่จุดหมายปลายทางนั้นได้ด้วยวิธีการใด จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้มาคอยชี้ทางสว่าง และเป็นกัลยาณมิตรให้ ชีวิตจึงจะดำเนินไปตามครรลองคลองธรรม เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา การทำสมาธิภาวนา และฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำนี้จะทำให้ใจของเราผ่องใสเสมอ เป้าหมายชีวิตของเราจะชัดเจนขึ้น มีกำลังใจที่จะก้าวต่อไปกระทั่งถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต

มีธรรมภาษิตที่เรียกว่า สาธุนรธรรม กล่าวไว้ว่า

“ยสฺเสกรตฺติมฺปิ ฆเร วเสยฺย
ยตฺถนฺนปานํ ปุริโส ลเภถ
น ตสฺส ปาปํ มนสาปิ จินฺตเย
อลฺลญฺจ ปาณึ ทหเต มิตฺตทุพฺโภ ฯ

ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสีเทยฺย สเยยฺย วา
น ตสฺส สาขํ ภญฺเชยฺย มิตฺตทุพฺโภ หิ ปาปโก

บุคคลอยู่ในเรือนของผู้ใดแม้คืนเดียว ได้กินข้าวและดื่มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อบุคคลเช่นนั้น ชื่อว่าเผาฝ่ามืออันชุ่ม และชื่อว่าประทุษร้ายมิตร บุคคลนั่งหรือนอนที่ร่มเงาของต้นไม้ใด ไม่ควรหักรานกิ่งของต้นไม้นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม”

นี้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมภาษิต สาธุนรธรรมที่หลวงพ่อจะเล่าในครั้งนี้ เป็นสารธรรมตอนหนึ่งที่ปุโรหิตโพธิสัตว์กล่าวไว้ ซึ่งพวกเราติดตามกันมาหลายตอนแล้ว **สาธุนรธรรม หมายถึงธรรมะที่จะทำให้บุคคลนั้นเป็นคนดีที่โลกต้องการ ผู้ที่ปฏิบัติตามหลักสาธุนรธรรม จะเป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย** เรามารับฟังเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ในตอนที่ว่าด้วยสาธุนรธรรมกันต่อ

*หลังจากเมื่อท่านปุโรหิตกล่าวราชวสดีธรรมให้คนในบ้านและข้าทาสบริวารครบกำหนดวันแล้ว จึงพร้อมด้วยหมู่ญาติไปทูลพระราชา จากนั้นสั่งสอนพระสนมกำนัลในตลอดจนราชบริษัท และชาวเมืองทั้งสิ้น แล้วก็ออกเดินทางทันที ปุณณกยักษ์ขึ้นนั่งบนหลังม้า สั่งให้พระโพธิสัตว์จับหางม้ามโนมัยให้แน่น

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๔๓๐

เพราะม้าสินธพตัวนี้วิ่งเร็วดุจสายลม พระโพธิสัตว์อธิษฐานจิตไม่ให้ผ้าสาฎกหลุดออกจากกาย พลางใช้มือทั้งสองจับหางม้าไว้แน่น เอาเท้าทั้งสองเกี่ยวขาม้าไว้ให้แน่น เมื่อทุกอย่างพร้อมม้ามโนมัยก็พาท่านเหาะไปทันที

เมื่อพาพระโพธิสัตว์ออกจากเมืองแล้ว ปุณณกยักษ์ทุบพระโพธิสัตว์ที่ต้นไม้และภูเขา แต่ด้วยอานุภาพของพระโพธิสัตว์ทั้งต้นไม้และภูเขา ต่างแหวกออกเป็นช่องหลีกห่างจากตัวของท่านข้างละศอก ปุณณกยักษ์เห็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนแทนที่จะอัศจรรย์ใจหรือเลื่อมใส กลับโกรธยิ่งขึ้น ฟาดพระ-โพธิสัตว์ใส่ต้นไม้อีก ๓ ครั้ง ต้นไม้ก็ออกห่างตัวท่านอีก เมื่อไม่สำเร็จจึงควบม้าวิ่งไปท่ามกลางสายลมอย่างรวดเร็ว ครั้นหันหลังกลับมาดู เห็นพระโพธิสัตว์มีใบหน้าผ่องใสเป็นปกติเหมือนเดิม ก็ควบม้าวิ่งฝ่าลมเวรัมภะ ที่มีเสียงดั่งสายฟ้าฟาดเป็นแสนครั้ง ลมเวรัมภะก็แหวกเป็นช่องให้พระโพธิสัตว์ผ่านไป โดยไม่ได้รับอันตรายแม้แต่น้อย

เมื่อชาวเมืองรู้ว่า ปุณณกยักษ์ปลอมตัวเป็นมาณพเพื่อมาจับพระโพธิสัตว์ไปฆ่า เกิดความโกลาหลกันทั้งเมือง ชาวเมืองพากันมาชุมนุมที่พระลานหลวง เรียกร้องให้พระราชาไปนำตัวพระโพธิสัตว์กลับคืนมาภายใน ๗ วัน ถ้าท่านวิธุรบัณฑิตยัง

ไม่กลับมา พวกเขาจะก่อกองไฟแล้วพากันเข้าไปสู่กองไฟ พระราชาปลอบชาวเมืองว่า “ท่านมหาปุโรหิตเป็นผู้ฉลาดเฉียบแหลม ต้องสามารถรอดพ้นจากเหตุการณ์ร้ายครั้งนี้ได้อย่างสบาย ท่านทั้งหลายอย่าวิตกไปเลย ท่านปุโรหิตจะต้องกลับมาหาพวกเราภายใน ๗ วันแน่นอน” ชาวเมืองฟังเช่นนั้น รู้สึกสบายใจ และมั่นใจว่า พระโพธิสัตว์จะต้องกลับมาโดยสวัสดิภาพแน่นอน จึงพากันตั้งหน้าตั้งตา รอคอยการกลับมาของพระโพธิสัตว์อย่างใจจดใจจ่อ

เมื่อปุณณกยักษ์เห็นว่า พระโพธิสัตว์ยังไม่ตาย ก็ควบม้าไปที่กาฬาคิรีบรรพต คิดหาทางฆ่าท่านจนเหนื่อยใจ เพราะทำอย่างไรก็ไม่ตาย จึงแปลงเป็นยักษ์ที่น่าสะพรึงกลัว จับเท้าทั้งสองของพระโพธิสัตว์ใส่เข้าระหว่างช่องฟัน ทำท่าเหมือนจะเคี้ยวกิน พระโพธิสัตว์ก็ไม่สะดุ้งหวาดกลัวแม้เพียงน้อยนิด ปุณณกยักษ์แปลงเป็นพญาไกรสรราชสีห์บ้าง เป็นช้างตกมันตัวใหญ่บ้าง วิ่งเข้ามาอย่างรวดเร็วทำท่าจะทิ่มแทงฆ่าให้ตาย ท่านก็ไม่หวั่นไหว แม้จะแปลงเป็นงูใหญ่กระหวัดรัดรอบแผ่พังพานบนศีรษะ พระโพธิสัตว์ก็ไม่ได้ตกใจแต่อย่างใด และไม่ว่าจะทำร้ายด้วยวิธีการใดๆ ปุณณกยักษ์ก็ไม่สามารถทำให้พระโพธิสัตว์ตายได้

พระโพธิสัตว์รู้ว่า ยักษ์เกิดท้อแท้ใจแล้ว จึงเอ่ยถามขึ้นว่า

"ทำไมท่านถึงหมายมั่นจะเอาชีวิตของเรา ช่วยบอกเหตุผลหน่อยเถิด" ยักษ์ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง พระโพธิสัตว์รู้ด้วยปัญญาว่า พระชายาของพญานาคไม่ได้ต้องการดวงหทัยของตน แต่พระนางอยากจะฟังธรรมต่างหาก จึงกล่าวว่า "ดูก่อนมาณพ เรารู้จักสาธุนรธรรม ในขณะที่เรายังไม่ตาย ท่านจงฟังสาธุนรธรรมจากเราก่อน แล้วฆ่าเราทีหลังก็ได้"

ปุณณกยักษ์ดีใจมากที่จะได้ฟังธรรมะบทนี้ ซึ่งเป็นบทธรรมที่หาฟังได้ยากในยุคที่ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น จึงนำน้ำมาให้พระโพธิสัตว์อาบ มอบผ้าทิพย์ให้สวมใส่ ให้ประดับของหอมและดอกไม้ทุกอย่าง ให้บริโภคโภชนาหารแล้ว จัดอาสนะให้พระโพธิสัตว์นั่งสูงกว่า จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้แสดงสาธุนรธรรมว่า "ดูก่อนมาณพ ท่านจงเดินไปตามทางที่ท่านเดินไปแล้ว ๑ จงอย่าเผาฝ่ามืออันชุ่ม ๑ อย่าประทุษร้ายหมู่มิตรในกาลไหนๆ ๑ อย่าตกอยู่ในอำนาจของหญิงอสติ ๑" ปุณณกยักษ์ฟังสาธุนรธรรมทั้ง ๔ ข้อ ที่แสดงโดยย่อแล้ว ยังไม่เข้าใจ จึงขอร้องให้พระโพธิสัตว์อธิบายขยายความธรรมะทั้ง ๔ ข้อนั้นให้ฟังอีกครั้ง

พระโพธิสัตว์อธิบายว่า "ผู้ใดเชื้อเชิญคนที่ไม่คุ้นเคยกันไม่เคยพบเห็นกันด้วยอาสนะ อีกทั้งยังทำประโยชน์ให้แก่บุคคลนั้น

บัณฑิตทั้งหลายกล่าวบุรุษนั้นว่า เป็นผู้เดินไปตามทางที่ท่านเดินแล้ว สำหรับบุคคลผู้อยู่ในเรือนของผู้ใดแม้คืนเดียว ได้กินข้าวดื่มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อบุคคลเช่นนั้น ชื่อว่าเผาฝ่ามืออันชุ่ม และชื่อว่าประทุษร้ายมิตร บุคคลนั่งหรือนอนที่ร่มเงาของต้นไม้ใด ไม่ควรหักรานกิ่งของต้นไม้นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม ส่วนหญิงอสติ คือหญิงที่สามียกย่องและให้ทรัพย์ ให้ที่อยู่บริบูรณ์ แต่เมื่อได้โอกาสกลับดูหมิ่นสามี ผู้มีปัญญาไม่ควรตกไปในอำนาจของหญิงเช่นนั้น ท่านจงเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม จงละอธรรมเสีย”

ปุณณกยักษ์ฟังสาธุนรธรรมจบแล้ว เกิดความซาบซึ้งในธรรม และยังสามารถนำธรรมะมาสอนตัวเอง ยักษ์ได้สติสำนึกถึงความผิดของตนว่า “บัณฑิตนี้ ทำสักการะแก่เรา ทั้งที่ไม่คุ้นเคยกับเรามาก่อน เราได้เสวยยศใหญ่อยู่ในเรือนของบัณฑิตนี้ตลอด ๓ วัน แต่เรากลับทำร้ายท่านเพราะอาศัยมาตุคาม หากเราประทุษร้ายบัณฑิตผู้นี้ ชื่อว่าประทุษร้ายมิตร จัดว่าไม่ประพฤติตามสาธุนรธรรม เราไม่ต้องการธิดานาคกัญญาอีกแล้ว เราจะเช็ดหน้าที่เต็มด้วยน้ำตาของชนชาวอินทปัตตนครให้เบิกบานด้วยการรีบนำท่านบัณฑิตไปส่งที่โรงธรรมสภาให้เร็วที่สุด

เมื่อคิดสอนตัวเองดังนี้แล้ว ก็สนทนากับพระโพธิสัตว์

ด้วยความเคารพว่า “ท่านบัณฑิต ข้าพเจ้าได้รับการบำรุงจากท่านเป็นอย่างดี แต่กลับประพฤติผิดต่อท่านผู้เป็นปราชญ์ เพราะมาตุคามเป็นเหตุ ขอเชิญท่านกลับไปยังบ้านของท่านตามปรารถนาเถิด แม้ตระกูลนาคจะเสื่อมไปก็ช่างเถิด วันนี้ข้าพเจ้าได้ฟังสาธุนรธรรมแล้ว จะขอประพฤติตามธรรมนั้น”

พระโพธิสัตว์กลับขอให้ปุณณกยักษ์พาไปพบพญาวรุณนาคราชผู้เป็นอธิบดีของนาค และเยี่ยมชมวิมานในนาคพิภพ ปุณณกยักษ์เกรงพระโพธิสัตว์จะถูกฆ่า และถูกควักเอาเนื้อหัวใจดังที่ตนเข้าใจ จึงห้ามปราม ส่วนว่าพญานาควรุณเมื่อพบกับพระโพธิสัตว์แล้วจะเป็นอย่างไรให้ทุกท่านติดตามกันในตอนต่อไป

๑๖

วิธุรบัณฑิต
บำเพ็ญสัจจบารมี (๖)

บุคคลผู้มีปัญญา ถึงจะสิ้นทรัพย์ ก็ยังมีชีวิตอยู่ได้ ส่วนบุคคลผู้ไม่มีปัญญา ถึงจะมีทรัพย์ แต่ก็ไม่อาจเป็นอยู่ได้ ปัญญาเป็นเครื่องตัดสินสิ่งที่ตนได้ฟังมา เป็นเครื่องเจริญชื่อเสียงและความสรรเสริญ นรชนในโลกนี้ ผู้ประกอบด้วยปัญญา แม้ในเวลาที่ตนตกทุกข์ ก็ย่อมได้รับความสุข

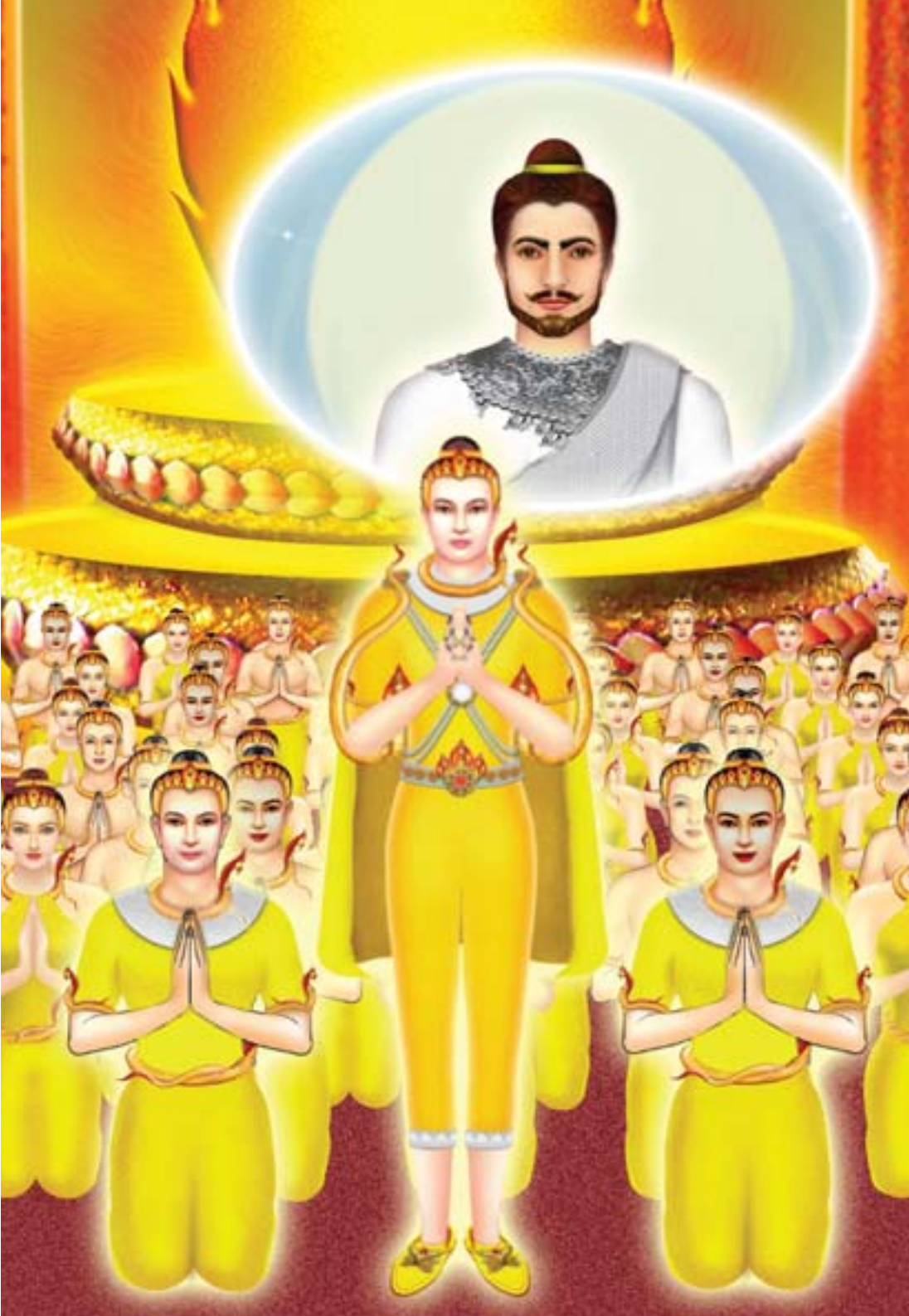

การทำทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา เป็นพื้นฐานแห่งความสุขที่แท้จริง ทานที่ให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้โดยไร้ข้อแม้และเงื่อนไข จะเป็นเหตุทำให้พรั่งพร้อมด้วยโภคทรัพย์สมบัติ ศีลที่ตั้งใจรักษาไม่ให้ด่างพร้อยจะเป็นเหตุให้เป็นผู้มีรูปกายงดงามสดชื่นแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ภาวนาที่ทำอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ จะทำให้สมบูรณ์ด้วยสติและปัญญา และยังเป็นทางมาแห่งการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ ว่า

“ชีวเตวาปิ สปฺปญฺโญ อปิ วิตฺตปริกฺขยา
ปญฺญาย จ อลาเภน วิตฺตวาปิ น ชีวติ
ปญฺญา สุตวินิจฺฉินี ปญฺญา กิตฺติสิโลกวฑฺฒนี
ปญฺญาสหิโต นโร อิธ อปิ ทุกฺเขสุ สุขานิ วินฺทติ

บุคคลผู้มีปัญญา ถึงจะสิ้นทรัพย์ ก็ยังมีชีวิตอยู่ได้ ส่วนบุคคลผู้ไม่มีปัญญา ถึงจะมีทรัพย์ แต่ก็ไม่อาจเป็นอยู่ได้ ปัญญาเป็นเครื่องตัดสินสิ่งที่ตนได้ฟังมา เป็นเครื่องเจริญชื่อเสียงและความสรรเสริญ นรชนในโลกนี้ ผู้ประกอบด้วยปัญญา แม้ในเวลาที่ตนตกทุกข์ ก็ย่อมได้รับความสุข”

ทรัพย์ของบัณฑิตอยู่ที่ปัญญา คนมีปัญญานอกจากจะหา

ทรัพย์ได้แล้ว ยังสามารถเอาตัวรอดในภพชาติปัจจุบัน และสามารถช่วยเหลือตนให้แคล้วคลาดจากภัยในอบายภูมิได้อีก เงินทองในโลกนี้ บางครั้งก็เป็นเหมือนดาบสองคม ถ้าไม่รู้จักใช้อาจกลับกลายเป็นอุปกรณ์ในการทำความชั่วได้ คนที่ขาดปัญญาแม้มีทรัพย์เกิดขึ้น ก็มักจะมีปัญหา เพราะใช้ทรัพย์นั้นไม่เป็น ใช้ทรัพย์สร้างบาปกรรม สร้างปัญหา แต่ถ้ามีปัญญา แม้ตกอยู่ในช่วงภาวะวิกฤติ ก็สามารถพลิกผันให้เป็นโอกาสได้ เพราะฉะนั้นผู้รู้ทั้งหลายจะขวนขวายแสวงหาปัญญาใส่ตัว เพราะปัญญาจะนำพาชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องปลอดภัยและมีชัยชนะ

*ดังเรื่องของท่านปุโรหิตโพธิสัตว์ผู้พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส อาศัยความเป็นผู้มีปัญญาเฉียบแหลม จึงสามารถแคล้วคลาดจากภยันตรายทั้งหลาย ซึ่งเรื่องราวของท่านมาถึงตอนสุดท้ายครั้งที่แล้วหลวงพ่อเล่าถึงตอนที่ท่านแสดงสาธุนรธรรม คือธรรมะที่ทำให้คนเป็นคนดีที่โลกต้องการ ปุณณกยักษ์ฟังแล้วบังเกิดความเลื่อมใส ถึงขนาดเลิกล้มความตั้งใจเดิมจนหมดสิ้น แม้จะรักธิดาพญานาคมากเพียงไร แต่ก็รักธรรมะมากกว่า จึงขอขมาที่ได้ล่วงเกิน และเชื้อเชิญให้ท่านกลับสู่พระนครตามเดิม

---

*มก. วิธุรชาดก เล่ม ๖๔ หน้า ๔๔๙

พระโพธิสัตว์ตั้งใจจะไปโปรดชาวนาคพิภพสักครั้งหนึ่ง แต่ถูกปุณณกยักษ์ห้ามปราม พระโพธิสัตว์ก็ยังยืนยันว่าจะต้องไปให้ได้ ปุณณกยักษ์เห็นความตั้งใจจริงของพระโพธิสัตว์เช่นนั้น จึงอัญเชิญท่านให้ขึ้นนั่งหลังม้า แล้วพาลงไปสู่นาคพิภพทันที พญาวรุณนาคราชเห็นพระโพธิสัตว์ลงมายังนาคพิภพ รู้สึกอัศจรรย์ใจ อดสงสัยไม่ได้ว่า ทำไมปุณณกยักษ์ถึงไม่ฆ่าให้ตายก่อน แล้วจึงค่อยนำหัวใจมามอบให้ หรือต้องการให้เราเป็นผู้ฆ่าเอง

พญานาคออกไปต้อนรับทั้งสองท่าน พร้อมกับสอบถามเรื่องราวทุกอย่าง พระโพธิสัตว์ถือโอกาสไขปริศนาความปรารถนาของพระนางวิมลาว่า “ดูก่อนท่านผู้เป็นจอมแห่งนาคพิภพ ปุณณกยักษ์ได้ข้าพระองค์มาโดยธรรม มิใช่ได้มาโดยประการอื่น พระนางวิมลาเทวีก็มิได้มีเจตนาประทุษร้ายต่อข้าพระองค์เลย แต่พระนางปรารถนาจะฟังธรรมภาษิตต่างหาก ปัญญาคือหัวใจของข้าพระองค์อย่างแท้จริง ขอพระองค์อย่าทรงเข้าพระทัยเป็นอย่างอื่น ได้โปรดช่วยนำทางข้าพระองค์ไปพบพระนางด้วยเถิด”

พญานาคราชฟังแล้ว รู้สึกดีใจยิ่งนัก รีบนำทางพระโพธิสัตว์ไปพบพระชายาทันที พระเทวีทอดพระเนตรเห็นพระโพธิสัตว์ทรงมีพระทัยปีติยินดี รีบลุกขึ้นต้อนรับ ยกพระหัตถ์ขึ้นอัญชลี

พลางกล่าวเชื้อเชิญให้ท่านแสดงธรรมอันไพเราะให้ได้สดับ

พระโพธิสัตว์ได้สนทนาธรรมกับพระนางวิมลาเทวีว่า "ข้าแต่พระนางเจ้านาคี วิมานของพระองค์นี้ เป็นของไม่เที่ยง แต่เป็นเช่นของเที่ยง วิมานนี้พระนางได้มาอย่างไรหนอ ฝ่าพระบาททรงทำขึ้นมาเอง หรือเทวดาเนรมิตขึ้น หรือได้มาด้วยบุญกรรมกันแน่" พระนางวิมลาเทวีตรัสตอบว่า "วิมานนี้ดิฉันได้มาเพราะบุญกรรมที่ทำไว้ในอดีต ไม่มีใครบันดาลให้ดิฉันเลย"

พระโพธิสัตว์ถามต่อไปว่า "ข้าแต่พระนางเจ้านาคี อะไรเป็นวัตรของท่าน และอะไรเป็นพรหมจรรย์ของท่าน ถึงได้นาคพิภพที่รุ่งเรืองงดงามถึงเพียงนี้" พระนางตรัสตอบว่า "ดิฉันและพระสวามีเป็นผู้มีศรัทธา เป็นทานบดี ในครั้งที่เป็นมนุษย์ เรือนของดิฉันเป็นประดุจบ่อน้ำของสมณพราหมณ์ และดิฉันได้บำรุงสมณพราหมณ์ให้อิ่มหนำสำราญด้วยข้าว น้ำ ได้ถวายดอกไม้ของหอม เครื่องลูบไล้ เครื่องประทีป ที่นอน ที่พักอาศัย ผ้านุ่งห่ม ผ้าปูนอนโดยเคารพ ทานที่ดิฉันได้ถวายโดยเคารพนี้แหละเป็นวัตรของดิฉัน ส่วนการสมาทานศีลเป็นพรหมจรรย์ของดิฉัน วิมานใหญ่โตโอฬารเหล่านี้เกิดขึ้นมา เพราะวิบากแห่งวัตร และพรหมจรรย์ที่ได้ประพฤติดีแล้ว"

พระโพธิสัตว์ฟังแล้ว ได้ให้ข้อคิดว่า “ถ้าฝ่าพระบาททรงได้วิมานนี้ด้วยอานุภาพแห่งทานเช่นนี้ ฝ่าพระบาทก็ชื่อว่า ทรงรู้ผลแห่งบุญ เพราะฉะนั้นฝ่าพระบาทก็ควรเป็นผู้ไม่ประมาทในการประพฤติธรรม อันจะเป็นเหตุให้ได้ครอบครองวิมานนี้ต่อไปเถิด” พระนางวิมลาเทวีตรัสว่า “ดูก่อนบัณฑิต ในนาคพิภพนี้ไม่มีสมณพราหมณ์ที่เราจะพึงถวายข้าวและน้ำเลย ทำอย่างไรจึงจะได้ครอบครองนาคพิภพนี้ตลอดไปเล่า”

พระโพธิสัตว์ทูลแนะนำว่า “ข้าแต่พระนาง ขอฝ่าพระบาททรงเป็นผู้ไม่ประทุษร้ายในหมู่นาคทั้งหลาย ด้วยกายวาจาและใจเป็นนิตย์ ฝ่าพระบาททรงสถิตอยู่ในวิมานนี้ ตลอดพระชนมายุแล้ว จักเสด็จไปสู่เทวโลก ที่สูงส่งกว่านาคพิภพนี้พระเจ้าข้า” จากนั้นได้ทูลแนะนำให้พระนางดำรงมั่นอยู่ในศีลอย่าได้โกรธเคืองประทุษร้ายทั้งต่อนาคและมนุษย์ ให้มีใจประกอบด้วยเมตตา ครั้นละจากนาคพิภพไปแล้ว จะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นที่สูงขึ้นไป

พระนางวิมลาเทวีรู้สึกชื่นชมอนุโมทนาในธรรมกถาของพระโพธิสัตว์ ได้เชื้อเชิญท่านให้สรงน้ำหอมเป็นจำนวนพันหม้อ ประทานเครื่องประดับและผ้าทิพย์ ให้นั่งบริโภคทิพยโภชน์ และพระนางได้มอบธิดานาคกัญญาให้กับปุณณกยักษ์ เพื่อตอบแทน

บุญคุณที่ใช้ความพยายามนำพระโพธิสัตว์ลงมาแสดงธรรมในนาคพิภพ พระโพธิสัตว์พักอยู่ในนาคพิภพครบ ๗ วัน ก็ขอลากลับไปสู่โลกมนุษย์ตามเดิม ปุณณกยักษ์นำท่านขึ้นม้ามโนมัยสินธพเหาะขึ้นจากนาคพิภพ เพียงครู่เดียวก็ไปถึงนครอินทปัตต์ ซึ่งขณะนั้น ชาวเมืองทั้งหมดกำลังตั้งหน้าตั้งตารอคอยพระโพธิสัตว์อย่างใจจดใจจ่อ

เมื่อพระโพธิสัตว์กลับถึงเมืองอย่างปลอดภัยแล้ว ได้ให้โอวาทแก่พระราชาและชาวเมืองไม่ให้ประมาท และให้ห่างไกลจากอบายมุข ซึ่งเป็นทางมาแห่งความเสื่อม ทำให้เสียทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง เสียหมดทุกอย่าง กระทั่งเสียชีวิต ตั้งแต่นั้นมา พระราชาและชาวพระนครต่างตั้งใจประพฤติธรรมและพากันทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาจนตลอดชีวิต ละโลกแล้วก็ได้ไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ทั้งหมดนี้ คือเรื่องราวการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ในสมัยที่พระองค์ยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์ เราจะเห็นได้ว่า คนมีปัญญานอกจากจะทำตนให้รอดพ้นจากภยันตรายทุกอย่างแล้ว ยังเป็นที่พึ่งของมวลมนุษย์และเทวาตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลายอีกด้วย การหมั่นแสวงหาปัญญาใส่ตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตบนโลกใบนี้ โดยเฉพาะ

ปัญญาที่ทำให้หลุดพ้นจากทุกข์ ปิดประตูอบายภูมิ เปิดประตูสวรรค์และพระนิพพานนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญมาก คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือความรู้อันเกิดจากพระปัญญาอันบริสุทธิ์ เพราะเกิดขึ้นมาจากแหล่งแห่งความรู้แจ้งคือพระธรรมกาย ดังนั้นให้เราหมั่นแสวงหาปัญญา ด้วยการปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

๑๑

เนมิราชชาดก
บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑)

พระเจ้าเนมิราช พระราชาของชนชาววิเทหรัฐ ผู้ทรงสงเคราะห์ชาวเมืองมิถิลา ครั้นตรัสพระคาถานี้ว่า ผมหงอกงอกขึ้นบนศีรษะของเราแล้ว ย่อมนำความหนุ่มไป เทวทูตปรากฏแล้ว สมัยนี้เป็นกาลสมควรที่เราจะบวช ดังนี้แล้ว ทรงบริจาคทานเป็นอันมาก ทรงเข้าถึงความเป็นผู้สำรวมในศีล

ในโลกแห่งความเป็นจริง มนุษย์ต่างแสวงหาความพอดี แต่เนื่องจากมีอวิชชามาบดบังดวงปัญญาไว้ จึงทำให้แสวงหาสิ่งต่างๆ มากเกินพอดี จนกลายเป็นความโลภ เป็นผลให้กิเลสพอกพูน การที่ไม่มีหลักธรรมมาคอยกำกับ ทำให้ความอยากอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนการแสวงหาแก่นสารของชีวิต เพื่อมุ่งไปสู่การไม่ต้องแสวงหาอีก คือ การแสวงหาทางพ้นทุกข์ ยิ่งแสวงหาความอยากก็ยิ่งลดน้อยลง ความสุขและความบริสุทธิ์กลับจะเพิ่มมากขึ้น การแสวงหาพระรัตนตรัย คือ การแสวงหาแก่นแท้ของชีวิต ชีวิตจะมีแก่นสารเมื่อได้พบพระรัตนตรัย

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เนมิราชชาดก ว่า

“พระเจ้าเนมิราช พระราชาของชนชาววิเทหรัฐ ผู้ทรงสงเคราะห์ชาวเมืองมิถิลา ครั้นตรัสพระคาถานี้ว่า ผมหงอก งอกขึ้นบนศีรษะของเราแล้ว ย่อมนำความหนุ่มไป เทวทูตปรากฏแล้ว สมัยนี้เป็นกาลสมควรที่เราจะบวช ดังนี้แล้ว ทรงบริจาคทานเป็นอันมาก ทรงเข้าถึงความเป็นผู้สำรวมในศีล”

พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายได้สั่งสมบุญบารมีไว้มาก ทำให้เป็นผู้ที่พิจารณาเห็นโลกและชีวิตได้อย่างถ่องแท้ สามารถสอนตัวเองได้ โดยไม่ต้องมีใครมาแนะนำ เพียงแค่เห็นผมหงอกขึ้น

บนศีรษะ ก็สามารถพิจารณาถึงความไม่เที่ยงของสังขารร่างกาย และรู้ได้ถึงเทวทูต คือ ความชราที่มาเยือน ก่อนที่จะละสังขาร ท่านจึงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพในสุคติภูมิ ด้วยการบริจาคทาน สำรวมในศีล และประพฤติธรรมจนตลอดชีวิต

ครั้งนี้ หลวงพ่อจะนำเรื่องราวการบำเพ็ญบารมีของพระเจ้าเนมิราชโพธิสัตว์ มาเล่าสู่พวกเราได้ฟังกัน เพื่อเป็นกำลังใจในการสร้างบารมียิ่งๆ ขึ้นไปว่า ชีวิตของท่านดำรงอยู่ด้วยความไม่ประมาทอย่างไร สร้างบารมีอย่างไร ชื่อเสียงอันดีงามของท่านจึงขจรขจายไปทั้งในหมู่มนุษย์และชาวสวรรค์ชั้นฟ้า อันเป็นเหตุให้เหล่าทวยเทพอยากเห็นท่านมาก ถึงขนาดยอมให้มนุษย์อย่างท่านขึ้นไปบนสวรรค์ด้วยกายเนื้อ และอัญเชิญให้เสวยทิพยสมบัติในภาวะของความเป็นมนุษย์กันเลยทีเดียว เรื่องของท่านมีอยู่ว่า

*วันหนึ่ง พระบรมศาสดาพร้อมด้วยภิกษุจำนวนมาก เสด็จจาริกไปที่สวนป่ามะม่วงในเวลาเย็น ทอดพระเนตรเห็นภูมิประเทศแห่งหนึ่งเป็นรมณียสถาน มีพระประสงค์จะตรัสบุพจริยาของพระองค์ จึงทรงแย้มพระโอษฐ์ พระอานนทเถระ

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๓๙

เห็นแสงสว่างจากพระเขี้ยวแก้ว จึงทูลถามเหตุที่ทรงแย้มพระโอษฐ์นั้น บางท่านอาจจะสงสัยว่า พระอานนท์เดินตามหลังจะมองเห็นพระพุทธองค์แย้มพระโอษฐ์ได้อย่างไร

ที่เป็นเช่นนั้น เพราะขณะที่พระองค์ทรงแย้มพระโอษฐ์นั้น เกลียวรัศมีมีประมาณเท่าต้นตาลใหญ่ รุ่งเรืองแปลบปลาบประดุจสายฟ้ามีช่อตั้ง ๑๐๐ พวยพุ่งออกจากพระโอษฐ์ ประหนึ่งมหาเมฆที่ยังฝนให้ตกในทวีปทั้ง ๔ ตั้งขึ้นจากพระเขี้ยวแก้วทั้ง ๔ กระทำทักษิณาวัตรพระเศียรอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ๓ รอบ แล้วอันตรธานหายไปตรงที่พระเขี้ยวแก้วนั่นเอง เพราะฉะนั้น แม้พระอานนท์จะเดินตามหลังพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็จะรู้ถึงอาการแย้มพระโอษฐ์ด้วยสัญญานั้น

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ ภูมิประเทศนี้เราเคยอาศัยอยู่ เจริญฌานในกาลที่เราเสวยชาติเป็นมฆเทวราช” ตรัสดังนี้แล้วทรงนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง ภิกษุทั้งหลายพากันกราบทูลให้ทรงแสดงธรรม พระพุทธองค์จึงประทับนั่ง ณ บวรพุทธอาสน์ที่ปูลาดไว้ ทรงนำอดีตนิทานของพระองค์มาแสดงถึงประวัติการสร้างบารมีในอดีตชาติ ณ สถานที่แห่งนี้ว่า

ในอดีตกาล ที่กรุงมิถิลา แคว้นวิเทหรัฐ มีพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า **มฆเทวราช** พระองค์ทรงเล่นอย่าง

ราชกุมารในวัยเด็กอยู่ ๘๔,๐๐๐ ปี ครองราชย์อีก ๘๔,๐๐๐ ปี เมื่อเสวยราชย์เป็นพระราชาธิราชได้ ๘๔,๐๐๐ ปี ทรงมีพระราชดำรัสกับเจ้าพนักงานภูษามาลาว่า "เมื่อใดเจ้าเห็นผมหงอกบนศีรษะของเรา ขอให้เจ้าช่วยบอกเราด้วย" ครั้นต่อมาอีกหลายร้อยปี เจ้าพนักงานภูษามาลาเห็นเส้นพระเกษาหงอก จึงกราบทูลพระราชา พระองค์ทรงสั่งให้ถอนด้วยแหนบทองคำ และวางไว้ในพระหัตถ์ของพระราชา

พระราชาทอดพระเนตรผมหงอก ทรงพิจารณาเห็นมรณะเป็นประหนึ่งว่ามาใกล้อยู่ที่พระนลาต จึงทรงดำริว่า บัดนี้เป็นกาลที่จะออกผนวช จึงพระราชทานบ้านส่วยแก่เจ้าพนักงานภูษามาลา แล้วตรัสเรียกพระโอรสคนโตมาให้โอวาท พลางรับสั่งว่า "ขอให้ลูกจงครองราชสมบัติโดยธรรมต่อไปเถิด พ่อจักออกบวชเพื่อแสวงหาโมกขธรรม"

พระราชโอรสทรงสงสัยว่า ทำไมเสด็จพ่อถึงตัดสินใจออกผนวช พระองค์จึงตรัสบอกพระราชโอรสว่า "ผมหงอกที่งอกบนศีรษะของพ่อ ได้นำความหนุ่มของพ่อไป เทวทูตได้ปรากฏแล้ว บัดนี้ พ่อจึงออกบวช เพื่อเตรียมตัวเดินทางไปสู่สุคติ" ตรัสดังนี้แล้ว ทรงอภิเษกพระราชโอรสในสิริราชสมบัติ และพระราชทานพระโอวาทว่า "แม้ตัวลูกเองก็เช่นเดียวกัน เมื่อเห็นผมหงอก

บนศีรษะเช่นนี้แล้ว พึงบวชเถิด อย่าได้ประมาทในชีวิตนี้เลย” ตรัสฉะนี้แล้ว ทรงเสด็จออกจากพระนคร ได้ผนวชเป็นฤาษีทันที

เมื่อตัดสินพระทัยผนวชแล้ว ทรงหมั่นเจริญสมาธิภาวนาไม่ได้ขาด ท่านได้เจริญพรหมวิหาร ๔ ตลอด ๘๔,๐๐๐ ปี และได้ไปบังเกิดในพรหมโลก แม้พระราชโอรสของพระเจ้ามฆ-เทวราช เมื่อเห็นผมหงอกบนศีรษะแล้ว ก็ทรงผนวชตามพระบิดาเช่นเดียวกัน เป็นผู้มีพรหมโลกเป็นที่ไปในเบื้องหน้า ประเพณีอันดีงามนี้ได้สืบทอดกันมายาวนานไม่ใช่เพียง ๕ หรือ ๑๐ พระองค์เท่านั้น แต่สืบทอดกันมาตามลำดับนับได้ ๘๔,๐๐๐ พระองค์ นอกจาก ๒ องค์สุดท้ายเท่านั้น นอกนั้นทุกองค์ ต่างอาศัยเหตุที่ผมหงอกเป็นเครื่องเจริญมรณานุสติกันทั้งนั้น โดยตัดสินพระทัยสละราชสมบัติ และออกผนวชในพระราชอุทยานอัมพวันนั้น ครั้นละโลกต่างไปสู่พรหมโลกทุกพระองค์

ส่วนพระเจ้ามฆเทวะที่ทรงบังเกิดในพรหมโลกก่อนกษัตริย์องค์อื่นๆ ได้ตรวจดูราชวงศ์ของพระองค์ว่าเป็นอย่างไรทุกๆ พระองค์ยังคงรักษาประเพณีอันดีงามนี้ไว้หรือไม่ เมื่อตรวจตราแล้วเห็นเหตุการณ์ทั้งหมดทรงยินดีเป็นอย่างยิ่ง และทรงพิจารณาต่อไปว่า ต่อไปข้างหน้า ประเพณีอันดีงามของเรานี้จะมีการสืบต่อไปหรือจะขาดสูญทรงรู้ด้วยกำลังแห่งฌานสมาบัติว่า

จะไม่อาจดำรงอยู่อีกต่อไป จึงมีความคิดว่า เรานี่แหละ จักสืบต่อวงศ์ของเราเอง

ครั้นดำริเช่นนั้นแล้ว ด้วยความเป็นห่วงราชวงศ์ของพระองค์ จึงตัดสินใจจุติจากพรหมโลก ลงมาถือปฏิสนธิในพระครรภ์แห่งพระอัครมเหสีของพระราชาในกรุงมิถิลาเมื่อประสูติแล้ว พระราชาได้ตรัสเรียกพวกพราหมณ์ผู้รู้ทำนายลักษณะ เมื่อพวกพราหมณ์ตรวจดูพระลักษณะแล้ว กราบทูลว่า “พระราชกุมารนี้เป็นผู้ที่จะมาสืบต่อวงศ์ของพระองค์ เนื่องจากวงศ์ของพระองค์เป็นวงศ์บรรพชิต ต่อแต่พระกุมารนี้ไปเบื้องหน้า จักไม่มีผู้ออกผนวชอีกต่อไป” พระราชาสดับเช่นนั้น ทรงปีติโสมนัสว่า “พระราชโอรสนี้เป็นผู้เกิดมาเพื่อสืบวงศ์ตระกูลของเราโดยแท้” พระราชาจึงทรงขนานพระนามพระโอรสว่า เนมิกุมาร

พระโอรสเนมิกุมารจะมารักษาวงศ์ตระกูลไว้ได้ด้วยวิธีการใด และท่านลงมาสร้างบุญบารมีจนเกริกไกรไปถึงสวรรค์ชั้นฟ้าอย่างไร ถึงเป็นเหตุให้เหล่าทวยเทพปรารถนาจะยลโฉมของท่าน ขอให้ติดตามในตอนต่อไป

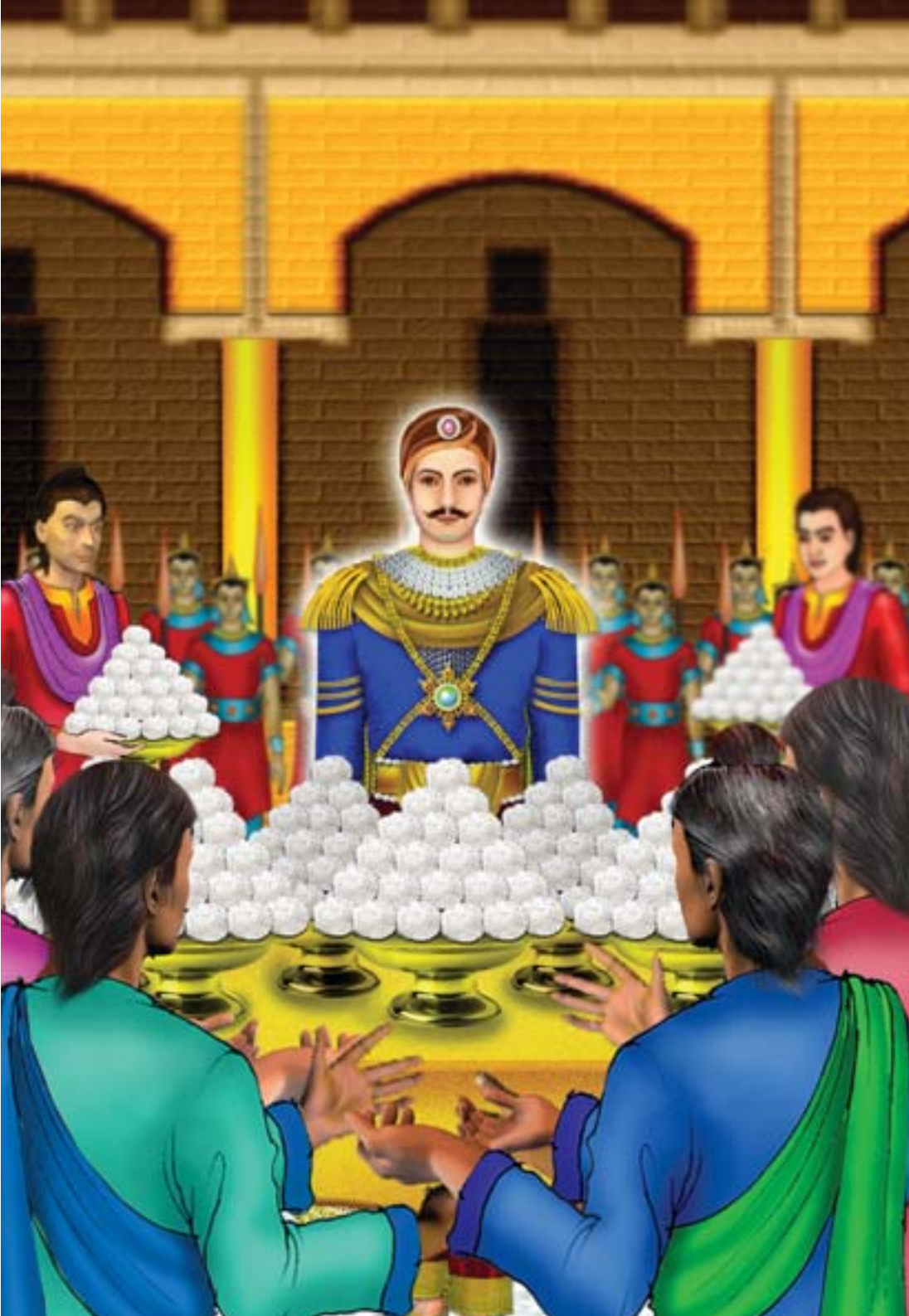

๑๑

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๒)

เมื่อใดพระเจ้าเนมิราชผู้เป็นบัณฑิต เป็นพระราชาผู้ปราบอริราชศัตรู มีพระประสงค์ด้วยกุศล ทรงบริจาคทานแก่ชาววิเทหะทั้งปวง เมื่อนั้นบุคคลผู้ฉลาดก็ย่อมเกิดขึ้นในโลก ความเกิดขึ้นของท่านเหล่านั้น น่าอัศจรรย์หนอ

การประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยการทำใจหยุดใจนิ่ง เป็นหัวใจของการสร้างบารมี เพราะการสร้างบารมีของมนุษยชาติทั้งหลาย จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ การได้เข้าถึงความเป็นพระอริยเจ้า กระทั่งเข้าสู่อายตนนิพพาน ซึ่งจะเข้าถึงได้ด้วยการทำใจหยุดใจนิ่งเท่านั้น หยุดในหยุดในกลางพระธรรมกาย จนกระทั่งเข้าไปถึงที่สุดของกลางนั้น คือที่สุดแห่งทุกข์ ที่สุดแห่งธรรม นี่คือจุดหมายปลายทางของนักสร้างบารมีทั้งหลาย กว่าเราจะเข้าถึงตรงนี้ได้ ต้องอาศัยบุญบารมีมากมายมหาศาล อาศัยความเพียรอันกล้ำกล้า ต้องหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมโดยไม่ขาดแม้แต่วันเดียว ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มเติมบุญบารมีให้เต็มที่ ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมให้ดีกันทุกคน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เนมิราชชาดก ว่า

“อจฺเฉรํ วต โลกสฺมึ อุปฺปชฺชนฺติ วิจกฺขณา
ยทา อหุ นิมิราชา ปณฺฑิโต กุสลตฺถิโก
ราชา สพฺพวิเทหานํ อทา ทานํ อรินฺทโม

เมื่อใดพระเจ้าเนมิราชผู้เป็นบัณฑิต เป็นพระราชาผู้ปราบอริราชศัตรู มีพระประสงค์ด้วยกุศล ทรงบริจาคทานแก่ชาววิเทหะทั้งปวง เมื่อนั้นบุคคลผู้ฉลาดก็ย่อมเกิดขึ้นในโลก ความเกิดขึ้นของท่านเหล่านั้น น่าอัศจรรย์หนอ”

มนุษย์ส่วนใหญ่ถูกความมืด คือ อวิชชาครอบงำดวงจิตไว้ ทำให้ไม่รู้ความเป็นจริงของโลกและชีวิต ไม่รู้ว่าต้องดำเนินชีวิตเช่นไรจึงจะถูกต้องและปลอดภัย ไม่รู้ว่าตัวเองยังตกเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร ของกิเลสตัณหาที่นำพาให้คิด พูดและทำในสิ่งที่เป็นอกุศล ความไม่รู้เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการเดินทางในวัฏสงสาร เพราะอาจพลัดไปตกในอบายภูมิได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกัลยาณมิตรที่คอยชี้แนะให้ดำเนินไปบนเส้นทางที่ถูกต้อง

ในระหว่างการเวียนว่ายตายเกิด แม้จะยังไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดเพื่อชี้ทางไปสู่อายตนนิพพาน แต่ยังมีพระโพธิสัตว์ผู้ซึ่งกำลังบ่มบารมีให้แก่รอบ คอยทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตรให้กับมนุษย์ทั้งหลาย ให้ได้รู้จักการทำทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา ทำให้ชีวิตปลอดภัย มีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า การอุบัติขึ้นของพระโพธิสัตว์แต่ละครั้ง เป็นสิ่งที่หาได้ยาก นับเป็นบุญลาภอันประเสริฐของผู้ที่ได้เกิดร่วมยุคร่วมสมัย ได้มีโอกาสฟังธรรม และรับคำแนะนำพร่ำสอนจากท่านซึ่งเป็นผู้รู้ เราย่อมพลอยเป็นผู้รู้ ผู้ฉลาดตามไปด้วย

ดังเรื่องของพระเจ้าเนมิราชบรมโพธิสัตว์ที่จุติจากพรหมโลก ด้วยความตั้งใจที่จะมาสร้างบารมีอย่างเดียว และ

ตั้งใจจะมาเกิดเป็นองค์สุดท้ายของวงศ์ตระกูลที่สืบทอดกันมายาวนานถึง ๘๓,๙๙๘ องค์ เมื่อพระเนมิกุมารประสูติแล้ว เป็นผู้ที่ทรงยินดีในการรักษาศีล และอุโบสถกรรม ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ท่านสอนตัวเองโดยไม่ต้องรอให้ใครมาสอน นี่เป็นลักษณะพิเศษของบุรุษอาชาไนย ท่านไม่ทรงยินดีและไม่ลุ่มหลงในเบญจ-กามคุณที่บำรุงบำเรออยู่รอบตัว ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากบุญในตัวที่ได้สั่งสมไว้มากนั่นเอง และความเคยชินที่มีปกติอยู่ในฌาน-สมาบัติในพรหมโลก ซึ่งไม่ยุ่งเกี่ยวกับเบญจกามคุณ ท่านได้รูปกายที่สมบูรณ์ ได้ลักษณะที่ใกล้เคียงกับลักษณะของพระธรรมกายมาก

*ต่อมา พระราชาผู้เป็นพระชนกของเนมิราชกุมาร เมื่อครองราชสมบัติมาได้ ๘๔,๐๐๐ ปี ได้ทอดพระเนตรเห็นผมหงอกก็เจริญอนิจจสัญญา คือ ความไม่เที่ยงของสังขารที่นับวันมีแต่ความชรา และความตายใกล้เข้ามาทุกขณะ ทรงรำพึงขึ้นมาว่า "สังขารไม่เที่ยงหนอ วัยของเราแก่หง่อมแล้ว ถึงเวลาที่เราจะประพฤติธรรม แสวงหาที่พึ่งในโลกหน้า ด้วยการออกผนวชเป็นฤาษีตามวงศ์ที่ได้ประพฤติสืบต่อๆ กันมา" ได้พระราชทานบ้านส่วยแก่เจ้าพนักงานภูษามาลา มอบราชสมบัติแก่พระราชโอรส

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๔๑

แล้วทรงผนวชในพระราชอุทยานอัมพวัน บำเพ็ญตบะเจริญภาวนาอยู่ตลอด ๘๔,๐๐๐ ปี เมื่อละโลก ได้เป็นผู้มีพรหมโลกเป็นที่ไปในเบื้องหน้า

พระเจ้าเนมิราชทรงยินดีในการให้ทานเป็นชีวิตจิตใจ พระองค์โปรดให้สร้างโรงทาน ๕ แห่ง ที่ประตูเมือง ๔ แห่ง คือ ประตูทางด้านทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศเหนือ ทิศใต้ และในเมืองอีก ๑ แห่ง ทรงพระราชทานทรัพย์ที่โรงทานแห่งละ ๑๐๐,๐๐๐ กหาปณะ ทุกๆ วันไม่เคยขาด ทรงบำเพ็ญเบญจศีลเป็นนิตย์ สมาทานอุโบสถทุกวันปักษ์ข้างขึ้นและข้างแรม อีกทั้งทรงชักชวนมหาชนในการบำเพ็ญบุญ มีการให้ทาน เป็นต้น ทรงแสดงธรรมชี้หนทางสวรรค์ ให้รักบุญกลัวบาป กลัวการไปบังเกิดในอบายภูมิ มหาชนต่างตั้งอยู่ในโอวาทของพระองค์ พากันบำเพ็ญบุญกุศลอย่างเต็มที่ เมื่อจุติจากอัตภาพนั้นแล้ว ได้ไปบังเกิดในเทวโลก สมัยนั้น เทวโลกชั้นต่างๆ ล้วนเนืองแน่นไปด้วยเทพบุตรและเทพธิดา ส่วนนรกเป็นประดุจห้องโถงที่ว่างเปล่า

ด้วยเหตุนี้ ทำให้ชื่อเสียงเกียรติคุณของพระเจ้าเนมิราชแผ่ขจรขจายไปทั่วทั้งชมพูทวีป ใครได้ยินชื่อของพระองค์ จะเกิดปีติขนลุกชูชัน ต่างก็มีความปลื้มปีติว่า ชื่อนี้เป็นสิริมงคลจริงหนอ เป็นชื่อของบุคคลที่ชักชวนเพื่อนมนุษย์ให้ทำแต่คุณงาม

ความดี บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากคนภัยคนพาล พระองค์ทรงเป็นยิ่งกว่าพระราชาองค์ใดๆ ในวงศ์ตระกูล ทำให้สมัยนั้นไม่มีการทุจริตคอรัปชั่น เนื่องจากทุกคนประพฤติอยู่ในศีล ๕ กันหมด ละโลกไปแล้วจึงมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไปเป็นอย่างต่ำ อนุโมทนากถาเป็นเครื่องกล่าวสรรเสริญพระคุณของพระเจ้าเนมิราชได้แผ่ไปทั่ว อีกทั้งลือเลื่องไปถึงสวรรค์ทุกชั้นฟ้า

เมื่อกล่าวถึงสวรรค์ ในสมัยนั้น เทวดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มาประชุมกันที่เทวสภาชื่อ สุธรรมา เทพบุตรเทพธิดาที่เคยเกิดร่วมสมัยครั้งที่เป็นมนุษย์ ซึ่งได้สั่งสมบุญไว้ด้วยกัน ครั้นได้มาพบหน้ากัน ต่างทักทายกันว่า “ท่านมาแล้วหรือ วิมานของท่านสว่างไสวจริงหนอ พระเจ้าเนมิราชทรงสอนให้ท่านทำบุญอะไรไว้ จึงได้วิมานที่สวยงามสว่างไสวถึงเพียงนี้” จากนั้นได้กล่าวถึงบุพกรรมของตนเอง และต่างพากันกล่าวสรรเสริญคุณของพระเจ้าเนมิราชว่า “น่าชื่นชมจริงหนอ พระเจ้าเนมิราชเป็นอาจารย์ของพวกเรา พวกเราทั้งหลายอาศัยพระองค์ จึงได้เสวยทิพยสมบัติมากมายถึงเพียงนี้”

ลำพังการบังเกิดขึ้นเพื่อสร้างบารมีของพระบรมโพธิสัตว์ยังเป็นเหตุให้มนุษย์มากมายได้รับความสุขทั้งในภพนี้และในสัมปรายภพ เปรียบเสมือนแสงเงินแสงทองของดวงอาทิตย์ ที่

ปรากฏขึ้นเป็นนิมิตหมายว่า ความสว่างไสวกำลังจะบังเกิดขึ้นมาบนโลก ให้มนุษย์ได้มองเห็นภาพอันงดงาม ส่วนแสงสว่างที่ได้จากการฟังคำสอนของพระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นนักปราชญ์บัณฑิตนั้น ทำให้ปัญญาจักษุของมวลมนุษย์สมบูรณ์มากขึ้น สามารถพิจารณาเห็นชีวิตที่เป็นประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ อีกทั้งไม่ประมาทในชีวิต ชีวิตจึงไม่ตกอยู่ในความมืดมนอนธการ ทำให้ได้พบกับความสว่างในภพชาติต่อไปอีกด้วย

พระเจ้าเนมิราชทรงสมาทานอุโบสถศีล ในวันอุโบสถ ๑๕ ค่ำ ทรงเปลื้องเครื่องราชอาภรณ์ทุกชนิด สวมชุดขาวบ่งบอกถึงความบริสุทธิ์ บรรทมบนพระยี่ภู่อันมีสิริ ทรงหยั่งลงสู่นิทราตลอด ๒ ยาม ครั้นในปัจฉิมยาม ทรงตื่นขึ้นมานั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์ ทรงดำริว่า เราให้ทานไม่มีประมาณแก่ประชุมชนและรักษาศีลมาโดยตลอด ระหว่างผลแห่งการให้ทานกับผลแห่งการประพฤติพรหมจรรย์ อย่างไหนหนอจะมีอานิสงส์มากกว่ากัน ทรงดำริเช่นนี้ก็ไม่ทรงสามารถตัดความสงสัยของพระองค์ได้ ส่วนมนุษย์หรือเทพองค์ใดจะเป็นผู้คลายความสงสัยของพระองค์ให้หมดสิ้นไป ขอให้ติดตามในตอนต่อไป

๔๙

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๓)

บุคคลย่อมบังเกิดในขัตติยตระกูลเพราะพรหมจรรย์ขั้นต่ำ บุคคลย่อมเข้าถึงความเป็นเทวดาเพราะพรหมจรรย์ชั้นกลาง และบุคคลย่อมบริสุทธิ์ เพราะพรหมจรรย์อย่างสูงสุด

ภารกิจส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในโลกนี้เป็นภาระที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหาเลี้ยงชีพในแต่ละวัน มนุษย์ทั้งหลายมักติดข้องกันอยู่เช่นนี้มายาวนาน ทำให้ลืมเลือนภารกิจหลักที่แท้จริงของชีวิต คือการเกิดมาสร้างบารมี ทำความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้แก่ตนเองด้วยการกลั่นจิตกลั่นใจให้ใสบริสุทธิ์ จนกระทั่งเข้าถึงความบริสุทธิ์ภายใน ถึงดวงธรรม ถึงกายภายใน จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย จะได้ทำกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป นี่คือเป้าหมายในการเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ เราต่างมีความปรารถนาที่จะทำกันเช่นนี้ จึงควรตั้งใจทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ให้เกิดขึ้นด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรม

มีวาระพระบาลีไว้ใน เนมิราชชาดก ว่า

“หีเนน พฺรหฺมจริเยน ขตฺติเย อุปปชฺชติ
มชฺฌิเมน จ เทวตฺตํ อุตฺตเมน วิสุชฺฌติ

บุคคลย่อมบังเกิดในขัตติยตระกูลเพราะพรหมจรรย์ขั้นต่ำ บุคคลย่อมเข้าถึงความเป็นเทวดาเพราะพรหมจรรย์ชั้นกลาง และบุคคลย่อมบริสุทธิ์ เพราะพรหมจรรย์อย่างสูงสุด”

การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถแนะนำสั่งสอนและตักเตือนตัวเอง ให้ดำรงอยู่บนเส้นทางสวรรค์นิพพาน ซึ่งเป็น

เส้นทางของพระอริยเจ้าได้นั้น ท่านผู้นั้นต้องได้รับการฝึกหัดขัดเกลาทั้งกาย วาจา ใจมาอย่างดี ได้ฟังธรรมและปฏิบัติธรรมมามาก คนส่วนใหญ่เมื่อเกิดมาในโลกนี้ซึ่งเป็นกามภพ ที่มีทั้งมนุษย์และสรรพสัตว์หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ ๒ เท้า ๔ เท้า มีเท้ามากมีเท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม สัตว์บก สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำทั้งหลาย ต่างยังข้องเกี่ยวอยู่กับกามคุณ ยังยินดีเพลิดเพลินในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ทั้งหลาย จิตใจยังหมกมุ่นในเรื่องการทำมาหากิน แสวงหาความสนุกสนานความบันเทิง และเนื่องจากอวิชชาที่มาห่อหุ้มดวงปัญญาไว้ ทำให้เสมือนคนหลงทางอยู่ในที่มืด ไม่รู้ว่าสาระที่แท้จริงของชีวิตคืออะไร ทางออกของชีวิตอยู่ตรงไหน และจะเข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้อย่างไร เมื่อไม่รู้ ชีวิตจึงเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏร่ำไป

ส่วนพระบรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลายนั้น ท่านได้สร้างบารมีผ่านพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานับพระองค์ไม่ถ้วน และไม่ประมาทในชีวิตหมั่นสำรวจตรวจตราดูตัวเอง ว่าเกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติที่มุ่งปราบกิเลสในตัวให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ท่านทำไปได้มากน้อยแล้วเพียงใด หากพบว่ามีบารมีไหนที่ยังพร่องอยู่ท่านจะหมั่นสร้างเสริมให้เจริญยิ่งๆ ขึ้นไป เพราะฉะนั้นแม้ภพชาติจะกีดขวาง ทำให้ความเห็น ความจำ ความคิด และความรู้ของ

ท่านลืมเลือนขาดหายไปบ้าง แต่ด้วยบุญกุศลที่เกิดจากการประพฤติธรรม ให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนามานับภพนับชาติไม่ถ้วนนี้ ยังคงคอยกระตุ้นเตือนให้ท่านไม่ประมาทคลาดจากทางของพระนิพพาน

ตอนที่แล้ว ได้กล่าวถึงการบังเกิดขึ้นของพระเจ้าเนมิราชที่ท่านเกิดมาเพื่อสร้างบารมีให้แก่รอบ และตั้งใจที่จะเป็นผู้ธำรงวงศ์ของนักบวชเป็นคนสุดท้าย เพราะท่านรู้ด้วยญาณในสมัยที่เป็นมหาพรหม ตั้งแต่ก่อนมาเกิดว่า หลังจากที่พระองค์ได้ครองราชย์แล้ว วงศ์ตระกูลจะสูญสลาย เพราะไม่มีใครสามารถที่จะดำรงรักษาวงศ์ของพระองค์ได้อีกต่อไป ดังนั้นเมื่อท่านได้ครองราชสมบัติแล้วจึงได้สร้างมหาทานบารมีอย่างเต็มที่เต็มกำลังและยังชักชวนให้มหาชนได้สร้างบุญกุศล จนเป็นเหตุให้ได้ไปบังเกิดในสวรรค์กันมากมายนับไม่ถ้วน

*เมื่อพระเจ้าเนมิราชทรงได้บริจาคมหาทานอย่างเต็มที่อีกทั้งได้สมาทานศีล ประพฤติพรหมจรรย์ในวันอุโบสถ แต่พระองค์ทรงสงสัยว่า ระหว่างการให้ทานกับการประพฤติพรหมจรรย์ สิ่งไหนจะมีผลมากกว่ากัน ระหว่างที่กำลังพิจารณา

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๔๓

ปัญหาอยู่นั้น พิภพของท้าวสักกเทวราชก็แสดงอาการเร่าร้อน ท้าวสักกะทรงตรวจดู ทรงเห็นพระเจ้าเนมิราชกำลังปริวิตกถึงปัญหาที่ทรงตั้งขึ้นมาเอง จึงคิดที่จะลงจากเทวโลกเพื่อไปช่วยคลายความสงสัยของพระเจ้าเนมิราช พระองค์เสด็จมาตามลำพัง ทำสกลราชนิเวศน์ให้สว่างไสวเป็นอันเดียวกัน เสด็จเข้าสู่ห้องบรรทมของพระเจ้าเนมิราช แผ่รัศมีออกไป และประทับยืนอยู่กลางอากาศ

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นท้าวสักกะเสด็จมาในยามราตรีเช่นนั้น เกิดความปลื้มปีติว่า มีเทพมาเยือน จึงได้ตรัสถามว่า “ท่านเป็นเทวดา คนธรรพ์ หรือเป็นท้าวสักกะผู้ให้ทานในกาลก่อน รัศมีของท่านสว่างไสวสวยงามยิ่งนัก ข้าพเจ้านี้ยังไม่เคยเห็นท่านมาก่อนเลย ขอท่านจงบอกข้าพเจ้าด้วยเถิด ว่าท่านเป็นใคร ขอความเจริญจงมีแก่ท่านผู้มาเยือนในยามราตรีนี้เถิด” ท้าวสักกะตรัสตอบว่า “ดูก่อนมหาราชผู้เป็นจอมมนุษย์ หม่อมฉันเป็นท้าวสักกะจอมเทพ ขอพระองค์อย่าทรงหวาดวิตกไปเลย เชิญตรัสถามปัญหาที่มีพระประสงค์เถิด”

พระเจ้าเนมิราชทรงได้โอกาสเช่นนั้น จึงตรัสถามว่า “ข้าแต่เทวราชผู้เป็นใหญ่ในหมู่เทพทั้งหลาย หม่อมฉันขอทูลถามพระองค์ว่า ทานหรือพรหมจรรย์อย่างไหนมีผลานิสงส์มาก

กว่ากัน” ท้าวสักกะทรงทราบวิบากแห่งพรหมจรรย์จึงตรัสตอบว่า “บุคคลย่อมบังเกิดในขัตติยสกุล เพราะประพฤติพรหมจรรย์อย่างต่ำ บุคคลได้เป็นเทพเจ้า เพราะประพฤติพรหมจรรย์ปานกลาง บุคคลย่อมหมดจดวิเศษเพราะประพฤติพรหมจรรย์อันสูงสุด หมู่พรหมเหล่านั้นอันใครๆ จะพึงได้เป็นด้วยการประพฤติวิงวอนก็หาไม่ แต่ต้องเป็นผู้ไม่มีเรือนบำเพ็ญตบะธรรม คือ พรหมวิหารธรรม จึงจะได้บังเกิดในพรหมโลก”

หลวงพ่อขออธิบายขยายความถ้อยคำของท้าวสักกะเพิ่มเติมว่า ท่านกล่าวถึงพรหมจรรย์ระดับต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติได้รับตำแหน่งหรือบังเกิดในสถานที่ซึ่งแตกต่างกันนั้น มีความหมายลึกซึ้งหรือกินความกว้างเพียงไร คำว่า พรหมจรรย์อย่างต่ำ หมายถึงการรักษาศีลที่เรียกว่าเมถุนวิรัติ คือ เว้นจากการล่วงละเมิดในกามนั่นเอง ผู้บำเพ็ญหากปรารถนา ย่อมสามารถไปบังเกิดในขัตติยสกุลได้

การได้อุปจารฌาน คือ ทำใจให้เป็นสมาธิอยู่ภายในด้วยใจที่ปลอดโปร่งจากนิวรณธรรมทั้งปวง ชื่อว่า พรหมจรรย์อย่างกลาง ผู้บำเพ็ญหากปรารถนาย่อมไปเกิดเป็นเทวดา ต่อมาเมื่อฝึกสมาธิจนใจหยุดใจนิ่งหนักเข้า จนสามารถทำสมาบัติ ๘ ให้เกิดขึ้นได้ ชื่อว่า พรหมจรรย์ขั้นสูง ผู้บำเพ็ญพรหมจรรย์ขั้นนี้

หากปรารถนาไปเกิดในพรหมโลก เมื่อสิ้นอายุขัยย่อมได้ไปบังเกิดในพรหมโลกอย่างแน่นอน นั่นเป็นเพียงพรหมจรรย์ขั้นสูงของนักบวชในยุคสมัยนั้น

สำหรับยุคสมัยของเราซึ่งมีพระพุทธศาสนาบังเกิดขึ้น ภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ์ รักษาศีลไม่ให้ด่างพร้อย ถ้ายังปรารถนาเทพนิกายอย่างใดอย่างหนึ่ง พรหมจรรย์ของท่านก็ยังชื่อว่าเป็นพรหมจรรย์ขั้นต่ำ เมื่อละสังขารไปแล้ว ย่อมสามารถไปบังเกิดในเทวโลกตามที่ปรารถนาได้ ส่วนการที่ภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ์สามารถยังสมาบัติ ๘ ให้บังเกิดขึ้น ชื่อว่าพรหมจรรย์อย่างกลาง ครั้นละสังขาร ย่อมไปบังเกิดในพรหมโลกได้ถ้าปรารถนา สำหรับภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ์ เจริญวิปัสสนาถึงขั้นทำอาสวกิเลสให้หมดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้ถึงฝั่งผู้นั้นท่านเรียกว่า บรรลุพรหมจรรย์ขั้นสูงสุดอย่างแท้จริง

ท้าวสักกเทวราชตรัสสรรเสริญว่า “ดูก่อนมหาราช การประพฤติพรหมจรรย์เป็นคุณมีผลมากกว่าทานหลายเท่านักสุดจะเปรียบได้” และเนื่องจากท้าวสักกะทรงรู้คติของผู้ที่เคยทำบุญกุศลไว้มากๆ ว่าไปบังเกิดที่ไหนกันบ้าง พระองค์จึงตรัสยกตัวอย่างว่า “ดูก่อนมหาราช พระราชาพระนามว่า ทุทีปราช ณ กรุงพาราณสีในกาลก่อน ทรงบริจาคทานเป็นอันมาก

สวรรคตแล้วก็ได้บังเกิดในสวรรค์” จากนั้นพระองค์ได้ตรัสเล่ารายละเอียดของพระราชาแต่ละองค์ให้พระเจ้าเนมิราชได้สดับ

เรื่องราวจะเป็นอย่างไร ติดตามได้ในตอนต่อไป ให้พวกเราทุกๆ คนหมั่นประพฤติธรรมไว้ให้มากๆ ทาน เราก็ทำให้เต็มที่ พรหมจรรย์ ก็ประพฤติควบคู่กันไปอย่าให้ขาด ทั้งรักษาศีลและเจริญภาวนา เพราะจะเป็นอุปกรณ์สำคัญที่จะทำให้เราประพฤติพรหมจรรย์ขั้นสูงได้บริสุทธิ์บริบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้นไป อันจะเป็นเหตุให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน หรืออย่างน้อยก็ได้พบพระรัตนตรัยในตัวซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกๆ คน

๕๐

เนมิราชชาดก
บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๔)

ชนเหล่าใดไม่มีเพื่อนสอง อยู่คนเดียว ย่อมไม่รื่นรมย์ ย่อมไม่ได้ปีติเกิดแต่วิเวก ชนเหล่านั้นถึงจะมีโภคสมบัติเสมอด้วยพระอินทร์ ก็ชื่อว่าเป็นคนเข็ญใจ เพราะได้ความสุขที่ต้องอาศัยผู้อื่น

ความงามยามราตรีอยู่ที่รัศมีแห่งแสงจันทร์ ความงามของดวงตะวันอยู่ที่การทอแสงให้กับสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งหลาย ความงามของมนุษย์ทั้งหญิงและชายอยู่ที่การฝึกฝนอบรมตนให้เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา เป็นผู้มีใจผ่องแผ้ว ประกอบด้วยมหากรุณาเหมือนทะเล และท้องฟ้าที่กว้างใหญ่ไพศาล การหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์เสมอ จะทำให้ใจของเราเกลี้ยงเกลาจากมลทิน คือ กิเลสที่มาห่อหุ้มดวงจิต เมื่อไม่มีมลทินของใจ ความสว่างไสวก็จะเข้ามาแทนที่ ความรักและความปรารถนาดี ที่เกิดจากใจหยุดนิ่งย่อมจะบังเกิดขึ้นมา เพราะฉะนั้นควรให้โอกาสอันสำคัญนี้กับตัวเอง ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนาทุกๆ วัน

มีวาระพระบาลีใน เนมิราชชาดก ว่า

“เย อทุติยา น รมนฺติ เอกิกา
วิเวกชํ เย น ลภนฺติ ปีตึ
กิญฺจาปิ เต อินฺทสมานโภคา
เต เว ปราธีนสุขา วรากา

ชนเหล่าใดไม่มีเพื่อนสอง อยู่คนเดียว ย่อมไม่รื่นรมย์ ย่อมไม่ได้ปีติเกิดแต่วิเวก ชนเหล่านั้นถึงจะมีโภคสมบัติเสมอด้วยพระอินทร์ ก็ชื่อว่าเป็นคนเข็ญใจ เพราะได้ความสุขที่

ต้องอาศัยผู้อื่น”

ความสุขในโลกนี้มีหลายอย่าง ตั้งแต่มีทรัพย์แล้วได้ใช้จ่ายทรัพย์ มีบ้าน มีรถ มีเครื่องอำนวยความสะดวก มีครอบครัวที่อบอุ่น และสิ่งต่างๆ อีกมากมาย กล่าวโดยย่อ เป็นสุขที่อิงอามิส ซึ่งเรียกว่า สามิสสุข คือต้องอาศัยอายตนภายในกระทบกับอายตนภายนอก เช่น ตาของเราได้เห็นรูปสวยๆ หูได้ฟังเสียงที่ไพเราะเสนาะโสต จมูกได้กลิ่นหอมๆ ลิ้นได้รับรสที่อร่อยถูกใจ กายได้สัมผัสนุ่มๆ ใครได้อารมณ์เช่นนี้ ได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความสุขตามประสาชาวโลกที่เข้าใจกัน

ในภาวะของโลกปัจจุบัน เป็นยุคที่ความเจริญทางด้านวัตถุมีมาก มนุษย์มักวัดความสุขกันที่วัตถุสิ่งของภายนอก ทำให้ไม่รู้ว่าความสุขที่ยิ่งกว่าสามิสสุข คือสุขที่ไม่เจือด้วยอามิส ซึ่งเรียกว่านิรามิสสุขนั้นเป็นอย่างไร สุขชนิดนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมนุษย์เริ่มพัฒนาจิตใจของตนให้สูงขึ้น ด้วยการสั่งสมบุญ ตั้งแต่ดำรงตนเป็นผู้ให้เสมอ หมั่นรักษาศีลให้บริสุทธิ์ และเจริญสมาธิภาวนา ความสุขเหล่านี้ไม่ต้องอาศัยวัตถุภายนอก เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากใจที่สะอาดบริสุทธิ์ เกิดจากคุณงามความดีของตนเอง

สุขอิงอามิสนั้น ท่านผู้รู้ได้กล่าวอุปมาว่า เหมือนกับอาศัยบ้านเขาอยู่ ยืมจมูกเขาหายใจ แม้จะมีสมบัติพัสถานมากมาย

มีทิพยวิมานใหญ่โต เทียบกับเวชยันตปราสาทของท้าวสักกเทวราช ก็ยังไม่ชื่อว่า ได้พบความสุขอย่างแท้จริง เพราะชื่อว่ายังอิงอามิสอยู่ ผู้รู้ทั้งหลายจึงแนะนำพร่ำสอนให้แสวงหานิรามิสสุข ดังเช่นเรื่องของพระเจ้าเนมิราชที่หลวงพ่อได้เล่าไว้เมื่อตอนที่แล้ว ว่าท้าวสักกะทรงสรรเสริญการประพฤติพรหมจรรย์ว่า เป็นสิ่งที่ประเสริฐกว่าการให้ทาน

*เมื่อท้าวสักกเทวราชทรงอ้างถึงผู้รู้ในสมัยก่อนว่า แสวงหาความสุขที่ไม่อิงอามิสด้วยการประพฤติพรหมจรรย์ เช่น มหาฤาษี ๗ ท่านประพฤติพรหมจรรย์ขั้นสูง จนได้ไปบังเกิดในพรหมโลก ฤาษีเหล่านั้นล้วนเป็นผู้ละสมบัติทางโลกออกบวช เพื่อประพฤติพรหมจรรย์ขั้นสูง ได้เสวยความสุขที่ละเอียดจากฌานสมาบัติ จากนั้นพระองค์ทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าให้พระเจ้าเนมิราชฟังว่า

บริเวณป่าหิมพานต์ มีแม่น้ำชื่อสีทา อยู่ทางด้านทิศอุดร เป็นแม่น้ำลึกข้ามยาก มีความใสมาก กาญจนบรรพตมีสีประหนึ่งไฟที่ไหม้ไม้อ้อ ลุกโพลงรุ่งโรจน์โชติช่วงตลอดเวลา ที่ภูมิประเทศอันน่ารื่นรมย์แห่งนั้นมีฤาษีประมาณ ๑๐,๐๐๐ ตน

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๔๗

อาศัยอยู่เพื่อบำเพ็ญเพียร แต่ละรูปมีข้อวัตรปฏิบัติที่น่าเคารพกราบไหว้มาก ทุกตนมีศีลบริสุทธิ์ มีสมาธิตั้งมั่น

วันหนึ่งฤาษีตนหนึ่งเหาะเข้าไปกรุงพาราณสีเพื่อบิณฑบาต ท่านปุโรหิตเห็นกิริยาอาการที่สงบสำรวม บังเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ได้กล่าวเชื้อเชิญท่านฤาษีให้เข้าไปนั่งในบ้าน ถวายอาหารหวานคาวให้ท่านขบฉันจนอิ่มหนำสำราญ กระทำเช่นนี้อยู่ ๒-๓ วัน จนเกิดความคุ้นเคย จึงถามว่า “พระคุณเจ้าอาศัยอยู่ที่ไหนอยู่กันเท่าไร” เมื่อปุโรหิตรู้ว่ามีฤาษีผู้มีอานุภาพ บำเพ็ญสมณธรรมมากถึง ๑๐,๐๐๐ ตน รู้สึกอัศจรรย์ใจที่ท่านสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ยิ่งรู้ว่าฤาษีแต่ละตนต่างก็ได้อภิญญา ๕ สมาบัติ ๘ สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ ใจของปุโรหิตก็ยิ่งน้อมไปในบรรพชา อยากออกบวชเป็นฤาษีเหมือนผู้มีอานุภาพนั้นจึงขอฤาษีบวช

ท่านปุโรหิตจึงไปทูลลาพระราชา พระราชาทรงสงสัยว่าเหตุใดท่านปุโรหิตจึงคิดอยากบวช เพราะหน้าที่ตำแหน่งในปัจจุบันถือว่าเป็นตำแหน่งที่สูงสุดแล้ว ครั้นรู้ว่า ปุโรหิตปรารถนาจะออกบวช เพราะเห็นโทษในกามทั้งหลายและเห็นอานิสงส์ในเนกขัมมะ เห็นว่าบรรพชาเป็นทางปลอดโปร่งฆราวาสเป็นทางคับแคบเป็นทางมาแห่งธุลีจึงอยากออกบวช

พระราชาสดับเหตุผลเช่นนั้น ทรงอนุโมทนากับท่านปุโรหิตคู่ใจ และอนุญาตให้บวช ทั้งกำชับว่า เมื่อบรรลุธรรมขั้นสูงแล้วให้หาโอกาสแวะมาเยี่ยมบ้าง เมื่อปุโรหิตรับคำแล้วก็ถวายบังคมลาพระราชากลับไปที่บ้านเพื่อพร่ำสอนบุตรและภรรยามอบสมบัติทุกอย่างให้ รุ่งเช้าท่านฤาษีใช้อานุภาพจับข้อมือปุโรหิตเหาะไปสู่ป่าหิมพานต์ ให้บวชเป็นฤาษีในวันนั้นทันที ท่านบวชได้เพียงไม่กี่วันก็ได้บรรลุอภิญญา ๕ สมาบัติ ๘ เหมือนมหาฤาษีรูปอื่นๆ

ต่อมา ท่านฤาษีอดีตปุโรหิตรำลึกถึงคำสัญญาที่ให้ไว้กับพระราชา จึงเหาะเข้าไปในเมืองเพื่อโปรดพระราชา พระราชาเห็นท่านฤาษีกลับมาเยี่ยมก็ทรงปลื้มพระทัย ได้ถวายอาหารอันประณีต ครั้นทราบว่าท่านฤาษีอาศัยอยู่กับมหาฤาษีอีกนับหมื่นรูปก็อยากจะทำบุญกับมหาฤาษีทั้งหมื่นรูปนั้น จึงขอให้ท่านฤาษีช่วยเป็นธุระในการอาราธนานิมนต์ ให้พระองค์ได้มีโอกาสสั่งสมบุญในเนื้อนาบุญเหล่านั้น

ท่านฤาษีเห็นความตั้งใจดีของพระราชา จึงใช้อานุภาพของท่านพาพระราชาและเหล่าอำมาตย์ราชเสนา ไปรอทำบุญถวายทานกับมหาฤาษีทั้งหมื่นรูปที่ริมฝั่งแม่น้ำสีทา โดยให้ตั้งค่ายหลวงไว้รอ จากนั้นตัวท่านเข้าไปอาราธนาเหล่ามหาฤาษีทุกรูป

ให้มารับบาตรเพื่อเป็นเนื้อนาบุญให้กับพระราชา วันรุ่งขึ้นเหล่ามหาฤาษีทั้งหมื่นตน ต่างพร้อมใจกันเหาะมาที่ฝั่งแม่น้ำสีทาเพื่อรับบาตรจากพระราชาและข้าราชบริพารทั้งหมด เมื่อพระราชาได้ถวายทานก็ยิ่งปีติดีใจ ที่ได้ทำบุญใหญ่กับเนื้อนาบุญผู้ทรงฤทธานุภาพ จึงปวารณาตนว่า จะขอถวายทานกับเหล่าพระคุณเจ้าไปจนตลอดชีวิต

ท้าวสักกะเล่าเรื่องนี้และก็ทรงสรุปว่า "ดูก่อนมหาราชพระเจ้ากรุงพาราณสีในกาลนั้นมิใช่ใครอื่น แต่เป็นหม่อมฉันเอง หม่อมฉันเป็นผู้ประเสริฐด้วยทาน ได้ถวายทานอยู่นานถึง ๑๐,๐๐๐ ปี แต่ถึงกระนั้นก็ไม่สามารถก้าวล่วงกามภพไปบังเกิดในพรหมโลก ส่วนฤาษีเหล่านั้นทั้งหมดบริโภคทานที่หม่อมฉันบริจาค ก้าวล่วงกามาวจรภูมิไปบังเกิดในพรหมโลก ท่านเหล่านั้นเป็นผู้มีความสุขและความบริสุทธิ์เหนือกว่าหม่อมฉันมากมายหลายเท่านัก เพราะฉะนั้นพรหมจรรย์นี้แหละประเสริฐกว่าทาน" ท้าวสักกเทวราชทรงประทานโอวาทให้พระเจ้าเนมิราชต่อไปว่า "ดูก่อนมหาราช แม้ว่าพรหมจริยา เป็นธรรมมีผลมากกว่าทาน แต่ถึงอย่างนั้นธรรมทั้งสองนั้นก็เป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่ไปพร้อมกัน เพราะฉะนั้นพระองค์จงอย่าประมาทในธรรมทั้งสอง จงบริจาคทาน รักษาศีลประพฤติธรรม" ตรัสฉะนี้แล้ว ก็เสด็จไปสู่ทิพยสถานวิมาน

จะเห็นว่า นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลาย แม้จะสรรเสริญการประพฤติพรหมจรรย์อันเป็นเหตุให้ได้นิรามิสสุข แต่ท่านไม่ได้ให้ทิ้งการให้ทาน ซึ่งจะเป็นอุปกรณ์อันสำคัญที่จะทำให้การประพฤติธรรม ประพฤติพรหมจรรย์สะดวกสบายยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเกิดไปอีกกี่ภพกี่ชาติ เราจะได้ไม่ลำบาก ไม่ต้องมัวมาเสียเวลากับการแสวงหาทรัพย์ จะได้สามารถสร้างบารมีได้เต็มที่ เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว ให้พวกเราทำตามที่นักปราชญ์บัณฑิตในกาลก่อนท่านได้สอนไว้กันทุกคน

๕๑

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๕)

ข้าแต่พระราชาผู้ประเสริฐ ผู้เป็นใหญ่ในทิศทั้งหลาย ขอเชิญเสด็จมาขึ้นราชรถคันนี้ เทพเจ้าชาวดาวดึงส์พร้อมด้วยพระอินทร์ใคร่จะเห็นพระองค์ เทพเจ้าเหล่านั้นระลึกถึงพระองค์ ประชุมกันรออยู่ที่สุธรรมาเทวสภา

รสแห่งธรรมเลิศกว่ารสทั้งปวง ความสุขที่เกิดจากการเข้าถึงธรรมอันบริสุทธิ์ภายใน ประเสริฐกว่าความสุขอื่น เมื่อเราเข้าถึงธรรมภายใน ซึ่งเป็นแก่นแท้ของชีวิตได้ ชีวิตเราจะเป็นชีวิตที่สมบูรณ์และได้รับอานิสงส์อันไม่มีประมาณ มหากุศลจะบังเกิดขึ้นทุกๆ ขั้นตอนที่เราสร้างบารมี เพราะใจเราหยั่งลงสู่กุศลธรรม หยั่งลงสู่กายธรรมภายในซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความสุข ความบริสุทธิ์และความสำเร็จทั้งปวง ดังนั้นการได้เข้าถึงธรรมกายภายใน จะทำให้ชีวิตของเราก้าวไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกด้าน เราจึงควรหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงธรรมกายอันเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในที่แท้จริง

มีวาระพระบาลีใน เนมิราชชาดก ว่า

“ข้าแต่พระราชาผู้ประเสริฐ ผู้เป็นใหญ่ในทิศทั้งหลาย ขอเชิญเสด็จมาขึ้นราชรถคันนี้ เทพเจ้าชาวดาวดึงส์พร้อมด้วยพระอินทร์ ใคร่จะเห็นพระองค์ เทพเจ้าเหล่านั้นระลึกถึงพระองค์ ประชุมกันรออยู่ที่สุธรรมาเทวสภา”

คนมีบุญมากจะอยู่ในสายตาของสวรรค์ เขาจะมองดูเราด้วยจิตที่เลื่อมใส คอยอนุโมทนาสาธุการในบุญใหญ่แต่ละอย่างที่เรากำลังทำก็ดี หรือทำไปแล้วก็ดี ชาวสวรรค์เขาจะคอยตามดูแลรักษา และเฝ้าอนุโมทนาบุญกับผู้มีบุญ ดังเช่นพระเจ้า

เนมิราชผู้สั่งสมบุญจนโด่งดังไปถึงสวรรค์ เทวดาต่างโจษขานในความดีของท่าน ถึงขนาดอยากพบตัวจริง ชนิดที่ต้องส่งราชรถลงมารับไปสวรรค์ด้วยกายเนื้อทีเดียว

*ตอนที่แล้ว หลวงพ่อได้กล่าวถึงท้าวสักกเทวราชที่ทรงพรรณนาถึงการประพฤติพรหมจรรย์ ซึ่งมีตั้งแต่รักษาศีลและเจริญสมาธิภาวนาว่า เป็นคุณที่ประเสริฐกว่าการบริจาคทาน แต่ต้องทำควบคู่กันไปทั้งสองอย่าง เพราะเป็นสิ่งที่เกื้อกูลกัน จะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ เมื่อตรัสจบแล้ว ท้าวสักกะเสด็จกลับสู่เทวโลก ขณะนั้น หมู่เทพยดาซึ่งกำลังประชุมกันอยู่ที่สุธรรมา-เทวสภา และรอคอยการมาของท้าวสักกเทวราช ครั้นเห็นพระองค์ปรากฏขึ้นในท่ามกลางมหาเทวสมาคม ต่างทูลถามด้วยความสงสัยว่า “ข้าแต่เทวราช พระองค์ไม่ปรากฏอยู่ครู่หนึ่ง ได้เสด็จไปที่ไหนหนอ” ท้าวสักกะตรัสตอบว่า “ได้ลงไปในมนุษยโลกเพื่อไขความข้องใจของพระเจ้าเนมิราช” จากนั้นทรงประกาศให้เหล่าทวยเทพได้ฟังทั่วหน้ากันว่า

“ท่านทั้งหลายที่มาประชุมในที่นี้มีประมาณเพียงไร จงตั้งใจสดับคุณอันประเสริฐของมนุษย์ผู้ทรงธรรม คือพระเจ้า

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๕๓

เนมิราชผู้เป็นบัณฑิตนี้เถิด พระองค์เป็นราชาของชาววิเทหรัฐ ทรงปราบข้าศึกโดยกุศลธรรม ทรงบำเพ็ญกุศล พระราชทานไทยธรรมแด่เหล่าสมณพราหมณ์ และเหล่ายาจกวณิพกโดยถ้วนหน้า ขณะพระองค์กำลังบริจาคทานอยู่นั้น เกิดดำริขึ้นว่า ทานหรือพรหมจรรย์ อย่างไหนมีผลมากกว่ากัน จากนั้นท้าวสักกะทรงพรรณนาคุณของพระเจ้าเนมิราชให้เหล่าเทวดาได้ชื่นชมและอนุโมทนาโดยถ้วนหน้ากัน

หมู่เทวดาได้ฟังคำสรรเสริญคุณอันประเสริฐของพระเจ้า-เนมิราชเช่นนั้น ต่างอยากเห็นพระเจ้าเนมิราช พากันทูลว่า “ข้าแต่มหาเทวาธิราช ในสมัยที่ข้าพระองค์เป็นมนุษย์ พระเจ้าเนมิราชเป็นพระอาจารย์ของพวกข้าพเจ้า พวกข้าพเจ้าตั้งอยู่ในโอวาทของพระองค์ จึงได้ทิพยสมบัตินี้มาครอบครอง ข้าพเจ้าทั้งหลายใคร่จะเห็นพระองค์ ขอองค์มหาเทวะโปรดเชิญพระองค์เสด็จมาบนสวรรค์นี้เถิด”

ท้าวสักกเทวราชทรงเห็นว่า พระเจ้าเนมิราชมีบุญมากพอที่จะเสด็จขึ้นมาบนเทวโลกด้วยกายเนื้อให้เหล่าทวยเทพได้เห็นตามความประสงค์ จึงมีเทวบัญชาให้มาตลีเทพบุตรเทียมเวชยันตราชรถ ลงไปเชิญเสด็จพระเจ้าเนมิราชขึ้นสู่ยานทิพย์รีบนำเสด็จมาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มาตลีเทพบุตรรับเทพ-

โองการแล้ว ก็เทียมราชรถซึ่งเป็นยานพาหนะของท้าวสักกะไปยังมนุษยโลกทันที

เมื่อกล่าวถึงราชรถในโลกสวรรค์ พวกเราทุกคนรู้อยู่แล้วว่า ในสวรรค์นั้น ไม่มีสัตว์เดียรัจฉานที่เกิดด้วยอำนาจกรรม แต่เรามักจะได้ยินว่า มีราชรถที่เทียมด้วยม้า หรือมีช้างเอราวัณบนสวรรค์ นั่นหมายถึง เทวดาซึ่งเป็นบริวารของเทพผู้มีศักดิ์ใหญ่ได้ปาฏิหาริย์กายของตนให้เป็นรูปสัตว์ เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกหรือนำทางให้กับเทพผู้เป็นนายไปสู่อุทยานบนสวรรค์บ้าง หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ตามความพอใจของเทพผู้เป็นเจ้านาย เมื่อหมดภาระหน้าที่แล้ว ก็จะกลับกลายร่างเป็นเทวดาตามเดิม นี้เป็นความสามารถพิเศษของกายทิพย์

เมื่อมาตลีเทพบุตรเทียมเวชยันตราชรถขับไปนั้น เวลาได้ผ่านไปนานถึง ๑ เดือนของมนุษย์ เวชยันตราชรถนั้นปรากฏพร้อมกับมณฑลของพระจันทร์ แต่ทอแสงสว่างไสวอยู่คนละด้าน ซึ่งขณะนั้น พระเจ้าเนมิราชทรงรักษาอุโบสถศีลในวันเพ็ญ พระองค์เปิดสีหบัญชรด้านทิศตะวันออก ประทับนั่งอยู่ในพระตำหนัก แวดล้อมด้วยเหล่าอำมาตย์ ทรงพิจารณาศีลของพระองค์ที่ไม่มีด่างพร้อยแม้แต่น้อย เป็นศีลที่บริสุทธิ์ ซึ่งนับเป็นการประพฤติพรหมจรรย์อย่างหนึ่ง

ขณะเดียวกันนั้นเอง ชาวเมืองพากันนั่งเล่นที่ประตูบ้านของตน ต่างสนทนาปราศัยกันอย่างมีความสุข บ้างคุยถึงเรื่องบุญกุศล หรือคุณพ่อคุณแม่ก็พร่ำสอนลูกๆ ให้รู้จักทำความดี รู้จักการให้ทาน รักษาศีล ให้มีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล กตัญญูรู้คุณต่อผู้มีอุปการคุณ เป็นต้น ในขณะนั้นราชรถเคลื่อนเข้ามาใกล้จนปรากฏให้มหาชนที่กำลังสนทนากันนั้นได้เห็นประจักษ์ด้วยตา

มหาชนพากันวิพากวิจารณ์ว่า “นั่นไม่ใช่พระจันทร์ แต่เป็นรถนะ” ยิ่งมองดูก็เห็นภาพของเวชยันตราชรถเทียมด้วยม้าสินธพนับพันมีมาตลีเทพบุตรขับ ปรากฏชัดขึ้น ก็ยิ่งตื่นตาตื่นใจกันใหญ่ กลางคืนปรากฏเหมือนกลางวัน ชาวเมืองแตกตื่นกันทั้งเมือง เพราะทั่วบริเวณนั้นสว่างไสวทั้งด้วยแสงของดวงจันทร์และรัศมีของทวยเทพที่มารับพระเจ้าเนมิราช

เมื่อชาวเมืองเห็นชัดเจนว่า เป็นยานทิพย์ที่มาจากสวรรค์ จึงไต่ถามกันว่า “ยานนี้มาเพื่อใครกันหนอ” ลงความเห็นว่า “ไม่ใช่มาเพื่อใครอื่น ต้องมาเพื่อพระราชาของพวกเราผู้เป็นธรรมิกมหาราชอย่างแน่นอน เทพรถนี้สมควรแก่พระราชาของพวกเราเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น” เมื่อมีความเห็นพ้องต้องกันเช่นนี้แล้ว ต่างร่าเริงยินดีว่า อัศจรรย์จริงหนอ รถทิพย์ปรากฏ

แก่พระเจ้าเนมิราชผู้มียศ

ฝ่ายมาตลีเทพบุตรได้จอดราชรถที่พระสีหบัญชร กล่าวเชื้อเชิญพระเจ้าเนมิราชให้เสด็จขึ้นทรงราชรถว่า "ข้าแต่พระราชาผู้ประเสริฐ ผู้เป็นใหญ่ในทิศทั้งปวง ขอพระองค์เชิญเสด็จมาทรงราชรถคันนี้เถิด เทพเจ้าชาวดาวดึงส์พร้อมด้วยพระอินทร์ปรารถนาจะพบเห็นพระองค์ ซึ่งขณะนี้กำลังประชุมคอยเฝ้าอยู่ ณ สุธรรมาเทวสภา"

พระเจ้าเนมิราชทรงสดับคำเชื้อเชิญเช่นนั้นทรงปีติยินดีว่าจะได้เห็นเทวโลกด้วยตาเนื้อ ไม่ต้องรอให้เห็นเมื่อละสังขารไปแล้ว จึงตัดสินใจเสด็จไปเทวโลกตามคำเชื้อเชิญ จากนั้นทรงตรัสเรียกอำมาตย์ข้าราชบริพาร พร้อมทั้งเหล่าสนมนางในและมหาชนทั้งเมืองมาตรัสว่า พระองค์จะไปเทวโลกไม่นาน ขอให้มหาชนทั้งหลายอย่าได้ประมาท ให้หมั่นทำความดีให้มาก ตรัสฉะนี้แล้ว ก็เสด็จขึ้นสู่ยานทิพย์ทันที

เรื่องของมนุษย์ธรรมดาที่สามารถไปเทวโลกได้ด้วยกายเนื้อนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นยากมาก มนุษย์ส่วนใหญ่ที่มีความสามารถมาก อย่างมากออกไปได้แค่นอกโลก แต่พระโพธิสัตว์ของเรา ท่านไปไกลถึงแดนสวรรค์ คิดดูว่าได้ท่องแดนสวรรค์ไปรู้ไปเห็นด้วยตาเนื้อเช่นนี้ จะบันเทิงใจขนาดไหน ให้พวกเรา

ทุกคนตั้งใจปฏิบัติธรรมให้ดี ถ้าเราเข้าถึงธรรมกาย การไปสวรรค์ก็ไม่ใช่เรื่องเหลือวิสัยสำหรับเรา ให้หมั่นทำความเพียรกันต่อไป

๙๒

เนมิราชชาดก
บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๖)

ชนเหล่าใด เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลก เป็นผู้มีกำลังวังชา มีกรรมอันเป็นบาป ย่อมเบียดเบียนด่าว่าผู้อื่นซึ่งหากำลังมิได้ ชนเหล่านั้นมีกรรมหยาบช้า กระทำบาปกรรม จึงตกลงสู่เวตรณีนรก

การประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยการหมั่นทำใจหยุดใจนิ่งนี้ จะนำความสุข และความบริสุทธิ์ให้บังเกิดขึ้นในชีวิต อีกทั้งจะเป็นบาทเบื้องต้นแห่งความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวง ใจที่หยุดนิ่งดีแล้วจะเป็นแหล่งรวมแห่งความสุข สุขที่ละเอียดประณีตเพิ่มขึ้นไปตามลำดับ ตั้งแต่สุขที่เกิดจากใจโล่งโปร่งเบาสบาย สุขเมื่อเข้าถึงแสงสว่าง เข้าถึงดวงปฐมมรรค จนถึงสุขที่เกิดจากการเข้าถึงกายในกาย กระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายไปตามผังชีวิตของมนุษย์ทุกๆ คน ซึ่งการที่จะเข้าถึงความสุขนี้ได้ เราต้องหยุดใจให้ได้อย่างเดียวเท่านั้น

มีวาระพระบาลีใน เนมิราชชาดก ว่า

“เย ทุพฺพเล พลวนฺโต ชีวโลเก
หึเสนฺติ โรเสนฺติ สุปาปธมฺมา
เต ลุทฺทกมฺมา ปสเวตฺว ปาปํ
เตเม ชนา เวตรณึ ปตนฺติ

ชนเหล่าใด เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลก เป็นผู้มีกำลังวังชา มีกรรมอันเป็นบาป ย่อมเบียดเบียนด่าว่าผู้อื่นซึ่งหากำลังมิได้ ชนเหล่านั้นมีกรรมหยาบช้า กระทำบาปกรรม จึงตกลงสู่เวตรณีนรก”

การที่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันมา

นับภพนับชาติไม่ถ้วนนี้ ล้วนเกิดจากกลไกของกิเลสกรรม และวิบากซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากอวิชชาที่บดบังธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของเราไว้ ทำให้ขึ้นสู่ฝั่งแห่งพระนิพพานไม่ได้ ผู้ที่สามารถแสดงเรื่องนี้ได้ดี มีเพียงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ และผู้มีรู้มีญาณเท่านั้น เพราะท่านเหล่านั้นระลึกชาติหนหลังได้ มีอนาคตังสญาณ รู้ได้กระทั่งอนาคตว่า กรรมที่เราประกอบเหตุไว้นี้ จะส่งผลอย่างไร

ผลของการกระทำที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจนี้ ไม่อาจพิสูจน์ได้ง่ายๆ เพราะเป็นเรื่องที่ละเอียดซับซ้อน เป็นสิ่งที่พัวพันกันข้ามภพข้ามชาติ เมื่อกล่าวถึงกฎแห่งกรรมแล้ว ใครทำกรรมใดไว้ย่อมต้องได้รับผลแห่งกรรมนั้น ไม่มีผู้ใดหลบหนีผลแห่งบาปได้ ดังเรื่องของพระเจ้าเนมิราช ผู้ได้รับคำเชื้อเชิญจากพระอินทร์และเหล่าทวยเทพทั้งหลาย ให้ขึ้นไปชมสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในขณะที่ยังเป็นมนุษย์เพียงแต่ระหว่างการเดินทางนั้น พระองค์ได้พบเห็นสัตว์นรกที่กำลังรับทัณฑ์ทุกข์ทรมานมากมาย จึงไต่ถามมาตลีเทพบุตรว่า สัตว์นรกเหล่านั้นทำบาปกรรมอะไรไว้ จึงต้องมาเสวยวิบากกรรมอันทุกข์ทรมานเช่นนี้

เมื่อพระเจ้าเนมิราชเสด็จขึ้นสู่ทิพยราชรถแล้ว มาตลี-เทพบุตรทูลถามว่า “ทางไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์มี ๒ ทาง คือ

ไปตามทางซึ่งเป็นที่อยู่ของหมู่สัตว์ที่ทำบาปอกุศลไว้ กับไปทางสถานที่อยู่ของเหล่าสัตว์ผู้ทำบุญ พระองค์ประสงค์จะโปรดให้นำเสด็จไปทางไหน" พระราชาดำริว่า พระองค์ยังไม่เคยเห็นทั้ง ๒ ทาง จึงตรัสตอบว่า "อยากเห็นทั้งทางที่พวกสัตว์นรกกำลังเสวยผลกรรม และทางที่ผู้มีบุญได้เสวยความสุข" มาตลีเทพบุตรเห็นว่าไม่อาจจะแสดงสถานที่ทั้งสองในขณะเดียวกันได้ จึงทูลถามว่า "ข้าแต่พระราชาผู้ประเสริฐ ทางหนึ่งไปที่อยู่ของผู้ทำบาป ทางหนึ่งไปที่อยู่ของผู้ทำบุญ จะโปรดให้ข้าพระองค์นำเสด็จไปทางไหนก่อน

*พระราชาดำริว่า เราจะไปเทวโลกอยู่แล้ว ก่อนไปเราถือโอกาสขอไปชมเมืองนรกก่อนว่า ที่อยู่ของเหล่าสัตว์ผู้ทำบาปผู้มีกรรมหยาบช้า ซึ่งเป็นคติของผู้ทุศีลเป็นอย่างไร จะได้นำกลับมาเล่าให้พสกนิกรของเราฟัง เพื่อจะได้ตั้งใจทำบุญล้วนๆ ไม่ทำบาปอกุศลกันต่อไป"

เมื่อเวชยันตราชรถเคลื่อนออกจากเมืองแล้ว มาตลีเทพสารถีชี้แม่น้ำชื่อเวตรณีให้พระเจ้าเนมิราชได้ทอดพระเนตร แม่น้ำนี้เป็นแม่น้ำที่ข้ามยาก ถ้าลงไปจะได้รับความแสบเผ็ดร้อน

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๕๗

เดือดพล่าน เปรียบดังเปลวเพลิง นายนิรยบาลในนรกถือศัสตราวุธ มีดาบ มีด โตมร หอก และไม้ค้อน เป็นต้น ซึ่งลุกโพลงด้วยไฟ เที่ยวประหารทิ่มแทงโบยตีสัตว์นรกตนนั้นบ้างตนนี้บ้าง พวกสัตว์นรกทนต่อทุกข์นั้นไม่ได้ ก็ตกลงในแม่น้ำเวตรณีซึ่งจะเรียกว่าเวตรณีนรกก็ได้

แม่น้ำเวตรณีนี้เต็มไปด้วยเครือเลื้อยที่มีหนามคมแหลมใหญ่และยาวประมาณเท่าหอก มีเพลิงลุกโพลงข้างบน พวกสัตว์นรกต้องอยู่ในแม่น้ำเวตรณีหลายพันปีนรก และถูกตัดเป็นท่อนเล็กท่อนใหญ่ เพราะเถาวัลย์มีหนามแหลมคมกริบ มีเพลิงลุกโชติช่วง มีหลาวเหล็กลุกโพลงประมาณเท่าลำตาล ตั้งขึ้นภายใต้เถาวัลย์เหล่านั้น เหล่าสัตว์นรกต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในแม่น้ำเวตรณียาวนานมาก ครั้นพลาดจากเถาวัลย์ก็ตกลงที่ปลายหลาว ร่างกายถูกหลาวแทงทะลุไหม้ เหมือนปลาที่ถูกเสียบด้วยไม้ปลายแหลมแล้วย่างไฟอย่างนั้น หลาวเหล่านั้นก็ลุกเป็นไฟ พวกสัตว์นรกก็ลุกเป็นไฟ โดยเฉพาะบริเวณใต้หลาว ยังมีใบบัวเหล็กแหลมคมเหมือนมีดโกน ลุกเป็นไฟอยู่ใต้น้ำอีกชั้นหนึ่ง

ครั้นพวกสัตว์นรกพลัดตกจากหลาวแล้ว ต่างต้องตกลงในใบบัวเหล็กเสวยทุกขเวทนานานหลายปี จากนั้นสัตว์นรกเหล่านั้นก็ตกลงไปในน้ำที่แสบร้อน แม้น้ำก็ลุกเป็นไฟ ไฟก็ลุก

ท่วมสัตว์นรกเหมือนมีคนเอาน้ำมันมาราดรดทั้งตัว แล้วเอาไฟมาจุดเผาทั้งเป็นอย่างนั้น แต่ในนรกร้อนยิ่งไปกว่านั้นหลายเท่านัก ร้อนจนเกิดเป็นควัน และที่บริเวณใต้แม่น้ำก็ยังเต็มไปด้วยเครื่องประหารอันคมกริบอีกมากมาย

เมื่อสัตว์นรกดำลงไปใต้น้ำด้วยคิดว่า ใต้น้ำน่าจะปลอดภัย ได้รับความทุกข์ทรมานน้อยกว่า แต่พอดำลงไปกลับกลายเป็นท่อนน้อยท่อนใหญ่ เพราะเครื่องประหารอันคมกริบนั้น พวกสัตว์นรกไม่อาจทนทุกข์ทรมานเช่นนั้นได้ พากันร่ำร้องน่ากลัวมาก บางครั้งก็ไหลไปตามกระแสน้ำ บางครั้งก็ทวนกระแส เท่านั้นยังไม่พอ นายนิรยบาลที่อยู่บนฝั่งยังซัดลูกศร มีด โตมร หอก แทงสัตว์นรกเหล่านั้น เหมือนคนหาปลาเอาฉมวกแทงปลาที่อยู่ในชะลอมอย่างนั้น พวกสัตว์นรกต้องคอยหลบหลีกแต่ไม่อาจหลบพ้น เมื่อถูกแทงหนักเข้า ทนทุกขเวทนาไม่ไหวพากันร้องลั่น จากนั้นนายนิรยบาลจะนำเบ็ดเหล็กที่ลุกเป็นไฟ เกี่ยวสัตว์นรกเหล่านั้นขึ้นมาจากแม่น้ำเวตรณี ฉุดให้นอนบนแผ่นดินเหล็กที่ลุกเป็นไฟ ยัดก้อนเหล็กแดงลุกเป็นไฟเข้าปากสัตว์นรกเหล่านั้น

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นพวกสัตว์นรกถูกทรมานเช่นนั้น ทรงสะดุ้งกลัว เพราะไม่เคยพบเห็นที่ไหนในโลกมนุษย์เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการทรมานผู้ทำผิดในโลกมนุษย์ถือว่า

ยังมีความเมตตาอยู่บ้าง หรือแม้จะลงโทษก็ไม่ได้รับความลำบากขนาดนี้ ยังมีโอกาสพักการลงโทษบ้าง แต่สัตว์นรกต้องถูกทรมานตลอดเวลา ไม่มีการหยุดพักการลงโทษ จึงตรัสถามมาตลีเทพสารถีว่า "สัตว์เหล่านี้ได้ทำบาปกรรมใดไว้ จึงตกในแม่น้ำเวตรณีเช่นนี้"

มาตลีเทพสารถีทูลตอบว่า "สัตว์เหล่านี้ สมัยที่ยังเป็นมนุษย์ในโลก มีเรี่ยวแรงมีพละกำลังมาก แต่นำไปใช้เบียดเบียนผู้อื่น เที่ยวทรมาน ด่ากระทบและรังแกสัตว์ที่มีกำลังน้อยกว่า ตายไปจึงต้องตกในเวตรณีนรกนี่แหละ" ครั้นทูลตอบปัญหาแล้วก็ทำให้บริเวณนั้นอันตรธานไป และขับรถต่อไปเพื่อแสดงสัตว์นรกขุมอื่น ซึ่งกำลังถูกลงโทษเพราะผลแห่งกรรมที่ทำไว้ในอดีตครั้งที่เป็นมนุษย์

การไปเที่ยวนรกโดยอาศัยกายมนุษย์หยาบนั้น ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่ายๆ หรือหากจะไปได้ต้องเป็นผู้มีฤทธิ์มีอานุภาพมาก เพราะกายเหล่านี้ไม่อาจรองรับความร้อนของไฟในนรกได้ ต้องอาศัยกายธรรมที่สว่างไสวกว่าดวงอาทิตย์ยามเที่ยงมาเรียงกันเต็มท้องฟ้า อาศัยความสว่างจากธรรมกายจึงจะไปรู้ไปเห็นสัตว์-นรกขุมลึกๆ ได้ ทนต่อความร้อนในนรกได้ ในพระไตรปิฎกกล่าวไว้ว่า มาตลีเทพสารถีอาศัยเทวานุภาพ เนรมิตแดนนรกเหล่านั้น

ให้พระเจ้าเนมิราชได้เห็น เพราะฉะนั้นถ้าอยากไปรู้ไปเห็น ไปพิสูจน์ด้วยตัวเอง ไปตรวจดูนิรยภูมิ ต้องหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวให้ได้ เมื่อนั้นเราจะเข้าใจภพภูมิต่างๆ ได้อย่างแจ่มแจ้งกันทุกคน

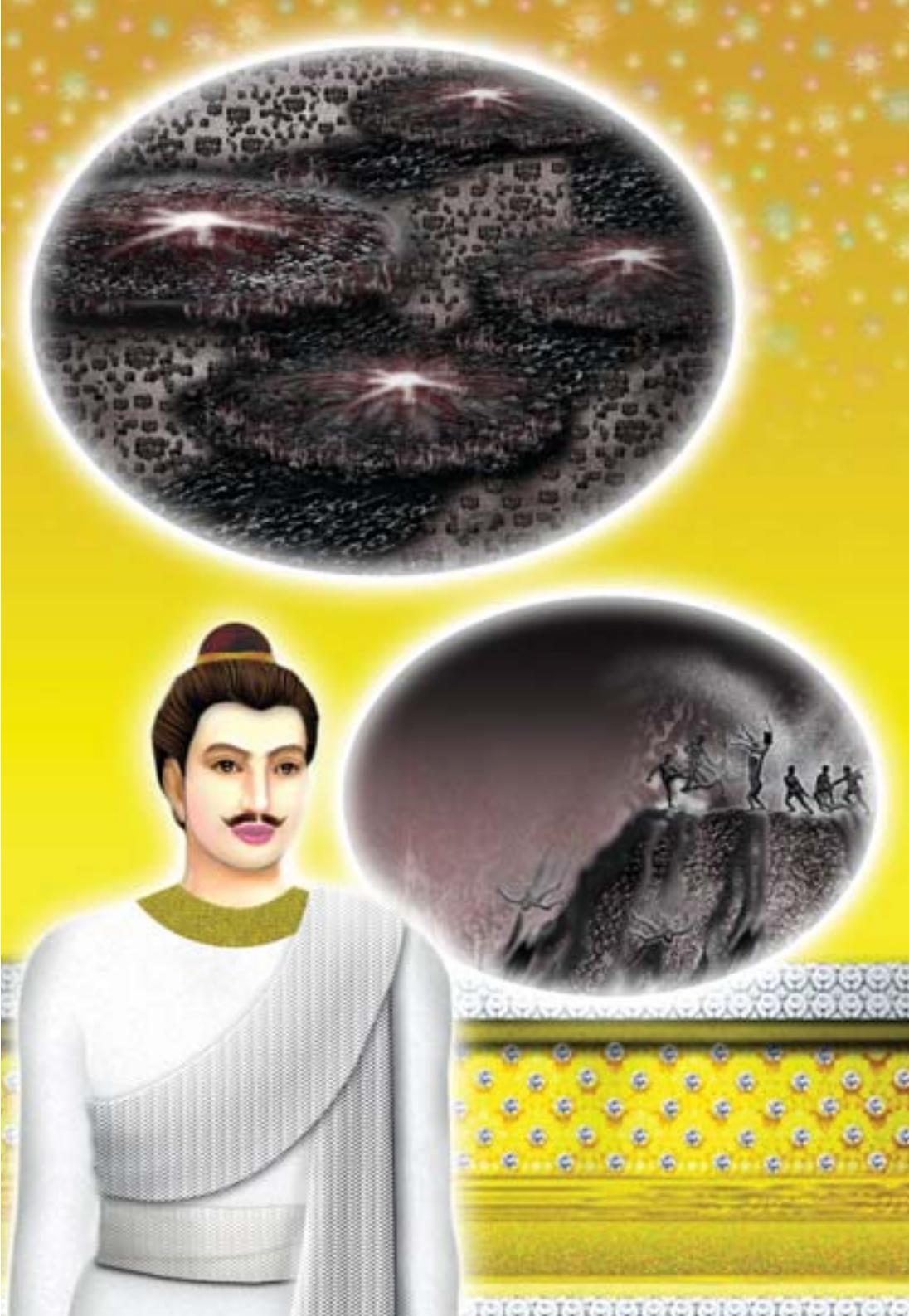

๕๓

เนมิราชชาดก
บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๗)

ทาน พวกพาลชนเมื่อให้ ก็ให้ได้ยาก กุศลธรรม พวกพาลชนเมื่อทำ ก็ทำได้ยาก พวกอสัตบุรุษย่อมไม่ทำตามสัตบุรุษธรรมของสัตบุรุษ พวกอสัตบุรุษดำเนินตามได้ยากแสนยาก เพราะฉะนั้น การไปจากโลกนี้ของพวกสัตบุรุษ และพวกอสัตบุรุษจึงต่างกัน พวกอสัตบุรุษย่อมไปสู่นรก พวกสัตบุรุษย่อมเป็นผู้ดำเนินไปสู่สวรรค์

พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ เป็นสมบัติอันล้ำค่ากว่ารัตนะใดๆ ในโลก เพราะเป็นที่พึ่งทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เป็นสิ่งที่เราต้องแสวงหา ต้องปฏิบัติเพื่อเข้าให้ถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้งสามให้ได้ พระรัตนตรัยนี้เป็นสิ่งที่เราควรยึดเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกตลอดไป ส่วนสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงเครื่องอาศัยสำหรับสร้างบารมีเท่านั้น ไม่ได้มีไว้ให้ยึดมั่นถือมั่น เราเกิดมาเพียงอาศัยสิ่งเหล่านี้สร้างบารมีเท่านั้น คิดอย่างนี้จะได้มุ่งแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระของชีวิต เป็นความจริงอันประเสริฐของพระอริยเจ้าที่เรียกว่า อริยสัจ มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน ชีวิตเราจะได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง

มีวาระพระบาลีใน มัจฉริสูตร ว่า

“ทุทฺททํ ททมานานํ ทุกฺกรํ กมฺมกุพฺพตํ
อสนฺโต นานุกุพฺพนฺติ สตํ ธมฺโม ทุรนฺวโย
ตสฺมา สตญฺจ อสตญฺจ นานา โหติ อิโต คติ
อสนฺโต นิรยํ ยนฺติ สนฺโต สคฺคปรายนา

ทาน พวกพาลชนเมื่อให้ ก็ให้ได้ยาก กุศลธรรม พวกพาลชนเมื่อทำ ก็ทำได้ยาก พวกอสัตบุรุษย่อมไม่ทำตามสัตบุรุษธรรมของสัตบุรุษ พวกอสัตบุรุษดำเนินตามได้ยากแสนยาก

เพราะฉะนั้น การไปจากโลกนี้ของพวกสัตบุรุษ และพวกอสัตบุรุษจึงต่างกัน พวกอสัตบุรุษย่อมไปสู่นรก พวกสัตบุรุษย่อมเป็นผู้ดำเนินไปสู่สวรรค์”

คติในสัมปรายภพของสัตบุรุษและอสัตบุรุษ หรือภาษาที่เข้าใจกันง่ายๆ คือระหว่างคนดีกับคนชั่ว หรือคนพาลกับบัณฑิตนั้นแตกต่างกันมาก และไกลกันยิ่งกว่าฝั่งของมหาสมุทรฝั่งนี้กับฝั่งตรงกันข้าม หรือไกลกันยิ่งกว่าแผ่นดินกับท้องฟ้า เพราะอยู่คนละด้าน คือ ถ้าทำบุญไว้มากๆ เมื่อละสังขารแล้ว ย่อมไปเสวยสุขอยู่ในโลกสวรรค์ ซึ่งอยู่สูงจากโลกมนุษย์นี้ขึ้นไปไกลมาก ส่วนผู้ที่ประกอบอกุศลกรรมไว้มาก ครั้นละโลกไป ย่อมต้องลงสู่อบายภูมิไปเสวยทุกข์ในนรกขุมต่างๆ ซึ่งอยู่ลึกมาก อันเป็นไปตามกำลังวิบากกรรมที่ได้ทำไว้ครั้งที่ยังเป็นมนุษย์ ความแตกต่างในสัมปรายภพของผู้ทำบุญและบาปจึงไกลกันเช่นนี้

แม้มนุษย์ส่วนใหญ่จะเข้าใจเรื่องนรกสวรรค์บ้าง แต่ยังไม่แจ่มแจ้งเพราะมองไม่เห็น จึงยังมีความประมาทในชีวิต และเพราะไม่พบกัลยาณมิตร บางครั้งจึงหลงผิดไปเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีใด จะด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ผลที่ออกมาย่อมต้องได้รับผลกรรมแสนทุกข์ทรมานอย่างที่ไม่สามารถหลีกหนีไปได้ เพียงแต่

ช้าหรือเร็วเท่านั้น ฉะนั้นอย่าได้ประมาทสร้างกรรมอันเป็นทุกข์เข็ญให้กับตัวเอง เหมือนอย่างสัตว์นรกที่พระเจ้าเนมิราชไปพบเห็นมาด้วยตาเนื้อของท่าน ซึ่งหลวงพ่อได้เล่าเมื่อคราวที่แล้ว

*ขณะที่มาตลีเทพสารถีนำพระเจ้าเนมิราชผู้สั่งสมบุญบารมีไว้มากจนร่ำลือไปถึงสวรรค์เพื่อไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์นั้น ระหว่างการเดินทางสู่เทวโลก พระเจ้าเนมิราชอยากเห็นเหล่าสัตว์ที่ตกไปในอบายภูมิว่า มีความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง นรกเป็นอย่างไร วิบากกรรมอันทุกข์ทรมานของผู้ทำบาปกรรมไว้เป็นอย่างไรบ้าง มาตลีเทพสารถีจึงได้แสดงให้ดูด้วยเทวานุภาพ

ซึ่งในครั้งนี้ ระหว่างทางพระองค์ได้พบเห็นสัตว์นรกที่กำลังถูกสุนัขเคี้ยวกิน มีทั้งสุนัขแดง สุนัขด่าง ฝูงแร้ง ฝูงกาที่น่ากลัวมากๆ กำลังเคี้ยวกินสัตว์นรก สถานที่ของสัตว์เหล่านี้เป็นที่ที่มาตลีเทพบุตรเคยเห็นมาก่อน จึงได้ใช้เทวานุภาพบันดาลให้พระราชาเห็น พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นแล้วถึงกับสะดุ้ง ทั้งสงสารและหวาดกลัว นึกไม่ถึงว่า สัตว์ในนรกแห่งนี้จะได้รับทุกข์ทรมานแสนสาหัสสากรรจ์มากกว่าการถูกทรมานในโลกมนุษย์มากนัก พระองค์ได้ตรัสถามถึงวิบากกรรมของสัตว์เหล่านี้

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๖๐

มาตลีเทพบุตรตอบว่า "สัตว์เหล่านี้เคยเป็นผู้ตระหนี่เหนียวแน่น มีบาปธรรมประจำใจ มักด่าบริภาษ เบียดเบียนสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ใช้วาจาเหมือนหอกเหมือนดาบ คอยทิ่มแทงเชือดเฉือนคนอื่นบ้าง กล่าวกระทบ-กระเทียบให้เขาเจ็บใจบ้าง สัตว์เหล่านี้มีกรรมหยาบช้า ครั้นละโลกแล้ว จึงมาเป็นสัตว์นรกถูกฝูงสุนัขฝูงกาเคี้ยวกินเช่นนี้"

ส่วนสัตว์นรกบางพวกชอบโกงลูกหนี้ เพราะอาศัยความโลภในทรัพย์สมบัติของคนอื่น จึงสร้างพยานเท็จขึ้น ทำให้คนอื่นมีหนี้สินล้นตัว และอาศัยเล่ห์เหลี่ยมในการทำธุรกิจที่ไม่ถูกต้อง เป็นคนมักทำความชั่วเอารัดเอาเปรียบคนอื่นเป็นปกติ จึงต้องร้องไห้ดิ้นรนอยู่ในหลุมถ่านเพลิงที่เผาไหม้ตัวเช่นนี้

จากนั้น มาตลีเทพสารถีได้ขับรถต่อไป บันดาลให้เห็นเหล่าสัตว์ ที่กำลังถูกนายนิรยบาลจับเท้าขึ้นข้างบน เอาศีรษะลงล่าง โยนลงไปในหม้อโลหะที่ร้อนแรงในโลหกุมภีนรก พระเจ้าเนมิราชตรัสถามว่า "ทำไมสัตว์เหล่านี้จึงมาตกอยู่ที่นี้ มาตลีเทพสารถีทูลว่า "เป็นเพราะสัตว์เหล่านี้มีจิตใจหยาบช้า ถูกอกุศลเข้าสิงจิตให้กระทำความผิดต่อสมณพราหมณ์ รังแกท่านไม่ให้อยู่เป็นสุขในการบำเพ็ญสมณธรรม มีความเห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว จึงต้องตกในโลหกุมภีนรก

อันร้อนแรงนี้”

พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นนายนิรยบาลเอาเชือกเหล็กที่ลุกโพลงเป็นไฟ ผูกคอสัตว์นรกแล้วดึงขึ้นมาตัดคอ ให้แช่ในน้ำร้อนแล้วโบยตี บางทีตัดศีรษะโยนลงไปในน้ำร้อน กลายเป็นสัตว์นรกหัวขาด จึงไต่ถามบุพกรรมที่ทำไว้ มาตลีเทพบุตรตอบว่า “ที่เป็นเช่นนี้เพราะครั้งเป็นมนุษย์ มักจับนกมาฆ่า ตัดคอนกทิ้งแล้วเอาตัวไปทำเป็นอาหารบ้าง นำไปขายเลี้ยงชีพบ้าง กรรมนั้นจึงส่งผลให้มารับเคราะห์กรรมอันทุกข์ทรมานในนรก”

เมื่อพระราชาทรงตรวจดูนรกไปเรื่อยๆ เห็นแม่น้ำน่ารื่นรมย์ที่มีสายน้ำไหลไปตามปกติสัตว์นรกไม่อาจทนความกระหายเพราะเร่าร้อนเนื่องจากถูกเพลิงเผาไหม้ จึงเดินย่ำแผ่นดินโลหะที่ลุกโพลงลงสู่แม่น้ำ ทันใดนั้นเอง น้ำดื่มนั้นกลับกลายเป็นแกลบและใบไม้ลุกโพลง สัตว์นรกไม่อาจทนความกระหาย ต่างเคี้ยวแกลบและใบไม้อันลุกโพลงด้วยไฟ กินดื่มแทนน้ำ แกลบและใบไม้นั้นก็เผาร่างกาย แล้วไหลออกทางส่วนล่าง สัตว์นรกไม่อาจทนทุกข์ทรมานนั้น พากันประคองแขนทั้งสองร้องไห้เสียงระงมอย่างน่าสงสาร

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นดังนั้น จึงตรัสถามเหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา มาตลีเทพสารถีทูลว่า “สัตว์เหล่านี้ มี

การงานไม่บริสุทธิ์ เป็นผู้เห็นแก่ได้ มีความโลภฝังติดอยู่ในใจ เวลาขายข้าวเปลือก จะเอาข้าวเปลือกที่มีเมล็ดสมบูรณ์ผสมกับเมล็ดลีบให้คนซื้อ ชอบขายของเทียม ของปลอมและโกงคนอื่น เพราะกรรมนั้นเป็นเหตุ จึงทำให้ต้องมาชดใช้กรรมในนรกขุมนี้”

ครั้นเคลื่อนราชรถต่อไปเพื่อดูขุมอื่น ทรงพบเห็นนายนิรยบาลจำนวนมาก กำลังล้อมเหล่าสัตว์นรก เหมือนนายพรานล้อมฝูงกวางในป่า แล้วเอาอาวุธชนิดต่างๆ ยิง และทิ่มแทงสัตว์นรก ทำให้ร่างกายของสัตว์นรกเหล่านั้นเป็นช่องปรุไปหมด เหมือนใบไม้เก่า ต่างร้องโหยหวนอย่างน่าเวทนา

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นดังนั้น อดที่จะตรัสถามมาตลีเทพสารถีไม่ได้ว่า “ทำบาปกรรมอะไร จึงมาเสวยทุกข์เช่นนี้” มาตลีตอบว่า “เมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ สัตว์เหล่านี้ไม่เลี้ยงชีพโดยสุจริต ไปขโมยของคนอื่น ขโมยข้าวเปลือก ทรัพย์สิน เงิน ทอง แพะ แกะ ปศุสัตว์ วัว กระบือของชาวบ้านเป็นอาจิณ ทำให้เจ้าของได้รับความเดือดร้อน เพราะกรรมที่ทำไว้นั้น ทำให้ต้องมาเสวยทุกข์ทรมานในนรกขุมนี้”

จะเห็นว่า กรรมที่ทำไว้ในโลกมนุษย์ จะตามส่งผลถึงภพชาติหน้า และบางอย่างยังตามส่งผลอีกหลายภพหลายชาติ เราต้องระวังอย่าได้พลั้งพลาดไปทำกัน ต้องมีสติยับยั้งให้ดี ไม่

ล่วงเกินใครด้วยกาย วาจาและใจ และหมั่นสร้างบุญกุศลให้เต็มที่ ชีวิตของเราจะได้ปลอดภัยจากภัยในอบายภูมิ ห่างไกลจากบาปอกุศลที่จะมาสู่ตัวเรา จะมีแต่บุญกุศลอุ้มชูชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป คอยบันดาลความสำเร็จให้บังเกิดขึ้นในชีวิตการสร้างบารมีของเรา ฉะนั้นอย่ามองข้ามบุญและบาปแม้เพียงเล็กน้อยว่าจะไม่ให้ผล ขอให้ละบาปทุกชนิด ทำแต่บุญกุศล และทำใจให้ผ่องใส เราจะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไปกันทุกคน

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๘)

คนเหล่าใดในโลกนี้ เป็นคนตระหนี่ ดีแต่ว่าคนอื่นทำการกีดขวางคนอื่นผู้ให้อยู่ คนเหล่านั้นย่อมเข้าถึงนรก กำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน หรือยมโลก

พระรัตนตรัย คือ รัตนะอันล้ำค่ายิ่งกว่ารัตนะใดๆ ในโลก เพราะเป็นที่พึ่งที่ระลึกทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เป็นสิ่งที่เราต้องแสวงหา ต้องปฏิบัติให้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระ-รัตนตรัยนี้ให้ได้ ชีวิตจึงจะสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีพ เพราะมีหลักของชีวิต ส่วนสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้เป็นเพียงเครื่องอาศัยสำหรับสร้างบารมีเท่านั้น ไม่ได้มีไว้ให้ยึดติดหรือยึดมั่นถือมั่น เราเกิดมาเพียงอาศัยสิ่งเหล่านี้สร้างบารมีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการได้อัตภาพเป็นมนุษย์ มุ่งแสวงหาสิ่งที่เป็นแก่นสารของชีวิต หาความจริงและความรู้อันประเสริฐของพระอริยเจ้า มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพานและที่สุดแห่งธรรม

มีวาระพระบาลีใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

“เยธ มจฺฉริโน โลเก กทริยา ปริภาสกา
อญฺเญสํ ททมานานํ อนุตรายกรา นรา
นิรยํ ติรจฺฉานโยนึ ยมโลกูปปชฺชเร

คนเหล่าใดในโลกนี้ เป็นคนตระหนี่ ดีแต่ว่าคนอื่นทำการกีดขวางคนอื่นผู้ให้อยู่ คนเหล่านั้นย่อมเข้าถึงนรก กำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน หรือยมโลก”

เนื่องจากมนุษย์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ฟังคำสอนของพระผู้มี-

พระภาคเจ้า เมื่อไม่ได้รับแสงสว่างแห่งธรรมจากผู้รู้ จากบัณฑิตนักปราชญ์ จึงมัวประมาทเพลิดเพลินในชีวิต ไม่แสวงหาบุญกุศลใส่ตัว มีความตระหนี่ฝังแน่นอยู่ในใจ หลงผิดไปทำบาปอกุศลจนเป็นอาจิณ เช่น ขัดขวางคนอื่นที่กำลังทำความดีบ้าง ล่วงละเมิดศีลซึ่งเป็นมาตรฐานของความเป็นมนุษย์บ้าง เพราะไม่เห็นผลของบาปว่า จะเป็นวิบากอันเผ็ดร้อนเพียงไร เนื่องจากจิตใจถูกความโลภ ความโกรธ ความหลงครอบงำจนมืดสนิท จึงทำให้ชีวิตหลังความตายน่ากลัว ต้องตกไปสู่อบายภูมิ

บุคคลเหล่านี้จะเสียใจต่อเมื่อบาปนั้นตามส่งผล เมื่อรู้ตอนนั้นก็สายเกินไปแล้ว แก้ไขอะไรก็ไม่ได้ ร้องทุกข์ก็ไม่ได้ ต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสในอบาย ซึ่งหนักยิ่งกว่าการรับโทษในเมืองมนุษย์มากมายนัก ดังประสบการณ์ของพระเจ้าเนมิราชที่ได้ไปพบเห็นสัตว์นรก ซึ่งกำลังเสวยวิบากกรรมอันทุกข์ทรมานเป็นผลที่เกิดมาจากเมื่อครั้งที่ยังเป็นมนุษย์นั่นเอง

*ในระหว่างทางที่มาตลีเทพสารถีขับรถไปนั้น ได้แสดงภาพของนายนิรยบาลที่กำลังเอาเชือกเหล็กลุกโพลง ผูกคอสัตว์นรก จับตัวให้ล้มลงบนแผ่นดินเหล็กที่ลุกโพลง เอาอาวุธชนิดต่างๆ

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๖๘

กระหน่ำทุบตีอย่างไร้ปรานี พระเจ้าเนมิราชจึงไต่ถามถึงบุพกรรมของสัตว์นรกเหล่านั้น มาตลีเทพสารถีทูลว่า “สัตว์นรกเหล่านี้เคยเป็นคนฆ่าแกะ สุกร ปลา ครั้นฆ่าสัตว์เลี้ยงแล้ว ได้แล่เนื้อออกเป็นชิ้นๆ เพื่อวางขายในร้าน เขาทำอาชีพฆ่าสัตว์เพื่อนำไปขายเลี้ยงชีพจนตลอดชีวิต ครั้นละจากโลกมนุษย์แล้ว เพราะกรรมนั้นเป็นเหตุ สัตว์นรกเหล่านี้จึงถูกนายนิรยบาลเอาเชือกเหล็กที่ลุกโพลงผูกคอไว้และจับตัวมาประหารด้วยอาวุธต่างๆ ตามที่พระองค์เห็นนั่นเอง”

มาตลีเทพสารถีขับรถต่อไป พลางแสดงห้วงน้ำที่เต็มด้วยมูตรและคูถ มีกลิ่นเหม็นไม่สะอาด เน่าฟุ้งไปทั่ว พวกสัตว์นรกถูกความหิวครอบงำ ต่างกินมูตรและคูถนั้นด้วยความเอร็ดอร่อย เนื่องจากในภพชาติก่อน สัตว์นรกเหล่านี้ชอบก่อทุกข์เบียดเบียนมิตรสหาย และผู้อื่นเสมอ อีกทั้งเป็นคนพาลประทุษร้ายมิตร บริโภคข้าวปลาอาหารที่บ้านเพื่อนแล้ว ยังขโมยเงินทองของเขาอีก ด้วยกรรมนั้นจึงทำให้ต้องกินมูตร และคูถในห้วงน้ำเน่าแห่งนี้เป็นเวลายาวนาน

นรกขุมถัดไป เป็นห้วงน้ำที่เต็มด้วยเลือดและหนอง มีกลิ่นเหม็นไม่สะอาด สัตว์นรกถูกความร้อนแผดเผาแล้ว พากันดื่มเลือดและหนองเป็นอาหาร ที่เป็นเช่นนี้เพราะเมื่อครั้งยังเป็น

มนุษย์ ได้ฆ่ามารดาบิดาของตน และพระอรหันต์ซึ่งถือเป็นความผิดที่ร้ายแรงเป็นกรรมหนัก นอกจากจะตกอเวจีมหานรกแล้ว เศษกรรมยังทำให้มาตกนรกขุมนี้อีก

มาตลีเทพสารถีได้แสดงอุสสทนรกขุมต่อไป ซึ่งนายนิรยบาลกำลังเอาเบ็ดเหล็กลุกโพลงโตเท่าลำตาล เกี่ยวลิ้นสัตว์นรกขึ้นมา ทำให้สัตว์นรกเหล่านั้นล้มลงบนแผ่นโลหะที่ลุกโพลงและให้นอนแผ่ เอาขอเหล็กสับเหมือนสับหนังโค พวกสัตว์นรกดิ้นรนเหมือนปลาดิ้นอยู่บนบก ไม่อาจทนทุกข์นั้นได้ พากันร้องไห้คร่ำครวญด้วยความทุกข์ระทม

มาตลีเทพสารถีทูลพระเจ้าเนมิราชว่า “สัตว์นรกเหล่านี้สมัยที่ยังเป็นมนุษย์อยู่ในตำแหน่งผู้ตีราคาสินค้า ไปโกงเขาบ้างหรือเป็นพ่อค้าเอาเปรียบเขา เป็นผู้เห็นแก่ได้อย่างเดียว มีความโลภครอบงำจิตใจ กดราคาสินค้าของผู้ที่มาขายให้ตนต่ำกว่าความเป็นจริง ซื้อถูกขายแพงเกินความเป็นจริง เพราะกรรมนั้นจึงต้องมาเสวยวิบากกรรมเช่นนี้”

ครั้นผ่านนรกขุมต่อไป ได้พบสัตว์นรกหญิงมีร่างกายแตกไปทั่ว มีแมลงวันตอม เปรอะเปื้อนไปด้วยเลือดและหนอง มีศีรษะขาด ประคองแขนทั้งสองร้องไห้ หญิงนรกเหล่านี้จมอยู่ในแผ่นดินเพียงแค่เอวตลอดเวลา ภูเขาไฟมาจาก ๔ ทิศ

ลุกโพลงกลิ้งมาบดหญิงนรกเหล่านั้นให้ละเอียดไป ครั้นตายไปก็กลับฟื้นขึ้นมาใหม่

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นแล้ว ทั้งหวาดกลัวและสงสารสัตว์นรกเหล่านั้นเป็นกำลัง มาตลีเทพสารถีทูลว่า "หญิงนรกเหล่านั้น เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลกเป็นหญิงนักเลงชอบเที่ยวหมกมุ่นในอบายมุข นอกใจสามี คบหายินดีในชายอื่นเป็นอาจิณ จึงต้องมารับกรรมเช่นนี้"

นอกจากนี้ยังมีสัตว์นรกที่ตกอยู่ในบ่อใหญ่เต็มไปด้วยถ่านเพลิงลุกโพลง สัตว์นรกเหล่านั้นถูกนายนิรยบาลถืออาวุธต่างๆ ทิ่มแทงเหมือนนายโคบาลแทงฝูงโคที่ไม่เข้าคอก มาตลีเทพสารถีทูลว่า "สัตว์เหล่านี้ เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลก เป็นผู้มีกรรมไม่ดีล่วงเกินภรรยาของชายอื่น และประพฤตินอกใจภรรยาของตนเองไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรม ทำให้มาตกนรกขุมนี้ ที่เป็นประดุจโคถูกทิ่มแทงให้ได้รับความเจ็บปวดอยู่ตลอดเวลา"

ทูลดังนี้แล้ว มาตลีเทพบุตรได้ทำนรกขุมนั้นให้อันตรธานไป และได้แสดงนรกเป็นที่หมกไหม้ของพวกมิจฉาทิฏฐิต่อไปอีก พระเจ้าเนมิราชตรัสถามว่า "สัตว์นรกเหล่านี้ ทั้งน้อยใหญ่ มีรูปร่างพิลึกแออัดยัดเยียดอยู่ในนรกสัตว์นรกเหล่านี้ทำบาปอะไรไว้ จึงต้องเสวยทุกขเวทนาอันแสนสาหัสถึงเพียงนี้"

มาตลีเทพสารถีทูลว่า “สัตว์เหล่านี้เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลก เป็นผู้มีความเห็นผิด เป็นมิจฉาทิฏฐิ คือ คิดเอาเองด้วยความเข้าใจผิดว่า ทานที่ให้ไม่มีผล การบูชาไม่มีผล การเซ่นสรวงไม่มีผล ผลวิบากแห่งกรรมที่ทำดีทำชั่วไม่มี มารดาบิดาไม่มีบุญคุณ สมณพราหมณ์ผู้ตั้งใจปฏิบัติเพื่อละราคะ โทสะ โมหะไม่มีในโลก สัตว์ผู้ผุดเกิดไม่มี โลกนี้ไม่มี โลกหน้าไม่มี ครั้นทำบาปอกุศลเป็นอาจิณ และชักชวนผู้อื่นให้มีความเห็นผิดตามไปด้วย จึงต้องตกไปในอเวจีมหานรกเป็นเวลายาวนาน ครั้นพ้นจากมหานรกนั้นต้องมาเสวยทุกขเวทนาอันแสนสาหัสในอุสสทนรกแห่งนี้อีกยาวนานเช่นเดียวกัน”

จะเห็นว่า ชีวิตหลังความตายของผู้ที่ทำแต่บาปอกุศลเป็นอาจิณ ช่างเป็นชีวิตที่อาภัพอับโชคเหลือเกิน อับโชค คือ หมดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้สูงขึ้น หมดโอกาสที่จะสั่งสมบุญเหมือนในโลกมนุษย์ ต้องเสวยผลกรรมในอบายเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้นหลวงพ่อจึงอยากให้ทุกคนพ้นจากอบายภูมิเหล่านี้ ไม่ว่ากี่ภพกี่ชาติที่เราเวียนว่ายตายเกิดเพื่อสร้างบารมีในสังสารวัฏนี้ ขออย่าได้พลัดหลงไปบังเกิดในดินแดนแห่งความทุกข์ทรมานเหล่านั้นเลย นั่งธรรมะกันได้ดีกว่านี้ เราค่อยฝันในฝันไปดูกัน ไปพิสูจน์ความเป็นไปของสัตว์เหล่านั้น

ทั้ง ๓๑ ภูมิ จะได้ไม่ต้องตกไปในอบายภูมิเหล่านั้นเด็ดขาด ถ้าละเว้นจากบาปอกุศลทั้งหลาย ทำแต่บุญกุศลล้วนๆ และหมั่นประพฤติธรรม ทำใจให้ผ่องใส สั่งสมบุญยิ่งๆ ขึ้นไป โดยไม่ประมาทในชีวิต เส้นทางไปสู่สวรรค์นิพพานของเราย่อมราบรื่นกันทุกคน

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๙)

ชนเหล่าใด เมื่อของมีน้อยก็แบ่งให้ เหมือนพวกเดินทางไกล ย่อมแบ่งของให้แก่พวกที่เดินทางร่วมกัน ชนเหล่านั้น เมื่อชนอื่นตายแล้ว ก็ชื่อว่าย่อมไม่ตาย ธรรมนี้เป็นของบัณฑิตแต่ปางก่อน ชนพวกหนึ่งเมื่อของมีน้อยก็แบ่งให้ ชนพวกหนึ่งมีของมากก็ไม่ให้ ทักษิณาที่ให้แต่ของน้อยนับเสมอด้วยพัน

ปัจจุบัน คนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการสั่งสมบุญน้อยกว่าการสั่งสมทรัพย์ เพราะเราอยู่ในยุคสมัยของโลกาภิวัตน์ที่มนุษย์วิ่งตามกระแสวัตถุนิยม แต่ดูเหมือนว่าแม้จะมีสมบัตินอกตัวมากมาย แต่ความทุกข์ทั้งหลายก็ยังคงอยู่ ผู้รู้ทั้งหลายท่านสอนว่าความสุขไม่ได้อยู่ที่มีสมบัติภายนอกแต่อยู่ที่ใจ โดยเฉพาะใจที่สะอาดบริสุทธิ์หยุดนิ่ง เมื่อใดที่เราน้อมนำใจกลับมาไว้ที่ตั้งดั้งเดิมของใจ คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หยุดนิ่ง ณ ที่ตรงนั้นได้อย่างสนิทสมบูรณ์ เมื่อนั้นเราจะเข้าถึงแหล่งกำเนิดแห่งความสุข และความบริสุทธิ์ ได้พบที่พึ่งที่ระลึกภายใน คือ พระรัตนตรัยนั่นเอง

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏใน มัจฉริสูตร ว่า

“เต มเตสุ น มิยฺยนฺติ อทฺธานํว สหาวชํ
อปฺปสฺมึ เย ปเวจฺฉนฺติ เอส ธมฺโม สนนฺตโน
อปฺปเสฺมเก ปเวจฺฉนฺติ พหุเนเก น ทิจฺฉเร
อปฺปสฺมา ทกฺขิณา ทินฺนา สหสฺเสน สมํ มิตา

ชนเหล่าใด เมื่อของมีน้อยก็แบ่งให้ เหมือนพวกเดินทางไกล ย่อมแบ่งของให้แก่พวกที่เดินทางร่วมกัน ชนเหล่านั้นเมื่อชนอื่นตายแล้ว ก็ชื่อว่าย่อมไม่ตาย ธรรมนี้เป็นของบัณฑิตแต่ปางก่อน ชนพวกหนึ่งเมื่อของมีน้อยก็แบ่งให้

ชนพวกหนึ่งมีของมากก็ไม่ให้ ทักษิณาที่ให้แต่ของน้อย นับเสมอด้วยพัน”

การสะสมทรัพย์เป็นเพียงปัจจัยเกื้อหนุนให้เรามีความสุขในภพชาตินี้ แต่การสั่งสมบุญจะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เรามีความสุขไปทุกภพทุกชาติ สิ่งดีๆ ที่เราได้มาในปัจจุบัน นอกจากความรู้และความสามารถแล้ว บุญเป็นสิ่งสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกอย่าง ผู้มีปัญญาทั้งหลายจึงหมั่นสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ ชีวิตของผู้ให้กับผู้ไม่ให้ต่างกันมาก คือ คนตระหนี่แม้มีของมากก็ไม่อยากให้ ส่วนทานบดีแม้มีของน้อยก็ให้น้อย มีมากก็ให้มาก ให้แล้วก็อยากให้อีก ส่วนมีแล้วจะไม่ให้เลยนั้น ไม่ใช่วิสัยของทานบดีผู้เป็นบัณฑิต เพราะใจของผู้ให้จะชุ่มด้วยบุญกว้างใหญ่ไพศาล เหมือนมหาสมุทรที่ไม่เคยอิ่มด้วยน้ำ การให้เป็นบันไดก้าวสำคัญ สำหรับเดินทางไกลไปสู่สุคติโลกสวรรค์

*ดังเรื่องของเหล่าทวยเทพผู้เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ได้เล่าถึงบุพกรรมของตนให้พระเจ้าเนมิราชได้รับฟัง ซึ่งเรื่องของพระองค์ หลวงพ่อได้นำมาเล่าติดต่อกันหลายตอน ทุกๆ เหตุการณ์ล้วนเป็นสิ่งที่พวกเราควรศึกษา เพื่อได้ข้อคิด เป็น

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๗๘

กำลังใจในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ถึงตอนที่เทวดาในเทวโลกได้ประชุมกันในสุธรรมาเทวสภา รอคอยการมาของพระเจ้าเนมิราช ท้าวสักกเทวราชทรงใคร่ครวญดูว่า ทำไมหนอ มาตลีจึงมาช้ากว่าปกติ ก็รู้ว่า มาตลี-เทพบุตรพาพระเจ้าเนมิราชไปชมนรกขุมต่างๆ แต่การเที่ยวเมืองนรกนั้น หากจะตรวจดูให้หมด แม้หมดอายุขัยของพระเจ้าเนมิราช ยังไม่สามารถสำรวจได้หมด เพราะนรกแต่ละขุมใหญ่โตมโหฬาร อีกทั้งมีขุมบริวารมากมาย เพราะฉะนั้นพระองค์จึงส่งเทพบุตรอีกองค์หนึ่งซึ่งมีความเร็วมาก ให้ไปตามมาตลีเทพบุตรมาเข้าเฝ้าโดยด่วน

เทพบุตรองค์นั้นรีบเหาะไปแจ้งมาตลีเทพบุตร มาตลีรีบนำเสด็จพระเจ้าเนมิราชไปยังสำนักของท้าวสักกะ ขณะที่ราชรถกำลังมุ่งหน้าสู่เทวโลกนั้น พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานที่ประดิษฐานอยู่ในอากาศของเทพธิดาท่านหนึ่ง มียอด ๕ ยอด ทั้งปราสาททำด้วยแก้วมณี กว้าง ๑๒ โยชน์ ประดับด้วยเครื่องอลังการมากมาย สมบูรณ์ด้วยอุทยานและสระโบกขรณีมีต้นกัลปพฤกษ์แวดล้อม และได้ทอดพระเนตรเห็นเทพธิดานั้นนั่งอยู่บนรัตนไสยาสน์ภายในเรือนยอด หมู่อัปสร ๑,๐๐๐ นางแวดล้อม เปิดมณีสีหบัญชรแลดูภายนอกด้วยใบหน้าที่อิ่มเอิบ

เบิกบาน พระองค์จึงตรัสถามถึงบุพกรรมของนางว่าได้ทำบุญอะไรไว้

มาตลีเทพสารถีทูลว่า "เทพธิดาชื่อ วรุณี เมื่อยังอยู่ในมนุษยโลกเป็นลูกของนางทาสีเกิดในบ้านของพราหมณ์ นางมีจิตเลื่อมใสต่อภิกษุสงฆ์ที่บิณฑบาตยามเช้า จึงนิมนต์ให้นั่งในบ้านและได้ถวายภัตตาหารโดยเคารพ อีกทั้งถวายสิ่งของของตนเล็กๆ น้อยๆ แต่ถวายด้วยความศรัทธาที่เต็มเปี่ยม ด้วยอานิสงส์แห่งการบริจาคทานเพียงเล็กน้อย แต่เปี่ยมล้นด้วยศรัทธาในครั้งนั้น นางจึงได้มาบันเทิงอยู่ในวิมานอันรุ่งเรืองสว่างไสวแห่งนี้"

ตอบเช่นนี้แล้ว มาตลีเทพสารถีได้ขับราชรถต่อไป พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานทองทั้ง ๗ หลัง และสิริสมบัติของเทพบุตรองค์หนึ่ง วิมานทั้ง ๗ นี้ โชติช่วงสว่างไสวเพราะบุญญานุภาพตกแต่ง ส่องแสงสว่างดั่งดวงอาทิตย์ เทพบุตรในวิมานนั้นมีฤทธิ์มาก ประดับสรรพอาภรณ์ มีหมู่เทพธิดาแวดล้อม ผลัดเปลี่ยนเวียนวนอยู่รอบวิมานทั้ง ๗ พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นแล้วทรงเกิดความอัศจรรย์ จึงตรัสถามถึงบุพกรรมในอดีตของเทพตนนั้น ว่าได้ทำบุญอะไรไว้

มาตลีเทพสารถีทูลว่า "ในกาลแห่งพระกัสสปทศพล เทพบุตรองค์นี้เคยเป็นคฤหบดีชื่อโสณทินนะ เป็นทานบดีในนิคม

แห่งหนึ่งในกาสิกรัฐ เขาให้สร้างวิหาร ๗ หลัง ถวายแด่บรรพชิต ได้ปฏิบัติบำรุงภิกษุผู้อยู่ในวิหาร ๗ หลังนั้นด้วยปัจจัย ๔ โดยความเคารพนอบน้อม ได้บริจาคผ้านุ่งผ้าห่ม ภัตตาหาร เสนาสนะ ประทีปโคมไฟ แด่ท่านผู้ซื่อตรงด้วยจิตเลื่อมใส จากนั้นได้รักษาอุโบสถศีลในวันดิถีที่ ๑๔ ที่ ๑๕ ที่ ๘ แห่งปักษ์ และปาฏิหาริยปักษ์ ศีลของอุบาสกนั้นไม่เคยด่างพร้อย ด้วยอานิสงส์นั้น ทำให้อุบาสกท่านนี้ได้มาบังเกิดในสวรรค์ บันเทิงอยู่ในวิมานทองแห่งนี้”

ครั้นกล่าวบุพกรรมของโสณทินนเทพบุตรเช่นนี้แล้ว มาตลีเทพสารถีได้ขับรถต่อไปถึงวิมานแก้วผลึก วิมานนั้นสูง ๒๕ โยชน์ ประกอบด้วยเสาซึ่งทำด้วยรัตนะ ๗ ประการ มีจำนวนหลายร้อยต้น ประดับด้วยยอดหลายร้อยยอด ห้อยกระดิ่งเป็นแถวโดยรอบ มีธงที่ทำด้วยทองและเงินโบกไสว ประดับด้วยอุทยานและสวนป่าวิจิตรด้วยบุปผชาตินานาชนิด มีสระโบกขรณีที่น่ายินดี มีไพทีที่น่ารื่นรมย์ เต็มไปด้วยเหล่าเทพอัปสรผู้ฉลาดในการฟ้อนรำขับร้อง และประโคมดนตรี พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานแก้วผลึกนั้น จึงตรัสถามถึงบุพกรรมของเทพอัปสรเหล่านั้น

มาตลีเทพสารถีว่า “วิมานที่บุญญานุภาพตกแต่งดีแล้วนี้เกิดขึ้นจากการที่อัปสรเหล่านั้นเมื่อยังอยู่ในมนุษยโลก เป็น

อุบาสิกาผู้มีศีล ในกรุงพาราณสีได้ชักชวนกันทำความดี เป็นผู้ยินดีในทาน มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ตั้งอยู่ในสัจจะ ไม่ประมาทในการรักษาอุโบสถ เป็นผู้สำรวมและจำแนกทาน จึงมาบันเทิงอยู่ในวิมานอันรื่นรมย์แห่งนี้”

เมื่อมาตลีเทพสารถีขับไปถึงวิมานแก้วมณีแห่งใหม่ วิมานนี้สวยงามเป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของพระเจ้าเนมิราชที่ได้พบเห็นด้วยตาเนื้อยิ่งนัก เนื่องจากวิมานแก้วมณีหลังนี้ จะประดิษฐานอยู่ในภูมิภาคที่ราบเรียบ สมบูรณ์ด้วยส่วนสูง เปล่งรัศมีดุจมณีบรรพต กึกก้องด้วยการฟ้อนรำขับร้องและเครื่องประโคม เกลื่อนไปด้วยเทพบุตรจำนวนมากที่มีรูปร่างงดงามสมส่วน มีรัศมีกายสว่างไสว

พระเจ้าเนมิราชตรัสถามว่า “ดูก่อนมาตลีเทพบุตร เราได้เห็นแสงสว่างออกจากฝาแก้วไพฑูรย์ เสียงทิพย์ คือ เสียงเปิงมาง เสียงตะโพน การฟ้อนรำขับร้องและเสียงประโคมดนตรีที่เปล่งออกมาน่าฟัง เป็นที่รื่นรมย์ใจ เราไม่เคยได้เห็น หรือได้ฟังเสียงที่ไพเราะเสนาะโสตเช่นนี้จากที่ไหนมาก่อนเทพบุตรเหล่านี้ได้ทำกรรมดีอะไรไว้ ถึงได้มาบังเกิดในทิพยสถาน และบันเทิงอยู่ในวิมานอันสว่างไสวแห่งนี้”

มาตลีเทพบุตรทูลตอบว่า “เทพบุตรเหล่านี้ เมื่อยังเป็น

มนุษย์ เป็นอุบาสกผู้มีศีล ได้สร้างวัดวาอาราม ขุดบ่อน้ำสระน้ำและทำสะพาน ได้ปฏิบัติด้วยดีต่อพระสงฆ์โดยเคารพ ได้ถวายจีวร บิณฑบาต คิลานปัจจัยและเสนาสนะ ด้วยใจที่เลื่อมใส ได้รักษาอุโบสถศีลทุกวันโกนวันพระ เป็นผู้สำรวมในศีล และให้ทานตลอดชีวิต จึงมาบันเทิงอยู่ในวิมานแห่งนี้”

ส่วนพระเจ้าเนมิราชจะได้ทอดพระเนตรเห็นอะไรต่อไปในสวรรค์ การเที่ยวไปในสวรรค์จะตื่นตาตื่นใจแตกต่างจากไปเที่ยวนรกอย่างไร ติดตามได้ในตอนต่อไป ขอให้พวกเราทุกๆ คนหมั่นทำความดีไว้มากๆ ความดีหรือบุญกุศลที่เราทำไว้นี้ จะกลายไปเป็นวิมานและทิพยสมบัติบนสวรรค์รอคอยเราอยู่ เมื่อถึงวันที่เราเคลื่อนออกจากร่างกาย เราจะได้กลับไปสู่วิมานบ้านเดิมของเรา

๕๖

เนมิราชชาดก
บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๐)

กุลบุตรผู้ใคร่ประโยชน์ พึงศึกษาบุญอันสูงสุดต่อไป ซึ่งมีสุขเป็นกำไร คือ พึงเจริญทาน ๑ มีความประพฤติสงบ ๑ เมตตาจิต ๑ บัณฑิตครั้นเจริญธรรม ๓ ประการอันเป็นเหตุเกิดแห่งความสุขเหล่านี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลกสวรรค์ อันไม่มีความเบียดเบียน อยู่เป็นสุข

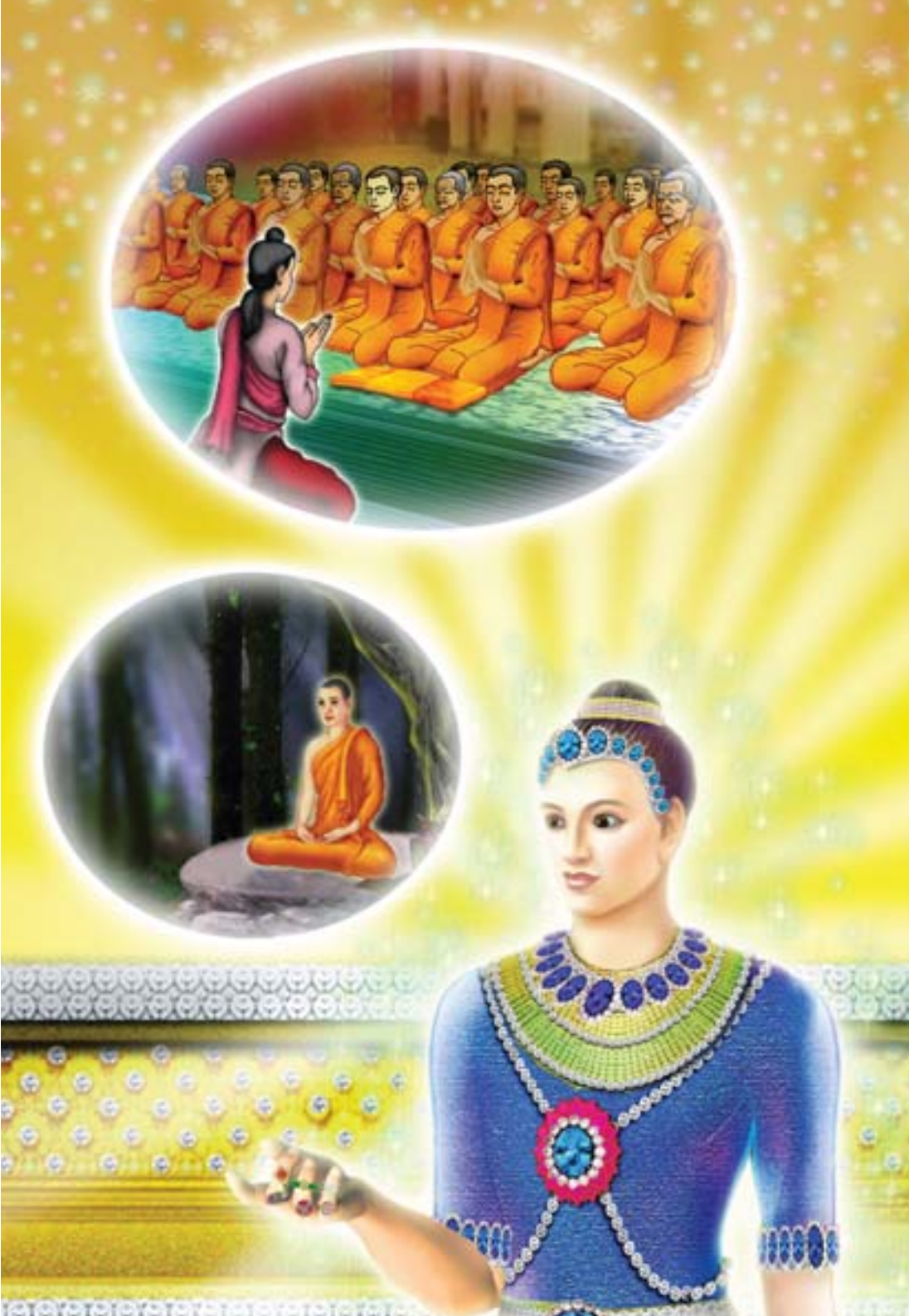

การได้อัตภาพเป็นมนุษย์ นับเป็นความโชคดีที่สุดในโลก เพราะจะทำให้มีโอกาสได้สั่งสมความดีสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ในความเป็นมนุษย์นั้น ยังมีความแตกต่างกันทั้งรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ เชื้อชาติ รวมไปถึงความคิดและจิตใจ แม้จะเกิดมาวันเดียวกัน เป็นฝาแฝด เป็นครอบครัวเดียวกัน ยังมีศีลมีทิฏฐิไม่เสมอกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุญที่สั่งสมไว้ไม่เท่ากัน ความสุขและความสำเร็จย่อมต่างกัน รูปสมบัติ คุณสมบัติก็ต่างกัน ฉะนั้น การสั่งสมบุญจึงเป็นสิ่งที่เราทั้งหลายต้องทำกันให้มาก ทำทุกๆ วัน ทุกเวลาและทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อเราจะได้สมปรารถนาในทุกสิ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปุญญสูตร ว่า

“ปุญฺญเมว โส สิกฺเขยฺย อายตคฺคํ สุขุทฺรยํ
ทานญฺจ สมจริยญฺจ เมตฺตจิตฺตญฺจ ภาวเย
เอเต ธมฺเม ภาวยิตฺวา ตโย สุขสมุทฺทเย
อพฺยาปชฺชํ สุขํ โลกํ ปณฺฑิโต อุปปชฺชติ

กุลบุตรผู้ใคร่ประโยชน์ พึงศึกษาบุญอันสูงสุดต่อไป ซึ่งมีสุขเป็นกำไร คือ พึงเจริญทาน ๑ มีความประพฤติสงบ ๑ เมตตาจิต ๑ บัณฑิตครั้นเจริญธรรม ๓ ประการอันเป็นเหตุเกิดแห่งความสุขเหล่านี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลกสวรรค์ อันไม่มีความเบียดเบียน อยู่เป็นสุข”

บันไดที่จะมาช่วยเราให้ก้าวข้ามความเป็นมนุษย์ขึ้นสู่ความเป็นทวยเทพในสุคติโลกสวรรค์นั้น คือ บุญอย่างเดียว บุญคำเดียวสั้นๆ แต่มีความหมายลึกซึ้ง มีคุณค่าต่อจิตใจ และมีอานุภาพมากมายมหาศาลที่จะส่งผลให้เราได้ถึงพร้อมด้วยสมบัติต่างๆ ตามความปรารถนา พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้เราศึกษาเรื่องบุญกุศลส่วนเรื่องอื่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องธุรกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน เป็นเรื่องรอง เรื่องหลักของชีวิตต้องเรื่องบุญเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องศึกษาให้เข้าใจและนำไปประพฤติปฏิบัติ จะได้เป็นผู้มีบุญที่สมปรารถนาในทุกสิ่ง

เมื่อเรามีบุญมาก ความสุขและความสำเร็จย่อมมีมาก ชีวิตหลังความตาย จะไม่เป็นสิ่งที่น่ากลัวอีกต่อไป เพราะบุญที่เราได้สั่งสมไว้ดีแล้วนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทาน รักษาศีลหรือเจริญภาวนา จะพาเราไปสู่สุคติภูมิ เปรียบเสมือนเรากำลังต่อเติมบันไดแก้วทีละขั้น เพื่อทอดข้ามไปสู่โลกสวรรค์นั่นเอง

*ในครั้งนี้มาถึงตอนที่มาตลีเทพสารถีกำลังอธิบายถึงบุพกรรมของเทพบุตรเทพธิดา ในสมัยเป็นมนุษย์ได้ทำบุญอะไรไว้จึงได้มาเสวยทิพยสมบัติ ซึ่งแตกต่างจากความทุกข์ในอบาย

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๘๖

อย่างเทียบกันไม่ได้ พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานแก้วผลึกประดับด้วยยอดมากมาย อีกทั้งประดับด้วยต้นไม้ดอกไม้หลากชนิด ปกคลุมไปด้วยนานาบุปผชาติ แวดล้อมไปด้วยแม่น้ำมีน้ำใสสะอาด ฝูงวิหคต่างๆ พากันส่งเสียงร้องไพเราะ มีหมู่อัปสรแวดล้อม เป็นสถานที่อยู่ของเทพบุตรผู้มีบุญองค์หนึ่ง

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานนั้นแล้ว เกิดความปีติเพลิดเพลิน ทรงไต่ถามมาตลีว่า "วิมานอันบุญญานุภาพตกแต่งดีแล้วนี้ เกลื่อนไปด้วยหมู่อัปสรผู้ประเสริฐ รุ่งเรืองด้วยเรือนยอด บริบูรณ์ด้วยข้าวและน้ำ งดงามด้วยการฟ้อนรำขับร้อง ส่องแสงสว่างจากฝาแก้วผลึก มีแม่น้ำอันประกอบด้วยไม้ดอกต่างๆ ล้อมรอบ เราเห็นแล้วมีความบันเทิงใจเหลือเกิน เทพบุตรนี้ได้ทำกรรมดีอะไรไว้จึงได้บันเทิงอยู่ในวิมานนี้"

มาตลีเทพสารถีทูลว่า "เทพบุตรนี้เป็นคฤหบดีในกรุงมิถิลา เป็นทานบดี ได้สร้างอารามถวายสงฆ์ สร้างบ่อน้ำสำหรับใช้ดื่ม สระน้ำสำหรับสรงสนาน และสร้างสะพานสาธารณกุศล อุบาสกท่านนี้ได้ปฏิบัติบำรุงพระอรหันต์ทั้งหลายผู้สงบเย็น ด้วยความเคารพเลื่อมใสไม่คลอนแคลน นอกจากนี้ยังได้ถวายจีวร บิณฑบาต คิลานปัจจัย และเสนาสนะแด่พระอริยสงฆ์ด้วยใจเลื่อมใส ละโลกแล้ว จึงบันเทิงอยู่ในวิมานหลังนี้"

ต่อมาพระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นวิมานทองสุกใส มีรัศมีเหมือนดวงอาทิตย์อ่อนๆ ในยามเช้าตรู่ มาตลีเทพสารถีได้อธิบายว่า “เทพบุตรนี้เป็นคฤหบดีอยู่ในกรุงสาวัตถี เป็นทานบดี ถวายข้าวปลาอาหารแด่ภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญของโลกอยู่เป็นประจำ ได้บริจาคเงินก่อสร้างอารามที่พักสงฆ์ ได้ถวายจีวร บิณฑบาต คิลานปัจจัย และเสนาสนะแด่ภิกษุสงฆ์ผู้เดินทางมาอารามซึ่งตัวเองได้สร้างไว้ ส่วนวันพระทั้งข้างขึ้น ข้างแรม ได้สมาทานศีล ๘ ไม่ให้ด่างพร้อย เมื่อละจากโลกมนุษย์ จึงบันเทิงอยู่ในสวรรค์”

ในขณะที่มาตลีเทพบุตรกำลังเป็นมัคคุเทศก์นำทางพระเจ้าเนมิราชท่องเที่ยวแดนสวรรค์อยู่นั้น ท้าวสักกเทวราชทรงดำริว่า มาตลีมาช้าจังเลย เพราะเหล่าทวยเทพต่างก็ตั้งตารอคอยอยู่ จึงส่งเทพบุตรผู้ว่องไวอีกองค์ให้รีบไปตามมาเข้าเฝ้าโดยด่วน มาตลีเทพสารถีฟังคำของเทพบุตรแล้ว ได้ใช้เทวานุภาพของตน บันดาลให้พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นในเวลาเดียวกันหลายๆ วิมาน เช่น วิมานทองลอยอยู่ในนภากาศไพโรจน์โชติช่วง เหมือนสายฟ้าในระหว่างก้อนเมฆ เป็นวิมานของเทพบุตรผู้มีฤทธิ์มาก มีหมู่อัปสรห้อมล้อม ผลัดเปลี่ยนเวียนอยู่ในวิมานต่างๆ เหล่านั้น พระเจ้าเนมิราชทรงอดไม่ได้ที่จะถาม

ถึงบุพกรรมในอดีตว่า "ได้สั่งสมบุญชนิดไหนไว้ เมื่อกลับลงไปโลกมนุษย์ จะได้นำไปบอกกล่าวแก่ชาวเมืองให้ได้สั่งสมบุญกันเต็มที่"

มาตลีเทพสารถีทูลว่า "เทพบุตรเหล่านี้เคยเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้บวชในพระธรรมวินัย มีศรัทธาตั้งมั่นในพระสัทธรรมที่พระพุทธเจ้าทำให้รู้แจ้งแล้ว ได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา ท่านเหล่านี้เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ บำเพ็ญสมณธรรมด้วยความเพียร ได้บรรลุโสดาปัตติผล แต่ไม่สามารถทำจิตให้หลุดพ้นจากอาสวกิเลสเป็นพระอรหันต์ได้ จุติจากอัตภาพนั้นแล้ว จึงมาเกิดในวิมานทองเหล่านี้ ข้าแต่พระราชาขอเชิญพระองค์ทอดพระเนตรสถานที่สถิตของเทพบุตรเหล่านั้นเถิด"

เมื่อเยี่ยมชมวิมานของเทพบุตรเทพธิดาพอสมควรแล้ว มาตลีได้ทูลว่า "ข้าแต่มหาราชเจ้า สถานที่อยู่ของสัตว์ผู้มีกรรมลามก พระองค์ก็ทรงเห็นแล้ว สถานที่สถิตของผู้ทำกุศลกรรมไว้ พระองค์ก็ทรงเห็นแล้ว ขอเชิญพระองค์เสด็จขึ้นไปในสำนักของท้าวสักกเทวราช ในบัดนี้เถิด" ทูลดังนี้แล้ว มาตลีเทพสารถีก็ขับรถต่อไป แสดงสัตตปริภัณฑบรรพต ซึ่งตั้งล้อมสิเนรุราชบรรพตไว้ พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นภูเขาชนิดต่างๆ ในระหว่าง

นทีสีทันดร จึงตรัสถามถึงชื่อของภูเขาต่างๆ เหล่านั้น

มาตลีเทพบุตรทูลตอบว่า “ภูเขาใหญ่ทั้ง ๗ คือ ภูเขาสุทัสสนะ ภูเขากรวิก ภูเขาอิสินธร ภูเขายุคันธร ภูเขาเนมินธร ภูเขาวินตกะ และภูเขาอัสสกัณณ์ ภูเขาเหล่านี้สูงขึ้นไปตามลำดับ ระหว่างกลางของภูเขาแต่ละลูกจะเป็นมหาสมุทรสีทันดร ภูเขาเหล่านี้เป็นที่อยู่ของท้าวจาตุมหาราช ขอเชิญพระองค์ทอดพระเนตรเถิด” พระราชาทรงสังเกตดูตามที่มาตลีกราบทูลให้ฟัง ทรงเห็นภูเขาเหล่านี้สูงขึ้นไปตามลำดับทุกประการ มีเหล่านาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ประจำอยู่ตามทิศต่างๆ มากมาย

เรื่องนรกสวรรค์ที่มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกนี้ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่เรื่องปรัมปราที่แต่งขึ้นมาให้อ่านสนุกๆ เท่านั้น แต่เป็นเรื่องจริงที่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระอรหันต์ ผู้มีรู้มีญาณทั้งหลายท่านปฏิบัติธรรมแล้วได้เข้าถึง ท่านเหล่านั้นสามารถไปเทวโลกได้ด้วยกายเนื้อ พบเห็นอย่างไรก็นำลงมาบอกเล่าให้เราฟังกัน จะได้มีกำลังใจในการทำความดีและเกิดสัมมาทิฏฐิ เชื่อเรื่องโลกนี้ โลกหน้า เชื่อเรื่องผลของบุญและบาปว่ามีจริง นรกสวรรค์มีอยู่

ถ้าอยากรู้อยากเห็นกันจริงๆ ไม่ต้องรอให้เห็นหลังจากที่ตายไปแล้ว หากหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งจนเข้าถึงพระธรรมกาย ย่อมไปรู้ไปเห็นได้เช่นกัน หลวงปู่สด วัดปากน้ำภาษีเจริญ ของเรา

ท่านพูดไว้ชัดเจนว่า “เข้าถึงธรรมกายเมื่อไร ไปนรกก็ได้ ไปสวรรค์ก็ได้ ไปสำรวจดู จับมือถือแขนกันได้ ไต่ถามชื่อและบุพกรรมกันได้” ครูของเราท่านยืนยันชัดเจนเช่นนี้แล้ว ขอให้พวกเราหมั่นปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ทุกคน เราจะได้เข้าใจในเรื่องของภพภูมิต่างๆ เหล่านี้อย่างแจ่มแจ้งด้วยตนเอง

เนมิราชชาดก

บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือนยวดยาน หรือทรัพย์ที่ยืมเขามา เพราะฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่งที่ผู้อื่นมอบให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเองย่อมเป็นทรัพย์ที่จะติดตามหม่อมฉันไป

สิ่งที่มวลมนุษยชาติทั้งหลายแสวงหา คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สามารถแสวงหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงชีพอย่างสะดวกสบาย แม้ถึงกระนั้นก็ตาม การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทรัพย์สมบัติที่สมบูรณ์บริบูรณ์ ไม่ได้หมายความว่าชีวิตของผู้นั้นจะเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ในทางตรงกันข้ามหากมีทรัพย์สมบัติพอประมาณแต่รู้จักใช้จ่ายทรัพย์ในทางที่ถูกต้อง ใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในการสร้างบารมี อีกทั้งฝึกฝนอบรมจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์เสมอ ควบคุมใจไม่ให้หลงใหลมัวเมา ผู้นั้นย่อมดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข

มีถ้อยคำที่เป็นธรรมภาษิตที่พระเจ้าเนมิราชได้ตรัสไว้ว่า

“สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือนยวดยาน หรือทรัพย์ที่ยืมเขามา เพราะฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่งที่ผู้อื่นมอบให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเองย่อมเป็นทรัพย์ที่จะติดตามหม่อมฉันไป หม่อมฉันจักกลับไปสู่โลกมนุษย์ เพื่อบำเพ็ญกุศลให้มาก ด้วยการบริจาคทาน การประพฤติสม่ำเสมอ ความสำรวม และการฝึกอินทรีย์ ซึ่งทำไว้แล้วจะได้ความสุข และไม่เดือดร้อนในภายหลัง”

นี้เป็นถ้อยคำที่พระบรมโพธิสัตว์กล่าวไว้ท่ามกลางมหาเทวสมาคม ซึ่งเป็นสิ่งที่น่านำมาขบคิดมาก มนุษย์ส่วนมาก

เมื่อมีใครเอาสิ่งของที่ถูกใจมาล่อหรือมาแลกกับสิ่งที่เรากำลังจะทำเพื่อประโยชน์สุขในอนาคต ก็มักลุ่มหลงไปตามสิ่งนั้น คือเห็นประโยชน์ในปัจจุบันมากกว่าความสุข และความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในอนาคต บางครั้งเพราะเห็นแก่สุขเล็กๆ น้อยๆ ทำให้เป้าหมายอันสูงส่งของชีวิตที่ได้พยายามทุ่มเททำมา ต้องพังทลายไปอย่างน่าเสียดาย

สิ่งของบางอย่าง เมื่อมีคนปรารถนาจะมอบให้ต้องพิจารณาให้ดีก่อนรับ บางอย่างเรารับไว้เพื่อไม่ให้เสียน้ำใจ แต่บางอย่างแม้เป็นสิ่งที่เขามอบให้ด้วยความจริงใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่านำความสุขมาให้แก่เราก็ตาม แต่ต้องคำนึงว่า ระหว่างการรับไว้กับไม่รับ สิ่งไหนจะนำประโยชน์สุขมาให้แก่เรายาวนานทั้งในภพนี้ภพหน้า เราต้องไม่เห็นแก่ความสุขเฉพาะหน้า อย่าเห็นแก่สั้น ให้เห็นแก่ยาว คือ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ใช้สติปัญญามองการณ์ไกลข้ามภพข้ามชาติเหมือนพระบรมโพธิสัตว์ของเรา

*สำหรับเรื่องของพระเจ้าเนมิราชผู้มีบุญญาธิการมาก ท่านได้มีโอกาสท่องเที่ยวไปในโลกสวรรค์ด้วยกายเนื้อ เพราะ

---

*มก. เนมิราชชาดก เล่ม ๖๓ หน้า ๒๙๕

อาศัยกำลังบุญของท่าน และกำลังแห่งเทวานุภาพของพระอินทร์ หลังจากที่ท่านสำรวจนรกขุมต่างๆ และวิมานของชาวสวรรค์จนทั่วแล้ว ครั้งนี้ มาตลีเทพบุตรซึ่งได้ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ พาพระเจ้าเนมิราชเที่ยวชมทิพยสถาน อันน่ารื่นรมย์จนสมควรแก่เวลาแล้ว ก็นำเสด็จสู่มหาเทวสมาคมที่กำลังรอคอยพระองค์อยู่

ขณะจะเข้าสู่ประตูสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นรูปเปรียบของพระอินทร์ ซึ่งประดิษฐานล้อมซุ้มประตูจิตตกูฏของดาวดึงสพิภพ ประตูจิตตกูฏเป็นประตูของเทพนครมีลักษณะสวยงามมาก คือ จะมีรูปปฏิมากรรมชนิดต่างๆ มีลักษณะวิจิตรพิสดารยิ่ง ใครที่มาเห็นประตูของภพดาวดึงส์นี้ จะเกิดความปีติบันเทิงใจ เป็นประตูที่เสด็จเข้าออกของท้าวสักก-เทวราช ตั้งอยู่บนยอดเขาสิเนรุราช

เมื่อนั่งราชรถผ่านประตูเทพนครแล้ว พระองค์ยังทอดพระเนตรเห็นวิมานของเหล่าเทพบุตรเทพธิดาที่สวยงามสว่างไสวอีกมากมาย แต่ที่สะดุดพระเนตรของพระองค์มากที่สุด คือ เทวสภาชื่อสุธรรมา เนื่องจากรุ่งเรืองด้วยแก้วไพฑูรย์งามวิจิตร มีเสา ๘ เหลี่ยม เสาทุกต้นสำเร็จด้วยแก้วไพฑูรย์รองรับไว้ จึงตรัสถามมาตลีเทพสารถีว่า “วิมานที่บุญญานุภาพตกแต่งดีแล้วนี้ ส่องแสงสว่างจากฝาแก้วไพฑูรย์ เหมือนอากาศส่องแสงเขียวสด

ปรากฏในสรทกาล อยากทราบว่า วิมานนี้เขาเรียกชื่อว่าอะไร” มาตลีเทพบุตรทูลอธิบายถึงความเป็นมา และความสำคัญของเทวสภาแห่งนี้ ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่คงรู้กันดีแล้วว่า เป็นที่ประชุมของเหล่าทวยเทพ

มหาเทวสมาคมที่รอคอยพระเจ้าเนมิราช ครั้นได้ฟังว่าพระเจ้าเนมิราชเสด็จมาแล้ว ต่างคอยรับเสด็จด้วยของหอมเครื่องอบและดอกไม้ทิพย์ อยู่ที่ทางจะเสด็จมา ตั้งแต่ซุ้มประตูจิตตกูฏ เพื่อบูชาพระองค์ ด้วยสุคันธชาติและทิพยบุปผานานาชนิด อัญเชิญพระองค์เข้าสู่สุธรรมาเทวสภา ประทับนั่งบนทิพยอาสน์ใกล้กับท้าวสักกะ นี่ก็น่าแปลกทีเดียว เพราะตามปกติมนุษย์จะบูชากราบไหว้เทวดา แต่นี่เทวดาต้องสักการบูชามนุษย์ นั่นเป็นเพราะว่า พระโพธิสัตว์มีบุญบารมีที่สั่งสมไว้มาก ถึงพร้อมด้วยคุณคือ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นต้น

เมื่อทวยเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้เห็นพระเจ้าเนมิราชแล้ว พากันยินดีปรีดา พร้อมทั้งกล่าวชื่นชมพระคุณของพระองค์ที่เคยทำหน้าที่เป็นยอดกัลยาณมิตร แนะนำไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ในมนุษยโลกให้ละเว้นจากบาปอกุศลและให้ทำความดี จนทำให้ได้มาเสวยทิพยสมบัติในเทวโลก ต่างสรรเสริญกันชนิดไม่ขาดปากทีเดียว

ท้าวสักกเทวราชก็ทรงยินดีต้อนรับพระองค์ ถึงขนาดเชื้อเชิญให้เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ร่วมกัน แต่พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นโอกาสว่า ถ้ากลับลงไปโลกมนุษย์อีกครั้งจะสามารถสร้างบุญให้ได้ทิพยสมบัติมากมายกว่านี้อีกหลายเท่านัก จึงตรัสว่า “สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นมอบให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือนยวดยานหรือทรัพย์ที่ยืมเขามา ฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่งซึ่งผู้อื่นให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเอง ย่อมเป็นทรัพย์ที่จะติดตามหม่อมฉันไป หม่อมฉันจักกลับลงไปในโลกมนุษย์เพื่อทำกุศลให้มาก ด้วยการบริจาคทาน ประพฤติธรรมสม่ำเสมอ มีความสำรวมและการฝึกอินทรีย์ ซึ่งทำให้ได้รับความสุข และไม่เดือดร้อนในภายหลัง”

จากนั้น พระองค์ทรงแสดงธรรมด้วยพระสุรเสียงอันไพเราะแก่เหล่าเทวดาที่มาประชุมกัน ทำให้เหล่าทวยเทพยิ่งปลื้มอกปลื้มใจ พระองค์ทรงประทับอยู่บนสวรรค์ ๗ วัน ตามเวลาในโลกมนุษย์ ซึ่งเท่ากับเวลาเพียงไม่กี่นาทีบนสวรรค์ จากนั้นทรงอำลากลับสู่มนุษยโลกตามเดิม

มาตลีเทพสารถีขับรถมาส่งถึงกรุงมิถิลา มหาชนเห็นทิพยยานต่างมีจิตบันเทิงว่า พระราชาของพวกเราเสด็จกลับมาแล้ว พากันเข้าแวดล้อมพระราชา พลางทูลถามว่า “พระองค์

เสด็จไปเทวโลก ทรงพบเห็นอะไรบ้าง เทพบุตรเทพธิดาหน้าตาเป็นอย่างไร วิมานของเทวดาเหมือนบ้านเรือนของมนุษย์หรือไม่”

พระเจ้าเนมิราชทรงเล่าถึงสมบัติของเหล่าเทวดา และของท้าวสักกะให้มหาชนได้ฟังกันถ้วนหน้า พร้อมกับทรงเล่าถึงนรกขุมต่างๆ ที่ไปเห็นมา จากนั้นได้ตรัสเตือนเหล่าพสกนิกรของพระองค์ให้ตั้งใจทำบุญ ให้ทาน รักษาศีลกันเป็นประจำเนืองนิตย์ ทำให้ชีวิตหลังความตายของมหาชนในยุคสมัยนั้น พากันไปบังเกิดในเทวโลกเป็นจำนวนมาก ส่วนพระเจ้าเนมิราชเอง หลังจากที่ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรมแล้ว ทันทีที่ทรงพบพระเกษาหงอก พระองค์รีบเสด็จออกผนวชเพื่อบำเพ็ญจิตตภาวนาตามลำพัง ทรงเจริญเมตตาพรหมวิหาร ๔ มีฌานไม่เสื่อม จนตลอดอายุขัยและได้ไปบังเกิดในพรหมโลก

ข้อคิดสำหรับเรื่องนี้มีอยู่ว่า การประกอบเหตุบนโลกมนุษย์นี้ จะส่งผลไปถึงบนสวรรค์ โลกสวรรค์เป็นที่พักระหว่างทางในสังสารวัฏ หากบุคคลใดตั้งใจสั่งสมบุญเป็นนิตย์ ย่อมสามารถได้ทิพยสมบัติมาครอบครองทั้งนั้น โดยอาศัยโลกมนุษย์นี้เป็นที่ประกอบเหตุทำความดี เพราะฉะนั้นให้พวกเราทั้งหลายหมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ ชีวิตหลังความตายไม่มีการสูญ ตราบใดที่ยังไม่หมดกิเลส เราก็ต้องเวียนวนอยู่ในภพ ๓ ใน ๓๑ ภูมินี้

โดยเฉพาะท่านที่เป็นนักสร้างบารมี จะต้องสร้างบารมีเพื่อให้ได้สวรรค์สมบัติและมนุษย์สมบัติอันเลิศ สร้างกันไปจนกว่าจะได้นิพพานสมบัติซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของตัวเรา และมวลมนุษยชาติทั้งหลาย ใครอยากได้เช่นนี้ก็ให้หมั่นสั่งสมบุญให้เต็มที่ อย่าได้ประมาท ให้ใช้เวลาที่เหลืออยู่น้อยนิดบนโลกนี้ สร้างบารมีให้เต็มที่กันทุกคน

๙

บริจาคดวงตาเป็นทาน
(อุปบารมี)

ผู้ให้ของชอบใจย่อมได้ของชอบใจ ผู้ให้ของเลิศย่อมได้ของเลิศ ผู้ให้ของดีย่อมได้ของดี ผู้ให้ของประเสริฐย่อมเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ

ในการเดินทางไกล เราจำเป็นจะต้องมีเสบียงติดตัวไป เพื่อหล่อเลี้ยงสังขารให้ดำรงอยู่ได้ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางในโลกนี้ ในโลกหน้า หรือแม้กระทั่งไปสู่อายตนนิพพานย่อมต้องมีเสบียง คือ บุญ ไว้หล่อเลี้ยงกายและใจ บุญจะช่วยชำระใจของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ และเป็นเครื่องดึงดูดความสุขความสำเร็จในชีวิต บุญเกิดจากการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ แต่ทางมาแห่งบุญโดยย่อ คือ การทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต ว่า

“มนาปทายี ลภเต มนาปํ
อคฺคสฺส ทาตา ลภเต ปุนคฺคํ
วรสฺส ทาตา วรลาภี จ โหติ
เสฏฺฐนฺทโท เสฏฺฐมุเปติ ฐานํ

ผู้ให้ของชอบใจย่อมได้ของชอบใจ ผู้ให้ของเลิศย่อมได้ของเลิศ ผู้ให้ของดีย่อมได้ของดี ผู้ให้ของประเสริฐย่อมเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ”

ปุญญาภิสันทา ท่อธารแห่งบุญ เมื่อบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกาย จะกลั่นเป็นดวงบุญที่สุกใสสว่าง คอยหล่อเลี้ยงรักษาสนับสนุนส่งเสริมให้เราเป็นผู้พรั่งพร้อมด้วยสมบัติทุกอย่าง

อานุภาพดวงบุญศักดิ์สิทธิ์จะดึงดูดสิ่งที่ดีงามเข้ามาสู่ตัวเรา ดึงดูดทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ สวรรค์สมบัติ กระทั่งนิพพานสมบัติเมื่อมีบุญมากความสุขความสำเร็จย่อมมีมาก นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายเห็นคุณค่าของบุญ จึงสั่งสมบุญทุกรูปแบบ โดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้างและเงื่อนไข โดยเริ่มต้นสั่งสม-บุญด้วยการให้

โลกนี้ดำรงอยู่ได้ด้วยการให้ การให้เป็นวิสัยของบัณฑิต เป็นอริยประเพณีที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมานาน จะเป็นผู้ถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตได้ต้องเริ่มจากการเปิดใจให้กว้าง ฝึกการเป็นผู้เสียสละ พร้อมเสมอที่จะให้ พระโพธิสัตว์ทั้งหลายมองเห็นสุขอันยิ่งใหญ่แล้ว ท่านจึงให้ทานโดยไม่มีความตระหนี่เข้ามาครอบงำจิตใจแม้เพียงน้อยนิด ท่านยอมสละสุขเล็กน้อย เพื่อเข้าถึงสุขที่พระอริยเจ้าสรรเสริญ สละได้แม้กระทั่งเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อมุ่งสู่พระสัมมาสัมโพธิญาณอันประเสริฐ

*เมื่อครั้งพระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นพระเจ้าสีวิราช ครองแคว้นสีพี พระองค์เป็นผู้ยินดีในการบริจาคทาน ทรงบริจาคทานทุกวัน วันละ ๖๐๐,๐๐๐ กหาปณะ โดยสร้างศาลาโรงทานไว้ ๖ แห่ง

---

*มก. สีวิราชชาดก เล่ม ๖๑ หน้า ๕๗

คือ ที่ประตูเมืองทั้ง ๔ แห่ง ใจกลางเมืองอีก ๑ แห่ง และที่ประตูพระราชนิเวศน์อีก ๑แห่ง พระองค์จะเสด็จไปโรงทาน ทรงตรวจตราการให้ทานด้วยพระองค์เองในทุกวันพระ

ครั้งหนึ่ง ในวันดิถี ๑๕ ค่ำ พระเจ้าสีวิราชประทับเหนือราชบัลลังก์ ทรงนึกถึงมหาทานที่พระองค์ได้บริจาค พลางดำริว่า "ทรัพย์สมบัติภายนอกทุกอย่างเราก็ให้ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว ไม่มีสิ่งใดที่เรายังไม่เคยบริจาค แต่ทานเหล่านี้มิได้ทำให้เรายินดีปรีดาเพิ่มขึ้นเลย ไฉนหนอจะมีคนที่มาขอวัตถุที่เป็นของภายในบ้าง"

พระองค์ทรงดำริต่อไปว่า "ในวันนี้หากมีผู้มาขอเนื้อ เราก็จะให้เนื้อ ขอเลือดก็จะให้เลือด ขอหัวใจก็จะให้หัวใจ และถ้าใครขอดวงตาของเรา เราจะควักดวงตาทั้งคู่ให้ทันที" ท้าวสักก-เทวราชประสงค์จะทดลองกำลังใจ จึงแปลงเป็นพราหมณ์ชรามีดวงตามืดบอด ไปเข้าเฝ้าพระราชาผู้กำลังตรวจตราโรงทาน เมื่อไปถึงได้ประคองอัญชลีเหนือเศียรเกล้า พระราชาตรัสถามว่า "ท่านพราหมณ์ ท่านมาวันนี้ มีความประสงค์สิ่งใด"

ท้าวสักกเทวราชตรัสตอบว่า "ข้าแต่มหาราชเจ้าผู้ทรงธรรม การบริจาคทานของพระองค์ได้ฟุ้งขจรไปทั่วสารทิศ ข้าพระองค์เป็นคนตาบอดมีนัยน์ตาข้างเดียว ขอพระองค์โปรด

พระราชทานพระเนตรข้างหนึ่งแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด” พระราชาสดับถ้อยคำเช่นนั้น เกิดความปีติปราโมทย์ยิ่งนัก ถึงกับเปล่งอุทานว่า “เป็นลาภใหญ่ของเราหนอ ความปรารถนาของเราจะสำเร็จบริบูรณ์ในวันนี้แหละ เราจะได้ให้ในสิ่งที่ให้ได้โดยยากแล้ว”

พราหมณ์ได้กราบทูลอีกว่า “บัณฑิตทั้งหลายกล่าวว่าดวงตาเป็นสิ่งยากที่บุรุษจะสละได้ ขอพระองค์โปรดพระราชทานดวงเนตรนั้น ที่ไม่มีสิ่งอื่นจะยิ่งกว่า แก่ข้าพระองค์เถิด” พระราชาตรัสตอบว่า “ท่านพราหมณ์ ท่านปรารถนาสิ่งใดจากเรา ขอสิ่งนั้นจงเป็นผลสำเร็จแก่ท่านเถิด เมื่อท่านขอดวงตาข้างเดียว เราจะให้ดวงตาทั้ง ๒ ข้างแก่ท่านเลยทีเดียว” จากนั้นทรงนำพราหมณ์เข้าไปในพระราชฐาน รับสั่งให้เรียกหมอมาควักดวงตาของพระองค์

เรื่องที่พระราชาจะบริจาคดวงตาแก่พราหมณ์ตาบอดได้กระจายไปทั่วเมืองอย่างรวดเร็ว เหล่าอำมาตย์ราชเสนาพสกนิกรต่างกราบทูลทัดทานพระราชาเอาไว้ แต่พระราชาทรงยืนยันว่า “แม้เราจะรักดวงตาทั้งสองปานใด แต่สัพพัญญุตญาณอันประเสริฐนั้น เป็นสิ่งที่เรารักและปรารถนามากยิ่งกว่า เพราะฉะนั้นเราจึงยินดีที่จะสละดวงตา ท่านทั้งหลายอย่าได้ห้าม

การบริจาคของเรา และอย่าได้ถือโกรธในพราหมณ์นี้เลย”

จากนั้นพระองค์ทรงรับสั่งให้แพทย์ควักดวงตาทั้งสองออก หมอได้บดโอสถหลายขนานทาพระเนตรเบื้องขวา พระองค์ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส หมอเกิดความสงสารขึ้นมาจับใจ ไม่อาจทำต่อไปได้ จึงกราบทูลพระราชาว่า “ขอเดชะ ข้าแต่มหาราชเจ้า ขอพระองค์ทรงตัดสินพระทัยใหม่เถิด ข้าพระองค์สามารถทำพระเนตรให้กลับเป็นปกติได้” พระองค์ทรงปฏิเสธว่า “ท่านอย่ามัวชักช้าอยู่เลย จงรีบควักดวงตาของเราออกเถิด” หมอจึงปรุงโอสถน้อมเข้าไปให้ทรงทาพระเนตรซ้ำอีก

เมื่อดวงตาถูกควักออก พระราชาทรงเกิดทุกขเวทนาแสนสาหัส แต่ด้วยความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวที่จะสละดวงตาเป็นทานให้ได้ จึงข่มทุกขเวทนาไว้ หมอได้วางดวงตาไว้ในพระหัตถ์ของพระราชา พระองค์ทรงรับดวงตาทั้งสองไว้ พลางตรัสว่า “สัพพัญญุตญาณเท่านั้นเป็นที่รักกว่านัยน์ตาทั้งสองของเราตั้งร้อยเท่าพันเท่า ขอผลที่เราบริจาคดวงตานี้ จงเป็นปัจจัยให้ได้พระสัพพัญญุตญาณอันประเสริฐนั้นเถิด” แล้วได้พระราชทานดวงพระเนตรทั้งสองแก่พราหมณ์

พราหมณ์รับดวงตาทั้งสองมาแล้ว ได้ประดิษฐานไว้ในเบ้าตาด้วยฤทธานุภาพ ทำให้สามารถมองเห็นได้อีกเป็นอัศจรรย์

เมื่อพระราชารู้ว่า พราหมณ์มองเห็นได้เป็นปกติ ทรงโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง มีปีติแผ่ซาบซ่านไปทั่วพระวรกายข่มทุกขเวทนาที่เกิดขึ้น ทำให้ความเจ็บปวดที่มีอยู่หายไปหมดสิ้น

เมื่อพระราชาเห็นว่า พระองค์เป็นคนตาบอดไม่สะดวกที่จะปกครองบ้านเมืองอีกต่อไป จึงมอบราชสมบัติแก่อำมาตย์ทั้งหลายเสด็จออกผนวชเป็นฤาษีอยู่ในพระราชอุทยาน ทรงรำพึงถึงทานของพระองค์ว่า “ก่อนให้ก็มีจิตเลื่อมใส ขณะให้ก็มีใจศรัทธา หลังให้แล้วมีใจเอิบอิ่มเบิกบาน” ท้าวสักกะเห็นความเด็ดเดี่ยวในการบริจาคทานของพระโพธิสัตว์ จึงเสด็จมาแนะนำให้พระราชาขอพร เพื่อให้ได้ดวงตากลับคืนมาอีกครั้ง

พระราชาทรงทำสัจจกิริยาว่า “ผู้ใดมาขอกับเรา ผู้นั้นเป็นที่รักของเรายิ่งนัก เมื่อพราหมณ์มาขอดวงตาข้างเดียว เราได้ให้ดวงตาทั้งสอง โดยไม่มีความรู้สึกเสียดายเลย ด้วยสัจจวาจานี้ ขอจักษุจงบังเกิดขึ้นแก่เราเถิด” สิ้นคำอธิษฐาน ดวงตาทั้งสองเกิดขึ้นใหม่ทันที มีลักษณะที่สวยงามมาก พระองค์สามารถทอดพระเนตรได้ไกลถึง ๑๐๐ โยชน์ มองทะลุฝาหรือกำแพงหรือภูเขาได้หมด ไม่มีสิ่งใดบดบังดวงตาของพระองค์ได้อีกต่อไป

เราจะเห็นว่า พระโพธิสัตว์บำเพ็ญทานบารมีอย่างยิ่งยวด โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ท่านเกิดกี่ภพกี่ชาติไม่เคยว่างเว้นจาก

การสั่งสมทานบารมี ไม่ว่าจะเป็นบารมีขั้นต้น อุปบารมี หรือปรมัตถบารมี พระองค์ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ให้เป็นต้นแบบในการสร้างบารมีของเรา เพราะพวกเราทั้งหลายต่างกำลังสร้างบารมีเพื่อรื้อสัตว์ขนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน ท่านมีวัตรปฏิปทาอย่างไร เราก็ต้องดำเนินตามแบบอย่างของท่าน ชีวิตการสร้างบารมีของเราจะได้ไม่ผิดพลาด มีแต่ความปลอดภัยและประสบชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

๕๑

กระต่ายน้อยในดวงจันทร์
(ทานปรมัตถบารมี)

เมื่อให้ทานอันเลิศ

บุญอันเลิศย่อมเจริญ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ

สุข และกำลังอันเลิศก็เจริญ

"การสร้างบารมี" เป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ เราเกิดมาก็เพื่อสร้างบารมี ดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา มุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต เพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทาง คือที่สุดแห่งธรรม หลุดพ้นจากการครอบงำของกิเลสอาสวะ การทำใจให้หยุดนิ่งคือวิธีที่จะเอาชนะกิเลสอาสวะ และยังเป็นทางมาแห่งมหากุศล ถ้าหากเอาใจหยุดนิ่งให้ใจใส สะอาดบริสุทธิ์ บุญกุศลก็จะบังเกิดขึ้นอย่างมหาศาล และจะเป็นเหตุให้เราได้บรรลุงานที่แท้จริงของชีวิตอีกด้วย คืองานขจัดกิเลสอาสวะ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ว่า

"อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ
อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ

เมื่อให้ทานอันเลิศ บุญอันเลิศย่อมเจริญ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และกำลังอันเลิศก็เจริญ"

สิ่งมีชีวิตที่กำเนิดขึ้นมาบนโลกนี้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จึงจะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข "การให้" เป็นวัฒนธรรมของคนดี เป็นประเพณีของพระอริยเจ้า เป็นก้าวแรกของการสร้างบารมีไปสู่อายตนนิพพาน บุคคลผู้ให้ทานย่อมได้รับการยกย่องสรรเสริญ เกียรติคุณอันดีงามย่อมฟุ้งขจรไปทั่ว จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวาทั้งหลาย ดังนั้นการให้จึงเป็น

ประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดสันติสุขขึ้นในโลกอีกวิธีหนึ่ง

บัณฑิตทั้งหลายเมื่อจะให้ทาน ก็ให้ด้วยความเคารพ ให้ด้วยความศรัทธา ให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ ให้ตามกาลอันควรโดยไม่กระทบตนและผู้อื่น และจะเลือกให้แต่ของที่ดีเลิศ เพราะผู้ให้ของประณีตย่อมได้ของประณีต ให้ของดีย่อมได้ของดี ให้ของชอบใจย่อมได้รับของชอบใจ ให้ของเลิศย่อมได้รับของเลิศ ไม่ว่าจะเกิดในที่ใดย่อมเป็นผู้เข้าถึงฐานะอันประเสริฐ จะมีความสุขความบันเทิงใจ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

*พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยที่พระองค์ยังเป็นพระ-บรมโพธิสัตว์ ไม่ว่าจะบังเกิดเป็นอะไรก็ตาม ท่านจะไม่เคยขาดการสร้างทานบารมี แม้ในพระชาติที่ถือกำเนิดเป็นกระต่ายครั้งนั้นมีนาก สุนัขจิ้งจอก และลิงเป็นเพื่อนกัน กระต่ายโพธิสัตว์จะคอยตักเตือนพร่ำสอนเพื่อนทั้งสาม ให้ตั้งอยู่ในคุณธรรมความดี อยู่มาวันหนึ่งเป็นวันอุโบสถขึ้น ๑๕ ค่ำ พระมหาสัตว์จึงชวนสหายทั้งสามให้รักษาอุโบสถศีล และตระเตรียมอาหารเพื่อถวายทานแก่ทักขิไณยบุคคล

---

*มก. สสปัณฑิตจริยา เล่ม ๗๔ หน้า ๒๑๖

สัตว์เหล่านั้นเชื่อฟังกระต่ายโพธิสัตว์ พอเช้าตรู่ นากจึงไปยังฝั่งแม่น้ำเพื่อหาอาหาร ได้ปลาตะเพียนที่คนนำมาฝังหมกทรายไว้ ส่วนสุนัขจิ้งจอกก็เที่ยวหาอาหาร ได้เนื้อมา ๒ ชิ้น แม้ลิงก็ออกไปแสวงหาผลไม้ในป่า ได้มาแล้วก็เตรียมเอาไว้ทำทาน ฝ่ายกระต่ายโพธิสัตว์คิดว่า เราเลี้ยงชีวิตอยู่ด้วยหญ้า เราไม่อาจให้หญ้าเป็นทานแก่ทักขิไณยบุคคลได้ ถ้าหากวันนี้มีเนื้อนาบุญมายังที่อยู่ของเรา เราจะยอมสละชีวิต โดยให้เนื้อของเราเป็นทาน

เมื่อกระต่ายโพธิสัตว์คิดอย่างนี้ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ของพระอินทร์ก็ร้อนขึ้นมา พระอินทร์ทรงตรวจดู ก็รู้ถึงความคิดของกระต่าย จึงแปลงเพศเป็นพราหมณ์ จะมาทดสอบดูว่าสัตว์เหล่านั้นจะทำได้อย่างที่คิดไว้หรือเปล่า ตอนแรก ได้ไปที่อยู่ของนากก่อน ไปยืนสงบนิ่งอยู่ เมื่อนากถามความประสงค์ว่าต้องการอะไร พราหมณ์ก็บอกว่า อยากจะได้อาหารสักมื้อหนึ่ง แล้วจะรักษาอุโบสถศีล และบำเพ็ญภาวนา นากมีใจเลื่อมใสจึงให้ปลาตะเพียนแก่พราหมณ์แปลงนั้น

พราหมณ์ก็ขอบใจ แล้วบอกว่าจะมารับในภายหลัง จากนั้นก็ได้เดินทางไปหาสุนัขจิ้งจอก สุนัขจิ้งจอกเห็นก็ดีใจ และได้ให้เนื้อ ๒ ชิ้นเป็นทาน พราหมณ์ก็บอกว่าเอาไว้ก่อนแล้วจะมารับในภายหลัง และก็ได้เดินทางไปหาลิง ลิงก็ได้ให้ผลไม้ และน้ำดื่มแก่พราหมณ์ พราหมณ์ก็บอกเดี๋ยวจะมารับ แล้วไปหากระต่าย

โพธิสัตว์

กระต่ายพระโพธิสัตว์เห็นพราหมณ์มาก็มีความยินดีปรีดาว่า ความดำริของเราจะสมปรารถนาในวันนี้ เราจะให้ทานอันประเสริฐที่ใครๆ ยากจะให้ได้ แก่พราหมณ์ผู้ประกอบด้วยศีลและธรรม แล้วกระต่ายก็บอกให้พราหมณ์ไปหาไม้มาก่อไฟ ตนจะสละชีวิตให้เป็นทาน พราหมณ์เห็นความเด็ดเดี่ยวมุ่งมั่นของกระต่ายโพธิสัตว์ ก็มีจิตเลื่อมใส และได้นำไม้มากองทำเป็นฟืนแล้วก่อไฟขึ้น

กระต่ายพระโพธิสัตว์สลัดตัว เพื่อให้สัตว์ที่ติดอยู่ตามขนหลุดออกไป เพื่อชำระศีลให้บริสุทธิ์ แล้วก็กระโดดลงไปในกองไฟโดยไม่กลัวความตาย แต่ไฟนั้นกลับมีความฉ่ำเย็นเหมือนกระโดดลงไปในสระน้ำ ไม่ได้ทำอันตรายกระต่ายพระโพธิสัตว์เลย แม้แต่ปลายเส้นขนก็ไม่ไหม้ไฟ

พระโพธิสัตว์เกิดความประหลาดใจที่กองเพลิงไม่เผาร่างกายของตนเอง ก็ถามพราหมณ์ว่า “ทำไมไฟนี้จึงไม่ร้อน?” พราหมณ์บอกว่า “ท่านพญากระต่าย ข้าพเจ้าไม่ใช่พราหมณ์ แต่เป็นท้าวสักกะ มาที่นี่ก็เพื่อจะทดลองใจท่าน”

กระต่ายพระโพธิสัตว์จึงได้บันลือสีหนาทว่า “ข้าแต่ท้าวสักกะผู้เป็นจอมเทพ ถึงแม้ชาวสวรรค์หรือชาวโลกทั้งหมด จะ

มาทดลองข้าพเจ้าด้วยการห้ามไม่ให้ทาน ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการให้ทาน จะยอมสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ใจที่พร่องเต็มเปี่ยมบริบูรณ์”

ท้าวสักกะเกิดความรู้สึกซาบซึ้งจึงตรัสกับพระมหาสัตว์ว่า “ท่านบัณฑิตท่านเป็นผู้สูงส่งด้วยคุณธรรม ขอให้คุณธรรมของท่านจงปรากฏอยู่ตลอดกัปเถิด” แล้วพระองค์ก็ทรงเอาภูเขามาจารึกรูปกระต่ายไว้บนดวงจันทร์ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งการสร้างความดีของกระต่ายโพธิสัตว์ และเป็นสัญลักษณ์เพื่อเตือนใจให้ชาวโลกอย่าได้ละเลยในการให้ทาน เมื่อเห็นครั้งใดก็จะได้เร่งขวนขวายในการสร้างมหาทานบารมีอย่างเต็มที่ ดุจเดียวกับพระโพธิสัตว์ในกาลก่อน

เพราะฉะนั้น นักสร้างบารมี อย่าได้หยุดยั้งในการสร้างมหาทานบารมีกัน พระโพธิสัตว์ของเราแม้จะบังเกิดเป็นสัตว์-เดียรัจฉาน แต่ท่านเห็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ในการสร้างบุญสร้างบารมี ไม่ว่าท่านจะเกิดมาอยู่ในสภาวะใดก็ตาม ท่านจะสร้างบุญบารมีตลอดเวลาโดยไม่เคยเบื่อหน่ายหรือท้อแท้แม้จะต้องสละอวัยวะ เลือดเนื้อหรือชีวิตท่านก็สามารถสละได้ เพื่อการบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ พวกเราทุกคนก็เช่นเดียวกันต้องเป็นผู้เสียสละอย่าได้ตระหนี่กัน ให้หมั่นทำทาน รักษาศีล

เจริญภาวนาให้เต็มที่ ทำไปจนกว่าเราจะบรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิตคือพระนิพพาน

การที่จะไปพระนิพพานได้นั้นเราจะต้องมีบุญบารมีมากพอ ทานกุศลที่เราได้ทำดีแล้วนั่นแหละ จะเป็นเสบียงในการเดินทางไปสู่พระนิพพาน ทำให้เราได้รับความสะดวกสบายตลอดเส้นทางการสร้างบารมี เพราะทานกุศลแม้เพียงเล็กน้อย ที่จะไม่ให้ผลนั้นเป็นไม่มี ทานที่เราได้ให้แก่สัตว์เดียรัจฉานมื้อหนึ่งยังมีอานิสงส์ไปถึง ๑๐๐ ชาติ คือเมื่อเราเวียนว่ายตายเกิดตลอด ๑๐๐ ชาติ เราจะไม่รู้จักคำว่าอดอยากยากจนเลย จะมีแต่ความสมบูรณ์พรั่งพร้อมไปด้วยโภคทรัพย์สมบัติ

แม้เราทำบุญกับคนที่ทุศีล ให้ข้าวกินอิ่มมื้อหนึ่ง ก็ยังส่งผลดีไปถึง ๑,๐๐๐ ชาติ และถ้ายิ่งทำบุญกับผู้มีศีล คือตั้งแต่ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ บุญก็มากขึ้นไปตามลำดับ ถ้าอยากจะได้บุญยิ่งขึ้นก็ต้องทำให้ถูกเนื้อนาบุญ ถูกทักขิไณยบุคคล คือทำบุญกับผู้ที่เข้าถึงไตรสรณคมน์ได้เข้าถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้งสาม อย่างนี้จึงจะมีอานิสงส์มากเป็นอสงไขยอัปปมาณังทีเดียว

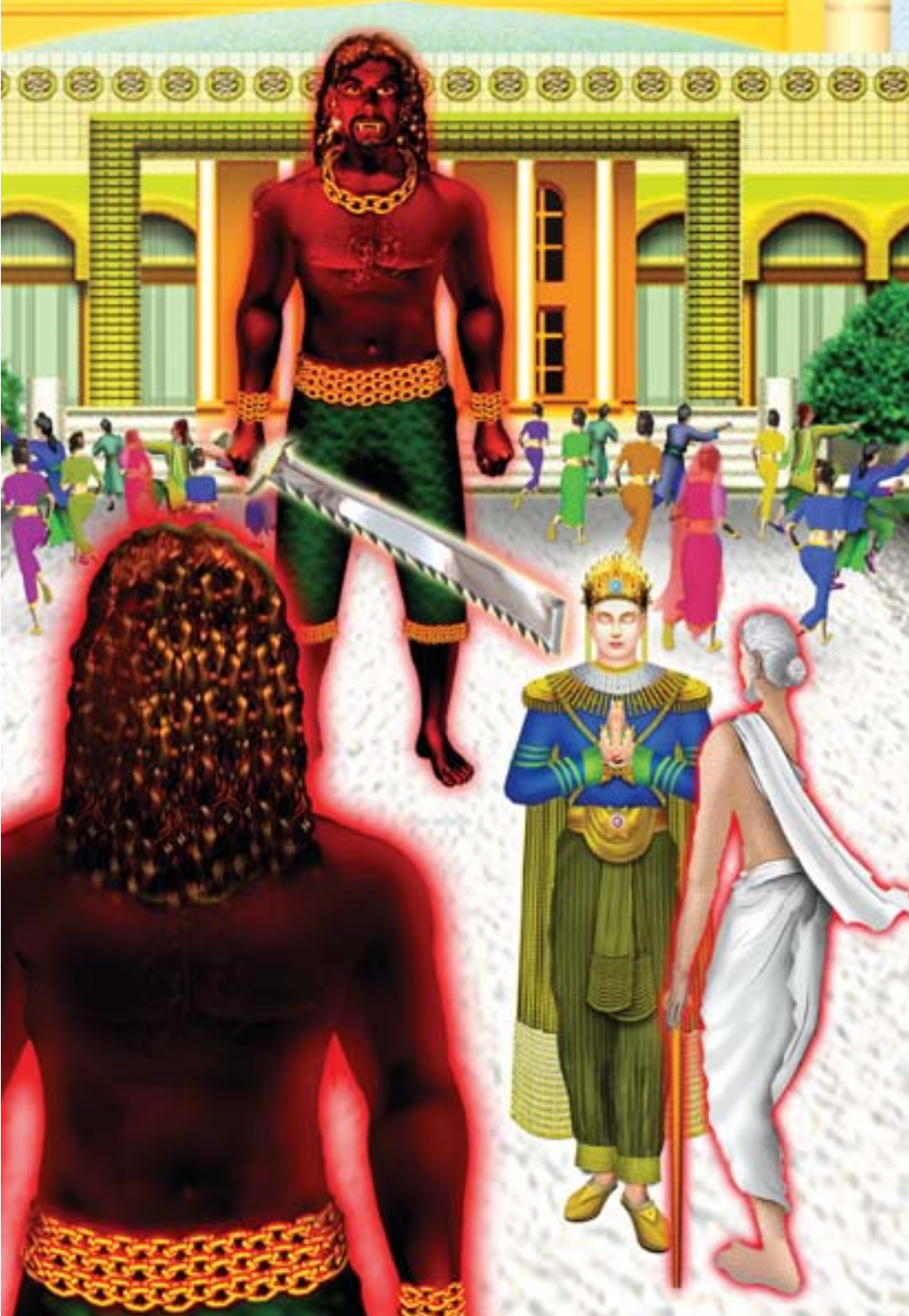

๖๐

สละชีวิตเป็นทาน
(ปรมัตถบารมี)

หากว่าปราชญ์พึงเห็นแก่สุขอันไพบูลย์ เพราะยอมเสียสละสุขส่วนน้อย เมื่อผู้มีปัญญาเล็งเห็นสุขอันไพบูลย์แล้ว ก็ควรสละสุขส่วนน้อยเสีย

มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาความสุข ความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยในชีวิต ทุกคนพยายามเสาะแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง แต่หลายชีวิตก็ยังไม่ทราบว่า ที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงนั้นคือสิ่งใด อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้ด้วยวิธีการใด จึงแสวงหากันวุ่นวาย และก็เต็มไปด้วยความทุกข์ยากลำบาก แต่ถ้าหากทุกคนในโลกได้รู้จักที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ว่าคือพระรัตนตรัย และมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติธรรม จนกระทั่งกาย วาจา ใจของทุกๆ คนสะอาด บริสุทธิ์ผ่องใส ตั้งมั่นอยู่ในกลางกาย เต็มเปี่ยมไปด้วยสติ และปัญญาบริสุทธิ์ เมื่อทำได้เช่นนี้ ชีวิตของทุกคนก็จะเจริญรุ่งเรือง จะปลอดภัยทั้งโลกนี้ และโลกหน้า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบทว่า

“มตฺตาสุขปริจฺจาคา ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ
จเช มตฺตาสุขํ ธีโร สมฺปสฺสํ วิปุลํ สุขํ

หากว่าปราชญ์พึงเห็นแก่สุขอันไพบูลย์ เพราะยอมเสียสละสุขส่วนน้อย เมื่อผู้มีปัญญาเล็งเห็นสุขอันไพบูลย์แล้วก็ควรสละสุขส่วนน้อยเสีย”

สรรพสัตว์ทั้งหลายต่างปรารถนาความสุขด้วยกันทั้งนั้นไม่มีใครต้องการความทุกข์ ความทุกข์ที่เกิดจากความเกิด ความแก่ ความเจ็บ และความตาย เป็นสิ่งที่ผู้มีปัญญาปรารถนาจะหลุดพ้น

เมื่อมองเห็นวิธีการที่ทำให้เข้าถึงความสุขที่ไม่มีความทุกข์เจือปนแล้ว ก็จะยอมเสียสละความสุขอันเล็กน้อยนั้นเพื่อความสุขที่ยิ่งใหญ่ สุขที่เกิดจากการเข้าถึงธรรม ซึ่งเป็นสุขอันยิ่งใหญ่ จะเข้าถึงความสุขชนิดนี้ได้ต้องรู้จักสละปล่อยวาง ดังนั้นการสละออกจึงเป็นเบื้องต้นที่จะทำให้เรารู้จักคำว่า ความสุข

นอกจากการทำกาย วาจา ใจให้สะอาดบริสุทธิ์หยุดนิ่งแล้ว การให้ก็เป็นความสุขอีกอย่างหนึ่ง ของผู้ที่เอาชนะความตระหนี่ในใจได้ เพราะความตระหนี่จะปล้นสมบัติจากเราไป การสละออกหรือการให้จึงเป็นวิธีเรียกสมบัติที่ดีอีกวิธีหนึ่ง บัณฑิตในกาลก่อนท่านยอมเสียสละทรัพย์สมบัติทุกอย่างที่มี เมื่อสละออกไปแล้วก็ไม่รู้จักอิ่มไม่รู้จักเบื่อ ยังมีความปรารถนาที่จะบริจาคทานให้ยิ่งๆ ขึ้นไป แม้ร่างกายก็สละให้เป็นทานได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงความเจ็บปวดทรมาน หรือสละแม้กระทั่งชีวิตก็ตาม มุ่งแต่จะทำความปรารถนาที่ได้ตั้งใจไว้ให้สำเร็จอย่างเดียว

*เหมือนในสมัยอดีตมีพระราชาทรงพระนามว่า สิริจุฑามณี ทรงครองราชย์ในเมืองพาราณสี มีอัครมเหสีพระนามว่า ปทุมวดี พระนางมีสิริโฉมงดงามผ่องใส ด้วยอำนาจบุญบารมีที่ได้เคย

---

*คัมภีร์พระอนาคตวงศ์

สั่งสมมาอย่างดีแล้วในชาติปางก่อน เมื่อมาในชาตินี้จึงทำให้เพียบพร้อมไปด้วยสมบัติทุกอย่าง พระนางได้ให้กำเนิดพระโอรสพระองค์หนึ่งพระนามว่า จันทกุมาร

ในสมัยนั้น พระราชาทรงครองราชสมบัติโดยธรรม ได้รับสั่งให้สร้างโรงทานถึง ๖ แห่ง คือ ที่ประตูพระนครทั้ง ๔ ทิศ ที่กลางพระนคร ๑ แห่ง และที่ประตูพระราชวังอีก ๑ แห่ง ทรงสละพระราชทรัพย์วันละ ๖ แสน เพื่อบำเพ็ญมหาทานบารมีอย่างนี้ทุกๆ วัน และทรงบริจาคทานแก่มหาชนด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เองอยู่เสมอ แล้วยังทรงประทานโอวาทแก่มหาชนทั้งเช้าและเย็นว่า “ท่านผู้เจริญทั้งหลาย พวกท่านอย่าได้ประมาทเลย จงหมั่นให้ทาน รักษาศีล และอุโบสถเถิด” เราจะสังเกตว่าผู้นำในสมัยก่อน เขาปกครองกันอย่างนี้ คือ เป็นทั้งผู้นำประเทศชาติบริหารบ้านเมือง และเป็นผู้นำในการสั่งสมบุญ

วันหนึ่ง พระองค์เสด็จลุกขึ้นจากที่บรรทมในเวลาใกล้รุ่ง ได้นั่งขัดสมาธิเจริญภาวนา แล้วแผ่เมตตาจิตไปสู่สรรพชีวิตทั้งหลาย ดำริว่า ทรัพย์ทั้งหลายที่เราได้บริจาคแก่มหาชน ทำให้เรายินดีได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น บัดนี้เราประสงค์จะบริจาคอวัยวะที่เรายังไม่เคยทำเลย อย่างไรเสีย วันนี้ขอให้มีผู้มีบุญมาขออวัยวะจากเราด้วยเถิด ไม่ว่าจะเป็นดวงตา ดวงใจ เลือดเนื้อ

หรือแม้กระทั่งชีวิต เราก็จะให้สิ่งนั้นแก่เขาโดยไม่ลังเลเลย เราให้ร่างกายที่รักนี้เพื่อสิ่งที่รักยิ่งกว่า คือการหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะเพื่อให้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ

เมื่อพระราชาดำริเช่นนี้ แผ่นดินใหญ่หนาถึง ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์ ก็สั่นสะเทือน ทะเลโหมกระหน่ำซัดคลื่น และภูเขาสิเนรุก็โอนเอน ครั้นแผ่นดินหวั่นไหว มหาเมฆก็คำรามลั่น ฝนที่มิใช่ฤดูกาลก็ตกลงมา สายฟ้าแล่บแปลบปลาบ ฟ้าผ่าฟ้าร้อง เหล่าเทวา พรหม อรูปพรหมต่างอนุโมทนาสาธุการลั่นโลกธาตุ เกิดโกลาหลกันทีเดียว เพราะผู้มีบุญบารมีปรารถนาจะสร้างบารมีชนิดที่ทำได้ยากในโลก ท้าวสักกะเมื่อทรงทราบความปรารถนาเช่นนั้น ก็ได้เสด็จลงมาจากเทวโลก เพื่อทำความปรารถนาของพระบรมโพธิสัตว์ให้สำเร็จ

ท้าวสักกะจึงทรงเนรมิตกายให้เป็นพราหมณ์ที่มีสรีระครึ่งซีก เดินถือไม้เท้าเข้าไปเฝ้าพระราชา ซึ่งขณะนั้นพระบรมโพธิสัตว์ กำลังบริจาคทานอยู่ที่หน้าประตูพระราชวังของพระองค์ พราหมณ์ซึ่งมีกายครึ่งเดียวได้เดินเข้าไปใกล้พระโพธิสัตว์ เหยียดแขนซ้ายออกแล้วกล่าวว่า “ข้าแต่มหาราช ข้าพระองค์แก่เฒ่าไม่มีที่พึ่งอื่น มีเพียงกายครึ่งซีกซ้ายเท่านั้น มาที่นี่ก็เพื่อมาขอกายอีกครึ่งซีกด้านขวา ขอพระองค์โปรดพระราชทานกาย

ซีกขวาด้วยเถิด”

พระโพธิสัตว์ได้สดับดังนั้นก็ดีใจที่จะได้ทำในสิ่งที่ปรารถนา ท่านไม่นึกเสียดายชีวิตร่างกาย มีแต่ความปลาบปลื้มยินดีปีติซาบซ่านที่จะได้บริจาคมหาทานในครั้งนี้ให้สำเร็จสมปรารถนา ราวกับจะได้บรรลุเป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้าในวันนี้ทีเดียว ทรงหลั่งน้ำทักษิโณทกลงที่มือของพราหมณ์ เมื่อจะพระราชทานกายซีกขวา ทรงบำเพ็ญสัจจบารมีโดยอธิษฐานว่า ข้าพเจ้าได้ตั้งใจที่จะสร้างมหาทานบารมีในครั้งนี้ เพื่อการได้บรรลุพระสัพพัญญุตญาณ ด้วยสัจจวาจานี้ ขอให้เลื่อยจงบังเกิดขึ้นด้วยเถิด

พอสิ้นคำอธิษฐาน ยักษ์ ๒ ตน ได้ถือเลื่อยอันคมกริบแหวกแผ่นดินผุดขึ้นมาเบื้องหน้าของพระองค์ เมื่อมหาชนเห็นยักษ์ก็ตกใจกลัวพากันวิ่งหนีไปหมด พระโพธิสัตว์เมื่อเห็นดังนั้นก็มิได้สะพรึงกลัวเลยแม้แต่น้อย ทรงหยิบเลื่อยขึ้นมาแล้วตั้งจิตอธิษฐานเป็นปรมัตถบารมี เหล่าเทวดาทั้งหลายต่างก็เปล่งอนุโมทนาสาธุการดังลั่นไปทุกชั้นฟ้า เสียงสาธุการดังถึงพันครั้ง แล้วพระโพธิสัตว์ก็บอกให้ยักษ์เลื่อยตั้งแต่ศีรษะลงมา แบ่งกายให้เป็น ๒ ซีก ยักษ์ทั้งสองทำตามพระดำรัสนั้น พระราชาทรงได้รับทุกขเวทนายิ่งนัก แต่ก็สามารถข่มไว้ได้ด้วยมหาปีติ เมื่อนึกถึงการสร้างมหาทานบารมีของพระองค์ที่ทำได้ยากยิ่ง

พระอินทร์ทรงชื่นชมอนุโมทนาในมหาทานของพระราชา แล้วดำริว่า บัดนี้เราไม่ควรรอช้า ควรรีบคืนสรีระครึ่งซีกนี้แก่พระราชา จึงบันดาลด้วยเทวานุภาพ เชื่อมสรีระของพระราชาให้กลับเข้าดังเดิม ประพรมด้วยน้ำอมฤตที่หอมด้วยกลิ่นทิพย์ แล้วได้ตรัสบอกความจริงว่า ตนคือท้าวสักกเทวราช จะมาทดลองพระโพธิสัตว์เท่านั้น พระโพธิสัตว์เมื่อกลับได้ชีวิตคืนมา พระองค์ก็ยิ่งสร้างบุญกุศลให้ยิ่งๆ ขึ้นไป และได้ประทานโอวาทแก่มหาชนในการสร้างบุญบารมีให้เต็มที่ไม่ให้ประมาทในชีวิต

พวกเราจะเห็นว่า บัณฑิตในกาลก่อนท่านมีใจใหญ่ เป็นนักสร้างบารมีที่ทำในสิ่งที่ทำได้ยากในโลก ท่านยอมเสียสละทรัพย์ภายนอกแล้วยังไม่พอ ยังปรารถนาที่จะสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ด้วยการสละสมบัติที่หวงแหนที่สุด คือชีวิตของตนเอง สละทั้งทรัพย์ อวัยวะ และชีวิตให้เป็นมหาทานบารมี โดยมิได้หวาดกลัวต่อมรณภัย มุ่งทำความปรารถนาเพื่อประโยชน์สุขอันไพบูลย์ ให้เกิดขึ้นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย คือ บำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ ให้เต็มเปี่ยม เพื่อการบรรลุธรรมเป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า

พวกเราควรดูท่านเป็นแบบอย่างของการสร้างบารมี เราสละทรัพย์ เราก็จะได้สมบัติใหญ่ในการสร้างบารมีต่อไปอย่างสะดวกสบาย เมื่อทรัพย์สมบัติพรั่งพร้อม จะให้ทาน รักษา

ศีล หรือเจริญภาวนา ก็สามารถทำได้เต็มที่ การแสวงหาความสุขที่แท้จริงของชีวิต ก็จะสมปรารถนาโดยง่าย จะได้เข้าถึงพระรัตนตรัยในตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของพวกเราทุกคน เมื่อเราหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมทุกวันอย่างสม่ำเสมอไม่ให้ขาดเลยแม้แต่วันเดียว และทำให้ถูกวิธีการ ไม่นานเราก็จะเข้าถึงพระธรรมกาย เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน พบกับความสุขที่แท้จริงของชีวิต ไม่ต้องไปดิ้นรนแสวงหาสิ่งอื่นให้เสียเวลา ก็จะสมปรารถนาในชีวิตกันทุกๆ คน

ประวัติย่อ
พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร
พ.ศ.๒๕๓๙	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)
นามและฉายา	ไชยบูลย์ ธมฺมชโย (สุทธิผล)
ชาติกาล	วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗
ชาติภูมิ	อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
บรรพชาอุปสมบท	วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒ ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยมี สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ.๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระเทพวรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์
วิทยฐานะ	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง	อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย ประธานมูลนิธิธรรมกาย เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมุทิตาสักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยุวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียนนิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลูกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า "ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า"

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ.๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ "เทเหล้า-เผาบุหรี่" อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

ฯลฯ

พ จ น า นุ ก ร ม

สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

กฐิน ตามศัพท์แปลว่า ไม้สะดึง คือไม้สำหรับทำจีวร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว

กตัญญุตา ความเป็นคนกตัญญู, ความเป็นผู้รู้คุณ

กตัตตากรรม กรรมสักว่าทำ คือ ไม่ได้จงใจจะให้เป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน

กสิณ วัตถุอันจูงใจ คือ จูงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจูงจิตให้เป็นสมาธิ

กหาปณะ ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ
๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท

กัป กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน

กัมมัฏฐาน ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ
กัมมัฏฐาน ๔๐ คือ กสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐
พรหมวิหาร ๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑
จตุธาตุววัตถาน ๑ อรูป ๔

กามคุณ ส่วนที่ปรารถนาน่าใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ

กามฉันท์ ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕

กามตัณหา ความทะยานอยากในกาม,

กามภพ ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก

กามราคะ ความกำหนัดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม

กามสุขัลลิกานุโยค การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมถานุโยค ๑

กามารมณ์ อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั่นเอง

กามาวจร ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม

กามาสวะ อาสวะคือกาม, กิเลสดองอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่

กาเมสุมิจฉาจาร ความประพฤติผิดในกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี

กายสุจริต ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติผิดในกาม

กาลทาน ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวายผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น

กาสาวพัสตร์ ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ

กิเลสกาม กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก

กิเลสมาร มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี

กุฏิ กระท่อมหรือที่พัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ

กุศลกรรม กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล

กุศลกรรมบถ ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง

กุศลธรรม ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี

ขันติ ความอดทน

ขันธมาร ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์

ขิปปาภิญญา รู้ฉับพลัน

ขีณาสพ ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์

เขฬะ น้ำลาย

ครุกรรม กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม

คฤหบดี ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง

คันถธุระ ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม

คาวุต ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อุสภะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)

จตุตถฌาน ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา

จตุปัจจัย สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช

จรณะ เครื่องดำเนิน, ปฏิปทาคือข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุวิชามี ๑๕ คือ สีลสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัณณกปฏิปทา ๓ สัทธรรม ๗ และฌาน ๔

จัณฑาล ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศูทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จัณฑาล

จีวร ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอันตรวาสก

จุติ เคลื่อนจากภพหนึ่งไปสู่ภพอื่น, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา

จุฬามณีเจดีย์ พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬาโมลีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์เทวโลก

ฉัพพรรณรังสี รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของพระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือนหรดาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก

ชฎิล นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงขึ้น มักถือลัทธิบูชาไฟ

ชนกกรรม กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็นตัวแต่งสัตว์ให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่

ชมพูทวีป ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ

ชาคริยานุโยค การประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ คือ เพียรพยายามปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์

ฌาน การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปปนาสมาธิ

ญาณ ความรู้, ปรีชาหยั่งรู้, ปรีชากำหนดรู้

ดาวดึงส์ สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์

ดุสิต สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวสันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์

เดียรถีย์ นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา

ตถาคต พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง

ตบะ ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส

ไตรลักษณ์ ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

ไตรสิกขา สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา

ถูปารหบุคคล บุคคลผู้ควรแก่สถูป คือ บุคคลที่ควรนำกระดูกบรรจุสถูปไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ

ทักขิณาวัฏ เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา

ทักขิไณยบุคคล บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ

ทักขิโณทก น้ำที่หลั่งในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้

ทัสสนานุตตริยะ การเห็นที่ยอดเยี่ยม

ทิพพจักขุ ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย

ทิศาปาโมกข์ อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง

ทุกรกิริยา การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้

ทุศีล มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล

เทพธิดา นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์

เทพบุตร เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย

เทวดา หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง

เทวธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ หิริ และโอตตัปปะ

เทวโลก โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จาตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี

เทโวโรหณะ การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา

ธมกรก กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์

ธรรมกถึก ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์

ธรรมาภิสมัย การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล

ธรรมาสน์ ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม

ธุดงค์ องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส

นมัสการ การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม

นิคหกรรม กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เข็ดหลาบ

นิพพาน การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธ์ห้าของพระอรหันต์

นิมนต์ เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช

นิยยานิกะ ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกไปจากกองทุกข์

นิรยบาล ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก

นิรามิสสุข สุขไม่เจืออามิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องล่อหรือกามคุณ

นิโรธ ความดับทุกข์ คือ ดับตัณหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์

นิโรธสมาบัติ การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทยิตนิโรธ

บรมศาสดา ศาสดาที่ยอดเยี่ยม,
พระผู้เป็นครูที่สูงสุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บัณเฑาะก์ กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

บารมี คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอันสูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, สัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา

บุญนิธิ ขุมทรัพย์คือบุญ

บุพกรรม กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต

บุพพาราม วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุงสาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา

บุพเพสันนิวาส การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน

เบญจกามคุณ สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ

ปฏิคาหก ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย

ปฏิจจสมุปบาท สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

ปฏิเวธ เข้าใจตลอด, แทงตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง

ปฏิสัมภิทา ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ ๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา ๔.แตกฉานในปฏิภาณ

ปรทาริกกรรม การประพฤติล่วงเมียคนอื่น, การเป็นชู้เมียเขา

ปรมัตถบารมี บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปบารมี เช่น การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น

ปรมัตถประโยชน์ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

ประเคน ส่งของถวายพระให้ถึงมือ

ประทักษิณ การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดงความเคารพ

ปริพาชก นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป ชอบสัญจรไปในที่ต่างๆ สำแดงทรรศนะทางลัทธิของตน

ปฤษฎางค์ อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง

ปลิโพธ เครื่องผูกพันหรือหน่วงเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง

ปัญจขันธ์ ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ปาฏิหาริย์ เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่ให้บังเกิดผลเป็นอัศจรรย์

ปุถุชน คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึงคนธรรมดา ทั่วๆ ไป

พยาบาทวิตก ความตรึกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น

พรหม ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องด้วยกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พรหมจรรย์ การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน

พระพุทธเจ้า พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสดาเอกของโลก

พุทธบริษัท ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

พุทธุปบาทกาล กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก

โพธิสัตว์ ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ

มนสิการ การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา

มนุษยธรรม ธรรมที่ทำคนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น

มหาบริจาค การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต บริจาคลูก บริจาคภรรยา

มหาภิเนษกรมณ์ การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า

มิจฉาทิฏฐิ ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น

มิจฉาวณิชชา การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็น

อาหาร ๔.ค้าของเมา ๕.ค้ายาพิษ

ยัญ การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

โยชน์ ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น หรือ ๑๖ กิโลเมตร

โยนิโสมนสิการ การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติปัญญาที่รอบคอบ

รัตนตรัย แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน ๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

รูปพรหม พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น

โลกธรรม ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์

โลกุตตรธรรม ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)

วัจกุฎี ส้วม, ที่ถ่ายอุจจาระสำหรับภิกษุ สามเณร

วิทยาธร ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์

วิปฏิสาร ความเดือดร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือทำบาป

วิปัสสนา ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวธรรมด้วยธรรมจักขุ

วิภวตัณหา ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อยากไม่เป็นนั่น ไม่เป็นนี่

วิมุตติ ความพ้นจากกิเลส

วิมุตติญาณทัสสนะ ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย

วิโมกข์ ความหลุดพ้นจากกิเลส

เวไนยสัตว์ สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่พึงแนะนำได้

ศาสดา ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,

ศิลปศาสตร์ ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล

เศวตฉัตร ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์

สมณโคดม คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า

สังคหวัตถุ เรื่องสงเคราะห์กัน,
คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้

สังฆทาน การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง

สังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม

สัมภเวสี ผู้แสวงหาภพที่เกิด

สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด

สามิสสุข สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจากกามคุณ

โสดาบัน ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน, พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล

โสดาปัตติผล ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้ได้เป็นพระโสดาบัน

อคติ ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพฤติที่ผิด, ความลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง ๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว

อนาคตังสญาณ ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรีชากำหนดรู้คาดผลข้างหน้า อันสืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น

อนาคามิผล ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และปฏิฆะด้วยอนาคามิมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี

อนุโมทนา ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ

อบายภูมิ ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปรต อสุรกาย และเดียรัจฉาน

อบายมุข ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย

อรหันต์ ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคลชั้นสูงสุด

อรูปฌาน ฌานที่มีอรูปธรรมเป็นอารมณ์

อวิชชา ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้อริยสัจ ๔ ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต ไม่รู้ปฏิจจสมุปบาท

อาชีวก นักบวชชีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล

อามิสบูชา การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิธีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุกเข่าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จนราวกับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืนร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลับตาพอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หญิงข้างซ้าย ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หญิงข้างซ้าย ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หญิงข้างซ้าย ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หญิงข้างซ้าย ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

๔. นึกกำหนดนิมิต เป็น **"ดวงแก้วกลมใส"** ขนาดเท่าแก้วตาดำ ใสบริสุทธิ์ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า **"สัมมา อะระหัง"** หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนึกอย่างสบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดาย ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มิใช่ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ้อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมาแทนที่ ดวงนี้เรียกว่า **"ดวงธรรม"** หรือ **"ดวงปฐมมรรค"** อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

การระลึกนึกถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ "ดวงปฐมมรรค" ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึกระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

๒. อย่าอยากเห็น คือทำใจให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้นอุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง **"อาโลกกสิณ"** คือกสิณความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อซักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าได้ที่พึ่งของชีวิตที่ถูกต้องดีงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติอย่างไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูลย์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพ

หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อทัตตชีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

ครอบครัวหว่อง วณิชชากรวรากุล

คุณจารุชา-น.พ.พรชัย-คุณชวลิต ติระกิจสุนทร

คุณเพทาย-คุณวารี มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร์ สุพรรณานนท์

คุณสุนทร-คุณจิรวัฒน์-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณอนันต์ อัศวโภคิน

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

คุณบุญชัย เบญจรงคกุล และครอบครัว

คุณเพียงพิมพ์-คุณอัญดา-คุณอานนท์ อัศวโภคิน

คุณแม่เพียงใจ หาญพาณิชย์

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัศวโภคิน

ดร.ประกอบ-คุณวรรณา จิรกิติ

๕๖๓

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุทฺโธ
พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภิญฺโญ
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชฺชาโภ
พระครูปลัดวันชัย สีลวณฺโณ
พระมหาชาติชาย ตกฺกสรโณ
พระมหาสมบุญ สมฺมาปุญฺโญ
พระมหา ดร.สมชาย ฐานวุฑฺโฒ
พระรังสฤษดิ์ อิทฺธิจินฺตโก
พระปลัดสุธรรม สุธมฺโม
พระมหาวิชา อธิวิชฺโช
พระสมชาย สุคนฺโธ
พระวิษณุ ปญฺญาทีโป
พระมหามนตรี จริตมนฺโต
พระอารักษ์ ญาณารกฺโข
พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตญฺชโย
พระมหาชัยฟ้า ธญฺญกุโล

พระกล้าณรงค์ ญาณวีโรและครอบครัวโตนดแก้ว
พระกำธร ติทฺธโร
พระเกษตร ญาณวิชฺโช
พระขจรศักดิ์ ปุญฺญากโรและภควัฒน์-ณัชชา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมฺมาสนฺโนและครอบครัว
พระครูโกศลสุตากร
พระเจต อธิมุตฺโต
พระชัยยง อตฺถชโย
พระชัยวัฒน์ อตฺตทนฺโต
พระณรงค์ ทนฺตจิตฺโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤทธิ์ คุณิทฺธิโก
พระณัฐกฤช ณฏฺฐกิตฺติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกฺโกและครอบครัวธีรวศิน
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกฺโกและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกฺโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็ต
พระทวีศักดิ์ ธมฺมสรโณ พร้อมกลุ่มทวีบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธีโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์
พระบุญส่ง ปุญฺญพโล
พระบุญญู ธีรปญฺโญและกลุ่มอภิธรรมแก้ว
พระปรเมษฐ์ ปรมสจฺโจและครอบครัวสัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุเมโธและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุธมฺโม และคณะกัลยาณมิตรออสเตรเลีย
พระปลัดสุธรรม สุธมฺโม-คุณสุภร-คุณธรรมนูญ ตีระวนิช
พระพิชิต จิตชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒนพร กิตฺติสุโภ-คุณพ่อหยิ่งไพ้ แซ่โง้ว
พระไพบูลย์ ธมฺมวิปุโล
พระไพบูลย์ ธมฺมวโรและครอบครัวดวงพรมณฑล
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บูชาธรรมโดยวชิร พัฒนพนิชธำรงค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒

พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชชา
พระภิกษุอัญเชิญ มนุญฺโญ
พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล
พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทฺธิชโย-ธุดงคสถานปราจีนบุรี
พระมหาธรรมนูญ ธมฺมปตฺโต
พระมหาบุญชู อริยธมฺโม
พระมหาพันธ์ศักดิ์-พระมหาเอก และครอบครัวทวีธัญลักษณ์
พระมหาวิชา อธิวิชฺโช
พระมหาวิรัตน์ มณิกนฺโต
พระมหาสงวน สุริยวํโสและวัดพุทธเอ้าสบวร์ก
พระมหาสาธิตสมาจาโร-ถาวร-คิริโสภา นันติวานิชและครอบครัว
พระมหาอริยะ อริยชโย
พระวรเทพ รติโก-พระดลธนา วรชิโต และญาติมิตร
พระวุฑฒ์ สุวุฑฺฒิโกและคณะญาติมิตร
พระสถาพร กิจฺจวฑฺฒโกและคณะญาติมิตร
พระสมคิด ฉนฺทิสฺสโรและคณะญาติมิตร
พระสมนึก ฌานวโรและคณะญาติมิตร
พระสมบูรณ์ จิตฺตทนฺโตและครอบครัวจิตรนิมิตร
พระสมุห์อำนวยศักดิ์ มุนิสกฺโกและสำนักงานองค์ประธาน
พระสาธิต สมาจาโรและครอบครัวนันติวานิช
พระสิทธิโชค สิทฺธิภคฺโคและครอบครัว
พระสุทธิชัย-สุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวชัยกิตติภรณ์
พระสุรัตน์ อคฺครตโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
พระอติคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
พระอธิวัฒน์ กตวฑฺฒโน
พระอนันต์ ตโมนุโทและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
พระอยุทธ์ ธมฺมวีโร พร้อมทีมแก้วพุทธานุภาพ
พระอรรณพ เปมสีโลและคณะญาติมิตร
พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
พระอาจารย์-สามเณรนวกะ ๓ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖
พระอารักษ์ ภูริวฑฺฒโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
พระอุดม ยติสฺสโร
พระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดภาวนาวอชิงตัน
พระมหาฯ รุ่น ๒๒ เมษา ปี ๒๕๓๖

สามเณรธราดล-น.ต.สายชล ชมพูนุท-คุณกมลชนก รอดถนอม
กองรักษาบรรยากาศ
กลุ่มการบินไทย
กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
กลุ่มคลองเตยทะเลบุญ
กลุ่มบุญสหวาระ(อุบาสิกาถวิล วัติรางกูล)
กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว
กลุ่มสหพันธ์มหาเปรียญ
กลุ่มสัมมา อะระหัง เชียงใหม่
กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
ครอบครัว ณ ตะกั่วทุ่ง
ครอบครัวขาวเผือกและคณะญาติมิตร
ครอบครัวคชศิลา-บุญอิ้ง
ครอบครัวคู่ขวัญ
ครอบครัวคูหาสรรพสิน
ครอบครัวงามเชวง
ครอบครัวฉัตรภัทรพล
ครอบครัวชิโอโนะ
ครอบครัวเดชะปทุมวัน
ครอบครัวตันติวิทและครอบครัวแดกนาแตล
ครอบครัวเตชะพิสิษฐ์
ครอบครัวธำรงวรางกูร-ครอบครัววงศ์จงรุ่งเรือง
ครอบครัวธิติศุภโชติ-ตังลิ้ม แซ่คู
ครอบครัวฟักมณี-หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวภัทรพล
ครอบครัวภัทรวรกุลวงศ์
ครอบครัวภิญญรัตน์-มิลเลอร์-บุญญาอุปถัมภ์
ครอบครัวรุจิระธนลักษณ์
ครอบครัวฤดีพิพัฒนพงศ์
ครอบครัวลิ้มศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวหวังชาลาบวร
ครอบครัวลีพัฒนะพันธ์
ครอบครัวลีลาสมานชัย
ครอบครัวลือสุขประเสริฐ-ครอบครัวจิตขจรวานิช
ครอบครัวโลหารชุน
ครอบครัวแสงทองพินิจ
ครอบครัวอรุณพัฒนชัย-ครอบครัวฟูรังษีโรจน์

ธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

ครอบครัวอิสรานุกูลเดช
คณะกัลยาณมิตรวัดภาวนา ดี.ซี
คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว
คุณกมลชนก วัฒนศิลป์-คุณประสิทธิ์ ศรีไพบูลย์
คุณกฤตยะ กฤตมโนรถ
คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณนลินี-คุณธิติพันธุ์ ศรีอนันตนนท์
คุณกล้าตะวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศศิธร-คุณสมทรง สุทธิประเสริฐ
คุณก่อเกียรติ์-คุณประทุม เกษรศิริ
คุณกังวาล ลีชัยสิทธิ์และครอบครัว
คุณกัญญา สุวรรณเสม
คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์
คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว
คุณกาญจนา ชนสยองและกลุ่มประกายธรรม
คุณกิ่งแก้ว โตศิริพัฒนาและครอบครัว
คุณกิจชัย เอื้อเกษมและครอบครัว
คุณกิจณี ตั้งสัจจานุรักษ์และครอบครัว
คุณกิตติเดช-คุณอินทิรา-คุณอริสา-คุณสปัญญา ภัทรธีรานนท์
คุณกิตติวัฒน์-คุณธนาภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง
คุณกิมเฮี้ยง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรุตมนุกูล
คุณกุลบุตร-คุณน้ำค้าง แก้วก่าและครอบครัว
คุณเกรียงไกร-คุณฐิตา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา
คุณเกรียงศักดิ์-คุณสุชาดา จิราธิวัฒน์และครอบครัว
คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชวงศ์และครอบครัว
คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ์ อิสริยธรรมและครอบครัว
คุณเกสร-คุณกิ่งคำ ชนะนิกรและครอบครัว
คุณเกหม่อง แซ่ตั้ง-คุณเอี่ยมเซ็ง แซ่แพ้-คุณจงตั้ง แซ่ล้อ-คุณอำพร
คุณเขมชาติ-คุณมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ
คุณเขมทัต จันทรัคคะและครอบครัว
คุณแข่งแข จิระชุติโรจน์
คุณคมกฤช สินเจริญรุ่ง
คุณค่าง้อ แซ่ลี่-คุณยาใจ อื้อสัมพันธกิจ
คุณโฆษิต-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว
คุณง๊วยกี-คุณไชหมง-คุณสมจิตร แซ่พัว และคณะญาติมิตร
คุณงามตา พจนกรโกศล
คุณจงกล ธังศิริ-คุณมะลิ มาลัย เฮี้ยนเจริญ
คุณจงตั้ง แซ่ล้อ
คุณจรัสศรี และครอบครัวธีรวศิน
คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต
คุณจันทนี มหัศนีศิรินุกูล
คุณจันท์พิมพ์-คุณนิวัติ โชติวงศ์วรนันท์ และบุตร
คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒนวะสุ
คุณจันทิรา-คุณคริสเตียน แอลิช
คุณจำนงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฏฐชัย พัดเอี่ยม
คุณจำลอง-คุณวันทนีย์ แก้วประสิทธิ์
คุณจิตตวุฒิ-คุณสุภัททา ลิ้มศิริเศรษฐกุลและครอบครัว
คุณจิตราวี-คุณจิตราวดี โรหิตธรรมพร
คุณจิตลัดดา ลิ้มสกุล พร้อมบุตร-ธิดา
คุณจิตสิริ ธนภัทร
คุณจิรวัฒน์-คุณชื่นสุข-คุณโสรัจจะ ภู่เพียงใจ
คุณจิราภรณ์ ตันคุณากรและครอบครัว
คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสา สว่างอำไพพงษ์
คุณจิราภา บุญบุตร
คุณจุฑาทิพย์ นาคสมภพ
คุณจุฑารัตน์ เริงหทัยธรรมและกลุ่มอุดมลาภ
คุณเจ็งหยุ่น แซ่เจี่ย
คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เถลิงนวชาติ
คุณใจสมาน อัมรี
คุณฉวีวรรณ กลิ่นจุ้ย
คุณฉัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรัฐ จุทอง-บจ.บ้านกัลยาณมิตร
คุณฉัตรชัย กุลศิโรรัตน์
คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์
คุณเฉลิมชาติ-คุณหัทยา ทาสุคนธ์
คุณชนินทร จารุจันทร์
คุณชนินทร์-คุณเกษรี ปิติวรรณและครอบครัว
คุณชรินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์
คุณชลอ-คุณอณัญญา-คุณธัญพร รัศมีและครอบครัว
คุณชลารัตน์ สรรเพชุดา
คุณชัชฎา-ด.ช.เรียว Yoshimoto-ครอบครัวเนียลเซ็น
คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธ์กัทลีและครอบครัว
คุณชัยธวัช-คุณอภิสรา สุริยากุลพานิชและครอบครัว
คุณชัยประสิทธิ์-คุณวรลักษณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

คุณชัยพร-คุณจุไร-คุณกานต์ชนก-คุณชัยธวัช ลีวิริยะเลิศ
คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณี ทองเจริญชัยและครอบครัว
คุณชาญชัย กลิ่นหอม
คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริลาวัณย์
คุณชาญ-คุณพรชดา อิสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์
คุณชาตรี สูติวราพันธ์
คุณชิยู-คุณจรรยา แซ่นิ้มและครอบครัว
คุณชุติกานต์ เช่นพิมาย
คุณชุติมา บุญศิริวัฒนกุล
คุณเชิงชาย-คุณสุพัตรา ภูริปัญโญและครอบครัว
คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว
คุณแช่มช้อย-คุณชายชาญ เติมวรธรรม
คุณโชคชัย วลิตวรางค์กูร
คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว
คุณชิม แซ่เชียว
คุณซุนอู๋ แซ่จึง
คุณเซียงหมู่ แซ่อุ่ย-คุณไช้พ้ง แซ่ด่านและครอบครัว
คุณเซียแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย
คุณญา ศุขจรัส-คุณสุขุม โตการัณยเศรษฐ์และครอบครัว
คุณฐิติภา ตุลารักษ์ และครอบครัวตุลารักษ์
คุณณรงค์-คุณพัชนี กำธรกิตติกุล และครอบครัว
คุณณรงค์-คุณวรรณา-คุณวรงค์ อุดมผล
คุณณัฐพงศ์ ควรสวัสดิ์,คุณเพิ่มศักดิ์-คุณอำนวย-คุณเกวลิน จันแดง
คุณดรุณี ศรีวรเวียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจน์ นันทชนก
คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์
คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว
คุณดารณี มั่นอนันต์ทรัพย์
คุณดารณี-คุณศุภเวทย์ วังกานต์และครอบครัว
คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศวดี จุฑาทอง
คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรดำและครอบครัว
คุณแถว พุ่มพฤกษี
คุณทนุ-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์และครอบครัว
คุณทวิท สวัสดิ์นที และครอบครัว
คุณทวี-คุณขันเงิน จันทร์เหลือง
คุณทวีลาภ ศรีโกมล
คุณทวีศักดิ์-คุณสงัด-คุณกิ่งเพชร พรหมภักดี
คุณทัศนีย์ ปัญญาสกุลวงศ์
คุณทัศนีย์ ลิ้มตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล
คุณทิพยา แซ่ลิ้ม
คุณทิพวรรณ นาคสินธุ์
คุณเทพ-คุณรินทร์และครอบครัวสมุหวิญญู
คุณธงชัย ลีโทชวลิต
คุณธงชัย-คุณจุฬาภรณ์ สุนทรีวงศ์และครอบครัว
คุณธงชัย-คุณมุ้ยจู-คุณหนึ่งนุช สิริวเสรีและครอบครัว
คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปกรณ์-คุณมธุรส คันธวจนะ
คุณธนกฤต วนอนุพงษ์
คุณธนพร โชติศิริวัฒน์
คุณธนวัฒน์-คุณธิติยา-คุณสิรวิชญ์ ใฝ่รัชตพาณิช
คุณธนัญชา กุลวรเศรษฐ และครอบครัว
คุณธนาวัฒน์-คุณเสาวนิตย์ สุขัคคานนท์และครอบครัว
คุณธรรมปรีดา
คุณธรรมะ อ่อนนาค
คุณธวัช-คุณสุนีย์ สุริยะไชยากร
คุณธารินี จิวากานนท์และครอบครัว
คุณธิดา ศรวณียารักษ์
คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
คุณธีรวัฒน์-คุณวรนุช พัชรตระกูลและครอบครัว
คุณธีรศักดิ์-คุณอุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว
คุณธีระ-คุณวิภาวี-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
คุณโยธิน-คุณจรัสศรี ลีนานนท์
คุณนงนุช พูนสวรรค์
คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
คุณนงลักษณ์ หัตสุวรรณ
คุณนนทศักดิ์-คุณศุภลักษณ์ จันทร์อัมพรและครอบครัว
คุณนฤมล-คุณวิทูร อิทธิวงศ์ศุภกิจ
คุณนราวิชญ์-คุณชนม์นิภา-ด.ญ.มนต์ณัฐ-ด.ช.ธรรมปพน รัศมี
คุณนวลศรี-คุณคนึงสุข และแผนกทันตกรรม ศูนย์พยาบาล
คุณนำชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตน์มงคลรัตน์
คุณนิตร-คุณนงค์ชัย รือนีย์และครอบครัว
คุณนิติยา วงศ์นรัตน์
คุณนิพันธ์-คุณพัชรี เบ็ญจวิลาส และครอบครัว
คุณเนตรชนก-คุณพันโทกล้าณรงค์ ไพรีพ่ายฤทธิเดช

ธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๗

คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
คุณบัณฑิต-คุณวัชรี ธรรมา
คุณบัว-คุณสมคิด-คุณจรรยา-คุณวัชระ แสงอรุณ
คุณบายัน-คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญชัย อภินันทน์
คุณบุญชื่น-คุณหทัยรัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวณีย์และครอบครัวอุครานันท์
คุณบุญเรือน ตุ้มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ลิ้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญศักดิ์-คุณโสภา-คุณวโรดม-คุณอชิรญา สุขเจริญจิต
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษกร-พ.ญ.วราภรณ์ บูลย์ประมุข
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
คุณประชา เทศพานิช-คุณอุรารัตน์ ไชยรังษี
คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยนต์-คุณคำฟอง โนนริบูรณ์
คุณประยูร-คุณเงิน มาสุธน และครอบครัว
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุ์นนท์และครอบครัว
คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ
คุณประสิทธิ์-คุณนภารัตน์ วชิราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาสิง
คุณเปรมใจ ลิ้มสุวัฒน์
คุณไปรยดา-MR.KOUICHI-KIMIE ENOMOTO
คุณไผท-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธารมณ์
คุณพงศ์พิชญ์ ยูวะนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประชาธำรง
คุณพงษ์เทพ ธนิสรกุลและครอบครัว
คุณพรชัย ศุภวิทิตภัฒนาและครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา โตศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วณิชยางกูรานนท์
คุณพรรณี-คุณชาตรี-คุณแก้วมณี วนิชยางกูรานนท์
คุณพรรณี-คุณวรรณา ครอบครัวพุทธเจริญลาภและทวีสุข
คุณพรรณี-คุณสมสุข นิโครสหเกียรติ์
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิรวัฒน์
คุณพวงเพ็ญ ทิสยากรและครอบครัว
คุณพวง-คุณเรณู โชคอนันต์ตระกูล
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสถาวรวงศ์
คุณพ่อเจริญ-คุณแม่สายหยุด-คุณจิราภา นาคสุทธิ และครอบครัว
คุณพ่อชันต่อม-คุณแม่โบ๊-คุณสมพงษ์ ลิ้มนุกูลและครอบครัว
คุณพ่อโบ-คุณลออ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุเทพ-คุณแม่พวงรัตน์ พีรจรูญรุ่งเรือง
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตนา-คุณรัชนีย์ ตั้งจรูญวาณิชย์
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒนะ-คุณพัฒนา อินทพฤกษ์พร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ขุมเพ็ชร์
คุณพิชญ์สินี วรุณวัชรินทร์-คุณโชคศรี สิทธิไกรพงศ์
คุณพิชิต-คุณศิริกุล-คุณเอกลักษณ์-คุณเอกภาพ ไพบูลย์ยิ่ง
คุณพิเชฐ รัตนยันต์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากูลและครอบครัว
คุณพิมชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิษณุ บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพีรนิธิ์-คุณวรัมพร เพ่งศรี
คุณพีระศักดิ์ เรืองจิต
คุณพีระ-คุณสุมาลี นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อึ้งตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ ไข่แก้ว และครอบครัว
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ
คุณเพียงนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแถลง
คุณแพงตา-คุณสมบัติ-คุณวิสาขา กิติมหาคุณ-คุณคิด-คุณแช่ม วงศ์ลา
คุณไพเราะ นกดำ(ติปยานนท์)

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๘

คุณไพโรจน์-คุณวนิดา สิริภูริกาญจน์
คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวรรณี สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไช้ยู้ เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
คุณภรณี ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนนันทวาที
คุณภัทรภณ รอดเครือมิตร
คุณภัทรฤดี-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ
คุณภาณุพันธ์ เอกชูเกียรติ
คุณภาโณตม์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณภาสกร กาญจนะ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัศวโรจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสำรวย คุปตระกูล
คุณมณฑล-คุณทองพิน กันล้อม-ด.ญ.จารุวรรณ คงเสือ(น้ำหวาน)
คุณมณฑิชา พิบูลย์คณาทรัพย์
คุณมณีรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณมนต์ชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวรวุฒิ ยอดพินิจ
คุณมนู-คุณวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมัณฑนา เชิดวิศวพันธุ์และครอบครัว
คุณมัลลิกา ไพบูลย์สมบูรณ์-คุณจันทร แสงสุวรรณวาว
คุณมาณพ-คุณกรรณิกา-คุณมหัทธนา-คุณฉัตรธรรม เค้ามาก
คุณมาณี ภูริปัญญวานิชและครอบครัว
คุณมาโนช-คุณสมลักษณ์-คุณยศวัฒน์-คุณพดนัย ปานโต
คุณมายัน-คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาหะ
คุณมารุต ทรงแสงธรรม
คุณมาลีวรรณ ลิโทชวลิต
คุณมิตรภาพ อภิบุญสุวรรณ
คุณแม่กิมดัน แซ่ภู่
คุณแม่ชิด พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ซิ้วเน้ย-คุณสุรินทร์ แซ่เบ้และครอบครัวอัศวพงษ์ไพบูลย์
คุณแม่ประเมิน อินกร่ำ
คุณแม่พะเยา กำแหงปฏิยุทธิ์ และครอบครัว
คุณแม่ย้ง แซ่โล้ว-คุณจิตาภา สุภาวิมล
คุณแม่ยุพา แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและแซ่ด่าน
คุณแม่ลีเทียมอิม แซ่ลีและครอบครัวกรวิจิตต์ศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจา ตันกิม
คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เถลิงนวชาติ
คุณยุทธนา-คุณพรรณี จันทร์บาง และครอบครัว
คุณยุทธพล-คุณทิวากร ปอพานิชกรณ์และครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒนปฐพีและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิชาวะ
คุณรชต-คุณธีรนุช ประเสริฐ
คุณรมย์ฤดี เวสสุนทรเทพ
คุณรสกร วหาวิศาล
คุณรัง พุ่มพฤกษี
คุณรัชนี พิบูรณ์และครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญญาตรและครอบครัว
คุณรัตนา สันทัดพานิช
คุณรัตนา-คุณพนม บ่อทองและครอบครัว
คุณรานี-คุณพนิตา-คุณฐีรวัฒนา บุนนาคและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลิ้มชูปฏิภาณ์
คุณรุจิ ทรัพย์อดุลชัยและครอบครัว
คุณเรณู ขันธ์นภา
คุณเรวดี ปาลวัฒน์วิไชย
คุณเรวดี-DARREN-ด.ช.โชติกะ นอร์แมน
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธนานนท์
คุณลัดดา ปันทวธานนท์และครอบครัว
คุณลัดดา อุ่นจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณณัฐธร และครอบครัววิทยานุภาพยืนยง
คุณลาวัลย์ ธนาสว่างกุลและคณะญาติ
คุณลำใย-คุณขาว แสนวงศ์-คุณประหยัด วงษ์พิรา
คุณเล็ก-คุณเสาวคนธ์ เสงี่ยมศักดิ์และครอบครัว
คุณเลิศชัย ไลประวัติและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒนันท์
คุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์และครอบครัว
คุณวรนุช เลาหวัฒน์
คุณวรรณา โยชิโอกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๙

คุณวรรณา-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
คุณวรรณี จิระชุติโรจน์
คุณวรรณี ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรวุฒ-คุณพีระนุช วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวรเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวนากุลและครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภา-คุณสุนีย์ เคียงศิริ
คุณวาณิช บุญอำไพไชยกุล
คุณวานิช-คุณสุวรรณ วานิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตรอารีย์
คุณวารี-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณวาสนา โควินท์ทวีวัฒน์
คุณวาสนา ธาระวานิช
คุณวาสนา-คุณสายสมร เรืองรักษ์ลิขิต
คุณวิชชุดา พรพิสุทธิ์พันธุ์
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจียมพิทยานุวัฒน์
คุณวิเชียร,คุณศรีเพ็ญ ตุงคะบูรณะ
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยิ่งยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณา-ด.ช.ธนภัทร ห้องหิรัญ
คุณวิทยา-คุณสุพัตรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวีรวรรณ เสถียรธรรมมณีและครอบครัว
คุณวินชัย-คุณทัศนีย์รัตน์ แววสว่างวงศ์และครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสุมนต์ ด่านวิวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิมล-คุณพยนต์ถาวรวงศ์-คุณเสตะพันธุ์-คุณจิตรยมนานันท์อรุณรัตนดิลก
คุณวิรงรอง รัตนฉายา
คุณวิโรจน์-คุณจิราวรรณ-คุณสุธัญญา ตรงพิทักษ์กุล
คุณวิโรจน์-คุณนงนุช-คุณมาริสา ลี
คุณวิโรจน์-คุณสุมาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา
คุณวิลาสินี ชัยธัมมปกรณ์
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวณิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัคราวานิชและครอบครัว
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรดี ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมงคล-คุณสุมาลี ตันรัตนสกุลและบุตรสาว
คุณวีระพล-คุณอุไร อุณวิไลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศจี เบนจลาภ
คุณศรีจันทรา-คุณกัญญา-คุณกมลรัตน์-คุณดวงดาว ใต้ธงชัย
คุณศรีบังอร-คุณณัฏฐกานต์-คุณณัฏฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญวิเศษศิลป์-คุณพิทักษ์-คุณนิพาพร ไกรนาค
คุณศักดิ์ชัย-คุณทิพย์สุคนธ์ อุดมรุ่งเรืองผล และผู้มีจิตศรัทธา
คุณศันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์ณัฐศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกูล
คุณศิริวดี แสวงดี
คุณศิริอร งามจริยางกูร,คุณธงชัย-คุณเอกชิต-คุณสิทธิกาจ อัชวรานนท์
คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภัทรกานต์กุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและโค้วเตียงเอี๋ยม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-แน่งน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภัทรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณสุรณี ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วลิตวรางค์กูร-คุณอริยา แซ่ห่าน
คุณสมจิตร์ ตั้งสถิตยางกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผกามาศ-คุณศิวรักษ์ ธเนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
คุณสมชาย-คุณบุปผา สุรกิตติดำรง
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุนนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฎ ลิ่มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว
คุณสมพงษ์ อัจฉริยะอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมโพธ-คุณจุฑาฐิติ เพลียครบุรี
คุณสมยศ ทัศนพันธุ์
คุณสมร จินาวรกุล

ธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๐

คุณสมฤทธิ์-คุณรัตนาภรณ์ ชุณหรัศมิ์
คุณสมลักษณ์-คุณสตีเว่น คลีเม้นท์และครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี หัสเดชะและครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
คุณสมุทร-คุณรสริน ศิริบุรี
คุณสราวุฒิ วิวิธธนกุล
คุณส่วน อิ่มแก้วและครอบครัว
คุณสวัสดิ์-คุณหญิงล้อม-ท่านผู้หญิงสาวิตรี โอสถานุเคราะห์-พระยาศรีวิสารวาจา
คุณสะไกร-พญ.ลักษณา สามเสนและครอบครัว
คุณสะอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิสยากร
คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
คุณสายชล-คุณวรรณชัย และครอบครัวอวยพรกชกร
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒนะและครอบครัว
คุณสิน-คุณยุวลักษณ์ ลิ่วเฉลิมวงศ์และครอบครัว
คุณสีหพล สิทธิ์ธรรมาพรและครอบครัว
คุณสุกัญญา ชลอำนวยและครอบครัว
คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสุจิตร ลิ้มวานิชย์
คุณสุจิตรา ทองหล่อ
คุณสุจิตรา สุวรรณมีมงคล
คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีสัจจากุล
คุณสุจินตนา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
คุณสุชาดา บุญใจและครอบครัว
คุณสุชาดา-คุณธนดี-คุณธนาธิป อุชชุพันธ์
คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณณัฐนิชา กิตติชาติวรกุล
คุณสุชีวัน สลายแก้ว
คุณสุเทพ-คุณกงใจ พีรจรูญรุ่งเรือง
คุณสุนันท์ เยสุวรรณ
คุณสุนันท์ วรรธนรียชาติและครอบครัว
คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
คุณสุนีย์ แซ่จิว
คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลด์
คุณสุนีย์-คุณสุ่ยอั้น-คุณสุเพียงพิสดุ์ แซ่ตัน
คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรากรและครอบครัว
คุณสุพัฒน์-คุณวรรณทนา เทวสิริโชคชัยและครอบครัว
คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ด่านวนิช
คุณสุรศักดิ์ ลาภวรัตถกุล
คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัศวโสภณ
คุณสุรสีห์-คุณปุณทริก-คุณกานต์ประภา อิทธิกุล
คุณสุระเกียรติ ลิปิวัฒนาการ
คุณสุรัตน์-คุณโยชิกิโย-คุณเตชินทร์-พีรณัฐ ฟูจิโมโต
คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
คุณสุรางค์ บุญตาม
คุณสุวรรณ หล่อวิวัฒนพงศ์ และกัลยาณมิตร จ.สุรินทร์
คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
คุณสุวรรณี กิตติวรศาสน์ และครอบครัวรวมญาติมิตร
คุณสุวัฒน์-คุณรวีนิธาน ว่องไวพนานิจและครอบครัว
คุณสุวัฒน์-คุณรัตนา-คุณรัชนีย์ ตั้งจรูญวาณิชย์
คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
คุณสุวิทย์-คุณสัณห์จุฑา-คุณวรพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ
คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์
คุณเสริมทรัพย์ มโนภิญโญภิญญะและครอบครัว
คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาธิคมพร้อมบุตรธิดา
คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร์ จันทร์เต็ม
คุณเสาวณีย์ เรืองเวชวรชัย
คุณเสาวนีย์ ลัมภัตติกุลและครอบครัว
คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
คุณเสียว-คุณอำนาจ อภิรัตนพิมลชัย
คุณแสง อารยศักดากุลและครอบครัว
คุณแสงจันทร์ พิชิตวงศ์เลิศ
คุณโสมนัส พันธจารุนิธิและครอบครัว
คุณหยกฟ้า มโนสุดประสิทธิ์
คุณองอาจ-คุณวารี ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณองุ่น เอี่ยมสำอางค์
คุณอดิเรก พิพัฒน์ปัทมา
คุณอติชัย บวรมงคลศักดิ์ และครอบครัว
คุณอนุวัฒน์-สุภัทรา-ด.ญ.นิรินธน์-ด.ญ.อนัญญา ศีตมโนชญ์
คุณอนุศักดิ์-สุวรรณี-ดช.อรรฆพร-ดญ.วรากร โชคมีศีล
คุณอภิชน จีนเสวก
คุณอภิญญา ตันวิจิตร

ธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๑

คุณอภิสรา ชัยกิตติศิลป์
คุณอมร-คุณนาตยา อังศธรรมรัตน์และครอบครัว
คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
คุณอมรา พวงชมภู
คุณอมรา-คุณละออง บรรจงศิริ
คุณอรพินทร์ จิระชุติโรจน์
คุณอรัญญา ดำรงวุฒิการณ์และครอบครัว
คุณอร่าม-คุณประมูล อนุชปรีดาและบุตรธิดา
คุณอร่ามศรี ฉัตร์แก้วมรกตและครอบครัว
คุณอรุณี-คุณชัชชฎา-คุณวรวิทย์-คุณถวัลย์ ตั้งลิตานนท์
คุณอังคณา วงศ์เพชรและครอบครัว
คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว
คุณอั้งเฮง แซ่เตียว
คุณอัจฉรีย์ ศรีทองส่งแสง
คุณอัญชลินทร์ ปัญญาสกุลวงศ์
คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
คุณอัญญรัตน์-คุณแพรวพรรณ สีมารัตน์
คุณอัฐมา สวาทยานนท์
คุณอัทฒ์ ตันวิจิตร
คุณอัมพร Gibbs
คุณอาทิตย์-คุณมาลี-คุณอธิบดี-คุณณิชา สุวรรณโชติ
คุณอาภรณ์ อินทรพัฒน์(สมโลก)
คุณอารมณ์ กาญจนาภา
คุณอารักษ์-คุณจารุณี-คุณเทอรี่ สุวรรณฤทธิ์
คุณอารุณี-คุณสุธาสินี-คุณกรพินธุ์ นิลแสง
คุณอำพร หล่อสัญญาลักษณ์
คุณอินทิรา แดงจำรูญและครอบครัว
คุณอิษฎ์นันทน์-คุณอัจจิมา-คุณศรีสมบัติ-คุณดุลิต ศิริโรจน์
คุณอุดร-คุณวิมลวรรณ ตันติสุนทรและครอบครัว
คุณอุทัย-คุณสุเกี้ยว-คุณลัดดาวัลย์ แซ่โค้ว และครอบครัว
คุณอุบลพงศ์ ธเนศสถิตย์กุล
คุณอุบลวดี-คุณชัยภัทร ลิ้มศิริโพธิ์ทอง
คุณเกศิณี-คุณบรรเจอด หวังชาลาบวร
คุณอุษา สกุลไทย
คุณเอี่ยมเซ็ง แซ่แพ้
คุณโอวาท-คุณบุษบง-คุณบวร-คุณเรือนลักษณ์-คุณกสานต์ ศรทัตต์
คุณฮุ่ยไน้ แซ่เล้า-คุณเก๊า แซ่หว่อง
โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
โครงการมหาวิหารคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
โครงการเศรษฐีถาวรและกัลฯธุดงคสถานล้านนา
เจ้าหน้าที่อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร
ชมรมปล่อยปลาบูชามหาธรรมกายเจดีย์
ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญญรังสี
ชมรมพุทธศาสตร์ทีพีไอ
ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ
ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ
ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์
ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
ดร.หรรษา ปุณณะพยัคฆ์
ดร.เอิร์ล เอฟ-คุณพยอม เบนซ์ อาคม ดีประชา
ตระกูลต้นบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนเสถียรและกัลฯ ออสเตรเลีย
ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ตันติเวชวุฒิกุลและครอบครัวธรรมปรีดา
ทพ.สุทธิสิทธิ์-พญ.พัฒนา-ด.ญ.ญาดา แก้วประสิทธิ์
น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
น.พ.ถนอมพล เครือเถาว์และคุณเดือนเพ็ญ หมื่นคิด
น.พ.ทวิทัศน์-คุณวนิดา ตั้งรพีพากร
น.พ.บุณย์ธนิสร์-คุณสรีระเพ็ญ โอทกานนท์และครอบครัว
น.พ.ภาณุเมศ-พ.ญ.สุนีย์-ด.ช.กล้าตะวัน ศรีสว่าง
น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พุทธานุภาพ แซ่เอง
น.พ.วาทิต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว
น.พ.สุนทร-พ.ญ.ลัดดาวัลย์ ฮ้อเผ่าพันธ์
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์
นสพ.ธานินทร์ ชีวะผลาบูรณ์และบริษัทในเครือเวทโปรดักส์
น.อ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ์
น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพัตรา-คุณสันทิฏฐ์-คุณพัชพารชา สิทธิราชา
น.อ.(พิเศษ)สันต์-คุณสุขศรี ชาติษฐ์
บจ.ชาติเศวต กรุ๊ป
บจ. ดี.ไอ.ซี เอ็นเตอร์ไพร์สและคณะญาติมิตร
บจ.คริสตอล ซอพท์แวร์ แพ็คเกจ
บจ.เจคเชียร์ เทคโนโลยี
บจ.ซอฟท์เฮาส์
บจ.ไดเซะกิ โดยนายเซนจิ-คุณจันทนี คอนโด

ธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๒

บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(คุณกวี-คุณสุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	หัวหน้าชั้นและนักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.เมณฑกะ และคณะกัลฯพญาไท-ราชเทวี	อากงลิ้มเกียก แซ่เจี่ยและครอบครัวเจริญอนันตสิน
บจ.สตางค์ เคมิคอล	อาจารย์พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.แสงมิตรไลท์	อาจารย์วริยา สาคเรศ
บจ.ออกแบบสบายใจ	อาจารย์ศรีพัท-รศ.ธดาวดี-พันเอกหญิงปาณฑรา มีนะกนิษฐ
บจ.ออโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	อุบาสิการุ่น ๑-คุณฉวีวรรณ ศิริบุญ
บจ.อีซี่วิน ในเครือคริสตอลซอฟท์แวร์กรุ๊ป	อุบาสิกาวรนารถ โพธิบุญ
บจ.เท็กซัสสุกี้ยากี้บะหมี่	Doney Vongseng
บุคลากรรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มีนิพพานเป็นที่ไป	Eric-Diane Bouatay
บุคลากรรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บุคลากรใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วอัศจรรย์อนันตกาล	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน์	Jim-Khim Weir
ผู้นำบุญ-ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Judy Pon-คุณอำนวย ชนานุกูล
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Kingkham Sananikone
พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	M T K D 16 (AOR_YUI_POM_NAT)
พ.ญ.นรีลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Madam Chewing Ciao and family
พ.ญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sotthiyothin
พลตรีวีรวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ตันสุหัช	Prasong Mccray
พลตรีชาญณรงค์-คุณวรรณวิภา รสจันทน์และครอบครัว	SIRI - ON BANNISTER
มงกุฎทูตลูกพระราชพันธุ์ตะวัน	Smitthi P.Napachoti
ร้านท็อปแฟชั่น ชลบุรี	Souchinda Borihanh and Family
"ร้านบุญดีเฟอร์นิเจอร์,คุณสุภาภรณ์ โพธิณรงค์และครอบครัว"	Tan Chin Hiang
ร.ต.น.พ.เถลิงเกียรติ แจ่มอุลิตรัตน์-ร.ท.พญ.ณัฐศุลี	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
รศ.ธดาวดี-พ.อ.หญิงปาณฑรา มีนะกนิษฐ	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
รศ.น.พ.พีรพันธ์-ธัญพร เจริญชาศรีและครอบครัว	Wee Ah Moi
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๘ (บริษัทเอ.ไอ.เอ จำกัด)	Yee Wee Har SuSan and Family
วัดไทยนากาโน่	S A M - M O G R O U P
วัดภาวนาจอร์เจีย(แอตแลนต้า)	~ S U B_S T A T I O N ~
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	~ S U K O Ū ~
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมสิงคโปร์	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโอซาก้า	
ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน	
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	

คณะผู้จัดทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับศาสดาเอกของโลก

ISBN 974-92974-8-2

ประธานที่ปรึกษา พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ที่ปรึกษา พระมหา ดร.สมชาย ฐานวุฑฺโฒ
พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตญฺชโย
พระสมุห์อำนวยศักดิ์ มุนิสกฺโก

บรรณาธิการบริหาร พระสมบัติ รกฺขิตจิตฺโต

กองบรรณาธิการ พระบดินทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาประดิษฐ์ สิรีภาโส (ป.ธ.๙)
พระมหาธรรมนูญ ธมฺมปตฺโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)
พระมหากมล จิตฺตาโณ (ป.ธ. ๙)
พระมหาธงชัย สารชโย (ป.ธ.๙)
พระมหาบุญช่วย ปุญฺญสุโภ, พระมหากมลชัย กมโล
พระมหาเวช วิชฺชคุโณ, พระมหาประภาส ปภาโส
พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล, พระมหานพพร ปุญฺญชโย
พระสมศักดิ์ จนฺทสีโล, พระวิชิต ผาสุกวาโส
พระตรีเทพ ชินงฺกุโร, พระกล้าณรงค์ ญาณวีโร
พระสมบูรณ์ จิตฺตทนฺโต, พระทศพร กิตฺติวโร
พระสังเวียร สุสํวโร

สามเณรสุบิน ผุยผง, สามเณรศราวุฒิ ขอสุข
สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุภะ
ผศ.สุชีพ พะหูชนม์, ผศ.สุภาศิริ พะหูชนม์
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหรัศมิ์
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์
สุกัญญา ชลอำนวย, สุธิดา จินดากิจนุกูล
ศุกลรัตน์ บุญยัง, วรรณา ภัทรนุรักษ์
อำไพ เถื่อนทองคำ, ละม่อม พรมโณภาส
สุจิตรา พูนพิพัฒน์, อุษา จันผะกา
ดนยา คูหากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัดเกล้า ลิ่วเฉลิมวงศ์
วรวรรณ ถนอมพงษ์, นงนุช ตั้งโชคสิริกุล
ดวงดาว ใต้ธงชัย, ชูเดช อนุรักษ์
อนุสิทธิ์ กล่อนศรี

ฝ่ายภาพประกอบ กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ตันเวทติยานนท์, ภูษิต พูดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อุ่นรัศมีวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสื่อธรรมะ

ออกแบบปก ภัทรา ศรีวสุธา

ฝ่ายจัดรูปเล่ม ลือพงศ์ ลีลพนัง, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม
ชัยชนะ กิตติโสภาพันธุ์, จีรนันท์ วีรชัยพิเชษฐ์กุล
ภัทรา ศรีวสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม

ลิขสิทธิ์ มูลนิธิธรรมกาย

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์เมื่อ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗
พิมพ์ที่ บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

“พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ
๓ อย่างนี้ให้ติดอยู่ในใจตลอดเวลา
ให้เป็นที่พึ่งในยามว้าเหว่ ยามเหงา
ยามเศร้า ซึม เซ็ง เครียด เบื่อ กลุ้ม
และเป็นเครื่องระลึกนึกถึงตลอดเวลา
นึกถึงแล้วจะชื่นใจ
๓ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในโลก”

พลเอก เทวน ศิลปกร